

Maggiore Dörtlüsü

V I K R A M S E T H

Maggiore Dörtlüsü

MAGGIORE DÖRTLÜSÜ

Orijinal adı: *An Equal Music*

© Vikram Seth, 1999

Yazan: Vikram Seth

İngilizce aslından çeviren: Asuman Kafaoğlu-Büke

Türkçe yayın hakları: © Doğan Kitapçılık AŞ

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Ajans Ltd. Şti. aracılığıyla satın alınmıştır.

1. baskı / haziran 2000 / ISBN 975-6770-91-0

Baskı: Altan Matbaacılık

Doğan Kitapçılık AŞ Hürriyet Medya Towers, 34544 Güneşli-İSTANBUL

Tel. (212) 677 06 20 - 677 07 39 Faks (212) 677 07 49

Maggiore Dörtlüsü

V i k r a m S e t h

Çeviren: Asuman Kafaoğlu-Büke

Philippe Honoré'ye

Belki bunlar anlatılmadan kalmalıydı.
Yağmur inen o gri parkta,
Sözcüklerimiz başka şeylere dönüşmeseydi
Yaşam diğer telleri daha hızlı çekerdi.
Bu yaratıda senin hediyelerini sıralıyorum:
Kalem, kâğıt, mürekkep ve ilham
Sözcük ve dokunuşlarla yüreğe banş,
Nota ve akorla ruha huzur.

O kış saatlerindeki yürüyüş
Bunu nasıl olası kıldı ? Hiç şimşek çakmadan;
Alevler bana dokunduğunda hissetmeden,
Hikâyemiz ödünç alınmış güçlerle aydınlandı
Daha doğrusu ruhlarımızın yaktığıyla,
Sözcüklerin içine gizlenmiş, bize geri geldi.

“Ve kapıdan içeri girecekler ve o evde yaşayacaklar, burada ne bir bulut ne de güneş, ne karanlık ne pırlıltı, yalnızca bir eşit ışık; ne ses ne sessizlik, yalnızca bir eşit müzik, ne korku ne de umut, bir eşit iyelik, ne dost ne düşman, bir tek kimlik ve beraberlik, ne başlangıç ne de son, yalnızca bir tek eşit sonsuzluk vardır.”

John Donne

Birinci bölüm

1

Bu akşam dallar çıplak, gökyüzü sütlü mor. Sessiz değil ama çok huzurlu. Rüzgâr, karanlık suyu dalgalandırarak önüme yolluyor.

Etrafta kimse yok. Kuşlar suskun. Hyde Park çevresinde trafik akıyor. Kulaklarıma boğuk uğultusu ulaşıyor.

Bankı kontrol ettim ama oturmuyorum. Dün gibi, önceki gün gibi, düşüncelerimi kaybedene dek orada duruyorum. Serpentine sularına bakıyorum.

Dün parktan dönerken yol ağzında bir ara durakladım. Arkamda birisinin de benimle birlikte durduğunu hissettim. Yürümeye devam ettim. Arkamdaki de aynı adımlarla yürüyordu. Acelesiz, ritmime uyuyordu. Sonra aniden ayak sesleri kararlı davranıp beni geçti. Adımlar, koca siyah palto giymiş, uzun boylu -benim boylarımda- yürüyüşünden anladığım kadarıyla genç bir adama aitti, ama yüzünü göremedim. Şimdi acele ettiği belliydi. Bir zaman sonra tekrar durakladım, Bayswater Caddesi'ni henüz geçmek istemediğim için, bu sefer patika kenarında duruyordum. Şimdi hafif nal sesleri duyuyordum. Ama bu defa sesler beden bulmadı. Sağıma ve soluma baktım. Hiçbir şey yoktu.

Archangel Sitesi avlusuna yaklaşırken gözetlendiğimin farkındayım. Hole giriyorum. Saksılarda çiçekler var, yeşil

yapraklı bitkilerin arasına menekşeler konmuş. Holü bir kamera izliyor. İzlenen bir bina güvenlidir, güvenli bir bina ise mutlu.

Etienne'nin kasasındaki genç kadın birkaç gün önce bana mutlu biri olduğumu söyledi. Yedi tane ayçöreği sipariş etmiştim. Paranın üstünü uzatırken, "Çok mutlusunuz" dedi.

İnanmazlıkla suratına bakınca başını önüne eğdi.

- Hep mırıldanıyorsunuz, dedi. Sesinin tonu alçalmıştı, izah etmesi gerektiğini düşünmüş olmalıydı.

- Bu benim işim, dedim, sert tepkimden utanarak. Dükâna yeni bir müşteri girdi, ben çıktım.

Haftalık ayçöreklerimi - biri hariç - buzluğa koyarken, Schubert'in son şarkılarından birinin melodisini oldukça ahenksiz bir biçimde mırıldandığımı fark ettim.

*"Bir adam görüyorum, yukarılara bakan
Çektiği acı yüzünden ellerini ovuşturan.
Yüzünü görünce ürpieriyorum.
Ay bana kendi yüzümü gösteriyor."*

Kahve için su koyuyorum, bir yandan da pencereden bakıyorum. Sekizinci kattan St. Paul, Croydon, hatta Highgate'e kadar her yeri görebiliyorum. Parkın toprak rengi görüntüsünün ötesinde kuleler, kale ve bacalar görünüyor. Londra beni tedirgin ediyor; bu kadar yüksekte bile bir kır manzarası görünmüyor.

Burası Viyana değil. Venedik değil. Aslına bakılırsa, burası benim doğduğum, kırlara bakan kuzeydeki kent de değil.

O şarkıyı mırıldanmamın nedeni işim değildi. Bir aydan fazla zamandır Schubert çalmadım. Kemanım onu benden daha çok özlüyor. Akort ettim ve ses geçirmez odama girdim. Dünyadan ne ışık ne de ses giriyor. Bakır üzerinde elektronlar, akrilik içinde at kılı, ruhumda duyum izlenimleri yaratıyor.

Dörtlümüzle birlikte çaldığım eserlerden birini çalmaya-çağım, son zamanlarda başka insanlarla birlikte yaptığım müziği hatırlatan bir şey istemiyorum. Onun şarkılarından birini çalacağım.

Tononi bu fikre keyiflendi. Neşeli bir şey, mutlaka neşeli bir şey.

*"Berrak derede
Komik bir alabalık
Neşeli bir heyecanla
Ok gibi fırladı."*

Şarkının çizgisini çalıyorum, piyanoda sağ elin çaldığı sıçrayışları, dalışları çalıyorum; alabalık oluyorum, balıkçı, dere, seyirci oluyorum. Sözcükleri söylüyorum, şarkı söylüyorum, olta gibi gerdiğim çenemi oynatıyorum. Tononi şikâyet etmiyor. Si, la ve mi bemolden çalıyorum. Schubert şikâyet etmiyor. Onun yaylı sazlar dörtlülerinden birini değiştirmiyorum ki.

Piyano notaları keman için fazla pes kaldığında, bir üst oktava sıçıyor. Notaların üstünde şarkıyı çalıyor. Şimdi, bir viyola olsaydı... ama uzun yıllardır viyola çalmadım.

Son çaldığımda, on yıl önce Viyana'da öğrenciydim. Dönüp dönüp kendime soruyorum: nerede hata yaptım? Görememiş miydim? İkimiz arasındaki acı hangi dengeyle duruyordu? Orada kaybettiklerimi asla yeniden kazanamadım.

Yıllar önce bana ne oldu? Âşık ya da değil, o şehirde yaşayamazdım. Tökezledim, zihnim tılandı, her nefeste baskı hissettim. Ona gideceğimi söyledim ve gittim. İki ay boyunca hiçbir şey yapamadım, mektup bile yazamadım. Londra'ya geldim. Duman dağıldı, ama artık çok geç. Julia, neredesin şimdi, hâlâ affedilmedim mi?

2

Virginie derslere devam etmeyi istediği halde hiç çalışmıyor. Daha kötülerini, yani kendini beğenmiş öğrencilerim de oldu, ama hiçbiri bu kadar sinir bozucu değildi.

Onun evine gitmek için parkı geçiyorum. İçerisi aşırı sıcak ve pespembe. Eskiden beni bu kadar rahatsız etmiyordu. Şimdi banyoya adım atar atmaz irkiliyorum.

Pembe banyo, pembe küvet, pembe klozet, pembe bide, pembe fayanslar, pembe duvar kâğıdı, pembe halı. Saç fırçaları, sabun, diş fırçası, ipek çiçekler, tuvalet kâğıdı, hepsi pembe. Ayakla açılan küçük çöp kutusu bile uçuk pembe. Bu çöp kutusunu çok iyi tanıyorum. Geceleri burada kaldığımda, hep kendime burada ne yaptığımı soruyorum; ikimizin de vaktini harcıyorum. Benden on altı yaş küçük. Hayatımı paylaşmak istediğim kadın değil. Başlamışken, ilişkimiz sürüp gidiyor. O böyle istiyor, ben de karşı çıkmıyorum, sanırım bunun nedeni yalnızlık ve seks; bir de tembellik, belli bir amacımın olmaması.

Derslerimiz net ve temiz. Bugün Bach partita var: mi major. Önce baştan sona çalmasını istiyorum ama gavottan sonra durmasını söylüyorum.

– Sonu nasıl bitiyor bilmek istemez misin ? diye neşe içinde soruyor.

– Yeterince çalışmamışsın.

Suçluluk duyduğunu gösteren bir ifade takınıyor.

– Başa dön, diyorum.

– Gavotun başına mı ?

– Prelüdün başına.

– On yedinci ölçüyü mü kastediyorsun ? Biliyorum, biliyorum, mi telinde bileğimi iyi kullanmam gerek.

– Birinci ölçüyü kastediyorum.

Virginie surat asıyor. Yayını uçuk pembe ipek yastığın üstüne koyuyor.

– Virginie, yapamayacağından değil, denemiyorsun bile.

– Neyi denemiyorum ?

– Müziği düşünmelisin. İlk ölçüyü söyle bakalım.

Yayını koyduğu yerden alıyor.

– Söylemeni istedim.

Virginie iç geçiriyor. Doğru ölçülerle ve uyumla başlıyor: “Mi-re-mi si sol si mi-fa-mi-re-mi...”

– Şu anlamsız heceler olmadan söyleyemez misin ?

– Böyle öğrettiler. Gözleri alev alev.

Virginie Nyons’tan geliyor, orası hakkında sadece Avignon yakınlarında bir yer olduğunu biliyorum. İki kez onunla birlikte gitmem için ısrar etmişti, artık vazgeçti.

– Virginie, art arda gelen salak notalar değil. İkinci mi-re-

mi, belleğinde birincinin birazcık da olsa anısını taşımali. Bak böyle. Kemanımı alıp göstermeye başladım. Ya da böyle. Ya da doğrusu sana nasıl geliyorsa.

Tekrar çalıyor, bu sefer iyi çalıyor ve devam ediyor. Gözlerimi kapatıyorum. Koca bir kâse potpuri duyularıma saldırıyor. Hava kararıyor. Kış üzerimizde. Ne kadar genç, ne kadar da az çalışıyor. Sadece yirmi bir yaşında. Zihnim başka bir şehirde geziniyor, başka bir kadının hayaliyle, o zamanlar o da gençti.

– Devam edeyim mi ?

– Evet.

Virginie'ye bileğini serbest bırakmasını söylüyorum, bir yerde entonasyona dikkat etmesini, başka yerde dinamizmi aklında tutmasını, *détaché* dengesine iyi bakmasını söylüyorum ama bunların hepsini zaten biliyor. Gelecek hafta biraz ilerleme olacak, ama yeterince değil. Yetenekli ama kendini vermiyor. Tam zamanlı öğrenci olmasına rağmen müzik onun ilgisini çeken birçok şeyden sadece biri. Üniversite yarışmasında bu partitayı çalacağı için hevesli. Miremont'u satıp, öğrenci standartının çok üstünde yaşamasını sağlayan babasını ikna edip, kendine İtalyan yapımı antika bir keman almak istiyor. Burada geniş bir çevresi var, Fransa'nın her yerinden her sezon gelen bir sürü arkadaş, büyük akraba topluluğu ve üç eski erkek arkadaş, ki bunların hepsiyle görüşüyor. Onunla bir yıldan fazladır beraberiz.

Hayalimdeki kadına gelince, onu gözleri kapalı görüyorum, kendi kendine Bach çalıyor: *İngiliz Süiti*. Parmakları tuşların üzerinde geziniyor. Belki fazla ani hareket ettim. Sevgili gözleri bana bakıyor. Burada ne kadar çok varlık var, yer kaplayan, düşünceli. Hâlâ nefes aldığına, bu dertli kürenin bir yerlerinde hâlâ var olduğuna inanmama izin verin.

3

Maggiore Dörtlüsü prova için her zamanki gibi Helen'in iki katlı küçük evinde toplanıyor.

Helen kahve yapıyor. O ve benden başka kimse yok. Öğ-

leden sonra güneş odaya eğimli giriyor. Bir kadının kadife sesi Cole Porter'ın bir şarkısını söylüyor. Minimalist çam kitaplığın altında dört tane lacivert sandalye yarım daire şeklinde yerleştirilmiş. Mutfak salon ve yemek odası olarak kullanılan alanın bir köşesinde viyola kutusu ile birkaç nota sehpa duruyor.

– Bir mi ? İki mi ? diye soruyor Helen. Hep unutuyorum. Neden acaba ? Birisinin kahve alışkanlığı kolay unutulacak bir şey değil aslında. Galiba şeker konusunda ciddi bir alışkanlığın yok, değil mi ? Bazen hiç almıyorsun. Dün birisiyle tanıştım, seni sordu. Nicholas Spare. Felaket bir adam, yine de huysuzlaştıkça adamın okuyucuları artıyor. Michael, bizim hakkımızda yazı yazmasını sağla. Senden her bahsettiğimde suratı değişiyordu. Sana âşık olduğundan eminim.

– Teşekkür ederim Helen, bir bu eksikti.

– Tabii, ben de âşığım.

– İş arkadaşlarıyla aşk yok.

– O kadar da yakışıklı değilsin.

– Bahçıvanlık nasıl gidiyor ?

– Kasım ayındayız, Michael, diyor Helen. Zaten bahçeyle uğraşmayı bıraktım. İşte kahven. Saçlarımı nasıl buldun ?

Helen kızıl saçlı, yılda bir saç modelini değiştirir. Bu sene gelişigüzel lüleler halinde bırakıyor. Başımla onaylayıp ilgimi kahverme yöneltiyorum.

Kapı çalıyor. Gelen Helen'in ağabeyi Piers, birinci keman-cımız.

Başını hafif eğerek içeri giriyor. Ondan sadece birkaç santim kısa kız kardeşini öptükten sonra bana “Merhaba” diyor, son derece şık bol paltosunu çıkarıp, kemanını kutusundan alıyor ve “Şunu kapatabilir misin ? Akort etmeye çalışıyorum” diye sesleniyor.

– Bu şarkı bitsin kapatırım, diyor Helen.

Piers kalkıp müzik setini kapatıyor. Helen bir şey söylemiyor. Piers her isteğinin yapılmasına alışkındır.

– Billy hangi cehennemde kaldı ? diye soruyor. Provaya hep geç kalıyor. Aradı mı ?

Helen başını sallıyor. “Loughton, Leyton ya da adı her neyse, oralarda oturursan geç kalman çok normal.”

– Leytonstone, diyorum.

– Elbette, diyor Helen, aydınlanmış yüzüyle. Onun için Londra sadece Birinci Bölge'den oluşuyor. Billy dışında hepimiz merkeze yakın oturuyoruz, Bayswater yakınlarında ya da Hyde Park ile Kensington civarında; ama farklı koşullarda. Piers, Helen'in evine geldikten birkaç dakika sonrasına kadar genelde sinirli, hatta alıngan. Aynı evin bodrum katındaki stüdyoda yaşıyor.

Bir zaman sonra Helen yumuşak bir sesle ona gecesinin nasıl geçtiğini soruyor. Piers uzun yıllardır hayranlık duyduğu Steif Dörtlüsünü, baştan sonra Beethoven çaldıkları bir konserde dinlemeye gitmişti.

– Fena değil, diye geveliyor Piers. Steif'ten tamamen emin olamıyorsun. Dün gece tını güzelliğine hastalık derecesinde özen gösterdiler. Birinci kemancının suratını da sevmemeye başladım: her geçen yıl biraz daha kasılıyor. Bir de *Büyük Fügü* çaldıktan sonra hepsi bir anda ayağa fırladı, sanki aslan öldürmüşler gibi. Tabii dinleyiciler çıldırdı... Erica aradı mı?

– Hayır... Yani konseri sevmedin?

– Öyle demedim, diye atılıyor Piers. Allah'ın belası Billy nerede kaldı? Geç kaldığı her dakika için ona bir çikolatalı bisküvi cezası verelim. Kemanını akort ettikten sonra, hızlı bir dört sesli pizzicato çalmaya başlıyor.

– Neydi o? diye soruyor Helen, neredeyse kahvesini dökerek. Yo, yo, yo, sakın bir daha çalma.

– Billy gibi sen de besteciliğe mi heveslendin?

– Hiç hoş değil, diyor Helen.

Piers yarım ağız gülümsüyor. “Billy acemi çaylak. Yirmi yıl sonra bir gün koca bir canavara dönüşecek, Covent Garden'dan – hâlâ yerinde olursa – sipariş alıp felaket bir gıcırtı besteleyip, sabah Sir William Cutler olarak uyanacak.”

Helen buna gülüyor, ama hemen kendini toparlıyor. “Birbirimizin arkasından konuşmamalıyız.”

– Biraz endişeliyim, diyor Piers. Billy bestelediği eser üzerine çok fazla konuşuyor. Bir tepki almak için yüzüme bakıyor.

– Bestelerinden birini çalmamızı mı önerdi? diye soruyorum.

– Hayır. Pek değil. Henüz değil. Ama içime doğuyor, parmak uçlarım gıdıklanıyor.

– Neden bekleyip bunu isteyecek mi bakmıyoruz ? diye öneriyorum.

Helen yavaş yavaş, “Ben buna razı değilim” diyor. “Eğer sevmezsek korkunç olur. Ya senin biraz önce döktürdüğüne benziyorsa.”

Piers tekrar sırtıyor, hiç memnun değil.

– Şey, bir kere göz atmakta zarar görmüyorum, diyorum.

– Bazılarımız sevip, diğerlerimiz sevmezse ne olacak ? diye soruyor Helen. Bir dörtlü her zaman dörtlüdür. Böyle bir olay gerginlik yaratabilir. Fakat en kötüsü Billy’nin aksiliğini sürdürmesi olur. Bence böyle.

– Helen mantığı, diyor Piers.

– Fakat ben Billy’yi çok seviyorum... diye söze başlıyor Helen.

– Hepimiz seviyoruz, diye sözünü kesiyor Piers. Hepimiz birbirimizi seviyoruz, bunu söylemeye gerek yok. Fakat bu konuda üçümüz, Billy bize dördüncü Razumovskiy’yi sunmadan önce, ortak bir noktada anlaşmalıyız.

Daha fazla konuşmadan Billy geliyor. Yorgunluktan çellosunu sürükleyerek içeri giriyor, özür diliyor, Helen’in o çok sevdiği için aldığı çikolatalı bisküvileri görünce seviniyor ve birkaç tanesini ağzına atıyor, kahvesini teşekkür edip alıyor, yeniden özür diliyor ve çellosunu akort etmeye başlıyor.

– Lydia arabayı aldı... dışıye gidecek. Çılgın gibi koşuşturdum, neredeyse Brahms notalarını unutacaktım. Yol... felaketti. Hızlı hızlı nefes alıyor, alnındaki terler parlıyor. Özür dilerim. Özür dilerim. Özür dilerim. Bir daha hiç geç kalmayacağım. Asla.

– Bir bisküvi daha al Billy, diyor Helen şefkatle.

– Cep telefonu alsana Billy, Piers otoriter ama yavan bir tonda kusursuzca konuşuyor.

– Neden ? diye soruyor Billy. Neden alacakmışım ? Cep telefonunu ne yapayım ? Ne musluk tamircisiyim ne de pezevenk, ne işime yarayacak ?

Piers başını sallayıp geçiştiriyor. Billy aşırı şişman ve hep böyle kalacak. Her zaman aile dertleri, para sorunları, arabanın sigorta taksiti gibi konularla boğuşacak, bestecilik denemeleri de cabası. Ne kadar sinirlensek, onu azarlasak da provalara asla vaktinde gelmeyecek. Fakat eline yayını alıp

telleri okşamaya başladığında, tam anlamıyla şekil değiştirip yücelmeye başlar. O harika bir çellist, hafif ve derin: dörtlü-müzün uyumu onda yatıyor, o temelimizdeki koca kaya.

4

Maggiore Dörtlüsü'nün her provası çok basit üç oktav gamın, çok yavaş tempoda dört enstrümanla tek sesli çalınmasıyla başlar: bazen adımızda olduğu gibi majör, bazen de ilk çalacağımız parçanın tonalitesine göre minör. Son günlerdeki yaşamlarımız ne denli yüklü, siyaset ya da insanlar hakkındaki tartışmalarımız ne denli yıpratıcı olsa da, çalacağımız eser konusundaki düşüncelerimiz organik olarak farklılık gösterse de, sonuçta bir bütün olduğumuzu böyle hissederiz. Gamı çalarken birbirimize bakmamaya çalışırız, burada kimse lider değildir. İlk tempo sanki Piers'in nefes alışıyla başlar, başıyla işaret bile vermez. Bunu çalarken kendimi dörtlünün ruhu-na teslim ettiğimi düşünürüm hep. Notaların içindeki müzik olurum. İrademin sesini kısıp, kendimi özgür bırakırım.

Beş yıl önce Alex Foley dörtlüyü terk ettikten sonra, Piers, Helen ve Billy beni ikinci keman olarak aralarına almayı düşünürken, birlikte küçük parçalar çalıyorduk; prova yapıyorduk, hatta birkaç konser bile verdik, ama hiçbir zaman birlikte gam çalmadık. Böyle bir gelenekleri olduğundan habirim bile yoktu. Son konserimiz Sheffield'daydı. Geceyarısı, konserden iki saat sonra Piers beni otel odamdan arayıp, dörtlüye katılmamı hepsinin istediğini söyledi.

– Çok iyiydi, Michael, dedi. Helen, bize ait olduğun konusunda ısrar ediyor. Yanında duran kız kardeşine gönderdiği iğneliyici lafa rağmen, sesi Piers'tan beklenmeyecek denli coşkulu-ydu. İki gün sonra prova için Londra'da buluştuk ve bu sefer gamla başladık. Sakin, neredeyse hiç vibrato yapmadan yükselmeye başlayınca, içimde mutluluğun yeşerdiğini hissettim. Aşağı inmeye başlamadan önce durakladığımızda yeni iş arkadaşlarıma soldan sağa göz attım. Piers başını hafifçe diğer yana çevirmişti. Hayret ettim. Piers, bir gamın güzelliği karşısında sessizce gözyaşı dökecek müzisyenlerden

değildi. O anda zihninden geçenleri bilmiyordum. Herhalde ganı tekrar çalışıyla Alex'le olan son bağlarını koparıyordu.

Bugün birkaç Haydn dörtlüsü ile bir Brahms bestesi üzerinde çalışıyoruz. Haydn'lar muhteşem, bizi çok eğlendiriyor. Zorluklar çıktığında nedenini anlayabiliyoruz, böylece aramızda da anlaşma sağlanıyor. Haydn'ı çok seviyoruz, onun sayesinde birbirimizi de seviyoruz. Brahms'ı o kadar değil. Dörtlümüzü hep sıkıntıya sokuyor.

Ben Brahms'a özel bir ilgi duymuyorum, Piers tahammül edemiyor, Helen tapıyor, Billy ise, her ne anlama geliyorsa, "derinden etkileyici" buluyor. Edinburgh'da vereceğimiz konsere bir Brahms eklememiz istendi, Piers da programcımız olarak kabul etmek zorunda kaldı ve do minör birinci dörtlüsünü seçti.

Birinci bölümü hiç durmadan kahramanlar gibi çalışıyoruz.

– İyi tempo, diyor Helen, başını notalardan kaldırıp bize bakmadan.

– Biraz abartılmış geldi bana. Busch Dörtlüsü değiliz, diyorum.

– Busch'un aleyhinde bir şey söylemesen iyi olur, diyor Helen.

– Söylemiyorum. Onlar öyleydi, biz de böyleyiz.

– Amma da kendini beğenmişsin, diyor Helen.

– Devam edelim mi? Yoksa temizleyelim mi?

– Temizleyelim. Piers atılıyor. Çok karmaşık oldu.

– Tuşlardan daha net ses çıkmalı, diye mırıldanıyor Billy kendi kendine. Schoenberg gibi.

Helen iç çekiyor. Yeniden çalmaya başlıyoruz. Piers bizi durduruyor. Gözlerini bana diyor.

– Senden çıkıyor Michael. Aniden, hiçbir neden yokken gerginleştin. Burada özel bir şey ifade etmene gerek yok.

– Ama besteci öyle söylemiyor.

– Nerede? Piers geri zekâlı bir çocuk gibi soruyor. Nerede bilmek istiyorum.

– On beşinci ölçüde.

– Ben orada bir şey göremiyorum.

– Şansına küs, diye kestirip atıyorum. Piers inanmaz gözlerle bana bakıyor.

– Rebecca, Stuart'la evleniyor, biliyor musun ? diyor Helen.

– Ne ? diyor Piers, konsantrasyonu dağılmış şaşkın bir ifadeyle. Ciddi misin ?

– Evet. Ciddiyim. Sally'den duydum. Sally ise doğrudan Rebecca'nın annesinden öğrenmiş.

– Stuart ! diyor Piers. Aman Tanrım. Bütün bebekleri beyinsiz doğacak.

Billy'yle bakışıyoruz. Provalar sırasındaki konuşmalarımızın çoğunun kopuk, ipe sapa gelmez ve yıpratıcı olması, yaratmaya çalıştığımız kusursuzluk ve duyarlılık göz önüne alındığında aslında çok garip. Örneğin Helen, aklına gelen ilk şeyi hiç düşünmeden söyler. Bazen sözcükleri düşüncelerinden önce ortaya çıkar, ama bazen de tersi olur.

– Hadi, devam edelim, diye öneriyor Billy.

Birkaç dakika çalışıyoruz. Peşpeşe yanlışlar oluyor, hiç akıcı değil.

– Beceremiyorum, diyor Billy. Si'den dört ölçü önce kendimi tam bir salak gibi hissediyorum.

– Piers da kırk birinci ölçüye gıdaklayarak giriyor, diyor Helen.

– İğrençleşme Helen, diyor Piers kardeşine.

Sonunda Piers'in yüksek crescendosuna geliyoruz.

– Ah, hayır, hayır, hayır, diye bağırıyor Billy, elini tellerden çekip oynatıyor.

– Buraya hepimiz fazla kuvvetli girdik, diyor Helen, zarif olmaya çalışarak.

– Fazla isterik, diyorum.

– Kimmiş fazla isterik olan ? Piers soruyor.

– Sen, herkes başıyla onaylıyor.

Piers'in büyükçe kulakları kızıyor.

– Vibratoyu kesmelisin, diyor Billy. Telefon sapığının nefes alışına benziyor.

– Olur, diyor Piers gaddarca. Billy sen de yüz sekizde biraz daha yavaş çalar mısın ?

Genelde böyle değildir. Provalarımız daha keyifli geçer. Ben kabahati çaldığımız eserde buluyorum.

– Bir bütün olarak bir yere varamıyoruz, diyor Billy, gözlerinde masum bir heyecanla. Bu düzen felaket.

– Bu düzensizlik felaket demek istiyorsun herhalde ?

– Evet. Mutlaka bir bütünlük gerekiyor. Yoksa sadece gü-rültü duyuluyor.

– Gürültünün adı Brahms, Billy, diyor Piers.

Helen, “Çok önyargılısın,” diyor. “Bir gün fikrini değiştireceksin.”

– Ancak bunadığımda.

– Neden ezginin altına bir yapı oturtmuyoruz ? diye öneriyor Billy.

– İyi de, o anlamda ezgi yok ki, diyorum. Belki ezgi var da, ezgisel değil. Ne demek istediğimi anladınız mı ? Doğru de-yim nedir ?

– Melodik değil demek istiyorsun, diyor Helen. Ayrıca ez-gi yok demekle çok haksızlık ediyorsun.

– Ne diyorsun sen ? Piers bana soruyor. Her tarafı ezgi. Yani, sevdiğimi söylemiyorum ama...

Yayımı Piers’ın notalarına doğru yönleltiyorum. “Ezgi ne-rede ? Brahms’ın bile buna ezgi diyeceğini sanmıyorum.”

– Arpej değil, gam değil, süsleme değil, o zaman... uff, bil-miyorum. Tam anlamıyla tılandık, çıldıracağım. Allah’ın be-lası Edinburgh...

– Atıp tutmayı kes Piers, diyor Helen. O son bölümü ba-yağı iyi çaldın. Kaydırır gibi çalman çok hoşuma gitti. Şaşırtıcıydı belki ama, bence harikaydı. Değiştirmemelisin.

İltifatlar karşısında irkilen Piers, kendini çabuk toparlı-yor. “Ama Billy hiç vibrato yapmadan çalıyor.”

– Daha koyu bir renk elde etmeye çalışıyordum.

– Testere gibi.

– Yeni bir çello mu almamı istiyorsun ? Cep telefonu al-dıktan sonra.

Piers homurdanıyor. Neden do telinde yukarı çıkmıyor-sun ?

– Havlamaya benziyor.

– Hadi bir daha başlayalım mı ? Doksan ikiden ? diye öne-riyorum.

Helen, “Hayır, çift çizgiden” diyor.

– Hayır, yetmiş beşten, diyor Billy.

– Tamam, Piers onaylıyor. Birkaç dakika sonra tekrar ara veriyoruz.

– Bunu çalması çok yorucu, diyor Helen. Bu notaların an-

lamı olması için yerinden sökmek gerekiyor. Keman gibi değil...

– Zavallı Helen, diyorum, gülümseyerek. Benimle enstrümanları değiştirmez misin ?

– Başının çaresine bak Helen, diyor Piers. Brahms senin bebeğin.

Helen iç çekiyor. “Güzel bir şey söyle Billy.”

Fakat Billy yanında getirdiği küçük sarı kâğıtlardaki notalara dikkatini vermiş. “Deodorant deneyimim başarı sağlamadı” diyerek kolunu aniden havaya kaldırıyor.

Billy, “Bir an önce tekrar başlayalım, yoksa hiç bitiremeyeceğiz” diyor.

Nihayet bir buçuk saat sonra ikinci bölüme ulaşıyoruz. Dışarda hava kararmış, hepimiz, birbirimizin davranışlarından olduğu kadar müzikten de bitkin haldeyiz. Bizimkisi altı ilişkiden oluşan dörtlü bir evlilik; ilişkilerden herhangi biri, herhangi bir anda samimi ya da doğal ya da gergin olabilir. İzleyiciler bizi dinlerken, tek tek ruhlarımızda hayal ettiğimiz ama ancak birlikte oluşturduğumuz düzeye ulaşmak için ne denli içten, titiz, uzlaşmacı, inatçı bir araştırma içine girdiğimizi asla tahmin edemez. Bütün bu yaşadıklarımızda, ulvi duygulardan vazgeçtim, ruhsal uyum nerede acaba ? Aramızdaki tüm çekişmelere rağmen, bütün bu durmalar, başlangıçlar, çalma teknikleri, sevimli saygısızlıklar nasıl oluyor da böylesi bir müzikal zenginliğe neden oluyor ? Gerçi çoğu zaman bu önemsiz konuşmalar sonucunda bir eserin aynı anda hem doğruluğunu hem de özgünlüğünü bize gördüğümüz biçimiyle anlamaya başlıyoruz ve böylece başka eller tarafından çalındığında ne denli doğru ya da özgün olursa olsun, zihinlerimizdeki (bir an için belki bizi dinleyenlerin de zihinlerinde) tüm yorumlardan temizlenmiş bir ifadeye bürünüyor.

5

Üst katların hiç bitmeyen ısınma sorunu yüzünden dairem çok soğuk. Archangel Court apartmanlarının şu anda ılık olan antika kaloriferleri ilkbaharda beni yine haşlaya-

cak. Her kış kendime çift cam sözü veriyorum ve her bahar fiyatlar düşüncü vazgeçiyorum. Geçen sene biriktirdiğim parayı, yedinci kattaki komşumun başına damlayan betonun içine gömülü paslanmış, hatta neredeyse çürümüş borular yuttu. Fakat bu sene en azından yatak odamı yaptırmalıyım.

Yatakta uzanmış hayal kuruyorum, uyukluyorum. Kapının üstündeki posta aralığından parkenin üzerine mektuplar atılıyor. Kalkıyor, sabahlığımı giyip kapıya gidiyorum: telefon faturası, ders verdiğim öğrencilerimin birinden kartpostal, gezi broşürü ve bir mektup.

Mektuplarımı Julia'nın bana tanışmamızın birinci yılında hediye ettiğı gümüş mektup açacağı ile açıyorum. Fatura bir iki hafta beklemek üzere günah yığınının arasına giriyor. Broşür çöp sepetine gidiyor. Soğuktan titriyerek mutfığa girip çaydanlığı fişe takıyorum, mektubu okumak üzere yatağa dönüyorum.

Eski hocam Carl Käll -yazımının tersine soyadı "Şel" diye okunur- yazmış. Yıllardır hiç haberleşmedik. Üzerinde İsveç pulu var. Profesör Käll'in zarfın üzerindeki el yazısı sıkıntılı. Kısa bir mektup, şaşırtıcı biçimde sakın.

Artık Viyana'da öğretmenlik yapmıyormuş. Geçen sene emekli olmuş ve İsveç'te küçük bir kasabaya yerleşmiş. Stockholm'de konser verdiğimizde orada olduğunu söylüyor. Dinleyiciler arasındaymış ama konserden sonra sahne arkasına gelmeyi istememiş. İyi çalmışız. Özellikle şunu söylemek istermiş: bana her zaman "tutunmamı" söylerdi, ben de tutunmuşum. Son zamanlarda sağlığı pek iyi değilmiş, eski öğrencilerini düşünüyormuş. Belki bazılarına biraz sert davranmış, ama geçmiş geçmiştir, şimdi düzeltilemez, ancak kazanılanların kaybedilenlere üstün gelmesi ümit edilir. (Profesör Käll'in Almancası bu son tümcede, sanki Mars-ça'dan çevrilmiş gibi garip duruyor.) Her nasılsa bana iyi dileklerini yolluyor ve öğretmenlik yapıyorsam eğer, en azından ondan neleri yapmamam gerektiğini öğrenmiş olmamı diliyor. Ayrıca İngiltere'ye gelmeyi planlamıyormuş.

Çaydanlığın termostatu birkaç dakika önce attı. Mutfığa gidiyorum, ama çay poşetlerinin nerede olduğunu bir türlü hatırlayamıyorum. Mektupta rahatsız eden bir şey var. Carl Käll ölüyor, bundan eminim.

Birisi çatıyı tamir ediyor. Keskin çekiç darbeleri, biraz ara, tekrar çekiç darbeleri. Pancurları yukarı kaldırıyorum, içeri ışık doluyor. Hava açık, gökyüzü mavi ama soğuk.

Böyle günlerde profesörün kokusu burnuma geliyor. Gri sınıfta ayakta durup huzursuz beş öğrencisinin gözlerine bakıyor. Mnozil'deki öğle yemeğinden dönmüş, kara paltosu üzerine sinen sarmısak ve tütün kokusu dışarı yayılıyor. "Und jetzt, meine Herren..."¹ diyor Yuko'yu tamamen hiç sayarak, bazen ona "Güneşin doğduğu yerden gelen dostumuz" diye takılır. Yayını piyanonun üzerinde tıklatıyor.

Dersten sonra onunla özel çalışmamız için kalıyorum. Diğer öğrenciler ayrılır ayrılmaz başlıyor.

– Seni burada *Gasthörer*² olarak tutuyorsam, bazı şeyleri iyi anlamam gerekir.

– Anlıyorum Profesör Käll.

– *Kreutzer Sonatı* istedim, sen ise bana bunu hazırlamışsın.

– Orijinal elyazmasının bir kopyasını buldum, Beethoven'ın el yazısını ilk defa böylesine net görünce hayran kaldım. Aldırmayacağınızı düşündüm...

– İlginç. Kuşkusuz heyecan verici de buldun.

– Evet.

– İlginç ve heyecan verici. Yüce Carl Käll sözcüklerin tadına varıyor, müziğin içinde büyüyen yabancı otlar gibi. Ancak ünü buradan gelmiyor, beni ona ilk çeken şey çalışındaki heyecan olmuştu, onu dinleme şansına eren kişilere heyecan iletebilmiş biridir. Bu günlerde kaç konser vermeyi seçiyor? Yılda beş? Altı?

– Düşündüm de, başka bir sonat... *Kreutzer*'den bir önceki...

Carl Käll başını sallıyor. "Düşünme bile, hiç tavsiye etmem."

– Julia McNicholl'le iki haftadır bunun provasını yapıyoruz. Yarım saat sonra bize katılmasını söylemiştim.

– Bugün günlerden ne?

– Cuma.

1 "Ve şimdi, Baylar." (ç.n.)

2 Konuk dinleyici. (ç.n.)

Profesör Káll zihninde bir şeyleri tartıyor gibi.

– Bizim şaşkın Yuko her cuma Zentralfriedhof'a gidip Beethoven'ın mezarına çiçek koyuyor.

Kendime rağmen gülümsüyorum. Şaşırmadım, Yuko bütün Japon kız öğrenciler gibi kendinden beklenenleri yapıyor: boyun eğerek çalışmak, acı çekmek ve şehirdeki her Beethoven ve Schubert evini ziyaret etmek. Fakat Yuko benim de yapmam gerektiğini bildiğim (nasıl yapıldığını bilsem mutlaka yapacağım) bir şey daha yapıyor. Carl'ın kendini umursamamasını umursamıyor, onun hakaretlerine karşı çıkmayarak adamı yok sayıyor, ondan alması gerekenleri müzik aracılığıyla alıyor, sözcüklerinden değil.

– Pazartesi günü *Kreutzer*'i istiyorum, diye devam ediyor Carl Káll.

– Ama profesör... diye karşı çıkıyorum.

– Pazartesi.

– Profesör bunu yapabilmem imkânsız. Ben yapacak olsam bile piyanist yapamaz...

– Eminim Fräulein McNicholl sana yardımcı olur.

– Bu hafta sonu üçlü provalarımız vardı. Konserimiz yaklaşıyor.

– Görünüşe göre üçlünüz fazla prova yapmadan idare ediyor.

Birkaç saniye hiçbir şey söylemiyorum. Carl Káll öksürüyor.

– Bir sonraki konseriniz ne zaman ?

– Birkaç hafta içinde; Bösendorfer Saal'da.

– Ne çalacaksınız ?

– Beethoven'ın ilk dönem eserlerinden biriyle başlayacağız.

– Kasıtlı olarak ~~nn~~ kesin cevap vermiyorsun ?

– Hayır profesör.

– Hangisi ?

– *Opus 1, No. 3. Do minör.*

– Tamam, tamam, tamam, Call Káll eserin tonunu söylediğim için rahatsız. Neden ?

– Neden mi ?

– Evet, neden ?

– Çünkü çellistimiz bu eseri çok seviyor.

– Neden ? Neden ?

– Çünkü ilginç ve heyecanlı buluyor.

Carl Käll bana dikkatle bakıyor, sanki beyin sinirlerimden hangisini en kolay azarlayabileceğine karar veriyormuş gibi. Arkasını dönüyor. Onun en sevdiği öğrencilerinden biri idim. Manchester'da, Royal Northern Müzik Akademisi'nde son sınıf öğrencisiyken katıldığım kursta tanışmıştık, Viyana'da master öğrencisi statüsünde öğrencisi olmamı önerdiğinde kulaklarıma inanamamıştım. Solo kariyer isteyeceğimi ve bunu başarabileceğimi düşünüyordu. Şimdi o da benim kadar hayal kırıklığına uğramış olmalı.

– Zamanının çoğunu oda müziği yaparak geçiriyorsun, diyor. Daha iyi bir kariyerin olabilir.

– Sanırım olabilir, diyorum, “daha iyi” lafından rahatsızlık duysam da tartışmıyorum.

– Benim tarafımdan yönlendirilmelisin. Bunun için buradasın, değil mi ? Çok fazla kafanın dikine gidiyorsun. Çok fazla.

Carl'ın sesi bir müddet için nazik. Bir şey söylemiyorum. *Kreutzer*'den bir bölüm mırıldanıyor, elini elyazması kopyaya uzatıyor, birkaç dakika büyük bir ilgiyle bakıyor ama yumuşamıyor.

– Pazartesiye o halde.

Çayım fazla demlendiği için acı ama hâlâ içilebilir. Televizyonu açıp şimdiki zamana dönüyorum. Dört tane insana benzeyen kırmızı, sarı, yeşil ve eflatun tombul yaratık, çimli bir tepede eğleniyor. Tavşanlar çimleri kemiriyor. Yaratıklar birbirlerine sarılıyor. Tepeciğin bir tarafında beliren periskop hoşça kal deme vaktinin geldiğini söylüyor. Biraz direndikten sonra razı oluyorlar, birbiri ardından yerdeki deliğin içine zıplıyorlar.

Zalim ve boğucu enerji sahibi ve inatçı yaşlı büyücü Carl Käll, beni Viyana'dan uzaklaştıran tek güç değildi. Boyun eğmeyen, danışman yerine bir diktatör istemeyen ya da çarışmaktan kaçan gençliğimin de etkisi oldu.

Eğer onunla karşılaşmamış olsaydım ellerimdeki sesi böyle getiremezdim. Musikhochschule'de eğitim göremezdim. Julia'yla tanışamazdım. Julia'yı kaybetmezdim. Böyle

ortada kalmazdım. Carl'dan hâlâ nasıl nefret edebilirim ? Bunca yıl sonra her şey tabii ki değişim öğelerinin elinde: hücreler, yağmur, ilişkiler, karanlık. Kişiliğimi biraz kontrol altında tutsaydım belki ondan daha fazlasını öğrenebilirdim. Julia haklı olmalıydı, mutlaka haklıydı. Şimdi düşünüyorum da bırakayım ölsün, zamanı gelmişti, mektubu yanıtlamayacağım. Günahlarını bağışlamak yükü neden benim üstüme kalsın ?

Ondan daha fazlasını öğrenemezdim. Julia öğrenebileceğimi sanıyordu ya da böyle olmasını istiyordu veya onun hatırı için biraz daha Viyana'da kalmamı istiyordu. Fakat hiçbir şey öğrenmiyordum, hatta bildiklerimi unutuyordum, tamamen çözüliyordum. Konserde paramparça olduğumda, bunun sebebini hastalığıma veya iyi hazırlanamadığıma bağladılar. Halbuki o başaramayacağımı söylemişti ve dinleyicilerin arasında onu gördüğümde başarmamı istemediğini anladım.

6

– Bu akşam birbirimizin acayip sınırını bozuyoruz, diyor Virginie. Başını yastıktan kaldırmadan bana doğru dönüyor.

Başımı sallıyorum. Tavana bakıyordum ama şimdi gözlerimi kapattım.

– Omzunu ısıtırım.

– Yapma, diyorum. Ben seni daha fena ısıtırım, sonunda kötü olur.

Virginie omzumu ısıtıyor.

– Kes şunu Virginie, diyorum. Kes diyorum, tamam mı ? Canım acıyor, üstelik istemiyorum. Çimdiklemeyi de kes. Sınırli değilim, sadece yorgunum. Yatak odan çok sıcak. Bugün çok uzun prova yaptık, bu geç saatte Fransız filmi seyretnmek istemiyorum. Videoya çeksene.

Virginie somurtuyor. “Ne kadar sıkıcısın. Cuma akşamı bu kadar sıkıcıysan, pazartesi akşamı nasıl olacağını düşünmek bile istemiyorum.

– Düşünmek zorunda değilsin. Pazartesi günü Lewes'a gidiyoruz, oradan da Brighton'a.

– Dörtlümüz. Dörtlümüz. Aman. Virginie beni tekmeliyor.

Biraz sonra daha düşünceli bir ifadeyle, “Babanla tanışmadım. Sen de benimkiyle tanışmadın, Londra’ya geldiğinde bile görmedin onu.”

– Ah Virginie lütfen, uyukum var.

– Baban hiç Londra’ya gelmiyor mu ?

– Hayır.

– O zaman ben de seninle Rochdale’e gelirim. Arabamla Kuzey İngiltere’yi keşfederiz.

Virginie’nin Ford Ka model, “kara panter” rengine olduğu söylediği metalik küçük bir arabası var. Onunla Oxford ve Aldeburgh’a kısa geziler yaptık. Arabayı ben sürdüğümde hep “Oradan dön,” diyor, aslında “Buradan dön” demek istiyor. Bu yüzden çok kereler yollarda dolandık ve kavgaya ettik.

Virginie arabasıyla çok gurur duyar (“fırlama, zıplama, süslü püslü” diye tanıtır onu). Park etmiş duran Ka’sının kaportasına, asılı duran stepnesiyle çentik attığından beri de bütün 4X4’lerden tutku halinde nefret eder. Müzik yaparken kullanmadığı sezgilerini ve hayal gücünü araba kullanırken ortaya çıkarır.

Biraz hüzünlü bir sesle, “Her nasılsa seni Rochdale’de hayal edemiyorum,” diyorum, belki artık orada kendimi de hayal edemediğim için.

– Öyle mi ? Neden ? diye soruyor.

– Butikler yeterince şık değil Virginie. Güzel eşarplar satmıyorlar. Beton fabrikasında hapsolmuş bir ceylan gibi kalırsın.

Virginie yastığından hafifçe doğruluyor. Kara panter gözlerinden içlendiği belli oluyor, siyah saçları omuzlarından aşağıya göğüslerine iniyor, görüntüsü çok nefis. Onu kollarının arasına alıyorum.

Direniyor, “Hayır. Tenezzül etme. Alışverişten başka bir şeye ilgi duyamayacağımı mı sanıyorsun ?”

– Yok hayır, sadece alışveriş değil.

– Uykun var sanıyordum, diyor.

– Benim var ama bunun yok. Hem on dakika uykusuzluktan kim ölmüş ?

Komodinin çekmecesini açıyorum.

– Amma da pratiksin, Micheal !

– Mımm, evet... hayır, hayır yapma Virginie. Dur. Dur diyorum.

Gülerek, “Sakinleş, sakinleş” diyor. “İnsan sadece gergin olduğunda gıdıklanmış.”

– Gıdıklanmak mı ? Beni ısıyorsun, gıdıklandığımı mı sanıyorsun ?

Virgine gülmekten katılıyor. Beni rahatsız etmiyor, aksine havaya giriyorum.

Pembe banyoda sıcak bir duş aldıktan sonra çalar saati kuruyorum.

– Neden ? diye soruyor Virginie uykusu arasında. Yarın cumartesi. Öğleye kadar uyuyabiliriz. Bana iyi örnek olmak için provaya mı gideceksin ?

– Suyılanları.

– Aman Tanrım, Virginie iğreniyor. O buz gibi pis suyun içinde. Siz İngilizler delisiniz.

7

Virginie'yi uyandırmamak için karanlıkta giyinip dışarı çıkıyorum. Hyde Park'ın güney kıyısında oturuyor, ben ise kuzey kıyısında. Bir keresinde bir cuma sabahı onun evinden çıkmış evime gidiyordum ki Serpentine'in sularında bir iki baş gördüm. Bana en yakın olanına ne yaptığını sordum.

– Neye benziyor ? dedi

– Tamam yüzüyorsunuz da, neden ?

– Neden olmasın ? Bize katılsanız. Burada 1860'tan beri yüzüyoruz.

– O halde yaşınıza göre çok iyi görünüyorsunuz.

Yüzücü bu sözlerime güldü, sudan çıkıp titreyerek yanıma geldi. Yirmi yaşlarında, ben boylarda biriydi, belki biraz daha adaleliydi. Siyah bir Speedo mayo giymiş, sarı bone takmıştı.

– Size engel olmayayım, dedim.

– Yo hayır, zaten çıkıyordum. Bu soğuk suda üç ya da dört dakika kalmak yetiyor.

Soğuktan tamamen kıpkırmızı olmuş bedenine sarılmış

duruyordu, Virginie herhalde "ıstakoz" derdi. Adam kendini kurularken ben de Serpentine'in kasvetli sığ sularına bakmaya başladım.

– Umarım mikroplardan arındırılmıştır.

– Yok hayır, dedi genç adam neşeyle. Sadece yazları klorlanıyor, kışları bizden başka, yani Suyılarınlarından başka yüzen olmuyor; yüzme hakkımız elimizden alınmasın diye Sağlık Bakanlığı, belediye, park güvenliği ve Tanrı bilir daha kimlerle savaşmamız gerekti. Burada yüzmek için kulübe üye olmak gerekiyor, ayrıca sağlığından kimsenin sorumlu olmadığına dair bir belge imzalamalısın, çünkü her tür sıçan pisliği, kaz boku var, bunları yaptıktan sonra dilediğin gün buraya yüzmeye gelebilirsin.

– Durgun bir gölette yüzmek için fazla karmaşık. Ve iğrenç.

– Yo, hayır... Durgun değil, Thames Nehri'ne akıyor. Endişelenmeye gerek yok. Hepimiz ara sıra bir ağız dolusu yuttuk, ama henüz ölen olmadı. Yarın sabah saat sekizde gelin. Bütün çete burada olacak. Cumartesi günleri yarış yapıyoruz. Ben, cuma ve pazar günleri de yüzüyorum ama biraz acayip biri sayılırım. Bu arada söylemeyi unuttum, adım Andy.

– Ben de Michael. Tokalaştık.

Oradan geçen birkaç koşucu Andy'e inanmaz gözlerle baktı.

– Profesyonel yüzücü müsünüz ? diye sordum. Kulüp üyelerinin genel özellikleri ne ?

– Hiç merak etmeyin. Aramızda Manş Denizi'ni yüzerek geçmişler de var, ama diğerleri şuradaki sarı şamandıraya zor yüzer. Ben öğrenciyim. Hukuk okuyorum. Siz ne iş yaparsınız ?

– Müzisyenim.

– Gerçekten mi ? Ne çalışıyorsunuz ?

– Keman.

– Harika. Biliyorsunuz yüzme kollar için en iyi egzersiz. O halde yarın görüşürüz.

– Yarın görüşeceğimizden emin değilim, dedim.

Andy, "Bir deneyin," dedi. "Korkmayın. Müthiş bir duygu."

Ertesi gün oradaydım. Fazla atletik biri olmamama rağmen Londra'nın göbeğinde açık havada yüzme lüksü bir ka-

çamak gibi çekti beni. Kış mevsiminde mazoşist bir lükstü ama birkaç hafta sonra hoşuma gitmeye başladı. Suyun etkisiyle tamamen uyanıyordum, bütün gün de dinç kalıyordum. Kulüp binasında daha sonra büyük çoğunluğu erkeklerden oluşan üyelerle kahve ve bisküvi molasında Giles'in yarışta yaptığı bir espriden, eski günlerden sohbet ediyor, bu denli farklı aksanla konuşan insanların muhabbeti beni, Archangel Court, Maggiore Dörtlüsü, Virginie'nin evi, geçmiş, gelecek ve düşüncelerimin katı baskısından başka bir dünyaya götürüyordu.

8

Benim aksanıma gelince ne zaman kaybettim bilmiyordum. Rochdale'e her döndüğümde oranın aksanına özendiğimi ve bir zamanlar saklamaya çalıştığım aksandan artık hoşlandığımı fark ediyorum. En başından beri annem, "Doğru konuş" uyarılarıyla beynimi yıkadı. Yaşadığımız bu sıkıntılı ve baskıcı kasabada benim için fazla seçenek olmadığına çoktan karar vermişti. Tek çocuğunun buradan kaçabilmesi ancak iyi bir eğitimle mümkün olabilirdi. Liseyi devlet okulunda bitirmiştım, daha sonra üniversite ve bir meslek. Annem ve babam seçimimde direnmemi anlamıyordu, bu yüzden beni desteklemeyi kesmişlerdi, sürekli yaptıkları fedakârlığa ihanet ettiğimi söylüyorlardı. Babamın küçük bir sokak üzerinde kasap dükkânı vardı. Ailede kimse üniversitede okumayı hayal dahi etmemişti. Şimdi ise gitme şansı olan tek kişi, bunu denemeyi reddediyordu.

– Fakat Baba, form doldurmanın ne anlamı var? Gitmek istemiyorum. Benim tek isteğim müzik. Manchester'da konservatuvar var.

– Çalgıcı m olmak istiyorsun ? diye söylendi babam.

– Kemancı, Stanley, diye düzeltti annem.

Babamın tepesi iyice atmıştı. "Kemanmış, boktan bir çalgı işte." Bana dönüp, "Ben gittikten sonra annene nasıl bakacaksın ?"

– Üniversitede müzik dersleri alsan ? diye sordu annem.

– Bunu yapamam Anne. Müzik bölümü mezunu değilim. Hem ben sadece müzik yapmak istiyorum.

– Müzik seni nereye götürecek ? diye sordu babam. Doğru dürüst bir emekli maaşın bile olmayacak. Daha sakın olmaya çalışarak geleceğini düşünmen gerek. Konservatuvar da burs kazanabilecek misin ?

– Şey, yarım burs veriyorlar.

– Yarım burs ! diye bağırdı. Yarım bursmuş ! Halbuki üniversitede tam burs veriyorlar. Bütün bunları bilmediğimi sanma. Kafanı bir muayene ettirmen lazım. Geçen sene bizim dükkânın başına gelene bir baksana. Sen kemanınla oynadığında sana nasıl destek olacağız ?

– Bir iş bulurum. Kendim öderim, dedim ama ikisinin de yüzüne bakamıyordum.

– Hem kemanını da okula iade etmek zorundasın, dedi babam. Yenisini almak için bize güvenme.

– Bayan Formby bana ödünç keman verecek birini tanıyormuş, en azından birkaç ay için.

Babamın gözleri alevlendi, gürültüyle çekip gitti. Birkaç saat sonra döndüğünde biraz daha yatışmıştı ama daha şaşkın ve hırslanmış görünüyordu.

– Okuluna gittim, dedi bir annemin, bir benim yüzümüze bakarak, Bay Cobb, “Senin Michael çok akıllı bir çocuk, çok parlak, dil, hukuk veya tarih bölümlerini deneyebilir. Kabul edilir, isterse de başarılı olur,” dedi. Ne demek bu ? Neden bunu yapmak istemiyorsun ? Bilmek istiyorum. Annen ile ben bütün hayatımız boyunca çalışıp didindik, sırf daha iyi bir geleceğin olsun diye, sen ise bir gece kulübünde ya da barda çalgıcılık yapmak istiyorsun. Bu nasıl bir gelecek ?

İkimizin barışması için, yıllar ve birçok insanın inatla uğraşması gerekti. Bunlardan biri halam Joan oldu. İnsanı bunalan arabulucuk denemeleriyle sonunda ikimizi de pes ettirdi.

Annemin ölümünden bir müddet sonra bir araya geldik, ama babamın ne düşündüğü belli oluyordu: annemin düşlerine sırt çevirerek, onu hak ettiği mutluluktan mahrum bırakmıştım.

Daha sonra Manchester’da verdiğim ilk resitalime geldiğinde hâlâ biraz şüpheli ve inatçıydı. Son anda isyan edip gelmemeye kalktı ama yaşlı komşumuz Bayan Formby onu

neredeyse arabasına bağlayıp getirdi. O gece kendi tanıdık dünyasının dışında kalan gülyeryüzlü insanlar beni alkışlarken kendince belki de seçtiğim bu mesleğin o kadar da yanlış olmadığını itiraf etti. Artık benimle gurur duyuyor, hem de hiç eleştirmiyordu.

Viyana'ya gittiğimde babam karşı çıkmadı. Joan Halam bir kişinin babama rahatlıkla bakabileceğini söyleyerek vicdanımı rahatlatmıştı. Belki hayatın şokları babamın hayallerini kırarak onu daha yumuşak biri yapmıştı. Kedimiz Zsa-Zsa'yla ilgilenmesinde hâlâ bazı yanlışlıklar varsa, o da bir zamanlar beni dehşete düşüren eski hiddetinin tamamen yok olmadığıdır, kendimde de bazen aynı hiddeti görüyorum, zor tutuşan ama, bir o kadar da zor sönen.

9

Haftalık yüzme seansımdan Archangel Court'a dönerken Schubert'ten bir şeyler mırıldanıyorum. Küçük siyah elektronik anahtarımı dışarı çıkarıyorum ama ben düğmeye basmadan cam kapının kilidinin açıldığını duyuyorum.

– Teşekkür ederim Rob.

– Bir şey değil, Bay Holme.

Rob bizim başkapıcımız, aslında tek kapıcımız ama ona böyle diyoruz. Rob bazen bana ilk ismimle bazen de soyadıyla hitap eder, bu davranışının hiçbir mantıksal açıklaması da yoktur.

– Felaket bir gün, dedi biraz heyecanlı.

– Evet, asansörün düğmesine basıyorum.

– Yine yüzmüyordunuz umarım, derken çamura bulaşmış saçlarıma ve koltuğumun altında rulo yaptığım havluya bakıyor.

– Korkarım ki evet. Bağımlılık oldu artık. Bağımlılık demişken, bugün sayısal loto oynadın mı?

– Hayır, hayır hep öğleden sonra oynarız. Bayan Owen'la birlikte öğle yemeğinde sayıları seçeriz.

– Çocukların fikrini de soruyor musunuz?

– Tabii. Unutmadan söyleyeyim Bay Holme, salı sabahı

asansörün bakımını yapacaklar. Belki bir yere not etmek istersiniz.

Başımı sallıyorum. Asansör gürültüyle gelip duruyor. Katıma çıkıyorum.

Birçok müzisyenin sahip olmadığı bir şeye sahip olduğum için ne denli talihli olduğumu düşünüyorum: kendime ait, başımı sokacak bir dam. Bazen taksit ödemeleri çok zor olsa da, kira ödemekten daha iyi. Dairemi şans eseri buldum, korkunç bir durumdaydı. Tavanları meyilli üç oda, su ve ısınma sorunları sayesinde ödeyebileceğim fiyata düşmüştü, yoksa bugünkü fiyatlara asla param yetmezdi. Manzaraya bayılıyorum. Üstümde hiç kimse oturmuyor, kimse- nin gürültüsünü duymuyorum, ayrıca bu yüksekliğe trafiğin sesi bile çıkamıyor.

Kırmızı tuğlalı ağırbaşlı dış görünüşüne rağmen bina oldukça değişik, hatta belki biraz garip bile. Sanırım otuzlu yıllarda talep üzerine yapılmış, tek odalıdan dört odalıya kadar her büyüklükte daire var, bu yüzden de farklı farklı insanlar oturuyor: genç işadamları, yalnız anneler, emekliler, civardaki dükkân sahipleri, birkaç doktor, dönemlik turist kiracılar ve şehir merkezinde çalışanlar, çünkü metronun ana hattına da çok yakın. Bazen duvarlarımdan içeri sesler sızıyor, bebek ağlaması, "Strangers in the Night"ın saksafon solosu ya da matkap sesi; fakat çoğunlukla sessiz.

Televizyonumu tamire gelen adam, bazı apartman sakinlerinin binanın güvenlik sistemini televizyonlarına bağladıklarını, böylece binaya girip çıkan veya asansör bekleyen komşularını izlediklerini söylemişti. Fakat komşularla ancak binanın girişinde ya da asansörde karşılaşırız. Birbirimize gülümseyip kapıyı tutuyoruz ve iyi günler diliyoruz. Hepimizi gözleyen iyi niyetli Rob da, bazen kavşak yöneticisi, hava durumu habercisi, postacı, bazen de psikiyatri uzmanı rolüne giriyor.

Eve döndüğümde, yolda aldığım gazeteyi okumaya başlıyorum ama haberlere dikkatimi veremiyorum. Garip bir zorlama hissediyorum. Yapmam gereken bir şey var ama ne olduğunu bir türlü bulamıyorum. Bir daha düşünmeye çalışıyorum. Evet, babamı aramalıyım. Neredeyse bir aydır hiç konuşmadık.

Telefon on on iki kere çaldıktan sonra açılıyor. "Alo ? Alo ? Joan sen misin ?" Sesi şaşırılmış gibi çıkıyor.

– Baba, benim Michael.

– Kim ? Michael ? Aaa, merhaba Michael, nasılsın ? Bir şey mi oldu ? İyi misin ? Her şey yolunda mı ?

– Evet Baba, nasıl olduğunu öğrenmek için aradım.

– İyiyim, daha iyi olmamıştım. Aradığın için çok sağ ol. Sesini duymak çok güzel.

– Daha sık aramak isterdim ama biliyorsun Baba. Aniden bir ay geçtiğini fark ettim. Joan Hala nasıl ?

– Çok iyi değil, biliyorsun hiç iyi değil. Aramızda kalsın biraz beyni sulandı. Dün arabayı park ettiği yeri hatırlamadığı için ceza yazmışlar. Doğrusunu istersen, aslında bu romatizmasıyla hiç araba kullanmaması gerekir. Aradığında burada olmadığı için çok üzülecek. Alışverişe gitti. Onun hatırını sorduğunu söyleyeceğim.

– Zsa-Zsa nasıl ?

– Zsa-Zsa cezalı, kendi kendine güldü.

– Aaa. Neden ?

– İki hafta önce beni tırmaladı. Ellerimi. İyileşmesi epey zaman aldı.

– Onu bir şekilde rahatsız mı ettin ?

– Hayır. Joan dışarı gitmişti. Ben de kucagımda Zsa-Zsa, "Dedektif Morse" izlerken telefon çaldı. Önce programın bir parçası olduğunu sandım ama sonra baktım değilmiş. Telefonu açmak için yerimden zıpladım, Zsa-Zsa da beni tırmaladı. Fakat telefona zamanında yetiştim.

– Öyle mi ?

– Evet. Tam zamanında yetiştim. Ahizenin her yeri kan oldu. Dedektif eminim bundan bir şey çıkarırdı. Joan geri geldiğinde doktoru aradı. Sargı bezleriyle sardılar. Biliyorsun, mikrop kapabilirdi. Tabii Joan Zsa-Zsa'nın tarafını tuttu. "Bir şey yapıp hayvanı rahatsız etmişsindir" diyor.

Babamın sesi cılız çıkıyor.

– Baba, bir ara sizi görmeye gelmek istiyorum. Ama gelemezsem, mutlaka Noel'de orada olacağım. O aralar turnemiz yok.

– Öyle mi ? Ah evet, Michael seni görmek çok iyi olur. Fevkalade olur.

- Öğle yemeğine Owd Betts'e gideriz.
- Evet, iyi olur. İçini çekerek. Geçen gece rüyamda otoparkı gördüm.
- Sadece bir ceza almış Baba.
- Hayır o değil. Öbür otopark. Dükkânın yerindeki.
- Hım.
- Hayatımızı mahvettiler. Anneni onlar öldürdü.
- Baba. Baba.
- Doğru söylüyorum.
- Biliyorum Baba ama artık hepsi geçmişte kaldı.
- Evet. Haklısın. Birkaç saniye durduktan sonra devam ediyor. Evlat, artık sen de düzenini kursan.
- Benim düzenim var.
- Düzenle onu kastetmedim. Güzel kızlarla görüşmüyor musun, sadece kemanın mı var hâlâ ?
- Görüştüğüm biri var Baba... Konuyu değiştiriyorum. Aslında gitmem lazım, bu öğleden sonra provamız var ve daha notalara hiç bakmadım. Seni yeniden ararım. Zsa-Zsa ve Joan Hala'nın sana karşı birleşmelerine izin verme.
- Babam yine kıkırdadı, "Geçen hafta kapıya balık getirdi."
- Kim ?
- Komşular çözülmesi için balığı pencerenin kenarına koymuş, Zsa-Zsa da kokusunu alıp eve getirmiş. Plastik torbasiyla birlikte.
- Gülüyorum. "Zsa-Zsa kaç yaşında oldu ?"
- Geçtiğimiz ağustosta on altı.
- Bayağı iyi.
- Evet.
- Haydi, hoşça kal Baba.
- Hoşça kal Oğlum.
- Konuşmadan sonra birkaç dakika yerimde durup babamı düşünüyorum. Üç sene önce Londra'ya geldiğinde asansör birkaç günlüğüne bozulmuştu. Israrla sekiz kat merdiveni yavaş yavaş çıkıp evime geldi. Ertesi gün ona yakın bir otelde oda ayarladım. Fakat Londra'ya gelmesindeki tek amaç beni görmek olduğu için bu biraz ters olmuştu. Artık Rochdale'den ender ayrılıyor. Arada sırada Manchester'a gidiyor. Londra onu asabileştiriyor. Sinirini bozan şeylerden biri, Londra'da suyun iyi köpürmemesi.

Annem öldükten sonra bir müddet şaşkın dolaşmıştı. Dul ablası yalnızlığa dayanamayacağına inandığı için, kendi evini kiraya verip kardeşinin yanına taşındı. Annem ile babamın o zamanlar genç olan asosyal kedileri Zsa-Zsa, Joan Hala'ya hemen alıştı. Babam da bu yeni duruma alıştı. Ama annemin ölümünün acısını hâlâ üzerinden atamadı.

Dükkân ve otopark hikâyesi de aslında çok tatsız. Belediye anacaddeyi genişletmek adına, hemen yandaki küçük sokağın içinde yer alan kasap dükkânı için istimlak emri çıkardı. Orası bizim için sadece bir dükkân değildi, evdi aynı zamanda. Komşularımızın da bazılarının evleri bu yolla gitti. Zorunlu alış için ödenmesi planlanan miktar çok gülünçtü. Annem ve babam yıllarca karşı koymaya çalıştı, ama sonuç alamadılar.

Bütün bu süre zarfında ben Manchester'da bilumum işlerde çalışıp hem geçimimi sağlamaya hem de okul için para biriktirmeye çalışıyordum. İlk başlarda annemlere hiçbir yardım dokunmadı, daha sonra da çok az. Zaten ilişkimiz hâlâ gergindi. İki ya da üç yıl sonra Royal Northern Müzik Akademisi'ne başladığımda babam işini ve amacını yitirdiği için bronşlarından hastalandı. Annem ona hemşirelik yapma ve davalarını kazanma çabasının yanı sıra bir okulun yemekhanesinde çalışarak yorgunluktan bitkin düşüyordu. Hasta olan babamdı, ama annem öldü. Aniden bir kalp krizi geçirmişti.

Belediye birkaç sene sarsaklık ettikten sonra sonunda yolu genişletmemeye karar verdi. İstimlak edilen arsalar bir müteahhite verildi. Terk edilmiş boş evler ve dükkânlar da yerle bir oldu. Bir zamanlar Stanley Holme'un kasap olarak zanaatını sergilediği yerde, şimdi asfalt ile otopark var.

10

Londra'da insanlara Rochdale'den geldiğimi söylediğimde sanki komik bir şey söylüyormuşum gibi gülümserler. Artık bu davranışa alınmıyorum, sadece şaşıyorum. Alınacak biri varsa o da Rochdale kentinin kendisi olmalı. Aslında bizim başımıza gelenler herhangi bir kentte herkesin başına gelebilirdi.

Her şeye rağmen Rochdale'de çocukken oldukça mutluydum. Evimiz kentin dışına pek uzak sayılmazdı, bisiklet alınıp alınmaz şehirden tepelere çıkmaya başladım; çoğunlukla kendi başıma, bazen de bir okul arkadaşım ile giderdim. Hemen birkaç dakika içinde tamamen açık havada olabilirdim. Bazen en tepeye yürürdüm, bazen de rüzgârın sesi duyulmaz oluncaya kadar çimlerin üzerinde yatarım. Bunu ilk denediğimde çok şaşırmıştım; daha önce hiç böyle sessizlik duymamıştım. Bu sessizliği birkaç dakika sonra bir tarlakuşunun şarkısı bozardı.

Bisikletimi aşağıda kimselerin gitmediği Owd Betts hanının bahçesine park edip, tepede saatlerce öylece yatarım. Bir tarlakuşu şarkı söylemeye başlardı bazen, bazen de gökyüzünde gitgide yükselen sesin ardından diğer kuşların şarkısı başlardı. Yağmur serpiştirdikten sonra güneş açtığında da bir dolu tarlakuşu gökyüzünü doldururdu.

Oysa Londra'da o kadar yüksekte olmama rağmen doğal bir sessizlik yakalayamıyorum. 2 400 dönümlük parkın ortasında bile çevredeki yolların trafik gürültüsü duyuluyor. Bazı sabahlar yanıma bir kamp taburesi alıp Orangery'nin yanındaki batık bahçeye gidiyorum. Kireç çitin kenarındaki boş bir aralığa oturup rengârenk çıkıntılar arasından durgun dikdörtgen havuzu seyrediyorum. Nilüferler arasından akan çeşmelerin sesi çevrenin gürültüsünü bastırıyor. Sincaplar cesurca, küçük farelerse utangaç bir havayla dolaşıyor ortalıkta. Güvercinin teki ayağımın dibinde ötüyor. Ve doğru mevsimde -bu kış ayının tam karşıtı olan ayın günlerinde de- karatavuklar şarkı söylüyor.

Bugün batık bahçe etrafında yürürken, Julia'yla yaptığımız bir konuşma aklıma geliyor. Linz yakınlarında bir yerde konser vermeye gitmiştik, daha sonra ev sahibimizin evinin arkasındaki ormanda Julia'yla yürüyüşe çıkmıştık. O gece dolunay vardı ve bir bülbül kendini kaybetmiş şarkı söylüyordu.

- Çok çarpıcı, dedim. Kuşlar âleminin Donizettisi.

Julia bana doğru eğilerek, "Şışt, Michael," dedi.

Bülbül susunca Julia sordu: "Bülbül sevmez misin?"

- En sevdiğim kuş değil. Ya senin?

- Benim en sevdiğim kuş.

- Damarlarındaki Avusturya kanından olmalı.

– Saçmalama. Bana bir öpücük vermeyecek misin ?

Öpüştük, yürüyüşe devam ettik.

– Eğer gerçekten sevdiğin kuş bülbüle, sözlerimi geri alıyorum Julia.

– Teşekkür ederim. Senin en sevdiğin kuş hangisi.

– Tarlakuşu, tabii ki.

– *Yükselen Tarlakuşu* gibi mi ?

– Bununla hiçbir ilgisi yok.

– Kasvetli bir görünüşü var, değil mi ?

– Senin bülbülün de cennetkuşu sayılmaz.

– Aslında besteciler de pek yakışıklı değiller, dedi Julia bir zaman sonra. Schubert kurbağaya benziyormuş.

– O kurbağayı öperdin ama ?

– Evet, dedi Julia hiç duraksamadan.

– Beste yapmasına engel olsa, yine de öper miydin ?

– Hayır, dedi Julia. O zaman öpmezdim. Fakat sanırım ona engel olmazdı. Öpücüğüm ona ilham kaynağı olurdu, böylece *Bitmemiş Senfonisi*'ni bitirirdi.

– Eminim bitirirdi hayatım. Bence onu öpmediğin iyi olmuş.

Yağmur hafiften çiselemeye başladı, biz de eve döndük.

11

Maggiore Dörtlüsü'ne başvurum görüşüldüğü zamanlarda, Helen bana Julia'nın nasıl olduğunu sordu. Birbirlerini tanıyorlardı, çünkü aynı zamanlarda kurulan üçlümüz ile onların dörtlüsü Kanada'nın batısında, Banff'ta bir yaz programında birlikte olmuştu.

Birbirimizi görmediğimizi söyledim.

– Ah, ne yazık, dedi Helen. Peki Maria nasıl ? Harika bir çellisti ! Üçünüzün bir arada çok iyi çaldığınızı düşünürdüm. Birbirinize ait gibi görünürdünüz.

– Sanırım Maria iyi. Hâlâ Viyana'da yaşıyor.

– İnsanların dostluklarını kaybetmelerine çok üzülüyorum. Sevimli sevimli gevezelik etmeye başlamıştı. Bir okul arkadaşım vardı. Benden bir sınıf üstteydi. Ona tapardım.

Dişçi olmak isterdi... Ah, pardon, hassas bir konu mu ?

– Yok, hayır değil. Artık provaya başlasak diyorum. Saat beş buçukta bir yerde olmam lazım.

– Elbette. Sen acelen olduğunu söylüyorsun, bense susmak bilmiyorum. Ne kadar aptalım.

Birisini artık görmemek, duymamak, dokunmamak, koklamamak ve tatmamak. Onu düşünmeden bir hafta geçiremiyorum. On senedir bu böyle: belleğin silinmez izleri.

Viyana'dan ayrıldıktan sonra ona yazdım; belki fazla geç kalmıştım. Bana cevap yazmadı. Bense boşluğa mektup yollamaya devam ettim.

Maria Novotny'e de mektup yolladım, bana Julia'ya zaman tanımamı, hâlâ sinirlerinin bozuk olduğunu yazdı. Mektupların onu rahatsız ediyordu, son sınıf derslerine engel oluyordu. Belki haklıydı, bir müddet ona rahat vermem gerekiyordu. Zaten Maria her zaman benden çok Julia'nın dostu olmuştu. Ben devreye girmeden önce birbirlerini tanıyorlardı, aniden devre dışı kalmam bir şey değiştirmemişti. Maria o günlerde bana ne sırlarını söyledi ne de umut verdi.

Sınavları bittikten sonra Julia yeryüzünden tamamen silinmişti sanki.

Musikhochschole'ye yazıp mektuplarımı onun yeni adresine iletmelerini rica ettim. Ondan hiç yanıt alamadım. Oxford yakınlarında oturan ailesine yazdım, bir sonuç çıkmadı. Klosterneuburg'da oturan teyzesine yazdım, yine bir sonuç çıkmadı. Maria'ya tekrar yazdım. Maria yolladığı yanıtında Julia'yı artık görmediğini yazdı. Tek bildiği Viyana'da olmadığıydı.

Ondan hiç haber almadan bir yıl geçtikten sonra, ailesine telefon ettim. Babası bir tarih konferansı için Viyana'ya geldiğinde bizimle birlikte bir gün geçirmişti. Auden hayranıydı, bizi Auden'in ölmeden önce bir yıl yaşadığı Kirchstetten'e küçük bir hac yolculuğuna götürmüştü. Akşam Viyana'ya döndüğümüzde yemeğe ve ardından da konsere gitmiştik. Birbirimize hemen ısınmıştık.

Telefonu bir kadın açtı. "İyi günler," dedim. "Bayan McNicholl'le mi görüşüyorum?"

– Evet. Ben kiminle görüşüyorum ? Derinlere gömülmüş Avusturya aksanı kulağıma geliyordu.

– Ben Michael Holme.

– Ah, evet, evet. Lütfen biraz bekleyin. Eşimi çağırayım. Biraz önceki güven, yerini paniğe bırakmıştı.

Birkaç saniye sonra Dr. McNicholl telefona geldi. Sesi düşmanca değildi, sanki bir an önce kıştırıldığı köşeden kurtulmak istiyormuş izlenimi veriyordu.

– Merhaba Michael. Senin Julia için aryorsun. Buraya yolladığın mektupları ona gönderiyorum, ama biliyorsun ya- nıt verip vermemek tamamen ona kalmış.

– Sınavları nasıl geçmiş ? Maria bana iyi geçtiğini söyle- mişti, ama konuşmayı sürdürmek için ne yapacağımı bile- miyordum.

– Geçti.

– Kendisi iyi, değil mi ?

– Evet, iyi.

– Ona aradığımı söyler misiniz ? Lütfen.

Bir müddet durakladıktan sonra gönülsüzlükle, “Olur” dedi.

– Şimdi nerede ? Sizin yanınızda, yani sizinle birlikte Ox- ford’da mı ?

– Tanrı aşkına Michael, onu yeterince incitmedin mi ? Dr. McNicholl nezaketini ancak buraya kadar sürdürebilmişti, telefonu başka bir şey söylemeden kapattı.

Ben de ahizeyi yerine koydum, bir işe yaramayacağım bi- le bile üzüntüden titriyordum.

12

Bugün ilk işim, gerçekte gitar çalmak isteyen on iki yaşın- da bir oğlan çocuğuna, her ikimizi de sıkın, keman dersi ver- mek. O gittikten sonra dörtlünün eserlerine dönmeye çalışı- yorum. Bir sonraki provanın notalarını inceliyorum, ama dik- katimi bir türlü toparlayamıyorum. Bunun yerine Beetho- ven’in Do minor piyanolu üçlüsünün CD’sini koyuyorum. Carl Käll yıllar önce bu eser hakkında beni sorguya çekmişti.

Bestecinin kendi numaralandırdığı bu eserleri ne kadar muhteşem, tüm dünyaya, evet, işte bu üçlülerin üçlüsüyle

tanınmayı hak ediyorum diyor. Üçünün içinde gerçek bir cevher gibi parlayan *Opus 1, No. 3*. Elbette Carl benimle aynı fikirde değildi, içlerinde en zayıf bulduğu buydu.

Beethoven üçlülere içinde Julia da en çok bunu severdi. Özellikle ikinci bölümdeki minör çeşitleme çok hoşuna giderdi, gerçi çello ile keman, piyanonun önemini durgun melankolik havalarıyla geri planda bırakır. Eseri ne zaman çalsa ya da sadece notalarına baksa başını yavaşça iki yana sallardı. Bir de yapıtın gösterişsiz bitmesi hoşuna giderdi.

Son on yıl içinde çok kereler dinlememe rağmen, hiç çalmaya yanaşmadını. Ara sıra bir seferlik bir araya geldiğim üçlülerde bunu çalma isteği söz konusu olduğunda diğerlerini çalmamaya ikna etmeye çalışırım, hatta bazen eseri pek sevmediğimi bile söylerim. Kayıtlara gelince, hiçbirisi bana onun çalışını hatırlatmıyor, yine de bazıları yüreğimi ferahlatıyor.

Onun çalışını ne çağrıştırabilir ki ? Bazı konserlerde bir ya da iki tümce süren ifade, belki biraz daha uzun ama asla yeterince uzun değil. Yorumunda bir doğallık olduğunu söylemek pek fazla bir şey ifade etmiyor; sonuçta herkes kendi doğasına uygun çalışıyor. Doğru şaşırtmacalar, yoğunluk, içsellik gibi sözlerle onun piyanoda anlattığını anlatmaya çalışmanın da bir anlamı yok. Onunla ilk tanıştığımızda hissettiklerim gibi, piyano çalışındaki güzelliği de anlatamıyorum. Son zamanlarda bazen radyoyu açtığımda duyduğumu Julia'nın çalışına benzetiyorum, fakat hemen sonra bir ifadede yanıldığımı anlıyorum; biraz umudum veya kuşku varsa, o da eserin sonunda yorumcunun adını duyunca yok oluyor.

Geçen sene hiç olmayacak bir yerde, bir takside, Bach'ın bir eserinden ufacık bir parça duydum. Çok ender taksiye binerim, taksilerde çok ender müzik çalınır, çalınan da çok ender klasik müzik olur. Stüdyoya yaklaştığımızda taksi şoförü aniden Radyo 3'ü açmaya karar verdi. Bir prelüdün sonu, füğün ise başıydı, Do minör olması ise ayrı bir raslantı. Kendi kendime, bu Julia dedim. Mutlaka Julia. Her şey onun olduğunu gösteriyordu. İneceğim yere gelmişim, taksi şoförü radyoyu kapattı, ona parasını ödedim ve koştum. Toplantıya geç kalmıştım, eminim o değildi.

13

Virginie dersini iptal etmek için beni arıyor. Ders tarihini belirlerken ajandasına bakmayı unutmuş. Şimdi aynı gün başka bir işi olduğunu fark etmiş. Paris'ten bir arkadaşı gelmiş. Arkadaşı çok bozulurmuş, ama ben bozulmazmışım, hem ilk önce arkadaşına olur demiş, bu durumda anlayışlı olabilir miymişim ?

– Ne arkadaşı ?

– Chantal. Sana daha önce bahsetmiştim, değil mi ? Jean-Marie'nin kız kardeşi. Jean-Marie, Virginie'nin sondan bir önceki erkek arkadaşı.

– Tamam, Virginie.

– Dersi hangi tarihe alalım ?

– Bunu şimdi konuşamam.

– Neden ?

– Meşgulüm. Aslında Virginie'nin bu yaklaşımından rahatsızlık duyuyorum.

– Hadi ordan ! Virginie'nin sesi sitem dolu.

– Sana hadi ordan.

– Sesin çok öfkeli Michael. Bugün hiç pencerelerini açmadın mı ?

– Soğuk bir gün. Her zaman temiz hava istemem.

– Kutup yüzücümüz soğuktan mı korkuyor ?

– Virginie, dırdır etmeyi kes.

– Neden benimle öfkeli konuşuyorsun ? Bir işini mi böl-düm ?

– Hayır.

– Yoksa bir şeyi mi engelledim ?

– Evet.

– Ne ?

– Biraz müzik dinliyordum.

– Ne dinliyordun ?

– Virginie !

– İlgimi çekiyor.

– İlgini çekmiyor, merak ediyorsun, bu ikisi tamamen farklı.

– Hayır, sadece birazcık farklı. Ne olmuş ?

- Ne, ne olmuş ?
- Neydi dinlediğin şu gizemli müzik ?
- Beethoven'ın pianoforte, keman ve viyolonsel için, *Opus 1, No. 3, Do Minör Üçlüsü*, sen *ut mineur* dersin.
- Nazik ol, Michael.
- Nazik olmaya çalışıyorum.
- Nedir seni bu müzikle ilgili olarak bana karşı huysuzlaştıran ?
- Sana karşı beni huysuzlaştırmadı, hem öyle denmez. Sana karşı da huysuzlaşmadım. Eğer birine huysuzluk edeceksem bu sen olmazsın.
- O üçlüyü ben de çok severim, diyor Virginie. Biliyor musun, daha sonra bunu yaylı sazlar beşlisi olarak yeniden yazmış.
- Saçmalama. İyi tamam, Virginie, hadi ders için bir gün ayarlayalım da bu iş bitsin.
- Ama Michael, uyarlama falan değil, gerçekten yeniden yazmış.
- Virginie, inan bana, eğer Beethoven bir do minör yaylı sazlar beşlisi bestelemiş olsaydı bundan mutlaka haberim olurdu, mutlaka duymuş olurdum ya da en azından çalmış.
- Bunu *Guide de la Musique de Chambre* kitabında okudum.
- Okumuş olamazsın.
- Bekle. Bekle. Biraz bekle. Birkaç saniye sonra geldi. Sayfaları çevirdiğini duyuyorum. İşte burada. *Opus 104*.
- Ne dedin ?
- *Opus 104*.
- Ama bu delilik. Hayatının kötü dönemi. Emin misin ?
- Çok meşgul değil misin ? Şimdi benimle konuşmak mı istiyorsun ? diye soruyor Virginie, kaşlarını kaldırdığını bilmiş ses tonundan görür gibi oluyorum.
- Ahh, evet. Ne yazıyor ?
- Bir bakalım, Virginie akıcı bir biçimde kitabından çevirmeye başlıyor. Diyor ki, 1817'de *Opus 1, No.3*ü yaylı sazlar beşlisi için yeniden yazmış... Önce bir amatör bunu yapmaya çalışmış, Beethoven bunun üzerine, nasıl denir, dalga geçerek, amatörün yaptığığın aslında üç ses için yazılmış bir beşli olduğunu yazmış ve eseri uygun biçimde beş sesli ha-

le getirmiş ve eseri rezil olmaktan kurtarıp ortaya çıkarmış. Amatörün yaptığı düzenlemeyse heybetli cehennem tanrıların soykırımına adanmış. Doğru mu söyledim ?

- Evet, evet. İnanılmaz. Başka bir şey ?
 - Hayır. Daha fazla bilgi için üçlüye gönderme yapıyor.
 - Virginie, referans kitaplarını hep böyle dikkatli mi okursun ?
 - Siz İngilizlerin dediği gibi sadece göz gezdiriyordum ?
 - Güldüm. "Bu İngiliz göz gezdirmez."
 - Şimdi daha mutlu musun ? diye soruyor Virginie.
 - Sanırım. Evet, evet. Mutluyum. Teşekkür ederim Virginie. Teşekkür ederim. Daha önce biraz kaba konuştuğum için özür dilerim. Dersi ne zaman yapmak istiyorsun ?
 - Önümüzdeki hafta perşembe, saat üçte.
 - Çok fazla zaman girmiyor mu araya ?
 - Yo, hayır, çok değil.
 - Tamam, bu arada çalış.
 - Ah, evet, tabii, diyor Virginie neşeyle.
 - Bütün bunları uydurmadın değil mi ? diye soruyorum.
- O kadar inanılmaz ki. Fakat bir anda bu kadar detay uyduramayacağını biliyorum.
- Saçmalama Michael.
 - İki keman, iki viyola ve bir çello; bir gariplik olmasın ?
 - Hayır. Böyle diyor.
 - *Opus 104* ?
 - *Opus 104*.

14

- *Opus 104* ?
- *Opus 104*.
- Efendim, bu çok garip. Do minör ? CD kataloğunda böyle bir şey yok. Beethoven'ın yaylı sazlar beşlileri arasında da göremiyorum.
- Belki piyano üçlülerinin arasındadır.
- Bir bakayım... hayır, özür dilerim, orada da yok. Bir de bilgisayardan bakayım. Sadece "*Do Minör Yaylı Sazlar Beş-*

lisi" diye yazıyorum, bakalım ne çıkacak. Hayır, bu da bir işe yaramadı. "Araştırmanıza uygun dosya bulunamadı" diyor... Bakalım *Opus 104* yazınca ne diyor... Affedersiniz, burada da sadece Dvorák var... siz Dvorák istememiştiniz değil mi ?

– Hayır, Dvorák istemedim.

– O halde sizin için üçlüyü sipariş etmemi ister misiniz ?

– Hayır, teşekkür ederim.

Telefonun ucundaki kızın sesi her nasılsa kuşkululu geliyor. "Beethoven'ın *Do Minör Yaylı Sazlar Beşlisi*. Efendim, bu eseri bizzat dinlediniz mi ?"

– Hayır, fakat bir arkadaşım bundan bahsetti. Kayıtlara geçmiş bir eser.

– Hayır efendim, korkarım elimizde bu tanıma uyan bir eser yok. Dilerseniz telefon numaranızı bırakın...

– Bakın, mutlaka bir yerlerde Beethoven'ın opus numaraları listesi vardır. Lütfen bir sıfır dört'e bakar mısınız ?

Yarı keyifsiz, yarı inanmamış, "Bir bakalım."

Geri geldiğinde ses tonu değişmiş, şaşkın ve özür diler gibi, "Sanırım haklıymışsınız efendim."

– Sanıyor musunuz ?

– Yani, haklısınız. Şey, ne diyeceğimi bilemiyorum. Özür dilerim. Bizde notaları yok, yeni baskısı da yapılmamış.

– Fakat nasıl olur, Beethoven'dan bahsediyoruz, Engelbert Humperdinck değil. Başka bir yerden sipariş veremeyeceğinize emin misiniz ?

Bir saniye sessizlikten sonra, "Aklıma bir şey geldi. Bir dakika bekler misiniz ?

– Gerekirse bir hafta beklerim.

Döndüğünde, "Mikrofişlere baktım. Buna ne diyeceğinizi bilmiyorum. Emerson Yayınları klarnet beşlisi için yapılmış bir düzenlemesini basmış. Nota ve partiyon. Sizin için sipariş edebiliriz. Hepsi birlikte otuz iki sterlin. Eğer ellerinde varsa birkaç hafta içinde gelir. Tabii baskısı kalmışsa.

– Klarnet beşlisi ? Çılgınlık. İyi, tamam sipariş verin. Yo, hayır, hayır, vermeyin. Ben sizi sonra tekrar ararım.

Londra'daki ana müzik kitaplığının, öğleden sonra saat birden önce açılmadığını hayretler içinde öğrenince, Manchester Kitaplığı'nı denemeye karar veriyorum.

Henry Watson Müzik Kütüphanesi'ne telefon ediyorum, Manchester'daki öğrenciliğim sırasında burası benim ikinci adresimdi; özellikle lise ile üniversite arasında kopuk kopuk işlerde çalışarak para kazandığım üç yıl boyunca benim için hayatı önemi vardı. O günlerde nota almaya yetecek param yoktu. Bu kütüphane olmasaydı, müzisyen olma hayallerimi nasıl diri tutardım bilemiyorum. Bu kütüphaneye hâlâ çok minnetarım, eminim bu minnet duygumun çoğalmasına bir diyeceği yoktur.

Telefona kalın sesli bir erkek cevap veriyor. Ne istediğimi anlatıyorum.

Benimle konuşurken sesinde hafif bir şaşkınlık var. "Bu düzenlemeyi kendisi mi yazmış ? Ama tabii, tabii, opus numarası olduğuna göre kendi yazmıştır... bir dakika..."

Uzun bir bekleyiş. İki üç dakika. Sonunda:

– Evet, Beethoven'ın birkaç beşlisi var: sizinki de bunlardan biri. Bir bakalım: 4, 29, 104 ve 137. Bu baskı Peters tarafından yayımlanmış, hâlâ satışta mı bilmiyorum. Çok uzun zaman önce alınmış. Belki yirmili yıllar, belki daha önce. Elimizde bir de eski elyazması var, eminim çok hoşunuza gidecek; Eulenburg baskısı. Bu da antika. Üzerinde "10 ağustos 1916" yazılı. Eh, insan her gün yeni bir şey öğreniyor. *Opus 104*'ü daha önce hiç duymadığımı itiraf etmeliyim.

– Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Tek sorun, ben Londra'dayım.

– Bunun fazla sorun olacağını sanmıyorum. Kütüphanelerarası ödünç verme yetkimiz var, dilediğiniz bir kütüphane bunu bizden isteyebilir.

– Westminster Müzik Kitaplığı olur mu ?

– Sanırım olur. Bir dönem başları beladaydı ama üçlü ile beşliyi ayırt ederler artık.

Gülümsedim. "Haklısınız, durumları pek iyi değildi. Duyduğuma göre, sizin de son yıllarda bazı sorunlarınız olmuş. Belediyeden homurtular yükselmiş."

– 1979'dan beri türlü türlü kargaşalar yaşandı. Diğer kurumlara kıyaslandığında bakıyorum da biz yine iyi kurtardık. Fazla aldırmadan çalışmaya devam etmek gerek.

– Kütüphanenizin çok fazla iyiliğini gördüm, diyorum.

Ben de yedi yıl Manchester'da yaşadım.

– Aa.

Bir yandan konuşurken aklıma kitaplığın eğimli duvarları, pencerelerden süzülen ışık ve koyu maun kitap rafları geliyor. Ve kitaplar ve muhteşem notalar. Müzisyenler Birliği'ne katılmadan önce bile dilediğim notayı alabiliyordum, o günlerde bu çok önemliydi, çünkü akademik ya da kurumsal hiç kimseden destek görmeden ayakta durmaya çalışıyordum.

– Aklıma gelmişken, diye devam ediyorum, en son Manchester'a geldiğimde o harika eski maun ahşap yerine modern raflar koydurduğunuzu gördüm.

– Evet. Savunmak zorunda kalıyor. Yeni raflar da dayanıklı ama tabii biraz kaygan. Kayganlığından kurtulursak işimizi göreceğini sanıyorum.

– Kayganlığından nasıl kurtulmayı düşünüyorsunuz?

– Bant yapıştırarak. Ya da zımparalayarak.

– Zımpara mı?

– Evet, zımpara. Çok işe yarıyor. Ben zımparalamaktan yanayım. Zımparanın garip bir yönü var: kaygan şeyleri pürüzlü, pürüzlü şeyleri de kaygan yapıyor... Neyse, ben yine de sizin notaları rafa geri koymadan bir kenara ayırıyorum, üzerine yakında Londra'dan isteneceğini not edeceğim.

– Zahmet olacak. Teşekkür ederim. Çok teşekkür ederim.

Bir türlü inanamıyorum. Beşlinin notaları elime geçer geçmez çalmak istiyorum. Maggiore'ye fazladan bir viyolacı alabiliriz. Üçlü versiyonu gibi yüreğimi ve kolumu felç eden, beni kendimden geçiren bir eser olmayacağını hissediyorum. Beşliyi dinleme isteğim dayanılmaz hale geldi şimdi. Londra'nın bir yerlerinde mutlaka bir kaydı vardır.

Otobüse binip, ikinci katın en önünde oturuyorum. Hava buz gibi, ama açık. Önümdeki camın kenarlarından rüzgâr merakla kıvrılarak yüzüme doluyor. Kuru çınar yaprakları yolun üstünde biriktirilmiş. Serpentine'i çıplak ağaçların arasından görebiliyorum.

Kısa zaman sonra yeşillik ve su sıkıntısının yaşandığı Oxford Sokağı'ndayım. Kırmızı otobüsler ile siyah taksiler, sanki saldırgan iki tür karınca gibi trafik şeritlerini ele geçirmiş.

Kaldırımlar, karıncalar gibi telaş içinde Noel alışverişi yapanlarla tıklım tıklım dolu.

Aklıma gelen her dükkâna giriyorum (Tower, HMV, Virgin, Music Discount Centre, hepsine) ve bir sürü satıcıyla konuşup, tonlarca ağırlıktaki CD katalog sayfalarında uzun süre arandıktan sonra nihayet bu eserin bir CD kaydını bulamayacağıma ve büyük ihtimalle hiç CD'ye kaydedilmediğine ikna oluyorum.

Hırsımdan kudurmuş Piers'i arayıp fikrini soruyorum. Bu eseri duyduğunu sandığını ama kaydını nereden bulabileceğimi bilmediğini söylüyor. Bunun üzerine Billy'yi arıyorum; çağdaş bir besteciden hiç beklenmeyecek şekilde Billy, plağın erdemlerine inanır.

– Mımm, diye düşünüyor Billy, biraz zor ama Harold Moore plak dükkânını denemelisin. Çok iyi eski plak koleksiyonları var, belki bir şey bulursun. Zaten pek uzak değil. Bir denemeye değer.

Bana yolu tarif edip, “Eğer böyle bir şey varsa çalmak gerçekten harika olur” diyor.

– Hiç kuşkusuz var, Billy. Notaları ve partiyonları sipariş ettim bile.

– Ahh, notalara bakmayı çok isterdim, Billy'nin besteci kimliği yüzeye çıkıyor. Çok çok isterdim. Aynı şeyi yeniden yazmış, ama tabii aynı şey değil, değil mi? Bir sürü değişiklik yapması gerekir, büyük değişiklikler. Bir çello nasıl iki sazın sesini aynı anda çıkartabilir ki? Hem sonra piyanodaki kırık akorları nasıl çalacaksın? Yaylı sazlara hiç uygun değil, değil mi? Hem bir de...

– Billy, özür dilerim gitmem lazım. Yine de çok teşekkürler. Gerçekten. Akşama görüşürüz.

Yeniden canlanmış biçimde, araştırma macerama dönüp dükkânı buluyorum. Gürültüsü, aceleci yürüyen merdivenleri ve koruma görevleri ile Oxford Sokağı'ndaki cam ve krom uydu merkezlerinden sonra Harold Moore, kararsız birkaç kişinin uykulu uykulu kartpostal katoloğuna baktığı, sanki Dickens'in romanlarından fırlamış bir yer. Beni önce bodrum katına yolluyorlar, raflara konmuş plakların arasında onu arıyorum. Orada konuştuğum yaşlı bir adam bana yardımcı olmaya çalışıyor, ama bulamıyoruz.

– *Opus 29*'u istemediğinizden emin misiniz?

– Evet.

– O zaman, adınızı ve adresinizi şu kartın üzerine yazın, elime bir şey geçerse sizinle bağlantı kurarım.

Yukarı kata çıktığımda dükkânın bir ucunda, tezgâh arkasında bir işle uğraşan bir adam dikkatimi çekiyor. Tam dükkândan çıkmak üzereyim, bunun da bir işe yaramaya-cağını biliyorum fakat şansımı yine de deniyorum.

Gözlerini kapatıp işaret parmağıyla dudaklarına hafif hafif vuruyor. “Biliyor musunuz, bunu daha önce duydum sanki. Fazla iyimser olmak istemem ama aşağıya tekrar iner misiniz? Doğu Avrupa’dan gelen plaklar var. Henüz bestecisine göre sınıflandıracak vaktim olmadı, ama içimde bir his... bilmiyorum... tabii yanılmış olabilirim, çoktan satılmış da olabilir.”

Beş dakika sonra bir plağı çekip çıkartıyor, her iki yüzünü inceledikten sonra bana uzatıyor.

15

Eve dönmek üzere Regent Sokağı’ndan otobüse biniyorum. Ön koltuk dolu olduğu için otobüsün ortalarında bir yere gidip pencere kenarına oturuyorum. Arkamda yarım düzine Fransız kız öğrenci grubu kıkırdayıp dedikodu yapıyor.

Paha biçilmez plağı çıkarıp tadına varıyorum. Kapağındaki fotoğraf geniş bir odayı gösteriyor, kahverengi ve mat altın tonlarında ihtişamlı odanın parke yerleri parlıyor, kalabalık yapmayan vazo ve tablolar odanın her bir köşesinde, şamdan, İran halısı ve işlemeli kapısı bir başka odaya açılıyor, sonra tamamen ışık içinde bir oda daha var: plağın içinde taşıdığı zevklere hoş bir giriş yapıyor. Görüntüdeki tek gariplik zeminin üzerinde duran tahta bir ayaklık, sanırım kırmızı bant çekilip halkı uzak tutmak için kullanılan şeritlerin bağladığı ayaklardan biri. Resmi çekerken kaldıramazlar mıydı? Zemine monte mi edilmiş acaba? Yoksa bir mobilya parçası mı: örneğin bir tek şapka için yapılmış şapka askısı?

Otobüs Oxford Sokağı'na dönünce Fransız öğrenci kızlar alkışlamaya başlıyor.

Uzunçalarda Beethoven'ın iki tane yaylı sazlar beşlisi var: birincisi do minör, umutsuzca aradığım ve hayret verici biçimde bulduğum benimki; ikincisi de, benim için bir başka hoş sürpriz, mi bemol majör; gerçi kütüphane görevlisinin bundan *opus 4* olarak söz ettiğini hatırlıyorum. Kaydı, Suk Dörtlüsü (ekstra bir viyolacı alarak) gerçekleştirmiş ve 1977'de Çek firması Supraphon tarafından yayımlamış. Kapağın üzerindeki açıklamalara göre, dörtlüde çalan müzisyenler başka orkestralarda görevli oldukları için, "Sadece sıyrıklı kereler bir araya gelip konser verebiliyor, buna rağmen en iyiye ulaşmakta zorlanmıyorlar. Düzenli olarak, pek popüler olmamış ve haksız yere unutulmuş eserleri seslendiriyorlar. Çok seyrek bir araya gelen topluluklar için bestelenmiş eserleri çalacakları zaman ise dışardan müzisyenlerle anlaşıyorlar, yoksa bu yapıtlar unutulacaklar."

Bravo. Bravo Suk. Bravo Supraphon. Siz olmasaydınız ben ne yapardım? Yirmi dakika sonra evimde olacağım ama plağı hemen dinlemeyeceğim. Bu gece provadan sonra geç saatte eve geldiğimde mum yakıp divana uzandıktan sonra beşlinin içine dalacağım.

Otobüs Oxford Sokağı'nda, durakta, trafik ışığında, her tıkanmada durarak, elini kolunu sallayan deli bir yayaya yol vererek ve isterik biçimde yuvarlanarak yol alırken, Fransız kızlar sanırım makyaj malzemelerinin faydaları üzerine derin bir tartışmaya girdi. Ben de, plağın kapağına dönüyorum.

Suk Dörtlüsü 1968 yılında kurulmuş ve ilk adı '69 Dörtlüsü'ymüş, belli ki fazla düşünmeden verdikleri bu adı kısa zaman sonra değiştirmek zorunda kalmışlar. Bir sene sonra besteci Josef Suk'un varislerinin izniyle yeni adlarını kullanmaya başlamışlar.

O halde Kemancı Josef Suk'la ilişkisi olduğunu sanmakla hata etmişim. Belki de tam değil, çünkü plağın kapağındaki Almanca ya da Fransızca açıklamalarda da "besteci" sözcüğüne rastlamıyorum. Zaten kemancı, Besteci Josef Suk'un torununun torunuydu... yanlış hatırlamıyorsam, besteci de Dvorak'ın damadıydı... Dvorák ise, benim gibi bir

kasabın oğluydu. Düşüncelerim konudan konuya öfkeyle atlarken, bir an otobüsün neden durduğunu merak edip başımı kaldırıyorum.

Selfridges'in önündeki trafik ışıklarında duran bir dizi otobüsün arkasına takılmış, bir yere kıpırdayamıyoruz. Başımı hafifçe yana çevirip, ayaklarının dibinde eğilmiş balıkadamların ortasında duran, en sevdiğim eserlerin başında gelen *Selfridges Meleği*'ni görmek için bakıyorum. Oxford Sokakı'nda gülümsememi sağlayan sadece iki şey var: biri melek diğeri de önünde durduğu eksantrik bina.

Gözlerim *Selfridge Meleği*'ne ulaşamıyor.

Julia birkaç metre ötemde oturmuş kitap okuyor.

16

Julia, tam karşımda duran otobüste, tam karşımdaki pencerenin kenarında oturuyor. Otobüsü kırmızı ışıktadır.

Cama vurup avazım çıktığı kadar bağıyorum. "Julia ! Julia ! Julia ! Julia !"

Beni duymuyor. Farklı dünyalardayız.

Okumayı kes Julia. Bak. Pencereden bak. Bana bak. Aman Tanrım.

Çevremdeki diğer yolcuların hepsi konuşmayı kesiyor. Öğrenci kızlar nefeslerini tutuyor. Karşıdaki otobüste kimse'nin ruhu duymuyor.

Pencereye vurmaya devam ediyorum. Her an ya onun ya da benim otobüsüm hareket edebilir.

Kitapta okuduğu bir şeye gülümsüyor, yıkıldığını hissediyorum.

Arkasında oturan adam beni fark edince kopardığım gürültü anlam buluyor. Adamın yüzü şaşkın, ama endişeli değil. Bir sürü el kol hareketiyle umutsuzca işaret ediyorum; epey bir tedirginlikle adam Julia'nın omzuna vurup beni gösteriyor.

Julia bana bakıyor, gözleri kocaman açılmış, neden ? Hayretten mi ? Dehşet ? Tanıma ? Garip görünüyor olmalı-

yım - belki suratım kıpkırmızı - gözlerim yaşlarla dolu, avuçlarım kenetlenmiş - hem on yıl daha yaşlı - bir saniye sonra yeşil ışık yanacak.

El çantamdan bir kalem ile bir parça kâğıt buluyorum, kocaman rakamlarla telefon numaramı yazıyorum, kâğıdı cama yapıştırıyorum.

Numaraya, sonra da bana bakıyor, gözlerinden şaşırdığı belli.

Aynı anda, her iki otobüs hareket ediyor.

Hâlâ ona bakıyorum. O da bana bakıyor.

Otobüsün arkasındaki numaraya bakıyorum. 94.

Plağımı kaptığım gibi merdivenlere koşuyorum. Herkes önümden kaçıyor. Ağızları açık öğrenci kızlar, arkamdan "Fou." "Souï." "Non. Fou." "Non. Souï." diye fısıldaşiyor.

Biletçi merdivenlerden yukarı çıkıyor. Onu geçemiyorum. Yana çekilmem gerekiyor. Zaman kaybediyorum, onu kaybediyorum.

Sonunda aşağıya iniyorum, ilerlemek için birkaç insanı itmeme gerekiyor ve hareket eden otobüsten aşağıya atlıyorum.

Trafîği durdurarak karşıya geçiyorum. Çok fazla zaman kaybettim. Otobüs çoktan gitmiş. Çok ilerde başka otobüslerin ve taksilerin arasına karışmış. Kalabalığı yararlanarak ilerlemeye çalışıyorum ama sokak o kadar yoğun ki adım atamıyorum. Yakalamam imkânsız.

Taksiden bir müşteri iniyor. Genç bir kadın, elleri alışveriş torbalarıyla dolu, benden önce hareket edip binmek istiyor. "Lütfen," diyorum. "Lütfen."

Bir adım geri atıp suratıma bakmaya başlıyor.

Taksiye biniyorum. Taksi şoförüne "Öndeki 94 numaralı otobüsü yakalamak istiyorum" diyorum.

Başını biraz çevirip sallıyor. İlerliyoruz. Sarı ışığa yakalanıyoruz. Duruyor.

- Gidemez misiniz? diye yalvarıyorum. Henüz kırmızı değil.

- Ehliyetimi kaybederim, diyor, canı sıkkın. Acelemiz ne? Fazla zaman kazanacak değilsiniz?

- O değil, hiç düşünmeden konuşuyorum. Senelerdir görmediğim biri var o otobüste. Mutlaka yakalamam lazım. Otobüsten her an inebilir.

– Sakin ol, dostum, diyor şoför. Ama elinden geleni yapıyor. Yol genişlediğinde, birkaç otobüsü geçiyor. Sonra yol tekrar daralınca bir şey yapamıyoruz. Aniden her şey yeniden yavaşlıyor. Bir tek motosikletli kuryeler kenardan sıkışıp geçebiliyorlar.

– Oxford Sokağı'ndan çıkıp, yan yollardan birinden arayı kapatamaz mıyız ?

Başını sallıyor. “Buradan çıkamayız.”

Yol yeniden tıkanınca şoför bana dönüp “Bak, dostum, çok yaklaştık ama doğruyu söylemem gerekirse Oxford Sokağı bu haldeyken yetişeceğimizi sanmıyorum. Genelde trafik yavaştır ama hiç böyle görmemiştım. Tek şansın arabadan inip koşarak peşinden gitmek.”

– Haklısın. Teşekkürler.

– İki sterlin, altmış cent.

Cüzdanımda sadece bir beşlik var ve paranın üstünü bekleyemeyeceğim. Üstü kalsın dedikten sonra çantamı alıp iniyorum.

– Hey! O kapıdan olmaz, diye bağıyor arkamdan. Kaldırımdaki kalabalığın içinde hiç ilerleyemeyeceğimi bildiğim için onu duymazdan geliyorum. Tek şansım trafiğin ortasından koşmak.

Ter içinde, egzoz dumanlarını yutarak, gözyaşlarımdan önümü görmez halde nefes nefese koşuyorum. Karşı taraftaki trafik hızlanıyor ama bizim şerit kımıldamıyor.

Oxford Meydanı'na varmadan biraz önce otobüsü yakalıyorum. Önüne geçip biniyorum. Merdivenlerden yukarı koşmak istiyorum ama bacaklarım emre uymuyor. Yavaş yavaş biraz umut biraz korku içinde yukarı çıkıyorum.

Julia orada değil. Şimdi onun oturduğu yerde küçük bir oğlan çocuğu ile babası oturuyor. En öne gidip tek tek herkesin yüzüne bakıyorum. Aşağı inip oradakilerin de yüzüne bakıyorum. Burada değil.

Orada öylece ayakta duruyorum. İnsanlar bana bakıp başlarını çeviriyorlar. Beyaz saçlı zenci biletçi konuşmak ister gibi duruyor. Benden para istemiyorlar. Otobüs Regent Sokağı'na dönüyor. Piccadilly Meydanı'nda herkesle birlikte otobüsten iniyorum. Çevremdekilerin gittiği yönde birkaç sokak ilerliyorum. Rüzgâr etraftaki çöpleri uçuruyor.

Önümde Tower Records'un tabelasını görüyorum.

Gözlerimi sinir içinde kapatıyorum. El çantam omzumda ama ellerim boş. Plağı takside unuttum.

Eros'un oku altında oturup ağlıyorum.

17

Eros'un heykeli altında turistler, esrar satıcıları ve kiralık oğlanlarla birlikte oturuyorum. Birileri bana bir şeyler söylüyor ama ne olduğunu hayal bile edemiyorum.

Yerimden kalkıyorum. Piccadilly boyunca yürüyorum, soğuktan ve perişanlıktan alt geçide inenlerle birlikte Hyde Park'ın karşısında Serpentine'e geliyorum. Güneş, beyaz eğilimlerle alçalıyor. Kazlar bağırıyor. Bir banka oturup başımı ellerim arasına alıyorum. Bir zaman sonra yeniden yürüyorum. Sonunda eve varıyorum.

Telesekreterin ışığı yanıyor, hemen düğmesine basıyorum. Fakat bir şey yok: bir mesaj Billy'den, bir mesaj camcılardan, bir mesaj da beni Londra Yem Şirketi sanan birisinden.

Nasıl olabilir? Aceleyle yazılmış birkaç rakamı nasıl insan bir saniyede hafızasına alabilir? Telefon rehberinde ismim var. Artık beni gördüğüne göre, isterse ulaşabilir.

Gördüğüm oydu. O olduğunu biliyorum. Yoksa daha önce kulaklarımın yanılttığı gibi bu sefer de gözlerim mi yanıltıyordu beni? Radyoda duyduğumda her şey o olduğunu işaret ederken sonunda başka biri çıkmamış mıydı? Altın kumral saçları şimdi daha uzun, mavi-gri gözleri, kaşları, dudakları, o çok sevgili yüzü, yeryüzünde buna benzer bir yüz daha olamaz. Benden bir otobüsün koltukları arasındaki mesafeden fazla uzak değildi, aslında Viyana'da da olabilirdi. Yüzündeki ifade -Julia'nın ifadesiydi- kitap okurken başını eğişi de Julia'ydı, gülümsemesi, dalgınlığı da öyle.

Böyle bir günde siyah manto giymiş ve boynuna tavuskuşu mavisi bir eşarp takmış. Londra'da ne yapıyor? Nereye gidiyordu? Nereye gitti? Otobüsten beni aramak için mi indi? Farkında olmadan birbirimizin yanından mı geçtik? O da bir

yerlerde kaldırımda durmuş kalabalığın içinde aranıyor mu ? Ağlıyor mu ?

Seneler sonra hapishanede kavuşan insanlar gibi aramızda iki kat cam vardı.

Otobüsler bazen konvoylar halinde gezinir. Bir başka 94 numara varsa, ben umutsuzlukla vazgeçtiğimde o hâlâ öndeki otobüste oturuyorsa ? Bunu neden şimdi düşünüyorum, artık ne faydası var ?

Son on yıldır Londra'da mıydı ? Hayır, yoksa mutlaka haberim olurdu. İngiltere ? Şimdi burada ne işi var ? Şu an nerede ?

Midem kabarıyor. Kendimi hasta hissediyorum. Nedir bu ? O kadar terledikten sonra soğukta yürüdüğüm için mi ? Bütün gün pek bir şey yememiştim.

Gözlerinden ne okunuyordu ? Soru, dehşet, acıma ? Sevgi okunuyor muydu ? Hangi kadının gözlerinde sevgi okuyabilirim ki ?

İkinci bölüm

1

Provayı kazasız belasız atlatıyorum. Bir gün, derken günler geçiyor. Ekmek ve süt alıyorum. Yiyorum, içiyorum, yıkanıp tıraş oluyorum. Ayık kalmaktan yorgun, uyuyorum. Ders veriyorum. Provalara gidiyorum. Haberleri seyredip sözcükleri yutuyorum. Kapıcımızla ve diğer apartman sakinleriyle selamlaşıyorum. Aynen Viyana'dan kaçtığımda olduğu gibi, beynim ve bedenim kendi başlarına hareket ediyor.

Julia'nın numarası rehberde değil. Londra'da yaşamıyorsa, herhangi bir yerde olabilir.

Kaybettiğim plağı da bulamadım. Öğrendiğime göre taksi şoförü onu karakola bırakmış, onlar da Londra Kayıplar Bürosu'na yollarmış. Taksinin plakasını hatırlıyor muyum? Hayır. Birkaç gün sonra tekrar aramalıymışım. Arıyorum, ama boşuna. İki gün sonra tekrar arıyorum. Hiç yardımcı olmuyorlar. Belki benden sonra taksiye binen almıştır. Şemsiyeler söz konusu olduğunda bu durum oldukça sık oluyor. Eğer bir yenilik olursa beni arayacaklar. Fakat plağı tekrar göremeyeceğimi hissediyorum. Bu kadar yaklaştımşken o besteyi dinleyemiyorum.

Menajerimiz Erica Cowan'la konuşuyorum. Benim sesimi duyunca şaşırıyor. Genelde onunla Piers konuşur. Julia McNicholl'ü bulmak için ondan yardım istiyorum.

Birkaç soru sorduktan sonra, bazı notlar yazıp bana soru-

yor: "Fakat neden aniden şimdi Michael, bunca yıl sonra?"

– Çünkü geçen gün onu bir otobüste gördüm. Onu bulmak zorundayım. Mutlaka bulmalıyım.

Erica biraz durakladıktan sonra ciddi ve kuşkulu bir ses tonuyla, "Yanılmış olamaz mısın Michael?" diye soruyor.

– Hayır.

– Ve aradan geçen zamana karşın onunla tekrar karşılaşmak istediğinden eminsin?

– Evet. Erica, bir de... bu aramızda kalsın istiyorum. Yani, Piers, Helen ve Billy'nin duymasını istemiyorum.

– Tamam, diyor Erica, sırrımı paylaşmaktan hoşnut. Önce burada soruştururum, sonra Salzburg'dan Lothar'ın yarımını isterim.

– Gerçekten Erica, bunu yapacak mısın? Çok teşekkür ederim. Ne kadar meşgul olduğumu biliyorum. Avusturya demişken, bir çellist var, Maria Novotny, Viyana müzik çevrelerinin tanıdığı biri, hem de Julia'nın arkadaşıydı, hâlâ arkadaşdır herhalde. Musikhochschule'de üçümüz birlikte okuduk, bir üçlümüz vardı. Belki -bilmiyorum- ama bir ipucu olabilir diye aklıma geldi.

– Olabilir, diyor Erica. Neden sen bu izi kendin sürmüyorsun?

– İşe yarayacağından emin değilim. Lothar gibi yerel bir menajerin takip etmesi bence daha uygun olur. İçim pek rahat değil. Maria Julia'nın nerede olduğunu bilse de belki bana söylemek istemez.

– Arkadaşın Julia McNicholl hâlâ müzikle mi uğraşıyor? diye soruyor Erica. Müziği bırakmış olamaz mı?

– Hayal bile edemem.

– Yaklaşık kaç yaşlarında?

– Otuz. Yok, sanırım otuz bir. Yo hayır, otuz iki.

– Onu en son ne zaman gördün? Londra'dan önce.

– On sene oldu.

– Michael, onu tekrar görmek istediğinden emin misin?

– Evet.

– On yıl, biraz fazla değil mi?

– Hayır.

Kısa bir sessizlikten sonra Erica eyleme geçiyor. "Nasıl yazılıyor? A harfi var mı? İki "l"yle mi?"

– A yok. İki l. Bir de, c'den sonra h var.

– İskoç mu ? İrlandalı mı ?

– Sanırım babası çeyrek kan İskoç, ama pratikte tam bir İngiliz. Daha doğrusu, yarı Avusturyalı yarı İngiliz.

– Bir deneyeceğim Michael. Kim bilir, belki yeni bir meslek başlangıcı olur benim için. Erica her zamanki gibi canlı ve iyimser.

Onu, anaç ve tilki kurnazlığıyla tuttuğunu koparan koca beyaz şefimiz Erica bulamazsa, kimse bulamaz. Yine de günler geçiyor, Erica'nın haberleri hep olumsuz, depomdaki umut iyice kuruyor.

Sonunda ona Julia'nın ailesinin Oxford'da oturduğunu söylüyorum.

– Bunu neden daha önce söylemedin ? diye sorarken Erica'nın sesi duyduğu rahatsızlığı saklayamıyor, ama detayları not ediyor. Çok zaman kazanırdık.

– Şey, Erica, haklısın, fakat önce profesyonel yolları denemek daha iyi olur diye düşündüm, ailesini rahatsız etmek istemedim.

– O halde Michael, işin bu kısmını sana bırakıyorum.

– Yapamam. Gerçekten yapamam. Yıllar önce bir defa denemiştım ve olduğum yerde donakalmıştım. Zahmet olduğunu biliyorum, şimdiye kadar çok nazik davrandın. Bunu benim başarmam imkânsız.

Erica derin bir nefes alıp, “Bunu nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum. Bu şey hakkında, yani proje hakkında kendimi tam anlamıyla iyi hissetmiyorum. Fakat seni sevdiğim için Michael, son bir defa daha deneyeceğim. Yalnız, eğer onu bulursam, yapacağım tek şey seninle nasıl bağlantı kuracağını söylemek olacak.”

– Tamam. Bu kadarı da iyi. Buna razıyım.

Bir sonraki hafta sonu Erica telefonla arıyor. “Nereden aradığımı tahmin et.”

– Hiçbir fikrim yok, hayır dur, tahmin ediyorum. Erica bu kadar zahmet etmene gerek yoktu.

– Neyse, diyor Erica. Aslında Oxford, Londra'nın bazı mahallelerinden daha uzak değil. Dedektif dediğin, kaynağa gitmeli. Hem zaten burada birisiyle buluşmam gerekiyordu, diye aceleleyle ekliyor.

– Ve?

– Haberler iyi değil Michael, diye hızla söze başlıyor Erica. Üniversite Danışma Bürosu Dr. McNicholl'ün beş ya da altı yıl önce öldüğünü söyledi. Bayan McNicholl'ün Avusturya'ya döndüğünü sanıyorlar, ellerinde adresi de yokmuş artık. Julia hakkındaysa hiçbir bilgileri yok. Bana verdiği telefon numarası hâlâ işliyor – başına beş eklemen gerekiyor – ama tamamen başka birine ait. Banbury Sokağı'ndaki evlerine de gittim. Şimdiki sahipleri başka birinden almış, yani en az iki kez el değiştirmiş.

Söyleyecek başka bir şey gelmiyor aklıma. Erica devam ediyor:

– İzzim bu noktada kayboldu. Çok üzgünüm. Bu iş hoşuma gitmeye başlamıştı, bu sabah içimde bir ses, her nasılsa başaracağımı söylüyordu. İşte bu kadar. Ama seni Oxford'dan arayıp haber vermek ve hazır buradayken denememim faydası olacak başka yer var mı diye sormak istedim.

– Her şeyi denedin, derken sesimdeki hayal kırıklığını saklamaya çalışıyorum. Harikaydın.

– Biliyor musun, Michael, aniden sesi sır verir gibi, bir kez benim de yaşamımdan bir anda çıkan biri oldu. Hiç neden yokken çıkıp gitti. Anlamak senelerimi aldı, aslında hâlâ neden hiç belli etmeden böyle bir şey yaptığını anlamış değilim, hiç anlayacağımı da sanmıyorum, ama sonunda sanırım kendi içimde bir uzlaşma buldum. Şimdi kocama ve çocuklarıma baktığımda Tanrı'ya şükrediyorum.

– Evet.

– Bizle yakında bir akşam yemeğe gelmelisin, diyor Erica. Tek başına. Hayır, diğerleriyle birlikte. Yok, yok, tek başına. Önümüzdeki perşembe uygun mu?

– Erica... bir müddet kendi halime bırakılmayı tercih ederim.

– Elbette.

– Çok nazıksın.

– Bir şey değil. Sadece kendi iyiliğimi düşünüyorum. Sürüme iyi çobanlık etmeliyim. Atlarımla tımarlıyorum diye düşün. Hem zaten dediğim gibi burada bir randevum vardı. Oxford'da hava çok güzel, yağmurdan sonra her yer par-

lıyor. Park yeri bulmak her zamanki gibi büyük bir bela. Baayy.

Bu sözleri iki öpücük takip etti, sonra telefonu kapattı.

2

Günler geçiyor. Diğer insanların birlikteliğine hiç katlanamıyorum, yalnız kaldığımda da belleğim beni hasta ediyor.

Yaşamımın doğası gereği değişkenlik taşıyan -ders saatleri dışında, bunların saatlerini ben belirliyorum - rutine ayak uyduruyorum: dörtlüyle konserler, provalar, çalışmalar, Camerata Anglica'da yedek olarak çalmalar.

Virginie'ye ders vermeye devam ediyorum ama gece orada kalmamak için bahane uyduruyorum. Bir sorun olduğunu hissediyor. Nasıl hissetmesin? Bazen suratıma bakarken acı ve kızgınlık duygularını görüyorum.

Haftada tek düzenli olarak yaptığım şey, cumartesi günleri yüzmek. Bunu bir atlasam, günlerim tamamen birbirlerine karışacak.

Bugün bir değişiklik var. Bir televizyon programı için Suyılanlarını çekmeye geliyorlar. Hepimiz elimizden geldiğince heyecanlanmamış görünmeye çalışıyoruz.

Kasım sabahı için fazla soğuk sayılmaz, ama program Noel zamanında gösterileceği için daha soğuk görünecek. Programda biraz heyecan getirmek üzere stüdyo tarafından üç güzel kız tutulmuş. Uzun iskelenin üzerinde mayolarıyla soğuktan titreyerek ve inadına abartarak çığlık atıyorlar. Phil ve Dave kızlara en tiz tonlarda kurt ışığı çalınca, kamera ekibi onları azarlayıp susmalarını söylüyor. Kızlardan biri "Ooooooh," diye bağırıyor, "bunu yapmak için hepimiz çıldırmış olmalıyız... Kısa bir aradan sonra yeniden birlikte olacağız." Kamera, gölün üstünde yüzen, kıyıda dolaşan kuğu ve kazlara çevriliyor. Su ve çevresi dikkat çekici kadar düzenli. Phil'in etraftaki büyük bir çöp yığını suya attığı ortaya çıkıyor. "Başka nereye atabilirdim ki?" deyip omuz silkiyor.

Sahibiyle birlikte bir av köpeği yüzüyor. Çekim başarılı olmayınca, sıırıslıklam olmuş köpek ile dönmüş sahibi su-

ya yeniden girmeleri için ikna ediliyor.

Sonra yarışımız başlıyor. Giles her birimize, daha önceki denemelerimizden aldığımız sonuçlara göre parkur belirliyor. Trampenin üzerine çıkıyoruz, ilk en yavaş yüzen, sonra sırasıyla -her saniye sahilden bağırıldığında- suya atlıyoruz. En son genç hukuk öğrencisi Andy atlıyor. En uzun mesafe yüzen o olduğu için bunu yapmak zorunda.

Herkes erdemlenmiş ama titreyerek sudan çıkıyor. Kulüp binasına giren kameralar dışarı yollanıyor.

- Özel arazi, buraya giremezsiniz.

- Hey Phil, utandığın bir şey mi var? diye soruyor Dave. Bırak da o yavrular gelsin. İsterse kamera ekipleri de çekebilir.

Aniden telaşlanan Andy, mayosunu çıkartmadan önce tişörtünü giyip mayonun üstüne çekiyor, mayosunu daha sonra çıkartıyor.

- Rahibe fıkrası ! Rahibe fıkrası ! diye bağırıyor Gordon. Rahibe fıkrası için herkes sussun. Dört rahibe öldükten sonra cennettin kapısında bekliyormuş...

- Kes sesini Gordon. Burası bir zamanlar saygıdeğer bir kulüptü, birileri gülüyor.

Gordon kabara kabara, "Ben gelmeden önce" diyor.

Çaydanlıkta su kaynıyor. Phil çay demliyor, emekli olmadan önce et denetçiliği yapmış Ben ise, acıklı öyküleriyle beni esir alıyor.

- Perhiz yapıyorum. Sadece armut yiyorum. Armut ve su, diyor ciddi ciddi.

Bunu çok garip bulduğumu söylüyorum.

- 2,5 kilo armut.

- Neden ? Bu kadar armudu bir günde mi yoksa bir haftada mı yediğini, merakten çok şaşkınlıkla soruyorum.

- Prostat.

- Ah, sevimli bir tonda mırıldanıyorum, bu kadar bilgiyle yetiniyorum daha fazla aydınlanmak istemiyorum. Ah, çay. Size de bir fincan getireyim.

Av köpeği havlayıp yalvaran sesler çıkartıyor. Phil yulaflı bisküvisini çaya batırıp yarısını köpeğe veriyor.

Giyinip herkese veda ediyorum.

- Hoşçakal Mike.

- Haftaya görüşmek üzere.

– Yaramazlık yapma dostum.

Suyun üzerinde üç tane kuğu yüzüyor. Karşı kıyıda süvari bölüğü uygun adımlarla talim yapıyor, güneşte miğferleriyle zırhları parlıyor. Solumdaki köprünün üzerinde trafik bir durup, bir ilerliyor. Üç güzel kız ortalıkta görünmüyor ama, televizyon ekibi hâlâ trampelenin üzerinde duruyor.

Göl boyunca köprünün altından geçip yürüyorum. Bayswater Sokağı'nda durup bir içki içiyorum. Çeşmenin üzerine şefkatle birbirlerine sarılmış iki bronz ayı heykeli konmuş. Gülümsediğimi fark ediyorum. İçkinin verdiği rahatlıkla ayıların başını minnetle okşayıp eve dönüyorum.

3

Archangel Court apartmanlarının girişindeki çimenler alçak bir çitle çevrelenmiş. Öbek öbek dikilmiş çiçekler, küçük balıklı havuz ve gövdesine sarmaşık dolanmış ulu bir ağacın olduğu bölgeye, yarım gün çalışan bahçıvanımız, Rob'un kuzeni bakıyor. Rob ne denli konuşkansa, bahçıvan da o denli suskun.

Çimenlerin üzerinden küçük bahçeyi çaprazlama geçerken, yaya yolunda ilerleyen, ceket pantolon giymiş elli yaşlarında, ağır makyajlı, sıska bir kadınla karşılaşıyorum. Bakışıyoruz, sanırım o da benim gibi, aynı binaya doğru yürüyen iki insan olarak dostça selamlaşmamız gerektiğini düşünüyor.

Yaya yoluna geçip yanında yürümeye başlayınca bana gözlerini dikip, küçümseyen aksanıyla, “Bence çimenlerin üzerinden yürümemelisiniz” diyor, genizden at hırıltısı gibi çıkan sesi, dişlerimi kamaştırıyor.

Kendimi toparlamam bir iki saniye alıyor. “Genelde yürümem” diyorum “ama ara sıra hoş oluyor. Bu konudaki fikrinizi söylediğiniz için teşekkürler.”

Bir duraklama oluyor, sonra yan yana yürümeye devam ediyoruz. Dış kapıyı açıp tutuyorum ama -onu daha önce görmediğim ve canım kibarlık yapmak istemediği için- içerdeki kapıyı tutmuyorum. Anahtarım elimde olduğu halde

çantasında kendi anahtarını aramasını bekliyorum. Ona bu kadar yakın durmamdan ve iki cam arasında kalmaktan rahatsız oluyor.

– Merak ediyorum, diyorum. Bütün söyleyeceğiniz buysa, neden benimle konuşma gereği duydunuz ?

Biraz sesi kısılmış ama hâlâ kibirli. “Ben sadece çimenleri düşünüyordum.”

Girişteki masasından *Daily Mail* gazetesi okuyan Rob başını kaldırıp bizi görünce otomata basıyor. Kadın uzaktaki asansöre doğru yürüyor. Ben yakındaki asansörü beklemeğe başlıyorum.

Rob, “Bayan Bee’yle dostluk mu kurdunuz?” diye soruyor.

Garip konuşmamızı ona anlatınca gülüyor.

– Ah, evet Bee, bazen böyle sert konuşur... buraya Sussex’ten haftada bir geliyorlar. Kocasını çimlere basılmasından hiç hoşlanmıyor. Birkaç gün önce bana “Rob, çocuklar çimlere basıyor, gördün mü ?” diye sordu. “Ne güzel” dedim. “Çimler basılmak için değil mi ?”

Baştan aşağıya siyahlar giymiş bir kurye zile basıp içeri giriyor.

– Yirmi altı numara için bir paket. İmzalar mısınız ? Rob’a soruyor, bir an önce verip işine dönmek için acele ediyor.

– Yirmi altı numara, Bayan Goetz. Hâlâ içerde, ona siz götürseniz daha iyi. Uzaktaki asansör... Ahh, Michael az kalsın unutuyordum, bir taksi şoförü sana bunu bıraktı. Evde olmadığın için ben aldım.

Masasının arkasındaki alttaki rafa uzanıp bana beyaz bir plastik torba uzatıyor. Gözlerime inanamıyorum.

– İyi misin ?

– Evet, evet, deyip oradaki koltuğa çöküyorum.

– Umarım bir sorun yoktur Michael. Telefonu çalmaya başladığı halde, bakmıyor.

– Her şey yolunda. Özür dilerim... hâlâ gözlerime inanamıyorum. Birinin bunu yaptığına inanmıyorum. Bir not falan bıraktı mı ? Bir şey söyledi mi ?

Hayır, sadece bunu taksisinde unuttuğunu söyledi, sonunda seni bulduğu için çok mutluydu.

– Nasıl bir tipti ?

– Pek dikkat etmedim. Beyaz. Gözlüklü. Kırk yaşlarında.

Kısa boylu. Temiz tıraşlı. Güvenlik videosuna çekilmiştir, görmek istiyorsan. Daha yirmi dakika önce buradaydı.

– Hayır, hayır, ben yukarı çıkayım artık.

– Evet, çık. Demek bu plak o kadar önemli?

Başımı sallayıp, asansörün düğmesine basıyorum.

4

Serpentine'in suyunu üstümden atmadan yaylı sazlar beşlisini koyuyorum. Ses odayı dolduruyor: çok tanıdık, çok sevgili, ama bir o kadar da tedirginlik ve sevinç veren farklılıklarla dolu. İlk on ölçüde, kemana piyanonun vereceği yanıtı kemanın kendi kendisine verdiği andan itibaren, en son ölçülerin en son notalarında çellonun, üçüncü yerine en kalın, en tınlayan, en açık do minör akorla çaldığı ana kadar hem her yerini bildiğim, hem de hiçbir şey bilmediğim bir dünyadayım.

Parmaklarım do minör üçlünün telleri üzerinde gezinirken, kulaklarım beşlinin şarkısını söylüyor. Burada Beethoven bana ait bir şeyleri benden çalıp diğer kemana veriyor; bir başka yerde de Julia'nın çaldıklarını bana emanet ediyor. Sihirli bir değişim. Başından sonuna kadar dinliyorum. İkinci bölümde piyanonun temasını birinci keman çalıyor; başka kim olacaktı ki? Çeşitlemeler acayip, gizemli bir uzaklık kazanıyor, sanki bir anlamda çeşitlemelerden bir derece çıkartılmış ya da orkestranın tüm sazları çeşitlemeye katılmış gibi, fakat bunlar sadece orkestrasyonla açıklanabilir değişimler değil, bunun ötesinde anlam taşıyan şeyler. Eseri Maggiore'yle mutlaka çalmam lazım. Mutlaka. Tanıdık bir viyolacı bulmamız çok kolay, ayrıca Piers eminim bir kerelik birinci keman olarak çalmama karşı çıkmaz.

Taksi şoförü beni nasıl buldu hâlâ bilmiyorum. Aklıma gelen tek olasılık, torbanın içine baktı, fişi gördü, Harold Moore plak dükkânına aynı gün gitti, orada birileri plağı tanıdı, aşağıdaki o yaşlı adam adres formu doldurduğumu hatırlayıp ona verdi. Ama Bayswater'a bunca zamandır hiç yolu düşmedi mi? Belki arada tatile gitmişti? Böylesine nazik

ve düşünceli bir davranışta bulunmaya onu iten neydi ? Ne adını ne de taksi numarasını bilmiyorum. Ben, onun izini bulup teşekkür edemem. Gerçi bu müzik, zihnimde o kadar çok müzik dışı anılarla bir araya geldi ki, bu hoş davranış da tüm bunların içinde doğru bir ev buldu.

5

Carl Käll'e cevap yazdım: garip bir mektup oldu, ona iyi bir emeklilik diledim, kendimdense çok az bahsettim. Bizi Stockholm'de dinlediği ve öğrencisinden utanmadığı için sevdiğimi yazdım. Benim için planladığı solist kariyerini gerçekleştirmediğimi biliyorum ama ben sevdiğim müziği yapıyorum. Viyana'yı hatırladığımda sadece ilk günlerimi düşünüyorum. Bu aslında doğru değil, ama yabancılar -ya da yabancılaşmış insanlar - arasındaki uçurumu daha derinleştirmenin ne anlamı var ki ? Kendime karşı müşkülpesent davranıyorsam bunun onun sayesinde ya da ona karşı duyduğum hayranlık sayesinde olduğunu ekliyorum. Büyük ölçüde doğru.

Çok alaycıydı: "Aman siz İngilizler ! Finzi ! Delius ! Hiç müzik olmayan bir vatanda yaşamak, böyle müzik yapılan yerde yaşamaktan iyidir." Hem de çok çapkındı: Julia'yla birlikte onun için çaldığımızda uzun uzun Julia'ya akıllı, abartılı ve doğallıkla söylenmiş izlenimi veren övgüler yağdırmıştı. Julia onda bulduğum hatayı hiç anlamadı, ne o zaman ne de daha sonra. Evet beni seviyordu ama ona göre bu benim küçük bir kusurumdu. Manchester'da karşılaştığımızda Carl beni de aynı şekilde etkilememiş miydi ?

Ona neden aramızda Carl derdik ? Çünkü o bundan nefret edecek biriydi. "*Herr Professor. Herr Professor.*" Müzikle içimizde yarattığı soylu duyguyu, neden ruhlarımıza yağcılık ve uşaklık eğilimi kazandırarak kazımaya çalışırdı ? Ona bunları söyleyebilecekken niçin hâlâ içimi kemirmeye devam ediyor ?

Aralık derinleşiyor. Bir sabah çok erken bir saatte Archangel Court'un hemen dışındaki yolda yürürken birden

duruyorum. On metre ötemde bir tilki var. Büyük bir dik-katle defne ağacına bakıyor. Sokak lambalarının keskin gölgesi altında ışık her yerde gri. Önce, sadece bir saniyeliğine, bir kedi sandım. Nefesimi tutuyorum. En az yarım dakika ne o ne ben hareket ediyoruz. Sonra bir anda -duyulmaz bir ses, rüzgâr yönünde değişim ya da sezgisel korunma gereğiyle- tilki başını çevirip bana bakıyor. Birkaç saniye gözle-rimi kilitledikten sonra ağır ağır yolu geçip sisin içinde par-ka girip yok oluyor.

Virginie Noel tatilini ailesiyle geçirmek üzere birkaç hafta-lığına Nyons'a gidiyor, oradan da eski okul arkadaşlarıyla bir tura gidecekmiş. Şehir dışında konser verdiğimizde sevgili yaylılarım, Piers, Helen veya Billy beni arabalarına alır. As-lında araba kullanmayı severim, yakında ikinci el bir şey al-mayı düşünüyorum. Fazla para biriktiremediğimden ve masrafım çok olduğundan bunu yapamıyorum; evin borcu gerçek masraf, olası masrafsa kendime ait yeni bir keman. Tononi kemanım ödünç; çok cömert bir hediye olarak yıllar-dır kullanmama izin veriliyor, ama elimde bu tahta parçası-nın benim olduğunu gösteren bir kâğıt yok. Kemanımı çok seviyorum, o da benim isteklerimi karşılıyor, fakat onun sa-hibi Bayan Formby, isterse onu benden alıp senelerce bir dolapta sevilmeden, çalınmadan, konuşulmadan tutabilir. Ya da Bayan Formby ölebilir, keman vârislerine kalır. İki yüz yetmiş yıldır kim bilir başına neler geldi? Benden sonra kim-lerin eline düşecek?

Kilise çanları saat sekizi vuruyor. Yatağımda uzanıyo-rum. Yatak odamın duvarları bomboş, ne bir resim ne de duvar kâğıdının motifleri: sadece beyaz ve manolya rengi bo-ya, bir de uzandığımda gökyüzünü görebildiğim küçük bir pencere.

6

Hayat, dayanılabilir bir yalnızlık içinde geçiyor. Plağın beni bulması olayları biraz değiştirdi. Viyana'dan beri duy-madığımı bir sürü sonat ve trio dinliyorum. Bach'ın *İngiliz*

Sütleri'ni dinliyorum. Daha iyi uyuyorum.

Serpentine suları buz tutsa da, Suyılanları yüzmeye devam ediyor. Gerçek sorun soğuk değil, nasıl olsa sıfırın altına düşmüyor, asıl can yakan suyun üstünde yüzen buz parçalarının iğneleri ve sivri kıymıklar.

Müzik eleştirmeni Nicholas Spare, Piers ile beni (Helen ve Billy'yi değil) Noel partisine davet etti: kıymalı börek, bol alkollü punç, zehirli dedikodular ve arada bir araya giren akordu yapılmamış büyük piyanoda Nicholas'ın kendi başına çaldığı Noel şarkıları.

Nicholas beni rahatsız eden bir tiptir. O halde neden her yıl tekrarlanan bu partiye geldim ? Asıl ilginç, neden beni davet etti ?

– Sevgili oğlum, sana çok kızgıyım, diye söze girdi, aslında ondan sadece birkaç yaş küçüğüm, istese de Nicholas'ın sevgili oğlu olamam. Ayrıca zaten herkese kızgın. Piers'a engelleyemediği (ama abarttığı) bir şehvetle bakıyor.

– Dün gece Barbican'da Erica Cowan'la karşılaştım, diyor Nicholas. Sizin dörtlünün yükseklerde uçtuğunu, her bir yerde konser verdiğini söyledi, Leipzig, Viyana, Chicago, turizm bürosu gibi peşpeşe bir sürü yer saydı. “Ne hoş,” dedim. “Bu kadar iyi işleri nerede buluyorsunuz ?” diye sordum. “Ah, müzik dünyasında iki mafya var, biri Yahudilerin, diğeri de eşcinsellerin elinde, Piers ile ben her iki dünyayı kapsıyoruz” dedi.

Nicholas kişneyerek gülmeye başlıyor, ama Piers'ın somurtkan ve hoşnut olmayan yüzünü görünce ağzına kıymalı böreğinden koca bir lokma atıyor.

– Erica biraz abartıyor, diyorum. Programımız o kadar da düzenli değil, sanırın bütün dörtlüler için durum böyledir.

– Evet, evet, biliyorum, diyor Nicholas. Üç tenor ve Nigel Kennedy dışında herkes kötü durumda. Bana anlatma. Bunu bir kez daha duyarsam avazım çıktığı kadar bağıracağım. Gözleriyle odayı kolaçan etti. Sizi yeniden bir dinlemem lazım, gerçekten. Bir kayıt yapmamış olmanız ne acı. Önümüzdeki ay Wigmore da çalışıyorsunuz, değil mi ?

– Neden bizim hakkımızda bir şeyler yazmıyorsun ? diye öneriyorum. Eminim Erica bunu istemiştir. Nasıl tanınaca-

ğımızı bilemiyorum. Kimse hakkımızda eleştiri yazmıyor.

– Bu editörlerin suçu, diyor Nicholas hilekâr bakışıyla. Bizden hep çağdaş müzik ve opera üzerine yazmamızı istiyorlar. Oda müziğinde standart repertuvarın akıntı dışı kaldığını düşünüyorlar. Çok iyi bir besteciden sizin için bir şey bestelemesini isteyin. İşte o zaman eleştiri yazarlar. Sizi Zensyne Church’le tanıştırayım. Orada duran adam. Geçenlerde bir bariton ve elektrik süpürgesi için harika bir şey besteledi.

Piers aşağılayarak, “Editörler mi?” diyor. “Editörler değil. Senin gibi gösteriş ve moda meraklısı adamlar onlara meraklı. Rezil bir pisliğin dünya prömiyerine gitmeyi, güzel bir eser dinlemeye tercih edersen, çünkü güzel olanı sıkıcı bulursun.”

Nicholas Spare saldırıyı anlamamazlıktan gelip, “Böyle tutkulu konuştuğunda sana bayılıyorum Piers,” diyor arzu duyduğunu belli ederek. “Wig’e gelip sizin hakkınızda eleştiri yazsam hoşuna gider miydi? Haftanın en iyi konserleri listeme de eklerim istersen.”

– Söyleyecek söz bulamam, diyor Piers.

– O zaman söz veriyorum yazacağım. Onur sözü. Ne çalıyorsunuz?

– Mozart, Haydn, Beethoven, diyor Piers. Hem de konserin ortak bir teması var, belki ilginç çeker. Çalacağımız dörtlülerin hepsinin içinde bir füg bölümü var.

– Füg? Harika, derken Nicholas’ın ilgisi dağılmaya başlıyor. Viyana’da ne çalacaksınız?

Baştan aşağı Schubert: *Quartettsatz, Alabalık Beşlisi, Yaylı Sazlar Dörtlüsü*.

– Ah, *Alabalık*, ne tatlı. Can sıkıcı. Ben *Alabalık*’tan nefret ederim. Fazla köylü bulurum.

– Siktir git, Nicholas, dedi Piers.

– Evet! Nicholas neredeyse neşelenmiş gibi. Nefret ederim. İğrenirim. Beni hasta eder. Çok *kitsch*. Tam yapması gerekeni bilir ve tam yerinde yapar. Hafif ve basmakalıp. Birilerinin hâlâ onu çaldığına şaşıyorum. Yok, aslında düşününce, şaşmıyorum. Bu insanlar kulaklarını kontrol ettirmeli. Aslında biliyor musun Piers, senin de kulakların gereğinden çok büyük. Neyse, ne diyordum, snopluk et-

mek istemem, bazı hafif müzikleri severim, ama...

Hiddetten mosmor kesilmiş Piers, ev sahibinin başından aşağı elindeki ılık içkiyi boşaltıyor.

7

Bir gün sonra Helen'in evinde provamız var. İki kardeş uslu duruyor. Piers'in davranışları uzun uzadıya tartışıldı. Helen, tam da eleştiri yazmaya söz vermişken Nicholas Spare'e yaptığını ayıplıyor. Piers'a göre, bu sözleri daha önce de vermiş, hem de sözünü her defasında kutsal onuruyla desteklemiş, eleştiri yazmadığı konserden sonra bir müddet Piers'ı tanımazdan gelip, sonra yine sanki bir şey olmamış gibi "sevgili oğlum"lara başlamış.

– *Alabalık*'i bu kadar çok sevdiğini bilmiyordum, diyorum.

– Evet, seviyorum, ama nedense herkes bu eseri bir divertimento ya da daha kötü bir şey sanıyor.

– Bence son bölüm biraz fazla, diyorum.

– Helen, bana bir bardak çay getirir misin lütfen, diye mırdanıyor Piers. Ne kadar sıcak olursa o kadar iyi.

Hemen, "Tamam, sözümü geri aldım" diye lafı kesiyorum. "Billy yine her zamanki gibi geç kaldı. Bu sefer ne bahane bulacak? Karısı, çocuk, yoksa metro mu?"

Helen, "Telefon etti" diye açıklıyor. "Çellosunu kutusuna sığdıramamış. Ama şimdi yoldadır. Birazdan burada olur."

– Böylesini hiç duymamıştım, diyor Piers.

Billy içeri girer girmez özür diliyor, sonra da bizimle tartışmak istediği çok önemli bir şey olduğunu söylüyor. Wigmore Hall programımızın yapısıyla ilgili. Bütün gün bunu düşünmüş. Çok dertli görünüyor.

Piers en sabırlı sesiyle, "Söyle bakalım Billy" diyor, "İyi bir yapısal tartışmadan daha çok hoşuma giden bir şey yoktur."

– İşte Piers, görüyor musun, ne desem şüpheli davranmaya kararlısın.

– Boşver Billy, Piers'ın moralini bozmasına izin verme, diyorum.

– Tamam. Biliyorsunuz, Haydn, Mozart ve Beethoven, bu sırayla çalınca tonalite ilişkisi karmakarışık oluyor. Her şey birbirine giriyor. Önce üç diyez, sonra bir, daha sonra da dört. Bir gelişme olmuyor, hiçbir gelişme görünmüyor, dinleyiciler mutlaka yapısal sorunun stresini yaşayacaklar.

– Off, olamaz! Piers. Ne feci. Mozart'ı bulup bize üç buçuk diyezli bir şey yazmasını rica etsek...

Helen ve ben gülüyoruz, Billy de zoraki bize katılıyor.

– Eee? diye soruyor Piers.

– Sadece Mozart ve Haydn'ın yerini değiştirsek diyorum, diyor Billy. Sorun çözülecek. Diyezlerin artmasıyla bir yükselme olur, önceden düşünülmüş bir yapısallık, sorun kalmaz.

Helen, "Ama Billy, Mozart bu eseri Haydn'dan sonra besteledi" diyor.

– Evet, Piers hemfikir. Dinleyicilerin kronolojik stresi ne olacak?

– Bunu söyleyeceğinizi biliyordum, Billy'nin suratında kurnaz bir ifade var, en azından Billy'nin elinden geldiğince kurnaz. Bir çözüm var. Haydn'ın la majörünü değiştirelim. Haydn'ın daha sonra bestelediği bir şey, Mozart'tan sonra bestelediği bir şey çalalım.

– Hayır, diyorum.

– Hangisi, diye soruyor Helen. Sadece merak ettiğim için soruyorum.

– *Opus 50*'nin içindeki fa diyez minör. O da üç diyezli, onun için değişen bir şey yok. Oldukça ilginç bir eser. İçinde her şey var ha, tabii son bölümünde de füg var, konserin ana temasını da bozmuyor.

– Olmaz, olmaz, olmaz! diyorum. Billy, gerçekten dinleyiciler diyezlerin sırasına hiç aldırış etmez.

– Ama ben aldırış ediyorum, diye yanıtlıyor Billy. Hepimiz etmeliyiz.

– Bir bölümünde altı diyezli olmuyor mu? Piers şüpheyle soruyor. Öğrenciliğimde bir defa çaldığımı hatırlıyorum. Kâbustu.

Ben de aceleyle, "Zaten program değiştirmek için çok geç kaldık. Program çoktan basılmıştır."

– İsterseniz bir arayıp soralım, diyor Billy.

– Hayır, hayır ! diyorum. Hayır, artık provaya başlayalım. Bunların hepsi zaman kaybı.

Diğer üçü şaşırmış bana bakıyor.

– Ben la majörü çok seviyorum. Asla bırakmam, diyorum.

Billy, “Uh”

Piers, “Oh”

Helen de, “Ah” diyor.

– Hayır değiştirmem. Bana sorarsanız Haydn konserin zirvesi. Hem de tüm zamanların bence en iyi yaylı sazlar dördlüsü.

– Tamam, olur. Sadece bir fikirdi. Billy bir deliden kaçır gibi saygılı.

– Gerçekten mi Michael ? diye soruyor Helen. Gerçekten ?

– Tüm zamanların en iyisi ? diye soruyor Piers da. Gelmiş geçmiş en iyi yaylı sazlar dördlüsü, ha ?

– En iyisi demedim, diye açıklıyorum. En iyisi olmadığını ben de biliyorum, tabii en iyi ne anlama geliyorsa, ne anlama geldiği de umurumda değil. Sadece benim en sevdiğim, bu da bana yetiyor. Bu yüzden isterseniz, Mozart’ı, Beethoven’ı atalım ve Haydn’ı üç defa çalalım. Böylece kimse yapısal ya da kronolojik strese girmez, bis parçasına da gerek kalmaz.

Bir iki saniye sessizlik oluyor.

Billy tekrar, “Uh” diyor.

Piers da, “Tamam, işte bu kadar. Program değişmiyor, Michael ret oyu kullandı. Üzgünüm Billy. Aslına bakarsan hiç üzülmedim.”

– Bis parçasından söz açılmışken, Helen söze giriyor, gizemli planımıza bağlı kalacak mıyız ? Dinleyiciler için küçük bir şok olacak, bunun gibi bazı fikirlerin çok parlak oluyor Billy.

– Evet, gerçekten parlak fikir Billy, diyorum. Böyle bir konserden sonra başka ne doğru olabilir ki ?

Billy yumuşuyor.

– Bis parçasında en zor iş Michael’e düşüyor, fikir onun hoşuna giderse yapalım. Ama altından kalkabilecek miyiz pek bilemiyorum. Tabii bir de bakalım dinleyiciler tekrar çalmamızı isteyecek kadar sevecekler mi bizi. Piers bunları söyledikten sonra birkaç saniye bekliyor. Bugün bununla başlayalım. Michael’in sorunlu olduğu yer dışında esere baka-

lım. Böylece Michael'i suçlamadan önce ne yapabileceğimize anlamış oluruz.

Billy sanki bir şey söylemek ister gibi, ama herhalde düşünüyor bunun iyi bir fikir olmadığına karar veriyor.

Akort yapıp, geleneksel gamımızı çaldıktan sonra dört dakikalık bis parçası üzerinde bir saatten fazla bir zaman çalışıyoruz. Garip, çözümsüz ve doğaüstü yapısının içine giriyoruz. Ara sıra nefes alamadığımı hissediyorum. Daha önce dörtlü olarak çaldığımız hiçbir şeye benzemiyor.

8

Noel'e üç gün kaldı. Kuzeye gidiyorum.

Tren tıklım tıklım dolu. Euston Tren İstasyonu'nun dışındaki makaslarda çıkan bir arızadan dolayı yarım saatlik bir gecikmeyle gidiyoruz. Okuyan, konuşan ya da pencereden karşıdaki duvarı seyreden insanlar sabırla oturuyor.

Tren hareket ediyor. Bulmacanın kareleri doluyor. Plastik bardaklara çaylar konuyor. Ne istediğini bilen bir çocuk bağırarak ağlamaya başlıyor. Cep telefonları ötüyor. Kâğıt mendiller buruşturuluyor. Pencerenin dışındaki gri gün kararıyor.

Stoke-on-Trent, Macclesfield, Stockport ve nihayet Manchester. Rüzgârsız ama dondurucu bir gün. Burada fazla oyalanmayacağım. Kiraladığım arabayı alıp Rochdale'e süreceğim. Bir parça müsriflik ama canım çektiğinde çevrede dolaşabilmek, bir de Bayan Formby'yi gezdirmek istiyorum.

Yayvan Manchester aksanlı kız, "Tüm arabalarımız alarmlı" diyor. Adresime bir göz attıktan sonra bana anahartları veriyor. Daha şimdiden aksanımın dönmeye başladığını hissediyorum.

Piccadilly Meydanı'ndaki sivil kahraman heykelinin önünden arabayla geçip, bir zamanlar *Daily Express*'in binası olan camlarla kaplı siyah binanın yanından, Habib Bank'tan, Birleşik Pakistan Bankası'ndan, giyim toptancılarından, Yahudi Müzesi, cami, McDonalds, sauna, avukatlar, bar, videocu, Boots, fırın, sandöviç büfesi, kebabçı... şeytanın sivilceli çiçeğine benzeyen, alıcı ve vericileriyle gri haber-

leşme kulesinden geçiyorum. Manchester'ın saçaklarındaki yaşam bitip de, kararan günle birlikte yeşille lekelenen kır-
larda bir at görüyorum, bir ya da iki çiftlik, yaprakları dökül-
müş kestane ve çınar ağaçları, az zaman sonra da doğum
yerimi kapatan karaltılar görünmeye başlıyor.

Rochdale'deki bütün eski okul arkadaşlarım buradan ta-
şındı. Babam, Joan Hala, Bayan Formby ve eski Almanca
öğretmenim Dr. Spars'tan başka hiçbir canlı beni bu kasa-
baya bağlamıyor. Yine de kasabanın başına gelenler, yavaş
yavaş uzuvlarını yitirmesi ve ölümü, kanımı donduruyor.

Gökyüzü sulusepken yağmurla temizlenmeli. Fazla dur-
gun bir gün. Hava raporunda kar yağacağı söylendi. Yarın
üçümüz Owd Betts'e öğle yemeğine gideceğiz. Noel arifesin-
de de kiliseye gideriz. Noel'den sonraki günse genelde Bayan
Formby'yi Blackstone Edge'e götürürüm. Kabristana gitmek
istemiyorum. Alarmlı ve merkezî kilidi olan beyaz Toyota'nın
içinde, bir zamanlar yaşadığımız ve şimdi otopark olan yer-
de bir müddet durup, onun anısına en sevdiği çiçek olan be-
yaz bir gül koyar, annemin yaşamının üzerine de kar yağdığ-
ını düşünürüm.

9

Babam kucağında Zsa-Zsa'yla oturmuş uyukluyor. Bir-
kaç gündür kendini pek iyi hissetmiyor. Owd Betts'e gitme
planımız Noel'den sonra bir gün için rafa kalktı. Bu akşam
kiliseye gidecek kadar bile kendini iyi hissetmiyor. Joan Ha-
la miskinlik ettiğini düşünüyor.

Annem öldüğünden beri evde Noel ağacı yok, ama küçük
ön oda çobanpüskülü ve ökseotuyla süslenmiş. Evin her ta-
rafı kartlarla dolu, eskiden olduğu gibi bir ipe dizili değiller,
evin tüm yüzeyini kaplamış durumdalar. İnsanın bir yere
gözlüğünü koymasına olanak yok.

Birkaç tanıdık uğruyor: bazıları annemlerin ya da Joan
Hala'nın eski arkadaşları, eskiden dükkândan alışveriş ya-
panlar, komşular. Zihnim başka yerlerde. Kapı komşumuz
karaciğer kanserinden ölmüş. İrene Jackson bir Kanadalıy-

la evlenmiş ama evliliği sürmeyecekmiş. Bayan Vaizey'nin yeğeni dördüncü ayda düşük yapmış. Geçen ay, Susie Prentice'in dükkânına koca bir kamyon girdiği yetmezmiş gibi bir de kocası en yakın arkadaşıyla kaçmış, kadın çok sıradan biriymiş, sonunda Scunthorpe'da bir otelde yakalanmışlar.

- Scunthorpe ! diye zevkten mest olmuş bağırıyor Joan Hala.

İyi günde, kötü günde, ölüm bizi ayırana kadar.

Zsa-Zsa ve ben, sıkılıp kendimizi dışarı atıyoruz. Bir çalibülbülü, taş duvarın altındaki çakıllı yol üzerinde zıplıyor. Keskin hava zihnimi temizliyor. Zsa-Zsa ise tüm dikkatini çalibülbülüne vermiş.

Ortaokuldayken bir dönem beyaz farelere merak salmıştım. İki tane almayı becermiştim. Annem fareden aşırı derecede korktuğu için eve girmeleri yasaktı, çöp bidonlarının yanındaki, eski tuvalet onların evi olmuştu. Bir sabah korkunç bir şey oldu, farelerden biri ölmüş, diğeri de onun başını yemişti.

Zsa-Zsa omuzlarını indirip öne doğru sürünüyor. Komşunun bahçesindeki yılbaşı süsü cüce gülümsüyor.

10

Dükkânımız varken, Noel işlek ve karmaşık bir dönem olurdu. Neredeyse herkes hindisini en son dakikaya bırakır ya da son dakika evlerine ulaştırılmasını isterdi. Çocukken evlere dağıtma işlerine yardım ederdim. Her seferinde bisikletime birkaç tane alıp (iki tanesini dengelemek, birini taşımaktan daha kolaydı) dağıtırdım, babam ısrarla bisikletimin önüne bir sepet takmayı önerirdi, fakat ben hiç razı olmadım. İş bir şekilde yapıyorsam, bisikletimin biçimini bozma ne gerek vardı, kaldı ki bisikletim radyomdan sonra ikinci en değerli eşyamdı.

Boydan boya kilerin bir duvarını kaplayan kocaman ahasap bir buzdolabı vardı, aslında buzdolabından çok gardiobu andırırdı, aralık ayında içi pembe cesetlerle dolu olurdu. Koca kapısı mekanik ahenkle kendiliğinden kilitlenirdi. Sol

tarafıta duran fırlıdaklı ve metal korumalı kızgın motoru çalışmaya başladığında st kattaki salon gürültüyle sallanırdı.

Altıncı yaş günümde arkadaşlarımla saklambaç oynarken koca buzdolabının saklanmak için harika bir yer olduğunu düşündüm. stme kazaklar giyip içine girdim ve zorlukla da olsa kapısını kapatmayı başardım. Hemen bir iki saniye sonra bu sıkışık, karanlık, dondurucu yerden çıkma-ya hazırđım. Kapının bir kere dışarıdan kapandıktan sonra içerden aılamayacağını dşnememiştim.

Bağırmalarımla ve kapıyı yumruklamam motorun uğultusu ile oyun arkadaşlarımla şamatası arasında boğulup gidiyordu. Aslında yukardan birisi sesimi duyup beni kurtarmaya geldiğinde içerde sadece birkaç dakika kalmış olmalıyım. Dışarı çıktığımda boğulmuş gibiydım, bağırıyordum, sesim çıkıyordu ama konuşamıyordum. Bundan aylar sonra hâlâ o olayla ilgili kbuslar görüyordum, klostrofobi ve panikle uykudan ter içinde uyanıyordum.

Buzdolabı olayı yiyeceklere karşı duyduğum ilk tepkiydi. On yaşlarındayken bir gün babamla birlikte minibüsle hindi çiftliğine gitmiştik. Bazı hindilerin başları koparılmış, bazılarımla da tüyleri yolunmuştu, diğerleri de etrafta dolaşıyordu. Bu hayvanların buzdolabımızda cansız cesetler olacağı düşüncesi beni öyle mutsuz etti ki, bir daha asla hindi yememeye söz verdim. Ne annemin hindili pilavının güzel kokusu ne de babamın tahrik etmek için söylediği alaycı sözler fayda etmedi, sözümü bir Noel tuttum.

Babamın sabit sızlanmalarına rağmen, annemin elma sosu, yerini Joan Hala'nın perhizi nedeniyle kızcılık sosuna bıraktı. Elma sosu olmadan gerçek bir Noel olmaz diyen babam, kızcılık sosunun Amerikan malı ve fazla mayhoş olduğunu, hem de hazımsızlık yaptığını savunurdu.

Her şeye rağmen bu sene karlı bir yılbaşı olmayacak, işeleyen, karaktersiz ve sıradan bir yıl olacak. Aslında beyaz rom soslu tatlıyla zirveye ulaşan yemekle keyfim oldukça yerinde. Joan Hala'nın birkaç sene önce başlattığı, tatlıyı tereyağlı konyakla değiştirme çabası sonunda başarıyla püskürtüldü. Bu akşam için bir şişe şampanya getirmiştim, babam birkaç kadeh içmiş bile.

– Birazcık canının istediğini yapmak iyi geliyor, diyor.

Joan Hala, "Tabii," diyor, "canının istediğini fazla yaparsan fazlasıyla iyi olursun."

– Kalbime iyi geliyor. Televizyonu göstererek. Bu senin Suyılanları değil mi ? diye soruyor.

Gerçekten de haberlerde Suyılanları geleneksel yüz metrelik Noel yüzme yarışlarını gösteriyorlar. Bizim takımın yarısı ortalıkta aylaklık ediyor, trampolenin üzerindeyse ilk gelenlerin kalabalığı var. Etraftan seyirciler toplanmış yüzücüleri alkışlıyor. Ben ise şu anda olduğum yerden çok memnunum, oturduğum yerde rahat rahat Zsa-Zsa'nın kulaklarının arkasını okşuyorum. Bizi de televizyona çektikleri geliyor aklıma, acaba o programı ne zaman gösterecekler diye düşünüyorum. Belki çoktan göstermişlerdir.

Joan Hala gözlerini televizyon ekranından ayırmadan "Maggie Rice'i hiç affetmedim," diyor.

– Ne dedin Joan Hala ?

– Maggie Rice, onu hiç affetmedim.

– Neden affetmedin ?

– Cuma yarışlarında bana çelme takmıştı.

– Gerçekten !

– Bahanesi, ben daha önce iki kez kazanmışım. Onunla bir daha hiç konuşmadım.

– Kaç yaşındaydın ?

– Yedi.

– Ah.

Joan Hala kendinden hoşnut, "Hiç unutmadım, hiç affetmedim" diyor.

– Şimdi ne yapıyor ?

– Bilmiyorum. Bilmiyorum. Ölmüş bile olabilir. Fena bir kız değildi aslında.

– Öyle mi ? diyorum, üzerime uyku basmış bir şekilde.

Joan Hala babama dönüp bakıyor, yüzünde mutlu bir ifadeyle çoktan sızmış.

– Babasının Drake Sokağı'nda bir dükkânı vardı, diye devam ediyor Joan Hala. Ama alışveriş merkezleri yüzünden Drake Sokağı da öldü. Champness binasını bile sattılar.

– Biraz yürüyüşe çıkacağım, diyorum. Sanırım bu sene kraliçenin konuşmasını kaçıracağım.

Joan Hala, "Tamam, olur" diyerek beni şaşırtıyor.

- Belki senin tatlından biraz Bayan Formby'ye götürürüm. Babam hâlâ gözleri kapalı, "Kocasını belediye meclisi üyesiydi" diyor.
- Bir iki saate kalmaz dönerim.

11

Bayan Formby kapıda beni görünce sevinçle gülüyor. Oldukça varlıklı biri olan Formby, taşlı gözlükleri ve tavşan dişleriyle çok çirkin bir kadın. Kocasını birkaç yıl önce öldü, küçükken onu daha az görürdüm, ama o da çok çirkin bir adamdı. Benim gözümde onlar heyecan verici, sıradışı bir çiftti. Kocasını şimdi inanılmaz görünse de, gençliğinde paten şampiyonuymuş, Bayan Formby ise bir orkestrada keman çalıyormuş, aslında onların bir zamanlar genç olduklarını düşünmek çok zor, o günlerde bile bana yaşlı görünürlerdi. Bizim küçük teraslı ev ve dükkânlarımızın olduğu yeknesak kaldırımlı mahalleye oldukça yakın, parlak çiçeklerle dolu büyük bir bahçesi olan taş evde otururlardı. Nasıl tanışmışlardı, varlıkları nereden kaynaklanıyordu, kocasının belediye meclisiyle bağlantısı neydi, hâlâ hiçbir fikrim yok.

- Merhaba, Michael, seni bugün görmek ne güzel. Beni gezmeye götürmek için yarın geleceğini sanıyordum.

- Bugün arabasız geldim. Öğle yemeğinden sonra biraz yürümek istedim.

- O elindeki ne? Benim için mi?

- Biraz halamın tatlısından getirdim. Yapması haftalar, yemesi saniyeler alıyor. Müzik gibi.

Formby'lerin hiç çocukları olmamıştı. Ben de tek çocuk olduğum için evde bir arkadaşım yoktu. Bayan Formby benimle özellikle ilgilenirdi, bizim ulaşamayacağımız yerlere beni götürmek için çok ısrar ederdi. Bana paten kaymayı da Bayan Formby öğretmişti. Beni Belle Vue'de büyük "Messiah" konserine götürdüğünde ise sadece dokuz yaşındaydım.

- Yeğenim ve ailesini daha önce tanımış mıydın? Şimdi yemekten kalktık. Ama bizim tatlı ev yapımı değildi. Bize bir kadeh içki içerek katılmaz mısın?

– Düşünüyorum da gitsem daha iyi olacak, Bayan Formby.

– Ah, hayır, olmaz Michael, kabul edemem, gir içeri.

Yeğeni, Cheshire'da kira müfettişi olarak çalışan, kırmızı suratlı, elli yaşlarında kel bir adam, beni tanıdığını belli ederek selamlıyor, "Evet, kemancıydınız değil mi?" Değer biçmeye çalışan bakışlarla beni süzüyor, onaylamadığı belli. Kendisinden oldukça genç karısı, birbirlerinin saçını başını çeken üç kızıyla uğraşıyor, hangi televizyon kanalını seyredecekleri konusunda tartışıyorlar.

Elime bir kadeh şarap verince Bayan Formby de rahat koltuğuna geçip oturuyor, gürültünün içinde sessizce duruyoruz. Şarabımı en kibar biçimde bir an önce içip gitmek için izin istiyorum.

Şimdi eski mahallemize yakını. Trafik çok az. Ayaklarım, bir zamanlar dükkânımızın durduğu otoparka yöneliyor. Bugün boş olmalı. Son anda beni bir şey durduruyor, amacımdan emin olmadan ve hiç hareket etmeden duruyorum, huzurumu kaçıran düşüncelerin başıma üşüşmesinden korkuyorum.

Aklıma olağanüstü güzellikte bir ses geliyor. Dokuz yaşımdayım. Bay ve Bayan Formby'nin arasında güvenle bekliyorum. Etrafımızdaki koltuklarda oturan insanlar konuşup, ellerindeki programı hışırdatıyorlar. Sirk çemberine benzeyen sahneye, filler ve aslanlar yerine, acayip güzel müzik aletleriyle erkekler ve kadınlar giriyor. Kısa boylu, sıska bir adam içeri girince daha önce hiç duymadığım garip bir mutlak sessizlik kaplıyor etrafı.

Elindeki değneği indirdiği an, hoş ve muhteşem sesler dünyamı dolduruyor. Her şeyden çok, bu tür seslerin bir parçası olmak istiyorum.

12

Noel'den bir gün sonra Bayan Formby'yi arabayla alıp Blackstone Edge'e götürüyorum. Evden ayrılıp Manchester'da yaşamaya gittiğimde bana yedek kemanını veren onun bir arkadaşı olmuştu. Fakat Viyana'ya Carl Käll'den

ders almaya gideceğimi öğrendiğinde Tononi kemanını almam için ısrar etti. O gün bugün birlikteyiz. Bayan Formby kemanın kullanıldığı için, hem de kullanan kişinin ben olduğum için mutlu. Rochdale'e ne zaman gelsem kemanı yanımda getiririm. Bu ziyaretin kemanın yıllık kirası olduğunu söyler.

Berrak gökyüzünde sadece birkaç bulut var. Blackstone Edge etrafındaki ışığı çok seviyorum. Buradan çok uzaklar bile görünüyor, ovanın ta öbür ucunda Rochdale'in dışında, Middleton'dan Manchester'a kadar, hatta Cheshire'a kadar görebiliyoruz.

– Evde her şey yolunda mı ? diye soruyor. Bayan Formby'nin ailemle ilişkisi çok inişli çıkışlı oldu. Dükkânın en iyi müşterilerinden biriydi, fakat uzunca bir süre, benim beynimi yıkayıp üniversiteden alıkoyduğu düşünüldü.

– Evet, her şey yolunda. Babam biraz keyifsizdi, ama şimdi daha iyi...

– Ya Londra ?

– Orada da her şey yolunda.

– Hâlâ pencere önünde bir saksın yok mu ? Bayan Formby çiçeğim olmadığı sık sık beni azarlar. Küçükken bahçesinde birlikte gezerdik, bana bitkiler hakkında çok şey öğrettirdi. Ama şimdi çok tembelim, çiçek bakamayacak kadar sık yolculuk yapıyorum ve park evime yakın, zaten apartman yönetimi pencere içlerine çiçek konmasına izin vermiyor. Daha önce de bir veya iki kez yaptığım gibi bunları ona söylüyorum.

– Sık seyahat ediyor musun ?

– Normal sıklıkta. Önümüzdeki mayıs Viyana'da konserimiz var. Sizin hoşunuza gidecek türden. Baştan aşağı Schubert.

– Evet, derken Bayan Formby'nin yüzü aydınlanıyor. Schubert ! Gençliğimde Schubert akşamları yapardık. Bir arkadaşım birazcık Schumann sızdırmaya çalıştığında izin vermezdim. "Bu yanlış Schu !" derdim... Ha, aklıma gelmişken Michael, Yerel Müzik Derneği, Rochdale'deki Gracie Fields'ta dörtlünüzün konser verip veremeyeceğini merak ediyordu. Sanmadığımı söyledim, ama yine de sana soracağıma dair söz verdim. Ben sadece bir isteği yerine getiriyor-

rum, lütfen üzerinde hiçbir baskı hissetme.

– Bunu yapmak istemediğimi nereden çıkardınız Bayan Formby?

– Altıncı his. Aslında dernek etkin çalışmalar yapıyor. Buna sorarsan buradaki kültür yaşamının tek parlak noktası. Tabii, kentteki tek salonun toplu ulaşımına açık olmaması çok gülünç... Ee, ne düşünüyorsun?

– Bilmiyorum, Bayan Formby, diyorum sonunda. Ben isterim, yani, ben böyle bir konseri yapmamızı isterim. Ancak, burada çalışacağımız eserlere haksızlık edeceğimi hissediyorum. Bunu hiçbir zaman açıklayamam. Kulağa aptalca geldiğini biliyorum, hatta belki biraz dar görüşlü olduğumu bile söyleyebilirsiniz.

– Hiç değil Michael. Hazır olduğunda burada da çalarsın. Belki ben göremem ama inan ki buna üzülüyorum. Bazı şeyleri zorlamamak gerek. Zorlama olduğunda ortaya güzel bir şey çıkmıyor... Aklıma gelmişken, halana teşekkür ettiğimi söyle. Tatlı son derece lezzetliydi.

– Siz de yiyebildiniz mi, yoksa hepsini yeğenlerinize mi yerdirdiniz?

Bayan Formby gülerek, “Birazcık yedim. Kemanın nasıl?” diye soruyor.

– Harika durumda. Bu sene bazı düzeltmeler için tamire götürdüm. Biraz vızıldıyordu. Şimdi tarlakuşu gibi ötüyor.

Arabayı yol kenarına çekip yeşil tepeden aşağıya doğru inen dik yokuşa bakıyorum. Bisikletimle bu yokuştan son vites inerken rüzgâr saçlarımı tarardı. Tarlakuşları kışın nereye gidiyor?

Bayan Formby sesi titriyerek, “Kemanı senin çalmanı isterim Michael, biliyorsun,” diyor.

– Biliyorum. Onu çok seviyorum Bayan Formby, diyorum telaşlanarak. Size söylemeyi unuttum, Viyana’dan sonra Venedik’e gideceğiz. Yıllar sonra doğduğu şehre gezmeye gidecek. Buna sevineceğini sanıyorum. Kemanı benden geri almayı düşünmüyorsunuz değil mi?

– Hayır, hayır, tam değil. Yeğenim, kızlarının eğitimi için bir kenara para ayırmam ve vasiyetimi bırakmam için başımın etini yiyor. Ne yapacağımı bilmiyorum. Hem araştırmış, kemanın artık çok değerli olduğunu söylüyor.

– Evet, sanının öyle, diyorum üzülerek.

– Onca yıl önce aldığında bana fazla pahalıya mal olmamıştı. Şimdi bu kadar çok değer kazanması aslında beni rahatsız ediyor. Yeğenimi sevmiyorum, ama kızlarına epey düşkünüm.

– Bana kemanınızı vermeseydiniz, asla onu alacak parayı bulamazdım. Çok çömert davrandınız.

Her ikimiz de biliyorduk ki, o olmasaydı, büyük bir olasılıkla müzisyen bile olamazdım.

– Tanımadığım birinin kemanımı çalmasına dayanabileceğimi sanmıyorum.

“O zaman bana verin Bayan Formby” demek geçiyor içimden. “Ben kemanımı seviyorum, o da beni seviyor. Birlikte büyüdük ve birbirimizi çok iyi tanıdık. Bunca zamandır benim elimde tuttuğumu şimdi nasıl bir yabancı tutabilir ya da ondan ses çıkartabilir? On iki yıldır birlikteyiz. Onun sesi, benim sesim. Ondan ayrılmaya dayanamam.”

Fakat bunların hiçbirini söyleyemem. Bir şey söylemeden susuyorum. Arabadan çıkmasına yardım ediyorum ve birlikte yolun kenarında birkaç dakika durup kale surlarının üzerinden bulanık ovaların ötesini seyrediyoruz.

13

Tam dokuz yaşındayken, bizim külhanbeyi, geveze, şeker kâğıtları buruşturan, uçak uçuran yaramaz sınıfı okul konserine götürmüşlerdi. Hayatımda ilk defa canlı müzik dinliyordum. Ertesi gün Bayan Formby’nin evine gittiğimde ona anlattım. Özellikle hatırladığım tarlakuşuyla ilgili bir eserd, sanının adı *Açık Havada Uçan Tarlakuşu*’ydü.

Bayan Formby gülümseyerek pikabına doğru gitti ve aynı kuştan esinlenerek bestelenmiş başka bir parça dinletti bana. *Yükselen Tarlakuşu*’nun ilk notasından itibaren adeta büyülenmiştim. Evdeki birçok değerli eşya arasında duran bir iki tane keman görmüştüm, Bayan Formby’nin keman çaldığını biliyordum, ama bu eseri çalmayı bildiğini söylediğinde ona neredeyse inanmamıştım. “Artık pek ke-

manı elime almıyorum” demişti. “Fakat sana bu besteye esin veren şiiri okumak istiyorum.” Sonra Vaughan Williams'a esin kaynağı olan George Meredith'in dizelerini okudu. Dokuz yaşındaki bir çocuk için garip bir yolculuktu, daha da garibi Bayan Formby'nin kalın gözlüklerinin arkasından irileşen gözlerindeki esrik ifadeydi.

*“Kalkıp dönmeye başladığında,
Bağlantı yerlerinden hiç koparmadan
Gümüş bir zincir düşürür sesiyle
Cıvıltılı, ıslık çalarcasma, kaygan ve titrek...”*

*Cennet doluncaya dek şarkı söylemek için,
Yeryüzü sevgisi damla damla aksın diye,
Ve daha, daha yükseklerle kanat çırparak
Ovamız ona altın bir fincan olur
O giderken, akan şaraplarla
Yükselip ona yaklaşmamız için...*

*İşik içinde uçarı kanatlarında
Kaybolduktan sonra, başlar düşler şarkısına.”*

Bayan Formby şiiri açıklamaya kalkışmadı. Bunun yerine, birkaç hafta sonra Handel'in *Mesih*'ini dinlemeye gideceklerini (Sheffield'daki kardeşinin kızı korodaymış) eğer annem ve babam izin verirse beni de birlikte götürebileceklerini söyledi. Ve böylece ufak tefek, rahatsız Şef Barbirolli'yi, Belle Vue'deki King's Hall'da, canlandırdığı yüce seslerin arasında gördüm ve dinledim; günlerce başımın içinde bu seslerle birlikte *Yükselen Tarlakuşu* çalkalandı ve sonunda Bayan Formby'ye bana keman çalmayı öğretmesi için yalvardım.

İlk başlarda kendi çocukluğunda çaldığı küçük kemanla derslere başladık. O güne kadarki birinci tutkum olan patenler gözden düşmüştü. Daha ilkokuldayken bana çok iyi bir müzik hocası buldu. Annem ile babam şaşkın durumdaydı ama beni haftada birkaç saatliğine de olsa yaramazlıktan uzak tutacağı için seviniyorlardı, bir de bunun yüksek sosyeteye özgü zevkler olduğunu hissediyorlardı. Okul gezi-

leri, dershaneler, gerekli olduğunu düşündüğüm kitaplar ve üniversiteye girip kendimi geliştirmem için gereken her şeyin, müzik dersleri dahil, parasını annem ile babam ödüyordu. Ne annem ne de babam müziğe özel bir ilgi duyardı. Demlerin salonunda bir piyano vardı, şimdi televizyonların olduğu gibi odadaki bütün eşyalar onun etrafında dizilmişti, gerçi arada bir gelen konukların dışında kimse piyano çalmazdı.

Devlet okulunda çok iyi müzik altyapısı veren bir eğitim aldım. Müzik derslerini “gezginci öğretmen” denilen, yerel yönetimin ayarladığı kadrosuz hocalar veriyordu. Şimdiki eğitim sisteminde bu masraflar eksiltildi ya da tamamen programdan çıkartıldı. Maddi olanakları elverişli olmayan öğrenciler için ücretsiz ya da çok düşük bir fiyata müzik aletleri bulunurdu, eğitim kesintilerine tekrar tekrar yapılan bütçe baltalamaları sonunda düzen paramparça oldu. Yöredeki genç müzisyenlerin her cumartesi buluşup orkestrada çaldıkları müzik merkeziyse tamamen terk edildi. Dün arabayla önünden geçtim: bütün pencereler tuzla buz olmuştu; bina da yıllardır ölü. Rochdale’de beş yıl sonra doğmuş olsaydım ve aynı aile yapısına sahip olsaydım, ki bizden çok daha yoksul ailelerin çocukları da vardı, kemana karşı duyduğum sevgiyi nasıl canlı tutabilirdim bilemiyorum.

Yüreği kopartılmış kentin yakışıklı belediye binası, çöplüğün hemen yanında duruyor. Çöküş her yerde. Yüzyılın başından beri sanayi kuruluşları, iş ve malvarlığını da beraberlerinde götürerek yok oldu. Daha sonra küflenmiş planlama geldi: insancıl gecekondu mahalleleri yerine insanlıkdışı yerleşim birimleri, trafiğin içinde ada halinde bırakılmış kiliseler ve dükkânların olduğu mahallede de konut inşaatları yapıldı. Son yirmi yıldır da hükûmetin kemer sıkmasıyla tüm sivil ve sosyal kurumlar boğularak sermayelerini yitirdi; bunların başında okullar, kütüphaneler, hastaneler ve ulaşım geliyordu. Kooperatif hareketinin başladığı yer olarak bilinen şehir, bir toplum olma bilincini tümünden yitirdi.

Tiyatrolar kapatıldı. Beş sinema salonunun beşi de kapatıldı. Edebiyat ve bilim dernekleri de ya görünemeyecek kadar küçüldü ya da kapandı. Kitapçının kapanacağını duyduğumda kapıldığım umutsuzluğu iyi hatırlıyorum. Şimdi

W. H. Smith'in arka köşesindeki birkaç raftan başka bir şey kalmadı.

Önümüzdeki yıllar içersinde babam ölecek, Joan Hala ve Bayan Formby de öyle. O zaman Rochdale'e gezmeye geleceğimi hiç sanmıyorum. Şayet doğup büyüdüğüm bu şehirle tüm bağlantılarımı kesmeye hazırsam, böyle kızgın kızgın söylenmeye hakkım var mı?

14

Londra'ya dönmeden önce Manchester'da birkaç saat kalıyorum.

Öğle saatlerinde kendimi Bridgewater Hall'da buluyorum. Binanın dışındaki kocaman pürüzsüz sütuna dokunma isteği var içimde. Bugün, ellerimi üzerinde ilk gezdirirken bir an içimin huzur dolduğunu hissettim; ancak elimi üzerinde tutmaya devam edince, soğuk yüreğinin gecikmiş bir tehlike yaydığını düşündüm.

Henry Watson Müzik Kütüphanesi'nde etrafa bakınıyorum. Hâlâ Londra'da bir kütüphaneye gidip Beethoven Yaylı Sazlar Beşlisi'nin nota ve partiyonlarını sipariş edememişim. Bu eseri çalmaya çok hevesliyim, ancak içim güvensizlik dolu. Ama işte notaların bulunduğu yerdeyim. Kütüphaneci hakkımda bilgi aldıktan sonra eski kütüphane kartımı kullanmama izin veriyor.

Londra'ya giden trene binince notaları inceliyorum. Londra'ya geldiğimde güneş yeni batmış, Piers'a telefon ediyorum.

- N'aber, Noel nasıl geçti? diye soruyor Piers.

- İyi. Ya senin nasıl geçti?

- Her zamanki gibi berbat. Maskeli balo. Herkes bok gibi neşeli. Aslında hoşuma gitti, yalnız annem artık tamamen alkolik olmuş. Nihayet annem ile babam benden umudu kesmiş. Şimdi artık, "Hadi evlen de çocuk yap" diye Helen'in başının etini yiyorlar. Sende de durum aynı mı?

- Hayır, bu sefer babam neden evlenmediğim konusunu açmadı. Aslında her seferinde bu konuyu açar.

– Başka ne var ne yok ?

– Bir defa sana Beethoven beşlisinden bahsetmiştim, hatırlıyor musun ?

– Evet, do minör, değil mi, hani şu üçlü üzerine bestelediği ? Notaları bulduğunu söylemiştin. Bir kaydını da buldun mu ?

– Evet. Manchester'daki kütüphaneden partiyonları da aldım.

– Harika ! O zaman bir viyolacı daha bulup üzerinde çalışalım. Kimi çağıralım ? Emma olur mu ?

– Elbette neden olmasın ? Onu benden daha iyi tanıyor-sun. Bir arayıp konuşsana.

– Tamamdır.

– Bir şey daha var, Piers. Bu defalık birinci kemanı ben çalsam bozulur musun ?

Sessizlikle geçen saniyelerden sonra, "Sorun benim bozulmam değil."

– O halde diğerlerine soralım mı ?

Piers'ın sesinden sinirlendiği belli, "Hayır, Michael. Onlar ne derlerse desin, bence iyi bir fikir değil. Alex ile ben birinci kemanı dönüşümlü çaldığımız günlerde, sadece bizi değil, Helen'i de çileden çıkarmıştı. Diğer sazlara, özellikle de ikinci kemana kendini ayarlayamadığını söylüyordu. Billy de, kendini her seferinde başka bir dörütlüyle çalışıyor gibi hissettiğini söylemişti."

– Ama bu sadece bir defalık. Profesyonel olarak çalmıyoz.

– Ya çalışımızı beğenirsek ? Ya profesyonel olarak çalmaya karar verirsek ? O zaman bu konumda karar kılınmış olacağız.

– Piers, bu eser benim için çok fazla önemli.

– O halde neden Camerata Anglica'dan birkaç arkadaşınla bir araya gelip bir kereliğine çalmayı denemiyorsun ?

– Bizim dörütlü olmazsa benim için aynı anlamı taşımaz.

– Benim için de bizim dörütlüyle başka türlü olmaz.

– Bir daha düşün, Piers.

– Özür dilerim, Michael, düşündüm bile.

– Tabii ki düşünmedin, diye ansızın bağırıyorum; beni asıl sinirlendiren dikkafalılığından çok bencilliğin.

– Düşündüm. Bunu önceden de düşünmüştüm. Kafam-

da bunu yüzlerce kere tattım. Alex gittiğinde. Piers'in biraz sesi titriyor. Nerede hata yaptığımı kendime çok kereler sordum. Başka şeyler de vardı, ama eminim asıl sorun buydu.

– Tamam, sen bilirsin, sempatik konuşmak için fazla keyifsizim. Bir de Alex'ten kederli bahsetmesi hoşuma gitmedi; gerçi, Alex ile Piers ayrılmasaydı, ben dörtlünün bir üyesi olmayacaktım.

– Michael, o ayrıldığında çok acı çektim. Belki bir zamanlar olabilirdi ama şimdi ikinci kemancı olamayacağımı biliyorum. Biraz duraladıktan sonra devam ediyor. Bizim dörtlüde ikinci kemancı olarak çalmaya kalkışırsam, biliyorum bana o günleri hatırlatacak, bu da beni etkileyecektir. Hepimiz için kötü olacak.

Sessiz kalıyorum.

– Oldu, diyor. Yarın değil öbür gün Helen'in evinde saat beşte provamız var. Senin için uygun mu ? Piers yine siperlerinin arkasına sığınıyor.

– Evet. Olmaması için bir neden mi var ?

– O zaman görüşürüz.

– Tamam. Görüşürüz.

15

Alex'i yakından tanıımıyordum, Banff'ta geçirdiğimiz haftalarda arada bir görüşürdük. Dedikoduya bayılan Helen bile ondan ve üzerlerindeki etkisinden fazla bahsetmez; benden önce kesin olarak neler yaşadığını sormak bana düşmez diye ben de bu konuda hiçbir şey sormadım. İlk başlarda diğer üçü özellikle eski ortaklarından söz etmekten kaçınıyorlar gibi geliyordu, daha sonra, onlarla yeterince yakınlaştığımda da, artık konu önemini yitirmişti.

Ondan çok ender bahsediliyordu. Ama her bahsedildiğinde Piers, sanki düşüncelerinin içinde dalıp giderdi. Bazen Helen ondan söz ettiğinde yaralı bir kaplan gibi kırıncı olurdu.

Altı yıl sonra onun terk ettiği yere geçeceğimi bilseydim. Alex'le ilk karşılaştığım günlerde daha meraklı davranırdım.

Yüzeyde neşeli bir adam gibi görünüyordu, enerji dolu, kolay anlaşılır, dikkat çekmekten hoşlanan, çabuk espri yapan ve güzel fıkra anlatan, kadınlara karşı çok nazik ve olasılıkla onlara da çekici gelen biriydi. Julia onu çok sevmişti. Bazen birinci keman, bazen de ikinci keman çalarken onu dinlemiştim (hem o sırada Kanada'da, hem de daha sonra Londra'daki garip konserde), kusursuz bir kemancı olmanın yanı sıra çok esnek bir müzisyen olduğunu düşünmüştüm; en azından Piers'tan daha esnek, çünkü o ikinci keman çaldığında kendini gereğinden fazla öne çıkarır. Piers'ın ima ettiği gibi, Alex sadece ikinci keman çalmakla yetinseydi, belki hâlâ birlikte olurlardı, ben de Maggiore'ye hiç katılamazdım. Fakat sanırım hem sevgili, hem de yan yana çalan kemancılar olarak ilişkilerinin bir zaman sonra çatlak vermesi kaçınılmazdı. Gerilim ilişkilerden birine girdi mi, diğer ilişkiyi de gerginlik girip bozmuştur. Zaten Piers, en iyi zamanlarında bile, kolay geçinilecek biri değildir.

Alex, Piers'tan ayrılınca, dörtlüyü ve Londra'yı terk edip, İskoç Oda Orkestrası'nda çalmaya başladı. Piers yapayalnız kalmıştı. Ben dörtlüye katıldıktan bir yıl sonra bile hâlâ bir sevgilisi yoktu. Sonra, Tobias devreye girdi, daha doğrusu adeta saldırdı.

Tobias Kahn çok güçlü, çalışkan ve ciddi bir kemancıydı. Müzik onun yaşamıydı, başka hiçbir şeye ilgi duymazdı, tüm yüreğiyle müziğin ya doğru ya da yanlış biçimde yapılacağına inanırdı. Başka bir dörtlünün üyesiydi. Piers tamamen onun etkisi altına girdi.

Piers ile Alex eşitlerdi. Halbuki Tobias, Piers'ın bir üstü gibi onu yönetiyordu, dörtlünün içinde görünmez beşinci adam olarak hep varlığını hissediyorduk. Acayip ve oturmuş bir dönemdi, dördümüzün arasındaki bağların, tüm gücüne rağmen, ne denli güvenilmez ve kolay kırılabilir olduğunu o günlerde kavradım.

Piers her zaman doğal bir müzisyendi, eskiden de böyleydi, gelecekte de böyle olacak. Çok dikkatli, çok disiplinli olmasına rağmen müzisyenliği konusunda fazla bükülmez fikirleri yoktu. Bir şey çalarken eserin yapısı kadar, o anın duygusunun da onu yönlendirmesine fırsat tanırdı. Tobias'ın etkisi altında girince, teoriyi yazılı emir olarak görme

saplantısına kapılmıştı: bir yapıt nedir, ne olmalıdır, ne olmak zorundadır, ne olmazsa olmaz. Çalınan ölçeğin ya da tümcenin ya da bölümün üzerinde hangi tempo yazıyorsa, hiç şaşmadan, hangi şartlar altında olursa olsun, uygulanmalıydı, çıkan müzik önemli değildi. Bizim görevimiz kâğıt üzerinde yazılı olan notaları seslendirmekti. Hayal gücüyle uygulanacak bir fikir, hızda en ufak bir değişim, küçük bir kapris, şablonda yapılacak herhangi bir farklılık, tam anlamıyla iğrenç sayılıyordu. Yaptığımız müzikte "Oh !" dedirten hiçbir şey kalmamıştı. Yaşam belirtisi olmayan bir şeffaflık içinde çalışıyorduk.

Piers doğasına ters müzik yapıyordu, geri kalan bizler de bu durumda cehennem azabı çekiyorduk. Bir eserin zorlanmamış niteliği, bir dakikadan ötekine bir bölümün değişebilir özelliği yok olmuştu, ilk başlarda kesip çıkarıldıkları için daha sonra bunları deneme gereği kalmamıştı. Bazen karşımızda çalan ve tartışan kişi Piers değil de sanki Tobias'tı. Aradan bunca zaman geçmesine rağmen o günleri dürüstçe anlatmak zor. *Şeytanın Gazabı* filminin sahnelerine benziyordu.

Helen kardeşine neler olduğunu anlayamıyordu. Tobias garip bir adamdı, güçlü ve ciddi fikirlere sıkı sıkıya tutunan zihninden başka bir şeyi yoktu sanki, hatta karakteri bile, Helen kardeşinin onda ne bulduğunu bir türlü çıkaramıyordu. Alex'in neredeyse tam zıttı biriydi. Aramızda teoriye en meraklı Billy bile derinden mutsuzdu. Tobias'ı, insanın hoşgörüsü sınırlarını sınayan bir öge olarak görüyordu. Provalar işkenceydi. Bazen üç saat aynı konu üzerinde konuşup bir tek nota çalmıyorduk. Olaylar içimizi kemiriyordu. Dörtlümüz neredeyse dağılıyordu, durum birazcık daha sürseydi mutlaka dağılırdı. Helen bir kardeş kaybetmeden ayrılmayı istiyordu. Japonya'ya turneye gittiğimizde, turneden döner dönmez ayrılacağını açıklamıştı. Fakat o yıl ateşi düştü, Piers ruhunu kemiren Tobias cininden kurtuldu ve yalnız o değil, hepimiz zamanla yeniden kendimiz olduk.

Mümkün olduğunca Tobias'ın adını ağzımıza almayız. Konunun eteklerinde dolaşsak da ondan bahsetmeyiz. Bir yıl boyunca yaşadığımız deneyim hepimizi hazırlıksız yaka-

lamıştı, söz etmesek de acısını asla unutmayacağız.

Orkestrada ya da serbest çalan müzisyenlerin çoğu, dörtlülere acayip, sabit fikirli, içgözlemci, bölücü, sürekli egzotik hedeflere gidip övgü dolu methiyeleri doğal hakkı sanan insanlar olarak görür. Halbuki övgülerin ne denli kuşku dolu olduğunu bilseler bizleri bu kadar gücendirmezlerdi. Aslında bizi olduğumuzdan daha garip yapan ve ruhlarımızı daraltan şey, belirgin olmayan kazancımız ve konser anlaşmalarının kuruntusundan çok, bunu her zaman kabul etmesek de, sadece ve sadece birbirimize bağlayan yakınlığımızdır. Belki yaşadığımız yükselme duygusu da, nefessizlikten insanın başının dönmesine benziyordur.

16

Telesekreterimde Virginie'den bir sürü mesaj var. Ben de onu arıyorum ama telesekreteri çıkıyor. Gece geç saatte, tam uykuya dalacakken telefon çalıyor.

Virginie, "Beni tatilde neden aramadın?" diye soruyor.

– Virginie, arayamayacağımı söylemiştim, Kuzey'deydim.

– Ve ben de Güney'deydim. Telefon bunun için icat edilmiş.

– Seni aramayacağımı söylemiştim, yalnız kalmak istiyordum.

– Bu kadar korkunç olacağını nereden bilebilirdim ki?

– İyi vakit geçirdin mi? Tam neredeydin? Montpellier? Saint-Malo?

– Nyons'daydım tabii ki, ailemle birlikte, bunu çok iyi biliyorsun Michael. Evet, iyi vakit geçirdim. Çok iyi vakit geçirdim. Senin de iyi vakit geçirdiğini duymaya ihtiyacım yok.

– Evet, biliyorum Virginie.

– Devam ettikçe seni daha az anlıyorum.

– Virginie, uyukluyordum.

– Uff, Michael, çok sıkıcısın. Hep uyukluyorsun. Sıkıcı, yaşı herif.

– Virginie, bence argoyu biraz abartmışsın. Ama haklısın bunu ben de düşündüm. Senden on altı yaş büyüğüm.

– Ne olmuş ? Ne olmuş yani ? Neden hep bana âşık olmadığımı söylüyorsun ?

– Böyle bir şey söylemedim.

– Evet ama bunu kastettin. Bana ders vermekten hoşlanıyor musun ?

– Şey, karşılık bulduğumda evet.

– Ve benimle konuşmaktan hoşlanıyor musun ?

– Şey, evet, çok geç değilse.

– Ve benimle sevişmekten zevk alıyor musun ?

– Ne ? Evet.

– Tamam bu hoşuma gitti. Biliyor musun Fransa’da hergün iki saat çalıştım.

– Aşk yapma üzerine mi ?

Virginie kıkırdıyor, “Hayır şaşkın, keman çalıştım.”

– Aferin.

– Yarın dersimiz var, ne büyük bir gelişme gösterdiğimi fark edeceksin.

– Yarın mı ? Bak, Virginie, yarın... dersi birkaç gün erteleyemez miyiz, diye sana sormak istiyordum.

– Neden ?

– Hani bana sözünü ettiğin şu Beethoven *Yaylı Sazlar Beşlisi* vardı ya, anımsıyor musun ? Notalarını buldum, yarın öğleden sonra üzerinde çalışacağız. Çalışmadan önce incelemek istiyorum.

– Ah, bu harika Michael. Ben de size katılabilir miyim ?

– Dur biraz Virginie...

– Yok, gerçekten. Sen ikinci viyola çalarsın, hep viyola çalmak istediğini söylüyordun, ben de ikinci keman çalarım.

– Hayır, hayır, hayır... diye bağınıyorum, sanki arıların hücumuna uğramış gibi bu düşünceden sıyrılmaya çalışıyorum.

– Neden bu kadar kızgınsın, Michael ?

– Ben sadece... Piers bir başkasına sordu bile.

Virginie şaşkınlığını yenmeye çalışarak, “Sadece bir öneriydi.”

Acımasız salağın biriyim ben. Daha kötü duruma düşmek için konuyu uzatmıyorum.

– Michael, diyor Virginie. Seni seviyorum. Bunu hak etmiyorsun ama seviyorum. Ve seni yarın görmek istemiyorum.

O aptal müziği çalmandan da hoşlanmıyorum, ne sesini duymak ne de senin yüzünü görmek istiyorum. O parçayı benim sayemde öğrendin. Sana bahsettiğimde varlığına inanmamıştın bile.

– Biliyorum. Biliyorum.

Virginie hoşça kal ya da iyi geceler demeden telefonu kapatıyor.

17

Beethoven'ın beşlisini çalışmak için Helen'in evinde toplanıyoruz. Bir gün önce evde eseri iyice çalıştım.

Piers da ben de geçen günkü konuşmamıza değinmiyoruz. İkinci kemancı olarak yerim bundan böyle değişmez biçimde sabitlendi. Beşlinin notalarını herkese dağıtınca akort yapıp hazırlanıyoruz. Piers'in Royal College of Music'ten tanıdığı Emma Marsh ikinci viyola olarak aramıza katıldı. Kısa boylu, tombul, güzel bir kadın; kendisi de bir dörtlüde viyola çaldığı için bizimle uyuşabilir. Helen ile Billy birbirlerini bakıp işaretleşiyor.

– Baştan sona çalalım mı ? diye soruyor Helen.

– Evet, diye yanıtlıyorum.

Billy notalarını büyük bir dikkatle inceledikten sonra partiyonun tamamını görmek istiyor. Beşli boyunca neredeyse hiç durmadan çalıyor, halbuki üçlü versiyonunda ona daha az iş düşüyordu, şimdi daha tiz lirik bölümlerin bazıları Helen'e geçmiş.

Piers sanırım rahatsız. Seviniyorum.

Daha önce hiç ikinci kemancı olmaktan hoşnutsuzluk duymamıştım, ikinci kemancıya aslında "öbür kemancı" denmesi gerektiğini söyleyenlerle aynı fikirdeyim. İkinci kemanın rolü farklı, önemi de farklı, daha az değil: aslında daha ilginç çünkü daha esnek. Bazen viyola gibi dörtlünün dokusunun tam yüreğinde; bazen de birinci kemana eşit lirizmle şakıyor, belki biraz daha koyu ve algılaması biraz daha zor.

Ancak bugün mutsuz ve kederliyim. Benim olduğu dü-

şüncesiyle görüp dinlediğim rolden vazgeçmek zorunda kaldım. Piers şu anda yayımın zehirli ucunu hiç vicdanım sızlamadan ona saplayabileceğimi hayal bile edemez. Bu denli cimri davranacağını asla kestiremezdim.

Başlama işaretini burnunu çeker gibi delice nefes alarak veriyor ve başlıyoruz, allegro ve bir sürü brio.

Bir dakika içinde bütün gücenikliğimi unutuyorum, tüm haklar ve zevkler bana ait. Kızgınlığın dinç ve güzel müzik içinde hiç yeri yok. Birinci bölümü hiç durmadan ve bir kez bile karıştırmadan çalışıyoruz. Bölümün sonunda Piers'in enerjik inişli çıkışlı gamlarının ardından beşimiz birlikte dev bir yankılanmayla, suların çekilmesini andıran yumuşak üç gamla bitiriyoruz.

İşıl işıl sevinçle birbirimize bakıyoruz.

Helen başını sallıyor. "Daha önce hiç duymamış olmama inanamıyorum. Kimsenin bundan haberi olmamasına inanamıyorum."

Emma sadece, "Nefis" diyebiliyor.

Piers da, "Çok teşekkürler Michael" yüzü parlıyor. "Gerçek bir buluş. Ama galiba seni terletti."

– Bana asıl ikinci bölümden sonra teşekkür edeceksiniz. Çok güzel.

– Bunu üçlüden en az yirmi yıl sonra bestelemiş olması gerekiyor, diyor Billy. Aynı dönemde başka neler bestelemiş?

Araştırma yapmış olduğum için hemen, "Pek bir şey bestelememiş o dönemde" diyorum. "Eee, ne dersiniz? *Avanti*?"

Hep birlikte "Avanti" diye bağırıyorlar, aletlere küçük bir akort yaparken yüreklerimizi de sıfırlayıp, "Tema ve çeşitlemeler" bölümüne başlıyoruz.

Öylesine çalmak ne kadar da güzel, sadece çalmak, üzerinde çalışmak değil, sadece kendi zevkimiz için, yaratan çemberin dışında hiç kimseye bir şey gösterme gereği duymadan, sahne üzerinde çalma beklentisi olmadan, hemen ardından duyulacak alkış seslerini beklemeden. Bizim dışımızda var olan ama biz olmadan var olamayacak bir beşli bu. O bize şarkı söylerken, biz onun şarkısını söylüyoruz, önümüzde beş çizgi üzerinde sıralanan siyah-beyaz böcekler sayesinde sağır bir adam, yıllar önce sesleri duyarak bestelediğinin şeklini değiştirip yücelterek, aramıza giren

toprak, su ve on nesil sonra bize ulaşır içimizi yalnızca hü-
zünle değil, sihirli bir hayranlıkla da dolduruyor.

Benim için bu müziğin içinde bir başka varlık daha var.
Hareket eden iki cam ardındaki görüntüsü yeniden retina-
ma düşüyor, kollarımda (duyular ve hislerle) duyumsadığım
titreşimlerin her zerresi içimde kayboldukça, onun varlığını
tekrar hissediyorum. Kulağımın labirentinden geçip, belleği-
min kıvrımlarında şoka uğruyor. İşte onun gücü şimdi kol-
larımda, ruhu nabzımın içinde. Fakat o nerede bilmiyorum,
nerede bulacağımı da bilmiyorum.

18

Julia'yla Viyana'ya gittikten iki ay sonra tanıştım, kış ye-
ni başlıyordu. Öğrenci konserleri sırasındaydı. Mozart'ın bir
sonatını çalmıştı. Sonra yanına gidip, çalışından ne denli
büyülediğimi söylemiştim. Kendimizden bahsetmeye baş-
layınca, ikimizin de İngiltere'den geldiği ortaya çıktı, ama
farklı İngilterelerden geliyorduk, onun babası Oxford'da ta-
rih dersleri veriyordu. Annesi ile babası savaştan sonra, bi-
zim gibi, Viyana'da tanışmışlardı. Haftalardır Almanca'yla
boğuştuğundan sonra yeniden İngilizce konuşmanın rahatlı-
ğıyla ve verdiği zevkle, genelde yapmayacağım kadar geveze-
lik ettim. Rochdale'den geldiğimi söylediğimde gülümsedi ve
daha önce hiç doğduğum kasabayı anlatmadığım gibi anlat-
tırdı bana. Onu akşam yemeğe davet ettim. Soğuk bir geceydi,
yerler kardan ıslak, Viyana'nın en gri, en iç karartan ha-
valarından biri vardı. Lokantaya kadar yürüdük. Ayağım
kaydığında beni düşmekten kurtardı. Doğal bir hareketle
onu öptüm, bunu yaparken kendime hayret ettiğimi hatırlı-
yorum, o da şaşkınlıkla karşı çıkmadı. Saçının etrafına gri
ipek bir eşarp dolamıştı, eşarpları her zaman çok severdi.
Onun gözlerine baktığımda farkına vardım, o da farkınday-
dı, olan olmuştu.

İlk karşılaştığımız andan itibaren başka bir şey düşün-
mez olmuşum. Ona karşı duyduğum umutsuz özleminden
başka bende ne bulduğumu bilmiyorum, yine de tanıştıktan

bir hafta sonra sevgili olmuştuk. Bir gece seviştikten sonra sabah uyanıp birlikte beste yapmaya çalışmıştık. İkimiz de çok heyecanlı olduğumuz için becerememiştik. Aynı hafta içinde bir kere daha denemeye karar verdik, birbirimize ve müziğe inanılmaz ölçüde doğal ve uyumlu yanıt veriyorduk, gerçek anlamda müzik yapıyorduk. Böylece Julia'nın sınıf arkadaşı ve dostu Çellist Maria'yla birlikte bir üçlü oluşturduk, Viyana'nın içinde ve dışında çalabildiğimiz her yerde çalıyorduk. Bir dostun önerisi üzerine kaydımızı Banff'taki yaz okuluna yolladık ve kabul edildik. O kış, ilkbahar ve yaz bir düşün içinde ayık gezer gibiydim.

Benden beş yaş küçüktü, tam zamanlı öğrenciydi, benim gibi bir tek hocaya bağlı, yüksek lisans dersleri görmüyordu. Fakat birçok yönden benden daha olgundu. Üç yıldır yaşadığı bu şehirde rahat bir hayatı vardı. Viyana'ya okumaya gelmeden önce bütün hayatını İngiltere'de geçirmişti, ama evde Almanca ve İngilizce konuşarak büyümüşü. Benim ulaşamayacağım kadar uzak bir dünyada yetişmişti, sanat, edebiyat ve müzik hiçbir zorlanma ve açıklama olmadan doğal olarak hayatının bir parçasıydı; gezilerden, sohbetlerden, duvarlardaki resimlerden veya raflarda duran kitaplardan edinilmişti. Manchester'daki yıllarımda, okulda ya da kendi başıma yaptığım çalışmalarda bazen raslantısal, bazen de oburca edindiğim bilgilerden sonra o benim en iyi öğretmenim olmuştu; bunun ve geri kalan her şey yüzünden kalbi mi onun ellerine vermiştim.

Bana sanattan zevk almayı o öğretti, Almancamı onun sayesinde geliştirdim ve bir de bana briç öğretti. Sadece çalarak bana müzik hakkında bilmediğim çok şey gösterdi; onunla baş başa ya da üçlü olarak müzik yapmaktan aldığım haz, dörtlúde aldığım hazzın aynıydı. Sonraları da, müzik konusunda bana herkesten çok şey öğrettiğini anladım, çünkü onun öğrettikleri okullarda verilen bilgiler değildi.

Şükran duyduğunda ya da aklı karıştığında, her pazar olmasa da, arada bir kiliseye giderdi. Okul günlerimden beri hiç dua etmediğimden, Julia'nın bu yönü benim için karanlıkta kalıyordu. Sağlam güven duygusunun kaynağında kuşkusuz bu yatıyordu. Din konusu beni rahatsız ettiğinden ve

o da bunu hissettiğinden konuyu hiç açmazdık. Daha önce alışık olmadığım tarzda kararlı ve nazikti. Belki o da bende sahip olmadıklarını görüyordu: havâilik, direnç, şüphe, sertlik, düşünmeden davranma ve hatta kara panik yaşadığım günlerde beyin fonksiyonlarının durması. Bunlardan hangisi ona çekici gelmiş olabilir? Yıllarca hayatımı kazanmak için çalıştığım, tanıdığı diğer öğrencilerden farklı olduğumu söylemişti. Bir sonraki saniye ruh halimin ne olacağını tahmin edemese de, benimle birlikte olmaktan çok hoşlandığını da söylemişti. Bunalıma düşmem arttıkça ona ne denli gereksinim duyduğumu mutlaka hissetmişti. Her şeyden fazla, onu ne kadar çok sevdiğimi kuşkusuz biliyordu.

Ve ikinci kış geldi. Yılın ilk aylarında ortaparmağım zorluk çıkarmaya başlamıştı. Çok ağır hareket ettirebiliyordum, ancak uzun ısınma hareketlerinden sonra kullanabiliyordum. Carl sabırsız ve kızgındı: gevşek trillerimi hakaret sayıyordu, endişelerim de beni olduğumdan daha beceriksiz kılıyordu. Sanki tacının üstündeki muhtemel pırlantalardan birinin gerçekte kömür olduğunu öğrenmiş, ama yeterince baskı yaparsa yeniden pırlantaya çevirebilirmiş gibi davranıyordu. O baskı yaptıkça, ben parçalanıyordum.

Kıştan ilkbahara kadar, Julia cesaret vererek beni orada kalmaya ikna etmeye çalıştı: yılın geri kalanını planladığım gibi olduğum yerde geçirmemi, bunu hiç değilse aşkımız uğruna yapmamı istedi. Ona zihnimdaki kasvetten söz edemiyordum. Hocamla kötü şartlar altında ayrılmamam gerektiğini söylüyordu, ilk gördüğümde Carl'da bulduklarını hiç durmadan bana hatırlatmaya çalışıyordu, Julia onu hâlâ aynı gözle görüyordu: solist olarak sahip olduğu ünden çok daha derin ve ulaşılmaz, yaptığı müziğin her tümcesinde soylu ruhunu ortaya koyan. Carl'la zıtlaşmam artık zihnimin en derinliklerine kadar işlediğinden, Julia'nın onu savunmayı sürdürmesini bir ihanet olarak görüyordum: üstelik onun ihaneti daha acıydı, çünkü artık Carl tarafından anlaşılmayı beklemiyordum.

Terk ettim. Eve dönmeyi de göze alamadığım için Londra'da kaçak yaşıyordum. Ne mektup yazdım ne de telefon ettim. Ancak belli bir zaman geçtikten sonra, daha az yaralanmış, daha az kör gözlerle görebiliyordum. Dürüst dav-

randığını, ne çok sevgi verdiğini anladığımda belki de aniden ortadan kaybolarak ve sonra da hiç ses çıkartmayarak onu kaybettiğim gerçeğini görebildim. Gerçekten kaybetmiştim. Aradan iki ay geçmişti. Artık umursamayacağı noktaya gelmişti.

Telefon etmeyi denedim ama öğrenci yurdundaki telefonu açanlar her defasında birkaç dakika sonra geri gelip Julia'nın orada olmadığını söylüyordu. Mektuplarım da yanıtlanmıyordu. Viyana'ya gitmeyi düşündüm ama çok az param vardı, üstelik o anın bana hatırlatacaklarından korkuyordum, Carl Käll'in varlığı ve Julia'nın yapmamı beklediği açıklamalar beni durduruyordu. Zaten yaz tatili başlamıştı, Julia herhangi bir yerde olabilirdi. Aylar geçti. Ekim ayında yeni ders yılı başladığında ben hâlâ ondan bir haber alamamıştım.

Londra'da, onu kaybettiğimin acımasız bilincine vardığımda uyuşuk bir kendini koruma haline girdim. Bir süre sonra umudumu tamamen yitirdim, çektiğim ıstırap dayanılmazlık sınırına gelmişti. Önümde yaşamımın üçte ikisi duruyordu. Benim için geçici işler bulan bir ajansla çalışmaya başladım. Bir yıl kadar sonra da Camerata Anglica'nın yetenek sınavına girip kazandım. Keman çalıyordum, sağ kalmıştım, kısa zaman sonra para bile biriktirmeye başladım, çünkü birlikte para harcayacağım biri yoktu. Müze, galeri ve kütüphaneleri geziyordum. Her yere yürüyordum. Londra'yı ve şehrin kolaylıklarını tanımıştım, buna rağmen kendimi daha az Londralı hissedemezdim. Aklım başka yerdeydi: biraz Kuzey, biraz Güney. Gördüğüm tablolarla, okuduğum kitaplarda hep onu çağırıyordum, bir ölçüde beni yaratan oydu.

Müzik dinlediğimde bu çoğunlukla Bach oluyordu. Bach'a karşı beslediğim hayranlığı sevgiye çeviren de oydu, onunla birlikte ve onun çalışından dinlemiştim bu müziği. Bazen Maria'yla birlikte gamba sonatları, bazen benimle keman ve piyano sonatları çalardı, hatta birkaç sefer piyanonun bir ucundaki tuşları bana çaldirarak orgun pedallarından çıkacak gümbürtülü sesleri yakalamıştı. Bir keresinde *An Wasserflüssen Babylon* adlı prelüdü birlikte çalarken kendimi çaresiz hissetmiştim. Fakat o, bir süiti, bir fügen ya da bir envansiyonu, kendi başına çaldığında (kendisi için

çaldığında) tüm benliğimi o anda hiç duraksamadan Bach'a -ve ona- verebilirdim.

Daha önce bir kadınla yatmıştım, Julia'nın da bir erkek arkadaşı olmuştu, ama bu onun da, benim gibi, ilk aşkıydı. O günden beri de bir daha âşık olmadım. Ona olan aşkım bitmemişti, sanırım onun o zamanki haline âşıktım ya da daha sonra onu hayal ettiğimde canlandırdığım ve anladığım şekliyle ona âşıktım. Şimdi neye benziyor acaba, şimdi kim oldu? O tamamen başka biri olduysa bile değişmeyecek kadar güçlü bir içsel bağlılığım var mı? Değişmiş olabilir mi? O denli değişmiş olabilir mi? Ya da onu terk ettiğim için ben-den nefret etmiş midir, beni tamamen unutmuş veya sünger çeker gibi, isteyerek beni zihninden atmış olabilir mi? Beni o otobüste gördükten sonra kaç saniye (ya da kaç hafta) düşüncelerinin içinde canlı kalabildim?

Ben kendimi affetmezken o nasıl edebilir? Her Bach duyduğumda onu düşünüyorum. Haydn, Mozart, Beethoven veya Schubert çaldığımda onların kentini düşünüyorum. Bana o kenti Julia tanıttı, her adım, her taş beni ona götürüyor. On yıldır oraya gitmedim. Gelecek ilkbaharda orada olacağız, hiçbir şey beni bundan caydıramaz, hiçbir şey.

19

Üç dört aydır yapışkan bir hayranımız var: adam bizi nereye gitsek izliyor. Önceleri onu zararsız fanatik bir taraftar olarak görüyorduk: kravatı, boynuna astığı gözlükleri ve eskimiş ceketıyla üniversite hocasına benziyordu. Her gittiğimiz yerde karşımıza çıkıyordu, bizi bekleme salonlarında bekliyor, içki servisi yapıyor, tekelci düşkünlüğüyle üstümüze sakız gibi yapışıyordu, konserde çaldığımız eserler hakkında çok bilgece konuşuyor ve ısrarla bizi yemeğe çıkarmak istiyordu. Bunların çoğundan sıyrıtıyorduk. Aramızda en temkinli davranan Helen'di, alışılmış kişiliğinin tersine, adamlar azarlar gibi konuşuyordu. Adamcağızın söyledikleri saçma sapanlık ile düzgünlüğün acayip bir bileşimi olduğundan onu tamamen yok sayamazdık, bazen heyecan-

dan neredeyse çıldırıyordu. Bir keresinde adımızı nasıl aldığımızı bildiğini söyleyince Piers çok sinirlendi: bu dörtlümün sırrıydı.

Yapışkan hayran, geçtiğimiz ay York'ta onurumuza verilen bir partiyi rezil etti. Yerel Müzik Derneği üyelerinden ev sahibimiz, konserden sonra evindeki yemek davetine bizimle birlikte birkaç dostunu çağırmişti. Yapışkan hayran peşimizden ta oralara kadar geldiği için bir şekilde bizim arkadaşımız sanmışlar. Kuyruk gibi yapışıp herkesi esir aldı. Ev sahibi ile karısının şaşkın bakışları altında eve yemek servisi yapan garsonlar doluştu, zaten ortalıkta içki ve yiyecek olduğu için gelenler çok gereksizdi. Herkes bu adamı dörtlünün isteyerek beraberlerinde getirecekleri biri olmadığını anlamıştı, ama artık çok geçti; yerini sağlamlaştırmıştı, kimse onu dışarı atamazdı. Protokol müdürü gibi insanları buradan oraya yerleştiriyor, garsonlara emirler veriyor, ışıkların kısılmasını istiyordu. Haklı olduğunu göstermek için hiç durmadan konuşuyor, şarkı söylüyordu, hatta dans bile etti. Ayağa kalkıp sanatımıza ve yaptığımız müziğe övgü niteliğinde kendi bestelediği zafer marşını söylemeye kalkıştı. Dizleri üzerine düştü. Bu aşamada ev sahibimiz ertesi sabah çok erken saatte uçağa yetişeceğini hatırladı ve kötü misafirperverliğinden bolca özür dileyerek herkesi kapı dışarı etti. Yapışkan hayran bir süre sokakta dans ettikten sonra yemek servisini getiren minibüsün içine girip şarkı söylemeye devam etti. Arada sırada şiddetli öksürük krizlerine yakalanıyordu.

Daha önce hiç bu denli aşırı davranışları olmamıştı, ne yapacağımızı bilemiyorduk.

– İyi olduğundan emin olmamız gerekmez mi? diye sordu Billy.

– Hayır, dedi Piers. Ondan biz sorumlu değiliz. Kendi başının çaresine bakabilir. İnşallah piç kurusunu bir daha görmeyiz.

– Hadi, Piers, o çok zararsız. Ev sahibimiz için üzüldüm.

– Boşver Billy, sempatini başkalarına sakla. Buraya bir daha davet edileceğimizi hiç sanmıyorum.

– Uff, Piers.

Piers ön koltuktan arkaya dönüp, bunu diyen kardeşine

“Sen ne bilirsin ki?” dedi. “Durumu Enrica’ya anlatması gereken kişi benim, o da tamir etmeye çalışacak. Aslında tamir konusunda çok parlak sayılmaz. Ya herif bundan sonraki konserimize de gelirse?”

Helen bu düşünceyle ürperdi. Ona güven vermek için kolumu omzuna attım. Sanırım Piers’in kızgınlığı, garip şekilde, Helen’in asabının ne denli bozuk olduğunu görünce arttı.

– Leeds’te dinleyiciler arasında onu görürsem, çalamam. Kolunu çekme Michael. Bir iç geçirdikten sonra. Bu gece o kadar yorgunum ki. Size bir soru: yaylı sazlar dörtlüsünde çalan bir müzisyen nasıl bir milyon sterlin sahibi olur?

– On milyonla başlamıştır.

– Sayılmaz Billy, mutlaka daha önce duymuştun.

Piers başını bu sefer çevirmeden, “Ya da teyzenden miras kalmıştır,” diye fısıldadı. Helen bir yanıt vermedi ama omuzlarının gerildiğini hissettim.

– Piers bu kadar yeter, dedim.

– Sana bir tavsiyede bulunayım mı Michael? dedi Piers. Aile işlerine burnunu sokma.

Helen, “Uff, Piers,” diye söylendi.

– Uf Piers, uf Piers, uf Piers! Yeter artık. Ben iniyorum. Otele yürüyeceğim.

Billy sakın sakın, “Ama geldik bile. Bak işte orada,” dedi. Piers homurdanarak lafı burada kesti.

20

Şubat akşamı saat 19.30. Dinleyicilerin üzerindeki aydınlatma kararmış. Sahnedeki sandalyelerimize doğru giderken gözlerim Virginie’nin oturduğu tarafa kayıyor. Arkamızda krem rengi ve Doré kavisli duvar, üzerimizdeyse değişik ama güzel rölyef süslemesiyle yarı kubbe var. Oturuyoruz. Alkışlar kesiliyor. İnce akort yaptıktan sonra başlama-ya hazırız. Piers birinci notayı çalmak üzere yayını kaldırıyor. Billy çok şiddetli aksırıyor. Konserlerden önce hep aksırır ama Tanrı’ya şükür şimdiye kadar konser sırasında hiç

olmadı. Dinleyiciler arasında, oldukça olumlu, eğlenceli küçücük bir dalga geçiyor. Hepimiz Billy'ye bakıyoruz, yüzü kıpkırmızı, cebinde bir mendil arıyor. Piers birkaç saniye bekledikten sonra, hepimizin hazır olduğuna karar verip Billy'ye gülümsüyor, yayını indirdiğinde başlıyoruz.

Oda müziğinin saygıdeğer kibrit kutusu Wigmore Salonu'nda bir kış akşamı. Bir aydır yoğun biçimde bu akşam için çalışıyoruz. Ederi basit: üç klasik kuvartet. Haydn'ın *Opus 20, No. 6. La Majör*'ü, benim en sevgili dörtlüm; sonra Mozart'ın Haydn'a ithaf ettiği altı dörtlüden birincisi, sol majör; son olarak da, ikinci yarıda, Beethoven'ın ölümünden bir yıl önce bestelediği ve onu ölüm döşeginde canlandıran, "Messih" in notaları gibi teselli eden ve sevince boğan, aynı şehirde bir yıl sonra ölüm döşegindeki Schubert'i de aynı şekilde avutup neşelendiren, engelli maraton benzeri, havai, esprili, soluksuz, mucizevi, yorucu do diyez minörü çalışıyoruz.

Ölmek, ölmemek, ölüm düşüşü, ayağa kalkmak: oluşum aşamasındaki ses dalgaları etrafımızı sanyor: Helen ve ben sesin yüreğinde, Piers ve Billy de yanlarımızda. Gözlerimiz notalardan ayrılmıyor, birbirimize neredeyse hiç bakmıyoruz ama sanki bizi Haydn yönetiyormuşçasına müziğe girip çıkıyoruz. Acayip bir bileşimden oluşuyoruz aslında, kendimiz değiliz, birçok bağımsız parçadan oluşan Maggiore oluyoruz: sandalyeler, sehpa, notalar, yaylar, enstrümanlar, müzisyenler; oturan, ayakta, yer değiştiren, ses çıkaran-hepsi karmaşık titreşimler yaratarak içkulağı sarsmak ve oradan gri kütleyle giderek bunların neşe, sevgi, acı ve güzelliğe dönüşmesi için. Üzerimizde, kubbenin içinde etrafı dikenlerle kaplı ışığa yönelmiş duran tuhaf bir adam figürü; önümüzde 540 farklı beyinsel etkinlik, duyu ve duygu ağıyla dikkat kesilmiş 540 yarı belirgin gölge; içimizdeyse bir kuşun sivriltilmiş tüyü ile 1772'de karalamalar yapan bir adamın ruhu.

Haydn'ın bu eserinin her bölümünü seviyorum. Ruh halim ne olursa olsun her zaman dinleyebileceğim ve çalacağım bir kuvartet. Paldır küldür mutluluk içinde allegro; Piers'in şarkısına karşıtlık taşıyan küçük lirik süslemeler yaptığım sevimli adagio; her biri mini evren niteliğinde zıtlar-

şan fakat tamamlanmamış izlenimi veren menuet ve trio; melodik, gösterişsiz, değişken fügle her yönü bana keyif veriyor. Ama en çok sevdiğim bölümü benim çalmadığım yer. Trio, gerçek anlamda üçlü. Piers, Helen ve Billy glisando yaparak en alçak tellerde durduklarında, ben dikkatli ve yoğun dinleniyorum. Tononim devinimsiz. Yayım dizlerimin üzerinde. Gözlerim kapanıyor. Hem buradayım, hem de değilim. Uyanık bir uyku mu? Galaksinin bir ucuna, belki de birkaç milyar ışık yılı ötesine uçmak mı? Hiç ayrılmadığım arkadaşlarım olmadan çıktığım kısacık bir tatil mi? Ezgi, derinden ve ayık, döne döne gidiyor ve şimdi menuet yeniden başlıyor. Bunu benim de çalmam gerek diye bir an endişeleniyorum. Bu menuet... Diğerlerine katılmam gerekiyordu, yeniden çalmam gerekiyordu. Şans eseri, zaten çaldığımı duyuyorum. Evet, kemanım çenemin altında, yayım elimde ve ben, benim.

21

Haydn'ın füg bölümünün son iki akordunu kusursuz çalıyoruz - insanüstü yaratıkların güreş karşılaşması türünden muhteşem *Dämmerung*¹ değil- bunu Beethoven'ın sonundaki üç muazzam on iki akor için sakladık, neşeli bir *au revoir*, hafif ama önemsiz değil.

Birkaç sefer alkışlarla sahneye çağırıyoruz. Helen ile benim ağzımız kulaklarımızda, Piers devlet adamı görüntüsünü bozmamaya çalışıyor, Billy de arada birkaç kez hapşırıyor.

Ardından Mozart geliyor. Bunun provaları için Haydn'dan daha fazla ter döktüysek de, aslında sazlarımızın doğasına daha uygun bir eser. Diğerleri eseri sevdiklerini söyledi. gerçi Helen birkaç konuda çekimser kaldı. Billy de büyüleyici bulduğunu söyledi, aslına bakılırsa Billy'nin beste açısından büyüleyici bulmadığı bir eserle galiba hiç karşılaşmadım.

1 Alacakaranlık. (ç.n.)

Bana gelince, bu eser için deli divane olduğumu söyleyemem. Hayatta tanıdığım en önyargılı insanların başında gelen Piers, prova esnasında esere karşı önyargılı davrandığımı söyledi. İzah etmeye çalıştım. Dinamik güçlerin salgın halinde zıtlaşmalarından hoşlanmadığımı, bana fazla süslü geldiğini söyledim. Hiç olmazsa giriş ölçülerini neden kendimiz şekillendiremiyorduk ? Bir de aşırı kromatik olmasından hoşlanmamıştım. Mozart'ın hiç yapmayacağı biçimde üzerinde fazla çalışılmış bir hali vardı. Piers deli olduğumu düşünüyordu. Her nasılsa, işte şimdi burada güzelce çalışıyorduk. Neyse ki benim olumsuz düşüncelerim diğerlerine sıçramadı. Belki aksine onların heyecanı bendeki canlılığa neden oldu. Haydn'da olduğu gibi, bunda da en çok üçlü bölümü seviyorum ama bu sefer zevk için benim de çalmam gerekiyor. Füg bölümünde ise - aslında füğvarî demek daha doğru - füge benzemeyen parçalar daha çok kendini belli ediyor, tam bir füge olması gereken kaçamak izlenimi veriyor. Eh n'apalım. İçten olsa da olmasa da alkışları memnuniyetle kabul ediyoruz.

Arada, biraz rahatlamış ama hâlâ gergin, dinlenme odasına çekiliyoruz. Kemanıma sinirli sinirli vuruyorum. Bazen huysuzluğu tutuyor, önümüzdeki kırk dakika bir daha akort yapma şansım olmayacak, çünkü Beethoven'ın eserindeki yedi bölüm arasında hiç duraklama yok.

Billy'nin köşedeki piyanoyu tıngırdatması beni daha da gerginleştiriyor. Büyük emekle hazırladığımız bis parçasından birkaç ölçü çalıp bir yandan da kendi kendine mırıldanıyor, ben de bu nedenle erken heyecan yaşıyorum. En iyi zamanlarda bile aralardan nefret ediyorum.

- Billy lütfen, diyorum.

- Ne ? Oo, tabii anlıyorum, deyip Billy çalmayı kesiyor. Kaşlarını çatıp bana dönüyor. Söylesene, neden insanlar bir bölüm biter bitmez öksürmek zorunda hiss ediyorlar kendilerini ? On dakika kendilerini tutabiliyorlarsa, bir iki saniye daha tutamazlar mı ?

- Dinleyiciler işte, diye Piers lafa karşıyor, sanki böyle demekle bir açıklama yapmış gibi.

Helen çantasında taşıdığı küçük gümüş içki matarasından bana bir yudum viski uzatıyor.

Piers homurdanarak, "Sakın onu sarhoş etme," diyor.

– Sadece tedavi amaçlı. Baksana zavallı Michael titriyor.

– Hiç de değil. Yani her zamankinden fazla değil.

– Her şey yolunda gidiyor, diye Helen rahatlamaya çalışıyor. Çok çok iyi gidiyor. Herkesin hoşuna gitti.

– Helen, aslında herkesin hoşuna giden senin kırmızı el-bisenle açık omuzların.

Helen biraz esnedikten sonra, "Billy bize biraz Brahms çalsana" diyor.

– Hayır, hayır... Piers bağıırıyor.

– İyi o zaman sessizliğe ne dersiniz ? diye soruyor Helen. Kimse tatsız espriler yapmadan, çekişmeden, ortaklar arasında dostça sevgi ve şefkat gösterelim.

Piers yatıştırıcı bir tonla, "Tamam" deyip kız kardeşinin omuzlarını ovuşturuyor.

– Aslında çalmak için sabırsızlanıyorum, diyorum.

– İşte doğru davranış.

– Açılıştaki ağır fügü düşündükçe kanım donuyor, Billy kendi kendine konuşuyor.

– Çocuklar, hepiniz acayip terlemişsiniz. Biraz daha kuru müzik yapamaz mısınız ?

Bir müddet sessiz kalıyoruz. Ayağa kalkıp, ellerim kalori-ferin üzerinde, pencereden bakıyorum.

– Kemanımın akordu bozulacak diye korkuyorum, sözler nefes alır gibi yavaşça çıkıyor ağzımdan.

– Bozulmaz, merak etme, diye fısıldıyor Helen.

22

Kırk dakika sonra alkışları kabul ediyoruz. Billy'nin gömleği terden sıırıslıklam. Bir keresinde do diyez minör dörtlü için, "İlk dört ölçüde kendinden verebileceğin her şeyi verince, geriye ne kaldı diye soruyorsun ?" demişti. Ama o ve biz, kendi çapımızda bunun yanıtını verdik.

Öyle bir eser ki, üzerine bir bis parçası çalmak düşünülemez, zaten çalınmamalı da. Dördüncü kez sahneye çağrıldığımızda daha önce yaptığımız gibi müzik aletlerimizi sah-

ne gerisinde bırakmadan yanımızda getirip, sandalyelerimize oturuyoruz. Alkışlar bir anda susuyor, sanki şefin değneğiyle susturulmuş gibi. Beklenti dolu bir fısıltı dolaşiyor, sonra tam sessizlik. Bu sefer yoğunlaşabilmek için birbirimize bakıyoruz. Bu çalacağımız eser için notaya gereksinim duymuyoruz. Bu müzik hücrelerimizin içinde.

Tononimi sahne arkasında akort ettim. Neredeyse sessizlik içinde yeniden kontrol ediyorum.

Normalde Piers bis parçasının ne olduğunu dinleyicilere bildirir. Bunun yerine o ve diğerleri dönüp bana bakıyorlar ve başımı fark edilmeyecek şekilde sallıyorum. Çalmaya başlıyorum. İlk iki notamı açık tel çalıyorum, sanki akort etmenin doğal bir uzantısı gibi.

Ağır ilk notaları çalarken karanlık salonun farklı köşelerinden eseri tanıdıklarını belirten iç çekişler duyuyorum. Yalnızlık içindeki dört ölçümden sonra Piers bana katılıyor, sonra Billy, sonra Helen.

Bach'ın *Füg Sanatı*'ndan birinci kontrpuanı çalıyoruz.

Neredeyse hiç vibrato yapmadan, yayı telden hiç ayırmadan, açık telleri düştükleri noktalarda, her zaman diğerlerinin kullandığı tümcenin aynısı olmasa da doğal olarak çalıyoruz. Böylesine yoğun ve bir o kadar da dingin hissedebileceğimizi ve yaratabileceğimizi hayal bile etmemiştim. Füg akıp gidiyor, yaylarımız onun akıntısında yolculuk yapıyor gibi bir yandan yol gösteriyor bir yandan da takip ediyor.

Küçük bir süsleme yapacağım yere geliyorum, minnacık önemsiz duran bir notacık benim tüm endişelerimin nedeniydi, bu arada çalmayan Helen başını hafifçe çevirip bana bakıyor. Gülümsediğini hissediyorum. Do'nun altındaki kalın fa. Bunu çalabilmek için en alt telimi gevşek akort etmiştim.

Enerjik bir esrimeyle çalıyoruz. Bu dört buçuk dakika, saatler ya da saniyeler olabilirdi. Zihnimin gözüyle özgün partiyon üzerinde yer alan az kullanılan anahtarları, sahip olduğumuz tüm seslerin hızlı ve ağır, paralel ve zıt, batıp çıkmasını görüyorum; zihnimin kulağında da biraz önce duyduklarımı, duymakta olduklarımı ve duyacak olduklarımı işitiyorum. Yapmam gereken sadece bana (ve Billy'ye ve Helen'e ve Piers'a) zaten gerçek olarak görünenleri, teller üze-

rinde gerçekleştirmek. Eşzamanlı imgelemlerimiz birleşiyor ve bir bütün oluyoruz: birbirimizle, dünyayla ve tek heceli küçücük ismiyle bize aktardığı imgelemlemlerle yakaladığımız gücün sahibiyle.

23

Piers ve ben smokinlerimizi çıkartıp yerine daha rahat giysilerimizi giydik. Üstümüzü değiştirmek artık sadece doksan saniyemizi alıyor. Kulisin önünde ve merdivenlerde insanlar birikmiş bizi bekliyor.

Kapıyı açar açmaz, kolları havada neşeyle kendinden geçmiş Erica Cowan içeri dalıyor. Peşinde yirmi-otuz kadar insan var.

– Harika, harika, harika, vay, vay, vay. Erica bir yandan bağırırken hepimize öpücükler yolluyor. Billy nerede ?

Piers duşta olduğunu söylüyor.

Billy dinleyiciler koridora doluşmadan önce aceleyle duşta girdi. Birkaç dakika sonra aramıza döndüğünde terden kurtulmuş, daha iyi görünür. Karısı Lydia, Virginie'yle konuşuyor. Gözleri yarı kapalı Piers portmantoya dayanmış duruyor. Değerbilir dinleyiciler etrafta dolanıyor. “Teşekkürler, evet, teşekkürler, çok memnun oldum, hoşuna gittiğine sevindim...” derken tanıdığı birini görüp aniden sevinerek, “Hey, Luis !” diye bağırıyor.

Hepimiz kendi halimizde bırakılmayı tercih ederdik, ama yaşamak için Maggiore'nin gülümsemesi gerek.

Ciddi genç bir kadın, Piers'in en sevmediği soruyu (adımızı nereden aldığımızı) soruyor. Kendini kurtaramayan Piers, odanın diğer ucunda annesi ile babasını görüyor, onlara işaret edip yanına çağırıyor ve hemen aile konularına giriyorlar.

Yapışkan hayran da burada, kırmızı elbisesiyle harika görünen Helen'e yapışmış durumda. Bereket Helen'in Guildhall'dan birkaç öğrencisi sayesinde safdışı kalıyor.

Söylemeye gerek yok, Nicholas Spare görünürlerde değil, aslında Piers'in yaptıklarından sonra burada görünmek için ancak asil ruhlu biri olması gerekirdi, ki bu da onun için ola-

naksız. Ayrıca verdiği sözü de tutmadı, haftanın olayı köşesine bizi dahil etmedi. Konser salonunun yönetimindeki kaynağımızın söylediğine göre, konsere bir tek eleştirmen bile gelmemiş. Çok umut kırıcı, nefis bir konser ama dünyada bunun yaşandığına dair tek satırlık not bile yazılmıyor. Aslında evrenin gazete manşetlerinde dünyanın birkaç satırlık bile yeri olduğunu sanmıyorum ama neyse...

Bu konuda sızlanan Piers'a "Ah, *c'est la guerre*,"² diye yanıt veriyor Erica. "Eleştirmenler hiç önemli değil."

– Saçma Erica, bunu sen de pekâlâ biliyorsun, diye kesirip atıyor Piers.

– Üzülmek için fazla güzel bir gece. Aa, bak orada duran Ysobel Shingle. Ysobel, Y harfiyle yazılıyor, inanabilir misin? Stratus Plak Şirketi'nden... Ysobel, Ysobel, Erica çılgın gibi sesleniyor.

Hayatında hiç güneş görmemiş uzun boylu, genç, gri bir kadın, kaşlarını endişeyle çatmış bize doğru ürkek ürkek yaklaşıp Erica ile Piers'a konserden ne kadar çok zevk aldığını söylüyor.

Erica havaya girip, "O halde bizimle bir kontrat imzala," deyiveriyor.

Ysobel Shingle yakalanmış şekilde gülümsüyor. "Şey, aslında bir fikrim var," diyor, "ama sanırım burası bu konuları konuşmak için uygun bir yer değil..." Kaçmaya çalışıyor.

Erica hemen, "Yarın sabah on buçukta, bürona gelirim."

– Şey, bilmem ki, Erica, ben seni ararım... Bırak biraz düşüneyim. Sizlere sadece ne kadar... işkence altında gibi avuç içlerini dışarı doğru kıvrıp, neredeyse panik halinde bir anda gitmek üzere dönüyor.

– Ne garip bir kadın. Bayan Tavistock, Piers ve Helen'in anneleri hakkında anlattıklarına bakılırsa, kendisi de garip bir kadın.

– O Stratus Plak Şirketi'nin başarısının ardındaki güç.

Piers bundan pek etkilенmemiş görünmeye çalışıyor.

– Bu gece dinleyiciler arasında olması harika, diyor Erica. Av köpeği gibi bunun peşini bırakmam.

On dakika sonra Helen ve ben konser salonu yönetimin-

2 "Bu bir savaştır." (ç.n.)

den bir kadınla konuşmaya dalmışken Piers'in laflarına kulak misafiri oluyoruz. "Özür dilerim. Bu sorun çocukluğumdan beri var... aptal sorulara hiçbir zaman dayanamazdım."

– Gidip onu susturayım. Helen yanımdan ayrılıyor.

İlk baştaki şamata azaldı, kalabalık yavaş yavaş dağılıyor. Billy ve Lydia, üç yaşındaki oğulları Jango'ya bakıcılık yapan Billy'nin annesi ve babasını kurtarmak için eve döndüler. Yapışkan hayran bir şekilde bedensel olarak yok oldu. Fakat hâlâ etrafta birkaç kişi var.

Virginie de gitmiş. Beni götürmeyi teklif etti ama ben Helen'le gitmeyi tercih ettim. Arabada Helen ve Piers'la ufak bir post-mortem yapmayı düşünüyorum.

Odada etrafıma bakıyorum. Yorgunum ama, hâlâ zihnimin içinde yankılanan Bach'tan hoşnutum.

Julia bana, "Michael" diye seslendiğinde, tam da ona bakıyordum.

24

"Julia." Adı dudaklarımda şekil buluyor ama ne konuşabiliyorum ne de bir fısıltı çıkıyor ağzımdan.

Bana bakıyor, ben de ona. Sağında koyu yapraklı bir zambak var, elbisesi yeşil. Demek ki oymuş, bu da o.

– Merhaba, diyor.

– Merhaba.

Yüzüme çok dikkatli bakıyor. Yeşil ipek, koyu yeşil yaprak arasında yüzüyor, masa örtüsünün yanardöner yeşili, sandalyelerin zeytin yeşili, perdelerin yoğun kadife yeşili, tamamlanmamış tablonun yeşil çimenleri birbirine giriyor. Yer bakıyorum. Halının üzerinde küçük kırmızı noktalar var.

– Uzun zamandır burada mısın ? diye soruyorum.

– Dışarda bekliyordum. Ne yapacağıma karar veremedim.

Kızamık izlerini inceliyorum. Biçimleri düz değil ama düz sıralar halinde yerleştirilmişler. "Ya demek buradaydın."

– Senin Maggiore'de çaldığını bilmiyordum, aylık programı görünce, Banffı düşündüm ve orada nasıl onlarla tanıştığımız aklıma geldi.

– Aralarına birkaç sene önce katıldım. Bunca zaman sonra bunlardan mı konuşacaktık? Ona bakıyorum. Benim çalışdığımı bilmeden mi konsere geldin?

– Harika bir konserdi, gözleri nemli.

Gözlerim pencereye kayıyor. Dışarda, arka sokakta yağmur yağıyor. Çıkmaz sokağın ucunda siyah çöp torbalarından bir yığın duruyor. Sokak lambası parlak yüzeyleri üzerinde ışık oyunları yapıyor.

– Otobüsteki sendin. Yanılamayacağımı biliyordum.

– Evet.

– Benimle bağlantı kurmak için neden bu kadar uzun süre bekledin? Neden telefon rehberinde numaramı bulup aramadın?

Bir müddet sessizlik oluyor. Etrafımızda insanlar konuşuyor. Piers'in teorik bir konuda yasaları masaya yatırdığım duyuyorum. Julia bana bir adım yaklaşıyor.

– Seninle tekrar karşılaşmak istemedim.

– O zaman neden buradasın?

– Bach'tan sonra sahne arkasına geleceğimi biliyordum. Nedenini açıklayamam. Belki iyi bir fikir değildi. Bunca zaman koridorda ayakta bekledim. Fakat sadece seni dinlemek değil, görmek de hoşuma gitti.

Parmağında yüzük yok ama kolunda örgülü altın kayışlı bir saat var. Boynunda ucuna elmas kakılmış bir kolye var. Gözleri maviden çok yeşil gibi. Sesinden ve çantasını tutuşundan gitmek üzere olduğunu anlıyorum.

– Lütfen gitme, derken elini yakalıyorum. Seni tekrar görmem gerek. Londra'da mı yaşıyorsun? Beni arar mısın? Yarın bir işim yok. Şaşırmış bana bakıyor. Şimdi ne yapıyorsun Julia? Yemek yedin mi? Araban var mı? Bu yağmurda çıkamazsın. Gerçekten olmaz.

Julia gülümsemeye başlıyor. "Hayır seni aramayacağım. Telefonda konuşmayı oldum olası sevmem. Ama bir yerde buluşabiliriz."

– Nerede? Ve ne zaman?

– Michael, elimi bırak.

– Nerede?

– Herhangi bir yerde, Julia etrafa bakınıyor. Wallace'de buluşmaya ne dersin? Saat birde?

– Olur.

– Julia bana telefon numaranı ver.

Başını sallıyor.

– Ya orada olmazsan ? Ya fikrini değiştirirsen ?

Daha yanıt veremeden yanımıza Helen geliyor. “Julia ! Ne kadar uzun zaman oldu ! Yıllar ! Kanada’daydık değil mi ? Banff. Ne harika günlerdi. Nasılsın ? Viyana’dan gezmeye mi geldin ? Michael bağlantınızın koptuğunu söylemişti, ama bak işte buradasın !”

– Evet, diyor Julia nazik, hoş gülümsemesiyle. İşte buradayım.

– Piers ! Bak kim gelmiş. Julia.

Piers derin konulara girdiği genç bir adamdan başını sallayarak kaldırıyor ama akıllı başka yerde. Julia kapıya doğru gidiyor.

– İzin ver seni arabana kadar geçireyim, diyorum.

Paltosunu giyip koridorun kapısını açıyor. “Ben iyiyim Michael. Post-mortem için kalmalısın. Post-mortem’i olmayan bir konser...”

– ... açılış yapılmadan oynanan briçe benzer. Evet.

– Billy nerede ?

– Eve gitti. Bebek bakıcısı.

– Billy’nin çocukları mı var ? Julia çok şaşırılmış görünüyor.

– Bir çocuğu var. Bir oğlu.

– Selam verirken size baktığımda, Beethoven *Beşinci Senfoni*’nin ilk dört notasını aklıma geldi. Notalarla ne demek istediğini gösterircesine işaret ediyor: üç uzun, bir kısa.

Gülmeye başlıyorum. Nasıl da değişmiş ? Saçları daha uzun, yüzü daha yorgun, ama on yıl değil sanki iki yıl geçmiş gibi.

Onu biraz daha tutmak için, “Konser hakkında başka söyleyeceğin var mı ?” diye soruyorum.

– Şey... aslında Mozart çalarken bile önünüzdeki sehpalarda Haydn’ın adının yazması hoşuma gitmedi.

– Başka ?

– Başka bir şey yok. Çok güzeldi. Fakat artık gitmem gerek. Gerçekten... parmağın nasıl oldu ?

– Son zamanlarda pek sorun çıkartmıyor. Aslında dörtlüye katıldığım son beş yıldır hiç sorun olmadı... gerçekten ga-

rip, değil mi? Bedenin sana karşı başkaldırıyor, sonra da bir anda vazgeçiyor.

Cebimden gazlı kalem çıkartıp eline uzanıyorum. Avucunun içine telefon numaramı yazıyorum. Hayret içinde bana bakıyor ama itiraz etmiyor.

– Bu hem telefon, hem telesekreter hem de faks makinesi. Yatmadan önce numarayı başka yere geçir. Avucunu öpmek için eğiliyorum, yaşam çizgisinden ve aşk çizgisinden. Dudaklarım parmaklarına yöneliyor.

– Michael, yapma, yapma, lütfen. Sesindeki çaresizlik beni durduruyor. Bırak beni. Lütfen bırak beni. Seni yarın göreceğim.

– O halde iyi geceler Julia.

Arkasını bana dönerken, “İyi geceler,” diye fısıldıyor.

Pencereye gidiyorum. Biraz sonra arka kapıdan dışarı çıkıyor. Şemsiyesini açıyor, birkaç saniye hangi yöne doğru gideceğine karar veremedi duruyor. Arka sokakta hâlâ siyah çöp torbalarının üzerine yağmur yağıyor. Neden Wallace diye düşünüyorum, aslında hiç önemi yok. Bu gece nasıl uyuyacağım ya da yalnız kaldığımda bütün bunlara nasıl inanacağım? Bir anlığına yüzü aydınlandı, ama tam göremedim. Biraz daha yaşlı belki ama hâlâ eskisi gibi güzel. Ben ne kadar değiştim? Sağa dönüyor, anacaddenin köşesine varıp gözden kayboluncaya dek arkasından bakıyorum.

Üçüncü bölüm

1

Saat birden birkaç dakika önce geliyor. Bana bir bakış attıktan sonra belli belirsiz gülümsüyor. Ne o ne de ben el sıkışmak için davranıyoruz.

- Daha önce buraya hiç gelmemiştim, diyorum.
- Hiç mi?
- Hiç. Ama hep gelmeyi düşünmüştüm.
- Biraz dolaşalım mı?
- Evet. Ya da bir kahve içmek için bir yere gidebiliriz, tabii eğer istersen. Ya da bir şeyler atıştırırız.
- Öğle yemeği yedim, ama sen açsan...
- Aç değilim, diyorum.
- Viyana'da sanat galerisine de ilk kez benimle gitmiştin, değil mi?
- Evet, diye yanıtlıyorum.
- O halde burada da sana rehberlik etmem normal, değil mi?
- Bir farkla, Viyana senin şehrin, Londra ise benim şehrim.
- Londra ne zamandan beri senin şehrin? Julia gülümsüyor.
- Değil. Aslına bakarsan değil, gülümsüyorum. Gün geçtikçe alışıyorum.
- İraden dışında mı?
- Tamamen değil.

– Diğerleri Londralı mı? Maggiore'dekiler yani?

– Bir bakıma. Billy Londra'da doğup büyümüş. Piers ve Helen de aslında Batı'dan geliyorlar ama şimdi daha çok Londralılar.

– Aralarında en iyi hatırladığım Alec.

– Alex, diye düzeltiyorum.

Julia'nın biraz akli karışmış gibi ama başını sallıyor, "Onun yerine seni görmek tam bir şok oldu."

– Elbette.

– Hatırlıyorum da, Kanadalı bir ozanın dizelerini ezbere okumaya başlayınca ev sahipleri çok şaşırılmıştı. Service miydi o şairin adı?

– Evet. Çok komikti.

– Banff'ta gece yatağa uzanıp trenleri dinlediğimi anımsıyorum.

– Bunu ben de anımsıyorum.

– Neden ayrılmış? Piers'la sevgili değiller miydi? Julia bütün dikkatini toplamış, yumuşacık bakışlarla yüzüme bakıyor.

– Sanırım, birkaç yıl sonra ilişkiler değişmiş. Piers bu konuda hiç konuşmaz. Herhalde kopmuşlar; her şeyden önce de müzik konusunda. Birinci kemancı olarak sürekli yer değiştirdiklerini hatırlıyorsun değil mi?

– Felaket reçetesi.

– Evet. Ben katıldığımdan beri, beş yıldır bunu yapmıyoruz... Ya sen, sen de Londralı mı oldun? Ha, aklıma gelmişken babanın ölümüne çok üzüldüm.

Julia hayret dolu bakıyor.

– Özür dilerim Julia, damdan düşer gibi söyledim. Bir anda ilgisiz lafımdan dolayı suçluluk duyuyorum. O anlamda söylemedim. Geçen gün seni gördükten sonra, izini bulmaya çalıştım. İz Oxford'da tavsadı. Çok üzgünüm. Onu sevmiştim. Senin de ona taptığını biliyorum.

Julia başını eğip incecik narin parmaklarına bakıyor, birbirine kenetlediği ellerini yavaşça çözüyor, sanki düşünceleri içinden akmalarına izin vermek ister gibi.

– Biraz dolaşalım mı? diye soruyorum.

Bir süre yanıt vermiyor, sonra başını kaldırıp "Haydi, içeri girelim mi?" diye soruyor.

Başım la onaylıyorum.

İlk tanıştığımızda annem yeni ölmüştü, şimdi de onun babası. Gerçi en gereksinim duyduğum anda bana bilgi vermemişti ama gerçekte çok iyi bir adamdı. Savaş tarihi üzerine nesnel açıklıkla yazmasına rağmen barışçı doğası vardı. Julia'nın düşünce yapısı babasına çekmiş. Ama böyle sonuçlar çıkarmaya ne hakkım var, onu sadece bir kere, bir gün süreyle gördüm.

2

Bir odadan diğerine geçerek, pek konuşmadan iki saat boyunca dolaşıyoruz. Burası tarafsız mekân değil, onun sahası. Bazen bir tabloya ilgi gösteriyor, bazen de görünürde açıklanabilir bir neden olmadan düşünceli duruyor. Baktığı portrelerde insanların yüzlerindeki ifadeyle ilgileniyor, hatta içine giriyor, varlığıma aldırmaksızın, yaptığım yorumları yanıtsız bırakıyor. Velázquez'in *Yelpazeli Kadın* tablosu önünde uzun süre duruyor.

– Özür dilerim Michael, çok uzaklara dalmışım.

– Hayır, hiç önemli değil. O kadına bakıyor, ben de ona. Neden sinirleniyorum ki? Sesi gezerken hep böyle olmaz mıydı? Viyana'da, Vermeer'in bir tablosu önünde, ben omzuna vurup esrimeden uyanana kadar yarım saat durmuştu.

Adımlarını ve bakışlarını takip ediyorum. İçine kapanık genç zenci bir okçu, sevgilisine pembe terliklerini fırlatan şımarık genç kız, Rembrandt'ın oğlu Titus. Kim bu insanlar? Onları bu çatı altında birleştiren ortak özellikler nedir? Son on sene içinde yaşamlarımıza başka kimlerin yüz ifadeleri girdi kim bilir?

Güvenlik görevlisinin boyun jimnastiği yaptığı bir odada buluyoruz kendimizi. Duvarlar Venedik resimleriyle dolu. Beni buraya getirmesinin nedeni bu olamaz.

Bakışları tablodan, güvenlik görevlisine sonra da bana yöneliyor: "Sonunda oraya gidebildin mi?" diye soruyor.

– Hayır, henüz değil.

- Ben gittim.
- Gitmeyi çok istiyordun.
- Ben mi ? gerginleşerek soruyor.
- Biz.

Yuvarlak kubbeli ve kuleli bir kilisenin suya yansıyan görüntüsünün resmi önünde duruyor. Oraya hiç gitmedim ama tanıdık görünüyor.

- Finallerden bir iki ay sonra Maria'yla birlikte gittik. Orada geçirdiğimiz ilk gece fırtına koptu, suyun üstünde şimşekler çakıyordu. Hiç durmadan ağlıyordum, çok güzeldi aslında ama aptal gibi ağlıyordum.

- Çok da aptalca değil. Omzuna dokunmak istiyorum. Bütün bu sahne sanki iki yabancı arasında oynanıyor.

- Sen de gitmelisin.

- Gideceğim, diye yanıtlıyorum. Daha doğrusu, bu ilkbaharda gideceğiz.

- Biz kim ?

- Dörtlü.

- Niye ?

- İki üç konser, hem de Venedik'i görmek için. Viyana'dan uçakla gideceğiz.

- Viyana mı ? Viyana mı dedin ?

- Evet. Sessiz kaldığını görünce devam ediyorum. Musikverein'da baştan aşağı Schubert çalacağımız bir konser vereceğiz.

Bir saniye sonra daha sakın bir ses tonuyla, "Anneme gitmesini söylerim. Artık Viyana'da yaşıyor. Teyzem de."

- Ya sen ? Gelmez misin ?

- Ben Londra'da yaşıyorum.

Yüzüm aydınlandı. "Demek Londra'da yaşıyorsun ! Biliyordum."

Aniden aklına gelen bir şeyden dolayı yüzü sinirden bembeyaz oldu. "Michael, gitmem gerek. Saat üçü geçmiş. Saati unutmuşum. Gitmem gerek... birisini alacağım."

- Ama...

- Şimdi anlatamam Michael. Gitmeliyim, gerçekten. Geç kalıyorum. Yarın görüşürüz.

- Saat kaçta ? Nerede ?

- Birde ?

- Tamam, ama nerede? Burada mı?
- Hayır... telesekreterine mesaj bırakırım.
- Beni neden daha sonra aramıyorsun?
- Yapamam. Vaktim olmayacak. Sen daha eve varmadan mesaj bırakmış olurum. Gitmek için arkasını dönüyor. Panik olmuş gibi.
- Neden onları arayıp biraz geç kalacağını söylemiyorsun?
- Fakat geri dönüp bakmıyor, ne de yanıtlamak için duruyor.

3

Buluşmamızın tamamı bu kadardı. Ayrılırken de birbirimize dokunmamıştık. Toplam beş dakika bile sürmeyen konuşmalarımız resmî ve kısaydı. Şu anda onun ne düşündüğü ve ne yaptığı hakkında en ufak bir bilgim yok. Kendimi boşlukta hissediyorum. Gittikten sonra havada limon kokulu parfümü asılı kalıyor. İç içe geçen salonlarda dolaşmaya devam edip kılıç, pala, hançer, zırh, miğfer gibi silahlar görüyorum. Siyah çelik zırh giydirilmiş bir at, sanki bir tank gibi üzerime geliyor. Greuze'un resmettiği bir oda dolusu sahte masumiyet ifadeli şişman çocuk, beni delip geçen bakışlarla yukardaki cenneti dikizliyor. Kara çerçeveli saat altın renginde iki figür gösteriyor, bir tanrıça ile genç bir adam: kral ya da prens. Tanrıça ondan çok uzun boylu ama minnacık parmakları adamın koca eli üzerinde ufacık duruyor. Bir aşağı bir yukarı, içim sıkıntılı, büyülenmiş, etrafımı görerek ya da farkına varmadan dolaşıp duruyorum. Etrafımda efsaneler, benzetmeler, manzaralar, kraliyet aileleri, kucaklarında köpekler, ölüm oyunları... Güvenlik görevlisi kollarını başının arkasında kenetlemiş, başını sağdan sola çeviriyor. Sonra da parmaklarını gevşetiyor. Bu odada kemanımın sesini duyuyorum. Her yer Venedik, Canaletto'nun camgöbeği berrak suları, Guardi'nin kirli, bulanık görüntüleri.

Şu iki saati bile paylaşmadık. Aynı dalgınlıklar içine mülhrlenmiştik. Sadece bu odanın içinde birazcık konuşabil-

dik. Böyle bir yeniden karşılaşma üzerine insan nasıl ısrarcı olabilir ki ? Kızgın gibi görünmüyordu, hatta beni tekrar görmek istediğini söyledi.

Durduğu bütün portrelerin önünde duruyorum. *Yelpaze-li Kadın*'ın önünde dururken gerilen omuzları, Fragonard'ın pembe fırırla süslü kızının önünde attığı kahkaha: onu görüyorum, onu duyuyorum.

Kahkahasını hatırlatan tablonun önünde duruyorum. Acaba o mutlu mu ? Neden beni tekrar görmek istiyor ? Neden, onca yer dururken burada buluşmak istedi ? Konserden sonra aklına ilk gelen yer burası mı olmuştu ? Venedik yüzünden değildi herhalde.

Kahkahası çok tatlıydı. Yine de hemen ardından üzüntülü ve endişeliydi.

Püskürtülmüş yaprakların üzerinden havada uçan terliğe kızarmış yüzüyle haylazca bakıyor. İpler yukarının bula-nık karmaşası içinde karanlığa gömülüyor. Resmin gerçekten de cazip bir yanı var. Onu burada bir süre tutmayı becerdiğine göre, başka bir neden aramama ne gerek var ?

4

Dünyayla ilişkim telesekreterim sayesinde sürüyor. Yedi mesaj görünüyor: bereketli mahsul. Birincisi Julia'dan. Yarrın Kensington Bahçeleri'nde Orangery'de saat birde buluşmamızı öneriyor. Yaşadığım yere yürüyerek sadece birkaç dakikalık mesafede, ama elbette bunu bilemezdi.

Gelen telefonların bir kısmı Camerata Anglica'dan, prova saatlerini ayarlamam için yeni saatleri bildiriyorlar.

Erica Cowan geçen geceki konserimiz hakkında övgüler yağıdıyor ve Julia'nın konserden sonra sahne arkasına geldiğini Helen'den öğrendiğini söylüyor. Ne harika. Benim için çok sevinmiş, Sabreden derviş, muradına erermiş. Dörtlüyü ilgilendiren ilginç haberleri varmış ama yarını bekleyecekmiş.

Piers'tan bir mesaj. Konserden sonra eve dönerken beni biraz dalgın bulmuş. Bir araya gelip konseri tartışmak ister-

miş. Bir de Erica'nın bizimle paylaşmak istediği gelişmeler varmış. Yarın öğleden sonra saat ikide Helen'in evinde buluşabilir miymişiz ?

Piers'a telefon ediyorum. İki yerine saat beşte buluşamaz mıyız ? Onun için tamam ama diğerlerine de sorması gerek. Erica'nın ilginç haberi nedir diye soruyorum. Piers kurnazca lafı dolaştırıyor. Erica hepimizin aynı anda duymasını istiyormuş.

Bir sonraki mesaj sinirli bir kadının sesi, hafta içi günün ortasında Londra Bait Şirketi'nde neden kimsenin telefonu açmadığını anlamadığını söylüyor. Virginie'den bir mesaj, sesi çok neşeli. Konsere bayılmış ve çalışmalarını yarıda kesip - evet, çok çalışacağına söz veriyor - ne kadar etkilendiğini söylemek için aramış. Telefon çalıyor, kalbim yerinden oynayacak gibi. Fakat arayan Erica. Sesinden anlaşıldığına göre iyi bir öğle yemeği yemiş.

- Michael, sevgilim, ben Erica, seni aramam gerek diye düşündüm. Aramak zorundaydım, dün geceki konser muhteşimdi.

- Teşekkürler Erica. Ben de şimdi senin mesajı dinliyordum.

- Onun için aramadım. Sevgili Michael, şunu söylemek istiyordum, çok çok dikkatli olmalısın. Hayat hiç de kolay değil. Çok eski bir arkadaşımla öğle yemeği yedim... biliyorum olması gereken, ne yaparsan yap olur. Ne demek istediğimi anlıyor musun ?

- Pek değil...

- Tabii, fiziksel ya da ruhsal olabilir ya da her neyse. Tabii, Helen bana söyledi...

- Fakat Erica...

- Biliyor musun, insan kırk yaşına geldiğinde görünüşe daha çok önem veriyor. Artık kendi yaşındaki erkeklerle hiç ilgilenmiyorum, sadece daha genç erkekler ilgimi çekiyor, tabii onlar acayip yakışıklı ama hiçbiri beni istemiyor. Eskiden çok seçiciydim, hepsi etrafımda arzuyla dolanıp dururdu, ben de o zaman, olmaz diyordum fakat şimdi her şey değişti. Asıl sorun ne biliyor musun, şimdi canım yaramazlık etmek istese de, bütün o genç adamlar sadece onları birileriyle tanıştırmamı ve iş bulmamı istiyor.

– Şey...

– Yani anlayacağın, istek dolusun ama eski bir çuvaldan farkın yok. Bazen aynaya baktığında kendimi tanıyamıyorum. Kim bu karşımdaki ? Bu kırıksıklıklar nereden geldi ? Yuvarlak bir yüzüm vardı, ay parçası gibiydim, ama ben sıska olmak isterdim, şimdi sıska suratlı oldum, acayip sıska suratlı biri oldum çıktım, ama ben eski bir çuval olmak istemiyorum. Yeniden ay parçasına benzeyen yüzümü isterdim.

– Sen sıska değilsin Erica, sen çekici bir kadınsın ve sarhoşsun.

– Henüz kırk yaşında olmadığın için anlamıyorsun. Hem zaten sen erkeksin.

– Öğle yemeğine nereye gittin ?

– Ah, Kulüp Şeker diye bir yerdeydim. Yemeklerin içine *jicama* ya da *metaxa* adlı garip şeyler koyuyorlar.

– Eminim.

– Harika bir şarap mönüleri vardı.

– Eminim vardır.

– Yaramaz çocuk ! Geçen sene kocam evlenme yıldönümümüzde beni oraya götürmüştü, müthiş bir yer. Şimdi bütün arkadaşlarımı oraya götürüyorum. Kanguru etini mutlaka denemelisin.

– Denerim. Erica, dörtlüye vereceğin ilginç haberin ne ?

– Ha, o mu ? Sanırım Stratus bize bir kayıt önerisi getirecek.

Kulaklarıma inanamıyorum. Stratus ! “Şaka mı yapıyorsun, Erica !” diyorum. “Ciddi olamazsın.”

– Bu ne biçim minnettarlık.

– Ama bu inanılmaz ! Nasıl becerdin ?

– Bu sabah Ysobel’le birazcık çene çaldık... istersen bütün bu konuları yarın saat ikide konuşalım.

– İki değil. Beş.

– Beş mi ?

– Evet, saat beşte. Bir yere yaz.

– Tamam, hatırlarım.

– Erica, hiçbir şey hatırlamayacaksın. Öğlen yemeğin andığı kadarıyla sadece sıvıymış.

– Tamam. Sakın diğerlerine sana söylediğimi söyleme.

Bunun sürpriz olmasını istiyorum. Unutma, sırrım sende.

Eminim Erica hepimize tek tek telefon edip sırrını saklaması için söz verdirtmiştir.

Telefonu kapatmadan önce ona bol bol su içmesini ve bir Nurofen almasını söylüyorum. "Ysobel Shingle"ın adını on kere üst üste hızlı hızlı tekrarlattıktan sonra telefonu kapatıyorum.

5

Julia'yı düşündüğüm için uyuyamıyorum, gece geç saate kadar televizyonda korku filmi seyrediyorum, ancak saat üçte uyuyakalıyorum.

Saat on birde hava açık ve taze, daha sonra kararıyor, öğleye doğru şiddetli yağmur başlıyor. Julia buluşmamızın yerini ve saatini değiştirmek üzere aramıyor.

Saat bire çeyrek kala evden şemsiyeli, şapkalı ve havaya karşı sıkı giyimli olarak karanlık günün içine çıkıyorum. Uzun zaman önce dökülen yaşlı yapraklar etrafta uçuşuyor. Pantolonumun paçaları dizlerime kadar yağmuru olduğu gibi emiyor. Şemsiye zayıf noktalarından bükülüp kara bir yelkene dönüşüyor. Park neredeyse tamamen boş, bu havada kim gezintiye çıkar?

Ağaçların her bir kalın dalı altında birikmiş güvercinler var, içlerinden bazıları kahverengi, rüzgâra karşı başlarını çevirmiş, tüylerini kabartmış, ötmeden şişko bir meyve gibi duruyorlar. Biraz altlarında bir karga, sakın, kendi evinde gibi rahatça caka satıyor. Bir iki perişan görünüşlü koşucu geçiyor yanımdan.

Orangery'e giriyorum. Fırtınaya yakalandıkları belli olan insanlar ellerinde çay fincanları, gazete okuyor. İçerden bakıldığında çok hoş bir bina. Beyaz dikdörtgenlerin yarattığı çok yüksek kemerler, güney duvarında uzun sütunların arasında kocaman pencereler, içeri bol ışık girmesine neden oluyor. Etrafta Julia'dan iz yok.

Daha kalabalık olduğu zamanlarda içerde ses yankılanır, ama bugün sadece deli gibi esen rüzgârın sesi duyuluyor,

yatay şekilde cama vuran yağmur yüksek pencerelerde çok etkili bir görüntü oluşturuyor, arada sırada feryat eden bebek ile mutfaktan gelen tabak çanak gürültüsü Billy'nin tam hoşuna gidecek türden bir etki yaratıyor.

Julia birkaç dakika sonra içeri giriyor. Felaket islanmış. Açık kumral saçları neredeyse kahverengi olmuş, elbisesi sırlıklam. Gözlerinde endişeli bir ifade var, Orangery'nin içine göz atıyor.

Aynı saniye kapıya gidiyorum.

Elindekiyle boğuşarak, "Şu şemsiye," diyor.

Gülerek ona sarılıyorum ve onu yıllar önce ilk kez öptüğüm gibi hiç düşünmeden dudaklarından öpüyorum.

Öpmemi yarı yanıtlıyor gibi, farkına varınca hemen kendini geri çekiyor. Kendini toparlamak için biraz uzaklara bakıyor.

– Ne fırtına, elleriyle saçlarını düzeltiyor.

– Neden telefon edip buluşma yerimizi değiştirmedin ?

Acayip islanmışsın.

– Karışıklık yaratmak istemedim.

– Kaloriferin yanında dur.

Kaloriferin yanında titreyerek durup yağmuru seyrediyor. Arkasında durup ellerimi omzuna koyuyorum. Ellerimi itmiyor.

– Seni hâlâ seviyorum Julia.

Hiçbir şey söylemiyor. Omuzlarının gerginleştiğini hissediyorum, ama belki sadece hayal ediyorum.

Geri döndüğünde fısıldıyor. "Haydi gel kahve içelim. Geli çok oldu mu ?"

– Julia! diyorum. Söylediklerimi duymazdan gelmesinden çok, konuyu bir anda sıradanlaştırmasına üzülüyorum.

Gözlerimden ne kadar alındığımı anlıyor. Hâlâ bir şey söylemiyor. Oturuyoruz. Garson kız gelince kahve ve zencefilli kek ısmarlıyoruz.

Sessiz geçen birkaç dakika sonra Julia tereddüt içinde "Carl Käll'den hiç haber aldın mı ?" diye soruyor.

– Birkaç ay önce bir mektup aldım.

– Sana yazdı mı ?

– Evet. Artık İsveç'te yaşadığını biliyordur herhalde.

Garson siparişimizi getiriyor. Julia tabağına bakarak,

“Çok hasta olduğuna dair söylentiler var” diyor.

– Mektubunda yazdığı bir şey bana da bunu düşündürmüştü.

Carl hakkında konuşmak istemediğimi hissediyor, başka konulara geçiyoruz. Her konu üzerinde konuşurken sanki ortak tanıdıklar, fırtınanın yarattığı benzer dekor yüzünden köşeden canlanıp karşımıza çıkacak gibi geliyor. Bir yığın entel sevgiliden sonra Maria’nın, oturaklı bir kasabalıyla evlendiğini öğreniyorum.

Çenemin altında sol tarafta oluşan kemancı nasırı denilen kırmızı ize dokunuyorum. Ferah ve açık bir yerde olmamıza rağmen içimin karardığını hissediyorum. Aklıma yeniden Carl geliyor. Yayını bir değnek gibi bir yukarı bir aşağı oynatarak bana ne yapmam gerektiğini söylüyor. Babam için gece kulübü ya da bar neyse, onun için de orkestra aynı şeydi. Oda müziği bile beklentisinin çok altındaydı. O keman çaldığında çıkardığı müzik öylesine soyluydu ki (yuvarlak, sıcak, baskısız), onu taklit etmeye kalkıştım, fakat tekniği benim için fazla şiddet içeriyordu, kendi tarzımı yok ettim. Neden kendi tarzımı yaratmama izin vermedi, zorlayacağına bana yol gösteremez miydi?

Dikkatli bakışı yüzümde. Söylediğini etraftaki gürültü yüzünden tam duyamıyorum. Bir yerlerden şangırtı sesleri geliyor, üç masa ötedeki bebek de ciğerlerini sökercesine bağırıyor.

– Özür dilerim Julia... burada konuşmak olanaksız. Ne dediğini duyamadım.

– Bir kerelik... Bunu derken yüzündeki ifade biraz gergin, biraz da alaycı.

– Bir kerelik ne?

– Yok bir şey.

– Ne demiştin?

– Eninde sonunda söylemem gerek Michael. Bir an önce söylemek en iyisi.

– Evet?

– Evliyim. Yumuşacık bir tonda, sanki kendi kendine konuşur gibi tekrar ediyor. Evliyim.

– Doğru olamaz.

– Doğru.

– Mutlu musun ? sesimdeki sefil tonu duymamasını umuyorum.

– Sanırım. Evet. Mavi-beyaz desenli tabağın kenarında parmağıyla daireler çiziyor. “Ya sen ?”

– Hayır. Hayır. Yani evli değilim.

– Yalnız mısın ?

Omuzlarımı silkiyorum. “Hayır.”

– İyi biri mi ?

– Sen değil.

– Of, Michael... Julia'nın parmağı dönmeyi bırakıyor. Yapma.

– Çocuk ? Gözlerini hiç kaçırmamaya çalışıyorum.

– Bir. Bir oğlan. Luke.

– Ve Londra'da hep birlikte mutlu mutlu yaşıyorsunuz ?

– Michael !

– Hâlâ müzik yapıyorsun, değil mi ?

– Evet.

– Sormam gerekenin hepsi bu kadar. Haa, bir de... neden yüzük takmıyorsun ?

– Bilmem. Dikkatimi dağıtıyor. Piyoano çalarken dikkatim dağılıyor. Onu gördükçe müziğe konsantre olamıyorum. Michael, Viyana'yı terk eden sendin.

Haklı. Ne diyebilirim ki ? Tek söyleyebileceğim pek net olmayan kendi doğrum.

– Etrafımda Carl varken nefes alamıyordum. Sensiz yaşamayacağımı henüz bilmiyordum. Seni kaybedebileceğimi hiç düşünmemiştim, seni kaybettiğimi...

– Gittikten sonra mektup yazabilirdin, her şeyi açıklayabilirdin.

– Yazdım...

– Aylar sonra. Zaten paramparça olmuşum. Biraz sustuktan sonra devam ediyor. En sonunda senden mektup gelmeye başladığında artık onları açacak gücüm kalmamıştı. Senden başka bir şey düşünemiyordum, her saat, her gün, uykuda, uyanık. Hayır. Uzaktan gözlemlediği bir olayı anlatır gibi, acı ve kızgınlığın ötesinde bir hikâye.

– Çok üzgünüm sevgilim.

– Bana bir daha sevgilim deme, üzgün bir sesle konuşuyor.

Bir müddet konuşmuyoruz, sonra Julia; "İşte bu da halloldu" diyor.

Yağmur durdu. Dışarda bahçe açık görünüyor, kulecikler şeklinde budanmış koca çalılıklar var. Gökyüzü de açık.

– Dinle bak, ardiçkuşu.

Julia bana bakıp başını sallıyor.

Devam ediyorum, "Biliyor musun, sık sık buraya geliyorum, Orangery'e pek sık gelmiyorum belki ama yandaki batık bahçeye geliyorum. İlkbaharda sadece karatavuk kuşlarını dinlemek için geliyorum. Ya sen, hâlâ bülbülüne âşık mısın?"

Julia'nın gözleri yaşlarla dolu. Biraz durduktan sonra, "Haydi gel buradan çıkıp biraz yürüyelim. Buraya çok yakın oturuyorum." Söylediğime itiraz eder gibi başını sallıyor. "Doğru dürüst kurulanman gerek."

– Benim evim de buraya yakın. Arabayı da yakına park ettim. Gitsem iyi olacak.

– Telefon numaranı vermek istemiyor musun ? diye soruyorum.

– Hayır, derken gözlerini ovuşturuyor.

– Yine de, işte benim ev adresim, derken bir yandan da cüzdanımdan sarı bir kâğıt parçası çıkartıp üzerine adresimi karalıyorum. Şimdi de sen yaz. Seni tekrar kaybetmeye niyetim yok.

– Michael, buraya beni kazanman için gelmedim.

– Biliyorsun bunu kastetmedim. O kadar aptal değilim.

– Ne demek istediğini bilmiyorum. Burada ne yaptığımı da bilmiyorum.

– Haydi adresini ver.

Kararsız. "Sana bir yılbaşı kartı atmak istersem. Ya da kim bilir belki bir mektup daha yazarm."

Başını sallayıp adresini yazıyor. Evi, Notting Hill'de Elgin Crescent'ta, benim eve sadece birkaç kilometre uzaklıkta.

– Hâlâ McNicholl soyadını mı kullanıyorsun ? İş için ?

– Hayır. Kocamın soyadını aldım.

– Yani ?

– Hansen.

– Ooo, demek Julia Hansen sensin. Duydum." Julia, is-

temese de gülümsüyor. Fakat herhalde yüzümdeki perişanlığı gördüğünden hemen gülmeyi kesiyor. Parkı yürüyerek geçiyoruz, pek bir şey söylemeden, ben evime, o da arabasına gidiyor.

6

– Piers, sevgilim, hiç değil. Erica elindeki viski bardağını Helen'in kare içki masalarından birine koyuyor.

– Eksantrik, evet, nevropat, evet, ama deli, hiç değil.

– Onu ikna edemez miydin Erica ? Ona bunu yapamayacağımızı, repertuvarımızda düzinelerce başka eser olduğunu, bunları büyük bir zevkle yapabileceğimizi söylemedin mi ? Düzinelerce, diyor Billy.

Erica durmadan başını sallıyor. “Bürosunda iki saat oturdum, hiç durmadan aynı şeyi konuşup durduk, bu olmazsa başka bir şey yok. Verebileceğimiz başka bir şeyle ilgilenmiyor. Söylediğine göre, dörtlü repertuvarlar fazlasıyla kaydedilmiş, bir yenisini daha eklemek istemiyor.

– Hiçbir şey anlamıyorum, diyor Helen. Koca bir konser dinliyor, sonunda çaldığımız bis parçasına takılıp kalıyor.

Erica anaç anaç gülümsüyor. “Genelde bu tür şey çalmanızla söyledim. O da bana ‘Çok yazık’ dedi, kayıt teklifiyle belki zorunlu kalır yaparsın diye umuyormuş. Hakikaten Helen, Ysobel'i çok çok çok ender bu kadar hevesli görürüm, çaldığınız Bach onu çok heyecanlandırmış. Stratus'tan kayıt teklifi almak büyük olay. Parayı kastetmiyorum.” Hemen ekliyor: “Fazla bir şey kazanmayacaksınız. Ancak mutlaka fark edilecektir.”

– Yolunda gitmeyebilir, diyor Billy. Stratus'un basacağı *Füg Sanatı* herkesin ilgisini çeker, hakkında çok eleştiri yazarlar, eğer beğenilmezse karanlık yörüngelerde döner dururuz.

– Evet, diye yanıtlıyor Erica. Ama bir de beğenirlerse, sahne ışıklarından gözleriniz kamaşır. Neyse, işte olay bu. Kararı verecek olan sizsiniz. Onu ikna edemedim, daha doğrusu yolundan çıkartamadım ama, iki saat harcayıp sizi ikna etmeye çalışabilirim.

– Delilik, diyor Piers. Bizi alışık olduğumuz repertuvardan uzaklaştıracak.

– Fena mı ? Farklı bir deneyim olur.

Piers, “Cerbezeli konuşma Erica” diye kestirip atıyor.

Hiç aldirmeden Erica bana dönüp, “Michael, sen fazla bir şey söylemedin,” diyor.

– Aslında hiçbir şey söylemedi, diyor Helen. Neyin var Michael ? Dünyada değil gibisin. İyi misin ?

Billy bana dönüyor, “Ne düşünüyorsun ?”

– Bilmiyorum, diyorum. Hâlâ biraz şaşkınım. Erica’ya dönüp aklımı toplamaya çalışıyorum. Haberi telefonda vermenin nedeni bu muydu ?

– Belki. Evet. Hepinizin farklı tepkisi hoşuma gitti. Bir de, birbirinizin fikirlerinden etkilenmenizi istemedim.

Piers homurdanıyor. “*Füg Sanatı* uzun bir eser mi Billy?” diye soruyorum.

– Bir buçuk saat, iki CD.

– Biz sadece dört buçuk dakikasını çalmayı biliyoruz, diyor Piers.

– Ama ben çok zevk aldım, diyorum.

– Evet. Helen bana katılıyor. Hem de neredeyse, şimdiye kadar çaldığımız her şeyden daha fazla.

– Harika çaldınız. Harikaydı. Erica bağıra bağıra konuşuyor, herkesi havaya sokmaya çalışıyor. Dinleyiciler alkışlamadan önce en az beş saniye donakaldı. Bir, iki, üç, dört, beş ! Hayatımda böyle bir şey görmedim.

– Bu felaket bir fikir, Piers hiç etkilenmemiş görünüyor. Bizi yapmak istediğimizden saptıracak. Şimdiye kadar çaldıklarımızı desteklemek yerine, onlarla yarışacak. O koca eseri çalmayı bile bilmiyoruz, kaldı ki kaydını yapalım. Dörtlüler bu tür eserleri sahnede çalmaz. Zaten Bach yaylı sazlar dörtlüsü için bestelememiş.

Billy nutuk atmaya hazırlanır gibi görünüyor. “Şey, aslına bakarsan, onun zamanında yaylı sazlar dörtlüleri olsaydı, mutlaka onlar için bestelerdi.”

– Oo, elbette, Billy, yine Bach’la özel bir görüşme mi yaptın ? diye soruyor Piers.

– Gerçekten de kimin için bestelediği bilinmiyor. Billy sakin sakın sözüne devam ediyor. Eminim klavye için beste-

di ama bazıları onun hiçbir müzik aletini düşünmeden bestelediğini söylüyor. Bazıları da aslında Bach'ın bunu, çalınması için bestelediğini düşünüyor, sanki Tanrı'ya yapılmış bir sunu ya da müziğin kendisi için yapılmış bir deneme... Fakat bana sorarsanız, bu çok saçma, Jango da böyle düşünüyor. Bunu çalmamamız için bir neden yok.

Helen kendi kendine konuşur gibi, "Kırk yılda bir viyola ya da diğerleri gibi iş düşünüyor."

Piers tavana bakıyor.

Billy, Helen'e dönüp, "Her iki viyola da..."

– Ne demek istiyorsun ? Helen soruyor.

– Şey, Billy konuşurken Buda'ya benziyor, Wigmore'da Michael kalın telini yeniden akort etmişti, hatırlıyor musun ? Konser yerine kayıt yapıyor olsaydık, aynı partiyi viyolayla çalabilirdi, böylece kalın seslerdeki sorun doğal olarak çözüldü. Füglerin bazılarında ses o denli kalınlaşıyor ki, mutlaka viyola çalmak gerekiyor.

Yeniden viyola çalmak için fırsat çıktığı için seviniyorum.

Yani ? Erica kendine koca bir bardak sek viski doldurmuş. Bu toplantıdan ne sonuç çıkıyor ? Ysobel'e ne söyleyeceğim ?

– Evet ! Helen kimseye fırsat vermeden konuşuyor. Evet ! Evet ! Evet !

Billy komik bir omuz silkmeye, yüzü ve sağ eliyle: evet, bu bir risk, ama ne yapacaksın hayat böyle, Bach büyüleyici, Helen de çok istekli, o halde, evet, olur, diyor sanki.

– Kimden bir viyola bulabilirim acaba ? diyorum sadece.

Piers aslında bizim programcımız ama şimdi yasalar koymaya kalkarsa ayaklanma olacağını hissediyor.

– Başka bir program önerip blöfünü gördüğümüzü söyleyelim, diyor.

Erica başım sallayarak, "Olmaz, Ysobel'i tanırım" diyor.

– Ne zaman kayıt yapmamızı bekliyor ? diye sinirlenerek soruyor Piers. Tabii, eğer kabul edersek.

Erica'nın yüzünden zafer kazandığını belli eden küçücük bir gülümseme dolaşiyor. "Ysobel bu konuda şaşılacak derecede esnek, yalnız bizden kısa zamanda yapıp yapmayacağı-mıza dair kesin bir söz istiyor. Onun için şimdilik katalogda bir boşluk, fazla ertelersek ya da kabul etmezsek bu boşlu-

ğu doldurmak için birilerini bulur. Konuşurken hep yaptığı gibi, bir anda, hiç alakası yokken ya da benim kaçırdığım bir bağlantı üzerine, bilirsiniz bağlantıları hiç kuramam, Vellinger Dörtlüsü'nü ne kadar sevdiğini söyleyiverdi...

– Aceleye getirmesin. Piers, Erica'nın taktiklerine direnmeye çalışıyor.

– Ama fazla da sallanmayalım, diyor Helen. Ortalıktaki tek eli yüzü düzgün dörtlü biz değiliz. Ridgebrook Festivali'ne zamanında yanıt vermediğimiz için, yerimize Skampa'yı çağırılmışlardı, hatırlıyor musunuz?

Piers, Helen'e dönüp, "Biliyor musun Helen, sen her şeye başta çok hevesli davranırsın, seramik aletlerini hatırlıyor musun? Herkesin hayatını cehenneme çevirniştin, babam sonunda dayanamayıp aldığında, sadece eğri büğrü bir çömlek yapıp bırakmıştın. Aletler hâlâ garajda duruyor."

– Sadece on altı yaşındaydım. Bununla ne ilgisi var? Vellinger işi elimizden kaparsa tek sorumlusu sen olursun.

– Peki, tamam, diyor Piers. Tamam, deli Shingle karısına fikrini ciddiye alacak kadar aptal olduğumuzu söyleyelim. Fakat düşünmek için zaman isteyelim. Hemen karar veremeyiz. Kabul edemem. Hadi, eve gidip bir daha düşünelim. Bir hafta. En azından bir hafta.

– Sakin sakin, diye öneriyor Helen.

– Tabii, sakin sakin, diyor Piers ama alev alev yanıyor.

7

Garip günün gecesi de değişimlerle geliyor. Mahallede küçük bir gezinti yapma ihtiyacı duyuyorum. Archangel Court'tan dışarı tam adımlımı atacakken, gümüş saçlı, tertemiz ve bir hayli de gizemli Bay Lawrence – Bay S. Q. Lawrence – yolumu kesiyor.

– Şey, Bay Holme, sizinle biraz konuşabilir miyim? Asansör hakkında... Apartman yönetimiyle konuştuk da... Rob'la... biraz aksilik oldu... ama mutlu son yine de, siz de aynı fikirdesiniz, değil mi?

Söylediklerinden çok azını duyuyorum. Kesik tümceleri

gökyüzünde kayan yıldızlar gibi zihnime girip çıkıyor. Biryandan da adındaki Q harfinin ne anlama geldiğini düşünüyorum.

– Evet, evet, aynı fikirdeyim.

Bay Lawrence şaşırıp rahatlıyor. “Böyle demenizi umuyordum. Tabii bir de düşünmemiz gereken diğer kiracılar var... tamir servislerinden hiç memnun değiller... hele sizin için çok daha zor... elbette Otis'e gidebilirdik... servis anlaşması yapılabilirdi... arızalar ve sallantılar... her neyse bunu söylemek istemişim.”

– Özür dilerim Bay Lawrence acelem var. Etienne birazdan kapanacak. Çörek alacaktım da. Kapıyı açıp rutubetli geceye çıkıyorum.

Neden ona çörek almaya gittiğimi açıklama gereği duydum? Kendi kendime soruyorum.

Julia'yı yeniden ne zaman göreceğim?

Etienne'de çalışan kız değişmiş; akşamın bu saatinde bile yüzü pırl pırl, tipi ve konuşması Polonyalı gibi. Yunan lokantalarının, Avusturalya barının, içlerine mavi yapışkanlı kâğıtlarla telekızların telefon numaraları yapıştırılmış telefon kulübelerinin önünden geçiyorum. Daha تنها sokaklara gitme isteği duyuyorum. Batıya dönüp ortalarında beyaz kare parklar olan sokaklara dalıyorum.

Buranın ağaçları ulaşılmaz görünüyor. Kaldırımlarda hiç kimse yok. Bir saat boyunca oraya buraya yürüyorum. Gökyüzü bulutlarla kaplı, hava kış için ılık sayılır. Uzaklarda bir yerde bir arabanın alarmı çalmaya başlıyor ama yarım dakika geçmeden susuyor.

Onu sevdiğimi söylediğimde yanıt vermedi. Ellerim omuzlarında onu tutuyordum, gerginleştiğini hissettim. Önündeki kocaman pencerelerden boşluğa bakıyordu, karşısında dev gibi atkestanesi ağaçlarının dalları rüzgârda sallanıyordu.

Parkı boydan boya yürürken pek konuşmadı. Yürüyüş. Patikanın üzerine ufak dallar eğilmişti, martılar göletin üzerinde bağırsıyordu. Konuşmamız kesik kesikti, sanki yanıt vermekten çekinir gibi.

Yavan gümüş kubbeli Stakis Otelinin önünde ayrıldık.

Bay ve Bayan Hansen ve oğulları Luke. Kedi? Köpek? Ba-

lık ? Evlerinde, sığınaklarında herhalde bu saatte telefon çalmıyordur.

Bu akşam onunla bir konuşabilseydim, yüreğim hafiflerdi. Ona sarılabilsen huzur bulurdum.

8

Geceyarısı uykusuzluktan düşüp bayıldığımda, onu yanımda hayal ediyordum. Düş görmeden uyumuş olmalıyım, çünkü hâlâ yorgunum.

Sabah saat onda aşağıdan biri zile basıyor. Görüntülü kapı otomağinin küçük mavi ekranında, kötü açıdan da olsa, yüzünü görüyorum. Başını bir eşarp örtüyor.

İnanamıyorum, düşüncelerimden fırlamış gibi.

– Michael, ben Julia.

– Merhaba ! Yukarı gel. Tıraş oluyordum. Birinci asansörden sekizinci kat. Otomata basıyorum.

Giriş işlemlerinin fazlalığından şaşkın duruyor. İç taraftaki cam kapıyı açarken gülümsüyor. Asırlar gibi gelen dakikalardan sonra nihayet asansörün sesini duyuyorum, kapının zili çalıyor. Açıyorum.

– Ah, özür dilerim, rahatsız ettim, diyor yüzüme bakarak. Omzumda havlu, çenemde ve boynumda köpük, yüzümde de kocaman alıkça bir sırtmayla karşısında duruyorum.

– Tıraş olduğunun farkına varmadım.

– Nasıl oldu da bir yerimi kesmedim şaşıyorum, diyorum. Hangi rüzgâr attı seni buraya ?

– Bilmiyorum. Buralardan geçiyordum, uğradım. Duraklıyor. Ne müthiş manzara ! Harika. Ne kadar aydınlık.

Ona doğru adım atıyorum ama hemen, "Lütfen Michael" diyerek beni durduruyor.

– Tamam, tamam, anladım, yüzümdeki köpükler... Biraz müzik dinlemek ister miydin ? Hemen gelirim.

Başını sallıyor.

– Sakın kaybolma. Yoksa tıraş perisi olduğunu düşünürüm.

– Tamam.

Banyodaki işimi aceleyle bitiriyorum. İçerden gelen kahve kokusunun izinde salonun mutfak niyetine kullandığım bölümüne gidiyorum. Julia pencereden dışarıyı seyrediyor. Tam arkasına geldiğimde korkuyla sıçrayarak bana dönüyor.

– Kahve yaptım. Umarım rahatsız olmadın.

– Teşekkür ederim, birisi bana kahve yapmayalı uzun zaman oldu.

– Şey, sanmıştım ki...

– Yok, o burada kalmaz.

– Neden?

– Birlikte yaşamıyoruz. Ben bazen onun evine gidiyorum.

– Nasıl biri, anlatsana.

– Keman öğrencisi. Fransız, Nyons'tan gelmiş. Adı Virgine.

– Onu sever miydin?

– Bilmiyorum. Pek sanmıyorum. Onu kastetmedim, ondan nefret etmezdin, sadece pek ortak yönünüz yok. İhanet ediyorum duygusuna kapılıp son anda ekliyorum. Ama iyi biri.

– Salonda senin ailenin dışında kimsenin fotoğrafını görmedim de... diyor Julia.

– Fotoğrafı yok bende, diyorum hemen. Yani şu anda burada yok demek istiyorum. İstersen tarif edebilirim: siyah saçlı, siyah gözlü... yok, insanların yüzünü anlatmayı beceremiyorum.

– Sana hediye ettiği tıraş losyonunun kokusunu sevdiğimi söylemeliyim.

– Hımm.

– Adı ne?

– Havana.

– Küba'nın başkenti gibi mi?

– Başka Havana var mı?

– Sanırım yoktur.

– Peki senin kullandığın bu limon kokulu parfümün adı ne?

– Michael, kullandığım parfüme ilgi duyduğunu hiç sanmıyorum.

– Kocanın bir hediyesi mi?

– Hayır. Bir ay önce kendim aldım. Tanısan James'i severdin.

Anlamsız anlamsız yanıtlıyorum, "Elbette."

– Neden geldiğimi bilmiyorum. Çok aptalca. Sadece nerede yaşadığını merak etmiştim. Seni Oxford Sokağı'nda gördüğümde yakın bir yerlerde oturduğundan emindim.

– Nereden bilebilirdin ki ? diye soruyorum.

– İlk üç rakamından.

– Anladım.

– Daha sonra telefon rehberinden numarana baktım. Numaranı tam hatırlayamamıştım.

– Demek beni bulmaya çalıştın ?

– Evet.

– Ama telefon etmedin ?

– Telefon rehberindeki isimlere bakarken düşündüğümü hatırlıyorum; Holland, Holliday, Hollis, Holt, falan. "Bütün bunlar sadece isim" dedim kendime. "Sıradan isimler." Tabii, Viyana'da olsan rehberde Kind, Klimt, Ohlmer, Peters adlarını görürsün, içinde hiçbir şey hissetmedim.

– Sen neden bahsediyorsun Julia ?

– Anlamıyor musun ? Beethoven, Haydn, Mozart, Schubert... hepsi telefon rehberinde sadece isim, işte bazen böyle düşünüyorum. Anlıyor musun ? Yok, hayır, bir şey anlamadın, belli oluyor. Neyse, burası ne kadar yüksek, her şeyden yukarda.

– Evet öyle, sonunda anladığım bir şeyden bahsettiği için konuya sarılıyorum.

– Senin de dediğin gibi çok aydınlık. St. Paul Kilisesi'nin görüntüsü, ara sıra düşük tazyikli suları önemsiz kılıyor. Sonra ona duvardaki deliği gösterdim. Elektrikli süpürgeyi buraya takarsan bütün evi, üç odayı da buradan süpürebiliyorsun. Aslında üç odalı ama küçük bir daire... Viyana'daki evden daha büyük. Evi sevdin mi ?

Julia yanıt vereceğine soruyor, "Yanlış hatırlamıyorsam, kahveni sütlü ama şekersiz içerdin."

– Bugünlerde ikisi de değil.

– Affedersin ? alışkanlıklarımdaki bu değişim sanki çok bir şey ifade edermişçesine bozuluyor.

Şaşırmasına gülümsüyorum. "Evde süt kalmamış."

– Ah ? Neden ?

– Almayı hep unutuyorum. Buzdolabımdağının de son

kullanma tarihi geçmiş oluyor. Kahvemi berbat edeceğime, sütsüz içmeye alıştırdım kendimi.

Elimizde fincanlar odanın öbür ucuna geçip oturuyoruz. Karşılıklı oturmuş birbirimize bakıyoruz. Nedir bu saçma sapan konuşmalar ? Ardından gelen bu sessizlik ?

– Geldiğime sevindin mi ? diye soruyor.

– Evet ama hâlâ inanamıyorum, diyorum. Çok inanılmaz.

– Seni rahatsız ediyor muyum ?

– Hayır. Rahatsız etsen ne yazar ? Bu sabah dersim yok. Fakat bir saat sonra provamız var. Dün çok acayip bir şey oldu. Aslında ikinci acayip şey.

– Ne oldu ?

– *Füg Sanatı*'nı kaydetme teklifi aldık.

– *Füg Sanatı* mı ? Hepsi mi ?

– Evet. Hem de Stratus.

– Michael, bu harika. Julia'nın suratı sevinçten aydınlanıyor, habere çok seviniyor, tabii benim namıma da seviniyor.

– Harika değil mi ? diyorum. Sen bazı bölümlerini çalardın. Hâlâ çalıyor musun ?

– Bazen. Çok sık değil.

– Notalar burada. Yan odada piyano var.

– Hayır, hayır, olmaz, olmaz, neredeyse vahşice karşı çıkıyor, düşüncesi bile dehşete düşürüyor sanki.

– Sen iyi misin ? diye omuzuna elimi koyup avucumun içine alıyorum.

– Evet, evet. Elim boynuna doğru kayıyor. Nazikçe itiyor.

– Seni üzdümse özür dilerim. Sadece tekrar dinlemeyi çok isterdim. Seninle yeniden bir şey çalmak çok hoşuma giderdi.

– Yo, olmaz, derken çok üzgün. Birlikte çalmak isteyeceğin aklıma gelmişti. Hiç gelmemeliydim. Gelmemem gerektiğini biliyordum. Seni de hayal kırıklığına uğrattım.

– Julia, sen ne diyorsun ? Hiç hayal kırıklığına uğrar mıyım ? Beni hayal kırıklığına uğratman mümkün mü ?

– Luke'ün okulu sokağın diğer köşesinde. Onu okula bıraktıktan sonra arabanın içinde oturup ne yapacağıma karar vermeye çalıştım. Korkmuş görünüyor. Sana telefon etmeyi düşündüm ama saat daha çok erkendi. Bir saat kafede oturup her on dakikada bir fikrimi değiştirdim.

– Neden aramadın ? Saat dokuzdan beri ayaktayım.

– Düşünmem gereken şeyler vardı. Gelmemim tek bahanesi bu civarlarda olmam değil. Seni görmek istedim. Seni görmek istiyorum. Yaşamımın çok önemli bir parçasıydın. Öylesin. Fakat senden bir şey istemiyorum, karmaşa istemiyorum. Hiçbir şey. Aslında durum eskiden de az karmaşık değildi.

Sohbetin benim üzerime yıkıldığını hissediyorum.

– James ne iş yapıyor ? diye soruyorum. Adamın adını mümkün olduğunca doğal söylemeye çalışıyorum ama elimde değil, içimdeki her hücre isyan ediyor. Ondan bahsederken “Kocan” deseydim keşke.

– Bankacı. Amerikalı. Bostonlu. Evlendikten sonra Boston’da oturuyorduk. Londra’ya daha sonra geldik.

– Ne zaman yani ?

– Bir yıldan biraz fazla... Luke hâlâ Boston’u özleyiyor. Ne zaman geri gideceğimizi sorup duruyor. Burada mutsuz olduğundan değil. Arkadaşları arasında şimdiden lider oldu.

– Kaç yaşında ?

– Neredeyse yedi. Ona sorarsan altı ve on ikide on. Şimdi aklını kesirlere taktı... ama ukala değildir, çok sevimlidir.

Kalbimde ağır bir çarpıntı hissediyorum. “Julia ne zaman evlendin ? Ben İngiltere’ye döndükten ne kadar zaman sonra ?”

– Bir yıl sonra.

– Hayır, hayır. Buna inanamıyorum. Gerçekten mümkün değil. O sıralarda babanla konuşmuştum. Bana bir şey söylemedi.

Julia cevap vermiyor.

– Biz birlikteyken James’i tanıyor muydun ?

– Tabii ki hayır, sesi bir nebze kibirli çıkıyor.

– Buna dayanamam.

– Michael, gitsem iyi olacak.

– Gitme.

– Provan ?

– Evet. Unuttum... Tamam... Yarın gelemez misin ? Lütfen. Saat dokuzda kalkıp beklerim. Hatta daha erken. Okul kaçta açılıyor ?

– Sekiz buçuk. Michael, Luke’ü okula bırakıp seninle buluşmaya gelemem. Yapamam. Doğru olmaz, yani, fazla kasvetli olur.

– Neden ? Yanlış olan ne yaptık ki ?

Julia başını sallıyor. “Hiçbir şey. Hiçbir şey. Bir şey istemiyorum. Sen de istememelisin. Bir iki gün içinde bana faks çek. İşte numaram.”

– Faks mı ?

– Evet. Ve... Michael, biliyorum aptalca ama bana Almanca yaz... faks makinesini ortaklaşa kullanıyoruz, James’in meraklanmasını istemiyorum.

– Olur. Bu sabah gözlerin o kadar mavi ki...

– Ne ? Ümitsizlik içinde bakıyor. Anlayamadım...

– Gözlerin. Bazen gri-mavi, bazen yeşil-mavi oluyor, fakat bu sabah tamamen mavi.

Julia’nın yüzü kızanıyor. “Lütfen yapma Michael. Böyle konuşma. Beni altüst ediyor. Gerçekten, hoşuma gitmiyor. Artık yirmi yaşında değilim.”

Kapının dışına kadar onu geçiriyorum. Asansör geliyor. İçeri giriyor. Kapı kapandıktan sonra yüzü camın küçük bombeleri arkasında gölge gibi görünüyor. İç kapıda kilidin sesi duyuluyor, çelikle çerçevelenen acı gülümsemesi kayıp gidiyor.

9

XX. yüzyıl bestecilerinin dörtlülerini prova etmek için bir araya geliyoruz, Bartok, Şostakoviç, Britten, fakat her şey bir kenara atılıyor. Son yarım saattir Stratus’un teklifini kabul edip etmemek üzerine tartışıyoruz.

Helen Billy’ye hiddetle bakıyor. Billy rahatsız görünüyor.

Billy’nin dile getirdiği sorunu anlatması kolay, çözümlemesi zor. *Füg Sanatı*’nı bir dörtlü, re minör tonda çalacağı zaman (Billy başka bir olasılık olmadığı konusunda çok kararlı) ikinci sesin çalacağı (yani benim çalacağım) bazı pasajlar kemanın ses dağırısı için fazla kalın kaçıyor. Bu bölümleri bir viyolayla çalmam sorunu çözüyor. Fakat üçüncü sesin çaldığı (yani Helen’in) bazı pasajlar var ki, viyolanın ses sınırının dört nota altına düşüyor. İşte gerçek sorun da bu.

– Daha pes akort edemem viyolayı, Billy. Aptallaşma. Aynı tonda ısrar edersen, bir oktav yukarı transpozisyon etmemiz yeterli olacak, diyor Helen.

Billy sarsılmaz bir kararlılıkla, "Olmaz," diyor. "Bütün bunları daha önce de tartıştık. Bu bir seçenek değil. Yaparsak, doğru yapmalıyız."

– Pekiyi, o halde ne yapmamız gerekiyor? Ümitsizlik dolu bir sesle soruyor Helen.

– Şey... Billy özellikle kimsenin yüzüne bakmadan konuşuyor. O kontrapuan bölümlerinde fazladan bir çellist alırsın, o çalar, sen de geri kalan bölümleri çalarsın.

Hepimiz aynı anda Billy'ye dönüyoruz.

– Asla, diyorum.

Piers da, "Saçmalık!" diye bağırıyor.

Helen de, "Ne?" diye soruyor.

Billy'nin küçük oğlu Jango, Helen'in salonunun bir köşesinde kendi başına oynarken babasının saldırıya uğradığını hissedip yanına geliyor. Fotoğrafçı olarak çalışan Billy'nin karısı Lydia, işe gittiğinde bazen oğlunu Billy'ye ve bize bırakıyor. Jango çok uslu ve müziğe çok duyarlı bir çocuk. Billy'nin söylediğine göre, o çello çalarken saatlerce dikkatle dinlermiş, hatta dans bile edermiş. Yüzyılımızın bozuk ahenkli melodilerini çalışırken bile bizi hiç rahatsız etmiyor.

Jango endişeyle bize bakıyor.

– Hoppaa, diyerek Billy onu kucağına alıyor.

Medusa gibi kabarmış kırmızı saçlarını savurarak hâlâ başını sallıyor Helen. "Keşke Erica bu fikri hiç ortaya atmasaydı. Çok yoğun bir baskı altında hissediyorum kendimi."

– Gerçekten, viyolanı dört ses daha pes akort edemez misin? Sadece alt telini? Çalınamayacak kadar gevşek olmasından mı korkuyorsun?

Safça sorduğu soru Helen'in yüzünde tiksintiye neden oluyor.

– Billy, aramızda en ahmak olanın sen olduğunu düşünüyorum. Sana yapamayacağımı söylemedim mi?

– Oo! Billy'nini tek söyleyebildiği hece.

Piers sakın, "Ne diyoruz Erica'ya? Zaten iyi bir fikir değildi."

– Hayır Piers, ona bir şey söylemeyeceğiz. Bir hafta hiçbir şey söylenmeyecek. Düşünmek için zaman istiyorum.

– Ne düşüneceksin?

– Düşüneceğim işte, Helen çok sert konuşuyor. Kırk yılda bir yapmak istediğim bir şey çıkıyor karşıma ve sen mutlaka

rezil etmeye çalışıyorsun. Buna izin vermeyeceğim. Hep böyle yapıyorsun Piers. Eminim zevk alıyorsun bu durumdan.

– Haydi, haydi uzatmayalım. Provaya başlayalım mı ? Çalışmamız gereken çok eser var.

– Acaba diyorum, diye söze karışıyor Billy. Provaya başlamadan önce, diyordum ki...

Piers canı sıkkın, “Ne diyordun?”

– Jango’ya uslu durduğu takdirde biraz Bach çalma sözü vermiştim.

– Tanrı aşkına, Billy, diyor Piers. Billy’nin duyarsızlığı beni bile şaşırttı.

Ama Helen hepimizi şaşırtarak, “Tabii ya neden olmasın ? Haydi çalalım” diyor.

Aceleyle kemani yeniden akort ediyorum, vakit kaybetmeden *Füg Sanatı*’nın birinci bölümünü çalıyoruz. Zavallı Helen. Soluma hafifçe dönüp ona bakıyorum ama fazla stres altında gibi değil. Piers’in da kardeş duyarlılığıyla ona baktığı dikkatimi çekiyor. Billy, önünde boynunu bükmüş oturan oğlunu seyrediyor. O yaşta ne anladığı belli değil, fakat yüzündeki ifadeye bakılırsa çok eğlendiği belli.

Fazla çabuk bitiyor.

– Bu bir veda değil, diyor Helen kararlılıkla. Sadece bir *au revoir*. Bırakmayacağız.

10

Ertesi sabah erken saatte telefon çalıyor. Yatakta uzanmış Julia’yı düşünüyorum ama hattın ucundaki o değil.

– Michael ?

– Evet. Helen ?

– Şanslısın ki benim. Bir kadının sesini duyduğunda emin olmadan asla adını söylememelisin, yoksa başın derde girer. Yanlış isim veriyorsan, sana çok kızacaktır.

– Helen, saatin kaç olduğundan haberin var mı ?

– Fazlasıyla. Bütün gece gözümü bile kırpmadım. Feci görünüyorum.

Esneyerek soruyorum, “Ne oldu ? Neden aradın ?”

- Billy neden böyle davranıyor ?
- Nasıl yani ?
- Fıstıklı çikolata gibi. Dışı yumuşak, içi çok katı.
- Billy, Billy'dir.
- Onunla konuşsana. Lütfen.
- Böyle bir konuda hiçbir faydası olmaz.
- Sence daha da **mm** katılaşıır ?
- Hayır Helen, sen de en az benim kadar iyi biliyorsun ki, katılmaşma falan değil, Billy fikrini asla değiştirmez.
- Evet, haklısın. İşte bu yüzden bana yardım etmelisin.
- Helen, Bach'ı çok seviyorum, yeniden viyola çalma fikri de hoşuma gidiyor, hem de ilk kez ikimizin de mükemmel bir rolü var, ama hepsi bu kadar. Ne yapabilirim ? Piers çoktan Erica'ya, o da La Shingle'e anlatmıştır olanları.
- Hayır anlatmadı. Zalim Piers'a, zalim Erica'ya en azından bir hafta bir şey söylememesi için yemin ettirdim.
- Bana ne iş düşünüyor ?
- Dört ses pes akort edebileceğim bir viyola bulmama yardım edeceksin.
- Birkaç kez derin nefes aldıktan sonra, "Helen, sen de ben de biliyoruz ki viyola, herhangi bir viyola, çıkardığı sestene daha kalınını çıkartmak için fazla ufak. Daha pes akort edemezsin. Hele hele dört ses daha pes hiç olmaz."
- Olur. Yapmak zorundayım. kendime kapkalın telli, gülle gibi kırk iki santimlik bir Gasparo da Salö bulacağım...
- ... bir ortopedist, bir fizyoterapist ve bir de sinir uzmanı bulman gerekir, belki bunlar bile yetmeyebilir... Helen, kırk santimin üzerinde bir aleti ben bile rahat çalamıyorum. Sana parmakları sorun çıkaran biri olarak söylüyorum...
- En az senin kadar uzun boyluyum, diyor Helen; sabit fikrin gururu nasıl yok ettiğine tanık oluyorum. Zaten sen kemana alışıksın, büyük bir viyolayı tabii ki zor bulacaksın. Eric Sanderson'la konuştum. Olabileceğini söyledi.
- Gerçekten mi ?
- Yani, şey... ilginç bir öneri olduğunu söyledi. Saat üçte onu görmeye gideceğiz. Umarım bu öğleden sonra bir işin yoktu. Gerekirse kredi almaya hazırım, bana bir müzik aleti yapmasını isteyeceğim.
- Eric Sanderson'la ne zaman konuştun ?

- Seni aramadan hemen önce.
- Helen! Sen tam bir doğal afetsin.
- Küçük çocukları olduğu için sabah yedide kalkacaklarını düşünmüştüm.
- Sanırım usta saz yapımcımız uyanık ve zindeydi, öyle mi?
- Hayır, değildi. Biraz uykulu ve şaşkıncı, senin gibi, fakat kusursuz bir diyalog kurabildik.
- Peki, ben neden seninle birlikte gelmek zorundayım?
- Moral için. İhtiyacım var. Orta sesler birbirine destek olmalı. Bir şeyler öğrenirsin. Hem de ortalıkta iş yapan en iyi saz tamircisi ve yapımcısı, bu arada sen de kemanın neden bazen cızırtı yaptığını sorarsın. Bir de sana çok çok çok güzel viyolamı *Füg Sanatı*'nın bazı bölümlerinde ben daha kalın telli olanı çalarken ödünç verebilirim.
- Bu kadar üçkâğıtçı olduğunu tahmin etmezdim Helen.
- Ricki Lake'in dediği gibi, evet, bütün o söylediklerin, benim.
- Özür dilerim, Ricki'nin programını seyretmiyorum.
- Hayatın sunduğu en büyük nimetlerden birini kaçırıyorsun demektir. Onun sözünü dinleseydim hayatımda bir erkek olurdu ve yüreğim boş kalmazdı, kendime daha çok güvenirdim. Bu senin için de geçerli.
- Ben hayatımda bir erkek istemiyorum.
- Seni saat ikiyi çeyrek geçe alırım. Atölyesi Kingston'da.
- Britanya demiryolları. Senin o kadar uzaklara gidebildiğini bilmiyordum.
- Umutsuzluk her şeyi yaptırıyor. İlkide görüşürüz.

11

Telefonu kapattıktan sonra ellerim başımın arkasında yataкта uzanıyorum. Üç gündür Julia'dan hiç haber almadım. Yataktan kalkıp evin içinde pancurları açarak dolanıyorum. Radyo 3'ü açıp dinlemeye başlıyorum. Raflar dolusu CD ve Londra'nın zengin konser seçeneklerine rağmen, her sabah ve her akşam radyo dinlemek, vazgeçemediğim içgüdü-

sel bir tepki. Bugünlerde bana çok hoş sürprizler yaşıyor fakat Rochdale'de yaşadığım günlerde neredeyse hayatımdaki tek klasik müzik kaynağı, yaşam damarımdı. Hallé Orkestrası senede bir kere Champness Hall'da konser verirdi, yılda üç ya da dört kez de Bayan Formby Manchester'da yerel müzik dernekleri tarafından düzenlenen resitallere götürürdü; profesyonelce çalınan canlı müzikle bütün bağlantılarım bunlardan oluşuyordu. Küçükçük anteniyle havadan müzik toplayan ufak radyom benim için her şeydi; odama kapanıp saatlerce onu dinlerdim. Manchester'daki halk kütüphanesi gibi, radyonun da varlığı müzisyen olmam için zorunluydu.

Kararan gökyüzünde Venüs'ü arıyorum. Gün ağarmak üzere; ufukta beliren pembelik, dikey bir yarık içinden saçtığı ışıkla, sabah yıldızı kayıyormuşçasına parıltılar saçıyor. Çaydanlığın altını açıyorum, vazodaki kırmızı çiçekleri ve kararmış yılbaşı dallarını çöpe atıyorum.

Radyoda Bach'ın bir kantatası çalıyor: *"Wie schön leuchtet der Morgenstern..."*³ Sözleri aklıma Julia'nın en sevdiği komik şairin dizelerini getiriyor. Şairin abartmayı sevdiği sözlere özenerek kısa bir not yazıp, yazıcıda basıyorum:

"Mevcudiyetinin tarafınızdan mütemadiyen tasdiklenmesi için, aşağıda imzası bulunan kulunuz, zatiâlinizin (ihsas suretiyle) irtifa kazanan alçakgönüllü köşesine, yarın veya-hut takip eden gün içinde, dokuz ila on arası teşrif etmenizi arz etmektedir. Beraberinizde Johann Sebastian'm onurlu ruhunu refakatçi olarak getirmeniz, sözü geçen kişiyi saadet ve minnettarlığa boğacaktır.

Gönlünüzdeki en yüce hislere hitap etme çabasıyla kıvranan, biçare ve sadık kulunuz."

Otto Schnörkel adının üzerine kendini önemsercesine kocaman imzama karalama gibi atıyorum. Bu tür espriler eskiden hoşuna giderdi.

Faks makinesinin el kitapçığına bakıp adım ve numaram kâğıt üzerinde görünmeden nasıl çekerim diye öğrendikten sonra faksı yolluyorum.

³ "Çobanyıldızı ne güzel parlıyor." (ç.n.)

İçinde bulunduğum arapsaçı gittikçe çözülmez oluyor. On yıldır yokluğuna rağmen yaşayabilmişim, neden şimdi üç gün dayanamıyorum ?

12

Virginie öğle on iki civarında arıyor.

– Michael, neden aramadın ?

– Çok meşguldüm.

– Konserde çok iyiydin. En az üç kere mesaj bıraktım.

– Ara dememiştin.

– Düşüncelerime hiç önem vermiyor musun ?

– Veriyorum fakat acil tartışmamız gereken bir konu olduğunu bilmiyordum.

Virginie rahatsız oluyor. “Acil bir şey var demedim.”

– Özür dilerim Virginie, haklısın, seni aramalıyım, ama aklımda bin bir şey vardı.

– Ne mesela ?

– Şey... Falan filan.

– Falan filan mı ?

– Michael, hep kaçamak konuştuğunda, “Falan filan” dersin.

– Kaçamak konuşmuyorum.

– Adı ne ?

– Kimin adı ?

– Biriyle görüşüyorsun, değil mi ?

– Hayır ! Hayır. Biriyle görüşmüyorum. Sesimdeki sertlik Virginie'den çok beni şaşırtıyor.

– Ya, utanması, daha fazla suçluluk duymama neden oluyor.

– Neden böyle bir şey söyledin ?

– Şey, bilmiyorum, hissettim, yani şimdi sen başka biriyle yatmıyorsun değil mi Michael ?

– Hayır. Yatmıyorum.

– O halde neden benimle yatmıyorsun ?

– Bilmiyorum. Hiç bilmiyorum. Daha uzun zaman yapmadığımız olmuştu. Aklımda çok fazla şey vardı. Elimden

geldiğince sakın konuşmaya çalışmama rağmen yalan uydurmak zorunda kaldığım için sinirleniyorum.

Virginie sabırlı konuşuyor, "Evet, evet Michael, bunu daha önce de söyledin. Neler var aklında?"

– Bach. *Füg Sanatı*. Belki bir kaydını yapacağız.

Habere fazla ilgi göstermiyor. Şaşırmıyor, tebrik etmiyor, tepki vermiyor. "Sahi mi?" diye soruyor sadece. "Bu öğleden sonra seni görmek istiyorum. Bir matineye gidelim mi?"

– Olmaz Virginie.

– Bir işin mi var?

– Her şeyi bilmek zorunda mısın?

Hattın öbür ucunda sessizlik.

– Madem çok merak ediyorsun, diye devam ediyorum. Eric Sanderson'a kemanımı göstermeye gidiyorum. Bazen garip sesler çıkartıyor, biliyorsun rahatsız oluyorum.

– Tek başına mı gidiyorsun?

– Şey, hayır... tek başıma gitmiyorum. Helen de bir viyola için geliyor.

– Helen? Virginie kendi kendine konuşuyor sanki.

– Virginie, yeter, kes artık. Sinirlerimi bozuyorsun.

– Helen'le gittiğini neden en başında söylemedin?

– Çünkü sormadın. Çünkü önemli değil. Çünkü sana hayatımdaki her detayı anlatmak zorunda değilim.

– *Va te faire foutre!*⁴ Virginie telefonu suratıma kapatıyor.

13

Thames Nehri'ni geçer geçmez Helen tamamen kayboluyor. Elimdeki harita yardımıyla ona yol gösteriyorum. Helen fazlasıyla sessiz. Sanırım tek sorunu yollardaki işaretlerin filler ve balinalarla verilmesi değil, viyola problemine çare bulamayacağından kuşku duyuyor.

– Seramik seti olayı neydi?

– Off, Piers, Piers, Helen sabırsızca konuşmaya başlıyor.

⁴ "Gözüm görmesin seni!" (ç.n.)

Evime her geldiğinde hırçınlaşıp bana sataşüyor. Başka yerlerde iyi, en azından benimle iyi. Yani, genelde. Herhalde teyzemin suçu.

– Şimdi sol şeride geçmeye çalış Helen. Teyzenin suçu ne?

– Evi bana bırakması; aslında tabii ki suç değil. Çok haklı, kadınlar yaşamlarını erkeklerden daha zor kazanıyor, bu yüzden de birbirlerine destek olmaları gerekiyor, vesaire. Ancak sanırım asıl sorun Piers'in yaşam biçimini kabul etmemesi idi. Ya da cinsel tercihi. Yoksa çok şeker bir kadındı. Onu çok severdim, Piers da severdi. Belki provaları o evde yapmasak daha iyi olur ama başka neresi var? Evden içeri adımını atar atmaz huysuzluğa başlıyor.

– Sanırım bodrum katında stüdyoda oturuyorsun...

Helen sarı ışıktan hızla geçip bana dönüyor. “Keşke ev ikimize yetecek kadar büyük olsaydı, ne yazık ki değil. Piers'in daha iyi bir ev tutacak parası var. İyi bir keman almak için para biriktiriyor. Hiç tutumlu biri değildir. Onun için çok zor oluyor.”

Birkaç saniye sonra soruyorum. “Annenler ona yardım edemezler mi?”

– Edebilirler ama etmiyorlar. Babam konuyu her açmak istediğinde annem lafı ağzına tikiyor.

– Ya.

– Annem son on yıldır iyice çekilmez oldu. İhtiyarlayınca nasıl değişeceklerini insan hiç tahmin edemiyor. Noel'de konuyu açtığımda sınır krizi geçirdi: kemanın iyisi kötüsü mü olurmuş, hepsi aynıymış, öldüklerinde Piers ona kalacak mirasla istediğini yapabirmiş, ancak şimdi buna asla izin veremezmiş, vesaire.

– Piers için çok zor.

– Geçen hafta Beare'da keman baktı. Fiyatları çok yüksekmış. Zavallı Piers, onun için çok üzülüyorum. Bu sene sonuna doğru açık artırmada şansını denemek istiyor.

– Senin viyolan bir harika.

Helen başını sallıyor. “Senin kemanın da. Gerçi kemanına duyduğun aşk bence biraz anlamsız ama olsun.”

– Keman bana ait değil.

– Biliyorum.

– Hiç kimseyle onunla olduğum kadar uzun bir birliktelik

yaşamadım. Onun sahibi değilim, o da benim sahibim değil.

– Aman, lütfen.

– Aslında son günlerde vızıldamıyor bile.

– Hımın, diyor Helen.

Bir süre sessiz kalıyoruz.

– Dörtlüde çalmanın böyle bir şeye benzediğini biliyor muydun ? diye soruyor. Birlikte bu kadar çok zaman geçireceğimizi düşünüyor muydun ?

– Hayır.

– Sana fazla geliyor mu ?

– Bazen turnelerde sıkılıyorum. Bir de Billy'yi düşün. İki yerden bağlı. İki misli daha zor.

– Ya sen, bağlı mısın ?

– Yarı bağlıyım. Ya da yarı bağısız, ikisi aynı kapıya çıkıyor.

– Konserden sonra Lydia'la konuşuyorduk da, bazen Billy'nin çantası, tekrar gidene kadar, holde hiç açılmadan duruyormuş. Eşler için de zor.

– Bağlanma sorununu nasıl çözmeli o zaman ? Çözüm bir gecelik ilişkiler mi ? diye soruyorum ama daha sorarken pişman oluyorum.

Helen, "Bilmiyorum. Kyoto'yu anımsıyor musun ?"

– Elbette. Fakat anımsamamaya çalışıyorum.

– Ben de anımsamak istiyorum, diyor. Ara sıra. Gülümüyor ama bana değil, kendi kendine.

– Helen, bir gecelik bir hataydı. Bir şey hissetmiyorum. Hiç de hissetmeyeceğim. Buna da seviniyorum.

– Quartetto Italiano'daki kadın, dörtlüdeki üç adamla sırayla evlenmiş.

– Maggiore'de bunu yaparsan, zina ve ensest ilişki olur.

– Seninle yaparsam, ikisi de olmaz.

– Helen, ben işe yaramaz adamın tekiyim. Bunu anlasan ve kabul etsen iyi olur.

– Virginie öyle düşünmüyor ama.

– Belki ona sert davranmam öğrencim olduğu için onu rahatsız etmiyor. Bilmiyorum. Keşke kendimi kontrol edebilsem.

– Ya Julia ? Sorusunu yanıtlamayınca gözlerini yoldan çevirip dikkatle yüzüme bakıyor. Wig'deki geceden beri hep çok meşgulsün.

– Helen burada yola biraz dikkat etmen gerekiyor. Önü-

müzdeki sokaktan sağa sapacaksın, yüz metre sonra da sola. Neredeyse geldik.

Helen başını sallıyor. Duracağı yeri biliyor.

14

Eric Sanderson, kırk yaşlarında, iriyanı, sakallı, baykuş gözlüklü bir adam.

Atölyesinin her yeri farklı oluşum aşamalarında keman, viyola ve çellolarla dolu: dilsiz kütüklerden, cilalı ve çalınmaya hazır kemanlara kadar. Önlük giymiş kız asistanları ellerinde keski ve çekiçlerle çalışıyor. Ağaç, yağ, reçine ve cılanın, birbirine karışmış, neredeyse iştah açan hoş bir kokusu var.

– Bakın, bu gördüğünüz tam bir başarısızlık örneği, kapının yanında kusursuz görünen bir kemani gösteriyor. Hemen ekleyeyim, çok ender çıkan bir hata. Fakat alıcı çıktı. Ne yapayım? Ekmek parası kazanmam gerekiyor. Birisi eline alıp, “Ah, işte tam istediğim ses” derse, ben ne yapayım? “O satılık değil, sesi kötü ve işe yaramaz” diyebilmek isterim... Sonra banka müdürünün imzasıyla hesapta para kalmadığını bildiren mektuplar geliyor. Yine de sattığımı kimse- nin bilmemesini isterim. Ama bir de bakıyorsun harika keman diye sattığın iki sene sonra bozuk ses vermeye başlıyor. Ya da tam tersi oluyor, değil mi?

– Tabii, diyor Helen.

– Doğal mı? Helen’in saçlarını göstererek soruyor Eric.

– Evet. Helen’in yüzü kızanıyor.

– İyi. İyi. Ortalıkta fazla kına var bugünlerde. İlginç bir renk maddesi. Strad bulsaydı, kullanır mıydı acaba? Maddar.

– Maddar de ne?

Parlak kırmızı kök boya, şu gördüğün koyu kızıl cila. Soluk sarılardan sonra ne büyük olay olmuştur kim bilir. Stradivari, Cremona’da kullanmış, Gagliano da Napoli’de, Tononi de Bologna’da, ve... Tononi getirecektiniz bana değil mi? diyerek aniden bana dönüyor.

– Evet, ama benimki kırmızı değil.

– Ya, Eric Sanderson biraz hayal kınklığına uğruyor san-

ki. Hiç anlayamıyorum. Yaşlı Johannes Bologna'da harika kızilla çalışırken, genç Carlo Venedik'e gidip yine o soluk sarıya dönüyor. Neden? Neden? Baykuş gözlükleri altında yüzüme iyice yaklaşıp bana bakıyor. Ustalarının bağışlarından hiç etkilenmemiş görünen çıraklar çalışmalarını sürdürüyor.

– Hiçbir fikrim yok. Ancak sanırım ben rengine alıştığım için hoşuma gidiyor. Sarı değil. Bal rengi. Kutusundan çıkartıyorum, Eric Sanderson eline alıp çeviriyor.

– Evet, diyor, söylediklerimi onaylarcasına. Pek fena sayılmayacak bir bal rengi. Bazen nezleli ses çıkarıyor demiştiniz değil mi? Bir şey çalın.

Yarım dakikalık bir Bach partita çalıyorum. Kararsız dinliyor.

– Pek nezleli çıkmıyor şimdi. Sanırım yabancıların yanında utangaçlık yapıyor. Bakayım.

– Aslında şimdi bırakamam, diyorum. En azından bu hafta olmaz.

– O zaman nasıl yardım edebilirim? Sorun nasıl başladı?

– Geçen sene Amerika turnesinde ilk vızıltılar başladı. Birkaç ay sonra tamire götürmüştüm. İki üç hafta sonra tekrar başladı. Şimdi iyice yerine oturdu ama tekrar başlamasından korkuyorum.

– Bir sürü nedeni olabilir. Aynı hafta içinde Alaska'dan Hawaii'ye mi gittiniz?

– Hayır ikisine de gitmedik.

– Los Angeles ve Chicago?

– Evet, sayılır.

– İnsanlar artık çok fazla yolculuk yapıyor, diyor Eric Sanderson. Hem de çok hızlı gidiyorlar. Ağaçtan olsalardı hareket etmeden önce bir defa daha düşünürlerdi. Hımın. Biraz kelleşmiş. Elinde dişçilerinkine benzer bir aynayla içini incelemeye başlıyor. Hiç fena değil. Hiç çatlak görünmüyor. Her şey olabilir. Venedik enstrümanları hakkında bir sergi vardı geçenlerde. Gaudy'le aralarında çok dedikodu yapmışlardır. "Oh, canım, seni yüzyıllardır görmedim. Feniçe'ye olanları duydun mu? İlk yandığında ben oradaydım ama kaçmayı becermiştim. Zavallı Serenissima. Artık müzikal açıdan hiç değeri kalmadı ama her şey qrada doğmuş-

tu... opera, antifoni... geçen gün kim tartışıyordu bu konuyu?" Kemani nereden aldın ?

– Rochdale.

– Rochdale mi dedin ? Eric Sanderson sakalını okşarken kaşlarını çatıyor.

– Evet.

– Pek şiirsel değil. Yok, gerçekten hiç şiirsel değil. Ashby-de-la-Zouch adını düşün bir de. Sandarak, dammar, çamsakızı, işte bunlar şiirsel... reçine isimlerini ilahî saygıyla sıralıyor.

Helen iç çekiyor.

– Şiir benim için müzikten önce gelir, diyor Eric Sanderson. Her neyse, müzisyenlerin çoğu bundan anlamaz. Aniden Helen'e dönüp. Bu sana pahalıya patlar, diyor.

Konudan konuya sıçramasından korkan Helen, "Öyle mi?" diye soruyor.

– Ve bence buna değmez. Telefonda söylediklerinden anladığıma göre, bir kere kullanmak üzere enstrüman yapmamı istiyorsun. *Scordatura*...⁵ *scordatura*... işte leziz bir sözcük daha. Ama geri kalan yaşamında ne yapacak? Çalınmadan, onurlandırılmadan, bir kenara mı atılacak ?

– Şey, diyor Helen, belki daha sonra normal akort edip herhangi bir viyola gibi çalmaya devam ederim.

Kısa süren bir sessizlikten sonra yine konuya teğet geçen konuşmalara dönülüyor.

– Ben firavuninciri ve İngiliz ağaçlarına güvenirim, diyor Eric Sanderson. Herkes İtalyan akçaagacı kullanmak zorunda mı ? İtalyanlar burada yaşasalardı firavuninciri kullanmazlar mıydı ?

– Eminim kullanırlardı, diyor Helen.

– Kayın kullanmışlar, kavak kullanmışlar, hatta küçük dallı armut ya da abanoz bile kullanmışlar, ellerine ne geçtiyse. Geçen gün bir kemana hayranlıkla bakıyordum, birisi gelip, "Bu basit bir fileto," dedi. Ben de dönüp, "Fileto asla basit olamaz" dedim. "Asla, asla basit değildir."

Bana dönüp, "Ne bileyim, belki senin kemanının sorunu da budur."

Helen sızlanarak, "Yapacak mısınız ?" diye soruyor.

Sanderson elinde bir çello salyangozunun alçı kopyasıyla oynuyor. "Bunu düşündüm," diyor. "İlk tepkim, 'iddialı bir proje' oldu. Ama düşündükçe... sorun başka. İki ses alttan akort etme hiç sorun değil. Belki şimdiki viyolanla bile yapabilirsin. Minör üçlü aşağıda ise oldukça zor. Majör üçlü ise, bence olanaksız. Ses çıkarabilsen bile, çalınamayacak kadar gevşek olur. Dört aşağıdan akort etmek ise... aklı yerinde biri bunu neden yapsın? Tamam, hatırladım, *Füg Sanatı*, *Füg Sanatı* demiştin. Zihnim o saatte fazla iyi algılamaz. Bir de çocuklar kahvaltı hazırlamamı bekliyorlardı. Bence en iyisi sen, Antik Müzik Birliği'ne başvur. Daha çok yardımcı olurlar. Akort etme konusunda da çok daha deneyimliler. Sana birkaç telefon numarası vereyim."

– Yapmayacaksın o halde.

Eric Sanderson dudaklarını büzüyor. "Gerçekten de yedi-sekiz bin sterlini böylesine belirli bir şey için havaya atmaya hazır mısın? Aslında ilginç bir çizim olurdu. Çok büyük olması gerekiyor."

– Bir seferinde kırk iki santimlik bir viyola çalmıştım, diyor Helen. Bir zaman sonra garipliğine alışıyorsun.

– İyi bir enstrüman mıydı?

– Harikaydı.

– Senin yerinde olsam, zararına da olsa, yine o viyolayı bulup, antik müzik kuşlarıyla görüşürdüm. Ortalık onlarla kaynıyor. Tel germeyi de en iyi onlar becerir.

Arabaya döndüğümüzde Helen konuşmuyor. Albert Köprüsü'nü geçtiğimiz sırada, "Bana telefonda konuştuğumuzdan başka yeni tek bir şey bile söylemedi" diyor.

– Haklısın, ama yine de karşılıklı...

– Piers'a her şeyin yolunda olduğunu söyleyeceğim. Bu kayıttan vazgeçmememiz gerekiyor. İstedğim viyolayı buldum.

– Helen, olmaz, bu düpedüz yalan.

– Buldum. Zihnimin gözleriyle görüyorum. Zihnimin ku-lağıyla duyuyorum. Var olduğunu biliyorum.

Helen, Chelsea çevresinde dikkatsizce araba kullanıyor. "Benimle antik müzikçilerle görüşmeye geleceksin, değil mi?"

– Hayır, gelmeyeceğim.

– Michael, mantıksız olma. Bana her zaman yardımcı oldun. Sen olmasan kitaplığımı nasıl monte ederdim?

– Yok, yok Helen beni havaya sokmaya çalışma. Piers'a sorunu çözdüğünü söylemenin de bir parçası olmayacağım. Daha sonra geri çekilmemiz gerektiğinde hepimiz için ne kadar zor olacağını görmüyor musun ?

– Geri çekilmemiz gerekmeyecek, diyor Helen sakın sakın. Haydi, durup bir kahve içelim. Londra'ya döndüğüme çok memnunum.

15

Huzursuz bir gecenin üzerine huzursuz bir sabah. Saat on birde, çoktan umudumu kesmişken, kapı çalıyor, aşağıda değil hem de. Kapıyı çalan Julia. Sevincim çok belli olmalı. Şaşkınlığım da. İnanılmaz şık giyinmiş: siyah uzun kaşmir palto, gri ipek elbise, opal küpeler. Saçını topuz yapmış. Bana elini uzatıyor; sanırım onu öpmeme engel olmak için.

– Kapıcın beni içeri aldı. Geçen seferki mücadelemi hatırlamış olmalı.

– Hiç şaşırmadım.

– Bu sefer beni lafa tutmadı.

– Buna da şaşırmadım. Hayal ürünü gibisin.

– Özür dilerim, geç kaldım.

– Hiç önemli değil, paltosunu çıkarmasına yardım ediyorum.

– Sabahın on birinde neden bu kadar şıksın ?

Julia bir şey söylemeden, koca pencerelerin önüne gidiyor. Soruyu tekrar sorup üstüne gitmiyorum.

– Buradan ne kadar sakın ve güzel görünüyor, diyor. Park, göl, her iki tarafta tepeler. İnsanların doldurduğu bir vadi. Bu sabah giyinirken “Kim Londralı ?” diye düşündüm. Sen değilsin, ben değilim, James değil, Luke de olmak istemiyor. James'in gitmemi istediği bir öğle yemeği var şehirde. Neden böyle giyindiğimi merak etmişsindir.

– Yemek saat kaçta ?

– Yarımda. Ondan önce de birkaç yere uğramam lazım, fazla vaktim yok. Bach getirmedim, ama yanımda başka birini getirdim. Olur mu ?

– Tabii olur ! Elbette. Ses geçirmez müzik odasına giriyorum. Piyanonun nota sehпасının üzerine gelecek gibi lambanın ışığını ayarlıyorum.

– Yo, önemli değil. Notaları getirmedim. Çok iyi bildiğim küçük bir bölüm çalacağım. Sen de hatırlayacaksın.

Yanına oturuyorum. Julia piyanonun sesini kontrol bile etmeden çalmaya başlıyor. İlk dört nota beni hemen tanıştığımız öğrenci konserine götürüyor. Mozart'ın KV 330 sonatının do majör bölümü. Piyo çalışında tanımlanamayan yumuşak ve arayış içinde garip bir dokusu var, sanki duyumlarımın ötesinde bir yere ulaşmak için çalışıyor. Tam ne olduğunu kestiremiyorum ama beni çözdüğünü hissediyorum. Başımı ellerim arasına alıp oturuyorum, Mozart her bir notayla zihnime damlıyor sanki. Bitirince bana dönüp, yüzüme çok dikkatli bakıyor.

– Bunu beklemiyordum, diyorum.

– İyi miydi ?

Başımı sallıyorum. “Hayır, iyi değildi. İyiden daha iyiydi... Bunca yıl, bazen senin ölmüş olabileceğini düşünmüştüm.”

Julia kaşlarını çatıyor, sanki bu da nereden çıktı der gibi bana bakıp, fısıldıyor, “Gitmeliyim.”

– Hemen gitme. Bir küçük kahve içmez misin ?

Koridora çıktığımızda soruyorum. “Ya da çay. Yanlış bir şey mi dedim ?”

– Kalamam. Saatine bakıyor.

– Ben de sana bir bölüm dinletmek istiyorum, zaman kazanmaya çalışıyorum.

– Nedir ?

– Bellekte yapılan yolculuk, bir diğerini hak eder.

– Şakayı kes Michael, söyle ne ?

– Dinlemezsen ne olduğunu bilemezsin. Uğrayacağın yerleri boşver. Şimdi çalayım, dinle. Eski bir dostu değişmiş bulacaksın. Ama sana ne olduğunu söylemeyeceğim.

– CD'de mi ? diye soruyor Julia. Ödünç alabilir miyim ? Şimdi dinlemeye vaktim yok. Hem zaten, senin önünde göz yaşlarına boğulmak istemiyorum.

– Uzunçalarda.

– İyi. Evde pikabımız var.

Beethoven *Yaylı Sazlar Beşlisini* plak kapağından çıkar-

tıp, beyaz iç zarfı içinde veriyorum. "Plağın üzerindeki yazıya bakmamalısın," diyorum. "Dur bir dakika, bazen insan kendini tutamaz, gözü kayar. Sarı yapışkanlı kâğıtla yazının üzerini kapatacağım."

- Neden bu kadar gizemli?
- İlk notaları duyana kadar ne olduğunu anlamaman için.
- Notaları da var mı?
- Şey, evet, var.
- Bir zarfın içinde onu da ver. Daha sonra açarım.

Paltosunu giymesine yardım ederken dayanılmaz bir arzuyla ona sarılmak ve onu öpmek istiyorum. Onun bundan korktuğunu hissediyorum. Bu ziyaretlerin masumiyetini korusun kuralları çiğnememeliyim, bundan çok korktuğu belli. Aslında bizi yakınlaştıran müzik bile masum değil. Elinde tuttuğu plak, üçlümüzü hatırlatıyor, o kadar yakınımnda duruyor ki, nefes alışını duyuyorum. Asansörü onunla bekliyorum, birlikte durmamızın uzadığı her dakika daha mutlu ve daha huzursuz oluyorum. İçeri girdiğinde, kapının arkasında burnumu cama dayıyorum ve giden asansörün içinde güldüğünü duyuyor ve görüyorum.

16

Gece geç bir saatte, Julia'dan İngilizce bir faks aldım.

"Çok Sevgili Michael,

İnanılmaz. Daha önce hiç dinlememiştim. Bahsedildiğini bile duymamıştım. Bu üçlünün benim için ne anlama geldiğini biliyorsun.

Yarın sabah seni görmeye gelebilir miyim? Dokuz civarında? Bir önceki faksından anladığım kadarıyla boşsun. Eğer boş değilsen, faksla yanıtla.

Julia."

Kısa mektubunu tekrar tekrar okuyorum. Birinci ve sonuncu sözcükler araya giren yıllara rağmen değişmezlik içinde buluşuyor. Sonuna "sevgiler" yazmamış ama sevgili-

si olmamış biri "çok sevgili" olamaz.

Saat dokuzda yine giriş otomatını atlayarak kapımı çalıyor. Bugün blucin giymiş ama sanırım Rob'un aklını başından alıyor.

Önsöze gerek duymadan, "Mozart'ın hangi eserini ezbere biliyorsun?" diye soruyor, bir yandan beni ses geçirmez oda-ya sürüklüyor.

– Keman sonatlarından biri mi ?

– Evet.

– Neden ?

– Çünkü arkamda durup omzumun üzerinden bakmanı istemiyorum.

Ona hayretler içinde bakıyorum. "Kendi notalarıma bakabilirim," diyorum.

– Evet, soruma yanıt ver, Julia neredeyse kaba.

– Baştan sonra bir sonatı mı kastediyorsun ? Sanırım hiçbirinin tamamını bilmiyorum. Şu anda.

– Bir bölümü yeterli. Aslında bir bölüm daha iyi. Mi minörün ikinci bölümü olur mu ?

Şaşmaz isabetle notaları mırıldanmaya başlıyor. "Evet !" Heyecandan biraz afallıyorum.

– Ezbere bildiğim ender sonatlardan biri. Geçenlerde dinlemiştim ama çalmayalı yıllar oldu. Notalara bakmam lazım... İşte burada. Bir yerinde takılırsam diye notaları sehpanın üzerinde açık bırakacağım. İstersen burada dururum. Neden omzunun üzerinden bakmamı istemiyorsun ?

– Kapris diyebilirsin.

– Tamam. Akort edeyim. La versene.

Bir iki saniye önümdeki iki sayfa nota üzerinde göz gezdirdikten sonra hazır olduğumu söylüyorum.

Viyana'ya ait neşeli anılar zihnimde yeniden akmaya başlıyor. Bölümü bir defada çalıyoruz. Julia'nın beni sürüklediğini hissediyorum. Onun partisi sürekli, benim başladığım bir yer yok eserde, liderlik ona kalıyor. Bir yerinde şaşıyor, yoksa şaşıran ben miyim ? Esten sonra aynı anda başlamamız gereken yerde. Gözleri çoğunlukla üzerimde. Yine dünkü gibi, Viyana'nın ötesine giden gayret ve duyguyla çalıyor müziğini, gizemli ama açıksözlü ifadesini müzik emiyor, varlığı da beni.

Zikzak bir inişte la yerine la diyez çalıyorum, oldukça ber-

bat bir hata ama Julia bir şey söylemiyor, ne o anda ne de daha sonra. İlk seferde fazla titiz davranmamaya karar vermiş olabilir. Ya da belki artık her şeyi daha bütüncül gördüğünden olabilir, böylesine yoğunlukla çalınan bir eserde küçük bir nota üzerinde kılı kırk yannanın gereksiz olduğunu düşünebilir.

Bitirdiğimizde soruyorum, "Diğer bölümü de çalalım mı?"

– Burada bırakalım, diyor. Birbirimize bakıyoruz.

– Seni seviyorum Julia. Belki söylememin bir anlamı yok ama seviyorum.

İç çekiyor ama mutluluktan değil. Parmakları hayali bir yüzüğü ovuşturuyor. Ona yeniden âşık olmak benim için zor değil, zaten hiç unutmamıştım. Fakat onun için farklı, beni aklından çıkarmayı başarmışken, bir başkasının adını taşıırken, gerçekten çok zor.

– Ben de seni, diyor ama sesi sanki aksini söyler gibi pişmanlık dolu.

Söylediklerimizi onaylamak için öpüşmüyoruz bile. Sonra nazikçe boynunun kenarından öpüyorum. Tüy gibi nefes alıyor ve bir şey söylemiyor.

– Şimdi ne olacak ? diye soruyorum.

Biraz üzgün gülümsüyor, "Müzik yapmak eşittir aşk yapmak, fazla basit bir denklem."

– Ona benden bahsettin mi ? diye soruyorum.

– Hayır, bu kaçamaklar hakkında ne yapacağımı bilmiyorum: Almanca fakslar, buraya seni görmeye gelmeler... gerçekte Luke'e karşı şey hissediyorum...

– Suçluluk ?

– Sözcükler korkutuyor beni. O kadar keskin ve sertler ki.

– Ya müzik ?

– Evet, bir açıdan müzik de öyle. En azından bu konuda seninle konuşabilirim, beni eski halimle tanıyan birisiyle müzik yapmak, tüm bu değişimler olmadan önceki halimi bilen birisiyle olmaya susamıştım.

Elini tutuyorum. Başını sallıyor ama elini çekmiyor.

– Ne söylemeliyim Julia ? Ne söylememi isterdin ? Benim için aşk, aşk, aşk demek çok kolay, evli değilim.

– Lyon'lu arkadaşın bilmiyor mu ?

– Nyons. Hayır. Bilmiyor... Otobüste gördüğümde ne okuyordun ?

– Hatırlamıyorum. Ne garip değil mi, hiç hatırlamıyorum. Halbuki bu tür şeyleri insan asla unutmaz.

– Seni kaybettiğime hiç inanamamıştım. Bunu bilmen gerek. Şimdi seninle konuşurken o kadar korkuyorum ki... yanlış bir şey söylemekten, yanlış adım atmaktan ve bir daha seni görememekten. İlişkimiz o kadar değişmiş olabilir mi ?

– Bilmiyorum. Bilmiyorum. Luke'ü biraz önce okula bıraktım. Müziğe fazla yatkın değil, biliyor musun ? Michael, bu korkunç. Yapmamalıyız.

Gözlerini kapatıyor. Onu öpmeye başlayınca açıyor.

– Birkaç beyaz saç görüyorum, diyor.

– Onları hak etmedim.

– Buna inanmam.

Beni öpüyor. Ses geçirmez odada ona sarılıyorum, gün ışığından, Bayswater trafiğinin gürültüsünden ve dünyanın bütün ağlarından uzak. Bir daha onu terk etmeme izin vermeyecek gibi, o da bana sarılıyor.

17

Bedenlerimizin üzerine güneş ışığı geliyor. Perdeleri çekmemi istemiyor. Ellerimi saçlarında gezdiriyorum, eskiden bu kadar uzun değildi. Sevişirken hareketlerimiz yumuşak değil, sanki açlıktan çıkmış gibi tutku dolu, yine de gerginliğin azaldığını hissediyorum. Konuşmamı istemiyor, kendi de konuşmuyor, ama en ufak ifademi kaçırmamak için gözleri sürekli üstümde. Hafif parfümüyle karışan vücut kokusu beni çıldırtıyor.

Yatağa geri döndüğümde başını omzuma yaslayıp uyukluyor. Yüzünü göremiyorum. Serbest elimi yüzüne tutup yavaşça önce bir gözkapagında, sonra da diğerinde avucumu gezdiriyorum. Başka bir dünyanın derinliklerinde, benimkinden uzak. Uzaklardan bir helikopter geçiyor ama uyanmıyor. Bir süre sonra kolumu yavaşça çekerek yenden kalkıyorum. Yarım dakikadan az bir zaman durup onu seyrediviyorum. Herhalde hissediyor. Gözlerini açıyor; dü-

şüncelerimi okur gibi yüzüme bakıyor. Sevgi dolu bakışları huzur dolu bir hal alıyor; ardından ikilemler geri dönüyor.

– Artık gitsem iyi olur, değil mi Michael ?

Onunla aynı fikirde olmam olanaksız ama başımla onaylıyorum. Güven vermeye çalışarak gülümsüyorum. Yıllar önce birlikteyken hiç gün ışığında sevişmemiştik, nedenini bilmiyorum. Düşüncelerim karmakamışık: onu öğrenci olarak ilk gördüğüm günden bugüne kadar konuşması, müzik yapması, sevişmesi aklımda. Beni rahatsız eden şeyler var, düzeltemeyeceğim şeyler ama bunların ne olduğunu tam bilemiyorum. Şu an olanlar yoğun bir sis içinde, ışığın altında olmasına rağmen karanlıkta kalıyor.

18

Gideli birkaç saat oldu, oda hâlâ kokusuyla dolu. Bir gün geçiyor, iki gün. Ondan hiç haber alamıyorum, ne telefon ne faks ne mektup ne de ziyaret.

Her gün, her gece başımı çarşafa gömüyorum. Birlikte geçirdiğimiz saatlerin içinden çıkamıyorum. Birlikte olduğumuz odalardan çıkamıyorum.

19

Üç gün geçti. Daha fazla dayanamayacağım. Düşüncelerimi yatıştırmak için parkta yürüyüşe çıkıyorum.

Ağaçların çıplak, çatlamış gövdelerini eğik kış ışığı aydınlatıyor. Long Water'ın bir ucundaki çeşme birkaç hafta öncesine kadar çamurla kaplıydı ve suları akıyordu; şimdi yeniden akmaya başlamış. Kar taneleri süzülerek orada burada çıkmış çigdemlerin üstüne düşüyor. Serpentine kenarındaki söğütler limon yeşilinde canlanmaya başlamış.

Öğleden sonra saat üç. Öğrenciler birazdan dağılacak. Luke'ü okulun kapısından mı alacak acaba ? Adımlarım beni meydanın köşesine kadar götürüyor. Orada durup tüm

dikkatimle sokağı izlemeye başlıyorum. Onu aramak için mi evden çıktım ?

Hızlı hızlı yürüyerek yaklaşıyor. Diğer kadınlarla merdivenlerde beklemeye başlıyor. Yeşil kasket giymiş küçük oğlan çocukları dışarı çıkıyor, kucaklamalar ve öpücüklerle ellerinden tutulup götürülüyorlar.

Julia ve Luke meydanda, sonra da sokakta el ele yürüyor. Range Rover'ın yanında durup, kara başlı kocaman kahverengi bir köpeği dışarı çıkartıyorlar, köpek onları gördüğüne o kadar seviniyor ki, tasmaşını takamıyorlar.

Şimdi benim sokağımdalar. Onları yabancı gözüyle görüyorum: kasketli bir oğlan çocuğu, iyi giyimli, acelesiz, salınarak yürüyen orta boylu bir kadın, saçları kumraldan çok altın rengine bakıyor, durduğum yerden yüzünü göremiyorum, aramızda fazla mesafe var, ama onların peşine takılmış gidiyorum, komik ayaklarını sürüyerek yürüyen kocaman boz renkli köpek ve onun varlığıyla bozulmayan bir aile portresi.

Yüzünün ifadesini şimdi görüyorum, evimin önünden geçtiler. Biraz düşünceli yukan bakıp binayı gözleriyle araştırıyor. Sonra parkın içine doğru devam ediyorlar.

Başladığım yere geri döndüm: parkın içindeyim. Belli bir mesafede onları takip ediyorum, çocuk ile köpek yeni ekilmiş çiçeklerin kenarında, çimlerin üzerinde koşuşturuyor. Birkaç dakika sonra, yüzü boz ayınlıkine benzeyen köpek havlayarak yanımdan geçip sahibine doğru koşuyor.

- Buzby ! Buzby ! Buraya gel. Aferin ! Luke'ün tiz sesi bağıyor.

Julia dönüp olduğu yerde duruyor. Duruşundan beni gördüğünü anlıyorum. Tereddüt ediyorum, o da tereddüt ediyor, sonra birbirimize doğru yürümeye başlıyoruz. Çocuk ile köpek yörüngelerinde dolanan gezegenler gibi etrafında dolanıyor.

- Merhaba, diyorum.

- Merhaba.

- Demek Luke bu ?

Çocuk annesine sorgular gibi bakıyor.

- Evet. Luke, bu Michael.

- Merhaba, diyorum yeniden.

Luke de "Merhaba" diyerek elimi sıkıyor.

– Buraya sık gelir misin ? diye soruyorum.

– Bazen, annem beni okuldan aldıktan sonra...

– Köpeğimiz burayı seviyor, diye açıklıyor Julia. Evimizin bahçesi var, hem de oldukça büyük, ama o parkta gezmeyi seviyor.

– Buzby ! diyerek köpeğin başım okşuyorum. İyi köpek. İyi isim.

Julia, şaşkın bana bakıyor, “Luke onu çağırırken duydum,” diye açıklıyorum.

– Ah, evet, tabii.

Buzby bir ağaca doğru gidip havlamaya başlıyor. Luke de peşinden gidiyor.

– Üç gün oldu, diyorum.

– Evet, Julia gülümsüyor.

– O kadar mutluydum ki. Neden kayboldun ?

– Kaybolmadım, işte buradayım.

– Mutlu musun ?

– Ben... buna nasıl yanıt vereyim ? Seni gördüğüme sevindim.

– Buraya gerçekten sık geliyor musun ? Geçtiğimiz sene burada karşılaşabilirdik.

– Fazla sık gelmiyordum. Birkaç kez sadece. Kışın daha az. Ve işte karşılaştık?

Gülmeye başlıyorum. Bana katılıyor. Luke dönüyor. Hafifçe kaşlarını çatarak ikimize bakıyor, gülmeyi kesiyoruz.

– Anne, haydi Buzby’i Round Pond’a götürelim. Luke çok düzgün konuşuyor, Bostonluluğunu belli eden hafif bir aksanı var. İlgiyle bana bakıyor. Ben de ona. Güzel bir çocuk, saçları Julia’nınkilerinin renginden biraz daha koyu... bizim çocuğumuz olsaydı da bu renk olabilirdi.

– Artık geri dönsek iyi olur, diyor Julia. Birazdan hava karacak.

– Sincap gördüm, Buzby sincap görünce deliriyor. Beş dakikada döneriz. Söz.

– Luke sana olmaz dedim, Julia’nın sesi oldukça katı. Bugün yeterince yürüdüm.

– O halde bizi Michael götürür, Luke uzanıp elimi tutuyor. Buzby onu sevdi. Sanki bunu doğrulamak ister gibi Buzby önümüze gelip oturuyor.

Julia bana bakıyor, ben ona, Luke ikimize, Buzby de üçümüze.

– On dakika içinde dönmezsen yarın beslenme çantana elma koyarım.

– Aman, çok korktum, diyor Luke sırtarak. Elmandan bir kurt çıkmasından daha korkunç ne olabilir ?

– Luke ! Julia oğlunu uyarmaya çalışıyor.

– Ne olabilir ? diye soruyorum.

– Yarım kurt çıkması, kahkahalarla gülüyor.

Annesi herhalde bunu yüzlerce defa duymuş olduğundan suratını ekşitiyor. Annesi... annesi... Oğluyla giderken arkamızdan ne düşünüyor acaba ?

Luke'le Round Pond'a varınca, "Saat yönünde değil, ters yönde dönelim. Buzby böyle seviyor" diyor.

– Siz Amerikalılar ters yön yerine aksi istikamet demez misiniz ?

– Evet sanırım, babamın böyle dediğini duymuştum. Ama ben burada İngiliz'im. Annemle nasıl tanıştınız ?

– Anneni Viyana'da tanıdım.

– Ben doğmadan önce.

– Doğru.

Luke düşüncelere dalmış görünüyor. Buzby kendi halinde dolanıyor, sonra dönüp kuğulara havlamaya başlıyor.

– Benim adım aslında Lucius. Lucius Hansen. Lucius dedemin de adı.

– Ama herkes sana Luke diyor.

– Doğru. Bir balerin ile ördeğin arasında ne fark vardır ?

– Ördek mi dedin ? Köpek mi ? Luke ağzında gevelediği için anlamıyorum.

– Ördek, sağır mısın ? Pardon yani, ördek.

– Bilmiyorum. Biri şişko ve uçar, diğeri ince ve ölür.

– Balerin ölmez ki.

– *Kuğu Gölü*'nde ölür.

– *Kuğu Gölü* nedir ?

– Bir bale. İnsanlar sahnede dans eder. Fazla ilginç değil. Ama müziği çok güzeldir.

– Her neyse, yanlış yanıt.

– Doğrusu ne ?

– Biri ayakları üzerinde sıçrar, diğeri yumurtalarını sıçar.

İkimiz de gülüyoruz. Buzby yanımıza gelip sularını sıçratıyor.

– Sen mi uydurdun ? diye soruyorum. İyiydi.

– Hayır, bir kitapta okudum. Babam yılbaşında almıştı. Üç tane kitap aldı, fıkra kitabı, uçaklar üzerine kitap, bir de pul kitabı.

– Dinazor kitabı almadı mı ?

– Dinazorlar öldü.

– Köpeğinin cinsi ne ? diye soruyorum. Av köpeği mi ?

– Av köpeği mi ? O bir Leonberger. Aslında daha bebek, sadece on bir aylık.

– Bebek ? Bir aslan kadar büyük.

– Çok komik. Geçen ay çimlerle birlikte birkaç tane sü-müklüböcek yemiş, sindirim sistemimde sorun çıktı. Luke'un sözcük hazinesi yaşı için oldukça geniş.

– Peki, beslenme çantasındaki elma ne oluyor.

– Elma sevmem de.

– Bütün çocuklar elma sever, diyorum.

– Ben sevmem. Şeftaliyi tercih ederim. Ya da portakal.

Yolu yarıladığımızda Luke bana dönüp, "Annemi babamdan önce tanıyor muydun ?" diye soruyor, pek hoşnut değil.

– Ne ? Evet, ya. Birlikte öğrenciydik. Ben müzisyenim.

Bir süre düşündükten sonra, "Annem bana piyano çalıyor. Ona pilot olacağımı ve boşuna zaman kaybettiğini söylüyorum ama beni dinlemiyor. Hiç dinlemiyor."

– Sevmiyor musun ?

– Fena değil. Luke suya bakarken bir şeyler geveliyor.

– Duyamadım, ne dedin ? Geveliyordun.

– Ben böyle konuşurum. Luke bir an somurtuyor.

– Biraz önce çok düzgün konuşuyordun.

– Çünkü annem anlamakta zorlanıyor. Sağır olduğu için...

Ay ! Luke elleriyle ağzını kapatıyor.

Gülüyorum. "Neden ? Sana fazla müzik çalıştırdığından mı ?"

Fakat Luke'un gözleri, biraz önce ağzından kaçırdığının etkisiyle kocaman açılmış. "Ona söyleme..."

– Ne ?

Luke'un yüzü bembeyaz oluyor. Çok korkmuş görünüyor.

– Biraz önce söylediğimi. Doğru değil. Doğru değil.

– Tamam, Luke. Tamam. Sakin ol.

Birkaç dakika hiç konuşmuyor. Suçlu ve korkmuş görünüyor, neredeyse çarpılmış gibi. Elimi başının üzerine koyuyorum, itiraz etmiyor. İçim kuşku ve endişe doluyor, aklıma söyleyecek hiçbir şey gelmiyor.

20

Geldiğimiz yere dönüyoruz. Buzby Julia'ya koşup neşyle havlıyor, etrafında birkaç kez dönüyor. Luke hâlâ sinirli.

Eğer söylediği doğruysa, bunu düşünmek bile istemiyorum. Hava kararıyor. Orangery'de kaloriferin yanında durduğunda konuştuğumu hatırlıyorum, yanıt vermemiştii, beni yanıtsız bıraktığı diğer defaları da hatırlıyorum, şimdi bir nebze anlamaya başlıyorum. Bazı konulardan kaçındığını sanıyordum, yüzüm bu soruları sorarken ona ya da onun yüzü bana dönük müydü? Luke'ün ufak bir sözü üzerinde fazla mı duruyorum? Küçük olaylardan gereğinden fazla sonuçlar mı çıkartıyorum?

Değişmemiş. Gülüyor, bize neredeyse bir dakika geç kaldığımızı söylüyor. Etrafında iki tur attıktan sonra Buzby güneş sisteminden ayrılıyor, Luke de peşinden gidiyor.

– Umarım fazla sorun çıkarmadı, diyor Julia. Bazen yaramaz oluyor. Şimdi de içine kapanmış görünüyordu, senin şikâyet etmenden korkuyor gibi. Uslu muydu?

– Altın gibi uslu. Ama *Kuşu Gölü*'nü bilmiyor.

Julia anlayamıyor, "Pardon, ne dedin?"

– *Kuşu Gölü*. Bale. Elimden geldiğince doğru telaffuz etmeye çalışıyorum.

– Elbette, Michael, o daha yedi yaşında bile değil. Neden bahsettiniz?

– Kitaplar. Fıkralar.

Yüzü gülüyor. "Evet, son zamanlarda bunlara meraklı. Balerin ile ördeği sordu mu?"

– Sıçrar ve sıçar. Evet.

Uzaktan korna sesleriyle kuğuların kaçışlarını duyuyorum.

– Bir şey mi oldu ? Ne oldu ? diye soruyor Julia. Seni rahatsız eden ne ?

– Hiçbir şey.

– Hiç ?

– Gerçekten, bir şey yok. Kuğular. Seni yarın görebilir miyim ? Elini tutuyorum.

– Yapma.

– Özür dilerim, unuttum.

– Bir müddet görüşmemeliyiz.

– Seni görmem gerek. Konuşmalıyız.

– Ne oldu, Michael ? İyi misin ? Sesi endişeli.

– İyiyim. Buluşacağımızı söyle...

– Tamam...

– Yarın sabah ?

Başını sallıyor. Çocuk ve köpek dönüyor. Eğer doğruysa, biraz sonra söylediklerimi göremeyecek kadar hava karar-mış olacak. Yürüyüşüme devam etmek istediğimi söylüyorum, üçü dönüp yürümeye başlıyor.

Luke elini tutuyor. Eğilip oğlunun yüzünü öpüyor. Çevremdeki bütün sesler bulanıklaşıyor. Sis içindeki üç biçim benden uzaklaşıyor, bu saatte dolaşan diğerlerine katılıyor-lar. Biraz sonra kayboluyorlar, ben de arkamı dönüyorum.

Dördüncü bölüm

Ertesi gün beraberinde aydınlık ve berraklık getiriyor. Ağaçların arkasında, Round Pond'da, altın sarısı bir parıltı var. Ormanda bu mevsimi seviyorum, bir ağacın yukarı tırmanan dallarıyla bir diğerrinin sarkan dalları, piyano çalan iki el gibi birbirlerine eşlik ediyor. Dökülmüş yapraklar taze yeşil çimenlerin üzerinde kirpi gibi duruyor.

Yaşlı, ulu kestane ağacı, genç ıhlamur ağaçlarının arasından yapraksız dallarını sarkıtmış, bu mevsimde henüz gösterecek bir şeyi olmadığından garip duruyor. Gerçi en üst dallarında bir kuş ötüyor, sesinden anladığım kadarıyla bir bülbül, ama çıplak da olsa dallar bu küçük kuşu gizliyor.

Etrafından soyutlarsam daha iyi görürüm diye, geriye birkaç adım atıyorum. Şişman bir güvercin üst dallara konuyor, şimdi güzel şarkı söyleyen kendisiymiş gibi, görünmez komşusuna gidecek iltifatları üzerine alıyor.

Bülbülden bahsettiğimde Julia'nın gözleri aniden dolmuştu, şaşırtıcı bulmuştum ama bence doğru nedenleri vardı, şimdi bu nedenlerin yanlış olduğunu anlıyorum.

Batık bahçede yaşam belirtisi taşıyan birkaç sarı çuhaçiçeğinden başka bir şey yok; boyu benden iki kat uzun, yaşı ise benimkini çok kereler katlayan, eski çit kenarındaki ağaçların üstünde kırmızıya çalan küçük tomurcuklar görünüyor. Bunu paylaşabiliriz, fakat tüm çevreyi saran koronun civiltılarını nasıl paylaşırsınız? Ya da Heathrow'a inen uçağı?

Dün Luke'le yürüdüğümüz yerlerde dolaşıyorum. Martılar sabahın bu saatinde sessiz. Kuğuları sayıyorum: kırk bir, beş tanesi henüz çok küçük. Kara ayaklı, çamura batmış kirli kuğu yavrusu bana yan gözle uyanık bir bakış atıyor. Gölün öbür tarafında beş büyük kuğu suya giriyor. Koca kuşların hantal kanatları suyun üzerinde ileri doğru ağır dalgalar yolluyor. Kazlar da gürültüyle gözden kayboluyor.

Bunların içinde hangilerini duyabilirdi? Acaba, yapabildikleri ile yapamadıklarını ben mi hayal ediyorum?

Karganın ötüşü, Bayswater Sokağı'nın yanındaki ağaca konmuş saksağanın sesleri, kükreyip aksirarak geçen otobüsler, ne kadarını duyuyor?

2

Söz vermişti ama gelmedi, ne yapacağımı bilmiyorum. Ona faks yazabilirim ama eğer isteseydi, o yazardı. Ancak şimdi beni neden telefonla aramadığını anlıyorum. Sadece bir kere aradı, o zaman da karşısına telesekreterin çıkacağından emindi. Herhalde sinyal sesini duyabildi. Belki de sadece birkaç saniye bekleyip konuşmaya başladı. İşitme cihazı kullanıyor mu? Saçlarına ve yüzüne dokunduğumda bir şey hissetmedim.

Birlikte müzik yaptık, keman ve piyano, doğru notalar, doğru zamanlama, bu odada, öylesine sade ve berrak bir duyarlılıkla çaldı ki, müziği duymuş olmalı.

Doğru nota dedim ama piyanoda, akordu bozuk değilse, tuşa bastığında doğru nota çıkmak zorunda. Çalarken bana yanıt vermesine rağmen, sanki sırf kendisi için çalışmış izlenimi veriyordu. Burada durmamı söyledi, beni görebilmek için. Şimdi düşünüyorum da, belki beni değil, yayımı ve parmaklarımı görmek istiyordu.

Piyanoya geçmeden önce melodiyi mırıldanmıştı, tam doğru notalarla. Eskiden de doğru perdeden ses verirdi, fakat dış seslerle güçlendirmedikçe bunu hâlâ nasıl yapıyor olabilir? Bazı şeyler daha berrak olurken, bazıları daha gizemli görünüyor. İpuçları net değil. Nyons yerine Lyon: sadece bir dil sürçmesi mi? Hafıza sorunu mu? Yoksa duyul-

mayan sessiz harf mi ? Ben böyle hataları hep yapıyorum.

Buna nasıl dayanıyor? Neden daha önce söylemedi? Müzik yapmaya nasıl dayanıyor, müziği düşünmek fikrine nasıl katlanıyor? Wigmore'a bizi dinlemeye geldiğinde ne kadarını duydu? Bis parçası programda belirtilmemiştir.

Bir gün geçiyor, aklımı oynatacağımı sanıyorum, o kadar sinirli, o kadar kararsızım ki. Provamız yok, keman çalmak zorunda değilim. Müzik dinleyemiyorum bile. Eski bir antolojiden şiirler okudum. Bunun doğru olduğunu düşünmek beni korkunun pençesine itiyor, umutsuzca onu korumak istiyorum (nasıl koruyabilirim?) gerçek olmamasını istiyorum. Bir gün sonra ona yazmaya karar veriyorum. Onu tekrar görmek istediğimden başka ne söyleyebilirim ki? Bilmemi istiyor muydu? Luke ona söyledi mi? Deliriyor muyum? Bilinecek ne var ki?

3

Şaşkınlığım ortasında bir mektup geliyor: mavi zarf, sıradan sarı pul, dönün damgası, tanıdık italik el yazısı. Bir kez daha bana hediye ettiği mektup açacağını kullanarak onun kapattığı zarfı açıyorum.

Açık mavi kâğıt üstüne lacivert mürekkeple yazdığı sayfaların üzerine sabah güneşi düşerken, bana yazdığı en uzun mektubu okuyorum.

"Çok Sevgili Michael,

Evet, doğru. Er geç öğrenecektin, parkta karşılaşmamız erken öğrenmeni sağladı. Luke çok üzgündü, senin de bir şeyden dolayı dehşete düştüğün belli oluyordu. Eve geldiğimizde sana söylediğini anlattı. İstmeden ağzından kaçırmış. Zavalı Luke, bir saat boyunca suratı asık kaldı. Bana ihanet ettiğini düşünüyordu, oysa üzerimden konuyu açma yükünü aldı. Bana karşı çok koruyucu davranır, arkadaşları eve geldiğinde her şeyin normal görünmesi için, 'Anne bak bu James, James Morrison, Morrison' gibi konuşur. Hiç kimsenin, özellikle de arkadaşlarının bende bir anormallik olduğunu düşün-

mesini istemiyor. Fakat korkarım ki bende bir sürü anormallik var, sana söylemeye çekindim, çünkü bazı şeylerin kopmasını istemedim ya da kopmasından korktum. Sahne arkasına gelip uzun zamandır uyuyan hatıraları canlandırmayı göze alıyorsam, eşit şartlar altında olması gerekirdi bunun. Kesinlikle gözlerinde, iki gün önce gördüklerimi görmek istemiyordum. Konuşmak yerine sana yazmamın da nedeni bu.

O kadar da acınacak durumda değilim. Yoksa acınası mı demeliyim? Sağırılık, en azından benimkisi, alışmam için bana zaman tanıdı. Birkaç dakika içinde değil, aylar içinde yavaş yavaş oluştu ve hiçbir yan etkisi de olmadı.

Önemsiz göstermeye çalışmıyorum. İlk başlarda buna dayanıp yaşamayı sürdüreceğimi düşünmüyordum. Müzik, yaşamımın kalbiydi. Onca insan dururken bunun benim başıma gelmesi, kulaklarım tarafından ihanete uğramam haksızlık gibi görünüyordu.

Her şey nasıl başladı? Beni karşına alıp sorguya çekmene dayanamayacağım için tüm detayları, bir defada anlatıp kurtulmak istiyorum. Üç yıl önce başladı. İlk başlarda bir terslik hissetmedim, yalnız insanlar daha geveleyerek konuşmaya başlamışlardı, özellikle telefonda konuşurken bunu hissediyordum. Piyanoyu da daha sert vurarak çalmaya başladım. Bir iki kere, neden kuşları fazla duymadığımı düşündüm, ama belki Amerika'da baharlar daha sakın geçiyordur diye kendi kendimi kandırdım. O günlerde başka müzisyenlerle birlikte çalmıyordum, giriş çıkışlarda yanılma sorunum yoktu. Müzik dinlediğimde de sesi biraz daha açıyordum. Birkaç kez James sesi fazla açtığım için beni uyardı ama önemli bir terslik yoktu.

Sanırım piyanoyu duymakta zorlanıyordum, ama duyduğumuz seslerin büyük bir kısmı zihnimde ve parmaklarımda olduğu için farkına varmıyordum. Sanırım bana ne olduğumu anlamıyordum. Yirmili yaşlarımda sağır olabileceğim aklımın ucundan geçmiyordu!

Daha sonra beni korkutan bir olay oldu. James'in şehir dışında olduğu bir gece, Luke kâbus görmüş ve odasında ağlıyormuş, ben duymayınca, korkmuş bir halde odama geldi. İki gün sonra onu doktora götürdüğümde bu olaydan söz ettim. Doktor ciddiye alıp başka bir doktor önerdi, o doktor da

her iki kulağımda 50 desibel duyma kaybı olduğunu söyledi ve neden daha önce gelmediğimi sordu.

Bir hafta sonra duyma kaybı 60 desibele yaklaşmıştı; doktorlar çok endişelenmişti, ne yapacaklarını bilmiyor gibiydiler. Ailemdeki gençler arasında kimseye daha önce böyle bir şey olmamıştı. Klosterneuburg'da yaşayan Katerina Teyze'nin dışında ailede ağır işiten kimse yoktu, o da zaten 70 yaşının üzerindeydi. Sekiz yaşında, sanırım yüzmeden, kulaklarımdan enfeksiyon geçirmiştım ve tedavisi bir yıl sürmüştü. O zaman nedeni biliniyordu, halbuki bu sefer tamamen nedensiz yere başlamıştı. Gittiğim ilk uzman teşhis koyamadı, ikinci gittiğim daha genç uzman ise, 'Bağışık kulak hastalığı' olduğunu söyledi: daha önce hiç duymamıştım. James'e uzun uzun, az görülen hastalıklarda erken teşhisin öneminden bahsetti ve kendisinde bu Hitchcock'vari yeteneğin hep olduğunu anlattı; sanırım bu her doktorun övündüğü bir şey.

Tedavisi için yüksek dozda steroit ve bağışıklık sistemi düşürücü ilaçlar almaya başladım. O günlerde beni otobüste görseydin (elbette Boston'da olduğum için göremezdin) beni tanıyabileceğini hiç sanmıyorum. Korkunçtu. Aynaya baktığımda ilaçların şişirdiği, dehşete düşmüş birini görüyordum.

Bir süre için duymam aynı seviyede kaldı, hatta daha iyi bile oldu. Fakat ilaçların dozunu azaltmaya başlayınca, hastalık başa dönmekle kalmadı, eskisinden çok daha kötü oldu. Sonunda steroitleri kestiler ama işitme duyumu kaybetmiştim, kaybettim. Kendimi pamuk yastıkların arasına sarmalanmış hissediyorum, işitme cihazım olmadan neredeyse hiçbir şey duyamıyorum. Sonra aniden bir gürültü ya da tiz bir ıslık duyuyorum. Son iki yıldır durum böyle. İyi günlerim ve kötü günlerim oluyor, bazen bir kulak diğerinden iyi duyuyor, ama işitme duyumu yeniden kazanacağım umudunu artık yitirdim.

Doktorların anlattığına göre bedenimdeki koruyucu sistemler içkulağın içindeki bazı bölgeleri tanımıyormuş, neden ve nasıl olduğunu kimse bilmiyor, bu yüzden de tehlike yaratıyormuş gibi yok etmeye çalışıyormuş. Bunda imgesel bir anlam bulmaya çalışma. Ben denedim, daha kötü oluyor. Aklımı kaçırdığımı sandım. Artık düşünmemeye çalışıyorum. İnsan fizyolojisinin garip oyunlarından biri, birkaç nesil sonra kuşkusuz iyileştirilebilir bir hastalık ola-

caktır, ama şimdilik, ne yazık ki, değil.

Seslerin dünyasından işitmeyenlerin dünyasına garip bir geçiş yaşadım, aslında işitmeyenler dememeliyim, çünkü bir sürü ses duyuyorum, ama bunlar doğru sesler değil. Müziğimi kaybetmekten korktum, Luke için korktum, ağladığını bile duyamayan bir annesi vardı. O olmasaydı, bu duruma alışmak için istek duyar mıydım bilmiyorum. Zavalılık, o zaman sadece dört yaşındaydı. İş gezilerinden dönüp yanımızda olduğu günlerde James de harikaydı. Dudaklarını daha iyi okuyabilmem için bıyığını kesti! Bankası onu sürekli bir yerlere yolluyordu, sonunda sabit bir iş vermezlerse ayrılacağını söyledi. Ve Londra'ya geldik.

James bir seferinde hayattan, ondan ve Luke'ten kaçamayacağını söyledi. Dadı tutacak paramız vardı. Üzerimden büyük bir yük alacaktı, yanında olmadığım zamanlar aklım onda kalmayacaktı. Ben de müziğe yoğunlaşıp, yeni duruma ayak uydurmaya çalışmalıyım.

Kendimi işitme engellilerin yabancı dünyasında buldum: önleyici konuşma terapisi dersleri, ayna karşısında saatlerce süren dudak okuma dersleri, biraz da işaret dili ama bunu pek kullanmadım. Yeni şeyler öğrenmek çok zaman ve gayret istiyordu, bunları normal yaşamıma (en azından yarısına) dönebilmek için yapmam gerekiyordu. İçimde bunları yapmak için istek bulmakta zorlanıyordum. Sonunda kendime şöyle dedim: müzik, Almanca ve İngilizce gibi bir dil, elleri ve dudakları okumak da bir dil, insan ancak bir dili kullanarak öğrenebilir, zaman ve gayret sarf ettikçe gelişebilir. İlginç olabilir. Çok yorucu oldu, hâlâ da öyle, ama sonunda tahminimden daha başarılı oldum. (Sekiz yaşında kulak enfeksiyonu geçirdiğimde de dudak okuyordum, sanırım onun faydası oldu.) Doğal yeteneğim de varmış. Her şeyi anlamama imkân yok, örneğin 'gel' ile 'el' arasındaki farkı asla anlayamıyorsun. İşitme cihazı kullanıyorum ama çok sık değil. Çok karmaşık, bazen doğru tonu duymama engel oluyor. Konser dışında, seninle birlikteyken hiç kullanmadım. Wigmore Konser Salonu'nda cihazı bir noktada ayarlayınca sesler duyulur oluyor. Bunların hepsi kaçınılmaz zorunluluklar haline gelmedikçe çok sıkıcı konular.

Müziğe gelince, hâlâ diğer müzisyenlerle oda müziği yapı-

yorum, yaydan, parmaklardan, beden hareketlerinden, nefes alışlardan, her şeyden ve hiçbir şeyden, ne zaman çalmam gerektiğini ve hangi tempoda gitmem gerektiğini öğrendim. Geçen gün Mozart çalarken hüzünlü yeni solistliğime tanık oldun. Yapabildim, çünkü sonatı iyi tanıyordum, senin hareketlerini, ellerini ve gözlerini nasıl okumam gerektiğini eski günlerden hatırlıyordum. Çaldığından fazla bir şey duymadım ama iyi çaldığını söyleyebilirim, ancak bunu nasıl bildiğimi sana anlatamam. 'Bizim' trio üzerine Beethoven'ın yazdığı beşliyi verdiğinde onu eskiden dinleyeceğim gibi dinlemedim. Bası sonuna kadar açtım, yarı duyup yarı hissediyordum, gözlerimle notaları okurken titreşimleri alıyordum. Çok fazla zevk aldım. Eski duyduklarımı belleğimden çıkartıp yeniden dinleyebiliyorum ama daha önce fiziksel olarak kulaklarımla duymadığım bir şeyi asla tam olarak duyamam artık.

Beethoven'dan hiç bahsetmeyelim. Heiligenstadt'taki yürüyüşlerimizi hatırlıyor musun ? Neyse, yeter. Ama hayır, sözlerini hatırlıyor musun: 'Aber welche Demütigung, wenn jemand neben mir stund und von weitem eine Flöte hörte und ich nichts hörte oder jemand den Hirten singen hörte und ich auch nichts hörte...' ¹ Geçen gün Orangery'de ardıçkuşunu duyduğunu söylediğinde bu sözleri aynen hissediyordum, sadece kibirli konuşmandan değil, acı, haksızlık, yoksunluk, keder, kayıp, kendine acıma duygularının birleşip içimde bir yumru olduğunu hissediyordum. Sen ise bül-büllerden, kuşlardan konuşmaya devam ettin. Gerçekten Michael, artık sağır olduğumu bildiğine göre, yüreğimde böylesine derin yaralar açmazsın umarım.

Bu satırları, güneşli bir sabah yazıyorum. Ev boş. Luke okulda. James işte. Yardımcımız, Kensington'da Fransızca dersine gitti. Oturduğum birinci kattaki odadan arka bahçeyi görüyorum, beyaz, sarı, mor çiğdemler açmış. Bir bankta doksan yaşında bir kadın oturmuş kitap okuyor, yanında küçük beyaz köpeği (bir çeşit kısa tüylü teriyer) duruyor. Pencerenin hemen altında bizim küçük bahçemiz var, bu öğleden

1 "Yanımdaki biri uzakta çalınan bir flütün sesini duyabilirken benim hiçbir şey duymam ya da birinin bir çobanın söylediği şarkıyı duyması ve benim yine duyamamam ne kadar onur kırıcı." (ç.n.)

sonra, piyano çalıştıktan sonra, inip bahçeyi düzeltereğim.

Yaşadığın yeri ve yaşam tarzını biliyorum, sen ise benim günlük coğrafyayı bilmiyorsun, odalarımın rengini ve şeklini, yarım ay biçimindeki bahçeyi, siklamenlerimi, piyanonun tonunu ve dokunuşunu, yemek masasının üzerine vuran ışığı... James'e iş için, seninle birkaç kez karşılaştığımı zı söyledim. Luke'le birlikte yapboz oynadıklarında konu nasıl olsa açılacaktı. James hiç rahatsız olmadı, seni yemeğe çağırnamı söyledi. (Sanırım onunla anlaşıacaksınız.)

Hayatımı ve müziğimi seninle bir şekilde paylaşmayı istiyorum. Fakat Michael, bu ortamda, aşkımızın ifade bulacağını düşünemiyorum. Yıllar önce belki olabilirdi, şimdi nasıl olur? İkili bir hayat sürdüremem. Herkesi üzmemden korkuyorum, hepimizi. Nasıl sürdüreceğimi ya da nasıl bitireceğimi bilmiyorum. Belki ikinizi bir araya getirerek hiçbir şeyi bütünleştiremem, zaten bütünleşme olanaksız bir olgudur.

Sen benim için en büyük mutluluk ve en büyük mutsuzluk kaynağısın. Belki bu yüzden senden kaçtım. (Telefon numaran olsa da nasıl arayabilirdim seni?) Yine belki aynı yüzden senden kaçmaktan vazgeçtim, o yağmurlu gün, zihnimin içi (ya da senin zihninin içi) füglerle doluyken buluşmaya geldim.

Bana cevap yaz. Bütün bunlar aramızda olanları değiştiriyor mu? Mutlaka değiştiriyordur da, nasıl değiştiriyor? Bu mektubu faksalayabilirim ama doğru bir davranış olmaz diye düşünüyorum.

Sana söyleyecek çok şeyim vardı Michael. Sanırım fazla şey söyledim ya da fazla az.

Sevgilerimle,
Julia."

4

"Çok Sevgili Julia,

Hemen yanıt yazıyorum. Bana yazmamı söylemişsin, sana yazılan bir mektubun senden başkası tarafından okunma olasılığı olmadığını anlıyorum. Neden bana daha önce söylemedin? Senin için ne kadar zor olmuştur, söylemen ge-

rektiğini bilmen ama ne zaman ve nasıl söyleyeceğini bilememen. Ne diyebilirim ? Bütün bunların çok korkunç olduğunu söylersem seni üzeceğimi biliyorum. Bunu yapmama-lıyım, sana acıdığımı düşünürsün. Bana aynı şey olsaydı ve sen öğrenseydin, bana acımaz mıydın ? 'Acıdığından beni seviyor' der miydim ? Halbuki o gün tek başına Mozart çalar-ken ya da birlikte çaldığımızda, bunların hiçbir anlamı olmazdı. Bu sesin çevresinde olmak sayesinde kendimi kut-sanmış hissediyordum, bu bana yetiyor.

Ne duyuyorsun ? Kendi sesini duyuyor musun ? Sesin de-ğişmiş. Gerçekten hiç tedavisi yok mu ? Bir defasında söyledi-ğin gibi, ben başkalarının gözünden bakmayı beceremiyorum.

Luke'ün bir suçu yoktu. Bilmem gerekiyorsa, ki gereki-yordu, haklıydın, en basit yolu Luke'ün ağzından kaçırması ve senin mektubundan duymak oldu. Mektubun üzerinde senin el yazını görmek (sade, italik yazınla doldurduğun beş sayfa boyunca sadece birkaç sözcüğün üzerini karalamış-sın) yıllar süren sessizliğini bozuyordu.

Hayır, hayatın hakkında, benimle paylaştığın bölük pörçük anlar ve anlattıkların dışında bir şey bilmiyorum. Ben hâlâ se-ni öğrenci yurdundaki küçük odanda ya da Frau Meissl'in gö-zetimi altındaki odamda düşünüyorum. Yaşadığın yere gele-mem, buna hazır olduğumu sanmıyorum. Fakat seni bir an önce görmem gerek. Sensiz yaşayamıyorum, bu kadar basit. Julia, sen de bana ihtiyaç duymuyor musun ? Sadece bir ar-kadaş olarak değil, birlikte müzik yaptığın biri olarak ?

Seninle konuşmam gerek. Beni özlüyorsan, seni ne kadar özlediğimi bilmen gerekir. Beni görmeye gel, yarın değil, çün-kü mektup ancak yarın öğleden sonra eline geçer, cuma gü-nü bekliyorum. Gelebilir misin ? Gelemezsen bana faks yaz. Ya da telesekretere mesaj bırak. Ben telefonu açsam bile ko-nuşmaya devam et. Bana sesini duyma zevkini verirsin.

Mektubunu bana verdiğin mektup açacağıyla açtım. An-lamadığım şeyler aydınlandı: sessiz kalışların, aniden yön de-ğiştiren konuşmalar. Benim için hâlâ anlaşılmaz ve kor-kularla dolu. Nasıl yardım edebilirim ? Cuma günü görüş-meliyiz. Aramızda hiçbir şey değişmez, değişmemeli.

Sevgiler,
Michael."

5

Dörtlüyle yaptığımız provadan sonra üniversitenin yanındaki büyük kitapçının alt katındaki tıp bölümünden sağırılık üzerine bir kitap bulup aldım. Konu hakkında bilgi edinmem gerektiğini hissediyorum. Fazla teknik değilse anlarım diye düşündüm ve haklı çıktım, kitap o kadar ilginçti ki, gece geç saate kadar elimden bırakamadım, bir ara beni bu bilgileri edinmeye iten Julia'nın derdini unutup kitabı dizlerimin üzerine koyup düşündüm. İçkulaklarda oluşacak büyük felaket hakkında ilk bilgilerimi alırken bir yanda da Schubert'in *Yaylı Sazlar Beşlisi*'ni dinliyordum.

Yeni öğrendiğim sözcükler tek tek zihnime giriyor: kesecik, kırbacık, dalız, salyangoz, Corti organı, otoskleroz, nörofibromatoz... Müzik bitiyor. Plağı değiştirmek için yataktan çıkmadan okumaya devam ediyorum. Yapı, bulgu, nedensellik, tedavi... "bağışık kulak" hakkında pek bilgi yok... nedeninin bilinmezliği üzerine biraz bilgi, o kadar...

Yarın sabah geleceğine dair faks çekti. Arzu kadar, korku da duyuyorum. Konuşmayı ona bırakmaya karar verdim; ya o da bana bırakırsa?

Doğrudan sormak istediğim öylesine çok soru var ki, ama her şeyden önce, her şeyin ötesinde, kaçınılmaz bir soru var, onun için ne anlama geliyor? Daha bencilce: ben ne anlama geliyorum? Müzik yaşamından sökülüp çıkarken neden yeniden benimle birlikte olmayı seçti? Onun hayatında değişmez bir nokta mıyım, müziği sadece hayalî bir güzellik olarak algıladığı bu günlerde, gerçek olgu olarak yaşadığı zamanlara dönmek istiyor mu?

6

Julia kahkahalarla gülüyor. Geleli daha beş dakika olmadı. Böyle olmaması gerekiyordu.

– Komik olan ne?

– Michael, duyarlı davranmaya çalışma, suratın çok komik oluyor.

– Ne demek istiyorsun ? Sinirleniyorum.

– Bu daha iyi.

– Nasıl yani ?

– Şimdi söylediğin.

– Ne dediğini anlamıyorum.

– Şimdi duyarlı davranmayı unuttuğun için doğal konuşmaya başladın. Doğal konuştuğunda dudaklarını okumak benim için daha kolay, boşuna dudaklarını fazla hareket ettirme. Lütfen ! Beni güldürmek istiyorsan, başka. Ne sormuştun, unuttum ?

– Müzik hakkında.

– Ah, evet, diyor Julia. Evet, özür dilerim, sanki şefkat bekleyen benmişim gibi elimi tutuyor. Viyana’da sınavlardan sonra müziği bıraktığımı söylemiştim... evlendikten sonra James yeniden başlamak için beni ikna etti, sadece kendi zevkim için çalışıyordum, kimse önünde değil. O işe gittikten sonra piyanonun başına oturuyordum. İlk başlarda o kadar heyecanlıydım ki, tuşlara dokunamıyordum. İki-üç aylık hamileydim, hep hastalanıyordum, kendimi çok zayıf hissediyordum, sanki iki tuşa aynı anda basarsam parçalanacakmışım gibi geliyordu. *İkisesli Envansiyon*’la başladım. Seninle hiçbir bağlantısı yoktu, çocukluğumdaki piyano hocam Bayan Shipster’ı hatırlatıyordu sadece. Bir buçuk... evet, tam bir buçuk yıldır çalmıyordum...

– Aferin Bayan Shipster’a. Aferin anıen ile babana. Ve James’e de aferin. En azından parmaklarınla hayatını kazanman gerekmiyordu.

Julia bu sözlerimi yanıtlamıyor. Yüzüme ve dudaklarıma ne kadar dikkatli baktığını fark ediyorum. Neden duruyorum ? Onu ne kadar çok sevdiğimi söyleyemez miyim ?

– İşitme cihazın... saçlarını bu yüzden mi uzattın ?

– Evet.

– Uzun saç yakışmış.

– Teşekkür ederim. Bunu daha önce de söylemiştin Michael, biliyor musun ? Şimdi tekrar etmen gerekmiyor...

– Ama çok yakışmış... Şimdi cihazın takılı mı ? diye soruyorum.

- Hayır, takılı değil. Düşündüm. Ama ne gerek var ?
- Nasıl bu kadar felsefi davranabiliyorsun hiç anlamıyorum.
- Bütün bu garip dünya senin için yabancı Michael.
- Daha kötüye gidiyor mu ?
- Biraz.
- Her gün mü ?
- Her ay. Başka müzisyenlerle daha ne kadar birlikte çalabilirim bilmiyorum. Neyse ki piyanoyla kendi başına bir dünya kurabilirsin, fazla yalnızlık çekmen gerekmez. Birkaç solo konserim olacak, hatta bir tanesi aralık ayında Wigmore Hall'da. Schumann ve Chopin. Beni şaşırtıp sen de sahne arkasına gelebilirsin.

– Yo, hayır... Schumann çalmanı dinlemeye gelmiyorum, diyorum, rahat davranmaya çalışarak. Yanlış Schu. Bunu daha önce nerede duyduğumu hatırlayamıyorum. Julia gülüyor.

- Ne kadar darkafalısn Michael.
- Dar yollar uzun olur.

Julia bir an için kendini toparlayamıyor. Sonra, “Dar yollar, dar olur” diyor.

– Tamam, tamam. Bana kariyerinden bahsetmedin henüz. İlk ne zaman dinleyici önünde çaldın ?

– Luke birkaç aylıkken. Bebekken müzik çalmamdan çok hoşlanırdı, mamasını yedirdikten sonra mutlaka ona bir şeyler çalardım. Bazen bir elimle piyano çalarken, diğeriyle ona yemek yedirirdim; bir çeşit tek sesli envansiyon.

Yaptığı komik espriyi anlamam için gülümsüyor. “Bunu da dinleyici önünde çaldın mı bari ?”

– Çok komik. Sonra bir gün James eve çağıracağımız birkaç misafir için piyano çalabilir miyim diye sordu. Benden çok ender olarak bir şey rica eder, baskı yapmaktan korkar, bu yüzden hiç düşünmeden hemen “Evet” dedim. Misafirler geldiğinde içlerinde müzik dünyasında önemli isimler vardı, biri *Boston Globe*'da yazan bir müzik eleştirmeniydi. Bu küçük oyun hiç hoşuma gitmemişti ama söz verdiğim için çaldım, beğendiler ve her şey ondan sonra gelişti. İlk başlarda konser salonları yerine evlerde çaldım ama bir yıl kadar sonra James ve diğerleri dinleyici önünde çalmamı önerdi, ben de kendimi hazır hissediyordum, yaptım. Boston'da herkes beni Julia Hansen olarak tanıdığı için o adı kullanmaya karar verdim.

- Yeni isim, taze başlangıç, eski bağlantılardan kopuş.
 - Evet. Piyanoyu bırakan Julia McNicholl'dü.
 - Ben gittikten sonra aylarca çalmışsın ama.
 - Sınavlarım vardı. Sürdürmem gerekiyordu.
- Cevap vermedim.

- Her şeye rağmen ne kadar şanslı olduğumu fark etmemişim. Biraz durduktan sonra devam ediyor. Bu fikrimden daha önce kimseye bahsetmedim. Dudak okumaktan o denli yorgun düşüyordum ki... Kulaklarımız çok garip. Köpek düdüklerini duyamıyoruz. Biliyor musun, yarasalar Bach'tan sonra duymaya başlıyorlar.

- Nasıl yani ?
- Duyma yetileri Bach'ın dört oktavının üzerinde başlıyor.
- İyi, diyorum.
- Birisi yarasalar uğruna her şeyi dört oktav yukarı aktarabilir.
- Michael, başını çevirdin, son söylediklerini anlayamadım.
- Yo, tekrar etmeye değmez.
- Tekrar et.
- Zavallı bir espriydi.

Julia çok sert yanıtıyor, "Bırak da ona ben karar vereyim."

- Barok yarasaların gelişmeleri için birileri belki Bach'ı dört oktav yukarı aktarmalı demiştim. Julia suratıma bakıyor, sonra gülmeye başlıyor. O kadar gülüyor ki, gözlerinden yanaklarına yaşlar boşalıyor, şimdiye kadar gözlerinden gelen tek yaş bunlar, ama olması gerekenler değil.

- Evet haklısın Michael, diyerek bana sarılıyor, bu hafta bana ilk sarılışı. Haklısın. Esprin çok zavallı.

7

Helen pür neşe beni arıyor.

- Öğle yemeği. Evet. Bugün. Hayır, Michael, mazeret istemem. Yemekler benden. Viyola buldum !

Santorini Taverna'da buluşuyoruz. Helen vakit kaybetmemek için ikimizin yemeğini de ısmarlamış.

– Harika bir seramik sergisinin açılışına gittim, diye söze giriyor Helen. Çin işi, çok acayip, çok derin. Daha kimse bakma fırsatı bulamadan iğrenç bir koleksiyoncu gelip her şeyin altına kırmızı küçük etiketler koymaya başladı. Sergiyi görmeye gelenler olaya çok kızıp bütün seramikleri baş aşağı çevirip eylem yaptı.

– Neden mönüye bakmama fırsat tanımadın ?

– Neden bakacaktın mönüye ?

– Belki canımın daha çok istediği başka bir yemek vardır.

– Komik olma Michael, harika bir şey ısmarladım. Koyun seviyorsun, değil mi ? Hiç aklımda tutamıyorum. Haydi biraz da kırmızı şarap içelim. Canım kutlamak istiyor.

– Bir buçuk saat sonra provamız var.

– Ay, Helen elini sallıyor. Bırak bu ayakları.

– Sarhoş olacak sensin, ben değil. Ya da uyuklu. Kadınlar öğle yemeğinde içtiklerinde çok çabuk havaya giriyor.

– Yaa, öyle mi Michael ?

– İnan bana. Bir de ıspanak söylesene.

– Neden ?

– Ispanak severim.

– Ispanak çok zararlı. Gözleri pörtletiyormuş.

– Saçmalama Helen.

– Ispanaktan nefret ederim. Piers da nefret eder. Anlaştığımız tek konu. Bazen neden dörtlüye katılmamı istediğini merak ediyorum. Neden kabul ettim, o da ayrı. Birlikte çalışmasak eminim daha iyi geçinirdik. İkimiz de müzisyen olmasaydık ya da kemani benden önce kapmasaydı. Aldırdığım yok, iyi bestecilerin hepsi viyola çalmayı tercih etmiş... Aa, evet, Helen bir an masanın yanında bekleyen garsonu fark ediyor. Bir şişe kırmızı şarap. Bir de arkadaşım için bir porsiyon berbat ıspanaklarınızdan.

– Ispanaklarımız çok lezzetlidir, Madam.

– Neyse işte, getirin.

Garson selam verip gidiyor. Belli ki Helen buranın sevilen müşterilerinden biri. Birinci kadehi hızla yuvarladıktan sonra, Helen antik müzik çevresinden biri sayesinde sorununu çözdüğünü anlatmaya başlıyor. “Gerçek sorun büyük bir viyola bulmak değildi... etrafta, orda burda bulunuyor... asıl sorun donanımından çıkıyor. Dört ses alttan akort etmek

zorluk çıkartıyordu. Hugo, harika bir adam, onun gibi birini daha önce hiç tanımamıştım, tüylü bir embriyona benziyor ama çok tatlı biri... Hugo, iki kalın tele gümüş kaplı bağırsak, iki ince tele de normal bağırsak taktı ve Stoke Newington'da bir kemancıya gittik, düşünabiliyor musun ? Dükkanın karşısında bir caz bar var, Hugo oraya birlikte gitmemi zi istedi ama tam buramda hissetmedim." Helen sol göğsünü gösterirken, öbür eliyle Kaptan Haddock'u çağrıştıracak bir çeviklikle kadehini başına dikeyyor. Ben de kendime ikinci kadehi dolduruyorum. Şişeyi onunla paylaşmazsam, provadan önce kendini kaybedeceğinden korkuyorum.

Helen anlatmaya devam ediyor, "İlk denememiz çok umutsuzdu. Tellerin çok fazla gerilmesi gerekiyordu, neredeyse hiç titreşim olmuyordu. Eğri büğrü duruyordu... ben ısmarlamadım... arkadaşımın... Michael nasıl yiyorsun bu iğrenç şeyi. Gerçekten çok iğrenç. Altı yaşındayken bir saat cezalı olarak köşede durmuştum, yine de yememiştım. Hiç pişman değilim."

- Evet Helen, titreşim olmuyordu. Sonra ?
- İspanaktan bahsettiğimizi sanıyordum.
- Hayır, viyoladan bahsediyorduk...
- Evet, viyola. Vesaire, vesaire. Ne diyordum ?
- Tamam Helen, hikâye bitene kadar şarap yok.
- Sonra... sonra... ah evet Hugo, Birmingham ya da Manchester, bir yerlere gidip tellerin kralı denilen bir adamla görüştü. Adamı telleri doğrudan mezbahadan alıyormuş, evinin her tarafı onlarla doluymuş, leş gibi kokuyormuş.

Helen tabağındaki eti çatalıyla bir kenara itiyor. "Biliyor musun, sebzeleri sevseydim, mutlaka etyemez olurdum."

Garson geliyor, "Her şey yolunda mı Madam ?"

- Evet, mükemmel, Helen dalgın yanıtlıyor. Hugo kokulu telleriyle geldi - kocaman teller - birkaç tanesini denedik. Fazla germeye gerek kalmadan doğru akordu bulduk, ama sonra yayla çalmaya çalışınca olmadı, teller o denli gevşekti ki, bir taraftan diğerinin gittiğini görüyordun. Helen tellerin halini göstermek için ellerini havada sallayınca kadehini deviriyor, boş olduğu için bir şey dökülmüyor. Kadehi önünden kaldırıp daha güvenli bir yere koyuyorum. Zavallı inekleri düşünmemeye çalışıyorum. Yoksa kuzular mı ?

– Tellerin... diyorum. Evet. Garip sesler çıkıyordu, doğru bir ses çıkarmak için uğraşman gerekiyordu. Yay devreye girdikten saatler sonra notaları duymaya başlıyordun.

– Viyolanın her zamanki sorunu değil mi ? derken aklıma bir sürü viyola fıkrası geliyor. Bin kat daha beterd, diyor Helen. Biraz deneme yanılmayla, üst telleri değiştirerek Hugo sonunda becerdi. Bir arkadaşından bulduğu çok çok çok ağır yayı kullanarak sesi yakaladı, hâlâ biraz ağır ama harika ses veriyor. Bol bol çalışıp ses ayarına alışmam gerek. Ona nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Diyor ki...

– Bu harika bir haber Helen, diyorum. Şimdi yemeğini bitir. Bu haberi kutlamak için bir bardak madensuyu ısmarlamalıyız.

– Su ? Ne suyu ? diyor Helen gözlerini kırpıştırarak. Bu kadarcık mı sevinç duyuyorsun ?

Kesin bir ses tonuyla, “Su” diyorum, saatime bakarak. “Hatta biraz zamanımız kaldıysa bir fincan da kahve.”

– Şarap, sadece şarap, diyor Helen. Yaşam olmadan şarabın ne anlamı var !

8

Açık telleri çalarken Billy’nin ateşli bir el hareketi var, aslında bütün cellistlerde var bu hastalık. Bir tümcenin sonunda açık tel çaldığında, sol elini çellonun sapından kaldırıp caka satar gibi havaya kaldırıyor: anne bak, tutmadan çalıyorum. Bu hareket do teline rastladığında neredeyse vedalaşma jesti gibi yapıyor bunu.

Daha önce dikkatimi çekmemişti. Piyanistlerin büyük parabolleri elleriyle anlatmaları ya da lied şarkıcılarının başlatırını, sapında sallanan çiçek gibi oynatmalarına benziyor.

Helen’in gözlerinde bugün tehlikeli sayılacak bir dikkat var. Öğle yemeğinde içtikleri göz önüne alınırsa, şaşırtacak kadar iyi çalıyor. Bugün garip olan, kendinden önce birinin çaldığı tümceyi tekrar etmesi gerektiği yerlerde, çalan kişinin tüm hareketlerini klon gibi taklit ediyor. Önceleri sesle sınırlı olduğunu sandım, bu bile yeterince rahatsızlık verebi-

lir: Piers, arpejin staccato üçlemesinin bir yerinde şaşırıyor, ardından Helen de aynı yerde, aynı biçimde şaşırıyor, sanki Piers'ın kemanından bir cin çıkıp Helen'in viyolasına giriyor. Keşke şarabı tek başına içmesine izin vermeseydim.

Haydn'ın *Opus 64* dörtlülerinden birini çalışıyoruz, biraz ilgimiz dağınık olsa da Haydn çalarken hep yaptığımız gibi neşe içinde çalışıyoruz. Bunca nefis açık do'larla Billy'nin jestleri gittikçe daha genişliyor, Helen'in taklitleri yüz mimiklerinde bile başladı. Fakat şimdi daha garip bir şey yaptığını fark ediyorum. Ardından es gelen açık telleri çalarken, elini viyoladan kaldırıyor.

O kadar büyüleniyorum ki, önce farkına varmadan, ben de aynı şeyi yapmaya başlıyorum. Beni asıl şaşırtan, Helen ile bana gözlerini dikmiş bakan Piers'ın, yüzünde kocaman bir sırtmayla elini kemanının sapından çekmesi oluyor. Hepimiz Billy'vari edayla minyatür çellolarımızı çalmaya başlıyoruz, sol elimizin yapacak daha iyi bir işi olmadığına abartılı jestler yapıyoruz.

Billy'nin suratu gittikçe kızıyor, jestleri ise gittikçe küçülüyor. Sonunda çalışı da gergin ve sıkıntılı olunca, bir tümcenin ortasında iki kere aksırdıktan sonra aniden duruyor. Ayağa kalkıp çellosunu sandalyeye dayıyor ve yayını gevşetiyor.

– Ne oldu Billy ? diye soruyor Helen.

– Yeter artık, bıktım. Billy suratlarımıza dik dik bakıyor. Piers ve ben suçluluk duyuyoruz ama Helen her şeyden habersiz etrafına bakıyor:

– Neden bıktın ?

– Ne olduğunu bal gibi biliyorsun. Hepiniz biliyorsunuz. Bunu ne zaman planladınız ?

– Bir şey planlamadık, Billy, diyor Piers.

– Öyle oluverdi, diyorum ben de. Helen hâlâ şaşkın.

– Ne oluverdi ? diye soruyor. Billy'yi rahatlatmak için gülmüşüyor.

– Sen başlattın, Billy Helen'i suçluyor. Sen... sen başlattın. Safılık taslama şimdi. Helen çikolatalı bisküvilere bakıyor ama şimdi Billy'i yatıştıracağına daha da sinirlendireceğini düşünerek bir şey söylemiyor.

– Özür dilerim Billy, diyorum fısıldayarak. Helen'in farkında olduğunu sanmıyorum. Piers ile ben ona katılmamalıydık.

– Açık tel çalışımı beğenmiyorsanız, bunu söylemenin daha düzgün bir yolu vardır mutlaka.

Konuyu ancak anlayan Helen, sol eline bakıp “O, Billy, Billy,” diyerek ayağa kalkıp Billy’i yanağından öpüyor. “Otur, otur lütfen, ne yaptığımın hiç farkında değildim. Neden bir anda bu kadar alinganlaştın?”

Billy incinmiş bir ayı yavrusu gibi yerine oturuyor, elindeki yayı sıkmaya başlıyor. “Bana karşı birleşip kamp kurduğunuzda nefret ediyorum,” gözlerinde alınmış bir ifadeyle, “nefret ediyorum,” diye tekrarlıyor.

– Yapmıyoruz, Billy, diyor Piers.

Billy yüzümüze güvensiz bakışlarla bakıyor. “Ya, öyle mi? Bestelediğim dörtlüyü çalmak istemediğinizi biliyorum.”

Piers’la birbirimize bakıyoruz ama daha bir şey söylemeye fırsat bulmadan Helen, “Tabii ki çalmak istiyoruz Billy, çok istiyoruz.”

Ben hemen ekliyorum, “Baştan sona bir kez çalarız.”

– Bir kez, tabii, Piers da ekliyor. Suçluluk duygusuyla ağzımda geveliyorum:

– Bir ara tabii çalarız, neden olmasın.

Billy, “Zaten henüz bitmedi.”

Piers’in sesinden rahatladığı belli oluyor, “Yaa?”

– Viyana’dan sonra, diyorum.

– Bach üzerinde çalıştıktan sonra, diyor Piers. Helen Piers’in suratına merakla bakıyor ama sesini çıkartmıyor. Endişesi onaylanmış Billy hiçbirimizin yüzüne bakmıyor. Bir sonraki bölümün notalarını inceler gibi yapıyorum. Sol ile sol diyez arasında bir tonda Helen’in buzdolabı çalışmaya başlıyor.

9

Ispanak, açık teller derken, aslında aklımda hep Julia var, bu yüzden de Virginie aradığında çok hazırlıksız yakalandım.

– Michael, ben Virginie, oradaysan lütfen telefonu aç. Teleskreterin arkasına saklanma. Alo, Michael, orada mısın,

beni duyuyor musun, lütfen telefonu aç hemen, lütfen, Michael, benimle oyun oynamayı bırak, buna daha fazla dayanamayacağım...

– Alo.

– Neden daha önce açmadın telefonu ?

– Virginie, saatin kaç olduğundan haberin var mı ?

– On bir buçuk. Ne olmuş ? İki haftadır benimle konuşmuyorsun. Uyuyabildiğimi mi sanıyorsun ?

– Şimdi konuşamam, Virginie.

– Neden ? Günün çok mu yorucu geçti ?

– Şey, evet.

– Zavallı Michael, zavallı, bir an önce uyumak istiyorsun, değil mi ?

– Bir an önce.

– *Oh, qu'est-ce que tu m'énerves !²* Canım nasıl isterse öyle konuşurum. Kiminle yatıyorsun ? Kim o kadın ?

– Virginie, kes artık.

– Bana tekrar yalan söyleme. Biliyorum, biliyorum. Biriyle yatıyorsun değil mi ?

– Evet.

– Biliyordum. Emindim ! Bana yalan söyledin. Hiç durmadan, hiç durmadan hep yalan söyledin, kimseyle birlikte olmadığınızı söyledin. Ben de sana inandım. Ne kadar iğrençsin Michael. Onunla konuşmak istiyorum, telefonu ona ver.

– Virginie, sakın ol, kendine gel...

– İngilizlerden nefret ediyorum. Kendine gel, kendine gel. Yürekleriniz çimentodan yapılmış.

– Bak Virginie, seni çok seviyorum, ama işte...

– Çok seviyormuş. Telefona çağır. Beni ne kadar çok sevdiğini bir de ona söyleyeyim.

– Burada değil.

– Michael, pislikmişim gibi davranma bana.

– Burada değil, Virginie, burada değil. Tamam mı ? Kendini sefil duruma düşürme. Zaten bütün bunlardan suçluluk duyuyorum. Ne yapacağımı bilmiyorum. Benim yerimde olsan sen ne yapardın ?

– Bunu nasıl sorarsın ? Nasıl sorarsın ? Âşık mısın ?

2 "Beni çok sinirlendiriyorsun!" (ç.n.)

Birkaç saniye bekledikten sonra, "Evet," diyorum. "Evet âşığım."

– Seni bir daha görmek istemiyorum Michael, sesinde hıçkırıkların arasına gizlenmiş kızgınlık duyuluyor. Seni bir daha hiç görmek istemiyorum. Ne hoca olarak ne de başka bir şey. Gencim ve eğlenmek istiyorum. Görürsün. Pişman olacaksın. Bütün yaptıklarından pişman olacaksın. Umarım onunla çok mutsuz olursun. Sen de uykusuz kalırsın. Seni sevdiğim için beni hep hor gördün.

– İyi geceler, Virginie. Ne diyeceğimi bilmiyorum. Çok üzgünüm. Gerçekten. İyi geceler.

Bir şey söylemesine fırsat vermeden telefonu yavaşça kapatıyorum. Tekrar aramıyor.

Çok kötü davrandığımın farkındayım, ama hareket edecek yerim kalmadı, köşeye sıkıştım. Birlikteyken onu kullandığımı hiç hissetmedim. Düzenimiz böyleydi ve onun bir şikâyeti olmadığını sanıyordum. Şimdi ne kadar yabancılaştığımızı görüyorum, her hafta birbirimizi daha az düşünererek, zamanla yaşamlarımızdan tamamen çıkacak bu ilişki. Kendi kendime zavallı Virginie diye düşündüğümde bile utaniyorum. Umarım bana benzemeyen birini bulur: yorucu olmayan, huzurlu ve en önemlisi bir başkasının boyasıyla silinmez şekilde damgalanmamış.

10

Cumartesi sabahı, saat daha sekiz bile değilken Serpentine'de karşımda Julia'yı görünce çok şaşıyorum. Normalde hafta sonraları hiç görüşmeyiz, fakat James şehir dışındadır, Luke de bir arkadaşında kalıyormuş. Julia bizi seyrederken çok eğleniyor. Bunu yaptığımı inanmıyordu, şimdi seyrederken hâlâ bunu neden yaptığımı anlamıyor. Hiçbir zaman sportif biri olmamıştım. Orada oturup spekülasyon yapacağına moralimi düzeltmesi gerektiğini söylüyorum. Gerçi onun varlığı yüzünden suyu çapraz geçip yarışı sonuncu olarak bitiriyorum. Gruptaki külhanbeyi takımı Julia'ya iaf atıyor. Susmaları için benimle olduğunu söylüyorum.

Daireme dönünce sevişiyoruz. Gerginliği azalıyor, kararsızlık işkencesini üzerinden atıyor. Gözlerini kapatıyor. Derin nefes alıyor, bana ne yapacağımı söylüyor. Benim ona söylediklerimi duyamıyor.

– Kendimi metres gibi hissediyorum, diyorum ona daha sonra. Ne zaman geleceğini bilmeden hep seni bekliyorum. Sonra geldiğinde sevişmek isteyip istemediğini bilemiyorum. Sen buradayken kendimden geçiyorum, diğer zamanlarda da ortalıkta dolaşıp yeniden ne zaman geleceğini düşünüyorum. Sonra bana hoşuma giden hediyeler getiriyorsun, ama kol düğmelerini sahnenin dışında ne zaman takabileceğim?

– Peki ya Virginie, sana para ödüyor muydu?

– Konuyu değiştiriyorsun.

– Değiştirmiyorum. Öder miydi?

– Dersler için. Tabii.

– Sevişmeye başladıktan sonra ödemeyi kesmedi demek?

Şaşırmış bir halde Julia'ya bakıyorum. Bu kadar fütursuzca soru sormayı ona yakıştıramıyorum. “Hayır,” diye yanıtlıyorum. “Bunu teklif ettim ama istemedi, ona para ödüyormuşum gibi hissedeceğini söyledi.”

– Harika birine benziyor. Belki ona hak ettiği değeri vermedin.

– Öyle mi? diyerek onu öpüyorum. Birlikte duş almaya ne dersin?

– Aman Tanrım, Michael, son on yılda sana neler oldu?

– Haydi gel, üzerinde kalan Serpentine'i sabunlayayım.

Deneyim başarısızlıkla sonuçlandı, banyonun tam ortasında Archangel Court'un yanıtıcı su tazyiği, bütün bedeni sabun ve şampuanla kaplıyken damlaya damlaya akmaya başladı.

– Panik olma, diyorum. Musluktan biraz su alırım. Genelde işe yarıyor.

Sabun köpükleri arasından söylediklerimi anlamak için bakıyor. “Çabuk ol Michael.”

– O kadar güzel görünüyorsun ki. Kameramda film var mı bir bakayım. Elimle fotoğrafını çekiyormuş gibi yapıyorum.

– Hiç komik değil. Sinirleniyor.

Aşağıdan zile basılıyor. Küçük mavi ekranda öğrencilerimden genç Jamie Powell görünüyor. Bir tur atıp on dakika

sonra geri gelmesini söylüyorum. Öğrencilerim arasında en isteksizi olduğu için seviniyor.

İçeri girdiğinde Julia çoktan elbisesini giymiş oturuyor. Jamie gitar heveslisi, yetenekli ama kemanda işe yaramaz bir çocuk. Ailesi keman derslerini sürdürmesi için neden ısrar ediyor bilemiyorum, ancak bana ek gelir oluyor. Bilmiş bilmiş ikimizin yüzüne bakıyor. Vakit kaybetmeden ikisini tanıştırıyorum: "Jessica, bu Jamie; Jamie, Jessica," ayrılırken ne öpüyorum ne de öpülüyorum. Ders boyunca Jamie'nin suratındaki alaylı sırıtış gitmiyor.

Ortasında kesilse de, şimdi gitmiş olsa da, onu bir müddet göremeyecek olsam da, bugün buraya gelmesi bütün gün boyunca mutlu kalmama neden oluyor. Onunla yeniden birlikte olduğuma inanamıyorum, duyduğum heyecan ilişkimizin geleceğini düşünmeme engel oluyor. Birlikteyken her şeyden konuşuyoruz -Viyana'daki mutlu günlerimizden, müzikten, ayrı kaldığımız yıllardan- bunlar artık kayıp değil, özlem dolu yıllar. Yaşamımın dış hatlarından bahsetsem de, benim için hâlâ açıklanamaz kalan, ayrılmamıza neden olan ya da beni buna zorlayan nedenlerden ve bu dönemdeki karanlık günlerimden bahsetmiyorum.

Bir keresinde takside giderken radyoda dinlediğim müziğin ona ait olduğundan emin olduğum günü anlatıyorum. Sanki ruhumda duymuş gibi çalanın o olduğundan emin olduğumu, yanılmamın olanaksız olduğunu söylüyorum. Bir saniye düşündükten sonra yanıldığımı, o günlerde İngiltere'de olmadığını ve dinleyici önünde hiç Bach çalmadığını, çalanın başka bir kadın olduğunu söylüyor.

- Kadın mı ? diyorum.

- Tabii, benimle karıştırdığına göre...

11

Ailesinden sık söz etmesine rağmen James'le nerede ve nasıl tanıştığını anlatmıyor. James'in ona nasıl âşık olup kalbini kazandığını bilmiyorum, bilmek de istemiyorum.

Kullandığımız sevgi sözcükleri aynı değil. Bir kere azar-

landığım için eskiden çok doğal olan sözcükleri artık kullanmıyorum. Hayatında sadece bir “sevgili”ye yer var, onu rahatsız etmese de, evini, yemek masasını, çocuğunu ve kocasını hatırlatan bir şey söylemek istemiyorum. Fakat onu herkesten iyi tanıdığımı sanıyorum: birlikte yaşadığı adamın hiç bilemeyeceği yönlerini biliyorum, varlığının merkezinde yatan yıpratıcı ve doğurgan müzikle bağlantısını biliyorum. Hayatında ilk âşık olduğu, belki de tek âşık olduğu, günlerini biliyorum. Gerçekten biliyor muyum ?

Aramız çok iyi, onunla birlikte olmadığım saatler bile bu aydınlatıcı eksen etrafında dönüyor. Birbirini yok edici iki hayat sürüyor. Benim ötemde bir yaşamı var, tanıdıklarım ve bana yakın olan bir şey yok orada. Viyana’da arkadaşım Wolf ile onun arkadaşı Maria tanışıp dost olmuşlardı, onlarla ortak varlığımız güçleniyordu. Şimdiyse birer fanus içindeyiz sanki, diğer insanlar varlıklarıyla değil, konuşmalarımıza konu olarak hayatımıza giriyor. Çevremiz dar. Ayrı kaldığımız yıllarda ikimiz de daha az sosyal olmuşuz: Julia kalabalık içinde olamadığından, bense çocukluğumun yalnızlığına yeniden döndüğüm için.

İkimizin de dinlemek istediği konser olduğunda, Julia’ya uygun akustik yapıya sahip salonda olsa bile, gitmiyoruz. Kiminle karşılaşacağımız hiç belli olmaz ya da birileri bizi birlikte görebilir. Zaten cihazını ayarlasa da bazen doğru tonu duymakta zorlanıyor. Benimle birlikteyken cihazını hiç kullanmadı.

Ondan, daha kızgın, daha umutsuz ya da daha kabullenmeyen bir tavır beklerdim. Bunu kendisine söylediğimde Julia dudak okuma derslerinde tanıştığı insanlardan bahsetmeye başladı. Biri korkunç mide bulantılarıyla karışık baş dönmesiyle yavaş yavaş dengesini ve duyma yetisini kaybediyormuş. Bir başkası ciddi bir inmeden sonra sağır olmuş, sokakta insanlarla çarpışıyormuş, herkes onu sarhoş sanıyormuş. Biri de, elli yaşlarında bir kadın, başarısız bir ameliyat sonucu bir günde duyma yetisini yitirmiş. “Hepsi başının çaresine bakıyor,” diyor Julia. “Birçoğundan daha iyi durumdayım.”

- Ama sen müzisyensin. En zor senin için olmalı.
- Şimdi müziği paylaşılabiliyorum, sen varsın.

– Fazla hafife alıyorsun.

– Michael, istediğim gibi yorumlarım, bu bana kalmış. Senin başına da aynı şey gelseydi, bir yolunu bulurdun. Şimdi aksini düşünüyorsun belki ama mutlaka bulurdun.

– Sanmıyorum, Julia. Kendime ne yapardım bilmiyorum... Ben... Sen benden çok daha cesursun.

– Değilim. Sadece sık sık kendime bir şey hatırlatıyorum: hiç annen olmamasından, sağır bir annen olması daha iyidir. Buna söyleyecek bir şey bulamıyorum.

Biraz durduktan sonra söze devam ediyor, “En azından sağır doğmadım. En azından belleğim bana Schubert’in yaylı sazlar dörtlülerinin nasıl olduğunu söyleyebiliyor. Bunu hiç duymayan Mozart’tan daha şanslıyım ya da Mozart’ı duymayan Bach’tan...”

Bazen maskesi düştüğünde, ne kadar acı çektiğini görüyorum.

Sadece elleriyle nasıl müzik yaptığını, nasıl bu kadar ince ve duygulu çalabildiğini soruyorum. Çünkü bunu nasıl becerdiğini hiç anlayamıyorum. Genelde müzikten konuşmaktan hoşlanan Julia, konuyu kısa kesiyor. Tek söylediği, zihninde müzik tümcesi için bir biçim bulduğu ve bunu bedeniyle dışavurduğu. Hayalimdeki kusursuzluğu belki sağırlığı bozuyor ama bu konuda onu nasıl daha sıkı sorguya çekerim ? “Bedeniyle dışavurmak” sözüyle ne kastediyor ? Kulakları nasıl tepki veriyor ? Piyanonun pedallarından çıkacak yoğunluğu tam olarak nasıl belirliyor ?

Hâlâ yaşamdan yakaladığı küçük şeylerle mutlu olan biri. Bunlardan biri otobüsün üst katında oturup etrafı seyrederek gezmek; arada bir de karşı koltuklara oturup birlikte gezintiler yapıyoruz. Sanırım bu gezintiler ona da ilk karşılaştığımız günü hatırlatıyor. Bugün bana “Bu randevulardan gurur duymuyorum” dedi. “Bir başkası aynı şeyi yap-saydı, ne düşünürdüm bilemiyorum.”

– Kirli bir şeyden bahsediyor gibisin Julia. Böyle mi hissediyorsun ? Benimle birlikte olmaktan mutsuz değilsin, değil mi ?

– Hayır, nasıl olabilirim ki ? Tam elime uzanacakken otobüs şoförüne bakıp vazgeçiyor.

Ne hissediyor ? Evinde anne ve eş rolünderken benimle

buluşmayı nasıl sürdürüyor? Dürüstlüğü verdiği önemi bildiğim için, acısını anlayabiliyorum ama dünyamızı etkilemesinden korktuğum için bunu dile getirmiyorum. Son iki haftadır kiliseye gidip gitmediğini sormuyorum, o da bir şey söylemiyor ama gittiye ne düşündüğünü bilmek isterdim.

Zina ve günah: gülünç ama bunu ifade eden daha nazik sözcükler yok. Bu çirkinlikleri görecektir biri değil Julia, kendisi narin bir insan olduğu için eminim Tanrısı da affedicidir. Benim anlamadığım şeyler bunlar, hatta tamamen yabancı. Acaba onu, istediğinden daha fazlasına zorluyor muyum? Çok önceleri kaybettiğimiz dostluğa, sadece müzik yaparak, başka hiçbir şey yapmadan, kavuşamaz mıydık? O zaman suçluluktan arınır mıydık? İki farklı dünya içinde var olabilen iki kocası olmasını daha mı kolay kabul ederdi? Ben bağırıp çağırmadan buna dayanabilir miydim?

Artık başladığına göre bunları düşünmek yersiz. Ama ya başlamasaydı? Kalplerimiz bir nabızda çarpmasına rağmen hiç sevişmeseydik? Ne kadar dokunaklı, ne kadar iffetli, hüznü, iğneleyici, güzel; ne kadar kendinle gurur duyacağın, ne kadar aldatici, ne kadar ıstıraplı, ne kadar kasvetli olurdu.

12

Erica ve dördümüz siyah bir taksinin içinde Stratus Plak Şirketi'ne gidiyoruz. Erica, ofise yeni aldığı kızın yanlışıyla Viyana ve Venedik için beş bilet yerine dört bilet ayırttığını söylüyor. Kız, çellonun ayrı bir koltukta gideceğini bilmiyormuş.

- Ne saçma, Erica, onu hemen kovmalısın, diyor Piers.
- Şey, daha yeni, genç, yeni mezun olmuş, bilememiş.
- Beşinci bileti nereden bulacağız? Ayrı uçaklarda mı uçmamız gerekecek?
- Turizm şirketindekiler hafta sonuna kadar bize ulaşacaklarını söylediler. Umutluyum.
- Ne zaman umutlu değilsin ki?
- Bu arada, taksinin penceresinden dışarıyı seyreden Billy söze giriyor. Viyana konusunda pek hevesli değilim.
- Of, şimdi ne oldu Billy? Piers sabırsızlıkla konuşuyor.

Daha önce Schubert'ten yana bir derdin olmazdı.

– Şey, her şeyden önce programımızın dengesiz olduğunu düşünüyorum. Aynı konserde hem beşliyi hem *Alabalık*'ı çalamayız.

– Nedenmiş Billy ? Kronolojik baskı mı yine ? Birisi erken dönem, diğeri geç dönem olduğu için mi ?

– Şey, evet, hem ikisi de beşli ve ikisi de çok uzun.

– İkisini de çalacağız, diyor Piers. Baştan aşağı Schubert iyi olacak. Hem zaten yetmiş yaşına kadar yaşasaydı zavalılık, her ikisi de erken dönemine ait olacaktı. Madem itiraz edecektin, neden daha önce etmedin ?

– Bir de, *Yaylı Sazlar Beşlisi*'nde ikinci çello çalmak istiyorum.

– Ama neden ? diye soruyorum. Bütün güzel ezgiler birinci çellonun.

– *Alabalık*'taki güzellikler bana yetiyor, Billy inatla devam ediyor. Beşlideki fırtına gibi yerleri de seviyorum: duh-duh-duh. Duh-duh-duh. Duh-duh-duh. Dum ! Bunları benim çalmam gerek. Dörtlünün demirbaşı benim. Neden dışardan gelen çellist her zaman ikinci çello çalmak zorunda, söyler misiniz ?

Kollarını Billy ile bana dolamış oturan Helen, Billy'nin ve yanlışlıkla da benim, omzumuzu sıkıyor. “Başka bir dörtlüyle, başka bir zaman, mutlaka ikinci çello çalma fırsatın olacaktır.”

Biraz durduktan sonra Billy, “Bilmiyorum” diyor. “Aynı şey değil.”

Helen dayanamayıp, “Bugün neyiniz var Allah aşkına ? Hepiniz gergin duruyorsunuz.”

– Ben gergin değilim, diyorum.

– Evet, gerginsin. Hem de Allah bilir ne zamandır böylesin.

– Sen gergin değil misin ? diye Helen'e soruyor Piers.

– Hayır, neden olayım ki ? Bak ! Eliyle St. James Park'ı gösteriyor. Bahar geldi.

Piers, “Helen, Hugo adında sefil bir adama âşık oldu” diye bize açıklama yapıyor. “Antik bilmemnecilerden... barok keman çalıyormuş, ayağında sandaletler, koca sakalı, emimim anladınız nasıl bir tip olduğunu.”

– Âşık değilim. Ve hiç de sefil biri değil.

- Tabii ki sefil biri. Kör olmalısın Helen.
- Hiç söylediğin gibi biri değil, Piers. Biraz önce çok mutluydum ben.
- Tüylü bir sümüklüböcek.
- Arkadaşlarım hakkında böyle konuşulmasına izin vermem, diyor Helen çok kızgın. Onunla sadece bir kez karşılaştın, ne kadar iyi biri olduğunu bilemezsin. Onun sayesinde daha büyük bir viyola bulabildim ve sadece onun sayesinde bu kaydı yapabileceğiz. Bunu unutma.
- Sanki unutmama izin veren var.
- Kayıt yapmak istemiyor musun ? diye soruyor Helen. Sonunda seni razı ettiğimizi sanıyordum.
- Üçe karşı bir, Piers neredeyse kendi kendine konuşur gibi söylüyor.
- Piers, herkes bazen üçe karşı bir durumunda hisseder kendini. Seni kimse zorlamıyor. Tobias varken...
- Kardeşinin bakışlarından korkup tümcesini bitirmeden susuyor.
- Tamam, tamam. Özür dilerim. Özür dilerim. Konuyu açmak istememiştim. Bence bu çok saçma. Kimse Alex'ten bahsedemez. Kimse Tobias'tan bahsedemez. Kimse, kimse-den bahsedemez.
- Çenesini kapatan Piers, gözlerini hepimizden kaçırıyor.
- Negatif, negatif, negatif, bugün herkes çok negatif, Helen neşelenmeye çalışıyor. Bu sabah kahve yaparken aniden müzisyenlerin ne kadar sıkıcı olduklarını fark ettim. Bütün arkadaşlarımız da müzisyen, hepimiz müzikten başka bir şeye ilgi duymuyoruz. Hepimiz gösteriş yapıyoruz. Atletler gibi.
- Haydi millet, diyor Erica. Geldik. Unutmayın, her konuda uyumlu davranacağız.

13

Ysobel Shingle bizi çok sıcak karşılıyor, ayrıca hiçbir konuda katı davranmıyor, her dediğimizi kabul ediyor: çalışma saatleri, çalış şekli, farklı baskılar söz konusu olduğunda *Füg Sanatı*nın bütün kopyalarını sipariş etmek gibi.

Billy'nin ısrarı ve Helen'in araştırmalarını duyunca, eserin tamamını hiçbir aktarım yapmadan çalacağımıza çok seviyor.

Bize, normal bir stüdyoda mı yoksa daha doğal bir atmosferde mi kayıt yapmak isteyeceğimizi soruyor, arada sırada kullandıkları bir kiliseden söz ediyor. Erica bu aşamada buna henüz karar veremeyeceğimizi söylüyor, fakat bu bile onu hiç rahatsız etmiyor.

Toplantı boyunca çok sinirli ve endişeli davrandığı için sonunda tam aksine biz onu rahatlamaya çalışıyoruz. Solgun titrek davranışlarıyla sanki biraz önce başka bir gezegenden yeryüzüne inmiş, galaksilerarası görevini tamamlamaya ve yeni konumuna alışmaya çalışan bir hayalet gibi.

Erica'dan ödü patlıyor, ağzından her söz çıktığında, her telefon çaldığında, hatta kendi sekreterinden bile korkmuş gibi davranıyor. Fakat Erica'nın bize söylediğine göre, Yso-bel Shingle kimseden korkmamış, hele hele Stratus'un büyük bir yüzdesinin sahibi olduğundan beri. Toplantılarda ne zaman onu eleştirmeye ya da sorgulamaya kalksalar, sesinin tonunu fısıldar gibi alçaltıp mırıldanmaya başlarmış ve herkes hemen itirazlarını geri çekermiş. Onu kaybetmekten hepsi çok korkarmış, çünkü Erica'nın tabiriyle S ve R'lerin (sanatçı ve repertuar) ardındaki yapıcı tek güç oymuş.

Bizim toplantıda da arada bir sesi neredeyse yok oluyor, sadece dudaklarının oynadığı görülüyor. Bizi zor durumda bıraktı, halbuki Julia bu ortamda çok rahat ederdi. Böyle bir şey düşündüğüme kendim bile hayret ediyorum. Fakat Yso-bel Shingle aniden nereden kaynaklandığı belli olmayan bir güvenle gülümsüyor ve titreyen sesi bir tünelden çıkar gibi konuşuyor, "Elbette, o konuda da anlaşılabiriz, sizin için bir sorun yoksa tabii... Kabul etmezseniz, reklam ve promosyon bölümündekiler beni diri diri yiyecek ama tabii kabul edip etmemek tamamen size kalmış." Yiğitçe başladığı cümlesinin sonunda yüzündeki gülümseme yavaş yavaş soluyor, biz de bir nefeste söylediklerini kabul ediyoruz.

Piers kuşkularını fazla belli etmemekle birlikte, proje hakkında neredeyse hevesli görünüyor. Helen ise şaşkınlığını ve minnettarlığını saklamaya çalışıyor. Erica toplantı bit-

tikten sonra, her şey yolunda gittiği için çok mutlu, İspanyol divayla buluşmaya geciktiğini fark edip bizi “mucuk-mucuk” öptükten ve Piers’i kucakladıktan sonra kendini sokağın ortasına atıp ışıklarda duran taksiye biniyor.

14

- Michael, sen misin, Michael ?
- Alo, Baba. Ne oldu ?
- Yok bir şey, Zsa-Zsa hastalandı. Yarın onu veterinere götüreceğiz.
- Umarım önemli değildir.
- Her yere kusuyor, hem de şeyini, kaybetti, tamamen...
- Enerjisini mi ?
- Enerjisini. Babam doğru sözcüğü bulduğum için rahatlıyor.

Zsa-Zsa için endişelenemiyorum, çünkü her yıl bir kere herkesi korkutur sonra da hiç olmadığı kadar sağlıklı yaşamaya devam eder. Çoktan dokuzuncu hayatını yaşıyor ama bunun ne farkında ne de minnettar.

- Sen iyi misin Baba ?
- İyiyim, iyiyim... senden uzun zamandır haber alamadık.
- Çok meşguldüm.
- Tahmin ediyorum. Viyana, değil mi ?
- Hayır, Baba. Viyana’ya daha sonra gideceğiz.
- Nasıl yapıyorsun bilmiyorum.
- Neyi ?
- Bu tempoda yaşamayı. Geçen gün Joan’la seninle nasıl gurur duyduğumuzu konuşuyorduk. Bütün bunları yapacağını kim bilebilirdi... Aaa, şimdi hatırladım, sana ne söyleyeceğim... Bayan Formby seni aradı mı ?
- Yok hayır Baba, aramadı.
- Şey, senin telefon numaranı istedi, ben de verdim.
- İyi yaptın Baba.
- Numaranı buradan her önüme çıkana vermem. Seni rahatsız etmelerini istemem, belki konuşmak istemezsin.
- Sen en iyi karan verirsin Baba. Eğer birisine vermişsen,

benim için hiç sorun değil. Ne istiyormuş ? Bir şey söyledi mi ?

– Hayır söylemedi. Sormalı mıydım ?

– Hiç sorun değil. Sadece merak ettim.

– Haa, senin götürdüğün Noel pastasını çok sevdiğini söyledi. Çok iyi bir kadın. Hep öyleydi.

– Joan Hala iyi mi ?

– İyi... sadece biliyorsun... elleri...

– Romatizma.

– Evet, romatizma.

– Selam söyle.

– Olur.

– Haydi hoşça kal Baba, tekrar konuşuruz.

Konuşmamızı zihnimde tekrarlıyorum. Sanırım yakında Bayan Formby'den bir telefon gelir. Küçük müzik odama giriyorum – aslında müzik hücresi demek daha doğru olur – kemanımın kutusunu açıyorum. Zeytin yeşili kadife örtüyü kaldırıp Tononimi çıkartıyorum. Çok çok yavaşça sırtında elimi gezdiriyorum, çıkıntılarını hissediyorum. Ne kadar zamandır birlikteyiz ? Viyana'da, daha sonra gelen yalnızlık yıllarımda ve Maggiore'deki yıllarımda hep yanımdaydı. Haya-tıma Julia'yla aynı yıl girdi. Ne kadar uzun zamandır bir tek ses olarak birlikteyiz ! Birlikte ne çok büyüdük. Şimdi bizi ne ayırabilir ?

15

Telefondan korkuyorum. Bana oradan iyi bir haber gelemmez. Julia'yla konuşamam. Ya ihanete uğradığımı düşünen genç bir kadın ya da bana iyilikten başka bir şey yapmamış ama şimdi beni sevdiğimden ayırma gücünü elinde tutan yaşlı kadın.

Virginie aramıyor. Bayan Formby de öyle. Telesekreterimde mesaj olmadığında şükrediyorum. Bazen birkaç mesaj oluyor. Çoğunlukla Londra Yem Şirketi'nin müşterileri tarafından azarlanıyorum. Bu konuda bir şey yapmam gerek.

Aynada kendime bakıyorum. Ekinokstan bir gün sonra 38 yaşında olacağım. Kulaklarımın yanında ve şakaklarımın

da birkaç beyaz saç var. Hayatımın yarısı geçmiş, burada duruyorum. Babamın yaşına geldiğimde nerede olacağım ?

Bıyıklı bankacı olur mu hiç ? Bıyığını kesmesinde olağanüstü ne var ?

Julia'yla pek sık birlikte olamıyoruz. Günden çaldığımız anlar bizim oluyor ancak. İlk karşılaşmamızın dışında geceleri görüşmüyoruz ne de görüşmeyi umabiliriz. Bu yüzden gecelerimi yalnız, işimle, kitabımla ya da tek başıma mahallede dolaşarak geçiriyorum. Bir keresinde onun evinin önünden geçtim. Kapalı pancurlar ardından sızan ışığı gördüm. Bu odalarda mı oturuyorlar, yoksa bahçeye bakan arka odalarda mı ?

Bana gecelerini anlattı. Örnek aile yaşamı: Luke, James, piyano, kitap, altyazılı filmler, Buzby. Çok sık dışarı çıkıyorlar.

Ne yaptığını bilsem de yaşam temposunu ve ritmini bilmiyorum. Benim için ulaşılmaz bilgiler. Aslında gündüz ışığında yaşadıklarım, kış günlerinde tekrar hayatımın bir parçası olması hayalini kurduğumdan çok fazla.

Manolya, mimoza, asmalar. Son yıllarda havalar bir acayip oldu, her şey iyice birbirine karıştı.

Bayan Formby'yi aramayı düşünüyorum ama aramıyorum. Müzik aletlerimizden oluşan, hepsinin paralel yaşamlarının olduğu bir başka dörtlü daha var. Helen ödünç aldığı viyolasına alışıyor. *Füg Sanatı*'ndaki tenor sesin indiği kalın seslerde onunla geziniyor, diğer eserlerin hepsini kendi viyolasında çalıyor. Koca viyola acaba garip yeni akordundan şikâyetçi mi ? Kendinden öylesine kalın sesler çıktığında ne hissediyor acaba ? Kendinden daha küçük meslektaşına bakıp, daha sık çalınmasını ve daha fazla repertuarı olmasını kıskanıyor mu, yoksa az bulunurluğuyla onu küçümsüyor mu ?

Piers'in kemanı sanırım kendini güvensiz hissediyordur. Piers'in yenisini aradığını ve kendini satacağını biliyor.

Bir başka ilginç varlık da Billy'nin çok sevgili çellosu. Hiç bir yerde çalınmamış bestelerin ilk seslendirmesini yaparak hem stil hem de teknik açıdan sürekli deney geçiriyor. Son zamanlarda Billy onu daha esnek çalmaya başladı. Sesini yükseltmeden ve ritmik vurgularını aksatmadan sesini daha

etkileyici şekilde çıkartıyor, çaldığımız ne olursa olsun yeni bir canlılık getiriyor. Sonunda bizimle aynı uçakta Viyana'ya gelebiliyormuş.

O şehirdeki eski hayatımı ve yeni gelişmeleri düşünüyorum. Bu konuda Julia'da tam anlam veremediğim bir rahatlık hissediyorum. Hastalığının en sonuna geldiğinde duydukları sadece zihninden geçirdikleri mi olacak ?

Birlikte Vivaldi'nin *Manchester Sonatları*'nı çalıyoruz. Tononim tüm zarafetiyle ötüyor, sanki bana Vivaldi'nin bizzat bulunduğu konserlerde çaldığını söylemek istiyor. Julia da piyanonun başında tuşlara net ve temiz basıyor. Yeni bir şey fark ediyorum, çok ender de olsa, tümcenin tamamlanmış noktada parmağı bir tuşa basıyor, öylesine yumuşak basıyor ki, notayı ben duyamıyorum, ama eminim o duyuyor.

Burada paylaştığımız günler, o şehirde paylaştığımız gecelerle birleşiyor: yarısı karanlık, yarısı aydınlık. Yakında yeneden orada olacağım: leylaklar açmış, kestane ağaçlarının yapraklanan dalları ses çıkarmaya başlamış olacak. Ne garip, şimdi annesi orada yaşarken, o Londra'da yaşıyor.

Maggiore'yle Schubert beşlisini, beşinci olmadan prova ediyoruz: gerçek prova Viyana'da ikinci çellist de bize katılınca gerçekleşecek. Bir eksikle prova yapmak ilginç bir deney, hem de zorunlu; hayalet bir arkadaşla oynar gibi. Önceleri karşı çıkmasına rağmen Billy çellosunu her zamanki ustalığıyla çalıyor. Kırgın olmadığını göstermek için eserin cıscıflı bir yerinde çalışını abartarak bizi güldürüyor.

Bizimle *Alabalık*'i çalacak Avusturyalı piyanist bir hafta önce konser için Londra'ya gelecekti ve birlikte prova yapacaktık ama her nasılsa adamın konseri iptal edilince Londra'ya gelmekten vazgeçti, prova da yapılmadı.

Viyana turnesi zor olacak. Oraya gittiğimde kendimi otel odasına kilitlemeyi isterdim, fakat zihnim şehir turuna çıkacak: parklar, kafeler, Tuna Nehri, kuzeydeki tepeler. Sonunda kavuştuğumuz için o şehrin yaratacağı acılar artık beni korkutmuyor.

Leylaklar mayıs ayında mutlaka açar. Bir de sadece Viyana'da gördüğüm akasyaya benzer ağaçların üzerinde açan o beyaz çiçekler.

16

Kapı çalıyor. Üzerime ropdöşambr giyip kapıya gidiyorum.

– Kim o ?

Sessizlik.

Kapının üzerindeki mercekten bakıyorum. Karşımda Julia, yüzünde neşeli bir ifadeyle koridorda duruyor. Sanırım onu Rob içeri aldı. Ona bir gülücük atması yeter.

– Çok soluk ! diyerek içeri giriyor. Çok karanlık. Perdeleri açsana. Bir şey göremiyorum. Ve bir şey duyamıyorum. Dışarda hava zaten berbat. Saat dokuzu geçti Michael. Yataktan yeni kalkıyorsun. Haydi bakalım, alışverişe gidiyoruz.

– Beni itip kakma. Dün gece Norwich'ten çok geç döndük. Daha uykumu alamadım.

Julia perdeleri açmaya uğraştığından yanıt vermiyor. “Böyle daha iyi.”

– Haydi gel yatalım. Yatağa dönelim, diyorum.

– Buna vaktimiz yok. Tıraş olman gerekmiyor. Duş al yeter. Ben de kahve yapayım. Esnemeyi de kes. Günün tadını çıkart.

Esnemeye devam ederek söylediklerini yapıyorum. Duşta aklıma geliyor, bağınıyorum. “Ne alışverişi ?” ama daha sorumu bitirmeden suyun gürültüsünden beni duyamayacağını düşünüyorum. Sonra su sesi olmadan da bir yanıt alamayacağım kafama dank ediyor. Neden alışverişe gidiyoruz ? Baş başa evde oturmayı tercih ederim.

– Çünkü bir hafta sonra doğum günün, kahvesini yudumlarken yanıtlıyor Julia.

– Aa, bu hoşuma gidiyor.

– Elime düştün.

– Evet, sanırım düştüm.

– Kazaklarının hepsi dökülüyor Michael.

– Neredeyse nisan geldi, artık kazağa ihtiyacım yok.

– Yazlık hafif kazağa ihtiyacın var. Bakalım kaç beden giyiyorsun... Dün gece ne yaptın ? Yorgun görünüyorsun.

– Camerata Anglica'yla Norwich'te konserim vardı, dün gece saat üçte döndüm.

– Üçte mi ?

– Birisinin arabasında dönüyorduk, anahtarı kırıldı, yoldan tamirciyi aradık... detayları duymak bile istemezsin. Neyse, seni gördüğüm iyi oldu.

– Aynen.

– Aynen... James böyle mi der ?

– James mi dedin ? Tabii ki değil !

– Eminim böyle diyordur. Eskiden hiç “aynen” demezdin.

– Amerika’da dilime dolandı herhalde... Haydi bakalım, bitir kahveni, gidiyoruz. Bütün gün burada oturamayız.

– Amma gün be ! Benim tek istediğim ayıcığima sarılıp yataktaki polisiye roman okumak.

Julia pencereden dışarıyı seyrediyor. Yağmur çiseliyor. Tüm gökyüzünü kaplayan duman rengindeki bulutlar da, karşıdaki binalar da, her şey gri. Yağmur damlaları pencere kenarlarına kadar vuruyor.

– Dışarda tam Viyana havası var, diyor Julia. Çok hoşuma gidiyor.

– Nereye gidiyoruz ?

– Harvey Nichols’a.

– Ben öyle pahalı yerlerden giyinmem.

– Ben de. Ama yine de oraya gidiyoruz.

– Neden ?

– Bir arkadaşımın kocası geçen gün oradan aldığı bir kazak giymişti. Çok imrendim, sana da alacağım. Harvey Nichols’tan almış.

Yarım saat sonra, bodrum katındaki erkek giyim reyonunda, sadece kazaklara değil, kravat ve gömleklere de bakıyoruz. Satıcı kızlardan biri bize gülümsüyor: birlikte alışveriş yapan bir çift diye düşünüyor. Bir an için sevinç, ardından da huzursuzluk hissediyorum.

– Kocanın arkadaşlarıyla karşılaşacağız, diyorum Julia’ya.

– Hiç sanmıyorum, Michael. Hepsi masanın etrafında oturmuş farmakoloji yatırımcılarının hesaplarını konuşuyordur... Bu kazağı beğendin mi ?

– Çok güzel.

Kestane renginde bir kazağı tüm ciddiyetiyle yüzüme doğru tutuyor. “Yok, hayır, pek değil. Yeşil ya da mavi daha iyi olur. Kızıl tonları ve pembe sana eskiden beri hiç yakışmaz.”

Polo yaka koyu yeşil bir kazak uzatıyor. “Bilmiyorum, ba-

na Wigmore Hall'ın dinlenme odasındaki yeşil halıyı hatırlıyor,” diyorum.

Julia gülüyor. “Evet. Pek yazlık sayılmaz zaten ama kumaşı hoşuma gitti. İpek dokuma.”

– Sana inanıyorum.

– Umutsuz vakasın.

– Julia, kendimi pek iyi hissetmiyorum, midem bulanıyor.

– Alışverişten böyle kurtulacağını mı sanıyorsun ? Giysi almayı eskiden de sevmezdin.

– Hayır, Julia, ciddiylim.

Kendimi sıkıntılı ve rahatsız hissediyorum, başım dönüyor, parlak ışıklar, etrafta onca kalabalık, sıcaklık, renkler, bodrum katında olmak sanki her şey üzerime geliyor, belki uykusuz olduğumdan... Ne olduğunu anlayamıyorum, oturmak istiyorum. İki ayrı dünyada gibiyim. Bundan daha yakın olamayız: birlikte alışveriş yapıyoruz, satıcı kızlar bize gülümsüyor.

Avuçlarımla gözlerimi kapatıp, duvara yaslanarak yere oturuyorum.

– Michael, Michael, ne oldu ?

Üzerime kapının kapandığını hissediyorum. Sesler uzaklaşıyor: değişik dillerde konuşan müşteriler, sessiz morgun donmuş hindileri, et dolabını çalıştıran motorun sesi, çevremdeki her şeyden sonsuza dek kaçma isteği.

– Julia...

– İyi misin ?

– Evet, evet, ayağa kalkmama yardım et.

– Michael, ellerini ağzından çek... ne dediğini duyamıyorum.

– Ayağa kalkmama yardım et Julia.

Çantasını yere koyuyor ve koluma girmesiyle ayağa kalabiliyorum. Ancak hâlâ duvara yaslanıyorum.

– İyiyim. İyiyim. Dışarı çıkmam gerek.

– Bize yardım edecek birini bulayım.

– Hayır, bir an önce çıkalım buradan.

Yürüyen merdivenlerden sonra kapıya gidiyoruz. Julia aniden, “Yoo, olamaz... çantam. Michael, bir saniye buraya yaslan, hemen dönerim.”

Otuz saniye sonra dönüyor, çantası elinde. Gözlerinden

ne kadar kötü görüldüğüm anlaşıyor. Alnımdan ter damlaları düşüyor. Dükkânda çalışan biri bana doğru koşuyor.

– İyiyim, diyorum gülümsemeye çalışarak. Umarım hâlâ serpiştiriyordur. Taze havaya ihtiyacım var. Canım kahve istiyor.

– Yukarda bir yer var.

– Hayır. Lütfen. Başka bir yere gidelim.

– Olur. Zavallı sevgilim. Başka bir yere gidelim.

Başımı sallayıp ona yaslanıyorum. “Çok özür dilerim...”

– Suss... ve yağmurlu havaya çıkıyoruz. Şemsiyesini açmadığından elbisesi ve saçları ıslanıyor.

17

Yüz metre ilerde küçük bir pasajın içinde bir kafede oturuyoruz. Julia beni yüzümü pencereye dönük oturtuyor. Kahvelerimizi sipariş ediyoruz, beklerken sessizce dışarıyı seyrederiz.

– Yıllardır başıma gelmemiştii, diyorum.

– Şimdi nasılsın ?

– Her şey üzerime kapanıyormuş gibi geldi, derken başımı önüme eğiyorum.

Julia uzanıp nazikçe yanağımı okşuyor.

Bir müddet hiç konuşmuyorum; Julia da sakinleşmemi bekliyor.

– Bu yüzden o evi tuttum. Her şeyin üzerinde kartal yuvası gibi. Şehirden çıkar çıkmaz nasıl rahatlardım anımsıyormusun ?

– Evet.

Fakat söyleyişinden gerçekte neyi anımsadığını anlıyorum: ayrılma sahnemiz. Şehir dışında ayrılmıştık. Liers'ta, kestane ağaçlarının altında bir masada beyaz şarap içmiştik, acıdan yorgun düşmüştüm. Tepeden aşağıya tek başına inmişti. Peşinden gitmeme izin vermemiştii.

– Benimle Kuzey'e hiç gelmedin... Rochdale'e. Sana söz vermiştim, değil mi, seni yeşil tepelere götürüp tarlakuşlarını dinletecektim.

– Evet. Julia ellerine bakıyor. İncecik parmakları bodur kahve fincanı yanında ketçapla lekelenmiş masa örtüsünün üzerinde duruyor. Bugün de, o gün gibi, parmağında yüzük yok.

- Ne kadar aptalım, diyorum.
- Boşver, tarlakuşlarını seyredebilirim.
- Tarlakuşları seyretmeye değmez.
- Seninle Kuzey'e gelemem zaten. Julia yarım gülümsüyor ve bir nefeste ekliyor. Fakat seninle Viyana'ya geliyorum. Tek yapabildiğim suratına bakmak.
- İşitme sorunu olan benim sanıyordum.
- Benimle dalga geçiyorsun. Ciddi olamazsın... Ciddi misin?

Bir dakika önce karanlıktaydım. Böylesine çılgın değişim olabilir mi?

- Piers'a sor, diyor.
- Piers?
- Ve menajerin Alicia Cowan'a.
- Erica. Hayır! Mutlaka haberim olurdu.
- Dün belli oldu. Sizinle *Alabalık*'i çalacağım. Yüzümde kan kalmadığını hissediyorum. "İnanmıyorum."
- Bir düşün bakalım, hangisi daha olası: doğru olması mı, yoksa hiç inanma şansının olmadığı bir şey uydurmam mı?
- Julia inanılmaz şekilde soğukkanlı davranıyor, neredeyse benimle oynamaktan hoşlandığını düşüneceğim.

- Kımıldama. Burada bekle.
- Nereye gidiyorsun?
- Tuvalete.
- Eee, sevindin mi?
- Nefesim kesildi.
- Çıkıp bir telefon kulübesine giriyorum. Piers mutlaka evde değildir. Eminim. Ama evde.
- Neler oluyor Piers?
- Hey, hey, kendine gel, ne diyorsun Michael?
- *Alabalık*, Viyana, Julia... neler oluyor? Doğru mu?
- Ah, evet, kesin doğru. Her şey dün oluverdi. Seni bulmaya çalıştım ama evde yoktun. Neredeydin?
- Norwich.
- Harika. O bölgeyi çok severim. Newmarket'tan mı yok-

sa Ipswich'ten mi geldin?... Aa, sana ne söyleyeceğimi hatırladım. Do minör beşlinin notalarını bulmakta o kadar zorlanmaya hiç gerek yokmuş. Henle Yayınları'ndan çıkmış çok iyi bir baskısı var. Dün Chappell'deydim ve...

Sinirleniyorum, "Piers, ben Viyana'dan bahsediyorum, Chappell'den değil."

– Mesajımı almadın mı ?

– Mesajları dinleyemedim. Sabahın üçünde döndük. Ne demiştin mesajında ?

– Seninle acilen konuşmam gerektiğini söylemiştim. O kadar. Her neyse, çok önemli değil. Zaten *Alabalık*'ta çalışmıyor-sun.

Düşündüm de haklıydı. Piyoano ve dörtlü için ama ikinci keman bunlardan biri değil.

– Julia Hansen'i tanıyor musun ?

– Tanımak mı ?

– Biraz önce ondan Julia diye söz ettin de, tanıdığını sandım. İyi çalışıyor mu ?

– Sen delirdin mi Piers ?

– Dinle Michael, adam gibi konuşmayacaksan... diyor ama sesi sinirli değil, yorgun.

– Tamam, tamam. Özür dilerim. Bana neler olduğunu anlat yeter.

– Otto Parchner hafif bir kalp krizi geçirmiş ve birkaç ay piyano çalamayacakmış. Londra'daki konserine de bu yüzden gelememiş. Her nedense menajeri Lothar'ı ancak dün arayıp haber vermiş. Lothar da hemen Erica'yı ve Musikvereini ve bu arada çok akıllılık edip, zamandan kazanmak için bir de beni aramış, adam bana dörtlünün *primarius*'u demekten hoşlanıyor. Temsil ettiği sanatçılardan biri olarak Julia Hansen'i önerdi. İyi olduğunu söyledi, Viyana bağlantısı varmış, zavallı Otto gibi ve hoş biriymiş. Dün fakslar ortalıkta uçuşuyordu. Hey, Michael, hâlâ orada mısın ?

– Evet, buradayım.

– Kabul etmeden önce diğerleriyle de konuştum çünkü *Alabalık*'ta çalışıyorlar. Dediğim gibi seni de bulmaya çalıştım. Ancak doğrudan seni ilgilendirmedeği için bu kadar heyecanlanmana anlam veremiyorum. Tanıyor musun onu ? İyi olması için dua ediyorum. Herhalde Lothar Viyanalıların

önünde Schubert çalmak üzere yarı pişmiş birini çıkartmayı düşünmez.

Hâlâ anlayamıyorum. "Program basılmamış mı? Konsere sadece birkaç hafta kaldı."

– Hayır, programı konserden sadece birkaç gün önce basarlarmış. Birisi gerçekten hastalanırsa ne yapabilirsin? Ama sen hâlâ sorumu yanıtlamadın.

– Evet, bugün en büyük sorunum bu. Aptal soruları yanıtlamıyorum.

– Pardon?

– Julia'yı tanıdığımı bal gibi biliyorsun.

– Peki, bunu nereden biliyorum? Piers artık kızgın.

– Julia'yı tanıyorsun. Julia. Banff, hatırlamıyor musun? Wigmore Hall? Viyana'daki üçlüm. Tanrı aşkına Piers!

– Aaa! diyor sonunda Piers. O mu yani?

– Tabii, kim olacak?

– Ama onun adı Julia Mackenzie gibi bir şey değil miydi?

– Yani şimdi bilmediğini mi söylüyorsun?

– Başından beri bunu söylemiyor muyum?

Manyak gibi gülmeye başlıyorum. "Michael?" Piers biraz endişeleniyor.

– Bir türlü inanamıyorum.

– Bahsettiğin Julia ise, Banff'tan çok iyi bir piyanist olarak hatırlıyorum onu.

– İyiden daha iyi.

– Senin için tamam o zaman?

– Fazlasıyla.

– O zaman neden bu kadar rahatsız oldun?

– Kim olduğunu bildiğin halde bana söylemedin sandım.

– Haa, tamam. İyi. Bir an için endişelendim.

– Lothar sana ya da Erica'ya bir şey söyledi mi?

– Ne gibi?

– Son zamanlarda topluluklarla birlikte çalmıyor.

– Yaa, neden?

– Emin değilim... sanırım solo repertuarı seviyor.

– Pek önemli değil... Aslına bakarsan Lothar Londra'da yaşadığını söyledi. Viyana'ya gitmeden önce biraz prova yapabiliriz.

– Evet... evet.

– Michael, prova deyince aklıma geldi, Helen önümüzdeki çarşamba provanın değişmesi gerektiğini söyledi. Ustalar olacakmış ve...

– Kusura bakma Piers, bozuk param bitti, telefon şimdi kapanacak, seni sonra ararın.

Telefon kulübesinden çıkıyorum. Yağmurun altında durup gülüyorum. Saçlarım ıslandıkça kafatasım serinliyor.

18

Julia sipariş ettiği ikinci kahvesini kaygı dolu bir ifadeyle yudumluyor. Elleri Harrods dükkârından yaptığı alışveriş torbalarıyla dolu genç bir kadın yanında ayakta durmuş gevezelik ediyor. Julia'nın yanıtları ise tek heceli. Beni görünce yüzü aydınlanıyor. Sevindiğini saklamaya gerek duymuyor.

– Sonia, Michael, diye bizi tanıştıyor. Özür dilerim Sonia, müzik hakkında biraz konuşmamız gerekiyor, eminim sen çok sıkıcı bulursun.

Kadın hemen anlayıp gitmek üzere hazırlanıyor, “Julia hayatım, zaten gitmem gerek. Seninle karşılaştığımıza çok sevindim, hem de böyle bir yerde. Yağmurda insan nereye girdiğine bakma fırsatı bulmuyor. Bir akşam mutlaka James ile seni yemeğe bekliyoruz.” Bana da gülümsüyor ama gözlerinden çok dudaklarıyla, sonra da yukarı çıkıyor.

– Kimdi o?

– Luke'ün arkadaşlarından birinin annesi. Hükmetmeyi seven biri. Okuldaki oyunda oğluna iyi rol vermeleri için öğretmenlere bayağı baskı yaptı. Saçların ıslanmış. Nerede kaldın?

– Çok sevinçliyim, diyerek ellerini tutuyorum. Hâlâ inanmıyorum. *Monhstrudel! Guglhupf! Palatschinken!*

– Mmmm. Julia sevdiği pastaların adını duyunca yüzü gülüyor. Ayy, elimi bırak.

– Piers'la konuştum.

– Yaa, Julia kaşlarını kaldıyor.

– İnanmıyorum. Gerçekten inanmıyorum.

– Dün menajerimden faks geldiğinde ben de aynı şeyi söyledim.

- Bilmediğimi nereden anladın ?
- Çok belliydi. Bu kadar uzun zaman sakın kalmayı beceremezdin.
- Ama sen becerdin.
- Sen söyle beceremedim mi ? Göz kamaştırıcı görünüyor.
- Tam onu öpmek üzere eğilecekken vazgeçiyorum. Etrafta kaç tane Sonia vardır kim bilir. Artık doğum günü hediyesi-ne ihtiyacım yok.
- Anlaşılan hediye-yi kendi başıma seçmem gerekecek.
- Julia, Piers'in durumundan haberi yok.
- Hayır, parıltısı biraz azalır gibi. Hayır. Elbette yok.
- Menajerin biliyor mu ?
- Evet. Ama müzik çevresinde öğrenilirse felaket olacağını düşünüyor. Yeterince iyi çalışırsam, neden sorun olsun ki ?
- Haklısın. Ama böyle bir şey ne kadar gizli tutulabilir ?
- Bilmiyorum.
- Şimdiye kadar nasıl oldu ?
- Olanaksız bir çaba. Tam başarılı oldum mu bilmiyorum.
- Şüphelenen birileri olduysa da kimse peşine düşmedi.

Başım-la onaylıyorum. Dükkânda yaşadığım baş dönme-lerini unuttum bile. Çok garip bir mutluluk içindeyim, iki dünyam sonunda birleşiyor: Londra'da provalar, on yıl sonra Viyana'da konser. Ortaklarım Julia'yla birlikte çalışacak, ben ise dinleyici olarak izleyeceğim. Provalara mutlaka katılmalıyım. Julia için bilinmezlerle dolu olacak. *Alabalık*'i seslendirdiğini duyması için neler vermezdim.

19

Bu arada Julia'yla ayrıldığımızdan beri ilk kez bir akşam dışarda yemeğe gidiyoruz.

Doğum günüm. James şehir dışında. Evine fazla uzak olmayan bir lokantadayız. İçerisi geniş ve aydınlık, ayrıca müzik de yok. Duvarlar beyaz, üzerlerine koyu yeşil dallar ve yapraklar çizilmiş. Etrafa yerleştirilen vazoların içine beyaz orkideler konmuş. Rezervasyonu Julia yaptırdı ama benim adımı kullanmış. Biraz erken geliyorum, o ise biraz geç kalı-

yor. Beni görüyor, gülümsüyor ve masaya doğru gelip oturmadan önce etrafına bir bakınıyor.

– Nerede oturmak istersin ? diye soruyorum. Işık için ya-
ni...

– Burada iyiyim.

– Burada tanıdığın kimse yok burada değil mi ?

– Hayır. Yanlış bir şey yapmıyorum ki, bir arkadaşım-
la yemek yiyorum.

– Senin doğum gününde de ben seni bir yere götürebile-
cek miyim ?

– Şey...

– Tam gününde olması gerekmez. O aralarda bir gün ola-
bilir.

– Belki. Fakat tekrar yemeğe çıktığımızda daha iyi giyin-
men gerekecek. Yakışıklısın Michael, ama ne kadar kötü gi-
yiniyorsun. Doğru düzgün bir takımın yok mu ?

– Bence o kadar da kötü giyinmiyorum. Senin aldığın kol
düğmelerini takıyorum.

– Gömleğin...

– Ne yapayım, beni eğitmek için yanımda değildin. İyi gi-
yinmem de gerekmiyor ayrıca. Turnede olduğumuzda bir ye-
re davetliyse, ya konserden hemen önce ya da hemen son-
ra oluyor, üzerimde penguen kılıgım olduğu için başka bir-
şey giymem gerekmiyor.

– Michael, Julia aniden ciddileşiyor. Bana biraz dörtlüde-
kilerden bahsetsene.

– Hepsini tanıyorsun.

– Hiç değil. Provalar nasıl geçer ? Birkaç gündür çok en-
dişeliyim. Biraz anlatsana, hazırlıksız olmayayım.

– Nereden başlasam. Provalar genelde yoğun geçer. Piers
ipleri sıkı tutmaya çalışır. Billy'nin her konuda kendine öz-
gü fikirleri vardır. Kafasını bir şeye taktı mı, değiştirmek ola-
naksızdır. Helen ise, harika bir müzisyendir fakat bazen dik-
kat dağıtır. Billy her zaman geç gelir, yani senin gibi. Ha, bir
de Billy konser vermektense prova yapmayı tercih ettiğini
söyler. Provalarda keşifler yaptığını söyler, konserler onu
çok gerer.

– Aranızdaki dostluk nasıl ?

– İyi... şey, özellikle şimdi.

– Rahatladım. Yoksa çok zor olurdu.

Garson başımızda beklediği için siparişlerimizi verdik.

– Sebze ister misiniz ?

– Neler var ? Julia soruyor.

Garson derin bir nefes alıyor. Mönüye hak ettiği ilgiyi göstermediğimiz açık. “Brokoli, kabak, fasulye, pırasa, ıspanak,” diye sayıyor.

– Bezelye lütfen, diyor Julia.

Garson Julia’ya şaşırmış bakınca hata yaptığını anlıyor.

– Korkarım ki Madam, mönümüzde bezelye yok.

Bir an için bocalıyor. “Fasulye demek istedim. Fransız usulü fasulye lütfen.”

– Ve ne içmek istersiniz ? Şarap mönümüzü gördünüz mü ? Yoksa şarap garsonuyla görüşmek ister misiniz ?

Şarap mönüsünden aceleyle bir şey seçiyorum.

Julia yaptığı yanlışlıktan dolayı üzgün.

– Burada yemek zorunda değiliz, diyorum, garson gözden kaybolunca.

– Unutalım gitsin. Bazen bunlarla uğraşacak enerjim kalmıyor. Aslında fasulyeyi tercih ederim. Ne oldu ?

– Garsonu hiç sevmedim. İş bulamadığı için garsonluk yapan aktörler gibi, bizden hırs çıkartıyor.

– Hırsını bizden çıkarıyor... diyor Julia eğlenerek.

Biraz sinirimi bozuyor. Julia’nın Almancası İngilizcesinden hiç etkilenmezdi, konuşurken yaptığı hataları ve şive mi hep düzeltirdi.

– Ne düşünüyorsun ? Çok uzaklara gittin.

– Hiçbir şey... daha önceki konuşmamıza dönüyorum. *Alabalık*’i seninle birlikte çalmayı çok isterdim.

– Ne garip değil mi, Albert Memorial’da Schubert dışında bütün bestecilerin adları var. Geçen gün okuyordum. Elime bir keski alıp adını diğerlerinin yanına oymak isterim.

Gülüyorum. “Haydi bu gece gidip yapalım.”

– Sence tutuklanmaya değer mi ?

– Evet. James kefaletimizi ödeyip bizi kurtarır.

Söyler söylemez, söylediğime pişman oluyorum. Neyse ki, neşesi bununla bozulmuyor. James’le tanışmam konusunu yeniden açmıyor. Nasıl olur... nasıl bizi tanıştırmayı düşünmüş olabilir ? Ne sıklıkta sevişiyorlar acaba ? Maria’yla Vene-

dik'e gitmeden önce mi tanıştılar ? Neden Maggiore'yle çalmaya karar verdi ? Hem de Viyana'da ? Muhteşem *Alabalık*'i çalmış olmak için mi ?.. Benim için mi ?.. Çok endişelenmememe rağmen neden hiç suçluluk duymuyorum ?

Belki son üç yıldır, James o kadar anlayışlı davrandı ki, artık ilişkileri sadece şefkat üzerine kurulu. Belki bir zamanlar hissettikleri romantik duygular, tabii eğer hissettilerse, artık yok oldu. Julia'yla yaşadıklarından dolayı onun hayatını kıskanıyor muyum ? Julia da bunca yıl hayatıma giren kadınları merak ediyordur, fakat Virginie dışında kimseyi sormadı. Bu konular dokunulmaz mı ? James'le olan evlendiğini sormadığım gibi o da bazı konuları dokunulmaz mı bırakıyor ?.. Karşılıklı bir anlaşma gibi...

Evet, dudaklarımı belki ama zihnimi henüz okuyamıyor. Havadan sudan konuşuyoruz. Şarap ve yemekler geliyor. Etrafımızdaki konuşmaların gürültüsü çoğalıyor. Julia yüzüme bakmıyor. Aklını kurcalayan bir şey var.

– Bazılarını duyma organlarını nasıl da boşuna harcıyorlar. Ani bir sinirle sert sert konuşuyor. Birkaç gün önce filarmoniden tuzu kuru bir çellistle konuşuyordum, işinden sıkıldığı, müziği sevmediği her halinden belli oluyordu, neredeyse nefret ediyordu. İyi bir müzisyen olabilir. Belki hâlâ iyidir.

– Etrafta onlardan dolusuyla var.

– Bankacı veya garson işini sevmezse anlarım ama müzisyen, olmaz.

– Julia o kadar katı olma. Yıllarca tahsil, saatlerce çalışma, çok az para... ve başka hiçbir işe yaramama... Çaldığın şeye kendin karar verememe... Sonunda insan kendini kapana kısılmış hissediyor, bir zamanlar sevsen bile bıkabiliyorsun. Londra'da serbest çalıştığım günlerde böyle hissediyordum. Şimdi bile kolay değil. Sen bile bir müddet ara verdin. Sanırım tek fark, sen maddî açıdan çalışmak zorunda değildin.

Kaşlarını çatıp, alnını buruşturuyor. Bir şey söylemeden kararlı hareketlerle şarabını yudumluyor. Gözlerim, küçük altın kol saatine kayıyor sonra yine yüzüne bakıyorum.

Sonunda, "Tek fark o değildi," diyor.

– Bu konuyu açmamalıydım, diyorum.

– Müzikten nefret ettiğini düşünemiyorum.

– Haklısın. Helen müzik konusunda kendimden geçtiğim

için benimle çok alay eder. Bir de kemanımla ilişkimin pek normal olmadığını söyler.

– Ben de piyanoma çok bağlıyım.

– Ama onu koluna takıp turneye gidemezsin.

– Ne yani ?

– Bence piyano farklı. Evde bir piyanoyla çalıp sonra gidip başkasıyla konser veriyorsun.

Julia yine kaşlarını çatıyor.

– Gerçi Helen pragmatik biri değildir. Geçen hafta izlediği bir program çok sinirlerini bozmuş, bilmem kaç milyon yıl sonra evrenin yok olacağından bahsediyormuş. Evrenin sonundan sana ne ?

– Etrafında bunca sinir bozucu şey doluyken ? Julia'nın neşesi yerine gelmiş.

– Değil mi ?

– Haa... senin Bayan Formby'ye ne oldu ?

– Bayan Formby mi ? Şimdi nereden çıkardın Bayan Formby'yi ?

– Bilmem.

– Onunla tanışmamıştınız bile Julia.

– Nereden aklıma geldi bilmiyorum. Carl'ı düşünüyordum, belki de kemanını düşünüyordum, birden aklıma geldi. Nedense son birkaç yıldır çok sık Bayan Formby'yi düşündüm.

– Eminim beni düşündüğünden daha çok düşünmüşsündür.

– İntihar etmişsin gibi düşünüyordum seni Michael, bir not bırakmadan...

Başını eğip tabağına bakıyor. Yanıtlamama izin verilmiyor. Bir müddet şaşkın şaşkın duruyorum, bir şey demeden. Ayağımla ayağına basıyorum, başını kaldırıyor. Bayan Formby iyi, diyorum. Ördeğin nasıl ?

– Çok lezzetli, diyor ama birkaç dakikadır tabağına hiç dokunmadı. Gerçekten evren umurunda değil mi ?

– Yo, hayır, beni din konularına sürüklemeyeceksin umarım.

– Donne okumayı seviyorsun ama. Bizim okuldaki rahibeler "Mürtet Donne" derlerdi.

– Bunun bir anlamı yok Julia. Donne okumayı seviyo-

rum, çünkü ardında ne yattığı beni hiç ilgilendirmiyor. Gece geç saatte sakinleştirici buluyorum.

– Sakinleştirici !

– Dili hoşuma gidiyor. Fikirleri beni düşündürüyor. Dinî fikirleriyse hiç umurumda değil.. İnsanların neden Tanrı'ya bu kadar abartıklarını hiçbir zaman anlamadım.

– Her ne biçimde olursa olsun otoriteye tahammül edemiyorsun, Michael. Hayranlık duyduğun kahramanların var, ama otoriteye karşı hep tepki duyuyorsun. Tanrı senin kahramanlarını korusun.

– Rica ederim, Julia'nın karakterimi analiz etmesi (eski-den de yapardı bunu) sinirime dokunuyor.

– Ölümüne yakın babam kendinde değildi, acı çekmeden bir an önce ölmesi için dua ettiğimi hatırlıyorum. Her ziyareti-ne gittiğimizde daha acımasız, daha zihni bulanık oluyordu. Sonunda Luke umrunda bile değildi. Her neyse ki duyma yetimi henüz kaybetmemiştim. Komik bir bileşke olurdu: benim dediklerimi o anlamazdı, ben de onun dediklerini anlamazdım.

Masanın öbür ucuna elimi uzatıp bileğini tutuyorum. Hoşuna gidiyor ama sonra elini çekiyor.

– Keşke senin evden daha uzak bir yerde yeseydik bu yemeği. Ellerime sahip çıkarım.

– Sırf o değil Michael, sadece arkadaş olmadığımız çok açık. Tabaklarımız toplanırken konuyu değiştirmeye çalışıyorum. "Provalar için korkma," diyorum.

– Sen de geleceksin, değil mi ?

– Elbette.

– Zorunlu değilsin tabii.

– Seni duymak istediğim için geleceğim.

– Piyano partisi çok ilginç.

– Keman için de, diye üzümlere ekliyorum.

– Çello için de, çeşitlemelerin birinden çello partisini mırıldanmaya başlıyor.

Garson, kahve ya da tatlı ister miyiz diye soruyor, Julia'nın arkasında durduğu için ancak ben garsona bakınca bize bir şey sorduğunu fark ediyor. Başını garsona çevirip beklediği yanıtı vermek için aceleyle: "Evet, iyi. Ondan alayım."

Garson aşırı sabırlı gibi durarak alay edercesine tavana bakıyor. "Ne istediniz Madam ?"

– Ne mi ? Şey, özür dilerim, söylediklerinizi tekrarlar mısınız lütfen ?

– Espresso, cappuccino, sütlü kahve, filtre kahve, kafeinsiz ya da normal, her sözcükten sonra abartarak duruyor.

Julia'nın suratının rengi atıyor ama bir şey söylemiyor.

– Evet, Madam ?

– Hiçbir şey. Teşekkür ederim.

– Tatlı ? Sayayım...

– Hayır, teşekkürler. Sadece hesabı getirin. Telaşlanarak sandalyesini biraz geri itiyor.

– Özür dilerim. Çok özür dilerim. Bir şey söylemem gerekirdi. Çok terbiyesizdi.

Başını sallıyor.

– Ne olduğundan haberi yoktu. İşitme sorunum olduğumu ve tekrar etmesini söylemeliydim. Bize ilk bunu öğrettiler: utanmamak gerekir. Ben neden yapamıyorum bunu ? İnsanların bunu öğrenmelerini göze alamayacağım için mi ? Yoksa korkağın teki olduğum için mi ?

Garson hesabı getiriyor. Julia ödüyor, tam kalkarken çok cömertçe bir bahşiş bıraktığını fark ediyorum. Kendini hâlâ kötü hissediyor.

Gece neşesiz bitiyor. Birlikte benim eve gitmeyi teklif ediyorum ama daha yanıtlamadan ne diyeceğini biliyorum, evine, Luke'e dönmesi gerek. Fazla uzak olmayan Julie'nin Bar'n'a gitmeyi kabul ediyor. Gece ılık ve açık, dışarda oturup birlikte olmanın verdiği keyfi yeniden bulmaya çalışıyoruz. Kahve ve içkiyle bir tatlı paylaşıyoruz. Daha sonra ona teşekkür ediyorum ama öpmüyorum. Yolun büyük bir kısmını onunla yürüyorum, ama isteği üzerine kapısına gitmiyorum.

20

– Kontrbassız prova yapacağımızı söylememiştiniz, diyor Julia.

Piers, Helen, Billy ve Julia, *Alabalık Beşlisi*'nin ilk provası için buluşuyor. Royal College of Music'te fena sayılmayacak bir piyanosu olan bir oda tutabildik. Ben gözlemci ola-

rak geldim ama bu provanın ardından dörtlünün de provası burada olacak.

Kontrbasın yokluğundan Julia'nın etkileneceğini düşünemediğim için ona bundan söz etmeyi unutmuşum: halbuki derinden gelen ritm atışları Julia'nın vazgeçemeyeceği kadar önemli. Keşke akıl edip önceden uyarsaydım onu ya da bir şeyler yapsaydım.

– Bütün sorun kontrbasçının Viyana'da olması, diyor Helen. Yapabileceğimiz bir şey yok. Oraya gittiğimizde o kadınlada da prova yapacağız.

– Kadın mı? diye şaşırarak soruyor Julia.

– Evet. Petra Daut, diyor Piers.

– Pardon, soyadını anlayamadım. Nasıl yazılıyor?

Piers'in yanıtı için susuyorum. Ne kadar az yüze bakması gerekirse o kadar kolay olur.

– D, A, U, T. Tanıyor musunuz? Yani Viyana'dan belki tanıyorsunuzdur...

– Sayılmaz. Orkestra çevrelerinde olmadığım için kontrbasçılarla pek temasım olmuyor.

– Başlayalım mı? diye soruyor Piers.

– Başlamadan önce Piers, diyor Julia. Söylemek istediğim birkaç şey var...

– Söyle.

– Viyana'ya gitmeden önce bir kez daha prova yapacağız değil mi? Sesi özellikle çok sakın. O provada bir kontrbasçı olsun isterim... çok isterim. Kontrbas olmadan eseri tam anlayamayacağımızı düşünüyorum.

– Bulacağımız kontrbasçının kadın olmasını mı istersin? Helen'in bu sorusuna Billy başını çellosundan kaldırıp bakıyor.

– Benim için fark etmez.

Billy Julia'yı destekliyor, "Bence de kontrbasla prova yapılmalı. Alttan destek aldığım ender eserlerden biri, çok hoşuma gidiyor. Arkadaşım Ben Flath'a bizimle çalışmak ister mi diye sorabilirim."

– Prova yapıp sonra konserde çalmamayı kabul eder mi? diye soruyor Piers.

– İyi bir arkadaşım. Rica edersek, yardımcı olmak için yapar, tek şartı Scherzo'da ondan fazla ötmemem olur ve tabii

sonradan birkaç kadeh de içki ister. İyi içicidir.

– Harika Billy, diyor Julia. Hepinize teşekkür ederim.

– Yarın akşam Philharmonia’da çalışıyorum, onunla karşılaşıacağım. Ne zaman boş olduğunu sorayım mı ?

Billy’nin sorusunu herkes başıyla onaylıyor.

– Sayfalarını çevirmemi ister misin ? diye soruyorum Julia’ya.

– İstemem Michael, teşekkürler, notaya bakmadan çalışacağım, önümde durması dikkatimi dağıtır. Ama notaları dizinin üzerinde tutarsan sevinirim, bölümün ortasında durursak nereden başlayacağımızı bana gösterirsin.

– Notaları önünde istemediğinden emin misin ? diye tekrar soruyorum.

– Eminim. Çok iyi bildiğim bir eser. Umanım baştan sonra durmadan çalabiliriz. Ne dersiniz, böyle yapalım mı ? Herkes için uygun mu ?

Piers kaşlarını kaldırıyor. Julia’nın sözleri ricadan çok emir gibi. Biz, yaylı saz çalanlar, çalma esnasında birbirimizle iletişim kurmaktan hoşlanırsınız, bazı şeyleri çalarken özellikle kendi doğal haline bırakırsınız, en büyük mutluluk giriş çıkışları o anda takip etmek, herkesin kendisine göre ayarlamasına izin vermektir; özellikle bu gibi durumlarda, üç yaylı saz sırtını piyanoya vermiş çalarken.

– İyi, tamam, bizim için sorun değil, Piers, nazikçe konuşuyor ama dışardan birinin direktif vermesinden hiç hoşnut olmayacağını biliyorum.

Kucağımdaki notalara bakıyorum. Piyano birkaç kez durup yeniden başlıyor, Julia her seferinde nasıl girecek diye dehşete kapılıyorum. İlk seferinde belki hiç durmadan bir defada çalınırsa, ritmi daha iyi bulur diye umuyorum.

Piers tempo veriyor, “Tum-mmm-umtata-tatata-Tum ? Tamam mı ?”

– Bence biraz yavaş. Billy karışıyor. Sen ne dersin Julia ? Orayı sen çalıyorsun.

– Allegro vivace dediğine göre belki biraz daha vivace çalabiliriz ? Düşündüğü tempoyu piyanoda çalıyor.

Piers onaylıyor. “Tamam. Hazır mısınız ?”

Julia’ya bakıyorum, kalbim çılgınca atıyor. Sakin ve dikkatli görünüyor, gözleri diğerlerinin üzerinde, ne notalara ne

de klavyeye bakıyor. Şimdi, müziği ezberlemesinin onun için ne kadar önemli olduğunu anlıyorum, sadece kendi partiyonunu değil, tüm eseri.

Parnakları tuşlardan sesler çıkarırken, gözleri de Piers'tan Billy'e, önündeki sayfaları okur gibi dikkatle geziniyor. Müziği, onların parmaklarından, yaylarından ve nefeslerinden takip ediyor. Eserin başlarında kontrbasın eksikliği fazla hissedilmiyor, kontrbasın vereceği tempoyu zaten piyano veriyor. Ama eserin başka yerlerinde kontrbas olmadan ne kadar zorlandığını görüyorum. Kontrbasçının parmaklarından alacağı görsel verilerin tümünün eksikliği... Fakat bunları düşündükçe kendimi gergin ip üzerinde yürür gibi hissediyorum, dar bir boğazın üzerinde yürüyorum, altımdan gelen bir kuşun sesini duyuyorum önce, sonra şarkısını söyleyerek üzerimde dönmeye başlıyor kuş, yükseklerde, çok yükseklerde: bir balığın adını taşıyan eser için garip bir imgelem.

Solo temasını çalarken, genelde noktasız çalınan bazı titremeleri noktalı çalıyor. Farklı bir okuma tekniği olduğunu düşünüyorum fakat Helen çok keskin bir bakış atıyor.

Birinci bölümdeki ilk duraklamada Julia soruyor, "Tekrar?"

Piers coşkulu bir tonla konuşuyor, "Aynen devam."

Birinci bölümü bitiriyorlar. Aslında bitiriyorlar demek haksızlık oluyor: harika çalıyorlar. Gerginliğimden güzelliğin tadını çıkaramıyorum. Beklemediğim bazı yerlerde Julia önden gidiyor, girişle ilgili bir sorun çıkmaması için yapıyor sanırım bunu; tek başına çaldığı yerlerde de kendi ellerine bakıyor, diğerleriyle nasıl eşzamanlı çalabildiğini hiç anlayamıyorum. Bölümün başındaki on iki sesli akordu yansıtan, finaldeki on iki sesli bas olmadığı için on bir akora geldiğimizde notanın üzerinde duran sol elimin titrediğini görüyorum.

– Tekrarları atlayalım mı ? diye soruyor Piers.

– Scherzo'dakiler hariç, diyor Billy.

Tempoya karar verdikten sonra adagio'yu çalmaya başlıyorlar; biraz sorun çıkıyor ama durmalarını gerektirecek büyüklükte değil. Ardından da üçüncü bölüm scherzo geliyor, tam bir kördüğüm.

Sorun birinci tümcede. Piers ve Helen presto tempoda,

vuruştan önce üç süsleme notası çalıyor, sonra herkes birbirine giriveriyor.

Tekrar, tekrar deniyorlar, hiç tam uyumlu olamıyorlar. Bu sefer biraz önceki gibi hızlı geçmeye olanak yok. Sorunu mutlaka çözmek gerekiyor. Julia gittikçe daha şaşkın hatalar yapıyor, herkes şaşıyor. Biraz önce öylesine güzel çalan birinin müzikal bir sorunu olmayacağı açık, sorunun neden kaynakladığını anlayamıyorlar.

- Bir grupla ilk kez çalmak hep çok zordur, diyor Billy.
- Beş dakika mola verelim, diyor Piers. Bir sigara içmeliyim.

- Burada sigara içmek yasak değil mi? diye soruyor Billy.
- Bilmem ki. Neyse, en iyisi dışarı çıkayım.

Düşünceli duran Helen, "Ben de biraz hareket etmek istiyorum. Billy sen de gelmez misin?"

- Geliyorum. İyi fikir.
- Ben burada kalayım, diyorum.

Julia bir şey söylemiyor. Kendi dünyasına gömülmüş gibi, benden çok uzaklarda... hepimizden çok uzaklarda.

Kendi başımıza kaldığımızda hemen endişelerim eriyor. "Duyma cihazın takılı mı?"

- Evet, bir kulağımda. İlk başta yardımcı oluyordu sonra ses tonlarını bozmaya başladı Michael. Kendimi ele vermeden ayarlamasını yapamazdım, ben de birinci bölümün sonunda kapattım. İkinci bölüm de kötü gitmeye başlayınca, duraklamada yeniden açtım. Şimdi her şey birbirine karıştı. Kontrbas olsaydı, eminim...

- Scherzo'nun başındaki sorunu çözemezdi, diyorum. O tümcenin çıktığı her yerde ayrı sorunu yaşayacaksın.

- Haklısın. Belki en iyisi doğruyu söyleyip...

- Şimdi yapma bunu. Düşünme bile. Bu sorunu çözme yardım etmez, aksine daha beter başka sorunlar çıkarır şimdi. Sakin ol.

Julia gülümsüyor ama yüzü çok üzgün. "Biliyor musun, 'Sakin zürafayı düşünme' der gibisin. Yapmamam gerekeni söyleyerek aklıma getiriyorsun.

- Helen'e de aldınış etmemelisin.

- Etmiyorum.

- Bak Julia, girişlerini tempo ve ritimden alıyorsan, yani

görsel olarak, o zaman duyma cihazını çıkartman iyi olur. Zaten ses bozularak geliyorsa, yanıt verecek zamanın kalmıyor.

– Herhalde. Onun neler duyup duymadığını anlamayan birinden gelen öğütlerimin hiç ikna edici olmadığı kesin.

Onu öpüyorum. “Haydi. Bir de benimle dene. Kaybedecek neyin var?” Hızla kemanımı çıkartıp yayı geriyorum. Akort bile yapmadan ona tempo veriyorum, başımı birkaç kez oynattıktan sonra ilk temayı çalıyorum.

Birkaç denemeden sonra oluyor ya da en azından şimdiye kadar olduğundan daha iyi oluyor.

Julia gülümsemiyor. Sadece, “Başka önerin var mı?” diye soruyor.

– Evet. Andante’de herkesin ölçü başına üç nota çaldığı, senin altı nota çaldığın yerde, tempoyu biraz yavaşlatıyorsun. Herkes seni iteklemeye çalışıyor, bir tek orada gözlerinle onları takip etmiyordun.

– Evet, çünkü orada beni izlemeleri gerekiyordu.

– İzlerin geride kalıyordu, diyerek gülüyorum, o da gülmeğe başlıyor. Bir de benimle dene. Yayımlı yeniden elime alıyorum ve başlıyoruz.

– Çok iyi, Piers içeri girmiş. Yerimde sıçıyorum, beni gören Julia da korkuyor.

– Ne o, çakmağını mı unuttun? diye soruyorum.

– Onun gibi bir şey, diyerek Piers dışarı çıkıyor.

Herkes dönünce prova devam ediyor. Sorun çıkmadan scherzo’yu, ardından dördüncü ve beşinci bölümleri çalıyorlar.

Bitirdiklerinde, “Çok iyiydi, gerçekten iyiydi,” diyor Piers. “Bence daha detaylı çalışmayı kontrbasla yapacağımız prova ya bırakmalıyız. *Alabalık* için bugünlük bu kadar yeter. Umarım aldırılmazsın Julia. Dörtlü olarak birkaç şeye bakmamız gerekiyor, az zamanımız kaldı. Billy, Ben Flath’le görüştüğünde, tabii eğer kabul ederse, bir sonraki provanın saatini ben herkese bildiririm. Senin numaran yok bende Julia.”

– Bana faks çekebilir misin? Prova yaparken telefon çaldığında tüm dikkatim dağılıyor, bu günlerde çok çalışmam gerekiyor.

– Telesekreterin yok mu? diye soruyor Piers.

– Faksı tercih ederim, Julia ona numarasını uzatıyor.

21

Piers, Westbourne Park Caddesi üzerinde orta tabaka aydınların mahallesinde tek odalı bir bodrum katında oturuyor. Piers'in uzun boyu düşünülürse, bodrum katı için tavanları oldukça yüksek. Üstündeki katta, Portekiz'e ucuz tatarifeli turlar düzenleyen turizm acentası; acentanın bir yanında evlere servis yapan pizzacı, diğer yanında da gazeteci var. Tam karşısında muazzam bir gökdelen, çevresinde de tuğla duvarlı apartmanlar var.

Beni içkiye evine davet ettiği için, bir şişe kırmızı şarap açıyor. Davranışları çok sıcak fakat aklını karıştıran bir konu olduğu belli. Prova dündü.

– Şu karşı duvara akşamüstü iyi güneş vuruyor, diyor.

– Burası kuzeye bakmıyor mu ? diye soruyorum.

– Biraz. Burayı bir sanatçıdan aldım. Sonra, yürüttüğüm mantığı anlayıp ekliyor. Haklısın, biraz garip. Yazın güneş batarken beş dakikalığına o yönden buraya yansıyor. Belki başka bir yerden yansiyordur. Çok güzel kızıl bir ışık doluyor. Geçen sene gazete bayii kocaman metal gazeteliğini zincirlerle bağlayarak tam önüme koyunca, ışık azaldı. Çok sinir oldum.

– Şikâyet etmedin mi ?

– Ettim. Kapısının önünde duran gazete ve dergilerin çalındığını, bunu yapmak zorunda olduğunu söyledi. En azından benim ışığımı kapatmamasını isteyebilirdim ondan, ama... Piers omuzlarını silkiyor. Seninle ne konuşacağımı biliyor musun ?

– Hayır ! Güzel yüzüm için çağırdığını sanmıştım !.. Evet, biliyorum. Tahmin ediyorum.

– Hiç anlamıyorum. Julia'nın nesi var ? Harika bir piyanist, öyle iyi ki, yani çok iyi bir müzisyen, ne demek istediğini anlıyorsun. Onunla çalmak gerçekten zevkli, ama ne olduğunu anlayamıyoruz... Yani onu kötü falan bulduğumuz yok, yalnız scherzo'nun başında neler oldu anlatabilir misin ? Bazen herkese olan takıntılardan mı ?

Şarabımı yudumluyorum. "Sonunda çözümlendi ama değil mi ?"

– Evet.

– Eminim aramıza Ben Flath katıldığında sorunlarımızın çoğu çözülecek.

– Biz ?

– Yani, siz.

Belki Piers bir nebze pişmanlık hissediyor.

– *Alabalık*'ta kemanı senin çalmanı istiyorum, diyor.

– Hayır ! ağzımdan istemdişi çıkıyor, aslında, “Evet !” demek istiyorum.

Piers sağ elinde tuttuğu çakmağıyla parmaklarını oynatıyor. “Çok ciddiylim.”

– Piers ama sen o eseri çok seviyorsun. Nicholas Spare'in *Alabalık*'i rezil ettiği seferi hatırlıyorum.

– Arada ne oldu ? Piers yanıt vermeden soruyor.

– Ne arası ?

– Anlarsın ya işte, biz odadan çıktığımızda...

Omzumu silkiyorum. “Oo, biraz çaldık o kadar, zor yerleri farklı bir yorumla denemek istedik...”

– Orada başka bir şey dönüyordu. Rahatsız olmazsan bir şey sormak istiyorum.

– Sor.

– Becerememekten korkmuyorsun değil mi ? Yanlış anlama. Demek istediğim, her zamanki pozisyonundan farklı bir konumda çalmaktan korkuyor musun diye...

– Dördüncü bölümdeki yeri çalıp çalamayacağımı mı soruyorsun ?

Piers biraz utanmış başını sallıyor. “Evet. Ve daha başka bir sürü yer. Zor bir eser.”

– Hallederim, diyorum, alınmadan. Daha önce de çalmıştım, okuldayken. Yıllar önceydi, ama eminim çaldıkça hatırlarım. Bak Piers, *Alabalık*'i çalmak istediğini biliyorum. Bu kadar cömert davranmak istediğinden emin misin ?

– Cömertlik etmiyorum, diyor sinirli bir tonda. Öyle bir eser ki, ya kusursuz çalarsın ya da berbat. Gerçek iletişim kemanla piyano arasında. Aslına bakarsan şimdi çalmamak işime geliyor. İşim başımdan aşkın: çok yoğunum. Musikverein bir müzisyen değişimi kabul ettiğine göre, ikincisini de edebilir.

– Neden yoğunsun ?

– Orada burada bir sürü iş.

– Ve de şurada ? diyorum, hiç düşünmeden.

– Ne ?

– Pardon... pardon... aklıma geliverdi. Otomatik cevap. Unut gitsin.

– Garip herifin tekisin, Michael.

– Eee, sonra ?

– Ne sonrası ?

– Neden yoğunsun ?

– St. Martin-in-the-Fields’la *Sinfonia Concertante* çalışıyorum, Viyana’dan hemen sonra da solo konserim var, bir de hepinizin yapmaya kesin karar verdiği bu Bach.

– Sen istemiyor musun ?

Piers kollarını açıyor. “Fikre yeni yeni alışmaya başladım. Bana kazık attığınızı düşünüyordum. Dün gece, saat ikide çalışıyordum; esrar gibi alışkanlık yapıyor.”

– Belki komşuların başka bir sözcük kullanırdı.

– Ne komşusu ? Yarım ağız gülüyor. Bu sığınakta komşu falan yok. Kafamın üstünde bir turizm şirketi o kadar.

– Evet, tabii.

– Her neyse, biliyorsun ilk kez başıma gelmiyor; daha önce de iş arkadaşlarımla ters düştüğüm olmuştu. İş arkadaş, ortak, yandaşı, ne demeli bizim gibilere ?

– Dörtlüdeş.

Piers yaptığı espriyi komik bulmadığından konuşmasını sürdürüyor. “Dünyanın en garip şeyi dörtlü olmalı. Başka neyle karşılaştırabileceğimi bilemiyorum. Evlilik ? Şirket ? Savaşa giden bir birlik ? Kendi içine dönük, kendini yok eden rahiplik ? Verdiği zevkin yanında bir sürü de dert çıkartıyor insanın başına.”

Şişeyi alıp kadehlerimizi dolduruyorum.

– Bu kadar sorunlu olacağımı hiç sanmıyordum, sanki kendi kendine konuşur gibi. Önce Alex; sonra Tobias’la yaşanan onca olay. Her iki yılda bir böyle bir şey oluyor, olmak zorunda.

– Alex benden önceydi, diyorum. Tobias’ın Piers’in ruhuna girip dördümüze hükmetmeye kalkıştığı günleri konuşmak istemiyorum.

– Şu karşıdaki dev binanın bir iyiliği, sabahları saat on bir civarında güneşi tam bu odanın içine yansıtıyor. Yoksa burası çok daha beter olurdu.

Bir şey söylemeden başımı sallıyorum.

– Venedik'te ışık bir başka... Orada bir ay kaldık. İlk başlarda Alex'in başı felaket ağrıyordu, sonra aniden iyileşti ve oraya âşık oldu. Bundan iki gün sonra aklımıza harika sandığımız dörtlü kurma fikri geldi. Aslında fikir Alex'e aitti. Yine elindeki çakmağa gözü takılıyor, sonra kendi sözlerinden sabırsızlanmış gibi. Nereden açtım bu konuyu, diyor.

– Maggiore acaba hepimiz gittikten sonra da devam edecek mi, merak ediyorum, diyorum. Saçlarımız kırlaşıp, yaşlandıığımızda...

– Umarım devam eder. On iki yıl, bir dörtlünün hayatı için çok uzun zaman değil sanırım, ama bazen insana yüz-yıl gibi geliyor. Bir bakarsan, Takács iki yeni üye aldı, Boro-din'lerde ilk ekipten sadece çello kaldı, Julliard'da ise ilk üyelerden artık hiçbiri yok. Ama hepsi de oldukları gibi kalmayı becerdi.

– George Washington'ın baltası gibi.

Piers bir açıklama bekliyor.

– İki kez baltanın başı, üç kez de sapı değişti fakat o hâlâ Washington'ın baltası.

– Ha, evet, tamam... Bir şey daha var: Beethoven beşlisi için birinci keman çalmak istemiştin, hatırlıyor musun ?

– Nasıl unutabilirim ki ?

– Tabii. Bu konuda biraz düşündüm. Yeni kararlar aldım. Alex'le birinci ikinci keman değişimiyle ilgili yaşadığımız gerginlikleri yeniden yaşamak istemiyorum.

– Aynı fikirdeyim.

– Ancak sen de her zaman ikinci keman çalmayı biraz aşağılayıcı bulabilirsin. Ya da hırslanabilirsin. Piers içkisinden bir yudum alıp bana bakıyor, bu bakışıyla sözleri soruya dönüşüyor.

– Pek değil, diyorum, ama doğruyu söyleyip söylemediğimden emin değilim. Şey, ikinci keman biraz farklı. Bukalemun gibi, eşlikten soliste, sonra tekrar eşliğe geçmek gerekiyor. Daha ilginç... bence. Sonuçta bu söylediklerim genel anlamda doğru.

– Yine de beşlide birinci keman çalmak istedin ? Üstüme gelmeye devam ediyor.

– Piers, sana söylediğim gibi, o çok özel bir durumdu. O

beşlinin benim için çok farklı bir anlamı var.

– Benim sorum şu... diyor Piers. Dörtlünün dışında bir şey çaldığımızda birinci keman ya da tek keman çalmayı düşünür müsün ya da ister misin? Şaşırdığımı görünce devam ediyor. Örneğin, yaylı sazlar altılısı, flütlü dörtlü, klarnetli beşli türünde şeyler çaldığımızda...

– Piers, şarap çarptı galiba. Son günlerde doktora gittin mi?

Piers oldukça soğuk bir sesle yanıtlıyor, "Ciddiyim."

– Tabii ki düşünürüm, ama ister miyim bilmiyorum.

– Biraz karışık, sanırım biraz da çelişkili bir yanıt oldu.

– Öyle. Demek istediğim... bu konuya sen de değindin az önce... böyle bir konuda kararı sadece ikimiz veremeyiz. Billy ve Helen'in hoşuna gitmeyecektir. Alex ile sen değiş tokuş yaparken rahatsız oluyorlarmış. Beşli ya da altılı fark etmez, bundan etkileneceklerdir.

– Peki ya flütlü dörtlü? Veya piyanolu beşli... *Alabalık* gibi?

– Haklısın biraz daha farklı. Evet, düşünebilirim... ama yok hayır, düşünemem... ben olduğum yerden memnunum.

– O halde *Alabalık*'i çalmayacaksın?

– Çalacağım!! diyorum aceleyle.

– Neden? Bu da mı özel bir anlam taşıyor?

– Hayır, bunun anlamı farklı. Julia'yla çalmak istiyorum. Belki bu onun son defa...

– Son defa, ne?

– Son defa başkalarıyla çalışı.

– Tam ne demek istiyorsun? Piers tüm dikkatini toplamış yüzüme bakıyor. Başkalarıyla çalmasını engelleyen bir şey mi var?

– Yok, hayır.

– Michael, doğru söylemiyorsun gibi bir his var içimde.

– Doğru söylüyorum. Solo kariyer yapmak istiyor. Oda müziği topluluklarıyla gün geçtikçe daha az çalması demek. Tam ne zaman kesecek bilmiyorum. Aslında kesip kesmeyeceğini bile tam bilmiyorum.

– Oda müziğinden artık zevk almıyor mu?

– Böyle söylemedim.

– Ne demek istiyorsun? Ne oldu sana böyle? Provada olanlar neydi? Dikkat yitimi sorunu mu var? Sorun sadece

o eserle mi ilgili ? Yoksa sorun ikinizin dostluğunda mı ? Mutlaka biliyorsundur. En azından bir fikrin vardır.

Saldırgan sorgulamasından sıyrılmaya çalışıyorum, "Bilmiyorum, Piers. İlerde bir sorun çıkmayacak."

– Ama şimdi bir sorun var. Keşke bizimle çalacağını öğrenir öğrenmez seni bulsaydım, diyorum. Bizlerin bilmediği bir şeyleri bildiğin kesin. Biz bir dörtlüyüz. Aramızda güven olmalı. Şimdi hemen söyle ? Nedir sorun ?

Köşeye sıkıştım. Yalan söylüyorum ve Piers farkında. "Julia'yla konuşmadan sana bir şey söyleyemem."

Piers gözlerini üzerime odaklamış duruyor. "Michael, ne bok olduğu hakkında en ufak bir fikrim yok, ama korkmaya başladım. Senin de korktuğun belli. Şimdi her ne ise bana söylemek zorundasın... hem de hemen şimdi."

– İşitme sorunu, diyorum, neredeyse duyulmaz bir sesle, yere bakarak.

– İşitme sorunu mu ? Ne tür bir işitme sorunu ?

Bir şey söylemiyorum. Sözlerimin ağırlığının ancak farkına varıyorum. Piers'ın deşmesi için yarayı açan bendim, hep susmalıydım.

– Haydi, konuş Michael. Yoksa şimdi Lothar'a telefon edip her şeyi anlatmasını isterim. Çok ciddiylim. Şimdi telefon ediyorum.

– Julia sağır, Piers, kendimi çaresiz hissediyorum. Tanrı aşkına kimseye söz etme bundan.

Piers'in suratı bembeyaz, "Hepsi bu kadar mı ?"

– Evet, hepsi bu. Başımı durmadan sallıyorum.

Piers'in akli karışmış olabilir, ama bana inandığından şüphem yok. "Doğru söylüyorsun değil mi ? Evet ya da hayır. Tek kelime."

– Evet.

– Lothar'la konuşsak iyi olur. Bu büyük bir felaket.

Yerinden kalkmak için doğruluyor ama kolunu çekerek yerine oturtuyorum.

– Yapma, gözlerinin içine bakıyorum. Düşünme bile. Sandığın kadar büyük bir felaket değil.

– Billy'nin haberi var mı ? Ya Helen'in ?

– Elbette yok. Kimseye söylemedim. Sana da söylememeliydim.

– Bize daha önce söylemeliydin. Alınmış bir tonda konuşuyor. Bizden nasıl saklarsın böyle bir şeyi ? Bilmek hakkımız değil mi ?

– Haklarından söz etme bana. Çok değer verdiğim birinin güvenini kırdım sana söyleyerek. Belki söylediğim için ömür boyu beni affetmeyecek. Sana söyleme niyetim yoktu. Umarım ona bir şekilde yardımcı olur... yani, hepimiz neye gereksinim duyduğunu anlayıp ona göre davranabiliriz, onu doğru yolda yönlendirebiliriz...

– Yanılgıyı sürdürecektir miyiz ?

– Harika çalacak. Seni de, Viyanalıları da, herkesi büyüleyecek, Billy de Schubert'in ruhunu çağırıp bizi kutsamasını isteyebilir, her şey yolunda gidecek.

– Sessiz izleyici olarak ben de dahilim.

– Sen de dahilsin, çünkü yaptığın fedakârlığın farkında olacaksın.

– Şimdi düşününce, pek fedakârlık gibi görünmüyor."

– Olduğunu göreceksin.

Julia hakkında acımasız bir şey söylemesini bekliyorum ama beni şaşırtıyor.

– Umarım öyle olur. Hem bizim adımıza, hem de Schubert'in anısına. Birkaç saniye sakın duruyor. Nicholas'ın *Alabalık* hakkındaki görüşlerinden etkilenmemin nedeni, kendi çelişkili düşüncelerim olabilir. Acayip bir eser. Bir durup bir başlıyor, aynı şeyi çok fazla tekrar ediyor, son bölüm de, senin de dediğin gibi, sonradan eklenmiş gibi... tabii sonradan eklendiği doğru... ama o bölümü çok seviyorum. Yirmi iki yaşında böyle bir şey bestelemesi ne garip.

– Belki de en iyisi vazgeçmek.

Yine uzunca bir sessizlikten sonra, "Evet, ben de böyle düşünüyordum, ama şimdi bir şaheseri yeniden yaratmaktan vazgeçmek anlamsız görünüyor. Galaksinin bir köşesinde ne yaptığımı düşünürken kendime iki soru sorarım. Bir şeyi yapmak mı, yoksa yapmamak mı daha iyi ? Ve bunu benim yapmam başkasının yapmasından daha mı iyi ?" dedikten sonra biraz bekliyor, "Sanırım buna bir üçüncüsünü ekledim biraz önce: başkasının yapması benim yapmamdan daha iyi mi ?"

– Anlıyorum, Piers. Bunun için sana çok teşekkür ederim. En içten duygularıyla söylüyorum.

Piers kadehini ciddiyetle kaldırıyor. "Ve en içkili duygulanla?"

Kadehleri tokuşturuyoruz.

- Sanırım Julia için üzgün olduğumu söylememem seni şaşırtmıştır.

Birkaç saniye söylediklerini düşündükten sonra, "Hayır, hiç şaşırmadım," diyorum.

Fakat kendime şaşıyorum, bana olan güvenini böylesine çabuk nasıl harcadım, şimdi kendimi -ve onu- bu sırrın ağırlığından kurtardığımı düşünerek kendimi avutuyorum. Yine de onun onayı olmadan, ona sormadan nasıl yapabildim? Piers'tan diğerlerine söylememesi için söz vermesini istiyorum, bir an önce benim onlara söylemem şartıyla kabul ediyor.

22

Eve gelir gelmez Julia'ya faks çekiyorum. Bürokratik tarzda alaycı girişler yok bu sefer, sadece çok acil bir durum için ertesi sabah evimde görüşmemiz gerektiğini yazıyorum. Sadece on dakika gelmesinin bile yeterli olacağını, ama mutlaka gelmesi gerektiğini söylüyorum.

Geliyor. Luke'ü okula bıraktıktan sonra geldiğini tahmin ediyorum. Bu sefer öpüşürken bir şeylerin yolunda gitmediğini hissediyor; hemen durup beni neyin rahatsız ettiğini soruyor. Bir saati var ama acil durumu hemen on dakikada halletmemizin iyi olacağını söylüyor.

- Julia, haberi var. Ona söyledim.

Suratıma korkuyla bakıyor.

- Dün gece söyledim... Elimden bir şey gelmedi. Çok üzgünüm.

- Ama dün gece onunla birlikteydim.

- Kiminle?

- James.

- Hayır, hayır... ben Piers'tan söz ediyorum. Bir şeyler hissetmiş.

- Sen neden bahsediyors'un? Piers'ın bilmesi o kadar önemli mi? Biraz daha sakın ama hâlâ bulmacayı çözemiyor.

– Bugün Billy ve Helen'e de söylemem gerekiyor. Önce seninle konuşmayı bu yüzden istedim.

– Anlamıyorum, Michael, Piers'a tam olarak ne söyledin ?
– Seni, yani sorununu.

Şokun etkisiyle gözlerini kapatıyor.

– Julia ne yapacağımı bilemıyorum...

Ama gözleri hâlâ kapalı. Elini tutup alnımın üzerine koyuyorum. Sonunda gözlerini açıyor, ama henüz bana bakmıyor, benim arkamda duran, ötemdeki bir şeye bakıyor. Konuşmasını bekliyorum.

– Önce bana soramaz mıydın ?

– Soramazdım. Yüzüme bakarak sordu. Güven meselesi idi.

– Güven ? Ne güveni ?

– Yüzüne bakarak yalan söylemeyi sürdüremezdim.

– Evde seninle ilgili benim ne yaptığımı sanıyorsun ? Benim için de kolay değil. Diğer seçenekler çok daha acı verici.

Ona olanları ve olayların nasıl geliştiğini anlatıyorum. Sonuçta belki böylesinin daha iyi olacağını... yardım, dayanışma ve iyilik getirebileceğini söylüyorum. Bütün bunları kendimi affettirmek için söylediğimin farkındayım.

– Belki haklısın, ama uzun vadede bunu bilen birisi neden benimle çalışmak istesin ?

Sorusu yanıtlanabilir türden değil.

– Sana zarar verdim. Biliyorum. Özür dilerim.

– Saçmalama Michael, diyor bir süre sonra. Nasılsa ortaya çıkacaktı. Babam akademik çevrenin çok dedikoducu olduğunu söylerdi, müzik çevresinin daha beter olduğunu biliyorum. Lothar'dan başka insanlar da belki şüpheleniyorlardı, hatta biliyorlardı. Kendime ekzantrik bir hava vererek kamufle etmeye çalışıyordum. Şimdi hepsi çok anlamsız.

– Kimseye söylemeyeceklerine dair, hepsine yemin ettirebilirim.

– Evet, evet, bunu yapabilirsin. Artık gitmem lazım.

Kimse onunla müzik yapmak istemezse, en korktuğum şeyi yapmış olacağım. Şimdi *Alabalık*'ta onunla birlikte çalışacağımı nasıl söylerim ? Zamanı değil. Ama şimdi değilse ne zaman söylerim ?

– Biraz daha kal. Seninle konuşmalıyım Julia.

- Kontrbasçı... Billy'nin arkadaşı ?
- Bilmiyorum.
- Gitmeliyim.
- Ne yapacaksın ?
- Bilmiyorum. Yürüyeceğim.
- Parkta mı ?
- Sanırım.
- Seninle gelmemi istemez misin ?

Başını sallıyor. Bu sefer asansörün gelmesini bile beklemeden, merdivenlerden inmeye başlıyor.

23

Helen, Billy ve ben yakındaki bir kafede buluşuyoruz. Helen'in evinde ustalar var, benim evi önermiyorum bile, Julia'yla son karşılaşmamızın anıları her yerde. İkisine aynı anda söylemeye karar verdim. Onu buraya apar topar getirdiğim için Billy'den özür diliyorum, ama zaten şehre ineceğini söylüyor. İkisine ayrı ayrı söylemek olanaksız göründü: bir an önce üzerimden bu yükü atmak istiyorum.

Kahvelerimiz gelir gelmez söyleyeceğimi söylüyorum. İlk başta ikisi de inanmıyor. Helen biraz suçlu duruyor. Billy müzik yapma açısından olayın pratik yönlerini soruyor. Piers'ın bildiğini ama başka hiç kimsenin bilmemesi gerektiğini söylüyorum. Helen başını sallıyor. Şaşkınlığının ardından üzüntüsü hissediliyor. Billy, Lydia'dan başka kimseye söylemeyeceğini söz veriyor.

- Lütfen Billy, Lydia'ya bile söylememelisin.

- Aramızda sır olamaz. Evliliğin anlamı bu.

- Tanrı aşkına Billy, bana evliliğin ne olduğunu anlatma. Bu ikiniz arasında bir sır değil. Julia'nın müzik hayatını sana emanet ediyorum. Lydia bunu anlayışla karşılar.

Billy cevap vermiyor.

- Ya kontrbasçı, arkadaşın Ben ?...

- Bunu ondan saklamak olanaksız olacak. Çok zekidir. Julia'nın çalışından değil, bizim davranışlarımızdan anlayacağından eminim. Onu bana bırak. Tamam Lydia'ya söyle-

mem. Konuya değinmemeye çalışırım.

– Bütün konserlerimiz içinde bu konserin başına gelmesi ne kötü, diyor Helen. Hem de Musikverein’da. Ne yapacağız? Ne yapmamız gerek? Yanlış anlamayın, Julia için çok çok üzülüyorum.

Billy, “Dört seçeneğimiz var. Konserden vazgeçebiliriz. Hemen yeni birini buluruz. Julia’yla devam ederiz ve kimseye söylemeyiz. Ya da konser salonunun izniyle *Alabalık* yerine başka bir eser seçer, onu çalışırız. Benim fikrimi sorarsanız, bir prova daha yapıp bakalım nasıl gidiyor. Scherzo’nun başındaki komik bölüm dışında, geçen sefer oldukça iyi geçmişti. Şimdi bazı şeyleri daha iyi anlıyorum. Piers ne diyor?”

– *Alabalık*’ta Piers çalmıyor, diyorum, ben çalışıyorum.

Helen ve Billy inanmaz gözlerle bana bakıyor.

– Bana sorarsanız, devam etmeliyiz, diyorum. Mutlaka devam etmeliyiz. Bu konser için inanılmaz sezgilerim var. Harika bir konser olacak. Viyanalılar şaşıracak... bana inan. O gece hiç hata olmayacak.

24

Julia’ya *Alabalık*’la ilgili faks çekiyorum. Provadan önce ona haber vermemin tek yolu bu. Benimle görüşmek istese de buluşma ayarlayacak kadar zaman yok. Faksımı yanıtlamıyor.

Provada karşılaşıyoruz. Günlerdir çalışıyorum; dış görünüşüm, sinirden uyuşmuş birinin dinginliğine sahip. Özel bir sıcaklık göstermeden başıyla selam veriyor. Galiba her birimizle arasına eşit bir mesafe koymaya çalışıyor. Ben Flath, sarırm Billy’nin önerisi üzerine, kontrbasını piyanoya doğru çevrili tutuyor, böylece Julia onun ellerinin devinimini daha kolay izleyebilecek. Kontrbasın derin nabızları çok yardımcı oluyor. Billy’nin abartılı baş sallamaları ve açık telleri çalışı da şimdi yerinde olduğundan kendini hiç kısıtlamadan hareket ediyor. Bunca görüntülü drama, Viyana’da son provalarımızda törpülenmiş olacak ama şu anda bize çok yardımcı oluyor.

Onunla birlikte çalmak, hem de *Alabalık*’ta, daha önce ya-

şamadığım bir tatmin duygusu veriyor. *Alabalık*'ı yıllar önce bir kere Manchester'da öğrenciyken çalmıştım. Bugün onu çalarken hissettiğimiz mutluluğa rağmen, gerginlik ve gariplik var. Büyük dilimler halinde çaldığımız yerlerde daha az sorun oluyor. Her ölçüyü tek tek çaldığımız bölümlerdeyse Piers'in gözlem ve analizleri, fazla abartılı el kol ve ağız hareketi yapmadan, Julia'nın duyu sinirleri üzerinde etki yapmayan ses kırıntıları arasındaki nüansları anlamasına yardımcı oluyor.

Piers'in provaya katılması ilk önce garibime gitti. Ne de olsa bu eserde rol oynamaktan kendi vazgeçmişti. Fakat sonra anladım ki, gelmesindeki neden herkesi kontrol altında tutmaktan çok, bizler ve Julia için beklenmedik sürprizlerle dolu olabilecek durumlarda dış gözlemci olarak danışmanlık yapmaktı.

Julia'nın soğuk davranışlarıyla aramızda açılan uçurum, provanın sonuna doğru kapanmaya başladı.

Piers, "Bence Viyana'dan önce hepiniz bir prova daha yapmalısınız," dediğinde, gönüllü Ben Flath dahil hepimiz başımızı sallayarak onaylıyoruz.

25

Bir kez daha bir araya geliyoruz. Bu sefer her şey yolunda gidiyor. Julia kontrbasın tınısıyla uyum içinde. Prova bitince hemen gidiyor, benimle sadece bir ya da iki kelime konuşuyor, diğerleriyle konuştuğu kadar.

Neden korkacağımı bilemiyorum artık. Julia'nın güvenini yitirmiş olmak mı yoksa eseri çalışmak için kendi halinde kalmayı istemesi mi? Günlerdir hiç haber alamadım. Ne kاپıyı çalıyor ne de yazıyor. Kazanmaya çabaladığım dinginlik yavaşça eriyor. Her an onu düşünüyorum.

Geceler serin, gündüzlerse ilkbaharla parlak. Ağaçların alt dallarındaki yapraklar üst dallara kadar sıçradı, gölün çevresindeki parkın çok hoşuma giden geniş ve boş görüntüsü dolmaya başladı. Tüm dünya tomurcuklanıyor ve ben bıkkın ve üzgün duruyorsam, her geçen gün daha zorlanıyorsam, bunun biricik nedeni paylaşamamam. Birkaç gün

sonra mayıs gelecek ve uçağa bineceğiz.

Nihayet bir mesaj yolluyor: iki gün sonra öğle yemeğine gelebilir miymişim ? James'e uygunmuş, hisse senetleri ve borsanın hafif uyukladığı yorgun haftanın sonunda tatil günü. Yine de beni özlediğini eklemiş. Öğle yemeğinin bir anlamı var, Luke henüz uyumamış olacak ve beni gördüğüne sevinecek. Hepsinin selamıyla bitiyor mesaj.

Bunlar onun ilk sözleri ama ne anlama geliyor ? Neden James'le şimdi tanışmalıyım ? Bu tehlikeyi göze almamızı gerektiren neden ne... gerçekten istiyor mu bunu ? Yaptıklarımın karşılığında böylesine büyük bir işkenceyi hak ediyor muyum ? James'i tanımıyorum bile ama selam yolluyor. Ne söylemem gerekiyor ?

Hepsi: erkek, kadın, çocuk, köpek. Dünyayı seyrettiğim yükseklerdeki inimden aşağı ineceğim elbette ve evet, gideceğim; mümkün olduğunca sakın bir görünüş takınacağım, hiç hissetmesem de. Yeter ki onun sevdikleri zarar görmesin. Ben bu konularda hiç başarılı değilim, elimden gelse hiç gitmem. Bir neden ya da bir iş uydurur, gitmemek için bahane bulurdum veya ertelerdim. Ancak onu çok uzun zamandır görmedim. Bir tehlike göze alındıysa bu benim için alındı, istesem de istemesem de kabul etmeliyim. Kendimi oldukça kötü hissederek yazdığım yanıtta, memnuniyetle geleceğimi söylüyorum.

26

Sol gözümün arkasında zonklayan bir ağrı var. Yakınımdaki kilisenin çanları sol notasında çalıyor. Bugün, Julia'ya yemeğe gideceğim gün. Dikkatle tıraş oluyorum. Aynadaki gözler kuşku dolu.

James Hansen ne kadarını biliyor ? Ne kadarını ona anlattı... anlatmak zorunda mı kaldı ? Yıllar önce Viyana'da ayrıldığımızda çok kızgındı. Kendini çaresiz ve kimsesiz hissettiğinde kalbinden geçenleri bir başkasına anlattı mı acaba ? Ona anlattı mı ? İlk seçilen olmadığını ya da ilk seçenin kendisi olmadığını hissetti mi hiç ?

Geçmişimizi bilmesine ne gerek var ? Ben Julia'nın mü-

zisyen arkadaşlarından biriyim, o kadar; eskiden tanıdığı bir iş arkadaşı, ikisinin tanıştığı şehirde daha önce bulunan biri. Bana ikisinin ilişkisinden hiç bahsetmedi: birlikte Mnozile, Liers'a, Café Museum'a gittiler mi, yoksa mahrem bölgelerimiz olarak bir yabancıya kapalı mı kaldı ya da özellikle oralarda mı kendini gösterdi? Benden neden bahsetsin ki, gri odalarda buluşmalarımızdan, kestane ağacı altında vedalaşmamızdan kime ne?

Dokuz yıllık evliliğe dayanacak sır var mıdır?

Ya James'le kanımız uyuşmazsa, o zaman ne olacak? Pe ki ya onu seversem?

Yeniden çalmasını sağlayan o olmuş, Julia'yı dinleyen herkes ona teşekkür edecektir. Ben de teşekkür ediyorum. Onunla karşılaşmak istemiyorum. Yaratacağı tehlikeleri göremiyor mu?

Neden orada karşılaşmamızı istiyor? İlk uzun mektubunda pencereler, piyanolar, bahçelerden söz ediyordu; nasıl yaşadığımı biliyor, benim de bilmem gerekmez mi? Fakat umutsuz varlıkları bir araya getirmenin bir anlamı var mı: ikimizin hayatı ile o ikisinin hayatı? Suçluluk duygumuz azalacak mı? Luke benimle konuşmaya başladığında yeni şüpheler mi uyanacak? Yoksa ikimiz arasında bir şey olmayacağına mı karar verdi? Söylenemeyen gerçekler kendiliğinden anlaşılсын diye ortalığa, istemeyerek ama isteyerek bırakılmış bir mektup gibi miyim?

Hastalanamaz mıyım? Onu göremem o zaman... kullandığı hafif kokusunu duyamam, bana hatırlattığı daha koyu misk kokusunu hissedemem. Beni özlediğini söylemiş. Doğru olmalı. Beyaz evlerden oluşan mahallelerin arasından onun evine doğru yürüyorum.

27

Kapıyı kocası açıyor, o değil.

– Merhaba, ben James. Siz de Michael olmalısınız. Elimi sıkarkenki gülümsemesi rahat.

Başımı sallıyorum. “Evet. Tanıştığınıza sevindim.”

Boyu benden biraz kısa ama benden daha yapılı. Temiz bir tıraşı var, Julia gibi mavi gözlü ve sarı saçlı. Luke'ün koyu saçları başka yerden geliyor olmalı. İngilizleştirmeye çalışmadığı Boston aksanıyla konuşuyor.

– Buyrun. Julia mutfakta. Luke ise bahçede. Tanıştığınızı söyledi.

– Evet.

– Size sormak istediği bulmacaları varmış... İyi misiniz ?

– Biraz başım ağrıyor. Az sonra geçer.

– Aspirin ? Tylenol ? Ağrı kesici ?

– Hayır, teşekkür ederim. Onu takip ederek oturma odasına giriyorum.

– Ne içmek istersiniz ? Portakal suyu içeceğinizi söylemeyin sakın. Bir kadeh şarap ? Martini ? Başınızın ağrısını hemen geçirir.

– Bir martini olsun.

– İyi. Ben de martini severim ama Julia sevmiyor. Onun arkadaşları da pek sevmez. Aslında bu ülkede kimse sevmiyor galiba.

– O halde neden bana ikram ettiniz ?

– Sonunda Martini içecek birini bulma umudumu kesmediğimden. Hiç Amerika'ya gittiniz mi ?

– Evet. Turneyle.

– Şimdi de bir haftalığına Julia'yı Viyana götürüyorsunuz.

– Götürüyorum... götürüyoruz.

– İyi. Tatile ihtiyacı var.

– Şey... pek tatil sayılmaz, diyorum, kullandığı sözcüğe sinirlendiğimi gizlemeye çalışarak. Yaptığı çok zor bir iş. Kim için olsa zor olurdu, ama onun için çok daha zor, sağlığı yüzünden...

– Evet, başka bir şey söylemiyor. İçkimi hazırlamakla meşgul. Kısa süren bir sessizlikten sonra, İnanılmaz biri, diyor.

– Biz de öyle düşünüyoruz.

– Çalması nasıl ?

– Eskisinden çok daha iyi.

– Eskisinden mi ?

– Viyana'dan. Oturma odasının cumbalı penceresinden dışarı bakıyorum, dışardaki çıplak ağaç nisan ayının geldiği haberiyle henüz uyanmamış.

– Elbette. James Hansen içkimi veriyor. Karıştırdım ama çalkalamadım. Korkarım bu işin uzmanı değilim.

– Ben de değilim, diyerek içkimi alıyorum. Uzman olmanın yararlarından biri. Benim için bütün olay zeytinde. Neler saçmalıyorum? Gözlerim bir nikâh fotoğrafına takılıyor, Julia'nın babası, kucağında (sanırım) Luke'ü tutuyor. Fotoğraflar, tablolar, kitaplar, halılar, perdeler, yastıklar... dolu bir oda, kaya gibi sağlam bir yaşam biçimi.

James Hansen gülüyor. “Çok ilginç. Bankacılıkta uzmanlaşmanın faydalarını görebiliyorum, ama sanatta zararlı olabilir. Yargılama yönün fazla gelişmemişse daha çok zevk alabilirsin.”

– Buna inanıyor olamazsınız.

– Yok, hayır.

Bu adam Julia'yla evli olabilir mi? Her gece bu adamla mı yatıyor? Neden bu adamla oturmuş karşılıklı espriler yapıyorum?

– Julia'nın gelmesini bekleyelim mi, aşağı inip ne yaptığına bakabiliriz. Caroline, yardımcımız, bugün izinli; Julia mutfakta fazla zaman harcamamak için güveç yapmaya karar verdi. Belki kapının zilini duymamıştır.

Mutfak, giriş katında, sokaktan görünüyor, bahçeye açılan bir kapısı var. Luke içeri dalıyor, Julia da fırının düğmesini çeviriyor, ellerimizde kadehlerle merdivenin başında duruyoruz.

– Luke!

– Baba! Buzby Bayan Newton'ın kedisini kovalıyordu... Aa, selam!

– Merhaba Luke... Merhaba Julia. Bu arada Julia bize dönmüş gülümsüyor.

Daha önce *hausfrau*³ Julia'yla karşılaşmamıştım. Oğul, koca, kocaman fırın, bahçede görünen krem rengi kamelyalar, tavandan sarkan bakır tencereler, önlük, kepçe. Bunca pırlıfıdan rahatsız oluyorum.

– Buzby nerede? diye soruyorum Luke'e. Bir an beynimin içinde bir boşluk hissediyorum.

– Bahçede tabii ki, diyor Luke.

– Her şey hazır ama yemek yemeden önce Michael'e bah-

çeyi göstermek istiyorum, diyor Julia. Sevgilim, masayı hazırlar mısın ?

Önlüğünü çıkartıp kapıyı açıyor, birlikte geniş bahçenin özel bölümünde duruyoruz. Artık yalnızız.

Bir süre bitkilerinden söz ediyor: bazıları açmış kırmızı ve altın rengi laleler, kahverengi ve sarı sarmaşıklar, sıra sıra dizilmiş eflatun hercaî menekşeler ve tabii muhteşem kamelyalar.

Demek ki "sevgilim" o. Ben ise konuğum: işkence edilen ve saygı gösterilen, aslında ikisi arasında pek fark yok. Ev sahibem nefes kesici Julia... Julia ile James, harika çift... birbirleri için yaratılmışlar, evet, başharfleri bile uyum içinde... yerel toplantıların gözbebeği... ancak, bildiğiniz gibi, o Amerikalı.

Julia, her aşamada kümelerin bir arada bulunduğu duvar dibindeki salkımlara bakışımı izliyor, bazıları büyürken diğerleri solmuş bile. Bir bahçenin ne kadarlık bölümü sesle ilgili ?.. Taş üzerinde ayak seslerimiz, küçük çeşmeden akan suyun sesi, kuşlar, arı vızıltıları ? Gözlerimizle daha ne kadar konuşabiliriz ?

– Eski sahipleriyle hiç tanışmadım, diyor Julia, James buraya gelip her şeyi düzenledi; ben zor günler geçirirdim. Yirmi senedir burada yaşıyorlarmış.

Başımı sallıyorum ama konuşmaya cesaretim yok. Yarı delirdiğimi hissediyorum. Yirmi yıl. Bu kadar zaman içinde ne kadar çok şey birikir, yığınla fotoğraf, okul taksitleri, birlikte yenen yemekler, yıllarla olgunlaşan ortak yatak, paylaşılan zor günler, budaklanan sarmaşık. Bir de bunca yılda birikecek güveni düşünmek lazım, bunu kiloyla tartmak da olanaksız.

– Bu baş döndüren limonlu yasemin kokusu buradaki küçücük beyaz çiçeklerden geliyor. İnsan tahmin edemiyor, değil mi ?

– Ya, ben senden geldiğini sanıyordum.

Julia kızıyor. "Ne kadar güzeller değil mi ?" Şimdi de krem rengi kamelyaları gösteriyor.

– Evet, nefis.

– Biliyor musun, kamelyalar ölmeden önce hiç uyarmıyor. Su vermeyi unutsan biraz büzülmek gibi bir huyları

yok, acı çektiklerini hiç göstermiyorlar, aniden ölüveriyorlar.

– Neden beni buraya çağırdın ? Neden ?

– Michael...

– Delireceğim. Neden onunla tanışmam gerekiyordu ?

Olanları göremiyor muydun ?

– Böyle hissediyorsan neden geldin ?

– Seni başka türlü nasıl görebilirdim ?

– Michael, lütfen... olay çıkartma. Beni tekrar düş kırıklığına uğratma.

– Tekrar ?

– James bize doğru geliyor... Lütfen Michael.

– Yemek sofrada tatlım, diyor James Hansen. Konuşmanızı bölmek istemezdim ama açlıktan ölüyorum.

Yemek sönük geçiyor. Ne hakkında konuştuk ? Bir iki kişiden fazla misafir çağırmadıklarını, çünkü konuşmaları takip etmenin zor olduğunu anlatıyorlar. Masaya da artık gü-rültüyle yenen yiyecek koymuyorlarmış, Julia konuşulanları duyamıyormuş. İki hafta önceki dolu fırtınası. Luke'ün müzik dersleri. Okulda en az sevdiği ders. İngiltere'de ve Amerika'da son durumlar. Amerikan ile Alman Steinway piyanoların farkı. Bankacılık üzerine birkaç yanıt: sorumun ne olduğunu bile hatırlamıyorum, aslında hiç ilgimi çekmeyen bir konuda neden soru sorduğumu bile bilmiyorum. Evet, kuzu güveç. Evet, leziz. Kuskus.. evet, çok severim.

Kocasını duyarlı bir adam, zeki ve bilgili, Amerikalı bankacı önyargım doğru değilmiş. Hissetmemesine imkân var mı... ama anlamış olsaydı bu kadar sakın ve dostça davranır mıydı ? Kuru üzümlü muhallebi. Anne ayı, baba ayı ve yavru ayı muhallebilerini yiyor. Bu nezih adama karşı duyduğum nefret uyuyor.

– Haftaya ninem geliyor. Onun muhallebisi çok daha iyi oluyor. Daha çok üzüm koyuyor.

– Ya, öyle mi ! diyor Julia.

– Konser için Viyana'da olacak sanıyordum, diyorum.

Luke gülmeye başlıyor, "O ninem değil, onun adı Oma."

Ne yapıyorum burada ? Fazla düşüncesiz bir davranış. Yoksa gerçek düşüncesizlik Wigmore'da arkaya gelmesi miydi ? Bu kayanın üzerindeki kaygan yosunlar mıyım ben ?

– Hep birlikte uçuyormuşsunuz, diyor James.

– Evet, aynı uçakta. Menajerimiz altıncı bileti de sonunda buldu.

– Her turda o da sizinle birlikte gelir mi ?

– Hayır gelmez.

– Harika bir konser salonunda olacaksınız, Julia bana oranın dünyadaki en iyi akustiğe sahip salon olduğunu söyledi. Birkaç kez gitmiştik. Ses çok iyiydi.

Bir şey söylemiyorum.

– Konseri daha küçük bir salonda vereceğiz sevgilim, Brahms-Saal, diyor kocasına. Orada birlikte konser dinlediğimizi sanmıyorum.

– Altıncı bilet kimin için ? diye soruyor James.

– Billy'nin çellosu. Sesimin kontrollü çıkmasına şaşıyorum.

– Nasıl yani, çello da insan gibi koltukta mı oturuyor ?

– Evet.

– Ona da havyar ikram ediyorlar mı ?

Julia gülüyor. Luke de fazla anlamadan katılıyor. “Birinci sınıfta gitmiyoruz,” diyorum.

Hayır, Julia, olay yaratmıyorum. Neden hâlâ buradayım ? Yaptıklarım için kalbim kaynatılmak zorunda mı ? Bunun için senden nefret etmeliyim.

– Kalkışta emniyet kemerini takıyor mu ? diye soruyor Luke.

– Evet, sanırım takıyor... Şey, özür dilerim, gitmeliyim.

– Daha evin geri kalan yerlerini görmedin bile, diyor Julia. Müzik odamı görmedin...

– Ben de daha bilmecelerimi sormadım.

– Özür dilerim, Luke, çok üzgünüm. Bir dahaki sefere. Harika bir yemektir. Beni davet ettiğiniz için çok teşekkürler.

– Bari kahveni bitir, diyor James gülümseyerek.

Bitiriyorum. Ne içtiğim umurumda değil, çamaşırsuyu olabilir.

– Çok sevindim, diyor sonunda. Arkasını Julia'ya dönerek ekliyor, Julia'nın bütün arkadaşları için bunu söyleyemem. Ne kadar kabayım değil mi, böyle söyleyemem gerekir. Umarım tekrar görüşürüz.

– Evet... evet...

Tam kapıya gelmişken, ısrarla uzun uzun kapının zili ça-

lıyor, zil iki notalı: biri ince diğeri kalın. Julia da duyuyor.

– Kimseyi beklemiyorduk, diyor James.

Aşırı giyimli bir kadın ile küçük bir çocuk kapının önünde duruyor.

– ... buradan geçiyorduk, çocuk çok ısrar etti, bu kadar yakına gelmişken cep telefonundan aramak gereksiz diye düşünüp geldik, zaten arabada cep telefonu kullanmanın çok zararlı olduğunu söylüyorlar... Aaa, merhaba, diyor yüzüme bakarak.

– Merhaba, diyorum. Bir yerden tanıdık geliyor, ama gözlerimin arkasında atan damarlar yüzünden bir şey düşünemiyorum.

Sokak sonunda işlek bir caddeye bağlanıyor. Aynı anda iki yolda gidebilir mi insan ? Her şey çözülüyor, ya çok erken çiçek açıyorlar ya da çok geç. Luke muhallebisinin içinde yirmi, kırk, altmış yıl üzüm sayacak. Üzerlerine aşk yazılmış, ayrıcalıklı öyküleri kim takip edecek ? Bu adamın Viyana'yla ne ilgisi var ? Bizim orada en azından bir geçmişimiz var. Bir yabancı bu sınırlar içinde gezinemez. O sadece geçmiş olabilir, şehir hâlâ bizim.

Beşinci bölüm

Öğleden sonra geç saatte bindiğimiz uçakta Billy ve çello-su yan yana oturuyor. Piers ile Helen de birlikte. Dört sıra arkalarında Julia ile ben oturuyoruz, o pencere kenarında, ben de yanında. Biraz önce kitap okuyordu. Şimdi uyukluyor.

Avusturya Havayolları'nın hostesi renkli kâğıt peçetelere sarıli sandviçlerle dolu bir tepsiyle geliyor. "Krem renginde-kiler peynirli, diğlereri somon balıklı," diyor bana sandviçle-ri uzatarak.

– Pardon ? Uçağın uğultusundan ne dediğini pek anlaya-mıyorum. Elinde tuttuğu tepside krem rengine benzer bir şey göremiyorum.

Bir an önce kurtarın beni bu salaktan ses tonuyla, "Krem rengi olanlar peynirli, diğlereri somon balıklı" diye tekrarlıyor.

– Geri zekâli değilim, ne dediğinizi anlıyorum. Hangileri peynirli dediniz ?

Aptalca suratıma bakıp, "Bunlar" diyor.

– Krem peyniri mi var içlerinde ? Bunu mu demek istiyor-sunuz ?

– Paketlerinin rengi... özür dilerim efendim... renk körü olduğunuzu anlamamıştım...

– Renk körü sizsiniz, ben değil. Bunlar kahverengi.

Kadın iyice affallıyor, tepside sandviçimi alırken gözleri-ni açmış bana hayretle bakıyor, bir süre daha elinde tepsiy-

le duruyor. Sonra bir anda başka kimseye servis yapmadan dönüp gidiyor.

– Kız başından beri “kahverengi” diyordu, Julia zamanında uyanıp hostesle aramda geçen tartışmayı izlemiş.

– Neden beni aptal durumuna düşmekten kurtarmadın ?
“Krem rengi” ile “kahverengi” çok farklı söyleniyor. Neden o kadar kaba davrandın kıza ?

– Ben mi kaba davrandım ?

– Otorite gördüğünde hemen dikenlerini gösteriyorsun. Karşındakinin üniforma giymesi yeterli.

– Ne zamandan beri hostesler otorite oluyor ?

– Hostes oturağı mı dedin ?

Gülmeye başlıyorum.

– Tamam, gül. Bu açıdan dudak okumak çok zor. Birinci mevkide daha kolay oluyor.

– Eminim öyledir. Birinci mevkide daha da kolaydır. Sana inanıyorum.

Evindeki öğle yemeğinden beri ilk karşılaşmamız. Julia uçağı neredeyse kaçınıyordu, biz uçağa binerken o ancak bekleme odasına giriyordu. Emniyet kemerlerinin ışığı söner sönmöz onun yanına gittim, havayolları dergisinin günrük-süz alışveriş listesini inceleyen gri saçlı bir adamın yanında oturuyordu. Adamdan nazikçe benimle yer değiştirmesini istedim. Biletlerimizi son anda gösterdiğimizizden karımla yan yana oturtulmadığımızı söyledim. Julia'ya bu arada birkaç kez “Sevgilim” diye hitap ettim. Adam çok kibardı, hemen bana yerini verdi, ama davranışım Julia'yı sinirlendirdi.

Sinirlenmesine aldırmadım, geçmiş geçmiştir. Şimdi Viyana'ya gidiyoruz. Onunla tanıştığım ilk geceyi ya da ayrıldığımız son günü aklıma getirmeyeceğim. Sakin kafelerde geçireceğimiz zaman bize iyi gelecek. Buraya âşıklar olarak değil, konser için geldik.

Zorla davet ettiği öğle yemeğinden söz etmiyoruz. Konserden sonra, Viyana'da annesinin yanında bir hafta daha kalacakmış. O hafta biz Viyana'dan ayrılmış olacağız. Kayınvalidesi Londra'da Luke'e bakacakmış. Bir de Maria yarın bizi öğle yemeğine davet etmiş.

– Heyecanlı mısın ? diye soruyorum.

– Evet.

– Ne garip değil mi ? diyorum. Hatırlıyor musun, bir ara neredeyse viyolacı ile kontrbasçı bulup *Alabalık*'i üçlümüzle çalacaktık ?

– Maria onunla Kärnten'e gitmemi istiyor.

– Gidecek misin ?

– Belli değil.

– İlk dört gün, annene bizimle otelde kalacağını söyleyebilir misin ? Daha sonra onunla nasıl olsa bir hafta birlikte olacaksınız.

Başını olmaz anlamında sallıyor. Gözleri kapalı. Çok yorgun görünüyor.

Viyana'da kaybettiğini Londra'da bulması olası mı ? Londra'da kaybettiğimizi Viyana'da yeniden bulabilir miyiz ? Uçağın fondaki uğultusu içine kendimi gömerek düşüncele-re dalıyorum, bir yandan da arkasında açık gökyüzü, onun yüzünü seyrediyorum.

2

Bulutlar gitti; günbatımı ve gece önümüzde. Gece karanlık. Karanlık sular gibi kara ormanların üzerinden uçuyoruz... Viyana görünüyor... kocaman bir dönmedolap, kule, ızgara gibi altın damlaları, birkaç yere de gümüş serpilmiş, biraz ötesinde de tanıyamadığım ışısız bir bölge. Ve iniyoruz.

Bagajlar bant üzerinde önümüzde tekrar tekrar dönerken Julia'yla çok az konuşuyoruz. Hem çok yabancı hem de çok tanıdık. Gözümü Julia'dan ayırmadan Billy'yle konuşuyorum. İlk onun bavulu geliyor.

Bayan McNicholl kızını alıp Klosterneuburg'a götürmek üzere gelmiş. Lothar da birkaç dakika sonra bizi Hotel am Schubertring'e götürmek üzere karşılıyor. Yüzlerce şeyden bahsediyor, ama hiçbirini anlamıyorum.

Uyumak için fazla heyecanlıyım. Geceyarısı yataktan kalkıp giyiniyorum. Tramvay raylarının üzerinden geçerek şehrin göbeğine gidiyorum. Saatlerce orada burada yürüyorum: burada şıı olmuştu, şurada şöyle demişti...

Şehri bir zamanlar gördüğüm gibi göremiyorum: bakışım

taze değil, büyülenmiyorum. Görüntüler sadece ruh hallerinden oluşuyor. Kentin taşları yüksek, ağır ve serin, biraz hayalet, biraz *gemütlich*,¹ bodur bedeninde aşırı büyük yürek taşıyan Viyana, şimdi çok sakin.

*Still ist die Nacht, es ruhen die Gassen.*² Issız sokaklarda adımlarım serserice dolaşiyor. Düşüncelerim tek tek yok oluyor. Saat üçte yeniden yatağa giriyorum ve hiç düş görmeden deliksiz uyuyorum; belki de hatırlanmayan düşler görüyorum. *Gute Ruh, gute Ruh, tu die Augen zu.*³

3

Ertesi sabah kahvaltıdan sonra Julia otele geliyor, beşimiz, Lothar'la arabaya binip 4. Bölge'deki, yeni atılımlar yapılarak fabrikanın içine konser salonu ve prova odaları yerleştiren Bösendorfer piyano fabrikasının uzun binasında bizim için ayrılan prova odalarından birine giriyoruz. Normalde pazar günleri kapalı olan binayı Lothar açtırmayı becermiş. Konser salı günü, prova yapacak fazla zamanımız yok.

Birlikte çalacağımız Petra Daut ve Kurt Weigl, bizden önce gelmiş. Hiçbirimiz onları tanımıyoruz, sadece adlarını daha önce duymuş olanlarımız var, bu yüzden güler yüzlü ve göbekli Lothar bizleri tanıştırıyor.

Alabalık'ta kontrbas çalan Petra'nın koyu renk bukle saçlarla çevrili yüzü yuvarlak, daha önce fark edilmeyen yüz hatları güldüğünde çok çekici oluyor. Bermuda Üçgeni adlı bir gece kulübünde caz çaldığı için geç saatlerde ortadan kaybolurmuş. Lothar, caz çalsa da aslında klasik müzisyen olarak iyi tanındığını ve *Alabalık*'i daha önce birkaç kez çaldığını söyledi.

Yaylı Sazlar Beşlisi'nde ikinci çello çalacak olan Kurt ise, solgun yüzlü, uzun boylu, nazık, çekingen, fikirlerini sakince açıklayan biri. Küçük bir bıyığı var. İngilizcesi harika,

1 Huzur. (ç.n.)

2 Gece sessiz, sokaklar dinleniyor. (ç.n.)

3 İyi uykular, iyi uykular, gözlerini yum. (ç.n.)

ama arada bir sevimli hatalar yapıyor, örneğin, bazı eleştirmenlerin *Alabalık*'i "ihmal edilebilir" bulmasını doğru bulmadığını söylüyor. *Alabalık*'ta çalmadığı halde bunu söylemesi hoşumuza gidiyor. İlk başta *Alabalık*'i çalışacağımızı bildiği halde gelmiş, nasıl çaldığımızı görmek istemiş. Bu yüzden de Lothar ona Julia'nın duyma sorununu açıklamak zorunda kalmış.

Petra haftalar önceden uyarıldı. Piers ve Erica ne kadar önceden bilirse o kadar iyi olur diye düşündü. Lothar'ın anlattığına göre, duyduğunda bir müddet konuşmamış, sonra da, "Daha iyi. Her şeyi nasıl berbat ettiğimi duymaz" demiş. Şimdi Julia en net duyabildiği ses olduğu için kontrbasın onun için ne kadar önemli olduğunu açıklıyor. Üçümüz bir kenara çekilip en iyi göreceği ve duyacağı pozisyonun ne olabileceğini tartışıyoruz. Julia konuşmayı takip etmekte zorlanıyor, birkaç aydır hiç Almanca dudak okuma fırsatı olmamış. Konuya hâkim olmadığı anlarda Petra'nın hemen Almanca konuşmaya başlaması sorun yaratıyor.

Bina ıssız ve mağara gibi karanlık. Prova odamıza girince kocaman altın sarısı soyut yapraklarla süslü kırmızı bir piyano buluyoruz. Kapağı ve kuyruğunun üstü bile kızıl çizgilerle süslenmiş, piyanonun ayaklarına da form verilmiş. Julia irkilmiş bir halde piyanoya bakıyor.

– Ne kadar da şıkmuş, diyor Petra.

Julia beni biraz şaşırtarak, "Ben bununla çalamam" diyor.

– Nereden biliyorsun, daha sesini duymadın bile, Petra bunu söyledikten sonra utanıyor, Julia ise gülüyor.

– Sanki yaşlı teyzem kırmızı mini etek giymiş de birlikte dışarı çıkmışız gibi. Bu kılık içinde onunla düzgün bir diyalog kuramam, diyor Julia.

– Sanırım kırmızıyı pek sevmiyorsun, diyor Petra alaycı.

– Asansörün yanındaki Cola makinesinin rengi olarak fena değil, derken Julia eliyle koridoru gösteriyor.

– Evet, diye aniden atılıyor Helen. Haydi başka bir piyano bulalım. Korkunç bir yaratık bu. Ben de üzeri rengârenk benekli bir viyolada Schubert çalmayı istemezdim.

Şansımıza, gri halılı, büyük siyah cenaze piyanolu boş bir oda buluyoruz. Petra beraberinde katlanan taburesini de getirmiş, yüksekliğini ayarlayıp Julia'nın iyi görmesini sağlı-

yor. Prova başlıyor. Eseri neredeyse hiç durmadan bir defa-da çalışıyoruz.

Petra son bölümü çalarken gözlerini kapatmış sallanarak senkopları darbe gibi vuruyor.

Tam önünde oturan Helen, çalmayı bırakıp ona dönüyor: "Petra sanırım burada biraz sakin olmalısın."

– Çok sakinim. Sapsakin, cazcılar gibi...

– Caz severim, diyor Helen. Eminim tanısaydı Schubert de severdi. Ama bestelediği caz değildi.

– Keşke Konzerthaus'da konser verseydik. Musikverein'in dinleyicisi fazla tutucu. Onları uyandırmak gerek, diyor Petra.

– Lütfen Petra. Etnik müzik yapmıyoruz burada, *Alabalık* çalışıyoruz.

Petra derin bir soluk alıyor; sonunda daha az "yenilikçi" bir yorumla çalmaya karar verip bölüme devam ediyoruz.

Julia ile ben verdiğimiz sinir savaşına rağmen ilk provamız fena değil. Petra'dan aldığı doğru ritimler beni hayrete düşürüyor, çünkü verdiği ritim hiç de tekdüze değil. Özellikle son bölümde kontrbasın üçlemeleri, vurma yerine dönerek alçalan bir iç uğultu yaratıyor, burada piyanonun nabzını kaybetmemesi, kolaylıkla yükselmesi çok önemli.

Julia'ya bakıp neredeyse çalmayı kesiyorum. Ne kadar iyi çalışıyor, birlikte ne kadar iyi çalışıyoruz. Garip koşullar bizi nasıl da buralara getirdi? *Alabalık* ve Viyana: bizim için kapanmış dosyalar değil mi? Arada sırada kuşkularım dağılıyor ve yaşadığımız sahneye, genelde yaptığımın aksine, başka bir perspektiften bakıyorum; bu açıdan bakıldığında geçmiş kutsanmış, hesap sormayan, olanaksızlıkların olası kılındığı bir yer oluyor yeniden.

4

Bir kere daha *Alabalık*'i çaldıktan sonra *Yaylı Sazlar Beşlisi*'ni çalışıyoruz. İşimiz bitince binanın anahtarlarını iade edip dışarı, gün ışığına çıkıyoruz.

Bösendorfer binasının boş ve sakin sokağında, tam karşıda, çimenler ve tüyleri uçmuş hindiba çiçekleri olan bomboş bir

arsa var. Tam ortasında üzeri beyaz çiçekler açmış akasyanın altında hiç umulmadık bir ayı heykeli duruyor. Dört ayağı üzerinde duran gerçek boyuttaki ayı, başını eğip omuzlarını kaldırmış, daha çok kocaman sevimli bir köpeğe benziyor.

Diğerleri ayrılıyor. Julia ile ben kalıyoruz. Ayının bir kuşağını ben, diğerini Julia tutmuş, provanın nasıl geçtiğine dair konuşuyoruz.

– Senin için ne kadar zor olduğunu biliyorum, ama ben-
ce çok iyidim, diyorum.

– Kötü bir günümdeyim üstelik.

– Bunu hiç tahmin edemezdim.

– Kontrbas çok yardımcı oluyor.

– İyi bir başçı. Ancak Helen'e katılıyorum...

– Öyle demek istemedim, diyor Julia. Yani, kontrbas olmadan yapamazdım demek istiyorum. Hep daha kötüye gidiyor. İçinde kontrbas olan kaç tane piyanolu oda müziği eseri var?

Bir şey söylemiyorum; sonra aniden bağırarak, "Dvorák var... yok, hayır, yaylı sazlar beşlileri geldi aklıma."

Julia başını çeviriyor. Yüzüme bakmadan, "Başkalarıyla son defa bu konserde çalacağım," diyor.

– Böyle söyleme!

Yanıma kendini kör ettiği için bir şey söylemiyor.

Elimi ellerinin üzerine koyuyorum, bana dönüyor, "Böyle söyleme" diyorum. "Düşünme bile."

– Düşünüyorum Michael. Kulaklarımı kaybettim. Böyle devam ederse, aklımı da kaybedeceğim.

– Hayır! Hayır! Bunu duymaya dayanamıyorum. Başımı ayının taş sırtına vurmaya başlıyorum.

– Michael... delirdin mi? Dur, yapma.

Duruyorum. Elini alnımın üzerine koyuyor.

– Fazla sert vurmadım. Sadece böyle söylememen için yaptım. Buna dayanamıyorum.

– Sen dayanamıyorsun. Bir de beni düşün.

– Düşünemiyorum.

– Geç kalmadan Maria'ya gitsek iyi olacak, diyor Julia.

Arabaya binene kadar yüzüme bakmadığı için konuşmuyoruz. Arabayı kullanırken de bana bakamayacağı için konuşmadan gidiyoruz.

5

Maria'nın kapısı önünde yeniden bir araya gelen üçlümüz, önce birbirine söyleyecek bir şey bulamıyor. Sonra kucaklaşmalar, "Ne kadar uzun zaman oldu"lar, "Hiç değişmemişsin"ler. Bütün bu konuşmaların altında dünyanın hızlı dönencesi ve artık hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacağı gerçeği yatıyordu.

Geçen yıllar içinde Maria ile Julia arada sırada bir araya gelmiş olsalar da, ben Maria'yı Viyana'yı terk ettiğimden beri hiç görmemiştim.

Kahverengi kıvrıkcık saçlı küçük bir oğlan çocuğu, onu içeri çekiştiriyor, "*Mutti*," diye bağıyor, "*Pitou hat mich gebissen*."⁴

– *Beiss ihn*,⁵ diyor Maria çabucak, ama Küçük Peter ısrarlı, annesi sonunda eline bakıyor ve çok cesur bir oğlan olduğunu, kediye rahatsız etmemesini, çünkü pantere dönüşebileceğini söylüyor.

Peter pek inanmıyor. Kendisine baktığımızı görünce, önce annesinin arkasına saklanıyor, sonra da içeri kaçıyor.

Maria, kocası Markus şehir dışında olduğu için bizden özür diliyor, ama bana bir sürprizi olduğunu söylüyor. Mutfağa girdiğimizde karşımda Viyana'daki ilk yılımda en yakın arkadaşım olan Wolfu görüyorum, salata kâsesindeki salataları karıştırıyor. Sırtıyor ve kucaklaşıyoruz. Birkaç sene mektuplaşmıştık, o benden önce ayrılmıştı, ama son üç-dört senedir hiç haberleşmedik. Bir dörtlüde çalışırmış o da, Carl Käll onun solist kariyerinden vazgeçmesine karşı çıkmıyordu.

– Burada ne yapıyorsun ? diye soruyorum. Herhalde önce yolu bizi dinlemek için gelmemişsindir.

– Alnında kırmızılık var, diyor Wolf.

– Evet, diye benden önce yanıtlıyor Julia. Bir ayı saldırdı. Daha doğrusu o bir aya saldırdı.

– Kapiya çarptım, diyorum. Daha doğrusu kapı bana çarptı. Bir saatte kalmaz geçer.

4 "Anne, Pitou beni ısırdı." (ç.n.)

5 "Sen de onu ısır." (ç.n.)

– Umanın bunu deneyimlerinden söylemiyorsun, diyor Julia, sonra Maria'yı bir köşeye çekiyor.

– Konserine gelemeyeceğim, diyor Wolf. Yarın Münih'e dönüyorum.

– Ne yazık. O zaman neden buradasın ? Dörtlünüzün bir konseri mi var ?

– Aslında burada olduğumu bilmiyorlar ama yakında öğrenirler. Şimdilik biraz gizli tutmak istiyorum. Traun Dörtlüsü'nde ikinci kemancı olmak için teklif aldım, onun için geldim.

– Harika ! diyorum.

Traun dünyanın en ünlü dörtlülerinden biri, hepsi elli yaşlarında, daha biz öğrenciyken Viyana'da oldukça tanınmışlardı. Dostum Wolf'u onların arasında düşünemiyorum. Çellistlerini hatırlıyorum, çok iyi bir müzisyendi ama adam o kadar utangaçtı ki, kimsenin yüzüne bakamazdı. Bir seferinde konserden sonra karşılaştığımızda benden çok ağır eleştiriler bekliyormuş gibi korkarak durduğunu görünce, acemi bir öğrenci olarak buna ihtimal vermeyip benimle dalga geçtiğini sanmıştım.

– Çok garip, bizim topluluk dağılmak üzere. İkimiz, diğer ikisiyle hiç geçinemiyoruz. Günther Hassler'in emekli olma-ya karar verdiğini ve Traun'un ikinci kemancı aradığını duyunca oturup onlara mektup yazdım. Benimle birlikte farklı birkaç eser çalarak birkaç saat denediler... ve işte buradayım. Beni denemek için önlerindeki birkaç konseri birlikte yapmayı önerdiler. Fazla bir beklentim yok, bu iş için başkalarını da denediklerini biliyorum... ama hiç belli olmaz... Şimdi sen anlat bakalım, programda *Alabalık*'tan başka neler var ? Maria bir tek onu söyledi.

– İlk eser *Quartettsatz*; aradan sonra da *Yaylı Sazlar Beşlisi*.

– Baştan aşağı Schubert mi ? İddialı program.

– Fazla mı iddialı sence ?

– Hayır, hayır, hayır hiç değil. *Alabalık*'ta nasıl oluyor da sen çalışıyorsun ?

Piers'in önerisini anlatıyorum.

– Bizim birinci kemancıdan ne kadar farklı, diyor Wolf etkilenmiş. Çok soylu bir davranış. Gerçekten. Buna karşılık sen ne yapmalıydın, biliyor musun ?

– Ne ?

– *Quartettsatz* yerine iki yaylı triosundan uzun olanını çalmalarını önerebilirdin. Aynı uzunlukta eserler. Böylece birinci kemancı da sen olmadan sahneye çıkardı. Böylece eşitlenirdiniz.

Biraz düşünüyorum. “Keşke aklıma gelseydi. Ama sanırım sahne üzerinde en az bir kere tam dördümlü olarak görünmemiz gerektiğini söylerdi.”

– Nazik biri mi ?

– Nazik değil, diyorum. İyi biri.

– Julia hakkında duyduklarım doğru mu ?

– Ne duydun ?

– Maria kaçamak birkaç şey anlattı, ama bir şeyler döndüğü kesin.

– Julia ile benim aramda mı demek istiyorsun ?

– Hepsi bu mu ? diye soruyor Wolf, biraz hayal kırıklığına uğramış. Bunu herkes anlar. Ben daha başka bir şeyler var sanmıştım. Peki, var mı ? Yani, gizemli bir şey mi dönüyor ?

– Hayır, benim bildiğim kadarıyla yok.

– Biliyor musun, pek sık konser vermese de Julia Almanya’da oldukça tanınıyor: yılda sadece birkaç solo konser. Birkaç sene önce Münih’te bir konser vermişti, ben de kim olduğunu hiç bilmeden gitmiştim, o olduğunu sonra öğrendim... Musikverein’da ilk çalışın mı olacak ?

– Evet.

– Heyecanlı mısın ?

– Şey...

– Hiç heyecanlanma. Nasıl olsa heyecanlanmak boşuna, insanın elinden bir şey gelmiyor. Birinci çeşitlemede bütün yazarları çalacak mısınız ? Wolf ayağa kalkıp abartarak umutsuz bir kemancının mi telinde en tiz notaları açılmayı becerememesini taklit ediyor.

– Ne demek çalacak mıyım ? Seçme hakkım var mı ?

– Elbette var. O oktavların olmadığı bir versiyonu var. Çok salakça, ama var.

– Çok geç, her nota çoktan zihnime ve ellerime yerleşti.

– Bir keresinde o versiyonu çalan birisini dinlemiştim. Kulağa daha iyi geliyordu... ama tabii herkes kemancının korkusundan ya da beceremediğinden çalmadığını sandı...

Dayanma gücün nasıl ? Dayanın, dayanın, dayanın, diyor Wolf. Hasta olduğunu biliyorsun değil mi ? Barıştınız mı ? Ölmeden önce barışsanız iyi olur.

- Dün gece şehirde dolaşırken onu düşünüyordum.
- Bardan bara dolaşıyordun, demek ?
- Yo, yanımda sen yoktun.
- Eee... sonra ?
- Sonrası yok, sadece onu düşünüyordum. Yüzlerce şeyin arasında aklıma geldi.
- Geçenlerde Stockholm'de konser vermiştik, konserin sonunda Carl arkaya geldi. Bayağı fena görünüyordu... Ona yeterince sabırlı davranmadın.
- Sabırlı davranmayan ben miydim ?
- Aynen. Wolf palyaçoluk ile ermişlik arasında hep kararsız kalmıştı.

Bu konu üzerinde başka bir şey söylemiyor, ben de söylemesini istemiyorum. Yıllar önce Julia da buna benzer bir şey ima etmişti. İnsan kendi zihnindeki zorlamalarla nasıl savaşılabılır ? Parmaklarım parçalansa çalamayacağım gibi, Carl Käll'in gözetiminde de keman çalamıyordum. Her tarafımı yetkesizlik sarmıştı. Çaresizdim... Bugün Julia'nın kendini hissettiği gibi... Ama benim durumum zamanla düzelebilirdi, düzeldi de.

6

Yemek boyunca Maria, eskiden hatırladığımdan daha fazla ve çok daha sinirli konuşuyor, belki Julia'nın sakatlığının Wolf tarafından fark edilmemesi için, belki de evlilik, aile ve zaman onu bu yönde değiştirdi, karar veremiyorum. O da, Julia gibi müzik çevresinden olmayan biriyle evlendi, ama profesyonel olarak Maria Novotny adını kullandı hep. Bir konudan diğerine atlıyor: bir damla güneş yüzü görmeden geçen kış, arada bahar olmadan aniden gelen yaz, yemekten sonra bahçedeki kocaman leylakları mutlaka görmeliymişiz, Paskalya tatilinde ailece kocasının doğum yeri Kärnten'e planlanan yolculuk, Julia'ya da katılması için davet, minik kedi Pitou ile

oğlu Peter'in ilişkisi, Pitou sadece bir yaşındaymış ve o çalışırken çello kutusunun içine girip uyumayı çok seviyormuş, keşke konserde bizimle birlikte ikinci çelloyu çalsaymış...

Wolf'un gitmesi gerekiyor, onu kapıya geçiriyoruz.

– Tatilde mutlaka Viyana'dan kaçmamız gerekiyor, diyor Maria kahvelerimizi içerken. Stadtpark'a yüzlerce otobüs park ediyor, binlerce neşeli budala İtalyan. Ve binlerce ciddi ve nazik budala Japon.

– Japonlar neden Paskalya Bayramı'nı kutluyor, diye soruyorum Maria'ya.

Maria bir saniye suratıma baktıktan sonra, Julia'ya dönüp, "Konserden sonra ne yapacağına karar verdin mi ? Bizimle Kärnten'e gelecek misin, yoksa burada annenin yanında mı kalacaksın ? Annen Viyana'ya yerleştiğinden beri benimle geçirecek vaktin olmuyor" diyor.

Julia biraz tereddüt ediyor. "Emin değilim Maria. Annem nefes aldırıyor. Bugün teyzem de geliyor, nasıl çalışacak zaman bulacağımı bile bilmiyorum."

– Kärnten ?

– Bilmiyorum, henüz bilmiyorum. Haydi dışarı çıkıp leylaklara bakalım. Hava ne kadar güzel.

– Ben önce gidip Peter'i uyandırayım.

Peter öğle uykusundan biraz huysuz uyanmış görünüyor, kedi yavrusunu leylakların altında uyur bulunca neşesi yerine geliyor. Peşinden koşmaya başlayınca, ayağı takılıp düşüyor. Annesinin yüzündeki endişeli ifadeyi görünce ağlamaya başlıyor. Maria onu içeri götürüyor, Julia'yla yalnız kalıyoruz.

Bahçeye nefis bir koku yayılıyor.

– Maria ikimizi biliyor mu ?

– Yemekte bana biraz daha az baksaydın, iyi olurdu.

– Seni zihnime kazımaya çalışıyorum... gelecekte görün-tünü kullanmak için. Demek akşam annene gideceksin ?

– Evet.

– O halde şimdi benimle otele gel. En azından bir iki saat birlikte geçirebiliriz.

Julia başını sallıyor. "Saat üç. Eve gidip teyzem gelmeden önce çalışmam gerekiyor. Hem bir de, hiç kiliseye gidecek vaktim olmadı."

Alnımda beliren küçük şişkinliğe dokunuyor.

– O kadar çok zaman oldu ki, diyorum.

– Doğru, diyor beni yanlış anlayarak, Bunca zaman sonra üçümüzün burada bir araya gelmesi çok garip. “Haydi Maria şu Beethoven do minör trio’yu çıkar da çalalım” demek geliyor içimden. Neredeyse yarın Mnozil’e öğle yemeğine gidelim diyecektim; biliyorsun artık Mnozil yok.

– Yok mu ? diyorum. Sanki Schönbrunn buharlaşmış. İnanamıyorum, daha doğrusu inanmak istemiyorum. Dün gece adımlarımın beni ona götürmemiş olması çok garip.

– Hayır, yerinde başka bir şey var artık... aydınlık ve hüzünlü, kişiliksiz bir yer oldu şimdi.

– Bunu neden daha önce söylemedin ? Neden Londra’da söylemedin ? Ne oldu ? Hâlâ hayatta mı ?

– Sanırım. Sattığını sanıyorum.

Yine başımı sallıyorum.

– Peki, Asia hâlâ orada mı ? Hafta sonları şehrin kalbi durduğunda, öğrenciler için yerel Çin lokantasından başka iyi yemek bulacağımız yer olmazdı.

– Evet. Geçen sene yerinde duruyordu.

– Julia, söylediğinde ciddi miydin ? Bir daha başkalarıyla müzik yapmayacak mısın ?

– Gün geçtikçe kötüye gidiyor Michael. Yapabileceğimi sanmıyorum. Gözleri acıyla doluyor.

Maria yanımıza dönüyor. Karar veremedi bize bakıyor, bakışlarından onaylamadığını, özellikle beni onaylamadığını hissediyorum.

– Gitmemiz gerek, diyor Julia.

– Tamam, diyor Maria soru sormadan. Önümüzdeki birkaç gün dolu olacağını biliyorum. Konserden sonraki gün Tuna kenarında birlikte olmalıyız, eski günlerdeki gibi. Markus geceleri geç saatlere kadar ve hafta sonları fazla çalıştı-ğından, eminim işten birkaç saat kurtulup yanımıza gelebilir. Ailece ? Olur mu ?

– Olur, diyor Julia bir anda. Değil mi ?

– Harika fikir, diyorum. Sesimdeki pişmanlığı gizlemeye çalışıyorum.

Konserden sonraki gün, Maggiore’nin tek serbest günü; bir gün sonra da Venedik’e uçacağız. Zaman çok değerli, baş başa olabileceğimiz zaman çok az.

7

Sessiz kemanımla otel odasında çalışıyorum. İlk başta isyankârca başladığım tempo, bir saat sonunda parmaklarım, beynim ve yüreğimin sakinlemesiyle doğru ritmi buluyor.

Odam en üst katta. Sessiz. Yüksek pencereden St. Stephen Katedrali'nin kulesi görünüyor.

Helen arayıp onlarla yemek yememi öneriyor: beni az gördüklerini, dördlüde tek Almanca bilen ve kenti tanıyan kişi olarak rehberlik yapmamı istiyor. Bahane uydurup bu şehirde herkesin İngilizce bildiğini söylüyorum. Arkadaş grubuyla gece eğlencesine dayanabileceğimi sanmıyorum.

Saat sekizde odaya yiyecek ısmarlayıp erken yatmayı planlıyorum; ama hava kararmaya başlayınca odamda duramıyorum, labirent koridorlardan asansöre gidip lobiye iniyorum. Zambaklar, süs bitkileri, şamdanlar, aynalar, şemsiyelikler; resepsiyonun arkasından Schubert'in gözleri bana bakıyor. Bir adam eski formları yırtıyor.

Resepsiyon masasına dayanıp gözlerimi kapatıyorum. Dünyanın delirten gürültüsü: kalabalık bardan gelen uğultunun oluşturduğu fon üzerine bir yazıcı ya da faks makinesinin sindirim sesleri, kâğıt yırtılması, tramvayın guruldayan sesi, taş üzerinde yankılanan adımlar, çarpışan kahve fincanları... bunca gürültüye Schubert ne derdi?

– Sizin için ne yapabilirim, efendim? diye soruyor. Viyanalı değil. Aksanını çıkartamıyorum. Sırp? Slovak?

– Hiçbir şey. Birini bekliyorum.

– Odanızdan memnun musunuz? çalmaya başlayan telefona doğru uzanıyor.

– Harika... barda bir şey içecektim. Lobide içebilir miyim?

– Elbette. Garsona söyleyeyim. Lütfen istediğiniz yere oturun... Alo? Hotel anı Schubertring.

Barın dumanının lobiden uzak bir köşeye oturup soğuk bir kadeh Kremser şarabı içiyorum. Helen, Billy ve Piers önümden geçiyor. Masanın üzerindeki çiçek sepetindeki güllere bakar gibi başımı eğiyorum.

– ... Spartacus rehberini alıp Bermuda Üçgeni'nde kaybolmayacaksın umarım... diyor Helen.

– Konsere kadar bütün enerjimi saklamalıyım, diye yanıt-
lıyor Piers.

– Siz neler konuşuyorsunuz ? Geri kalan sözlerini uzak-
laştıklarından duyamıyorum.

İkinci kadeh; artık hava tamamen karardı. Yürüyüş vak-
ti. Dün gece çıktığımdan üç saat daha erken olduğu için so-
kaklar daha canlı. Anılar ve umutsuzluk üzerime çöküyor.
Dayanılmaz baskıların ağırlığı, ardından gevşeme ve nere-
deyse sevinç. Musikhochschule'nin yakınlarında geçmişi ye-
niden yaratabileceğim fikrine kapılıyorum, yanlış sapılan
her yol düzeltilebilirmiş, Mnozil'e girip yaşlı adamı orada bu-
labilirmişim gibi; yaşlı bir Sezar gibi, görünmeyen bir köşe-
de oturmuş, tarihin sorularını hiç duygu katmadan yanıtlı-
yor... aile sorunları, işini kaybedişi, para dertleri. En garip
sorular ve itiraflar: ama, terslik sanatı ustası şu yaşlı huy-
suz Mnozil'e kim açar kalbini ?

Onunla normal bir diyalog sürdürdüğümü hiç hatırlamı-
yorum. Bir buçuk yıl boyunca, önce yalnız, sonra Julia'yla
birlikte restoranına geldiğim adam için bu zaman belki ye-
terli değildi. Ama benim ilk mutlu, gri Noel gecemde masa-
nın üzerinde hediye paketine sarılmış bir şarap şişesi koyma
inceliğini göstermişti. Frau Mnozil mutfaktan ender çıkardı,
fakat Viyanalı varlığı mөнünün her köşesinde hissedilirdi:
Knödelsuppe, *Krenfleisch* ya da *Schokonuss-Palatschin-
ken*... ikramlar nakaratı. Mönüdekilere her zaman paramız
yetmezdi. Öğrenci yurdunun yemeklerine dayanamadığımız
günler, kahve ve sarmısak kokuları içinde oyalanıp, patates-
li sebze çorbası içmek için buraya gelirdik.

Bay Mnozil servis yapmaktan hiç kaçınmazdı. Garsona ve-
rilen siparişleri duyar, içecekleri hazırlar garsona verirdi. Ye-
ni gelişen zevklere hoşgörölü değildi. Bir keresinde şanssız bir
turist madensuyu istediğinde, zavallıya yayvan Viyana aksa-
nıyla hiddetlenerek ayaklarını mı yıkayacağını sormuştu:
“*Wüsta die Füß' bod'n ?*” Ürken turist, “Siz ne önerirsiniz ?”
diye sorduğunda da, “*A andres Lokal !*”⁶ yanıtını vermişti.

Bir zamanlar burada mutluydum. Nasıl bir hayat verebi-
lirdim ona ? Hocamın sıkı yönetimine daha ne kadar katlana-

bilirdim? O da buraya gelirdi ama birbirinden uzak masalar da otururduk. Sonlarına doğru artık hiç konuşmaz olmuş-tuk. Şimdi restoranın önünden geçiyorum; tamamen değişmiş, parlak, insanı davet etmeyen masalar, yüzlercesinden hiçbir farkı olmayan bir yer olmuş. Belleğim tarihe işlendi.

Tezgâhın yanında bir cam dolap dururdu, içinde turp, biber gibi sebzeler ile salam ve peynir olurdu. Ancak hiç kimse bu dolaptan sipariş vermezdi. Julia'yla buna çok gülerdik, hatta bu dolaptan sipariş verildiğini hangimiz görürsek diğerinin ona yemek ısmarlamasını kararlaştırmıştık. İddiamızın üzerinden bir yıl geçtiğinde ve ayrıldığımızda hâlâ iddia sonuçlanmamıştı.

8

Gece geç saatte yağmur başlıyor. Pencereme vuran iri damlalar uyanık kalmama neden oluyor, yorgunluktan uyuyakaldığımda da, damlaların sesiyle uyanıyorum.

Tıraş olurken alnımdaki şişkinliğin neredeyse geçtiğini fark ediyorum.

Bu sabah prova Musikverein'da. Yarın konser vereceğimiz Brahms-Saal'i veremiyorlarmış, Karlskirche'ye bakan uzun ve dar, çok güzel bir odada çalışıyoruz. Prova iyi geçiyor ama bittikten sonra üzerimde bir uğursuzluk hissi kalıyor.

Yapraklanmış ıhlamurların arasından haşmetli kiliseye bakıyorum: mavi kubbesi, minareye benzer iki kulesiyle garip bir bina. Acayip kuleleriyle Bayswater'da evimden uzak olmayan sinagogu anımsatıyor. Londra ve Viyana imgeleri örtüşüyor. Yarın bir şey kötü gidecek, çok kötü. Kendimden korkuyorum, Julia için korkuyorum.

Asia'da Julia'yla baş başa öğle yemeği yiyoruz, ağzımdan bir tek laf çıkmıyor. Birlikte otele gitmeyi öneriyorum.

– Eve gitmem gerek Michael.

– Yo, olamaz. Yine mi?

– Gelemem. Çalışmalıyım. Bu sabah çıkan birkaç şey üzerinde çalışmak istiyorum.

– Nasıl bu denli pragmatik olabiliyorsun?

Gülerek masanın üzerinden elime uzanıyor, elinin titrediğini hissediyorum.

– Ne oldu ? diye yumuşacık sesiyle soruyor.

– Yarın için endişeliyim. Dinleyiciler arasında Carl'ı göreceğim gibi geliyor, beni yargılayacak, aşağılayacak, notumu düşürecek gibi hissediyorum. Çok endişeliyim Julia. Sana bunu söylememem gerekir.

– Endişelenme.

– Benimle Venedik'e gelsene.

– Michael... elimi bırakıyor.

– Bunca yıl sen olmadan nasıl yaşadım bilmiyorum.

Bir evkadınının fantazisinden alıntı yapar gibi anlamsız ve basit laflar ettiğimin farkındayım.

– Gelemem. Kesinlikle gelemem.

– Annen de, Maria da onunla kalacağını sanıyor, ne yapacağından emin değiller. Bu durumda ikisinde de kalman gerekmez.

– Gelemem, Michael... Seninle Venedik'e gelemem. Benden ne istediğinin farkında mısın ?.. Lütfen böyle üzgün durma. İstersen şimdi anneme birlikte gider prova yaparız. Akşam da çıkar yemek yeriz.

– Annenle karşılaşmayı istediğimden emin değilim.

– Michael, bırak şu çatalı. Eğilecek.

Çatalı yerine koyuyorum. "Piyanosu ne marka ?" Aklıma gelen ilk şeyi soruyorum.

– Blüthner. Yüz senedir ailemde. Neden ? "Piyano" dedin değil mi, yanlış anlamadım ?

– Evet. Küçük köpeği duruyor mu ?

– Michael !

– Kahve ? Wolfbauer'e gidelim mi ?

– Geri dönsem iyi olur. Daha fazla zorlama. Lütfen.

– Olur. Seninle annene geleceğim.

Birlikte geçecek zaman, ayrı geçmesinden daha iyidir. Seyrek mutluluk anlarının başında ve sonunda bunca kirlenmenin ne anlamı var ? Kuzeye doğru gidiyoruz. Tanıştırıldığımızda annesinin yüzünün rengi atıyor. Havalimanında karşılaşmadık, beni resimlerden tanıyor olmalı. Yıllarca onu küçük bir köpek tarafından çekilen iri bir kadın olarak düşündüm. Julia, aramızdaki antipatik elek-

triklenmeyi reddedercesine sakın duruyor.

Ben tavan arasındaki odada, Julia ise bahçeye açılan müzik odasında çalışıyor. Saat dörtte Julia çay getiriyor ve akşam yemeğe çıkamayacağımızı söylüyor. Saat yedide annesinin nezaretinde, yemeğimizi sessizce yiyoruz, yan odadan sinirli havlamalar duyuluyor. Bayan McNicholl'ün İngiltere'de yaşamaya karar vermesindeki en önemli neden ülkenin karantina yasalarıymış. Julia'nın söylediğine göre bir başka neden de yeniden Katolik bir ülkede yaşamak istemesiymiş. Yemekten sonra Julia'ya artık bıktığımı ve geri döneceğimi söylüyorum.

– Ben de yeterince çalıştım, diyor Julia hemen. İstersen arabayla gezmeye çıkalım.

Bayan McNicholl'e soğuk teşekkürlerle, ayrılıyoruz. Kayın ağacının altında durmuş Julia'ya dikkatli kullanmasını ve dikkatli olmasını söylüyor.

Arabaya binince soruyorum: “Maria'ya son günümüzü onunla geçireceğimizi söylemen şart mıydı?”

– O an düşünemedim. Şimdi söylediğime pişmanım.

Uzun kavaklar Tuna Nehri kıyısındaki demiryoluna paralel çizgi çekerken, akşam ışığı kestane ağaçları üzerine vuruyor. Yolun öteki yanında güneş, evlerin duvarları ile Klosterneuburg Manastırı'nı yalıyor.

– Neden Viyanalılar Paskalya'ya bu kadar önem veriyor? diye yüksek sesle düşünüyorum, hâlâ Maria'ya kızgınlığım geçmedi.

Julia bana dönerek, “Ne dedin?” diye soruyor.

– Viyanalılar neden Paskalya'ya bu kadar önem veriyor?

– Bilmiyorum. Belki Avusturya-Macaristan İmparatorluğu birçok dili içine aldığı içindir.

– Ne demek istiyorsun?

– Çok önemli değilse, araba kullanırken benimle konuşmaman daha iyi olur. Gözlerimi yoldan ayırmamam gerek.

Nussdorf'tan dönüp virajlı Kahlenberg Caddesi'ne giriyor.

– Julia!

Arabayı kenara çekip durduruyor.

– Nereye gittiğini sanıyorsun?

– Tahmin ettiğin yere.

– Yapma Julia. Bunca yer varken, neden?

– Bunca yer varken, neden olmasın?

Yıllar önce ayrılışımıza sahne olan yere gidiyoruz, ancak o zaman tramvayla ve yürüyerek gitmiştik.

Asma bahçeleri tepeleriyle Viyana önümüzde uzuyor, anılardan sıçrayan bir sürpriz gibi. Biraz uzağına park edip yürüyoruz. Belki burası da Mnozil gibi yok olmuştur ya da değişmiştir. Ama hayır.

Evin yanında iki büyük kestane ağacı gür yapraklarıyla duruyor. Daha küçük yapraklar dalları tamamen örtüyor. Kuyunun etrafındaki sardunyalara çiçek açmış. Dışardaki uzun masalarda genç çiftler, arkadaşlar, bir grup öğrenci oturmuş yiyip içiyor, kararan havaya rağmen konuşuyorlar.

Yerel şaraptan bir şişe. Gece düşüyor. Birlikte tam bir sessizlik içinde içiyoruz, dargınlık yok. Hırsızlığa karşı sigortalanmamış kemanım yanımda duruyor. Bir kere daha alnıma, taş ayının çarptığı yere dokunuyor.

Lambaların ışığı altında yaprakların damarlarını seçebiliyorum. Aydınlanmış bir dal göğe doğru bembeyaz uzanıyor. Ötesinde, gece karanlık.

Galiba masanın üzerindeki mum sözcüklerimi bozduğu için, az konuşuyoruz.

Kadehine şarap doldururken: "Seninle Venedik'e geleceğim" diyor.

Bir şey söylemiyorum. Bunu hiç beklemiyordum. Karanlık içinde bir yerlerde, birine teşekkür ediyorum, ama ona bir şey söylemiyorum. Bir damla bile sıçramıyor. Elim titremiyor. Şimdi kendi kadehimi de dolduruyorum, konuşmadan kaldırıyorum. Ona ? Bize ? Kaçak aşk ruhuna ? Her ne demek istiyorsam, o anlıyor ve bir şey demişim gibi başıyla onaylıyor.

9

Konser günü mavi ve sıcak.

Dün gece Julia keman kutumun içindeki nota sayfalarından birinin arkasına Venedik'teki bir arkadaşına faks yazdı, ben de otelin resepsiyonuna fakslamaları için verdim, şimdi geri getirmelerini bekliyorum.

Maggiore lobide buluşuyor. Hepimiz çok gergin ve sabır-

sız görünüyoruz, neyse ki dünkü umutsuzluk duygusunu artık hissetmiyorum. Birkaç dakikalık mesafedeki Musikverein'a hep birlikte yürüyoruz. Bu sabah son provayı konseri vereceğimiz Brahms-Saal'da yapacağız.

Piyano, yükseltilmiş sahne üzerinde iki kırmızı sütun arasında duruyor. Dün Julia birkaç piyanoyu denedikten sonra aralarında en iyi bulduğu bu piyanoyu seçti. Seslerine gelince, hepsi defalarca denenmiş olmalı, eğer Claudio Arrau hiç denemeden kendine tahsis edilen piyanoda çıkıp çalışıyorsa, Julia bunun kendisi için de yeterli olacağını düşünüyor.

Gözlemci olarak Piers'tan iki şey istedi: birincisi konser salonunun dengesinde piyanonun, hem kendi başına hem de bize oranla nasıl duyulduğunu söylemesi; ikinci olarak da piano ya da pianissimo çaldığı yerlerde notaların, sadece kendi tarafından soyut biçimde değil, herkes tarafından duyulabilir olması.

Yıllar önce dinleyiciler arasında oturduğum zamanlardan beri salon çok değişmiş. Renkler farklı: o zamanlar daha çok beyaz ve altın sarısıydı, şimdiyse koyu kırmızı ve mermer yeşili. Brahms'ın beyaz büstü, bir zamanlar yönettiği salona hâlâ hâkim. Helen ve Billy'nin aksine oturduğum yerden Brahms'ı göremeyeceğim için seviniyorum.

Dün prova odasını gösteren suratsız adam bugün bahşış verdiğim için daha az suratsız duruyor. Öğrenciyken Julia'yla Grosser Saal'daki konserlere girebilmek için tanıdık program satıcılarına para verdiğimizi hatırlıyorum şimdi. Bu kadar çok basamakları ve koridorları olan bir salonda mutlaka oturacak yer bulunuyordu. Tüm utangaçlığına rağmen Julia, bu konuda gözüpek davranan oluyordu; arada öndeki boş koltuklara geçer, yanımızda oturanlara selam verir, otururduk. Julia, sanatçıların ön koltukları tamamen dolu görmekten hoşlanacağını söyleyerek içimizi rahatlatırdı.

Julia ve Petra konserde ne giyeceklerini konuşuyor. Julia yeşil ipek bir elbise, Petra ise koyu mavi giyecekmiş. Kurt da Piers'la aynı konuyu konuşuyor, frak mı yoksa smokin mi tercih ettiğimizi soruyor. Piers frak giymediğimizi söylüyor. Kurt bir de smokin kuşağı takıp takmadığımızı soruyor, "Özüne uygun olarak" diye tamamlıyor sorusunu. Hayır, kuşağı smokinin özüne uygun bulmadığımızı söylüyor Piers.

Helen herkesten uzak duruyor, başını önce bir omzuna sonra diğerine yaslayıp uzatıyor. Hep endişeli, özellikle beşli için endişeleniyor. Bu eserde viyolası tam merkez konumunda, her durumda bir üçlünün ortasında, ya iki kemanla, ya iki çelloyla ya da iki orta sazla... Bütün bu güzellik içinde durağan bir rolü yok, sadece anlık zevkler.

Billy ile ben bu akşamın program notlarına bakıp sayfaların zarafetine hayran kalıyoruz, Musikverein'in varlığının öneminin bilincinde olması hoşumuza gidiyor. "Franz Schubert" adının yazdığı yerin hemen altında, doğum ve ölüm tarihleri ile çalacağınız eserlerin tam üstünde, efsanevi "*Mitglied des Repräsentantenkörpers der Gesellschaft der Musikfreunde in Wien*"⁷ yazılı. Elbette zavallı Schubert'in Musikverein'in üyesi olabilmesinin tek nedeni amatör olması ve Viyana'da bir müzik kurumu tarafından resmî bir göreve alınmaması.

Provanın büyük bir bölümü boyunca fazla şaşırtıcı bir olay çıkmıyor, sadece bir yerde Petra bestecimiz için, "Bu adam psikoterörist" diye bağırıyor, nedenini kimse pek anlamıyor, Helen, Billy ve ben bakışıp çalmaya devam ediyoruz. Müzik neşeli, biz de neşelenerek çalışıyoruz. Arada sırada, Julia'nın bir daha başkalarıyla çalmayacağını söylemesi geliyor aklıma. Nasıl doğru olabilir, şu anda çaldığını duyan biri olarak buna nasıl inanabilirim?

Güneşle aramıza küçük bir bulut girmiş olmalı. Parlak gökyüzü birkaç dakikalığına soluyor, salon kararıyor. Güneş yeniden odanın içine dolduğunda son provamız üzerindeki kara bulutlar da dağılıyor.

Ancak, *Alabalık*'in son bölümünde daha önce hiç yaşamadığımız bir olay oluyor, önceki provalarda ortaya çıkmayan bir olay: Helen ve ben ilk motifi her biri iki ölçüden oluşan iki tümce halinde çalmıştık, ama Julia kendi sırası geldiğinde dört ölçülük tek tümce olarak ve sürekli diminuendo yaparak çaldı. Yeni bir şeyler mi düşündü yoksa bu anın yarattığı heyecanla mı değişiklik yaptı? Biraz tartışmaya neden oluyor ama sonunda temayı Julia'nın çaldığı şekliyle kez çalmaya karar veriyoruz. Böylece daha sonra gelen senkoplar daha etkileyici oluyor.

7 "Viyana müzik dostları topluluğunun temsilci üyesi." (ç.n.)

Eğer bizim ne çaldığımızı duymuş olsaydı, yaptığını yaparmıydı ? Biz de hemen değiştirmeye karar verir miydik ? Böyle daha iyi oldu. Ama yine huzursuz oluyorum, bundan birkaç saat sonra böyle bir şey sahnede başımıza gelse: daha önceden halletmediğimiz bir konu ortaya çıkarsa...

10

Musikverein binasının kemerlerinin altında duran Beethoven'ın heykeli, ılık akşam havasına rağmen soğuktan titriyor gibi.

Yönetimden nazik genç bir adam, konser biletlerinin çoğunun oda müziği dizisi altında sezonluk abonelere satıldığını, bu yüzden de iyi bir dinleyici kitlesi olacağını söylüyor. Bizi dinlenme odalarından birine götürüyor. Erkeklerin odası renkli ama cansız: duvarlar çizgili şeker kırmızısı, yerler gri, ayna ve duvarlarda çerçevelenmiş sararmış notalar. Julia, Petra ve Helen yandaki piyanolu odada, duvarda Fritz Kreisler'in kırmızı dudaklı dehşet veren portresi ve kocaman şemsiyeliği olan bir askı. Yeşil, mavi ve Doré giysileriyle, renkli böcekler gibi çıkıyorlar: Petra gülümseyerek, omuzlarını açıkta bırakan mavi elbisesiyle, Helen bir eliyle sinirden sertleşmiş görünen boynunu ovarak soluk altın rengi kılığıyla ve Julia, Wigmore Hall'daki konserde giydiği yeşil elbisesiyle bana kaygıyla bakıyor, hayatımda gördüğüm en şefkatli, en narin kaygı dolu bakışlar bunlar. Artık huzurluyum, değil mi ? Bir vedalaşma ama her şey yolunda gidecek.

Masanın üzerine konulmuş madensuyundan bir bardak içiyorum. Piers da Helen'in küçük şişesinden viski yudumluyor. Billy hapsırma kriziyle ilgileniyor. Dinlemeye gelecek Viyanalıların hepsinin, Schubert'in her notasının yerini bildiklerinin farkındayız. Şimdi Helen piyano ile sazını akort ediyor. Öylesine yeşil, öylesine altın, öylesine mavi. Üçünün güzelliği yanında Billy ve ben çok sönük kalıyoruz.

Koridorun ucundaki kulaklar bizi dinlemek için hazır bekliyor. Piers koca kapıların aralığından gözetliyor.

– Salon dolu.

– Saat yedi yirmi sekiz.

– Gam çalalım, Piers kemanını çenesine dayıyor. Do minör. Dördümüz ağır ağır yükselerek başa dönüyoruz. Gözlerim kapalı; eminim Julia, Petra ve Kurt ayinimize şaşkınlıkla bakıyor.

Genç yönetici başıyla işaret verince Maggiore kapıya doğru ilerliyor. Dördümüz alçak tahta podyumun basamaklarından çıkınca konuşma uğultusu alkışlara karışıyor. Bütün bu seslere rağmen ayağımın altındaki tahtaların gıcırtsını duyuyorum. Önüme bakıyorum, sağımda gün ışığını kesmek için çekilmiş parlak güderi perdeler ve tam üzerinde durmadığı halde Brahms'ın büstünü aydınlatan avize; dikdörtgen salonun en sonunda, uzakta, tam karşımda balkonda belirsiz yüzler görüyorum; her iki tarafımda da duvar boyunca uzun ince localar sıralanıyor, yönetmenin locasındaki birkaç koltuk dışında her yer dolu. Parter neredeyse tamamen dolu. İkinci sırada Julia'nın annesi ile teyzesi oturuyor, yanlarındaki koltuk boş. Şu an dinleyicilerin ancak bir bölümünü görüyor olsam da, *Alabalık*'ta kimseyi görmeyeceğim.

Sessizlik. Sahnenin üzerindeki küçük pencerelerden buraya da gün ışığı giriyor. Selam veriyoruz, oturuyoruz, tekrar birkaç saniye akort yapıyoruz ve Piers ben daha farkında varmadan çalmaya başlıyor; şimdi de ben başlıyorum; ve şimdi de Helen ve şimdi de Billy: cinnet geçiren anılar gibi *Quartettsatz*'a giriş yapıyoruz.

Hızlı bir gamdan sonra Helen ve ben sakinleşiyoruz, Piers ve Billy cızırtılı, patırtılı oradan oraya sıçıyorlar. Arkasında tamamlanmamış bir sürü şaheser bırakan bu bestecinin eserinin birinci bölümü öylesine simetrik ve dolu ki, daha fazlasını söyleme gereği hissetmemiş olması anlaşılabilir. Gecenin devam etmesine ne gerek var? Eseri sipariş edenin isteği üzerine tamamlanmış ve kendi tamamlanmamış yaşamının sonunu belirlemiş. Keşke cömert Schubert de en azından Mozart kadar yaşlanabilseydi.

Anılar geri geliyor, sinirli vızvızlar, sonra yumuşacık tatlı üç telle sona eriyor. Cennetten çıkma bir bitiş! Ayağa kalkıp şükran dolu alkışlara şükran dolu selamlar veriyoruz. Sahneden çıkıyoruz, sahneye giriyoruz, çıkıp, giriyoruz; Billy son kere sahne kapısının eşiğinden geçerken son alkışlar da bitiyor.

– Annen ikinci sırada, diyorum Julia'ya. Teyzen de yanında.

- Aradan sonra yanlarına gideceğim.
- Salonda spiral yok, nasıl duyacaksın ?
- Seyredeceğim.
- Piers ? Julia'ya arkamı dönüyorum.
- Evet ?

Yayımı omzuna vuruyorum, ceketi üzerinde iki çizgi halinde reçinenin izi kalıyor. Omzunu eliyle temizleyeceğine, her zamanki yarım ağız gülümsemesiyle bana sırtıyor. "İyi şanslar Michael. İyiydi; bu da iyi olacak."

Şimdi sırada *Alabalık* olduğunu düşününce tüm sinirlerimde gerilme hissediyorum. Sol elimin parmak uçları karcıncalanıyor, sanki elim düşük voltajlı bir tele değmiş gibi.

Sonra duygu dağılıyor. Yeniden kendim oluyorum. Piers bir adım geri atıyor. Julia ve Petra katılıyor. Sahneye giriyoruz, selam veriyoruz, sahnede yerlerimize geçiyoruz, ve *Alabalık*'ın ilk muhteşem notalarını hep birlikte çalıyoruz.

11

Hâlâ tavandan ışık süzülüyor, önlerde oturan biri program notlarının altın sayfalarıyla yelpazeleniyor; sesimiz bir, salondaki yüzler gibi, şimdi Helen'i takip ediyoruz, başını çevirip Julia'yı görmesi olanaksız bir noktada oturuyor, ama her şey yolunda gidiyor. Motorumuz kontrbas. Duyduğum şu güzel dokunuşlar da kimin ? Çello; Billy gözlerini kapatmış. Benim de kulaklarım kapanmış, bir şey duyamıyorum, ama bu parmakların ben duymasam da esere hâkim olacaklarını biliyorum. Entonasyon kusursuz. Parmaklar benim ama üzerinde dans ettikleri sahne abanozdan. Şu anda duyduğum sessizlik, Julia hep bunun içinde mi yaşıyor ? Hayaletlerin varlığı üzerime çöküyor: sağımda bir yerlerde gözümün ucuna bir zamanlar hayatımı yöneten Carl Käll'in heykeli takılıyor; balkonda yaşlı Almanca öğretmenimin yanında Bayan Formby oturuyor. Schubert de burada. Julia'nın annesi de. Bir güzelliği yeniden canlandırmamıza tanık olmak için buradalar.

Salonun çapraz dizili parkeleri asfalta dönüşüyor: siyah abanoz, beyaz fildişi; Serpentine sularına eriyip karışacak

karlar otoparkı kaplamış. Sıska balık gümüş parıltısıyla karanlık sığ sularda sığıyor. Sudan her çıktığında başka bir renk oluyor: altın, bakır, çelik grisi, gümüş mavisi, zümrüt.

Şimdi sıra son bölümde, Billy'ye göre bu bölüm ancak cinnet halinde çalınabilirmiş. Ben buna hiç ısınmadım, yine de dostu Paumgartner'in Schubert'e bu bölümü yazması için yalvarmış olmasına seviniyorum, Julia'nın bir toplulukla son çalışıysa, bu onun son dakikaları, bu dakikalar her şey anlamına geliyor; hiç bitmemecesine, sonsuza kadar, önce son tümce sonra da son nota tekrarlanmalı. Bu da bir ölüm, bir geçiş... artık kimseyle çalmayacak. Piyanoda duruşuna bakıyorum, yeşiller içinde göz kamaştıran bir görüntü. Ben aracı değilim, saçlarındaki altın sarısı, gözlerindeki mavi gibi değişmez bir parçayım, kendine saldıran bir yılanın sezgileri gibiyim. Diğer ellerle birlikte bir daha çalmayacak mı ?

Viyana Müzik Dostları Derneği Yönetim Kurulu üyesi önce üşümüş, sonra acıkmış ve hastalanmıştı, mutlu bir adam için çok hızlı acılar yaşamıştı. O halde vatandaşlarım sizlere teşekkür ediyorum, büyük bir dikkatle oturup küçük bir şarkının yozlaşmış formunu dinlediniz, ben de aynı şartlar altında konser vermiştim, biraz daha zaman olsaydı başka konserler de vermek istiyordum. Ama sakın kaçmayın, şu çalgıcıları alkışlayın, sonra Sekt için ve geri dönün sevgili Viyanalılar, çünkü aradan sonra benim bile sadece zihnimde değil, bağırsak, kıl ve tahtadan çıkarılacak seslerle bu eseri duymak çok hoşuma giderdi. O sene Haydn'ın mezarına yürüyüşe gitmiştim; o yıl öldüm; frengiden kalbura dönmüş etimi, tifonun tahrip ettiği iç organlarımı ve boş yere sevmiş kalbimi kara toprak koynuna alıp güneşin etrafında çok kereler döndükten sonra bu yaylı sazlar beşlim insan kulakları tarafından duyulabildi.

Alabalık için alkışlar çınıyor. Alkış, hatta neşe. Viyanalılardan hem de. Belki çoğu öğrencidir. Şimdi ben neredeyim ?

– Michael. Sesini duyunca kendime geliyorum.

Hepsi ayakta, uzun zamandır ayaktalar. Ben hâlâ oturuyorum. Ayağa kalkıyorum.

Şimdi koridordayız. Geri dönemem.

Julia'nın sesi, "Piers, Michael'ın kemanını tutar mısın ? Michael, koluma gir. Bir kere daha selam vermeliyiz."

Gıcırtilı basamaklar, alkışlar. Herkes gülümsüyor. Dik

duramıyorum. Tek başıma dönüp koridora gidiyorum.

Kolu omzumda. Piers'in sesi korkulu.

– Bu kadar yeter. Hastalanmış. Oturtalım. Tekrar selam vermenize gerek yok. Bırakın alkışlasınlar, fark etmez... Ne oldu Michael ? Ne oldu Tanrı aşkına ? Helen bir bardak su versene. Çok iyiydin Petra... tebrikler ! Salon yöneticilerinden birinin gelmesi gerek. Hemen. Wilder nerede ? Allah'ın belası ara kaç dakika ?

12

Sesim ancak fısıltı olarak çıkıyor. "Tuvalet... Piers... Billy..."

– Ben seni götüreyim, diyor Billy. Bana tutun Michael.

– Birazdan iyi olurum. Özür dilerim Billy.

– Özür dileme. Derin nefes al. Sakin ol. Daha çok zaman var. Helen'in biraz viskisi var.

– Tekrar sahneye çıkamam.

– Çıkarsın. Çıkacaksın. Korkma.

– Gerçekten çıkamam.

Gri duvarlar, gri fayanslar, yerlerde de mat gri yer döşemeleri. Duvarda gri metal bir kare: eğilip yüzüme bakıyorum. Ölüm gibi.

Dışardan Billy'nin sesi geliyor. "Michael, fazla zaman yok. Artık çıksan."

– Lütfen... Billy.

– Kimse sana zorla bir şey yaptıramaz.

Beni kulise götürmesine izin veriyorum.

Piers ve Kurt, görevli biriyle görüşüyor, görevli elindeki kocaman deri defteri imzalatmaya getirmiş. Öbür elinde de birkaç tane zarf var.

– *Was ist denn los, Herr Weigl, was ist denn los, Herr Tavistock ?*⁸

– İzin verirseniz Bay Wilder, defteri konserden sonra imzalayalım. Arkadaşlardan biri, evet, ikinci kemancı Michael Holme... beşlide o da çalıyor... hayır daha önce hiç olmamıştı...

⁸ "Neler oluyor Bay Weigl, neler oluyor Bay Tavistock?"

Fakat daha önce de olmuştu, şimdi de oluyor, hep olacak.

Karmaşa: bir düzine insan dolu. Tanımadığım birileri: krizlere alışık yönetimin üst kadrolarından yaşlıca, nazık bir kadın. Onca insan. Ortalıkta ismim uçuşuyor.

Bir sandalyedeyim. Başım ellerim arasında. Julia benimle konuşuyor, rahatlatmaya çalışan sözcükler, biliyorum ama anlayamıyorum. Suratına bakıyorum.

Bay Wilder saatine bakıyor. *"Wenn ich die Herrschaften bitten darf..."*⁹

Kurt çellosuna yanağını dayamış korkudan donmuş duruyor. Billy, Piers, Helen...

– *Bitte, meine Herren...*¹⁰ diyor Bay Wilder. Lütfen beyler... Bay Holme... geciktik...

Birisi elime kemanımı vermeye çalışıyor. Bununla ne yapacağım?

Julia duvarda çerçevelenmiş notalara bakıyor. "Michael, şuna bak."

Bakıyorum. Schubert'in bir şarkısı olduğunu çıkartıyorum: *Die Liebe*.

– Haydi çalalım... diyorum.

– Michael, şimdi sırası mı... diyor Julia.

– Çalın, Billy hemen duvardaki elyazması notaları alıp piyanonun notalığine koyuyor.

Julia piyanoda iki el çalmaya başlıyor, sonra şarkı sözleriyle bas partisini de çalmaya başlıyor. Kısa ama tatlı değil. Zorunlu, acil, ezgisiz ve kararsız.

– Haydi çabuk Michael, kemanını akort et; burada dur, Julia seni görsün, diyor Billy.

Aceleyle kemanı akort ediyorum; şarkı sözlerinin ezgisini çalmaya başlıyorum. Kimse bizi engellemiyor.

– Bir daha kimseyle çalmayacağını söylediğini sanıyordum, diyorum Julia'ya.

– Haydi, sahneye git artık, elimi avucunda sıkıyor.

Koridorda diğerlerine yetişiyorum. Yine bir saniye terör duygusu geri geliyor. "Notalarım... notalarım... notalarım yanımda değil..."

⁹ "Baylardan rica etme cüretini gösterebilirsem..." (ç.n.)

¹⁰ "Lütfen Beyler." (ç.n.)

– Notalar çoktan sahneye kondu, diyor Helen, ama sesi de yüzü gibi bembeyaz.

Kapılar açılıyor. Hiç acele etmeden hoş geldin diyen alkışlar eşliğinde sakın sakın sahnede bizim için kurulan beş sandalyeli yarım daireye ilerliyoruz.

13

Beşliyi çalarken üzerimizdeki hava da kararıyor, sanki yaşam hücreleri yavaş yavaş ölüyor. Gökyüzünün parlak grisi gittikçe donuklaşıp koyulaşılıyor. Günün son parıltısı da ağır üçlünün heybetiyle dağılıyor. Dünyanın acılarına dayanma gücü veren ve gecenin yaklaşan bilinmezliğinden ürperten soylu, derin ve elemli.

O ellerin kâğıt üzerinde yazdıklarını, bu eller çalışıyor. Bu yüreğin çarptığı gibi, bir zamanlar o yürek de çarpmıştı. Ve kulaklarım. Ama o bunu bir kerecik bile olsa duymadı mı?

Sevgili Schubert, senin şehrinde başıboş bırakıldım. Ölümçül tohumları derinlere gömülü ve tekrar zehirle filizlenen geçmiş aşkımla doluyum. Hiç umudum yok. Dört bin gece önce sırtımı döndüğüm için bu yol üzerinde büyüyen ağaçlar ve çalılar artık bana geçit vermiyor.

Anlamsız acıma duygusu içimi kemiriyor. Önemsiz her şeyi fazla büyütüyorum, hatta önemli şeyleri de.

Buharlaştıran gücümle, benden uzaklaştıran müzikle bir şehirden diğerine gidiyorum. Lütfen artık durumum değişsin. Bir tek sözcükten umut bekler bırakma beni. Algılamadığım bir şeyi daha ne kadar zaman arzulayabilirim?

14

Sabah saat sekizde kapımın altından bir faks itildiğini görüyorum. Julia'nın Venedikli arkadaşından. Onun evinde kalmak yerine, küçük bir apartman dairesi veriyor emrimize. İstasyona gidip iki bilet alıyorum. Geri geldiğimde Piers'in

odasını arıyorum, ama odasında değil. Helen odasında. Dün geceden bahsetmesine fırsat vermeden, Venedik'e onlarla birlikte gitmeyeceğimi, trenle gideceğimi söylüyorum.

Dün gece üzerinde ne düşünmek ne de konuşmak istiyorum. Öbür tarafta kalan dinleyiciler açısından konser başanlıydı, hatta başarılıdan da iyiydi. Benim açımdan ise, hâlâ hayatta olduğuma şaşıyorum: on ya da on bir sene önce yaşadıklarım ile aynı değil. *Die Liebe* ya da dostlarımla yardımı olmadan nasıl kendimi toparlayabilirdim ? Beşliyi çalarken, ikinci bölümün fırtınası üzerimden geçtikten sonra, dinleyiciler arasında oturması gereken boş koltuğa baktım ve neredeyse yeniden aynı baş dönmesi beni sarsıyordu.

Hakkımda ne düşünüyorlar ? Karşılaştığımızda Julia ne diyecek ?

Dün gece diğerleri sahne arkasına gelmeden oradan kaçtım... önce otele sonra da beni bulacaklarından korktuğum için sokaklara.

- Tek başına mı kalmak istiyorsun ?
- Sadece trenle gitmek istiyorum.
- Uçak biletinin parası ödendi bile. Bileti iade edemezsin. Lütfen bizimle gel Michael, istersen yanında otururum.
- Tren biletlerini aldım.
- Biletler ?
- Julia da geliyor.
- Bizimle *palazzo*'da¹¹ mı kalacak ?
- Hayır, Sant'Elena'da kalacak.
- Ama orası... dünyanın öbür ucu !
- Orada bir arkadaşının boş bir dairesi var, orada kalacağız.
- Michael, orada kalamazsın. Dördümüz birlikte kalmalıyız.

Her zamanki gibi. Bize gösterilen misafirperverliği reddetmen çok ayıp. Eminim Tradonicos'ta bir kişilik yer daha bulabiliriz.

- Benim istediğim bu değil, Helen.

Helen'in yüzü kızarıyor. Bir şey demek üzere ama kendini tutuyor. Aynada kendine bakıyor ve sanki daha çok sinirleniyor.

- Onunla yeniden karşılaşmadan önce iyiydin, diyor yüzüne hiç bakmadan.

11 Saray, apartman. (ç.n.)

Söylediğini biraz düşünüyorum. “Hayır, aslına bakarsan iyi değildim.”

– Neyse, diğerlerine söylemem gerekiyor. Nasıl olduğunu merak ediyorlardı. Kapını çaldık ama odanda değildin.

Başımı sallıyorum. “Teşekkür ederim Helen. Ne olduğunu bilmiyorum. Kendi başıma, zihnimde halletmem gerekiyor. Dörtlünün ortak sorunu haline getirilmesini istemiyorum.”

Ağzımdan çıkan duygusuz son sözler üzerine kızgın bir bakış atıyor.

– Öğlen yemeğine ne dersin ? Ya da akşam yemeği ? Sor-mama gerek var mı ?

– Hayır. Dışarda olacağım.

Derin bir nefes alıyor. “Palazzonun telefon numarası ve detayları yanında, değil mi ?”

– Evet. Yarın akşam sizi ararım. Benim kalacağım yerin adresi ve apartmanın telefon numarası da işte burada.

– Aman ne adres ! Şehrin tam öbür ucunda.

– Evet, sizin gibi turistlerden uzak olacağım, havayı dağı-tacağını umarak boşuna konuşuyorum.

– Ne turisti ? Unutma, Venedik’e çalışmaya gidiyoruz. Ha-yat Musikverein’da bitmiyor.

Aksini düşünsem de bir şey söylemiyorum.

15

Dün gece olanlar için özür dilemek ve sanatçıların imza-ladığı büyük defterde adımın karşısındaki boşluğu doldur-mak üzere Musikverein’in yönetim odalarına gidiyorum. Be-ni çalışanlardan biriyle konuşurken gören terbiyeli ve güler yüzlü müdür, odasına davet edip oturmamı söylüyor. “Dün-yanın en büyük sanatçıların” da başına gelebileceğini söy-leyerek beni rahatlatmaya çalışıyor; bir şeylerden şikâyetçi olmadığımı umuyor; konser çok başarılıymış; temsil ettiği-miz “Londoner Klang” sayemizde yakında Viyanalılar kadar şöhrete kavuşabilirmiş.

Duvardaki Monteverdi’nin portresi bize kuşkuyla bakı-yor. Yaşlı dudaklarından “Al sana Viyana” sözleri dökülüyor.

“Gördüğün gibi Almanca konuşan bu sevimli insanların arasında sıkışıp kaldım, bazen aylarca İtalyanca bir tek sözcük bile duymadan geçiyor. En azından senin Tononi geri gidebilecek. Umarım Venedik'e iyi bir yolculuk yaparsın.”

Venedik'e gitmek üzere yola çıktığında başına gelen felaketleri düşününce, bana iyi yolculuk dilekleri acımasız geliyor.

– Haa, o mu... diyor Signor Monteverdi sanki düşüncelerimi okur gibi. Gerçekten pek hoş günler değildi. Ama sen tüm dünyevî varlığıyla yolculuk etmiyorsun. Bense... şey... her ne pahasına olursa olsun sonunda Mantua'dan ayrıldığımı sevinliyordum.

Müdür, masasının üzerindeki monitöre tüm dikkatini veriyor. Elimi sıkarak bana iyi şanslar diliyor.

– Kuşkusuz Tononi benim zamanımdan çok sonraydı, diye fısıldıyor Monteverdi. Nerede yapılmıştı ? Brescia ? Bologna ? Hatırlayamıyorum.

– Bologna, diyorum.

– *Bitte* ? Müdür ekrandan başını çevirip bana bakıyor.

– O, yok, yok bir şey. Çok teşekkür ederim. Konseri sevdiğinizde çok memnun oldum. Çok nazıksınız. Monteverdi'nin bakışlarından kaçarak odadan çıkıyorum.

16

Yakınlarda bir sosis büfesinde yiyecek atıştırdıktan sonra Maria, kocası Markus ve oğulları Peter beni otelden almaya geliyor, Peter bugün biraz yaramaz. Kuzeye Klosterneuburg'a, Julia'yı almaya gidiyoruz. Neyse ki, Bayan McNicholl evde değil. Julia blucin giymiş, elinde küçük bir sepetle evden çıkıyor. Konuşmadan ona arkadaşının faksını ve iki tren biletinden birini veriyorum. Ağzını açıyor ama bir şey söylemiyor.

– Okudum... umarım kızmazsın, diyorum.

– Tabii ki hayır.

– Ve hemen davranıp biletleri aldım.

– Görüyorum. Bu durumda açıklama yapman gerekiyor.

– Kararsızlıktan daha iyidir. Tren yarın sabah yedi buçukta kalkıyor.

– Ne oldu ? Son sözlerimizi duyan Maria soruyor.

Julia ona anlatınca sinirleniyor, ama sadece, “Aptallık” diyor.

Julia da bir süre sessiz kalıyor. Herhalde Maria’yla aynı fikirde, bir an için boş bulunup “Evet” dediği için pişman belki de. “Maria, sen ve Markus için bir mahsuru yoksa bu gece sizde kalmak istiyorum, yarın sabah erkenden taksiyle gara giderim. Anneme önümüzdeki birkaç gün sizinle kalacağımı söyleyeceğim. Yine de sana Venedik’te kalacağımız yerin numarasını veririm... arkadaşım Jenny’nin numarasını da veririm... acil bir durum olursa ararsın.”

– Ne faydası olur ki ? Seninle nasıl konuşacağım ? Maria azarlar gibi konuşuyor.

– Michael paralelden telefonu dinler ve bana tekrar eder, ben de seni yanıtlarım... eminim bir yolunu bulur anlaşırsın.

– İyi ki sağır değilim, Maria bir an bunu söylerken içgüdüsel olarak başını çevirdiğinden Julia bu kaba sözleri anlamıyor.

Önce şaşkınlıktan bir şey söyleyemiyorum. Sonra tam Maria’ya ağır birkaç laf edecekken vazgeçiyorum. Söylediğini Julia duymadığına göre, bir şey söyleyip konunun üzerine dikkat çekerek Julia’yı üzmemek gereksiz.

Julia arabaya binerken, “İki deste kâğıt aldım yanımıza. Nereye gidiyoruz ?” diye soruyor.

– Kritzendorf’a ne dersiniz ?

– Neresi ?

– Kritzendorf, diye tekrarlıyorum.

– Çok iyi ! Ayağının dibine bıraktığı sepete uzanıp içinden çikolata alıp Peter’e veriyor.

– *Das Weinen hat geholfen.*¹² Peter, uluslararası diplomasi anlaşmasına değer biçer gibi neredeyse kendi kendine zihninde tartarak konuşuyor.

– Ne demek istedin Peter ? diye soruyorum.

Onun yerine Maria yanıtlıyor, “Çok yaramazlık etti, bugün onu bir arkadaşın evine bırakacaktık ama hiç durmadan ağlayarak gelmek istedi, sonunda yorgun düşüp istediğini yaptık. Yanlış eğitim. Çocukların insanı nasıl perişan ettiklerini tahmin edemezsin... gerçekten. Briç oynar-

¹² “Ağlamak işe yarıyor.” (ç.n.)

ken, dışarda kalan onunla ilgilenmek zorunda.”

Pencereden dışarı bakan Peter mırıldanmaya başlıyor.

– Değerli bir ders öğrendiği kesin, diyor Markus.

– Kimin için değerli? diye yanıtlıyor Maria.

Her şeye rağmen çok güzel bir gün, taze hava kısa zamanda hepimizin moralini düzeltiyor.

Seyrek de olsa beyaz çiçek açmış akasyalar, ıhlamur, çınar ya da söğütlerin yanı sıra leylaklar ve kestane ağaçları tüm çevreyi kaplamış. Julia’yla el ele tutuşuyoruz. Yalnız olsaydık bana dün gece hakkında soru sorardı, mutlaka sormak zorunda hissederdi kendini, bir açıdan başkalarıyla birlikte olmamız daha iyi... zaten bu onunla son günüm değil, birlikte yaşayacağımız birkaç günün ilki.

Gün ışığında korkular nasıl da dağılıyor. Araba park edildi, Peter’e dondurma alındı ve kıvrımsız akan Tuna Nehri’nin hemen kenarında büyüyen yeşil çimenlerin üzerine indik. Hepimiz üzerimizi değiştirip mayolarımızı giydik: Julia, Maria’nın yanında yedek olarak getirdiği genelev kırmızısı mayo, ben de haki şort giyiyorum. Yere serdiğimiz örtünün üzerinde oyun kâğıtları, yiyecek, fotoğraf makinesi, kâğıt peçete, güneş kremi ve gazete duruyor, ama hiçbir yerde müzikten bir iz yok, bir şey dinlemiyoruz. Koca bir buharlı vapur düdüklerini öttürerek geçiyor. Nehre giriyorum. Kurallara uymayan bir köpek havlayarak kıyıda koşuyor. Bir serçe, kumsalın içinde ortalığı tozutupuyor. Her iki koluna şişmiş kolluklar takılı Peter çakıl taşlı kıyıda kendi başına dolanıyor.

– Michael, Peter’le ilgilen, sakın suya girmesin, sadece ayaklarını sokabilir, diye sesleniyor Maria.

Peter inadına suyun akıntısının tahlikeli olacağı yere gitmeye kalkışıyor; ağlayıp bağırmasına aldırış etmeden onu sudan çıkartıyorum.

– Bu sefer ağlamak işe yaramadı, kendimi tutamıyorum. Ayaklarını yere vuruyor.

Markus ağlamasını kesmesi için, “Bak. *Fukik*” diyerek gökyüzünü gösteriyor.

– *Flugzeug!*¹³ Tiksintiyle babasının bebek gibi konuşmasını düzeltiyor; ama ağlaması duruyor nihayet.

– Şu komik kuşa bak ! diyor Maria. Komik, çok komik. Şimdi biz dördümüz briç oynayacağız, sen de uslu çocuklar gibi biz konuşurken sessizce oturacaksın. Konuşmamız bitince içimizden biri seninle oynayacak, sonra yine konuşacağız. Tamam mı ? Aa, kargaya bak.

– *Amsel, Drossel, Fink und Star*, Peter neşeyle şarkı söylemeye başlıyor.

Julia önce Peter'e, sonra kargaya ve Tuna Nehri'ne bakıyor, dirseklerinin üzerinde karşı konulmaz çekiciliğiyle geriye yaslanıp, bir an için dünyasıyla huzurlu görünüyor.

17

Ertesi sabah 7.27'de Julia elinde bir bavul ve seyahat çantasıyla perona koşarak giriyor. Çılgın gibi el sallıyorum. Tren saat 7.30'da kalkacak.

Kompartımanda bizden başka kimse yok.

– Günaydın, diyorum resmiyetle.

– Günaydın.

– Yeni alışkanlığın mı ?

– Geç kalktım... Aa, bak, yalnızız. Trenin dışı graffitilerle kaplanmış, New York metrosunu andırıyor, Viyana değil. Julia elektrik düğmelerini, ısıtma ve havalandırma kontrol ayarlarını ve hoparlörleri kontrol ediyor. "İçersi güzel."

– Birinci sınıf biletleriyle savurganlık yapayım dedim. Bu yolculuk için on yıl beklediğimize değsin istedim.

– Michael, izin ver de...

– Olmaz.

– Lütfen.

– Olmaz.

– Bari yarısını ödememe izin ver. Çok pahalı.

– Ben ısmarlıyorum, Julia. Uçak biletimin parasını geri alacağım. Sen de kalacağımız yeri ayarladın.

Pencere kenarına karşıma oturuyor, biraz durakladıktan sonra, "Dün gece çok rahatsız edici bir düşünce gördüm. Tuna Nehri'nde yüzüyordum, babam bir yığın deri ciltli kitapla sa- lın üzerindeydi. Kitaplar durmadan suya düşüyor, babam

da onları bütün gayretiyle kurtarmaya çalışıyordu. Ona doğru yüzmeyi denedim ama gittikçe uzaklaşıyordu. Yardım için bağırarak istiyordum ama bağırımıyordum. Çok korkunçtu. Düş olduğunun bilincindeydim fakat yine de... belki bir anlamı yoktur. Neyse, işte buradayız. Bakalım iyi bir gün olacak mı." İki elini sol kulağının yanında, sonra da sağ kulağının yanında kuvvetlice çarpıyor.

– Ne yapıyorsun ?

– Test... işitme testi. Evet, sanırım iyi bir gün olacak. Bu sabah o kadar aceleyle çıktım ki, yapmayı unuttum. Tabii, trenin gürültüsü beni yanıltıyor olabilir.

– O kadar uyku var ki. Onca gerginliğin üstüne bütün gün güneşte...

– Uzanabilirsin. Bütün yol boyunca kompartıman boş mu olacak ?

– Hayır. Sadece Villach'a kadar. Sınırdan dört kişi daha binecek, yani tam dolu olacak.

– O zamana kadar yine de fena değil.

– Dört saat. Sınırdan hemen önce. İtalyancan nasıl ?

– Orta... şimdi kulaklarımı da kullanamadığıma göre iyice acınası olmalı.

– Ben bir kelime bile bilmiyorum. Ne yapacağız ?

– Hallederiz. Gülümsüyor.

Zihninden neler geçiyor olabilir ? Şu ana kadar yaptıkları neyse, onu mutsuz eden şeyler olmadığı kesin. Benimle birlikte olmamalı, ama burada. Mutlu olmamalı, ama mutlu...

– İtalyanca kitabımı çıkartmalıyım... "İyi bir diskotek biliyorum." "Lastiklerin havasını ölçer misiniz ?" "Şehir merkezine arabayla nereden gidilir ?"

– Ne dedin ?

– Şehir merkezine arabayla nereden gidilir ? "İtalyanca nasıl söylenir ?"

– Konuyu aniden değiştirdiğinde tamamen kayboluyorum Michael. Boşver bu cümle Venedik'te işine yaramaz.

– Olsun. Seni test ediyorum.

– Falan filan, *nel centro città*...¹⁴ Biraz da ciddi konulara gelelim.

14 "Şehir merkezi..." (ç.n.)

– Ne hakkında konuşmak istiyorsun ?
 – Neler oldu, Michael ?
 – Julia... lütfen...
 – Neden ?
 – Konuşmak istemiyorum.
 – Geçen sefer gibi oldu. Hiç konuşmadın, hiç açıklama yapmadın...

– Uff Julia.
 – Senin için çok üzüldüm. Doğal olarak eski ruhsal çöküntünü düşündüm. Başka ne düşünebilirdim ki ?
 – Bu sefer ruhsal çöküntü değildi. Israr ediyorum.
 – Kediye kedi diyemez misin sen hiç ? diye bağıyor Julia. Sonra daha yumuşak bir ses tonuyla devam ediyor. En ilginç o kadar çabuk kurtulman. Herkes *Yaylı Sazlar Beşlisi*'nin harika olduğunu söyledi. Keşke duyabilseydim.

Birkaç saniye konuşmadan geçiyor. “Çaldığın şarkı beni kurtardı” diyorum.

– Öyle mi ?
 – Sana *Die Liebe* için teşekkür etmek istiyorum. Daha önce hiç duymamıştım.
 – Ben de. Anladığım kadarıyla pek hoşuma gittiğini söyleyemem. Oldukça umutsuz.

– Ama işe yaradı. Elini avcumun içine alıyorum. Aradan sonra annenin yanına gitmeyince merak etmiş mi ?

– Ne yapsın ? Asıl sinirlendiği şu son birkaç günü onunla birlikte geçirmemem.

– Viyana'nın üzerine bir çizgi çekelim, diyorum. Hem de çift çizgi.

– Sanki her şey şehrin suçuymuş gibi konuşuyorsun. Julia elini çekiyor. Viyana'dan nefret eder gibi konuşuyorsun.

– Değil. Ben... belki buna inanman zor ama nefretten çok sevgi duyuyorum. Ancak üzerimdeki etkisini açıklayamıyorum.

Ağır cızırtılardan sonra hoparlörlerden Almanca ve kötü İngilizce aksanıyla “hoş geldiniz” ve “iyi yolculuklar” diyen anons duyuluyor.

Julia etkilenmiyor. Maria'nın sözlerini düşünüyorum.

– Bunu sana daha önce hiç sormadım, Julia... sağır olmanın avantajları var mı ? İnsanlarla önemsiz bulduğun ko-

nuşmaları yapmak zorunda kalmıyorsun belki de ?

– O konuşmalardan pek kaçamıyorsun... en azından sağır olduğumu bilmeyen insanlarla. Ve dünyanın büyük bir bölümü sağır olduğumu bilmiyor.

– Tabii düşünemedim, ne sersemim.

– Nesin ? diye eğlenerek tekrarlatıyor bana.

– Sersemim. Gülümsüyor. Biliyor musun, Bach füğü çalmak için kemanımı bozuk akort ettiğimde önümdeki notalara her baktığımda kulaklarım isyan ediyordu. Sonunda kulaklarımı tıkamam gerekti, ancak kendimi sağır ederek çalabildim eseri. Ama elbette bu çok özel bir durumdu.

– Bir iki avantajı var mutlaka. Örneğin, otellerde caddeye bakan gürültülü odalarda kaldığımda rahatsız olmuyorum ya da uykum kaçmıyor. Bir de, konserde dinleyicilerin öksürmesi veya çantalarındaki hışırtılı paketinden pastil çıkartıp yemelerini duymuyorum.

– Haklısın, gülümsüyorum.

– Cep telefonları. Program notlarına ikide bir bakmalar. Haa, bir de tabii, senin sürekli şarkı mırıldanmalarını duymadığıma seviniyorum.

– İyi tamam, beni ikna ettin.

– Sadece dama vuran yağmurun sesini duymayı özlüyorum.

Eğer onu tanımasaydım, bu önemsiz gibi söylediği kaybın onun için ne kadar önemli olduğunu sesinin tonundan anlamazdım. Çünkü çok doğal bir şeyden bahseder gibi söyledi.

– Çok üzücü. Neyse ki Brahms-Saal'ın damında yağmur damlalarının sesi yoktu... Geçen geceki fırtınada korktun mu ? Ben bir türlü uyuyamadım.

– Hayır, soruma biraz güceniyor. Aslında sağır bir müzisyen olmanın ciddi bir tek avantajı var, ama bunu bir dahaki sefere saklayacağım.

– Neden şimdi söylemiyorsun ? Çoktan gözlerini pencereye çevirmiş olduğundan yanıt vermiyor.

İki tarafındaki asma bahçelerinin arasından geçiyor tren; bomboş araziler hızla geçenlere şimşek çakar gibi renklerini gösteren gelincik çiçekleriyle kaplanmış. Tişört giymiş şişko bir adam ağaçlıklı yoldan yürüyor. Küçük pembe alıç ağacı Londra'yı ve parkı hatırlatıyor.

- Diğerleriyle sorun çıktı mı ?
- Bilmiyorum. Palazzo Tradonico'da kalmamız daha iyi olurdu belki...
- Bence böylesi daha iyi.
- Kuşkusuz... Viyana'da olanlardan sonra kendimi buna zorunlu hissediyorum... Yoksa tabii seninle yalnız kalmayı tercih ederim.
- Çok fazla prova yapmanız gerekecek mi ?
- Çok değil. Eski repertuvardan çalacağız. İlk konser palazzonun ikinci katını kiralayan Amerikalı bir kadının doğum günü partisi için. Bayan Wessen. Birinci kafı da parti için tutmuş... Piers bir şey dedi... piyanoyla ilgili bir laf etmişti...
- Piano nobile.
- Ha, evet. Parti için giriş katını tutmuş ve Venedik sosyetesini davete çağırmış... Helen'in dediğine göre, Venedikliler de Londralılar gibi beleşe meraklıymış.
- Ne yapmış ? Ne dediğini tam anlayamadım.
- Kadın, Venedik'teki önemli herkesi partisine çağırmış.
- Siz nasıl bulaştınız bu partiye ?
- Erica kadını tanıyor. Aslında Scuola Grande di San Rocco'da konser vereceğiz, sana zaten söylemiştim, bir de Venedik'in dışında bir yerde daha. Erica, Amerikalı kadını bizim çok ilginç olacağımız konusunda ikna etmiş, Maggiore adıyla Venedik cümbüşünün aradığı topluluk olacağımızı söylemiş... Bayan Wessen sadece ücretimizi ödeyecek, Venedik'te konser verdiğimiz için yol parası ve otel zaten karşılanıyor. Bizim için de iyi olacak. Bütün ihtişamına rağmen Viyana'dan hiç para kazanmadık.

Sağımızda mavi gökyüzü altında mavi tepeler. Yavaş yavaş yaklaştıkça yeşile çalan renkleriyle, her şey çok düzgün ve yerinde: dağ evleri, bahçeler, tepeler, bulutlar, atlar, inekler, leylaklar ve öbek öbek çiçekler. Her şey çok Avusturyalı, çok güzel. Bu trene on yıl gecikmeyle biniyorum.

Julia uyukluyor. Bir süre oturduğum yerden, karşımda oturuyor olmasından memnun onu seyrediyorum, sonra koridora çıkıyorum. Altmış yaşlarında neşeli bir Amerikalı ile karısı pencere kenarında durmuş konuşuyor. Kadın sarı elbise giymiş, elindeki çantanın üzeri meyve resimleriyle kaplı; adam ise papyonlu ve buruşuk yeşil pantolon giymiş;

purodan kalınlaşmış tok sesiyle konuşuyor.

- Elizabeth bak ne kadar düzgün. Bak !
- Midem çok kötü.
- Yolculuktandır. Gidip biraz dinlensene.

Gidiyor. Adam etrafına bakınıyor, benim İngilizce konuşabileceğime karar verip, "Aman, aman, ne kadar güzel... ve burada insanlar yaşıyor. Köy hayatını çok severim. Bence... bu insanları görünce... bu bence milliyetçilik... yerde çöp varsa topluyorlar. New York, New Jersey... eski buzdolapları, eski arabalar... bira kutuları nerede ? Nerede boyalı duvarlar ?"

- Burada da trenin dışını boyamışlar, diyorum.

Hoşgörülü bir el hareketi yapıyor. "Bir zamanlar çiftliğim vardı. Sattım. Bütün gün elimde birayla bahçede oturup günbatımını seyredebilirim, televizyon istemem. Tek sorun puro dükkânı nerede ? Ya da meze dükkânı ?"

- Doğru, aniden hiçbir neden yokken içim sevinçle doluyor. Kıvrıla kıvrıla giden demiryolu üzerinde tren tünele giriyor.

Vadi olduğundan daha geniş görünüyor; bulutlar dağılıyor. Her şey çiçek açmış. Kestane ağaçları, gelincikler, her şey dimdik ayakta, bahçelerde, tarlalarda, kilometrelerce uzanan gelinciklerin kıvrıl pırıltısı, beyazdan mora, her tonda çiçekler, beyaz şemsiye şeklinde çiçekler, eflatun göz alıcı kır çiçekleri. Arada bir doğunun gizemli kozalaklarını andıran yüksek gerilim direkleri görülüyor; ama onun dışında, uysal başlı buzağılar kadife derileriyle nehir kenarında su içiyor.

Kompartımana dönüyorum. Julia uyanmış. Fazla konuşmuyoruz, arada sırada paylaşmak istediğimiz şeyleri pencereden birbirimize gösteriyoruz.

- Julia, işitememenin avantajı dediğin şey ne ?
- Aklına mı takıldı ?
- Biraz.

- *Alabalık*'ta çalışımdan bunu biraz tahmin etmen gerekiyordu.

- Ne düşündüğünü bir türlü çıkartamıyorum.

- Şöyle söyleyeyim... konsere gittiğimde ya da kayıt dinlediğimde çok genel anlamda çalınanın dışında bir şey algılayamıyorum. Yorum farklılıklarını artık ayırt edemiyorum. Kendim bir şey çalmaya başladığımda, özellikle daha önce

hiç duymadığım bir şeyse, özgün olmak zorundayım... Özgünlük tek başına yeterli değil, farkındayım, söylemek istediğim o değil, ama en azından başlama noktası olacak bir yer. *Alabalık* farklıydı, elbette, kulaklarım kötüye gitmeden önce çok kereler dinlemiştim, hatta çalmıştım. Yalnız zamanla kuvvetlendirilmezse bu bir işe yaramıyor. Çoğu müzisyen, ondan bir şey çalması istendiğinde eseri çalmadan önce gidip CD'sini dinliyor, bazen notaları bile görmeden önce dinlemeyi yeğ tutuyorlar. Benim böyle bir seçeneğim yok. Daha doğrusu, bunun bana faydası yok.

Başımı sallıyorum. Yine kendi düşüncelerimize dalıyoruz. Başka bir şey söyleyeceğini, insanın dünyayı anlamaya çalışırken çektiği acıdan bahsedeceğini sanıyordum. Aslında söyledikleri beni memnun etti.

Klagenfurt. Büyük Göl. Villach. Fakat kimse binmiyor trene. Hâlâ kompartımanda yalnızız. Sınır. Asık suratlı, gri-ler giymiş kibirli bir adam elinde rozetini göstererek "*Passaporto !*" diye böğürüyor. Adama düşmanca bakıyorum. Sonra Julia'nın da bana baktığını fark edip tahmin ettiği tepkiyi vermeden, en tatlı sesimle, "Memnuniyetle, Signor" diyorum.

Tebeşir kayalarına benzeyen uçurumlar, yüksek sarp kayalıklar ve daha alçak tepelerin geniş etekleri ve neredeyse kurumuş, sütlü mavi geniş akan bir dere yatağının kenarında tozlar içinde çirrento fabrikası görünüyor.

Yalnız olmamıza rağmen, belki utandığımızdan, öpüşmüyoruz. Bu yolculuk daha güzel olamazdı. Hava gittikçe ısınıyor, kendimi uyuşuk bir arı gibi hissediyorum.

Artık Venedik sınırları içindeyiz: aşı boyalı ve toprak rengi duvarları, kırmızı çatılarıyla hantal dağın gölgesinde kent silueti; yol boyu mürver ağaçları, iris ve pembe gül bahçeleri, Mestre'nin demiryolundan ayrılan yan kolların etrafında çöplükler.

Yavaş yavaş gri-yeşil suların üzerinden geçiyoruz, inanılmaz güzel şehir gözlerimizin önüne seriliyor: kuleler, kubbe-ler, binaların cepheleri. Yıllarca gecikmiş olsam da işte şimdi buradayım. Koridorda elimizde bavullarla durmuş, suyu seyrediyoruz. Kendi kendime adını fısıldıyorum, o da, belki hissediyor -belki de raslantı- adımı söylüyor.

Altıncı bölüm

1

Hafta içi öğleden sonra dört buçuk pek de sihirli bir saat sayılmaz, fakat istasyonun merdivenlerinde durmuş, Julia'ya abanarak, Venedik'in kokusunu, sesini ve baş döndüren görüntüsünü içime çekiyorum.

Yüzlerce insanla birlikte terminalin koridorlarından geçiyoruz. Henüz turist sezonu olmamasına rağmen her yer bizim gibilerle dolu, şehrin hiç hayal kırıklığına uğratmayan güzelliği karşısında, benden bekleneceği üzre, ağzım açık seyre dalıyorum.

– Demek Büyük Kanal dedikleri bu.

Küçük bir gülümsemeyle Julia, “İşte Büyük Kanal dedikleri bu,” diyor.

- Denizden mi gelmeliydik ?
- Deniz mi ?
- Denizden, günbatımında.
- Hayır.
- Hayır ?
- Hayır.

Sessiz kalıyorum. Yoluna devam ederken suya çarpa çarpa yolcuları indirip bindiren *vaporetto*'nun¹ ön koltuklarında oturuyorsunuz. Etraftaki her şey canlı, tıngırtılı, arabasız ve huzurlu bir gürültüye sahip.

1 Küçük vapur. (ç.n.)

Havanın sıcaklığını ilk rüzgâr hafifletiyor. Camgömbegi suların üzerinden bir anlık parıltısıyla bir martı havalanıyor.

Her iki yanımızda duran sapasağlam masalsı saray ve kilise duvarları arasından kanalda ilerliyoruz. Gözlerim bazı tabelalara takılıyor, bir kumarhane, gettoyu gösteren işaret, bahçe duvarını saran sarmaşıklar ardında güzel bahçeler. Küçük bir balıkçı teknesinde çalışan kavuniçi gömlek giymiş iki genç adam. *Ca' d'Oro*'ya binen, şişko inciler ve broş takmış yaşlıca şık bir kadının peşinden alışveriş torbalarıyla dolu el arabasını iten kadın. Taş basamaklara uzanan suyun üzerinde ve çizgili şamandıraların etrafında kirli yeşil köpükler birikiyor.

– Venedik sardunyalar olmasa ne yapardı ? Julia havaya bakarak soruyor.

Uzanıp onu öpüyorum, o da beni... fazla ateşli değil, ama özgürce. Neşelenip hemen konuşmaya başlıyorum.

– Geçen sefer geldiğinde nerede kalmıştın ?

– Öğrenci yurdunda. Maria'yla birlikte gelmiştik, fazla paramız yoktu.

– Umarım arkadaşının kâhyası beni anlamıştır. Telefona cevap verir vermez kâğıda yazdıklarını okumaya başladım. Bizi Sant'Elena'da karşılayan biri olmazsa...

– Çaresine o zaman bakarız.

– Bavullarımız acaba orada güvende mi ? Kemanım oturduğumuz koltuğun altında, kayışı ayağıma dolanmış duruyor.

– O ağır bavulları kim kaçırabilir ?

– Bak... gondol ! diyorum.

– Evet, Julia sakince elimi tuttu. Bir sürü gördük, ilk değildi.

– Gondol gezisine çıkmalıyız.

– Michael, rahat ver de biraz düşüneyim.

– O halde bana bakma, diyerek elimdeki şehir rehberine bakmaya başlıyorum.

Rialto'da taş köprü, Accademia'da tahta köprü, Salute'nin koca gri kubbesi, San Marco'nun çan kulesi ve sütunları, Doge Sarayı'nın beyaz ve pembe şeker görüntüleri yanımızdan tek tek geçiyor; hepsi öylesine görkemli, öylesine düzenli, öylesine geyretsizce, öylesine çabucak, öylesine şaşırtıcı geçiyorlar ki, rahatsız oluyorum, bu kadarı oburluk gibi geliyor. Sonunda muhteşemliğin gürültüsünden uzak su-

yun açık boşluğuna ulaşmak rahatlatıcı geliyor.

San Giorgio Maggiore Kilisesi'nin olduğu ada sağımızda. Tanıdık bir coşkuyla seyrediyorum. "Sant'Elena nerede?" diye soruyorum.

– Birkaç durak sonra.

– Helen'e kalacağımız yeri söylediğimde sanki cehennem bir ucunda olacakmışım gibi şaşırmıştı.

– Aziz Helena'dan?

– Aynen.

– Ben Sant'Elena'yı seviyorum, diyor Julia. Bir keresinde yanlışlıkla orada dolaşmışım. Yemyeşil ve şehir dışında, aileler ve köpeklerle dolu. Elbette araba yok... turist de yok, sadece Maria veya benim gibi birkaç harita düşmanı. Sana göstermek istediğim yere çok yakın.

– Ne göstereceksin?

– Görürsün.

– Hayvan mı, bitki mi yoksa mineral mi?

Julia biraz düşündükten sonra anlıyor, "Hayvan, ama sanırım bitki ve minerallerden yapılmış."

– Biz de öyleyiz.

– Haklısın, biz de öyleyiz.

– Belki palazzoda kalmamız daha iyi olurdu, ne dersin? Yani, bir daha ne zaman bir palazzoda kalma şansımız olur? Sen olmasaydın, küvete uzanmış, şampanya içiyor olurdum.

– Belki şampanya yerine Prosecco verirlerdi.

– Tamam öyle olsun.

– Senin şu palazzon neredeydi, söylesene.

– Nereden bileyim? Venedik'i hiç tanımıyorum ki.

Julia sinirli bir hareketle uzanıp rehberi alıyor. "Ah, evet, Palazzo Tradonico. San Polo yakınlarında."

– Her neredeyse.

– San Marco'dan sonra Venedik'in en büyük meydanı... bir tek o meydana "*campo*" yerine "*piazza*" denir.

– Benim için fazla anlaşılmaz.

– Uykun var senin. Bütün gün uykuluydun.

– Dünyanın en güzel yolculuğunu uyuyarak geçiren sendin.

– Hafif uyukladım. Sadece yirmi dakika.

– Sensiz hiçbir yere gitmem. Venedik benim için fazla karmaşık.

– Yaa, tabii gidersin. Senin bütün provalarına gelmeye hiç niyetli değilim. Sana önemli bir ipucu Michael. Kanalin bir tarafında Marco, diğerine de Polo adını ver, sonra da hatırlamak istediğin yerleri Marco tarafında mı, Polo tarafında mı düşün, kanal geçmen gerektiğinde nerede olduğunu anlarsın.

– Neden provalara gelmiyorsun ? Sadece bir iki çalışma yapacağız... şey, belki üç dört.

– Viyana’dan sonra, ben olmadan daha iyi çalışacağımı sanıyorum. Ben seyretmezsem daha kolay olur.

Başımı sallıyorum.

– Şu binanın ne olduğunu biliyor musun ? Julia bir binayı gösteriyor. Dışı beyaz olan, şuradaki...

– Pek ilgimi çekmiyor, diyorum neredeyse kızgınlıkla.

– Vivaldi’nin kilisesi.

– Ya, diyorum, davranışından utanarak.

– Viyana’dan söz etmemeliydim. Bir daha yapmam.

– Sorunu olan sensin, ben değil.

– Başına gelenler gerçektir.

– Seni buraya getirdiğim için mutsuz değilsin, değil mi ?

– Seninle birlikte olmak çok güzel. Ama buraya ben kendimi getirdim. Gözlerimin içine bakıyor ve bir anda öyle mutlu oluyorum ki, davul çalmak istiyorum ! On gün, onunla birlikte on gün... hem de burada...

Bir zaman sonra, “Verdi, Wagner” diyor. Etrafımız mavi ve açık, kıyı ise yeşil. Gözlerini takip edip parkın içindeki direklerin üstünde karşı karşıya duran büstlere bakıyorum. Aralarında bir ağaç var; ikisi de suya doğru bakıyor.

– Bir sonraki durak.

İskelenin üzerinde durup su kenarına kadar inen çam korusuna bakıyoruz; Sant’Elena’nın neler getireceğini merak ediyorum.

2

Signora Mariani bizi nefes nefese karşılıyor, sanki metal iskelede duran vaporettoyu son anda fark edip tümcesini tamamlamadan koş a koş a gelmiş gibi. Gri saçlı, ufak te-

fek, çok sempatik bir kadın. Julia ya da ben aynı dili konuşabilsek eminim çok tatlı dedikodu yapılacak biri. Sant'Ele-na'ya yürürken çam korusunun içinden geçiyoruz, karşılaştığımız meraklı birkaç kişiye yayılım ateşi açar gibi açıklamalar yapıyor, söylediklerinden sadece, "*Amici di Signora Fortichiari*"² sözlerini anlıyorum. Manavla selamlaşıyor, köpek pisliğine basmak üzereyken beni kurtarıyor ve gönülsüzce belirli aralıklarla, bavullarımızı taşımayı öneriyor. Nispeten geniş bir sokakta tırmanarak, demir kapısına sarmaşık dolanmış küçük bir bahçeye getiriyor bizi. Bir sürü karmaşık anahtarla önce bahçe kapısının, sonra bina girişinin ve en son da üçüncü kattaki apartman kapısının nasıl açıldığını gösteriyor.

Yerleri sade parke döşeli, hem sokağı hem de bahçeyi gören çok hoş bir daire. Küçük manolya ağacının hemen arkasında renk renk çamaşırlar ipe asılmış, içinden kahverengi dantelli olanı, görüldüğü kadarıyla karşı dairenin alt katındaki çapraz komşumuza ait. Julia'yla keyifle bakışıyoruz. Signora Mariani bize bakıp suç ortağımız gibi gülüyor, sonra da ani bir hareketle ileri atılıp pancurları kapatıyor. Temiz beyaz çarşaf lar konmuş yatak odasını, telefon ve telesekreteri, çamaşır makinesini, yangın söndürücüyü, sarı güller konmuş vazoyu ve vazunun yanında duran Bayan Fortichiari'nin krem rengi bir kâğıda yazdığı notu gösteriyor. Sonra biz ne olduğunu anlamadan çekip gidiyor. Bir süre sonra dış kapı da hızla kapanıyor ve merdivenlerden hiddetli konuşma sesleri geliyor.

– Yapma Michael, Julia, onu yatak odasına sürüklemeye çalışırken gülüyor.

Kulağını kemiriyorum. "Mımm. Tüylü."

– Yapma Michael. Bırak da Jenny'nin mesajını okuyayım.

– Sonra.

Yan yana yatağa uzanıyoruz, hâlâ giysilerimiz üstümüzde. Canı nasıl sevişmek isterse, ben hazırım. Bugün her şeyi ya-vaştan almamı istiyor, son seviştiğimizden beri çok zaman geçtiği için aceleci davranmamı istemiyor. Son defadan beri çok şey yaşadık, beklenmedik gerginlikler ve umutlar, yeniden onu

2 "Bayan Fortichiari'nin arkadaşları." (ç.n.)

kollarında hissetmek hiç bitmemesini istediğim bir duygu.

Pancurları açmaya kalkışıyorum ama önerdiğimde başını sallıyor. Diğer odalardan süzülerek gelen ışıktaki sevişiyoruz. Gömleğini çıkartıp başımı Julia'ya gömüyorum. Bu sabah tıraş olacak vakit bulamadığım için biraz söyleniyor.

– Dudakların daha yumuşak olabilirdi, diyor.

Tek yönlü bir konuşma, çünkü benim sözlerimi okuyamıyor. Dokunuşumdan ne yapacağımı anlıyor ve kendi isteklerini, hissettiklerini ve ne yapmamı istediğini söylüyor. İlk başlarda utangaç duruyordu, ama şimdi daha önce hiç olmadığı kadar açık, sanki su üstündeki yolculuktan sonra yabancı bir odada olmak onu özgürleştiriyor.

Bütün bunların ortasında, henüz açılmamış çantalarımızın içini karıştırmam gerekiyor ama bu bile heyecan akışını engellemiyor. Başını koluna dayamış bana bakıyor, yanına döndüğümde onu şehvet duygusundan bir şey kaybetmemiş olarak buluyorum.

Daha sonra ona mesajı iletiyorum. Yatağın kenarına oturup ışığı yakıyor. Ciddileşiyor. Anlaşılan arkadaşı birkaç günlüğüne evde hapsolmuş, çocukları kızamık geçirdiği için çıkamıyormuş. Onun evine de gidemeyeceğimizden acaba Julia öbür gün onunla Cipriani'de öğle yemeği yemek ister mi diye soruyor: istersem ben de onlara katılabilirmişim. Kendisi mikrop taşııyormuş.

– Ne dersin, Michael, gelir misin ?

– Hayır, gelmemeyi tercih ederim. Eminim sen de gelmemi yeğlersin.

Hâlâ seviştığımız anların etkisi altındayım, şimdi kızamık konusu biraz garip kaçıyor.

Julia onaylıyor. “Çok iyi bir arkadaşım... okul günlerinden. Beş yıl kadar önce Venedikli biriyle evlendi, şimdi iki çocuğu var, bir kız, bir oğlan.”

– Yağlı siyah saçlı Jenny mi ?

– Evet, ama şimdi bir güzellik abidesi.

– O halde gelmesem daha iyi. Bir elimle boynunu ve sırtını okşuyorum. Diğerleri geldi mi acaba ? Uçakları saat altıda inecekti. Havaalanından nasıl gelmişlerdir ?

– Tekneyle. Umarım bu akşam onlarla buluşmayı planlamıyorsundur Michael.

– Yok. Fakat arayacağımı söylemiştim. Yarın öğleden sonra provanız var.

– Ne yapalım ?

– Avucunun içindeyim.

– Kollarımda.

– Daha doğru. Tam bir iştah açansın. Julia'nın suratı asılıyor. Neden suratını astın ? Ne dediğimi sandın ?

– İsterik.

– Hayır, iştah açan dedim.

– Öyle bir sözcük yok. İştah açıcı demeliydin.

– Artık var... Bu akşam ne yapıyoruz ?

– Gezinebiliriz. Canım gezmek istiyor. Çok vaktimiz var.

– O kadar da çok değil. Yeterli değil.

Dönüp alnımı öpüyor. “Biliyor musun, hiç dans etmedik. Dans edeceğimiz bir yer bulsak diyorum.”

– Yo, hayır. Sen de biliyorsun, dans etmeyi beceremem. Bu konuda çok uyumsuzum. Kendimi garip hissederim, sen de kendini garip hissedersin ve ilk gecemiz mahvolur. İlk dediğin gibi istersen sadece etrafta dolaşalım.

Duş alıyor, giyiniyor, dışarı çıkıyoruz. Akşam karanlığı henüz çökmeye başlamış. Lido'un öteki yakasında kocaman neon ışıklarla yanan Campari reklam panosu bize doğru aydınlık saçıyor. Şamandıralar suyun üzerinde mum gibi parlıyor. Hava karardıkça sessizliğe gömülüyoruz. Bir süre su kenarında yürüdükten sonra bizi dilediği yere götürmesi için bir sonraki vaporettoyu bekliyoruz.

3

San Marco'dan birkaç durak önce inip Vivaldi'nin kilisesi Pietà'nın önünde duruyoruz, aslında Vivaldi'nin kilisesinin yerinde duran kilisenin önünde. Tam bu noktada kemanım çok kereler çalınmış olmalı. Kara suların üzerine beyaz ışıklarla aydınlatılmış San Giorgio Maggiore'nin önyüzü yansıyor. Tam şu anda durduğum yerde dörtlümüz kurulmuş.

Ertesi gün Pietà'nın açık olacağını umduğumuz bir saatte buraya dönmeyi kararlaştırıyoruz. Bu arada geniş San

Marco Meydanı'nda dolaşıyoruz, sonra küçük yan sokak aralarına dalıyoruz. Julia yeni bir şey fark ettiğini, geçen sefer buraya geldiğinde ara sokakların aydınlatılmış olduğunu anımsamadığını, eğer istersem konuşabileceğimi, beni anlayacağını söylüyor. Fakat az konuşmaktan şikâyetçi değilim.

Havzanın dayandığı geniş riva üzerinde dolanmaya devam ediyoruz. Çeşitli dillerde konuşmalar etrafımızı sarıyor, daha doğrusu, benim etrafımı sarıyor. Geceleri görüntü azaldığında, yerini seslere bırakıyor. Bütün bunlardan, taş çarparak sıçrayan sular, bir çocuğun balonunu çimdiklemesi, köprünün basamaklarına çarpan lastikler, güvercinin kanat çırpması, sütunlar arasında yürüyen yüksek topuklar... ne kadarını duyuyor? Belki sadece vaporettonun derin uğultusundan başka bir şey duymuyor; belki onu bile duymuyor.

Yine de burada el ele yürüyoruz, kimse bizi tanımıyor. Kentin yarı taze, yarı tuzlu havasından limon kokusu yayılıyor. Karnının acıkıp acıkmadığını soruyorum, hayır diyor. Ya bir içki? Evet. Bir barda prosecco. Huzursuz davranıyor; Giudecca'da bir yer öneriyor. Onun peşinden gitmek hoşuma gidiyor, su üzerinde kendimi bırakmaksa çok daha hoş.

Barın içerisi iyi aydınlatılmış. Yanımızdaki masada iki genç Fransız işadamaı, pusette bebek, cep telefonları, sigara paketi ve dergilerle oturuyor. Daha yaşlıca Amerikalı çift onlara şaşkınlıkla bakıyor ve iki tane kafeinsiz ekspresso ısmarlıyorlar. Gri takım giymiş bar yöneticisi emirler yağdırarak dolaşıyor ortalıkta, yardım ediyor, gözünü rahatsız eden kırıkırak sepetini kaldırıyor. Prosecco'larımız geliyor, yudumlarırken önemsiz şeylerden konuşuyoruz, yağmur yağacak mı, yağarsa ne yaparız? Sanki dörtlüm ve ailesi hiç yokmuş gibi.

Kibar görünümlü, İngiliz aksanıyla konuşan bir kadın arkamızdaki masada arkadaşıyla konuşuyor: "Her zamanki bildiğin Tradonico kalabalığı..." diye başlayınca, ilgilenip dinlemeye başlıyorum. "Onlardan da ancak böyle bir davranış beklenir. Kadınları kendi işleri için kullanırlar... çizdikleri elbiseleri giymeleri, sattıkları mücevherleri takmaları, bu adamlar için kadın, sadece fon. Kitaba gelince, ne düşündüğümü söyleyeyim: bir makaleden öteye gidemez, edebiyat hiç değil... Davetli değildim, ama olsaydım da gitmezdim... Hepsinden tiksiniyorum."

Julia yüzüme merakla bakıyor ama arkasına dönmüyor.

Kadının zehirli sözlerinden şaşkına dönmüş, "Boşver, değmez," diyorum alçak sesle. "Tradonico'ya takılan insanlar hakkında bir şeyler söylüyor. Sanırım palazzoda kalan insanları kastediyor. Neden buraya geldik ki?"

– Maria'yla buraya gelmiştik bir keresinde. Çok hoş bir yer olarak kalmış aklımda, hâlâ öyle mi görmek istedim.

Hesabı istiyoruz; benden önce davranıp ödüyor.

Vaporettoyu beklerken, "Esniyorsun, Michael," diyor.

– Yorulmuş olmalıyım. Aslına bakarsan, ben acıktım.

Gecenin geri kalanı mutlu ve olaysız geçiyor: *trattoria*'da³ güzel bir yemek, ara sokaklarda gezinti, barda geç saatte içki. Yanımda sevdiğim kadın, Venedik'teyiz, mutluluk bu olmalı. Mutluluk bu. Geç saatte tekneye binip apartmana dönüyoruz ve hemen birbirimize sarılıp uyuyoruz.

4

Dün gece pancurları kapamayı unuttuğum için şimdi odaya ışık doluyor. Onu seyrettiğimi hissedip gözlerini açıyor, sonra hemen yeniden kapatıyor, "Bırak da uyuyayım."

Yanımda o varken uyanmayalı yıllar geçti. Viyana'da öğrenci olduğumuz zamanlarda da ancak şehir dışına yolculuk ettiğimizde bütün geceyi birlikte geçirebilirdik.

Banyodan döndüğümde onu yataktan kalkmış, sabahlığını giymiş buluyorum.

– Neden hep ipek giyiyorsun ?

– İpek ? Bilmem ? Başının her iki tarafında ellerini iki kez çırpıyor.

– Nasıl bir gün ?

– Fena değil, gülümseyip omuz silkiyor.

Mutfağa gidip kahvaltılık ne var diye bakıyorum ve kahveden başka bir şey olmadığını söylemek için geri dönüyorum. Dışarı çıkıp bir şeyler alayım mı ? Julia sözlüğü yanımda götürüp istediğim şeyin sözcüğünü göstermemi söylüyor. Dük-

kâna inip, eklemek, reçel ve sütle dönüyorum. Kahve hazır bile, biraz garip gelse de, oturup kahvaltı ediyoruz. Sabahı paylaşmak geceyi paylaşmaktan daha özel ve daha lezzetli geliyor.

Baniff'ta da böyle, günlerce birlikte kalmıştık, orada uzak-tan gelen tren seslerini hiç unutmadığını söylemişti. Peki şimdi sudaki teknelerin düdüklere bir anı olarak kalacak mı?

- Bu sabah pamuklu, gitmek için hazırlanmış.

- Bir damla bile ruj sürmeyecek misin ?

- Tatildeyim.

- Fotoğraf makinesi getirdin mi ?

- Fotoğrafa gerek yok. Zaten Maria piknikte çekmişti...

Diğerlerini araman gerekmez mi ? Dün gece aramadın.

Palazzo Tradonico'yu arayıp Piers'a ulaşıyorum. Saat on birde buluşacağımızı söylüyor. Sesinin tonundan bir şeyin huzurunu kaçırdığını seziyorum, ama kaldıkları yerden memnun olmaması mı, dün aramayı unutmam mı, konser-de olanlar mı, yoksa Alex'le Venedik'te yaşadıklarını tekrar anımsaması mı bilemiyorum.

Doğal olarak üçü benim hakkımda konuşmuş olmalı, bana karşı cephe alıp almayacaklarını merak ediyorum. Julia kaygılanmamam ve onları gördüğümde sakin olmam gerektiğini söylüyor.

Küçük adamızda yeşillikler üzerinde yürüyerek (trafiksiz küçük mahallenin her yeri yeni biçilmiş çimen kokuyor) Venedik'in merkezine doğru giden köprüden geçiyoruz. Solumuzda neredeyse pastoral durgun su, sağımızda parlak artı-tıcı pompalarıyla işlek kanal ve birbirlerine birkaç metre uzak durmalarına rağmen bağırarak konuşan üç adam, ama kavga etmiyorlar, karşılıklı bilgi veriyorlar. Yürüdüğümüz sokak boyunca çamaşırlar asılı ve kaçınılmaz sardun-yalar plastik saksıların içinde çiçek açmış.

Kenarlarında, yol boyunca kara gövdeli, yaprakları ışıltı dolu ıhlamur ağaçları olan beyaz taşlı yolda başıboş dolaşıyoruz. Her iki yanımızda bakımsız bahçeler görünüyor. Yolun sonunda bir heykel var: Garibaldi ile yanında duran bir aslan ve etraflarında güvercinler, balıklar, kaplumbağalar, köpekler, çocuklar, pusetlerde bebekler ve sohbet eden anneleri, yüzlerce bağımsız yaşam. Devam etmeden önce burada biraz oyalanıyoruz.

– Schiavoni'den geçmeliyiz, diyor Julia. Sana göstermek istediğim şey orada.

Ancak, oraya gittiğimizde bina kapalı.

– Bugün pazartesi değil ki, Julia kapıya vuruyor. Kimse gelmiyor. Başka turistler etrafımızda toplanıp, omuz silkiyor, tartışıyor, kapalı kapıya sinirle ya da ilgisizce bakıp gidiyorlar. Julia bir kez daha kapıya vuruyor.

– Boşver, Julia.

– Olmaz. Hiç olmadığı kadar kararlı, hatta kızgın görünüyor.

– Burayı özel yapan ne ?

– Her şey. Buna çok sinirleniyorum. Ne bir açıklama ne de işaret... hiç kimse yok. Viyana'da Vermeer'lerimi bile göremedim. Kâğıdın var mı ?

Keman kutumun içinden bir kâğıt ile kalem çıkartıyorum, Julia bir şeyler karalıyor, *telefonare* ve *pronto* sözcüklerini büyük harflerle yazıyor ve posta kutusuna atıyor.

– Onarım veya onun gibi bir şey için kapattılarsa çok kötü olur, diyor.

– Ne yazdın kâğıda ?

– Beni arayın, yoksa hiddetime katlanmak zorunda kalacaksınız.

– Hiddetli değilsin ki.

– Sen öyle san, Julia bunu söylerken neredeyse kendi kendine konuşuyor.

– Telefon etseler bile, ben anlayamam, sen de işitemezsin.

– Hallettiğimizde karşımıza çıkar.

– Ne dedin ?

– Yani, karşımıza o sorun çıktığında hallederiz, diyerek Rio della Pietâ'ya dolmuş yapan küçük mavi bir tekneye işaret ediyor. Şimdi senin kilisene, yani, Vivaldi'nin kilisesine.

5

Fakat o da kapalı, en azından şimdilik. Dış kapıdan giriyorum, ama karşıma çıkan kalın kadife perde ve üzerinde birçok dilde yazılmış tabela kilisenin içine girmemi engelli-

yor. Tononimin yüzünü buruşturduğunu hissediyorum. Bu kadarı da fazla.

Girişin sağındaki gişede yuvarlak yüzlü bir kız oturuyor. Elindeki kitabın kapağından, korku romanı okuduğu belli.

İngilizce soruyorum, "İçeri girebilir miyiz?"

– Hayır. Mümkün değil.

– Neden ?

– Kapalı. *Chiuso*. Çok ay. Sadece Tanrı'ya dua.

– Dua edeceğiz.

– Pazar.

– Ama pazar günü Torcello'ya gideceğiz !

Omuz silkiyor. "Bu geceki konsere ... bilet ?"

– Ne yapıyorlar ? diye soruyorum.

– Çalışıyor ?

– Bach ? Mozart ?

– Ah ! Bize yerel bir topluluğun konser programını uzatıyor. Konserin ilk yarısında Monteverdi ve Vivaldi, ikinci yarısında İngilizce başlıklı bir eser bestelemiş çağdaş İtalyan besteci: *Yediklerine Dönüşen Nesneler*. Julia'yla birlikte olmasam bile gitmezdim bu konsere.

– Ne kadar ?

– Otuz beş bin liredir, diyor kız.

– Vay ! Julia'nın bakışlarından kaçıyorum. Çok pahalı. *Molto caro*, diye ekliyorum, son anda hatırlayarak.

Kız gülümsüyor.

– Ben müzisyenim, keman kutumu görmesi için kaldırıyorum. Kemancı ! Vivaldi ! Burası onun kilisesi. Ellerimi taptırır gibi tutuyorum. Kız neşeleniyor. Lütfen.

Kitabını bırakıp gişeden dışarı çıkıyor, emin olmak için etrafına bakıyor, kadife perdeyi bir saniyeliğine kaldırıp bizi içeri sokuyor.

– Gördün mü ? diyorum Julia'ya. Sevimlilik, tehdit etmekten daha iyidir.

– Bir daha söyle.

– Sevimlilik, tehdit etmekten daha iyidir.

– Schiavoni'de sevimlilik yapacak kimse yoktu.

Tepemizdeki yüksek tavanda, yer ve ışık kabartmalarının kenarlarını melek ve müzisyenler süslüyor, tam göbeğinde de uçuk mavi, pembemsi toprak rengi ve beyazın muhteşem

karışımı. Baba, Oğul ve güvercinin simgelediği Kutsal Ruh hep birlikte Bakire'yi taçlandırıyor.

Kendimizden geçmiş bunları seyrederken, sunak tarafından çılgın bir gürültü geliyor. Alçak podyum üzerine konmuş, bir çeşit amplifikatöre bağlanmış piyano, bir delinin saldırısına uğruyor. İlk başta bütün dağlar parçalanıyormuşcasına; sonra da dağ eteğindeki aklını yitirmiş fareler en yüksek oktavdan yuvarlanarak, kanı pıhtılaşmış aylara dönüşmüş olarak yere dökülüyorlar. *Yediklerine Dönüşen Nesneler* bu mu acaba?

Julia da huzursuz oluyor ama sanırım daha çok ben huzursuz olduğum için.

Sonra aniden duruyor, piyanist ve ses teknisyeni ayarlamalar yaptıktan sonra bir kez daha eseri prova ediyorlar. Sonra yeniden sessizlik, piyanonun kapağı kapatılıyor... ve Tanrı'ya şükür, ikisi geldikleri gibi aniden ortadan yok oluyorlar.

- O kadar korkunç muydu gerçekten?
- Evet. Gerçekten. Bir an için sana imrendim.
- O halde kiliseyi kutsamak için Tononi'ni çalmalısın.
- Dışarı atılırsınız. Burada olmamamız gerekiyor.
- Michael, kemanını burada şimdi çalmazsan, hayat boyu pişman olursun.
- Ve kemanım beni asla affetmez.
- Aynen.
- Ama Julia...
- Ne aması?
- Bana yardım etmelisin. Elinden tutup onu piyanoya sürüklüyorum.
- Hayır, Michael. Olmaz. Ben çalmayacağım. Boşuna ısrar etme.

- Bunu daha önce çalmıştın.

Keman kutumun içinden çok güzel büyük bir A3 sayfasına fotokopi edilmiş, Vivaldi'nin ilk *Manchester Sonatı*'ndan largo bölümü çıkartıp piyanonun notalığına yerleştiriyorum.

Julia piyanoya oturuyor. Bir saniye notalara baktıktan sonra, hep yaptığı gibi hafifçe sağa sola sallanıyor. Akort yapıyorum.

- İnatçının tekisin Michael. Julia'nın sesi çok tatlı, çok dengeli.

İlk notayı çalıyorum, o da bir sonraki notada daha fazla nazlanmadan giriyor.

Fazlasıyla büyük bir sevinç ama çok çabuk bitiyor. Bir müzik aleti için bundan daha sevimli bir şey yazılmamıştır, kemanım bunun özellikle kendisi için yazıldığını hissettiğini belli ediyor... burada çalınması için yazıldığını da hissediyor. Bu, başka nerede çalınabilir ki? Vivaldi yetimhanenin genç kızlarına burada müzik öğretmiş ve onları Avrupa'nın en iyi müzisyenleri yapmıştı. Bu eserin notaları da Manchester Kütüphanesi'nde, benim müzisyen olmamda en etkin rol oynayan yerde, birkaç sene önce bulunduğu için, aynı ölçüde eserin benim için yazıldığını da hissediyorum.

Kimse gelip çalışmamızı kesmiyor. Kilisede bizim dışımızda kimse yok. Sadece, ellerinde trompet, lavta ve kemanlarıyla tavandaki müzisyenler bizi dinliyor. "Kusursuzdu," diyorum biter bitmez. "Haydi tekrar çalalım."

– Hayır, Michael, Julia piyanonun kapağını kapatıyor. Eğer kusursuzsa, ki kusursuzdu, zaten tekrar edilemez.

6

Küçük köprülerin üzerinden geçerek Palazzo Tradonico'ya dar yollardan yürürken garip vurma ve sıçrama sesleri duyuyorum, sonra sesleri, futbol topuna vuran çocukların çıkardığını görüyorum. Palazzo kara tarafında sıkışmış binalardan değil, çok ufak bir kanala açılan bir iskelesi var. Binanın gri ve boyları dökülmüş ana yüzü, Campiello Tradonico adlı, genel turist yollarının çok dışında kalan küçük bir meydana bakıyor, böylece meydan, çocukların futbol oynamaları için ideal gizli mekân oluyor. Birinci kat seviyesine çakılmış ekserlere bir sürü siyah-beyaz futbol topu geçirilmiş. Orada, durdukları yerde her gün biraz daha sönüyor ama hiçbir zaman tam pörsük duruma gelmiyorlar, meydana bir çeşit geleneksel mimari fazlalığı, heykeller ya da karmalar gibi palazzoyu süslüyorlar.

Zili çalıyorum. Bir kadın İtalyanca bir şeyler söylüyor, ben de "Signor Holme, Quartetto Maggiore" diyorum ve hoş

geldiniz dercesine kapının kiliti açılıyor. Koca kapıyı itince kendimizi muazzam karanlık, boş, taş bir avluda buluyoruz, bir tarafta sadece yukarı çıkan merdivenler görünüyor. Hiçbir yerden aydınlatıcı ışık gelmiyor, el yordamıyla birinci katta çıktığımızda karşımızdaki kapı açılıyor.

Adının Teresa olduğunu söyleyen Kont Tradonico'nun on beş yaşlarındaki kızı bizi karşılıyor ve dörtlünün diğer üyelerinin müzik odasında bizi beklediğini söylüyor. Gülümseyerek bizi yönlendirdikten sonra ortadan kayboluyor.

Geniş holün parlak siyah ve toprak rengi yer döşemeleri dışardan başlayıp arkalara doğru devam ediyor, üzerine her iki taraftan da güçlü ışık vuruyor. Pejmürde dış görünüşü ve kederli girişinden sonra binanın içini hiç böyle beklemiyordum.

Geçtiğimiz her oda bir öncekinden daha masalsı, yüzyıllar içinde toplanan pırıltılı eşyalarla dolu: halılar, elişlemeli sırtları olan yaldızlı kanepeler, kadife sandalyeler, deve ve panter resmi yapılmış kapılar, düz durmanın anlamını bilmeyen yeşil mermer üstlü şatafatlı ayaklan olan muazzam büyük bir masa, kanat ve çiçeklerle bezenmiş cam şamdan, esneyen ayıların desteğiyle duran saatler, çılgın bir karışım la Çin vazoları, her nişin içinden bizi gözetleyen ve çağıran heykelcikler; aile portrelerinden küçük imzalı karakalem taslaklara, uysal Madonna'dan yemek masasının üzerindeki duvardan bakan kanlı Judith ile Holofernes'e kadar çeşitli resimler.

Odanın birinden Billy çıkıyor, bizi samimiyetle karşıladıktan sonra, "Her şey yolunda mı?" diye soruyor.

- Evet, diyorum.
- Emin misin?
- Elbette.
- Bütün sarayı gezdik.
- İnanılmaz! diyor Julia.

- Bayan Wessen'e ait olan ikinci katta kalıyoruz, fakat konser bu katta olacak. Özel bir bahçesi bile var. Billy bu arada eliyle kanal üzerindeki minik asma köprüyü gösteriyor. Leytonstone'daki bahçemden daha küçük ama Piers'in dediğine göre Venedik standartlarında bu bile golf sahası sayılmış.

Julia'nın yüzü bütün bu ihtişamdan kaçıp bahçede oturmak fikriyle bir an için parlıyor. "Bahçeye bir bakıverelim mi? Diğerleri Michael'i beklemiyor mu? Tek başıma gitmemin bir sakıncası var mı?"

– Yo, sadece bir dakikamızı alır. Hep birlikte gidelim.

Köprünün üzerinden geçince bambaşka, taze ve sade bir dünyaya giriyoruz, küçük yapraklı ağaçlar, kokulu beyaz çiçekler, sarmaşık, zakkum ve selvi. Ufak çeşmenin içinde birkaç yaprak yüzüyor. Canı sıkkın, yaşlı bir aslan ön pençelerine yaslanmış çeşmenin önünde güneşleniyor.

Küçük kanalda hiç trafik yok. Ufak bir kuşun ötüşü ve uzak bir kilise çanı dışında sessiz bir yer; futbol sesleri bile gelmiyor. Avcumda bir defne yaprağı ezip Julia'ya koklatıyorum.

– Aferin, Helen arkamızdan sessizce yaklaşmış. Hepsi çok güzel ama biraz da provamıza baksak diyorum. İkimize de doğrudan bakmıyor. Suyun üzerinden geçerken elindeki birkaç yaprağı kanala atıyor.

Müzik odasında piyano ve klavsen duruyor.

– Keşke Vivaldi'yi burada çalsaydık Julia. Klavsende çalmanın başka bir anlamı...

– Hayır, çabuk ve sert yanıt veriyor Julia. Tavana baktığını fark edip ben de bakıyorum. Tavandan küçücük kolları, bacakları ve popoları debelenen bir sürü griye boyanmış bebek melek sarkıyor.

Bizi burada bekleyen Piers, "Nihayet, artık başlayabilir miyiz?" Bizi karşılamak için bir girişimde bulunmuyor, ayrıca sesi de son derece soğuk.

– Hepinizden özür dilerim, sadece bir merhaba demek için uğradım, konsere geleceğim ama şimdi gitmem gerek, diyor Julia.

– Ama, Julia...

– Alışveriş yapacağım. Anahtarım var.

– Öğle yemeği?

– Dostlarınızla ye. Onlarla çok az zaman geçirdin son günlerde. Ben biraz dolaşacağım, altıda evde buluşuruz. Altı senin için uygun mu?

– Evet, ama...

– Altıda görüşürüz. Hoşça kal.

– İşimiz en geç iki saat sonra biter, neden bahçede oturup kitap okumuyorsun ?

Fakat Julia sabırsızca arkasını dönüyor. Karanlık merdivenlerde düşmesinden korktuğum için peşinden gidiyorum. Yetiştigimde çoktan kapıya varmış buluyorum.

– Geri dön Michael.

– Merdivenlerden seninle ineceğim.

– Gerek yok.

– Neler oluyor ?

– Hiçbir şey.

Şimdi merdivenlerdeyiz ama konuşmam için fazla karanlık.

– Kaybolmazsın değil mi ? diye kapıyı geçmesi için tutarken endişelenerek soruyorum.

Julia başını sallayıp hızla yanımdan gidiyor; genç futbolcuların varlığına ya da hayret verici taktik yeteneklerine hiç dikkat etmeden *campiello*'yu geçiyor.

7

Geri döndüğümde Billy sinirli sinirli piyanoyu tıngırdatıyor.

– Sorun yoktur umarım. Piers son derece ilgisiz bir tonla soruyor.

– Hayır, bu tutumlarından, özellikle Helen'in Julia'ya davranışından çok rahatsız oluyorum.

– Pek konuşacak vaktimiz olmadı. Konserden bir gün sonra Lothar'la görüştüm. Bizi tebrik etmek için aramış. Elbette konser çok başarılıydı.

Onaylarcasına başımı sallıyorum.

– Onun da konserde olması gerektiğini söyledim. Bizi ettiği kadar Julia'yı da temsil ediyor, bu şartlar altında bir çeşit terslik olacağını düşünebilirdi.

Piers'in resmî nutku sinirlerimi bozmaya başlıyor. “Başka işi vardı herhalde” diyorum.

– Evet, o da aynen öyle söyledi.

– Mantıksız değil, Piers. Adam her şeyi ayarladı. Bizi ha-

vaalarından karşılayıp, ilk prova yerine bile götürdü. Zaten bürosu Salzburg'da değil mi ? Konuyu nereye getirmek istediğini anlamıyorum. Bana olacakları daha önceden bilemezdim. Lothar nasıl bilsin ? Julia'yı daha önceden tanıdığımı bile bilmiyordu.

– Ya da onunla hâlâ görüştüğünüzü, diye ekliyor Helen. Billy kes şunu.

Billy tıngırdatmayı kesiyor.

– Bence Lothar bize Julia'nın sorunu olduğunu söylemeliydi, diyor Helen. Aynı fikirde değil misin ? Neredeyse büyük bir felaket olacaktı.

– Bunu nasıl söylersin ? diyorum.

– Bunu nasıl yadsırsın ?

– Kafanı kullansana Helen. Julia'nın öğütlediği gibi sakın kalamıyorum. Julia'nın sorunu değildi, sorun bendim. Hem sonra, Lothar'ın söyleyip söylememesinin ne önemi var, ben söylemiştim size.

– Hepimiz çok baskı altına girdik.

– Bu konuşmayı önceden mi planladınız ? diye soruyorum.

– Elbette hayır, diyor Piers. Bir şey söylememeye çalışan Billy dahil, hepimiz çok endişelendik.

– Provaya nereden başlıyoruz ? Çevreme bakıyorum. Mendelssohn mu ?

– Bunu konuşmamız gerek. Piers beni tutuklar gibi elini omzuma koyuyor. Post-mortem'e bundan daha fazla gereksinim duyacak bir konser düşünemiyorum.

Elini itiyorum. “Konuşacak bir şey yok.” Kendimi kontrol etmeye çalışarak konuşuyorum. “Julia bir daha kimseyle birlikte müzik yapmayacak. Tamam mı ? Hayatının bu sayfasını kapatıyor. Bir daha onunla çalma olanağımız olmayacak, niye bu konuyu konuşmakta ısrarlısınız?” Derin bir nefes alıp tekrar başlıyorum. “Viyana'da olanlar için çok çok özür dilerim. Gerçekten. Benim için korkunçtu, onun için de korkunçtu ve biliyorum sizin için de öyle. Bahane bulmaya çalışmıyorum. Olmamalıydı. Sizleri hayal kırıklığına uğrattığının farkındayım. Fakat böyle bir şey nasıl tekrar başıma gelebilir ? Hem Julia'ya karşı nasıl böyle anlayışsız olabilirsiniz ? Beni suçlayın tamam, ama onun bir suçu yok.”

Birkaç saniyelik sessizlik, fakat hâlâ ne Helen ne de Piers ikna olmuş görünüyor.

– Haklısın, diyor aniden Piers. Haydi bu konuyu kapatalım. Helen bir şey söylemiyor.

– Gamla başlayalım.

Ağır başlıyoruz, sonra gittikçe, neredeyse acıyla biraz önceki sertlikler dökülüyor. Yukarı bakıp tavandaki düğüm olmuş bebekleri görüyorum yeniden. Yere bakıp yavaş adımlarla kendimi yere çökertiyorum, önce yükseklik, sonra düşüş.

Son notaya geldiğimizde Billy, “Tekrar” diyor ve önerisini hiç duraksamadan yerine getiriyoruz. Helen ve Billy sakın çalışıyorlar ama Piers kendi dünyasında kaybolmuş gibi, dörtluye ilk katıldığım zamanı anımsatıyor.

Prova bittikten sonra, konserden önce bir provaya daha gerek olmadığına karar veriyoruz.

– Yarın hep birlikte San Giorgio Maggiore’ye gidelim mi? Helen önerisini daha çok kendi kendine söylüyor. Birlikte bir şey yapmadık. Oradan geçen birinden, sütunlara dayanmış fotoğrafımızı çekmesini isteriz; reklam için iyi olur. Yarın bütün gün dolu olduğunu söyleme sakın Michael.

– Sanırım gelebilirim, belki öğle yemeği saatinde.

– Kilise o saatte kapalı olmaz mı?

– O halde yarın sabah gideriz? Ya da bu öğleden sonra.

– Şimdi biraz yürümek istiyorum, diyorum. İsterseniz sizinle orada saat üçte buluşabilirim.

– Piers?

– Hayır Helen, boş değilim.

– Bugün de mi dolusun?

– Evet.

– Ya, yarın?

– Evet, Piers’in yanıtları pek sinirli sayılmaz, sanki uyuşmuş gibi konuşuyor.

– Yarın sabah çektirelim o zaman, ne dersiniz? Helen çok ısrarlı.

Piers başını sallayarak, “Ben yarın da meşgul olacağım.”

– Ne? Bütün gün mü? Ne işin varmış? Lütfen geleceğini söyle Piers. Çok eğleneceğiz. Kulenin manzarası harika.

– Adaya gitmek istemiyorum. Piers kemanını kutusuna

yerleştiriyor. Kulenin manzarasını çok iyi biliyorum. Beynimde kazılı. Tanrı aşkına Helen, aptal gibi davranma. Tekrar adaya gitmeyeceğim. Ne bugün ne yarın ne de başka zaman. Venedik'ten nefret ediyorum. Bazen keşke bir dörtlü kurma fikrini ortaya hiç atmasaydı diyorum.

Piers hızla odadan çıkıyor. Üçümüz birbirimize bakakalıyoruz, Piers'in hiddeti karşısında dilimiz tutulmuş ne diyece imizi bilemiyoruz.

8

Apartmanda Julia'yla mum ışığında ak am yemeği yiyoruz. Yeme i o pi irdi, ben de masayı kurdum. Yeme e oturunca ona Piers'in patlamasını anlatıyorum; neden palazoda garip davrandığını soruyorum sonra. "Helen yüzünden mi?"

- Çok fazla gerginlik yaşıyoruz.
- Çok  z r dilerim.
- Masa çok  ık Michael, ama mum ışığında dudak okuyamıyorum. Ne dedin?
- Hiç.
- Her neyse, önemli değil. Telesekreterin ışığı yanıyor, bir mesaj gelmiş. Jenny mi aradı acaba, merak ediyorum.
- Belki Schiavoni'deki adamdır.
- Doğru.
- O zaman mesaj İtalyanca'dır ve ben anlamam.
- Yemekten sonra dinleyip duyduğunu k  ıda yazarsan belki anlarım.

İ ı ı yakmak için kalkıyorum. "İ te... gerçekten burada olmak seni çok mu huzursuz ediyor?"

- Seninle burada olduğum için mutluyum.
- İyi... ama Londra'dan ayrı kalmak zor mu geliyor?
- Onları  zl yorum. Viyana'da kalsam da  zleyecektim. Sadece o değil. Bugün kredi kartımdan para çektim, harcamamakbuzları Venedik'i gösterecek diye düşündüm. Bunları düşünmeye alışık değilim. Ka amaklar çok iğrenç.

Bir süre konu muyor.

– James hiç...

– Tahmin etti mi ?

– Hayır. Başkasıyla yattı mı ?

Julia bu soruya ne yanıt vereceğini ya da yanıt verip vermeyeceğini tartıyor. Sorumu kaba mı buldu ? Özellikle sadakat deyimini kullanmaktan kaçındım.

– Bildiğim kadarıyla bir kere, diyor sonunda. Birkaç yıl önce. Hem de en yakın olduğumuz günlerdi. Fakat çok farklıydı. Yolculuk yapıyordu, yalnızdı ve sadece bir gecelik ilişkiydi. Başka bir kadınla yatacağını sanmıyorum.

– Nasıl öğrendin ?

– Kendi söyledi. O sırada çok garip bulmuştum söylemesini. Hâlâ da garip buluyorum... Yine de yaptığını affettirmez. Bu çok daha kötü çünkü seni seviyorum, bunu ona nasıl söylerim ? Düşündüğüm anda başım dönmeye başlıyor. Bütün gün kulaklarım çınladı... Haa, sana doğum gününü hediyesi aldım. Geç kaldığımı farkındayım.

– Gerçekten mi ? Göstersene.

– Birazdan. Vermeden önce bir şey yapmam gerekiyor.

Şarap kadehlerimizi dolduruyorum. "Sen istediğin zaman konuyu değiştiriyorsun, ben değiştiremiyorum, haksızlık."

– Küçük bir bedel. Hatırlarsan eskiden fare gibiydim, hep ben takip ederdim. Şimdi konuyu anlamıyorsam ya da hoşuma gitmiyorsa, değiştiriveriyorum. Herkes beni takip etmek zorunda kalıyor.

– Hiçbir zaman fare değildin !

– Öyle mi ? Belki James'e buradan faks çekmem iyi olur. Jenny'nin evinde faks var, yarın onunla öğle yemeği için buluşacağım nasıl olsa.

– Ona doğrudan Venedik'te olduğunu söyleyemez misin ? Er geç öğrenecek.

– Doğru haklısın. Neden olmasın ?

– Tabii, Maria onunla konuşup birlikte olduğunuzu söylemediyse.

– Sanırım bugün sinirlerimi bozan, prova yaptığınız odanın tavanındaki bebekler oldu.

– Neden ?

– Bir haftadır oğlumu görmedim.

– Büyükannesi yeterince şımartıyordur herhalde.

– Evet. Eminim beni pek özlemiyordur. Dayanamıyorum.

Küçük bebeğim.

Şu küçük bebeğe karşı bir anda müthiş bir kızgınlık duyuyorum. Onunla nasıl yarışırım? Onları ayırmayı nasıl düşünebilirim?

9

Yemekten sonra, maltaeriği, limon ve bodur Japon ginkgolarla çevrelenmiş yakınlardaki bir yere kahve içmeye gidiyoruz; sonra eve dönüp salkımların altında oturuyoruz, dış kapıyı gürültü yapmadan kapatıyoruz.

Bütün gece bana sarılmış uyuyor, arada sırada adımı fısıldıyor. Geceleri karanlıkta ona söylemek istediğim bir iki sevgi sözcüğünü anlatabilmem için bana işaret dilini öğretti, hatta bazen yanlış yazdığım sözcüklere kahkahalarla gülüyor. Sarılmış halde uyumayı beceremiyorum. Sonunda başı göğsümde ve omzumda iyi bir pozisyon bulunca güzelce uyuyorum.

Sabah, çenemi elime dayayıp, tembel tembel onun makyaj yapmasını seyrederim. O kadar güzel ki; bu şehrin gündüz ışığında, hiç olmadığı kadar güzel. Biraz huzursuzlanıp, başka işim yok mu diye soruyor. Neden Venedik hakkında biraz okumuyormuşum? Neden yanımda getirdiğim *Füg Sanatı*'nı çalışmıyorum? Neden tıraş olmuyorum? Neden rahat makyaj yapmasına izin vermiyorum? Tıraş olurken beni seyremediğinden, neden böyle büyülendiğimi anlamıyor.

Büyülenmemek olası mı? Venedik'in bir ucunda aşk yaşıyoruz. Orda burda, her yerde el ele yürüyoruz. Bir çift olduk: İngiliz bir çift, Signora Fortichiari'nin dostları. Venedik'in tüm tarihi bununla yarışamaz. Julia'nın anılarında bensiz olarak geldiği bir yer, fakat Sant'Elena, ağırlıksız, yük taşımayan, ziyaret edilmemiş yer olarak anılardan temiz.

Telesekreterdeki mesaj gerçekten de Scuola di San Giorgio degli Schiavoni'den gelmişti. Binanın bakıcısı hastalanıp yerine bakacak birini bulamadığından, içeri girememişiz.

Ancak şimdi biri bulunmuş ve bina saat dokuz buçuktan sonra açılacakmış.

Scuola'ya yürüyoruz. Kalabalık değil. Julia resmini görmeye geldiğimiz sanatçının adını söylüyor: Carpaccio. Gözlerim loşluğa alıştıkça, ağzım açık kalıyorum. Karşımdaki duvarın koyu renk tahtası üzerinde duran tablolar, hayatımda gördüğüm en etkileyici resimler. Birincisinin önünde yan yana duruyoruz: Aziz George'un saldırısı sonucu geri çekilen ejderha, ağzı ile kafatası arasında kırılan mızrağın ucuyla sahte kıvranmalarla yatıyor. Her tarafta hiçbir bitkinin yetişmediği çorak topraklar görünüyor. Tiksindirici nesneler dolu, yılanlar, kurbağalar, kertenkeleler, kafatasları, uzuvlar, kemikler ve cesetler. Yandan görüldüğü için olduğundan kısa boylu görünen bir adamın gövdesi resimden dışarı taşıyor adeta, eğer ejderha tarafından saldırıya uğramış olsa, Aziz George da bu kıvrıcık saçlı, bir kolu ile bacağını kaybetmiş adama benzeyebilirdi. Alt kısmı görünmeyen bir genç kız, bir şekilde hâlâ erdemli durmayı başarıyor. Her şey grotesk ve solgun; ancak şu kuru ağaç ve ölümcül çöl ötesinde berrak bir güzellik bölgesi yatıyor: yüksek ağaçlar, bolluk içinde binalar, kayıklar ve su.

Duvarı takip edercesine bir sahneden diğerine geçiyoruz, hiç konuşmadan, birbirimizin ancak bir tablo gerisinde durarak. Elimdeki rehberle peşinden gidiyorum. Uslanmış, küçülmüş ejderha, zafer kazananın son darbesini bekliyor; papağan krallar dindar hale sokulmuş, ama resimdeki küçük kırmızı papağan ağzındaki küçük bitkinin yaprağını çiğnerken alay edercesine resimden dışarı bakıyor; acayip bir bazilikada çocuğu, ruhuna girmiş cinlerden arındırma ayini sürüyor; sunağın öbür tarafındaki duvarda ılımlı Aziz Jerome, yine kendisi gibi ılımlı aslanıyla, kaçan korkak rahipleri tuvalin diğer tarafına yarasalar gibi savuruyor; Aziz Jerome dindarca ölürken yine küçük kırmızı papağan beliriyor; ve sonra, en ilginç, ciltli kitaplar ve açık müzik notalarıyla süslü varsıl, sakın çalışma odasında oturan Aziz Augustine'e ölüm haberi malum oluyor, yanında da muhteşem, kusursuz, zarif, sevgi dolu kıvrıcık tüylü beyaz köpeği duruyor, sanki bu odada ya da Venedik'te veya dünyada daha mükkemmel, daha zorunlu bir şey yokmuş gibi...

Yanına biraz yaklaşıncı, açık nota sayfalarından daha belirgin olmayan Vittore Carpaccio'nun imzası okunuyor. Nasıl olur da ejderhayı yapanla seni yapan aynı varlık olabilir? Sevgili sahibinin elinde dik duran kalemi, sezgisel bilginin ışığıyla aydınlanmış yüzü, sade yer döşemelerinin üstünde ince çentikler açan akşamın uzun gölgeleri ve senden başka bir şey yok, ey şanlı köpek. Burnun nasıl da nemli, gözlerin nasıl da dikkatli ve parlak. Tablo, sensiz düşünülemezdi. İsa bile duvardaki oyuğunda görünmese eksikliği seninki kadar hissedilmezdi.

Etraf aniden Sokratik öğretmenleri gözetiminde tabloları tartışan çok küçük Fransız öğrenci hordası tarafından doluyor. Çevredeki banklara oturup etrafa bakınıyorlar ve ancak bazı resimlerin önünde kalabalıklaşıyorlar. "*Chrétien... une bête féroce... jeune fille...*"⁴ Zihnimin kulağında başka melodiler duyuyorum. "*Fou.*" "*Non, souîl.*" "*Non, fou.*" "*Non, souîl.*"⁵ Bir an sarsılıyorum. Kimseye engel olmadan sağ duvara yanaşmış duruyoruz. Julia elimi tutuyor. Küçük bir oğlan çocuğu kendisine yöneltilen soruyu utanarak yanıtlıyor: "*Le chien sait.*"⁶ Ve haklı, köpek gerçekten de biliyor, fakat amacından kuşku duyduğum kırmızı papağan gibi bilgiç değil. Onunkisi sakın bir bilgelik. İnancı, şerefi, sadakati sarsılmamış.

Yukarı kata çıktığımızda yalnız kalıyoruz. Onu öpüyorum. O da beni şefkatle kendini bırakarak öpüyor. Pencere kenarında bir bank var. Pencereden gelen esinti kırmızı perdeyi oynatıyor, kanal tarafından çalışanların sesi ve bir güvercinin ötüşü duyuluyor. Sıvanmış bir duvarın altındaki tuğlaları ortaya çıkartıyorlar. Biri merdivenleri çıkacak olsa buradan duyabiliriz, duyabilirim. Uzun uzun öpüşüyoruz. Banka oturup onu da yanıma oturtuyorum, ellerim vücudunun üzerinde, elbisesi altında geziniyor.

İşitemeyeceğini bilerek kulağına yapmak istediklerimi fısıldıyorum.

– Aman Tanrım... Hemen kesmeliyiz bu yaptığımızı! diyor. Ben de merdivenlerde ayak sesleri duyuyorum. Hemen

4 "Hristiyan... vahşi bir hayvan... genç kız." (ç.n.)

5 "Deli", "Hayır, sarhoş." "Hayır, deli." "Hayır, sarhoş." (ç.n.)

6 "Köpek bilir." (ç.n.)

ayrılıp, elimizdeki rehbera ya da duvardaki azizlerin panellerine bakmaya başlıyoruz.

Yaşlı bir adam ağır ağır basamakları çıkıp bize soğuk bakışlar attıktan sonra, bir şey söylemeden merdivenlerden geri iniyor. Ne yaptığımızı bilmemesine rağmen, varlığı ıslah olmamıza yetiyor.

Aşağıya indiğimizde tablolara bir kez daha bakıyoruz. En az yüz öğrencinin kontrolden çıkmış kalabalığıyla, sıralar artık tamamem dolu.

Yan odalardan birine giriyoruz, kilise eşyalarının depolandığı odada ayinde kullanılan kadehler, tören giysileri, Madonna ile çocuk tasvirleri ve bir de kapalıdevre çalışan mavi-beyaz ekranlı televizyon görüntüsü, bir dakika önce üzerinde oturduğumuz boş banka yöneltilmiş.

– Buradan hemen çıkalım. Yüzü allak bullak, utançtan kızarmış yanaklarıyla Julia zar zor konuşuyor. Yaşlı adam ortalıkta görünmüyor.

Aceleyle kendimizi dışarı atarak, köprüden geçip dar sokakların labirentine giriyoruz. Julia nice zaman sonra konuşmaya başlıyor, “Korkunç, çok korkunç...”

– Tamam, Julia...

– Çok bayağı...

– Sadece işini yapan yaşlı bir adam...

– Her şeyden bıktım... Ağlamaya başlıyor.

– Lütfen Julia, lütfen ağlama.

– Ah, Michael...

Ona sarılıyorum: tahminim aksine karşı koymuyor.

– Neden beni terk ettin ?.. Böyle sürdüremem... nefret ediyorum... şimdi de Cipriani... James bir seferinde orada kalmıştı... Tutarsız sözleri anlamaya çalışıyorum, ben de ona tutarsız sözcükler söylüyorum, hıçkırıklarının durmasını beklemekten başka çare yok.

Riva'ya yürüyoruz.

– Nasıl görünüyorum ? Onu otele götürecek motora binmeden önce soruyor.

– Felaket.

– Tahmin etmiştim.

– Değil. Her zamanki gibi harika görünüyorsun, bir tutam saçını kulağının arkasına atıyorum. Saat üç buçukta bura-

da durmuş seni bekliyor olacağım. Üzgün durma. Biraz ger-
giniz o kadar.

Acınası bir yalan söylediğimin farkındayım. Daha fazlası olduğunu biliyorum. Bir şey çözüldü. Su üzerinde küçük kahverengi motor egzoz gürültüsüyle uzaklaşıyor. Uzakta kocaman beyaz bir gemi beliriyor. Masmavi gökyüzü ve mavi su: olanları zihninden silmek için biraz önce gördüğüm tabloyu gözümün önüne getiriyorum yeniden, çağa uygun Canalleto'nun her öğesini canlandırıyorum: gezi gemisi, feribot, su taksisi, polis teknesi, gondol, birkaç tane vaporetto, kayık büyüklüğünde motor. Fakat hiç faydası olmuyor. Düşünceleri zihninden atamıyorum. Kendimi onsuz bir yaşam sürerken düşünüyorum. Arkamı dönüp piazzaya doğru ilerliyorum, sonra da dar virajlı sokaklara giriyorum.

Yan kanallardan birindeki küçük köprünün üzerinde durup, mavi direklerinin ucu altın rengine boyanmış iskeleye bakıyorum. Karşımda opera salonunun seti: üzerinde бү-
külmüş metal parçaları, tahta perdeler, yanık kapılar ve paslanmış bir kuş duruyor. Siyah duvarın üzerinde bir duvar yazısı: "*Ti amo. Patrizia.*" Bu Anka daha önce de yanmıştı, ama bu sefer küllerin içinden doğrulamadı. Mutlaka böylesine aptalca, aniden ve kısa zamanda kaybedilen bir şey kurtarılmalı ve yeniden yaşama döndürülmeli.

10

Julia'ya hediye etmek için, mavi porselenden bir kurbağa satın alıyorum. Ayrıldığımız yerde saat üç buçukta buluşuyoruz. Julia daha sakın görünüyor. Murano Adası'na gidiyoruz, iğrenç kayısı dondurması yiyip, rezil cam eşya dolu bir dükkâna giriyoruz. İtalyanca kızamığa *morbillo* dendiğini söylüyor, gülüyoruz. Luke'e sırt çantası almasını öneriyorum. Sonra bir anda, arkadaşının evinde o gittikten sonra da kalabileceğimi, kendisinin salı günü gideceğini söylüyor.

– Salı? Yüzümdeki kanın çekildiğini hissediyorum. Neden bu kadar erken?

İkna etmek için söylediklerim fayda etmiyor. Bu akşam

konsere de gelemeyeceğini söylüyor. Neden ? Soruyorum. Pazzoya geri gelmek istemiyor mu ? Tavandaki *putti*?⁷ Dörtlüdekiler ? Başını sallıyor, yanıt almak çok zor. Eve dönerken bir faks yollaması gerekiyor. Bu gece erken yatmaya karar vermiş.

Zalimce, ona Venedik'in seslerini anlatıyorum, şimdi de onun yüzü bembeyaz oluyor, fakat bir şey söylemiyor. Her sesi güzelce anlatıyorum. Salı günü beni nasıl terk eder ? Nasıl ? Nasıl ? Toplam dört gün mü geçireceğiz sadece ? Zaten ikinci gündeyiz.

Konser boyunca parmaklarım kemanın sapında geziniyor. Haydn ve Mendelssohn kendi başlarına yeterince büyüleyici. Performansımız alkışlanıyor. Bis parçası olarak Verdi'den bir bölüm çalıyoruz, bu bölümü Bayan Wessen özellikle rica etmişti. Kont Tradonico ve kontes, tanıdık tanımadık herkese özel ilgi göstererek doğal ev sahipliği yapıyor, ikisi de çok zarif ve profesyonel. Kontun kırgın erkek kardeşi konukların arasında suratsızca dolaşıyor. Önce onunla konuşmak istiyorum, sonra aniden vazgeçiyorum. Giudecca barında duyduğum dedikoduları bir yere oturtamıyorum, burayla ilgisini kuramıyorum.

On beş yaşındaki Teresa bize gülümsüyor, içimizde en çok Billy'yi sevdiği belli oluyor. Yağmur çiselediği için, kimse küçük köprüden bahçeye geçmiyor. *Presecco*⁸ ve kanapeler, tavandan gri bebeklerin sarktığı odada mideye iniyor. Neşeli bir uğultu. Bayan Wessen içini yüksek sesle dökenlerden. Kimseyi tanımadığıma seviniyorum, toplumun hiçbir katmanına ait olmamak çok iyi. Maggiore'dekilerle pek konuşmuyorum, sadece öbür Venedik konserlerimizin prova saatlerinde anlaşıyoruz. Sant'Elena'ya dönmek üzere ayrılıyorum.

Çok fazla prosecco içmişim, mutlaka kokusunu alacaktır. Vaporettoya binmeden önce bara girip ayılmak için biraz daha içiyorum, bu sefer sert grappa. İtalyanca bilmediğim için dostça ve çenebaz oluyorum. Saat geceyarısını geçmiş.

Geceleri, kara suların üzerinde süzülerek yaklaşan vaporettoyu kaçırmamak için çok dikkat etmek gerekiyor.

Pancurların ardından ışık sızıyor. Evde istediğim kadar

⁷ Çocuk melek tasfirleri. (ç.n.)

⁸ Bir tür tatlı beyaz şarap. (ç.n.)

gürültü yapabilirim, fakat ışık yakamam, çünkü uyuyor, rüyaları bölünür. Giysilerimi çıkartıp yanına uzanıyorum. Gece nin saatleri ilerledikçe, gün boyu onca kırılmaya rağmen, birbirimizin kollarında uyuyoruz. Bunu tahmin ediyorum, çünkü böyle uyanıyoruz.

11

Alarmın sesiyle uyanıyorum. Hiç uyumamış gibiyim. Saatin ışıklı dijital sayılarına bakıyorum, 5'i gösteriyor. Julia, tabii, hâlâ uyuyor. Alarmı saçma sapan bir saate kurduğuna göre uyandırılmayı istiyor.

Gözkapaklarını öperek nazikçe uyandırıyorum. Biraz söyleniyor. Ayak altlarını gıdıklıyorum.

– Bırak da uyuyayım.

Işığı yakıyorum. Gözlerini açıyor.

– Saatin kaç olduğunu biliyor musun ?

– Yo, hayır, çok uykum var.

– Neden saati beşe kurdun ?

– Ha, evet, esniyor. Güneşin doğuşunu seyredelim istiyordum.

– Güneş ? Aptal gibi soruyorum. Sanırım dün gece fazla içmişim.

– Üzerini kalın giyin, Michael.

– Neden ?

– Vaporettoyla San Marco'ya, yürüyerek Fondamente Nuove'ye, oradan da altı vapuruyla Torcello'ya gidiyoruz.

– Ah, olamaz.

– Ah, olur.

– Altı vapuru ?

– Altıda.

– Önce kahve lütfen. Ben yaparım. Aksi halde hareket edebileceğimi sanmıyorum.

– Güneşin doğuşunu kaçırabiliriz.

– Güneş saat kaçta doğuyor ?

– Emin değilim.

– O halde, kuşkulu olanı kesin olandan sonraya bıraka-

lım ve bir fincan kahve içelim. O kadar mutsuz görünüyor ki, hemen teslim oluyorum.

Çam ağaçları esintiyle hışırıyor. Gökyüzü dolu, birkaç yerinde sadece altın damlaları var. Kuşlar yere konarken büyük şamata yapıyor. Lido'ya gözlerimizi dikmiş bakarken, gıcirtılar tıktılar duyuluyor. Yaklaşan bir şeyin gürültüsü... tekne, hemen hemen boş, pazar günü, saat neredeyse 5.30...

Geniş ufukta sarı ışıklar parlamaya başlıyor, motorun sesi yükselip alçalıyor. San Marco'ya geliyoruz.

– Şimdi ne yapacağız ? diye soruyorum.

– Piazzayı geçip boşluğun tadına çıkartacağız.

– Piazza geçilecek. Boşluğun tadı çıkartılacak. Anlaşıldı.

Piazzada, bir sürü güvercin ile süpürgeli adamdan başka kimse yok. Elimden geldiğince tadını çıkarmaya çalışıyorum.

Gri bir kedi güvercinlerin yanına gidiyor, saldırmayı düşünmüyor sanki, güvercinler de korkmuş görünmüyor.

– Kullandığın bu limonlu parfüm ne ? Çok güzel.

– Limonlu değil, Michael. Çiçek kokusu. Ayrıca parfüm değil, *eau de toilette*.

– Pardon, pardon, pardon. Her neyse, harika kokuyor. Neredeyse senin kadar harika.

– Sus artık Michael, yoksa ben de sana harika olduğunu söylemeye başlarım.

– Güvercinlerden çekinmez misin ? Gerçekten harika mıyım ?

– Evet. Öylesin.

– Aslında, kapa çeneni demek istiyorsun.

– Evet.

– Bari mırıldanabilir miyim ?

– Evet.

Bizim gibi deli, Japon bir çift bu saatte çıkmış meydanda dolanıyor. Sütunların arasından çıkıyorlar, kadın yerleri süpüren adamın elinden süpürgesini zorla alıp fotoğraf çektiyor. Önünde güvercinler, arkasında San Marco Meydanı.

– Güneş nerede kaldı ? Bu arada gökyüzü oldukça aydınlanıyor.

– Çok bulutlu. Görebileceğimizi sanmıyorum. Julia üzgün görünüyor.

Hâlâ sarhoş gibiyim. Dolambaçlı yollarda yolumuzu arar-

ken bir iki sefer kanala inen sokaklara giriyoruz. Fırıncıda çalışan bir erkek çocuğu elinde tepsiyle ortaya çıkıyor, bir adam tekerlekli gazete raflarını dışarı sürüklüyor, güvercinler kanatlarını yere çarparak büyük meydana konuyor. Bronz şövalye yükseklerden bizi uykusuz gözlerle izliyor. Sonunda Fondamente Nuove'ye vardığımızda vapurun iskeleden ayrıldığını görüyoruz.

- Geç kaldık, diyorum. Peki, şimdi n'apıyoruz ?
- Şimdi gökyüzünün tadını çıkartacağız.
- Tamam.

Köprüye doğru yürüyüp üzerinde duruyoruz, buradan, kayısı dondurmasıyla anımsayacağımız kuzeydeki adayı görüyoruz. Vapurumuz o yöne doğru ilerliyor.

- Bu kadar yavaş olmasaydın... diye başlıyor Julia.
- Sen de yolu şaşırmasaydın...
- Hani, harita okuyucu sendin ?
- Deneyimlerinden yolu bildiğini söyleyen de sendin.
- Yine de bu güzelliği kabul etmelisin.

Kabul ediyorum. Gökyüzü açıldı, Mezarlık Adası üzerinde uçuk sarı çizgiler oluşmaya başlıyor, Murano üstünde de açık pembe pırıltılar var. Sonraki vapur bir saat içinde gelecek. Köprü'nün üzerinde durmak için hava çok soğuk, Torcello durağında durmak için de çok ıssız, biz de bitişinde oturuyoruz, biraz gelen giden oluyor. İskele tahtaları her tekne yaklaştığında gıcırtilar çıkartıyor: kahverengiler giymiş bir rahip iniyor, mavi gömlekli birkaç denizci biniyor. Karşıdaki dükkân açılıyor, kahve içmeye giriyoruz. Sonra yeni açılan yandaki bara geçiyoruz, küstahça bir grappa içiyorum.

Julia düşüncelerini kendine saklıyor. Vapurun kalkması-na iki dakika kala bir grappa daha ismarlıyorum.

- Yol için bir tane.
- Can sıkıcı olma.
- Bırak da tadını çıkarayım. Bir sürü şeyin tadını çıkartıyorum son zamanlarda.
- Michael, sensiz giderim.
- Treni hatırlıyor musun ? Uçağı ? Hepsine yetiştin sonunda, son anda ama yine de yetiştin.

Kızgın bir bakış atıp önümdeki grappayı alıp bir dikişte içiyor. Kolumdan çekerek vapura sürüklüyor.

12

Kuşkonmaz destesine benzeyen kütükler suyun üzerinde yan yana dizilmiş şeritler oluşturuyor. Viyana'daki büyük mezarlık gibi, buradaki Mezarlık Adası'nın hortlakları selvi ağaçları. Gri suyun üstündeki pasif köpükler lekeli duruyor. Pazar günü oldu bile. Az zaman kaldı. Çok az.

Yüksek ve beyaz fener kulesi, üzerindeki *Pietà* sayesinde yumuşamış. Fabrikanın kırk camları altından geçiyoruz, sonra tekrar suyun üstüne çıkıyoruz.

Havaalanı solumda. Şu uçak ne kadar da küçük; iki gün sonra içinde olacak, havada daha da küçülmüş olacak; dudakları, gözleri, kolları, bacakları, göğüsleri, ruhu, omuzları, saçları, ayak parmakları, sesi, her şeyi benden uzaklaşıyor olacak; ona henüz vermediğim mavi porselen kurbağa bile.

Deniz çekildi mi? Sıtmalı suyun üzerinde yan yatmış kuleler birbirlerine bağlanmış, gelgit yüzünden ortaya çıkan çamur üzerinde de martılar oturuyor. Bak: şuradaki adam tüm gayretiyle direğe, solunda duran beyaz bir şeylerden sürmeye çalışıyor. Neden bu kadar gayret sarf ediyor? Ummurumuzda mı? Şimdi adaların arasında bir geçitin içinden of-laya pufllaya geçiyoruz. Geldik işte.

Herkes Mazzorbo'da indi. Sabahın sekizinde Torcello'da ne işimiz var? İki tekir kedi, iki kırmızı banka oturmuş.

Kenarında yürüdüğümüz kanal bulaşık suyu grisi. Esinti serin. Tatlı kuşların ötüşü, uzaktan horozlar ve motor duyuluyor. Çapraz döşeli tuğlalar üzerinde yürüyoruz. Viii-vii-iii-viii-çak-çak-çak-çak. Nasıl olsa duymuyor. Fakat asma ve incirleri görüyor... gelincikleri, hanın önündeki koyu renk gülleri; köpeğin havladığını, kuyruğunu kaskatı sıkıldığını, gözlerinin ölkeyle baktığını görüyor. İyi beslenmiş, toplu, üç bacaklı köpek: neden hırlıyorsun? Kokla, çiş yap, yanımızda koştur, şeytanın köprüsüne acemice tırman... Bırak da geçelim, şu gümüşü yapraklı ağaçları seyredip, erken saatin sükûnetini doya doya yaşayalım. Strese girme, barışı bozmayacağız. Çak-çak-çak. Viii.

Küçük Santa Fosca'da barış. Julia sessizce diz çöküyor.

ben de dolu dolu sessizlik içinde oturuyorum. Karalar giymiş, kısa boylu şişko rahip, beyaz saçlarla çevrili alnının terini siliyor. Hafta boyunca her bir kutuya atılan para, torbaya aktarılıyor. Para, para, tatlı lirt: kâğıt paraların yavaşlatmasına rağmen bozuk paralar düş gibi, kutular kapıyor, torba şakırdıyor, ayaklarını sürüyerek gidiyor rahip ve her şeye rağmen bir kuş sesi duyuluyor, çok belirgin, açık kapıdan uzaklardaki bir motorun gürültüsü duyuluyor.

Rahip öksürerek diz çöküyor, sırtı İsa'ya dönük. Karşısında paraların toplandığı tahta kutu var. Sabırsızlanarak yerimden kalkıyorum. Sunağın solunda, başında yanıp sönen on iki küçük ampulden yapılmış tacıyla Meryem, kucağında bebeğiyle duruyor. İyi bir çocuk, dünyanın merkezinde olduğunun bilincindeki bazı bebek İsa'ların suratındaki ylışık sırtıma yok bunda. Sağında bir adam, güven duyduğu, iyilik dolu Tanrısının önünde diz çökmüş dua ediyor; adamın elinde getirdiği iş aletlerini ve çekici yere, yanına bırakmış, yüzünde sadece dua eden çenesi görünüyor.

Julia iki mum yaktıktan sonra bana bakıyor. Biraz durakladıktan sonra ben de bir tane yakıyorum.

Dışarıda, gün ışığında biraz yürüdükten sonra bu sefer de katedrale giriyoruz.

13

Tanrı büyük ambarında ruhları tartarmış. Şeytanın kucağında sahte İsa oturuyor, kibar ama arsız. Kirişler duvardan çıkmış, tavanı göğüslüyor. Zarafet kraliçesi maviler giymiş, akıllı suratlı çocuğunu tutuyor.

Kıyamet günü altınla çerçevelenmiş. Son suru duyan vahşi hayvanlar, mideye indirdiklerini kusuyor. Ölüler körkütük sarhoş. Huzurun lanetlendiği, kızıl alevlere atıldığı, ama acı belirtisi göstermediği yer. Siyahın sınırları içinde, solucanlar göz çukurlarını kemiyor.

Bağışlananlar ayakta durmuş, Tanrı'ya şükrediyor. Bu da onların kaderi.

Julia tekrar diz çöküyor. Çanlar çalıyor. Bir papaz ve on kişiden fazla olmayan grubu koca katedralin içinde şarkı söylemeye başlıyor. Yakınıp durma şişko papaz, ilahîyi de öyle olur olmaz söyleme, ne tonun doğru ne de zamanın, kulaklarımı tırmalıyorsun.

Sıkılıyorum, sinirleniyorum. Gitmeye yelteniyorum. Julia gitmek istemiyor. Bir saat süren ayın boyunca orada oturuyorum ama orada değilim.

Kutsanmış ekmek ve şarap. Önce pek kararlı değil, ama sonra sıraya giriyor. Sonra, Tanrı'ya şükür başka yapacak şey olmadığı için gitme zamanı.

Ama şimdi de üzerinde esrime görüyorum. Öff. Nasıl böylesine etkilenir, böylesine büyülenir, nasıl her şeyin sonunda amaç ve güzellik olduğuna inanır... Ben de diz çöküyorum, ama şuna ya da buna değil. Onun kemiklerine kadar içine işleyen şey, benim işlememiş. Buradan çıktıktan sonra ona ne söyleyebilirim ya da o bana ne söyler?

14

İzdiham içine düşüyoruz: soğuk içecekler, dantel masaörtüleri, abur cubur; Murano camı. Bir saat öncesinin çölü şimdi pazaryeri. Kartpostal alıyorum. Joan Hala ve babam değişik yerlerden kart almaktan hoşlanır. Viyana'dan kart yollamayı unuttuğumu hatırlayınca bir an suçluluk duyuyorum.

Bataklıkların orada tuzlu havaya ve tatsız kanallara giriyoruz. Bir guguk kuşu üst üste üçlükler söylüyor, tekrar, tekrar. Papazın monoton vızıltıları sırasında yağmur çiselemiş, yerler nemli. Yol boyunca kenarlarda yabancı yulaf ve arpa büyümüş. Yol ayrımının biraz ilersinde limon yeşili bataklık, plastik şişeler, gaz bidonları atılmış, sahile köpük parçaları vuruyor.

Beş on dakika hiç konuşmuyor.

Sırt çantamdan porselen kurbağayı çıkartıp veriyorum. Madonna'nın mozaik elbisesiyle aynı renkte.

– Çok güzel.

- Di mi ?
- Kilisede sabırlı durduğun için teşekkür ederim.
- Bir şey değil. Benim hediyem nerede ?
- Evde kaldı, şey, yani apartmanda. Ama hazır. Dün gece üzerinde çalıştım. Paketi burada açsaydın, üzerine yağmur serpiştirirdi zaten.
- Niye bu kadar erken ayrılıyorsun Venedik'ten ?
- Gitmem gerek. Olayı zorlaştırma. Lütfen bana neden diye sorup durma.
- Yarın en az bir saat keman çalışmam gerekiyor, ardından da prova var. Zaman çok çabuk geçiyor.
- Keşke aynı anda iki kişi birden olsaydım.
- Nereye gideceksin ? Londra mı, Viyana mı ?
- Londra.
- Ve her şey bitecek mi ?
- Michael, burada senin yanında çok mutluyum. Sen de mutlusun. Değil mi ? Burada olmamız bile bir mucize. Yeterli değil mi ?
- Sessiz kalıp bir süre düşünüyorum. Evet, doğru, ama hayır, yeterli değil.

15

Palazzo Tradonico'nun bahçesindeki çeşmenin yanında taşların üzerinde oturuyoruz. Pazartesi sabahı. Güneş parlıyor. Adını bilmediğim parlak yapraklı, kokulu beyaz çiçekleri olan küçük bir ağacın gölgesindeyiz. Dizlerimin üzerinde kitap duruyor. İçinden yayıncının kartı düşüyor. Yerden alıyorum: isim, telefon numarası, San Marco'da adres ve sokağın adı: Calle della Mandola.

- *Mandola*'nın anlamı ne ? Karta bakarak soruyorum.
- Mandolin... yoksa badem miydi ? Yok, hayır, mandolin.
- Sahi mi ?
- Sahi mi ? Bütün söyleyeceğin bu mu ?
- Bir şey söyleyemiyorum, diyorum. Gerçekten. Kimse bana bu kadar güzel bir şey vermemişti. Sen bile.
- Buradaki ilk günümüzde el yapımı ciltçinin önünden ge-

çerken bunlardan görmüştüm. Eski bir nota defterine benziyor, biraz daha geniş ama kalın değil, en fazla yüz sayfa. Kapağı açık gri ebrulü bir kâğıtla kaplı; sayfalar kalın. Her sayfada beş çizgili sekiz porte var. İlk birkaç sayfaya her zaman kullandığı mavi mürekkep yerine kahverengi el yazısıyla, benim notalarımın seksen ölçü kadarını (*Füg Sana-tı'nın ilk füğünün tamamı*) kopyalamış.

Gördüğüm kadarıyla, notaların hiçbirinin üzeri çizilmemiş ya da karalanmamış. Saatlerce uğraşmış olmalı, ancak üzerinde fazla durulmadan yazılmış gibi sayfalar akıcı duruyor.

Kitabın sırtında küçük, sıradan büyük harflerle: “*Das Grosse Notenbuch des Michael Holme*”⁹ yazıyor.

İlk sayfaya bir not yazmış: “*Sevgili Michael, Buraya gelmem için beni ikna ettiğin ve bu güzel günler için teşekkür ederim. Sevgiler, Julia.*”

Başımı omzuna dayıyorum. Eliyle alnımı, sonra da saçlarımı okşuyor. “Haydi artık içeri girmelisin. Saat neredeyse on bir.”

– Benim için çalar mısın ? Provaya daha birkaç dakika var.

– Hayır. Nasıl çalabilirim ki ?

– Yıllar önce bir kere Viyana’da çaldığını hatırlıyorum.

– Kendi kendime çalışıyordum. Gizlice dinlemiştin.

– Lütfen.

– Bu notaları yeterince hızlı okuyamam Michael. Notalarını yanında getirmediğin değil mi ? Piyano uyarlaması da vardı.

– Hayır. Apartmanda kaldı. Bilseydim...

– Bahanem hazır.

– Belki bir kısmı hâlâ parmaklarında kalmıştır.

İçini çekip razı oluyor.

Köprünün üzerinden geçip müzik odasına gidiyoruz. Hediye mi piyanonun üzerine koyup, sayfaları çevirmek için ayakta bekliyorum. Oturuyor. Önce birkaç ölçü bas çizgisini çalışıyor, sonra soprano ve iç sesleri de katmaya başlıyor. Gözleri kapalı. Elleri ve içkulağının hatırlaması için kendini bırakıyor. Arada bir parmakları duruyor; gözlerini açıp biraz daha

9 “Michael Holme’un büyük nota defteri.” (ç.n.)

notalara bakıp çalmaya devam ediyor. Cennetten gelmiş gibi çalıyor: katıksız cennet. Yarısına geldiğinde durup ellerini açarak, "Oralarda bir yerde ama nerede bulamıyorum" diyor.

– Çok güzel gidiyordun.

– Hayır, hayır. Farkındayım.

– Ben de.

– Wigmore Hall'da o gün sizi dinledikten sonra tekrar çalmıştım bu fügü. Daha iyi çalmam gerekir.

– O halde, Londra'da.

Duraksıyor. Oturmamış yaşamının fazlasıyla oturmuş yönü tanımlanıyor. Usulca konuşuyor, "Bilemiyorum, Michael."

– Belki ?

– Belki.

– Julia lütfen söz ver. Armağanımın ikinci yarısı bu olsun.

– Söz veremem. Çok acayip bir... durum. Oraya döndükten sonra bunu çalmak isteyeceğimi sanmıyorum.

– Benden beş gün aldın Julia. Bunu veremez misin ?

– Tamam. Fakat bu senden başka kimse için çalarım anlamına gelmiyor.

16

Piyanonun üzerinden defteri alıp bahçeye dönüyor.

Biraz sonra Helen, Piers ve Billy giriyor, akort yapıyoruz. Scuola Grande di San Rocco'da yarın vereceğimiz konserin provasına başlıyoruz. Julia'nın uçağı yarın akşam 6.30'da kalkıyor, onu havaalanına götüremeyeceğim.

Çaldığımız eserlerden biri, birkaç ay önce konserde seslendirdiğimiz Brahms do minör. Bu sefer çok daha iyi çalıyorum, çünkü umrumda değil. Daha önceki gibi sinirlerimi bozup düğümlememe neden olmuyor. Benliğimin büyük bir bölümü köprünün ötesinde bahçede duruyor. Diğerleri yokluğumu fark ediyor mu bilmiyorum, bir şey söylemiyorlar.

İşimiz tahminimden önce bitiyor. Bahçeye gidiyorum. Julia içeri girmiş olmalı. Ağacın altındaki bankın üzerinde kitap duruyor. Çantası da yerde.

Kitabın arasından bir sayfa çıktığını fark ediyorum, ne ol-

duğuna bakmak için açıyorum. Rahat, yatık elyazısıyla kocasına faks yazmış. Özel bir mektup ama onun hakkında her şeyi öğrenmek isteyen utanmaz gözlerim, beni zorluyor.

“Çok Sevgili Jimbo,

İkinizi de öyle çok özledim ki, bir an önce eve dönmek istiyorum. Jenny'nin çok selamı var. Günün büyük kısmını evde kapalı geçirmek zorunda kaldığı için sık birlikte olamadık. Durumu çok kötü; sanırım söylemiştim, çocuklar kızmış olmuştuk. Yardımcısı olduğu halde, çocuklar bir yere gitmesine izin vermiyor. Dediğine göre, normalde iki kardeş hep kavga edermiş. Şimdi benek benek olduklarından ikisinin de kavga edecek hali kalmamış. Bulaşıcı dönemini atlattıkları için Hansen erkeklerime mikrop taşımayacağım, korkmayın. Mutti'nin finosu gibi karantinada kalmam gerekmeyecek.

Venedik'te çok güzel günler geçiriyorum. Geldiğime memnunum. Viyana sonunda fazla stresli olmaya başlamıştı, Maria, kocası ve küçük oğullarıyla Kärnten'e gitseydim, kendimi iyice perişan hissedecektim.

Bu tatil çok iyi geldi. Kendimi yenilenmiş hissediyorum. Her gün kilometrelerce yürüyorum. Fakat ikinizi de çok fazla özledim, bir hafta daha ayrı kalmaya dayanamayacağım için erken dönüyorum. Geçen gün Jenny'le Cipriani'de öğle yemeği yedik, hep seni düşündüm, sen de orada yalnız başına beni düşünmüştün. Luke'e söyle, ondan bu kadar uzun zaman ayrı kaldığım için beni affederse, ona iki tane sürprizim olacak, biri küçük, diğeri büyük, ikisi de Venedik'ten, bir de Oma'sından hediyesi var. Küçük Benetton ayıcığıma kocaman bir öpücük. Gerçi babaannesinin nazlamasından, şımartmasından, döndüğümde beni unutmuş bile olabilir.

Heathrow Havaalanı'na 19.25'te inecek Alitalia uçağıyla yarın (salı) geliyorum. Sevgilim, lütfen herhangi bir işin varsa sakın gelme. Gelişim çok ani oldu, zamanı ayarlayamazsan hiç üzülme, bir taksiye atlar gelirim, fazla bavulum yok.

Seni çok seviyorum ve sürekli düşünüyorum. Umanım fazla çalışmıyorsun. Telefonda konuşamamak ne kötü. En büyük korkularımdan biri, sesini tümünden kaybetmek.

*Çok sevgiler,
Julia.”*

Beyaz kokulu çiçeklerin bir dalını kopartıyorum. Midem bulanıyor. Hırsızlık yapmak için girdiğim evde, bana ait eşyalarla karşılaşmış gibiyim.

Canı sıkkın aslan yattığı yerden, "Başka ne bekliyordun ki ? Ne olmuş yani ?" der gibi.

Çeşmenin içindeki siyah sazan, turuncu balığı dirsekleyerek yana itiyor, sonra da amaçsız dolanmasına devam ediyor.

Köprüyü geçiyorum. İçerlerde bir yerlerden Teresa'nın neşeli ve hızlı İtalyancası ile Julia'nın daha şüpheli sesi duyuluyor. Birkaç sözcüğü seçebiliyorum, "Wessen", "Billy", "Londra". Kalbim ağrıyor.

Prova devam ediyor. Her şey olması gerektiği gibi. Yarın ki konser sıradan başarılarımızdan biri olacak.

17

– Neyin var ? Başucundaki lambayı yakmış yüzüme dikkatle bakıyor, biraz korkmuş, biraz da şaşırmış bir hali var.

Daha önce boynunu, omuzlarını, kollarını, hafifçe ısırдыğım ya da çimdiklediğim olmuştu, bedeninden yayılan koku beni delirtirdi, belki bu davranış Virginie'den miras kaldı, fakat bu gece tutkum, acıya dönüştü. Yaptığının adı sevişmek değil, kendim değilim.

– Delirdin herhalde, şu izlere baksana.

– Zavallı Jimbo: Heathrow'da seni karşıladığında neler düşünecek. Benetton ayını da getirir mi acaba ? Yoksa uyku vakti mi olacak ?

Dilim, dişlerim kadar keskin. Suratıma bakakalıyor. Sonra da kudurmuş, canı yanmış, tecavüze uğramış birinin haykırmasıyla bağırıyor. Elleri ve saçları yüzünü kapatıyor. Ona dokunmak istiyorum, elime vuruyor.

Şiddetli bir ağlama krizi içinde, sarılmaya çalışıyorum ama beni itiyor. Bir şeyler söylemeye çalışıyorum ama sözcüklerimi görmüyor.

Sinirli bir hareketle ışığı söndürüp karanlıkta hiç konuşmadan duruyor. Elini tutmaya çalıştığımda yine itiyor. Ya-nağımı, dudaklarının kenarını öpüyorum. Gözyaşlarını emi-

yorum. Biraz kendini bırakmaya başlıyor. Tekrar elini avcu-
ma alıp, özür dilediğimi hecelelemeye başlıyorum ama daha
ikinci harfte ne söyleyeceğimi anlayıp elini çekiyor. Delik de-
şik eden sözlerim affedilebilir mi ?

Garip biçimde az sonra uyuyor, ben ise, ağına düştüğü
dünyaya ve ona karşı kızgın, yaptıklarından da utanç ve
pişmanlık duyarak uyuyamıyorum.

Uyandığımda, gece bana kızgın uyuyan kolları boynuma
dolanmış buluyorum; ancak hâlâ affedildiğimi hissetmiyo-
rum. Omzundaki izler duruyor. Morluklar sararıp, günlerce
görünecek. İzler açıklanabilir mi ?

18

Dünyanın bir ucunda, deprem zemini üzerinde yalnız ba-
şıma uzun bir yürüyüş yapıyorum. Gerçek çarmıhı bulan
adam, çökme ve sellerin yarattığı bataklıkta inzivaya çekil-
miş. Deprem günü şehirde güçsüz bir rahip doğmuş, rahi-
bin yazdıkları elden ele dağıtılarak sonunda kavisli duvarla-
rı olan kütüphanede toplanmış. Taç giymiş melek ve güver-
cinlerin duyamadığı esrimelermiş bunlar. Bizler yunus ol-
saydık, nasıl müzik yapardık ? Dört elimiz olsaydı, Bach'ın
zihni daha dal budak sarmış olur muydu ? Başparmakları-
mız karşıt yönde olsaydı. Bütün dişlerimiz çekilmiş, balina-
lar gibi ağzımız olsaydı, plankton aşkımız gelişmiş, diş geçir-
meden su sıçratır ve oyun oynardık.

İstirap ve esef, ıstırap ve esef: bir günahkârın yüreğini pa-
ramparça etmeye yeter. Uçağını anons ediyorlar, manzarasız,
rüzgâra karşı, 6D'de oturuyor olmalı. Uçağı indi mi, inecek mi,
inebilir mi, bütün kâğıtlarını gösterip damgalatabilir mi ? Ne-
reye ait ? Bunlar doğuştan beri var olan izler mi ? Gözleri altın
rengi, saçları mavi mi ? Apartmanı gri ebrulü kapladı. Defteri-
me "*Die Liebe*" yazmış. Lido'dan Campari çağırıyor, görür gör-
mez *Alabalığı* söylemeye başlıyorum. Yukandan süzülen ışık-
lar, kırmızı sütunların arasında kararıyor, yosun yeşili müzik,
zımparalanmamış raflar üzerinde oynasmaya başlıyor.

Signora Mariani çarşaflardan anlayacaktır. Tradonico kon-

tu, çiğ düşmesinden korumak için maltaeriği koruluğuna set örecektir. Bırak, dumanlı Käll kendini Mars'ta zannetsin, Yuko Beethoven'ın mezanna çiçek koysun. Rochdale lordu tabutunu bir kanoya bağlayıp sular üzerinde yüzsün. Maria'nın çello kutusu içindeki hamak yastığında uyusun Zsa-Zsa. Bayan Wessen bin kere ayı görecektir kadar uzun yaşasın. Ysobel'in alnındaki kırışıklıklar düzelsin. Zavallı Virginie ağlamasın. Her şey ve hiçbir şey geçmesin, yoksa bu günleri nasıl geçiririm ?

Pişmiş yumurtayı çiğ haline döndüremezsin; mühür bozulan güven de sağlamlaştırılmaz. Büyük hacin kabaca üzerimize geldiği, karanlık ve uğursuz bir okulda çalışıyoruz, yine de insanlar alkışlıyor. İtalya'nın yere basan topraklarındaki villada çalışıyoruz, Venedik'in 6. Bölgesi'ndeki duvarlarla kaplı bahçede güller güneşten ısınmış, irisler ölmüş. Kutup aylarına benzeyen kocaman iki beyaz köpek duruyor. Koruluğun içine, ağaçlardaki ham kirazları ısırarak ve öpmek üzere dalıyorum.

Her yolu denedim. Carpaccio'nun köpeğini canlanmış olarak bir motorda gördüm. Gördüm. Küçük, beyaz ve sadıktı, etrafında olanlara dikkat ediyordu. Bir kadının incilerine değer biçtim, İnvicta'daki çocuğun çektiği acılara bedeldi. Sıradan bir saltanat kayığı, pruvasında paha biçilmez hayat dolu köpeklerle, köprülerin altında zikzag yaparak kendini bilmeden dolaşıyor. Ön ayakları son derece sağlam basıyordu. Ellerimi itmişti, yoksa daha sonra mıydı ? Her hayvan üzüntülü, ancak içlerinde çok azı gerçekten pişman.

Nasıl şimşek çaktığını görüyor musun ? Kara sular üzerinde hem cephesi hem de yan yüzleri bembeyaz aydınlatılmış kilise tarafında fırtına kopuyor. Ortak alnımız bu vaftiz kurnasında yıkandı ve isim verildi, halbuki biz selam verip çıkıyoruz. Piers, Helen, Billy, Alex, Michael, Jane, John, Cedric, Peregrine, Anne, Bud, Tod, Chad, James, Sergey, Yuko, Wolf, Rebecca, Pierre: bu alayı, hangi geminin kataloğunda tohum vermiş bulabilirsin ? Nerede ? Hangi sosisin zannı doldurur ? Adalar berrak değil ve çok gürültülü. Şu beyaz-pembe duvarın ötesindeki yıkımı vinçlerle kaldırıyorlar. Gezinti gemisi böğürüyor, serçe çığlık atıyor. Yeşil sular, çocuğun balonu, bronz çanlar. Dudaklarımdan okudukça kendi dudaklarının rengi uçuyor.

Yedinci bölüm

– Hoş geldin, hoş geldin, hoş geldin... Londra'ya hoş geldin. Duyduğuma göre muhteşemmişsiniz, diyor Erica. Tebrikler, tebrikler, harika! Lothar sizi çok övdü.

Telefonu kulağımdan biraz uzaklaştırarak, “Lothar orada değildi ki,” diyorum.

– Biliyorum. Strasburg'daydı, şey pardon, Salzburg'daydı, ne aptalım!

– Kulüp Şeker'de öğle yemeği mi yedin yine Erica?

– Hayır, hayır, hayır, dilim sürçtü. Umarım Piers kızgın değildir. Bazen böyle şeyler yüzünden kafasının tası atıyor. Yanınızda kolunuzu bükecek, basımı uyandıracak, güçlülüklerle göğüs gerecek biri olması gerektiğini düşünüyor. Yazılar olumlu olduğuna göre, sevinmiş olmalı. Keşke orada olup küçücük ellerinizi tutabilseydim, özellikle konser arasında başına gelenleri duyduğumda, keşke yanlarında olsaydım dedim. Artık, bir dahaki sefere!

– Kim anlattı sana?

– Neyi?

– Konser arasında olanları.

– Hiç kimse, kimse, ordan buradan duydum o kadar. Küçük kuştan duydum... çok dramatik bulduğumu söylemeliyim. Böyle şeyler, adrenalini yükseltip... ya da boşaltıp harika konserlere neden olur.

– Herkes duydu mu?

– Herkes değil. Lothar’a Musikverein’in yöneticileri gizlilik içinde anlatmışlar, o kadar. Lothar’a söylemeleri gerektiğini düşünmüşler; ama bilirsin ne kadar kibar ruhlu bir adamdır, kimseye söylemez... zaten bu yüzden başı Piers’la belaya girdi. Aslında -*entre nous*-¹ Piers’tan bıkmaya başlamış, duyduğum kadarıyla o da benden bıkmaya başlamış. Doğru mu? Erica aniden çok ayık.

– Ne demek istiyorsun?

– Şey, senin Julia... Söyleyip, söylememek. Lothar’ın söylememesi ya da söyleyememesi Piers’in güvenini sarstı. Zavallılık duvar gibi sağırsa, bilmek hepinizin hakkı... Piers’in nasıl olduğunu bilirsin... Ne dersin, benden kurtulmak istiyor mu?

– Hayır, sanmıyorum Erica. Harika bir menajersin. Bu fikir kafana nereden takıldı?

– Basit bir menajer. Fazla değil. Birkaç nedeni var. *Füg Sanatı* öncelikle. Öff, işte herkesi yokluyorum. Erica safça söylüyor ya da kurnazca. Piers kolay biri değil. Hiç öyle olmadı, değil mi? Duyduğuma göre Viyana’da geceleri epey yaramazlık yapmış. Ya sen, uslu durdun mu bakayım?

– Ne anlamda uslu?

– Önce sen tanımla bakalım akıllı çocuk, sonra da sorumu yanıtla.

– Hayır, sen tanımla... Julia için duvar gibi sağır demekle haksızlık ediyorsun.

– Tabii, tabii, tabii, çok haklısın, ama ne iyi reklam malzemesi olurdu. Lothar saklamaya çalışmamalı. Hüzünlü gülümsemenin ardında ne yatıyor? Melekler gibi piyano çalıyor ama kendisi bir notasını bile duyamıyor... doğru bir tanıtım- la Albert Hall’ı bile doldurursun.

– Tanrı aşkına Erica! Sirk mi bu?

Çok geç, Erica’nın düşünceleri akıyor.

– Sizi tanıtmak tam bir sorun. Bir dörtlü kimdir? Nedir? Gerçek kimliği nedir? Dört suratı olmayan yüz. Spice Girls gibi kişiliklerinizi ortaya koyabilsem, muazzam olanaklar çıkar...

– Erica, yeter!

– Michael, bırak bu kasıntı tavırları. Nasıl derler... ekmek paramı kazanmaya çalışıyorum! Biliyor musun, Ysobel bu

¹ "Laf aramızda." (ç.n.)

konularda kafasını iyi kullanıyor, ama müzik hakkında da kılı kırk yardığı için kimse bir şey söylemiyor. Neyse, artık gitmeliyim.

– Öğle uykusu mu ?

– Hah ! Peki ya sen ne yapıyorsun ?

– Viyola çalışıyorum. Uzun zaman olmuş, parmaklarımı alıştırmaya çalışıyorum. Tabii çok farklı, sapında daha çok gezinmen gerekiyor, bir de vibratolar...

– Tamam, akıllı çocuk... umarım yakında görüşürüz... uslu dur... Piers kötü bir şeyler söylerse benim tarafımı tut... öptüm... baaay !

Erica aceleyle telefonu kapatıyor.

2

Venedik'teki son günümüzü yeniden yaşıyorum: Julia ile ben.

Provaya gitmek zorundayım, o da uçağına yetişmeli. Pencere önünde durmamıza rağmen yüzleşme cesaretimiz yok. Karanlığa erken gömülüyoruz, en kötüsü. Bavulunu hazırlıyor, gözlerini kaçırıyor.

Yaptığım affedilmez... iyi, ben de kendimi affedici bir havada hissetmiyorum. Defteri hediye etmeden önceki gece sevişmiştik; hatta benden daha istekliydi o gece. Birkaç saat sonra öteki adama tamam, tamam, kocası, böyle bir mektup yazabiliyor.

– Mektubu nasıl okursun ? Luke'ü nasıl katarsın bu işlere ? Başka bir seviyede olduğumuzu sanıyordum.

Asansör müyüm ben ? Neden böyle bir şey söylüyor ?

– Ondan nefret etmiyorum. Senden nefret etmiyorum. Yaptığım için özür dilerim.

İnanmadığını gösteren bakışlarla bakıyor yüzüme.

– Bir yerlerde saklanıp, James'e yalan söylemeye devam etmeliyim. Birisini görmem ya da bir yere gitmem gerektiğini söyleyeceğim. Artık seni hiç anlamıyorum, eskiden anlıyordum muydum acaba ? Özür dilemenin ne anlamı var ? Luke'ü bile göremeyeceğim bu halde.

– Ben de seni anlamıyorum, eskiden anlıyor muydum acaba ? Neden benimle oynuyorsun ? Evine davet edip, kocanla neden tanıştırdın ? Hâlâ kendime gelemedim. İlişkimiz yapmacıksa neden buraya geldin benimle ?

Devreye eski hesaplaşmalar giriyor. O günlerde yaşananların da üç köşesi var mıydı ? Sadece öğrenci-hoca güçler çatışması değil miydi ? Bu kumaşın havlarını dökmemiş miydik ? Depresyon, vahşileşmeme neden oldu. Julia'dan bile bağlarımın koptuğunu düşünmüştüm. Carl'la bağlantım da neredeyse aşk gibi başlamıştı. Şimdi bana dediğine göre, o zaman ona, "Başka bir ilişkiyi taşıyamam" demişim, fakat sadece bunu söylemiş, başka bir şey söylememiş olabilir miyim ? Benden daha genç bu kadın tarafından küçümsendiğimi mi, cehaletime tepeden baktığımı mı hissetmişim ? "Farklı bir seviyede olduğumuzu sanıyordum." Doğal hakkı olarak gördüğü şeylere ben hiç sahip olmadım.

Şimdi de bana okumadığı şeyleri söylüyor, "Mektupların Viyana'da sandıktaydı. Geçen hafta buldum. Şoke oldum. Babama, mektuplarını göndermemesini söylemiştim. Sakladığımı bilmiyordum... oraya babamın diğer evraklarıyla beraber gelmiş olmalı. Annemin henüz atmaya vakit bulamadığı eski bebeklerimin arasında buldum. Okumadım... nasıl okurdum ? Tek sorun yanımda olman değildi. Anıların yeniden yüzeye çıkmasından korktum, on yıldır sadece bir yarısını bildiğimiz düşünceler."

– Bu yüzden mi benimle Venedik'e geldin ?

– Bilmiyorum... çok fazla şey yaşıyordum... evet, belki... kısmen.

– O halde okudun.

– Hayır okumadım... sadece bir tanesine başladım. Rasgele bir tanesini açtım. Devam edemedim. Yapma.

Mutlu günler yaşadığımız bu apartmanda bizden başka kimse yok. Ellerimin omzunda bir süre kalmasına izin veriyor. Avuçlarının altında, parmaklarım izlerin üzerine gitmiyor. Olgunlaşmamış vicdan azabımı, kederimi okumuş demek. Asla eskitilemeyecek.

– Michael, bana artık yazma.

– Beni arayacak mısın ya da faks çekecek misin, belki uğrarsın ?

– Bilmiyorum. Belki. Zamanla. Fakat şimdi beni rahat bırak.

Babasının sesini duyuyorum: ayrılığı kolaylaştıran küçük bir yalan.

Dışarı faks çekmeye gidiyor. Bir saat sonra dönüyor. Du-rağa çantalarını taşıyorum. Eve dönmemi söylüyor. Kabul etmiyorum. Hiç konuşmadan öylece durup, onu Lido'ya gö-türecek motoru bekliyoruz, oradan da havaalanına gidecek. Hemen motora atlıyor. Öpücük yok, en alışılmış sıradan öpücük bile yok.

Provama gidiyorum. Sant'Elena'daki apartmanda kalma-ya devam ediyorum. Biraz okuyup, yürüyüş ve diğer alış-kanlıklarımı yerine getiriyorum. Yaşamın bir başkasının elindeyse, böyle mi olur ?

Evet, uzaklardan gelen birine dönüşme noktasına geldim. Sadece yüksek güçlerin yönetimindeyim: müzik, iş arkadaş-larım, bensiz daha iyi olduğuna inanan birinin yaşamı. Şim-di ona müzikle yaklaşabilir miyim ? Bazen deftere yazdığı no-talar üzerinde kör abecesi okumaya çalışır gibi parmakları-mı gezdiriyorum. Burada Londra'da da onu beklediğim haf-talar bu tılsım beni sakinleştiriyor.

3

Gri ebruli kapaklı müzik defteri nota sehpa-mın üzerin-de açık duruyor; birinci kontrpuanı çalışıyorum, ama bu se-fer viyolayla. Alto anahtarıyla yazıldığı için, okuması kolay oluyor.

Füg Sanatı için iki değil, üç viyolaya gerek duyacağımızı fark ettik: Helen'in çaldığı viyola; kalın seslere göre akort edilmiş büyük viyola ve kemanın sesi yetmediği yerlerde ça-lacağım üçüncü viyola. Evde çalışmam gerekeceği için He-len'in viyolasını kullanamayacağım.

Çaldığım viyolayı bir satıcıdan ödünç aldım. Yıllar sonra daha büyük bir enstrüman çalmanın zevki bambaşka. Çal-mayı unuttuğumu söyleyemem, ancak alışkanlığımı yitirmi-şim; daha çok esnemem, genişlemem gerekiyor.

Projenin karmaşıklığı daha ilk başta bizi şaşkına çevirdi. Kayıt tam anlamıyla neleri içermeli? Fügler ve kanonlar hangi düzende çalınmalı? Sadece üç ses çaldığımız yerlerde, ince sesi ben mi, yoksa Piers mi çalmalı? Hangi füglerde Helen saz değiştirecek, ben de kemanı bırakıp viyolaya geçeceğim? Bach, parçaların hiçbirisi için tempo belirtmediğinden, çalmak için en ideal hız nedir?

İlk olarak, bütün bunları Billy'e bırakmaya karar verdik. Araştırmacımız, düşünürümüz ve yönetmenimiz o olacak. Bize bir şeyi cenaze havasında çalmamızı söylerse, öyle çalacağız; paldır küldür derse, paldır küldür. Billy'nin yaklaşımını denedikten sonra istediğimiz gibi düzeltip, değiştirebiliriz. Ancak besteci sezgileri olan biri, müzikal darboğazdan çıkmamıza yardım edebilir. Piers bunu biliyor ve kabul ediyor. *Füg Sanatı* konusunda şüphelerini Erica'ya bildirdiğinden haberim yoktu.

İnanılmaz kısa süre içinde Billy, sanırım Venedik'te kaldığımız zaman zarfında bunun üzerinde çalışıyordu, olası bütün sorularımızı içeren en az on iki sayfalık bir rapor hazırlamış: kimlerin hangi bölümlerde dışarda kalacağı, sıralama, tempo, yer değişimleri, akort yenilemesi ve farklı okumalar. Bach'ın ölümünden bir yıl sonra 1751'de basılan elyazmasından söz etti bize, acaba Bach hasta ve kör halinde dikte ettirdiği koral parçayı eserin bir bölümü olarak mı düşünüyordu, ayrıca bu haliyle tamamlanmamış "üç temalı" füg, eğer tamamlanmış olsaydı mutlaka dördüncü teması, eserin ana teması olurdu. Bu çıkarıma, Bach araştırmalarındaki genel prensipler göz önüne alınarak, ilk basılan kopyalardaki silinmiş sayfaların incelemesi yapılarak, bir de Bach'ın adındaki harflerin numaralandırılması sonucunda ulaşıldı.

Billy, tatlı Billy, bunların yanı sıra bilgisayarında Piers, Helen ve benim partilerimizi, daha kolay okuyabilmemiz için çaldığımız enstrümana uygun anahtarla yeniden yazmış. Bunu yazmak asırlarını almış olmalı. Eseri iyice okumadan prova yapmayız hiç, bu eserde de şimdiye kadar çaldığımız tek bölüm birinci kontrpuan. Bu bölümde Helen ve (onun kadar fazla olmasa da) benim için, akıcı çalabilmemiz için çok fazla ön çalışma yapmış olmamız gerekiyor. Birinci bö-

lümü Julia'nın defterinden çaldıktan sonra, geri kalan boş sayfaları tek tek çevirerek Venedik'in suyu, havası ve taşını bulmaya çalışıyorum; ardından Billy'nin bilgisayarının yazıcısından çıkmış bölümlere dönüyorum.

İlk provaya hazırlanmak için, kulaklarım ve gözlerimin önündeki seslere zihnim ve parmaklarım uyum sağlayana kadar, saatlerce bu sayfaları inceliyor, düşünüyor ve üzerinde çalışıyorum.

4

Beni rahatlatacak birkaç sevgi sözcüğü yollasan. Ya da telesekreterime mesaj bıraksan. Ya da kapımın önünde beliriversen ya da küçük mavi ekranımda. Ben yazdım; faksın eline geçtiğini biliyorum.

Haziran geldi. Sincaplar duvarın üzerinde ham incirleri yiyor, kurumuş kestane çiçekleri çakıl taşlarının üzerinde uçuşuyor. Senden hiç haber alamadım. Davetkâr faksıma yanıt vermedin. Şehir dışında mısın ? Kocan, annesi ve çocuğunla uzak bir yerlere mi gittin ? Artık küçük gri ceketiy-le küçük yeşil kepini giymesi gerekmiyor mu; sayılı, harfli ve karneli günleri sona mı erdi ?

İzler geçene kadar bir hafta nerede saklandın ? Viyana'ya, annenin yanına mı döndün ? Benden aldığın günlerini tek başına mı geçirdin ? Kendimi affetmiyorum. Sana yaptıklarım bununla bitmiyor.

Meydanlar cıfcaflı sarı salkımlarla dolu, batık bahçenin yanında mantara benzeyen çiçekler pembe tomurcuklar açtı.

En hoşuma giden beyaz kiraz çiçekleri ile lila rengi leylaklar; ama pek yakında moda renkler bunların yerini alır. Orada burada yürüyorum, bana Bach çalıyorsun. Tartıda bu kadar hafif mi geliyor aşk ? Duvar çıkıntıları, sütunlar, alınlıklar görüyorum otobüsün üst katından. Görüntü bir film şeridi gibi: büyük taş ustası, dört oylumla Londra şehrini bu hale getirmiş. Bu tür eylemler yavaş gerçekleşir ama bir ke-re yerleştiğinde, yerine oturmuştur.

Hayalî ve gerçek kediler görüyorum. Gece geç saatte yürürken bir kadın gördüm. Nehir kenarında yürüyordu, peşinden gelen on bir kediye çağırıyor ve besliyordu. Kadın (yaşlıydı) torbadan onlara yiyecek attıkça, kediler minnetle miyavlayıp daha fazlasını istiyordu. Uyuzdan canları yanmış olsa da, kedilerin hepsi ruhen uyanık ve sağlıklı duruyordu, şimdi Kuzey'de evinde hasta yatan Zsa-Zsa'nın aksine çok sevgi görmüş.

Aramanı beklememi söylemiştin. Yıllar sonra sana kavuşmuş bu adamın, seni daha ne kadar beklemesi gerekiyor ? Şefkatli gri-mavi gözlerinle bak yüzüme. Evet, gülmseyebilirsin, ister tebessüm et, istersen gül. Ama ölçüyü kaçırma !

Sonra aklıma, yukardan baktığımız çamaşır asılı sardunyalı bahçe geliyor, bahçeyi gören odada hafta içi ve pazar gününü sevişmiştik hani.

Başını yasladığın omzuma elimi koyuyorum. Sonra adını bir kez söylüyorum, ikinci, üçüncü, dördüncü kere tekrarlıyorum. Bazı geceler seni düşünerek böyle uyuyorum; bazı geceler güneş doğunca uyuyabiliyorum ancak.

5

Şimdi kapısının önünde duruyorum. Luke okulda, annenin yardımcısı Fransız Enstitüsü'nde fiil çekimleriyle boğuşuyor, James de hesap makinesiyle Kanarya sahillerinde çalışıyor. Kapının zilini nasıl duyacak ? Bir yolu olmalı, işte kapıda duruyor. Yüzünü okumaya çalışıyorum. Gördüğüne sevindi mi ? Evet ve hayır. Şaşkınlık yok. Çok yorgun görünüyor; yüzü solgun. Uykusuzluk mu, huzursuzluk mu ? Bir adım geri atıyor, içeri giriyorum.

- Kızmadın ya ?
- Biraz zamana ihtiyacım var.
- Evde kimse var mı ?
- Hayır. Biri olsa böyle konuşur muydum ?
- Beni affedecek misin Julia ? Ne söylediğimin, ne yaptığının farkında...

- Tamam.
- Neden böyle yaptım bilmiyorum...
- Tamam dedim ya. Uzatma.
- Beni görmeye neden gelmedin diye sormayacağım. Fakat iki satır yazamaz mıydın?
- Olanlardan sonra seni de aldatmaya devam mı etseydim?

Bir şey söylemiyorum. Daha sonra, "Bugün bana müzik odanı gösterir misin?"

Yüzüme yorgun argın bakıyor. Bu soruyu hiç beklemiyordu, yine de artık onu hiçbir şey şaşırtamazmış gibi davranıyor. Başını sallıyor ama tam onay vermiş değil... sanki son yemeğimin mönüsünü sunar gibi.

Merdivenlerden yukarı çıkıyoruz. Birinci katın tamamı bir odadan oluşuyor. Kullanılmayan şöminenin yanında, odanın ortasında siyah Steinway duruyor. Cumbalı pencerenin önündeki masadan bahçe görünüyor. Masanın üzerinde mavi porselen kurbağam kâğıtların üzerine zıplamış, yarım kalmış mektuba yüzü dönük duruyor.

- Fazla çalışıyor musun? Yüz yüze gelince soruyorum.
- Evet. Viyana'da önemli kararlar aldım.
- Bundan sonra yalnız çalacaksın demek?
- Evet.
- Ameliyat olmayı düşündün mü hiç, içkulak nakli yapmıyorlar mı?
- Sen neden bahsediyorsun? Bir şey bilmeden konuşuyorsun.

Sinirlerinin oynadığını hissediyorum. İçinde yeterince öfke olmadığını mı düşünmüştüm bir zamanlar?

Evin bir yerlerinde telefon dört kez çalıp susuyor. Piyanonun üzerinde *Goldberg Çeşitlemeleri* dikkatimi çekiyor.

- Madem söylediğim her şey aptalca geliyor, bari biraz piyano çalsan.

Hiç karşı çıkmadan, ama fazla istekli de davranmadan piyanonun başına geçiyor, sayfaları çevirme gereği bile duymadan "25. Çeşitleme"yi çalıyor: orada değilmişim gibi. Gözlerimi kapatıyorum. Bitirdiğinde ayağa kalkıp piyanonun kapağını kapatıyor. Başımı öne eğiyorum.

- *Füg Sanatı*'nın ilk bölümünü çalıyorum hep, diyorum.

– Başını kaldırır mısın ? Teşekkürler. Ne dedin ?

– *Füg Sanatı*’nın ilk bölümünü çalışıyorum. Viyolayla. Senin el yazından.

Dalgın ve umursamaz bir hali var. Söylediklerim onu farklı bir düşünce labirentine soktu.

– Defterime ikinci fügen de yazar mısın ? Soruyorum ama istediğimden değil, sadece bir dizi soru ve ricayla onu konuşturabileceğim için.

– Çok fazla çalışıyorum. Yanıtından bir şey anlamıyorum.

– Chopin ? Schumann ? Wigmore Hall’da vereceği konseri düşünerek soruyorum.

– Ve başkaları. Konuya girmek istemiyor. Çok huzursuz. Mavi kurbağanın durduğu masaya bakıyor.

– Yanımda sen olmadan uyuyamıyorum, diyorum.

– Böyle konuşma. Herkes er geç uyur.

– Ne söylememi istersin ? Bahçenle ilgileniyor musun ? Kulak çınlamaların nasıl ? James nasıl ? Buzby nasıl ? Luke nasıl ? Aslına bakarsan, gerçekten Luke nasıl ?

– Sanırım akademik, artistik, müzikal, sosyal, ruhsal, fiziksel ve ahlaksal olarak her gün biraz daha gelişiyor.

Gülmeye başlıyorum. “Öyle mi ? Küçük bir çocuk için fazla değil mi bu kadar büyüme.”

– Okul kitapçığından alıntı yapıyorum.

Boynunu öpüyorum, hiç iz kalmamış. “Hayır, yapma, bırak beni. Delirdin mi ? İstemiyorum.”

Onu bırakıp pencereye gidiyorum. Siyah bir kuş, üzerinde yağmur damlaları duran açalyanın altında bir yeri gagalıyor. Herhalde fazla sert konuştuğunu hissetti. Yanıma gelip elini omzuma koyuyor. “Dost olamaz mıyız ?”

İşte sonunda söyledi. “Hayır !” başımı çevirmeden söylüyorum, omuzlarımin gerilmesinden ne dediğimi anladığını sanıyorum.

– Michael, biraz beni düşün, sonunda bir adım olduğunu hatırlıyor.

Aşağıya iniyoruz. Kahve ikram etmiyor. “Gitsem iyi olacak” diyorum.

– Evet. Gelmeni istememiştim, ama buradasın. Korkarak gözlerimin içine bakıyor. Keşke seni sevmeseydim, her şey çok daha kolay olurdu.

Beni görmeye gelecek mi ? Geri gelebilir miyim ? Yanıtı her ne olursa, huzurlu olmayacağım. Yumuşaklığı sertleştiren ile sertliği yumuşatan, aynı aşk olabilir mi ?

Fazla törensel olmadan elimi tutuyor. Kapı açılıyor, kapanıyor. Merdivenlerin en üst basamağından bakıyorum. Sular akıyor aşağıya, Elgin Sokağı'na, oradan da Ladbroke Caddesi'ne, Serpentine'den Thames Nehri'ne, iki katlı kırmızı vaporettolar, Mississippi buharlı gemileri gibi su sıçratarak sokak aralarında dolanıyor. Küçük beyaz köpek pruva da oturuyor. Nefes alan gelgitlerle sen de git, olay çıkarma; başka diyarlardan gelen, neyin ne olduğunu ama asıl önemlisi neyin ne olmadığını bilen küçük beyaz köpeğin erdemini öğren.

6

Prova için Helen'in evinde toplandık.

– Rejime başladım, diyor Billy. Şişman olduğumu söyleyenler oldu.

– Hayır ! İftira etmişler.

– Ama Helen, doktor fazla kilolarım olduğunu söyledi, tansiyonum da tehlikeli sayılacak kadar yüksekmiş, Lydia ve Jango'yu seviyorsam, bir an önce kilo vermeliymişim, ben de bu yüzden rejime başladım. Başka seçenek yok. Geçen hafta üç kere jimnastik salonuna gittim, hemen bir iki kilo verdiğimi hissettim.

Helen gülümsüyor.

– Çok korkunç. Doktor hiç nazik olmaya çalışmadı... yüzüme karşı “Şişman” dedi... neyse, notlarıma bakabildiniz mi ?

– Harika, diyorum. Billy canlanıyor. Helen ve Piers da aynı görüşte. Sonunda yine birlikteyiz. Benim de bir ailem var.

– Her birimizin partisini farklı anahtarda yazmak haftalarını almış olmalı, diyorum.

– Yo, hayır, kolay oldu. Önce eseri tarayıp bilgisayar hafızasına aldım, biraz temizleyip yeni anahtara uyarladıktan sonra yazıcıda bastım. Artık bilgisayarda inanılmaz şeyler

yapabiliyorsun. Olasılıkları düşündükçe gözleri parlıyor. Kullandığım programda *espressivo* diye bir klavye uzantısı var... birkaç düzensizlik giderildikten sonra bilgisayarın çalıştığını anlayamıyorsun bile, insan çalışıyor sanıyorsun. Eminim yakında kusursuz hale getirecekler ve aradaki farkı anlamayacağız. Pratik anlamda belki piyanistler fazlalık olacak...

– Neyse ki besteciler fazlalık olmayacak, Piers harekete geçiyor.

– Olacaklar, kendi hiçliğinden adeta zevk alıyor. Fügleri bir düşün, bilgisayarda canının istediği gibi çeşitleme yapabilirsin. Diyelim ki füğ teması farklı şekilde tekrarlamak istiyorsun, uzatır, tersine çevirir, yarım ölçü geç başlatabilirsin... sadece bir tuşa dokunman yeterli.

– Hayal gücü nerede kaldı ? Müzik nerede ? diye soruyorum.

– Oo, diyor Billy. O da sorun değil. Değişik bileşimler elde et, sonra bunları başka bir programla incele, en sonunda da güzelliğini ölçmek için insanlar üzerinde dene. Yirmi yıl içinde, eminim, gözü bağlı yapılacak testlerde bilgisayarlar insanları geçecek. Belki estetik için bir formül bile buluruz, farklı parametreleri ölçeriz. Kusursuz olmaz elbette ama en azından bizimkilerden daha kusursuz olur.

– İğrenç, Helen yüzünü ekşitiyor. Buz gibi. Satranç gibi. Billy bu sözlerle alınıyor. “Ulvî bir satranç maçı.”

– Haydi artık kusurlu, şimdiki zamana dönelim. Söylediklerin çok heyecan verici Billy, ama lütfen artık başlatır mısın?

– Tamam Piers. İlk başta Michael’in viyola çalmasını gerektirmeyecek bir bölüm düşündüm, diye başlıyor. Tabii bunun nedeni güvensizlik değil... Tüm dikkatimle Billy’nin yüzüne bakıyorum. Gerçekten, diyor Billy. Gerçekten. Sadece alışık olduğumuz, en basit düzenle başlamak için. İlk başta Helen’in de kalın sesli büyük viyolayla çalacağı bir bölüm olmaması iyi olur.

Helen başını sallıyor.

– Böylece geriye iki kontrpuan kalıyor: beşinci ile dokuzuncu. Hangisini tercih edersiniz ?

– Patron sensin, diyor Piers.

– Tamam o zaman. Beşinci. Baştan sona pizzicato çalalım.

Hep bir ağızdan, “Ne?” diye bağınıyoruz.

Billy yarattığı etkiden memnun görünüyor. “Kaybedecek neyimiz var? Bölümün tamamı üç dakikayı geçmiyor. Tamam mı? Michael, başla” oyuncu bir diktatör gibi emir veriyor. “Tempoyu veriyorum.”

– Billy sen aklını kaçırmışsın, diyorum.

– Gamı çalmadık henüz, Helen hatırlatıyor.

– Gamı unuttuk. Haydi çalalım. Re minör, pizzicato.

– Hayır Billy! Piers kutsal saydığı bir şeye saygısızlık ediliyormuş gibi harekete geçiyor. Gamı pizzicato çalamayız. Travestiye dönüşür. Gamı yayla çalarız sonra bize istediğini yaptırabilirsin.

Gamı yayla çaldıktan sonra, Billy’nin isteği üzerine bir kere de gamı, telleri yolarcasına çekerek çalıyoruz, bu oldukça garip geliyor, peşinden de beşinci kontrpuana geçiyoruz. Çaldığımız notaların uzunluğunu kavrayamıyoruz, çelloyla karşılaştırıldığında kemanların yolunmuş tellerinden zavallı sesler çıkartıyor, buna rağmen kontrpuanın kalıbı tüm netliğiyle ortaya çıkıyor. Ayrıca doğru ses perdesini bu alıştırmayla daha iyi duyuyoruz. Konser için birinci kontrpuanı çalıştığımızda bunu yapmamıştık. Keşke yapsaydık.

Billy her birimizle ağırdan alarak çalışıyor. Bir sonraki sefer, normalde kullandığımız türde vibrato yaparak çalıyoruz. Aslında Billy eseri fazla vibrato yapmadan çalmamızı ve kaydetmemizi istiyor. Çalışmamız, ağır ama aydınlatıcı geçiyor. Bir saat sonra dağarcığımızdaki diğer bölüme geçip, benzer yollarla uzlaşmaya varıyoruz.

Bir çırpıda dörtlü yeniden yaratılıyor... sesi, dokusu, görüntüsü... Hemen Helen’in ve benim daha büyük, daha derin sesli enstrümanlarla çaldığımız bölümlere geçiyoruz. Kendimizi garip ve uyumsuz hissediyoruz: hem kendi içimizde, hem de diğerlerine kıyasla. Ben ödünç aldığım viyolayı, Helen de tenor viyola denilebilecek sazını çalıyor. Müthiş bir sesi var, tembel, homurtulu, varsıl ve acayip... aniden dördümüz bir anda pür neşe gülmeye başlıyoruz, evet, pür neşe, çünkü dışımızdaki dünya varlığını neredeyse yitiriyor ve böyle çalmaya devam ediyoruz.

7

Bir bölümden diğerine geçerek, Billy'nin düşünceleri hızında ilerliyoruz. Çalışmayı saat ikiden altıya kadar sürdürmeyi planlamıştık, ama akşam yemeğinden sonra devam etmeye karar veriyoruz. Helen ve Billy soslu makarna pişiriyor, Piers ve ben de salata, şarap ve masayla ilgileniyoruz. Billy Lydia'ya telefon edip gecikeceğini söylüyor; Piers da birisini arıyor.

Dördümüz aylardır birlikte yemek yemiyoruz, halbuki bunu çok sık yapardık. Helen'in evindeki bu akşam yemeği aylardır ilk kez aynı masaya oturuşumuz; bunun turnede olmayıp Londra'da olması da ayrı bir gariplik. Ne Viyana'da, ne de Venedik'te birlikte yemek yedik. Julia'yla geçireceğim sayılı günler, diğerleriyle paylaşabileceğim anlar değildi. O gittikten sonra da yalnızlığımı sürdürdüm.

Billy ikinci tabağı almamak için direniyor. Önümüzde sadece birkaç saat olmasından etkilenmiyoruz. *Füg Sanatı*'nı çalışmak, hem de bir kayıt için, hem de Helen'in enstrümanının bu denli iyi ses vermesi, hayallerimizin gerçekleşmesi gibi, işten çok bir kutlama gibi...

- Rebecca'nın bebeğinin adı "Hope" olacakmış, diyor Helen.

- Cinsiyetini öğrenmişler mi ? diye soruyor Piers.

- Hayır emin değiller. Öğrenmek istememişler. Oğlan da olsa adını "Hope" koyacaklarmış.

- Aptal baba, aptal isim, diyor Piers. Vaftiz törenine gitmeyeceğim. Stuart tanıdığım en sıkıcı adam.

- Rebecca'ya ayıp olur. Ayrıca Stuart o kadar sıkıcı değil.

- Sıkıcı. Sıkıcılığın mikrodalga fırını adeta; insanı otuz saniyede sıkıntıdan pişiriyor. Belki o kadar bile dayanamıyorsa. Piers makarnasının üzerine bol miktarda karabiber ekliyor.

- Ne iş yapıyor ? diye soruyor Billy.

- Elektronik ile ilgili bir şeyler, diye başlıyor Piers. Bir başladı mı kimse susturamaz, genizden gelen sesiyle, kimse anlatmadığından bir kelime bile anlamadığında bile konuşur. Leeds'ten geliyor.

– Liverpool, diye düzeltiyor Helen.

– Her neyse, önemsiz bir yerden.

Eskiden olsa bu tür sataşmalara kabarırdım. Artık değil. Helen konuyu değiştirip, “Kızıl saçlar için özel bir şampuan çıkmış.”

– Harika, Piers apaçık alay ediyor. Gerçekten harika. Biraz daha anlatsana.

– *Füg Sanatı*’nı sahnede çalalım mı, ne dersiniz? Billy soruyor.

– Saçmalama Billy.

– Saçmalamıyor Piers, diyorum. Tartışsak iyi olur. Billy ile ben, iki saattir bahsettiğiniz Rebecca, Stuart kim tanımayoruz bile.

– Ne kadar şanslı olduğunu tahmin bile edemezsin.

– Rebecca bebeklik arkadaşımız, diyor Helen. Piers’in ilk kız arkadaşıydı.

– Hayır, değildi. Zaten Rebecca’ya bir şey söylediğim yok.

– Evet, bence sahnede çalmalıyız, diyorum. Bis parçası olarak çaldığımızda çok başarılı olmuştuk.

– Fakat dinleyicilerin dikkatini o kadar uzun zaman üzerimizde tutabilir miyiz? diye soruyor Billy. Bütün eser aynı tonda yazılmış, en azından her füg aynı tonda başlayıp, aynı tonda bitiyor.

– *Goldberg Çeşitlemeleri* için de aynı şey geçerli, diyor Helen. Aynı tonda yani. Fakat piyanistler her seferinde konser salonlarını doldurmayı beceriyor.

– *Füg Sanatı*’nda beni asıl rahatsız eden, eser boyunca süren aynılık. Dokusunu kastediyorum... konser parçası olarak. Başka açıdan bakınca da sürekli gelişerek ilerleyen bir yapıt. Belki sadece eserin yansını çalabiliriz...

– Billy, bu söylediklerini neden raporunda belirtmedin? diye soruyorum.

– Ah, bilmiyorum, zaten fazla uzun oldu gibi geldi.

– Değildi, diyor Helen hemen.

Biraz duraladıktan sonra Billy devam ediyor. “Ashına bakarsanız, bence, ki bunun Ysobel ya da Stratus ya da dörtlümüzle bir ilgisi yok, fügler en iyi yaylı sazlarla ortaya çıkıyor, en ideal enstrüman bunlar. Her notayı, piyano veya klavsenden daha iyi besleyebiliyorsun. Tekil çizgiler daha

belirgin oluyor. Nefesli sazlarla da ikinci ses çalamazsın, halbuki Piers ile ben, bugün ilk çaldığımız bölümün sonunda dört sestən altı sese geçtik. Hem zaten, Mozart ile Beethoven da benimle aynı fikirde.”

– Ya, şu işe bak, diyor Piers. Ne zamandır ölümlerle iletişim halindesin ?

– Buna gerek olmadı. Mozart’ın, Bach füğlerini yaylı sazlar dörtlülerine uyarladığını herkes bilir, Beethoven da aynı şeyi Handel’in eserine yapmış.

Buna çok şaşıyoruz.

– Herkes biliyor mu, dedin ? Piers tehdit edercesine soruyor.

– Şey, belki bazı çevreler biliyordur sadece. Kendinden emin gülümsüyor.

– Billy, bu dediğin doğruysa... diye başlıyor Helen. Yani gerçekten doğruysa... belki konserin ilk yarısında *Füg Sana-tı*nın yarısını çalıp, ikinci yarıda da Mozart ve Beethoven uyarlamalarını çalabiliriz. Harika bir program olur, hem de dinleyicilere çeşit sunmuş oluruz.

– Tamam, Piers homurdanıyor. İsterseniz bütün hayatımızı da füg temalı konserler çerçevesinde yaşayalım.

– Özellikle orta sesler füğlerde yetkin rol oynuyor, Helen biraz kendini beğenmiş edayla konuşuyor.

– Yetkin rol. Yetkin rol ! diyor Piers. Yetkin rol lafını da kimden öğrendin ? Yo, hayır cevap verme. Sandalet kokusu alıyorum.

– Ah, Billy, tam sana göre bir tatlı yapacağım. Helen aniden konuyu değiştiriyor. Tam olarak otuz saniyemi alacak.

Yerinden sıçrayıp derin dondurucudan bir şey alıp mikrodalga fırına on saniyeliğine sürüyor ve elinde beş adet sarı kiraz duran tabakla gelip, Billy’nin önüne koyuyor.

– Nedir bunlar ?

– Sarı kiraz. Sıfır kalori.

– Ne yaptın kirazlara ?

– Önce ye. Sonra sorarsın. Haydi.

Billy sakınarak birinci kirazı ağzına atıyor. Gözlerini zevk içinde devindiriyor. Bir tane daha yiyor, bir tane daha, tabaktakilerin hepsini bitiriyor.

– Mucize. Dışardan erimiş kiraz, içerden dondurma. He-

len, lütfen benimle evlen.

– Sen zaten evlisin Billy.

– Sanırım öyle. Nasıl yaptın bu kirazları ?

– Satın aldım, yıkadım, dondurdum, mikrodalga fırına attım. O kadar.

– Sen bir dâhisin.

– Mikro kiraz dondurması adını verdim. Kendi ekolumü başlatmayı düşünüyorum.

– Harika olur, diye söze karışıyorum. Yaylı sazlar yemek okulu. Helen yönetici olur, Piers ve ben de öğrenci, Billy ise deneme tahtamız. O zaman Erica'nın bizi pazarlaması da kolaylaşır.

– Erica pazarlamamızda zorlanıyor mu ? Piers soruyor.

– Sadece müzik çevresinde daha iyi tanınmak için bir şeyler yapmamız gerektiğini düşünüyor. Yaylı sazlar dörtlülerini tanıtmak zormuş.

– Tam Erica'lık laflar, diyor Piers. Ben de hep onu düşündüm. Bence menajerimizi değiştirme zamanı geldi.

Helen, Billy ve ben farklı biçimlerde itiraz ediyoruz.

– Bu son turneden hiç memnun kalmadım. Parasal açıdan başa baş çıktık... şey, başka sorunlar da vardı. Piers bakışlarını benden kaçırıyor. Şimdi önümüzde Cosmo'yla çalacağımız klarnet beşlisi var. Onunla daha önce birlikte çalışmıştık, iyi olduğunu biliyoruz, ama ya çalmamış olsaydık, nasıl bilebilirdik ? Bize gereken bilgileri vermeyen bir menajere nasıl güven duyabiliriz ?

– Erica'nın Julia'dan haberi yoktu, diyorum. Haksızlık etme Piers. Lothar biliyordu, ama söylememeye karar vermişti. Birisinden kurtulmak istiyorsan bu Lothar olmalı. Fakat bunu yapamazsın, çünkü o Avusturya'nın en iyi menajeri.

– Biraz daha kiraz yiyebilirim, diyor Billy aceleyle.

Helen eserinden biraz daha yaratıyor, bu sefer hepimiz yiyoruz. Venedik'ten getirdiği grappayı çıkartıyor, içerken eski dostluk havası geliyor.

Provanın ikinci yarısı başlıyor. Ancak bu defa dışardaki dünyayı unutamıyorum, arada bir, birkaç saniye süren küçük panik krizleri yaşıyorum, gözlerimin önündeki notaları zihnime yerine parmaklarımı çalıyor ve Brahms-Saal'daki gri banyo üzerime kapanmaya başlıyor.

8

Gece eve döndüğümde mesajlarımı dinliyorum.

– Michael, ben James; James Hansen. Seninle konuşmam gerekiyor. Lütfen beni ofisimden arar mısın ? diye başlıyor mesaj. Kâğıt hıştırtısından sonra devam ediyor. Numarasını bırakıyor ve sonra aniden ekliyor. Fazla zaman geçmeden ararsan sevinirim.

Bundan sonra bir mesaj daha var fakat ne olduğunu anlayamıyorum, bandı tekrar sarıp dinlemem gerekiyor. Kütüphaneye iade edilmesi gereken bir kitap. Telesekreteri kapatıp sol elimi geriyorum, biraz ağrıyor... prova çok uzundu ve viyola çalmaya henüz pek alışmadım.

Neden aradı ? Neden arayan Julia değil ? Neden onu ofisinden aramamı istiyor ? Julia ona ne söyledi ?

Düşüncelerim telefonun çalmasıyla dağılıyor. Bu saatte kim olabilir ? Saat neredeyse on bir.

– Alo, Michael ? Babamın sesi.

– Baba ? Ne oldu ? Her şey yolunda mı ?

– Öldü... Zsa-Zsa öldü. Bugün öğleden sonra. Sürekli aradım ama hep makinen çıktı. Babamın sesi huzursuz ve ağlamaklı.

– Çok üzüldüm Baba.

– Ne yapacağımı bilmiyorum.

– Uyutması için doktora mı götürmüştün ?

– Hayır... öğle yemeğinden sonra her gün yaptığı gibi masanın altına girmiş yatıyordu, bir iki saat sonra onu orada bulduk.

– Ah Baba. Çok üzüldüm. Harika bir kediymi.

– Dizimde uyurken de ölebilirdi. Babamın sesi çatlıyor. Annenin ona isim verdiği günü hatırlıyorum.

– Joan Hala nasıl ?

– Üzgün, kendini toparlamaya çalışıyor.

Zavallı Zsa-Zsa. Zavallı yaşlı, sinirli, sadık, somon balığı avcısı, uyanık, açık göz kedi. Uzun ve olaylı bir yaşamı oldu.

– Baba, önümüzdeki hafta sizi görmeye gelirim. Ya da en geç bir sonraki hafta.

– Gel Michael, lütfen.

– Daha önce gelmediğim için özür dilerim Baba... Onu nereye gömmeyi düşünüyorsun ?

– Bunu sorman ilginç, babamın neşesi biraz yerine gelir gibi. Biz de tam bundan bahsediyorduk. Joan onu yakmamız gerektiğini söylüyor, ben de bahçeye gömelim diyorum.

– Cüce heykelin yanına olmasın.

– Cüce heykel mi dedin ?

– Evet, sesim çok kararlı çıkıyor.

– Ama o zaten Boyds'ların bahçesinde.

– Biliyorum. Ama bizim bahçeden sadece bir iki metre uzakta.

– Sen nereye gömmemi önerirsin ?

– Çiçeklerin arasına.

– Tamam. Düşünürüm. Aradığın için çok teşekkürler Michael. Sinirlerim bozulmuştu. Sen aramasaydın, ben de seni bu saatte aramayı düşünüyordum.

– Ama ben ara... derken düşünüp susuyorum. Tamam Baba. Hoşça kal. İyi geceler.

– İyi geceler, Michael, diyerek telefonu kapatıyor.

Yorgunum: zihnim, yüreğim, elim. Kocasını benden ne istiyor diye düşünürken uyukluyorum.

Her ne kadar bunları düşünsem de, düşümde Zsa-Zsa'yı görüyorum. Bir ara, başı kolumun üzerinde yatmış uyuyor, "Bak, Zsa-Zsa, bunun bir rüya olduğunu biliyorum" diyorum, "Çünkü sen öldün, ama izin verirsen devam edeyim." O da rüyamın devam etmesine izin veriyor.

9

Alelacele James Hansen'in ofis numarasını çeviriyorum; ama birisi ahizeyi kaldırmadan kapatıyorum. Birkaç dakika sonra tekrar arıyorum. Sekreteri bağlıyor.

– Hemen aradığın için teşekkür ederim Michael, diyor. Bir hafta sonra Julia'nın doğum günü, belki biliyorsundur, bir parti vermek istiyorum... iyi arkadaş olduğunuza göre belki sen de gelirsin diye düşündüm... Alo, Michael, orada mısın ?

– Evet, evet James, teşekkür ederim. Memnuniyetle gelirim.
 – O halde çarşamba günü, akşam saat yedi sularında. Yalnız sürpriz olacak, kimseye söylemezsen sevinirim.

– Nerede olacak ?

– Evde. Yiyecek, içecek ve servisi komşularımızdan biri hallediyor, böylece umarım Julia neler çevirdiğimi anlamaz. Davetli sayısını on ikinin altında tutmaya çalışıyorum, kalabalık olduğunda konsantre olamıyor, biliyorsun... bu yüzden dörtlüdeki arkadaşlarını davet etmedim.

– Hayır, tabii, anlıyorum. İyi fikir.

– Umarım hava bugünden daha iyi olur.

– Evet.

– Gelebileceğine gerçekten çok sevindim. Görüşmek üzere. Tanıştığımıza sevinıyorum.

– Evet. Teşekkür ederim. Julia... Julia'ya selamlar.

– Bu biraz bekleyecek ne yazık ki.

– Elbette. Numaramı nereden buldun ?

– Herhangi birinin bulacağı gibi. Telefon defterinden.

– Elbette.

Telefonu yerine, içim biraz rahatlamış olarak bırakıyorum. Evet, gideceğim... evet, diyorum kendime, gitmem gerek, aksini açıklayamam. Beni görünce ne diyecek ? Ne hediye alayım ? James'e hep gözünün önünde duran mavi kurbağadan söz etti mi ? Etmemiştir herhalde. Mutlaka hissedirdim.

10

Çarşamba günü. Kâğıda sarı hediye kapının yanındaki masanın üzerine koydum, şimdi insanların ellerini sıkıyorum.

James bugün beni candan karşılamadı. Gördüğüne hiç memnun değil. Oldukça nazik. Suratı asık değil ama soğuk davranıyor. Koyu renk damarlı güller açmış. Garsonlar boşalan kadehleri dolduruyor, parti için giyinmemiş tek kişi Julia, ama çok güzel görünüyor.

James'in davranışını nasıl açıklamalı ? İşinde bir terslik

mi oldu ? Kırğınlar mı ? Başka bir şey olsaydı beni arayıp partinin iptal edildiğini söylemesine ne engel olurdu ? Ben zaten onun için, olayların tamamen dışında biri değil miyim ?

Julia konuşuyor, gülüyor, sonra beni görüyor... huzuru kaçıyor. Luke yanıma geliyor, biraz konuşuyoruz. Bütün dişleri çekildikten sonra dev ne yemiş ? Dişçiye. Buzby ortalıkta dolaşüyor, Luke peşinden gidiyor. Kenarda durup seyrederim.

Bir süre sonra Julia yanıma gelip, merhaba demeden konuşmaya başlıyor, "Michael, James seni neden davet etti bilmiyorum... sanırım biliyor... bir şekilde hissediyor, nasıl bilmiyorum. Son birkaç gündür çok garip davranıyor."

James uzaktan bize bakıyor.

- Eminim geçen hafta beni aradığında bilmiyordu, diyorum. Emin misin ?

Başını sallıyor.

- Bir şey mi söyledi ?

- Hayır, kesin bir şey söylemedi.

- Doğum günün pek eğlenceli geçmiyor.

- Hayır.

- Birkaç gün sonra Rochdale'e gideceğim. Benimle gelse ne. Oraya gelmek istediğini söyledin... doğduğum ve büyüdüğüm yeri görmek istiyordun.

- Gelemem. Ne şimdi, ne sonra.

- Ah, Julia, neler oluyor ?

- Ne olacağını bilmiyorum... Şimdi diğer konuklarla ilgilenmeliyim.

- Hediye masanın üzerine bıraktım.

- Teşekkür ederim. Gözlerime bakmıyor. On iki yaşında, iki günde bir sulaması, özenle bakması gereken bir bonzai olduğunu görünce ne diyecek ? İyi bakmadığı takdirde mutlaka ölecektir.

Sonunda başını kaldırıp bana bakana kadar bekliyorum. "Bir bahane uydurup gideceğim. Ama lütfen beni görmeye gel. Lütfen."

- Evet, evet, gelirim... şimdi beni rahat bırak Michael.

- Tamam. Yukarı çıkıp James'e görüneyim.

- Hayır. Yapma. Ortalıkta dolaşıp onunla yüz yüze gelme-

meye çalış. Nasıl bildiğini bilmiyorum. Belki rüyamda konuşmuşumdur... belki Sonia bir şeyler söyledi... belki Jenny... Ah, kim bilir, ne kadar gaddarca.

– Julia ikimiz de şeffaf insanlarız.

– Öyle miyiz?

– Seni seviyorum. Bu sence yeterince şeffaf değil mi? Dudak okumayı bilmiyor umarım.

– Gitmeliyim, diyor. Lütfen hemen gitme. Dikkat çek. Hoşça kal, Michael.

Yanımdan uzaklaşıyor. Birkaç dakika bir daha hiç görmeyeceğim insanlarla ufak ufak atıştırıp, içki yudumladuktan sonra önce Luke'le sonra da kapıya doğru giderken James'le vedalaşıyorum.

– Julia'yla vedalaştın mı? diye soruyor. Julia'ya hoşça kal demelisin.

– Erken ayrılmam gerektiğini söylemiştim, gideceğimi biliyor.

– Ne yazık. Bir işin mi çıktı?

– Evet. İş.

– Ne üzerinde çalışıyorsun? diye soruyor. Benimle oynuyor mu?

– *Füg Sanatı*. Yarın büyük provamız var, yeterince hazırlıklı değilim.

– Julia da o eseri çok seviyor... büyük olasılıkla biliyordur... arada bir çalar. Ustalık isteyen bir eser, değil mi?

– Ustalık?

– İnsanın ilk anda duyduğundan çok daha fazla şey gizli içinde. Tabii ben müzisyen değilim; doğru deyimi kullandığımdan emin değilim... ama Julia müzisyen olmadığım için memnun olduğunu söyler. Biraz çelişkili. Müzisyen olsaydım, onunla birlikte müzik yapabilirdim. Öte yandan, belki duyma yetisini kaybettiğinde müziğe devam etmesi için bu kadar desteklemezdim. Elbette varsayımlı bir soru, ama bilen birisiyle bu konuyu konuşmak hoşuma gidiyor.

– Evet. Özür dilerim James. Gitmeliyim. Teşekkür ederim. Çok güzel bir partiydi.

Gözlerimin içine bakarak, elini uzatıyor. Elini sıkıp dışarı çıkıyorum.

11

Söz verdiğim gibi yine Rochdale'e geldim. Noel tatilinden beri babam epey yaşlanmış.

Öğleden sonra saat ikide Owd Betts'te oturuyoruz, kat kat olmuş yanaklarından aşağı yaşlar süzülüyor. Hava bulutlu. Gökyüzünün alt kısmında incimsi ışık parlıyor.

– Sadece bir kedi, Stanley, diyor Joan Hala.

Babam başını kaldırıp bakıyor.

– Haydi toparla kendini Stanley, gençliğinde yeterince ölü hindi gördün.

– Joan Hala! diye karşı çıkıyorum.

– Ona iyi gelir, diyor Joan Hala duygusuzca. Günlerdir böyle. Bir kelime bile etmiyor. Çok sağlıksız. Benim de canımı sıkıyor. Canım, senin gelmen çok iyi oldu.

– Umarım. Baba, bir yavru kedi almayı düşünmez misin? İstersen ben bulabilirim.

– Hiç önerme bile, diyor Joan Hala kararlı. Ben ölürsem, nasıl bakar? Önce o ölürse de ben uğraşmak istemiyorum.

Acımasız mantığı karşısında ne diyeceğimi bilemiyorum. Joan Hala'nın hayranlık duyduğum özelliklerinden biri, ölüm veya telaş anında bütün kontrolü ele alıp, herkesi gerçeklerle yüz yüze getirmesi. Belki de kocası Balderstone'da cenaze görevlisi olarak çalıştığı için böyle davranıyor belki.

– Peki, senin derdin ne? diye soruyor Joan Hala. Terk mi etti seni?

– Kim? diyorum şaşkınlıkla.

– Her kimse. Hemen telaşlanıverdin.

– Joan Hala, Scunthorpe'a giden o çifte ne oldu?

– Tabii, adam boşanıp kızla evlendi. Fakat zavallı karısı dükkân üzerindeki sigortasını alamadı. Kamyon şoförünün sigortası bir miktar ödeme yaptıktan sonra tamamını ödemeyi reddetti.

Babam Gracie Fields'in şarkılarından birini mırıldanmaya başlıyor. Kat kat derisinden bir katman azaldı.

– O günlerde mumyalama yoktu, Joan Hala hiçbir neden yokken konuyu açıyor. Eve gittiğinde, “Hoş geldin” deyip eline bir bardak viski tutuşturmuşlar, o da cesedi giydirmeye git-

miş. Mumyalamamış. Evde bir süre durduktan sonra gömmüşler.

Babam, sipariş ettiği bol soslu, limonlu ve zencefilli tartın gelmesiyle keyifleniyor. Artık Zsa-Zsa'nın hayaleti yemeği tehdit etmiyor. Joan Hala, her zamanki hayali dedikodularına dönüp, bize takılmaktan vazgeçiyor.

– Unutma Stanley, diyor aniden, canlanmaya başlayan babama dönerek.

– Yaşam şikâyet etmeye değer.

Kapıdan girerken başımı alçak tavana fena çarpmana rağmen, burayı çok seviyorum. Owd Betts benim için hep umut yeri olmuştur, halbuki kırların ortasında fazla ayak altında bir binadır. Okulda öğrenciyken bir arkadaşımın Blackpool'dan Rochdale'e yürümüştük. Sahilde otobüsten inip evin yolunu bulmak üzere yola çıkmıştık. Yağmurdan ıslanmış, ayaklarımız nasır dolu, aç ve bitkin Owd Betts'in önünden geçerken, nihayet eve yaklaştığımızı hissetmiştik. Beni kapıda gördüğünde annemin yüzündeki şaşkınlığı hiç unutamam. Üç gün boyunca uyumuştum.

O çok uzak günlerde, kalbim aşkı ne tanıyor ne de özlemini duyuyordu. Annem ile babamın evliliğine dışardan biri girseydi, ne düşünürdüm? James çok aklılık etti, Luke'ten bahsetmedi.

– Yürüyerek dönmek istiyorum, diyorum.

– Neden Michael? diye soruyor babam.

– Yediklerimi eritmek istiyorum.

– Arabayı kim kullanacak? diye soruyor Joan Hala.

Gülümseyerek, “Sen tabii,” diyorum. “Gelirken de sen kullandın.”

– Ama çok uzak. Eve varmak saatlerini alacak.

– Sadece birkaç kilometre. Akşama evde olurum. Londra'da fazla uzun zaman kaldım. Özlemişim.

– Tamam. Maden kuyusuna düşersen, söylemedin deme.

Faturayı ödeyip, arabaya binmelerine yardım ettikten sonra, arabanın kararsız yol alışını izliyorum. Joan Hala romantizmalarına rağmen, direksiyonu da, fırını gibi paylaşmaktan hoşlanmıyor.

Owd Betts'in biraz ilersinde, fosforlu sarı ceketli polisler yolda barikat kurmuş, bir nedenden dolayı gelen arabaları Roch-

dale'e dönmeye zorluyorlar. Tek atın çektiği küçük faytondaki adamın karşı çıkması pek fayda etmiyor. Herhalde ilerde bir kaza oldu. Yoldan çıkıp tepelere doğru yürümeye başlıyorum.

12

Tepeden Owd Betts'in tabelası, hanın binası, yol kenarındaki devedikeni ve düğünçiçekleri, yıpranmış, kararmış taş duvar, sarnıcı, epey bir mesafede bile parlayan fosforlu ceketler ve yelde uçan sonsuz çimenlikler görünüyor.

Arabaların gürültüsü duyulmuyor, sadece yelin hiddetli uğultusu arasında atların nal sesleri geliyor. Biraz yağmur serpiştiriyor, pek şanslı sayılmam ama batıda gökyüzünde mavi bir yarık görüyorum.

Hava sert ve taptaze; topraksa kendini gizleyen çalı kümelerinin altında kapkara; yüzlerce farklı ot, bazılarının tepelerinde tüyler uzamış, bazılarının da üstlerinde minicik, beyaz dört nokta halinde yıldızlar; üstleri hâlâ yeşil meyve dolu alçak yabanmersini çalıları, ya rüzgârın saldırısına dik durarak dayanıyor ya da rüzgârla birlikte dalgalanıyor.

Bir oyugun içine çömeliyorum, esinti gevşiyor; hafif ıslak olmasına rağmen yere uzanıyorum, rüzgârın sesi tamamen ölüyor, ufuk çizgisi de ölüyor, sessizlik ve gökyüzünden başka hiçbir şey kalmıyor.

Bir yerlerde inek mölüyor, sonra tatlı tatlı çıkardığı sesler duyuluyor; alçak gri semada gözle görünmeyene dek döne döne yükselere uçan tarlakuşu gibi engellenemez bir enerji ve neşeyle ılık çalmaya başlıyorum.

Belki dimdik düştüğünü görürüm. Hayır, bunun için ayağa kalkmam ya da etrafa bakınmam gerekir, halbuki ellerimi gözlerimin üzerine dayamış yatmaktan, parmaklarının arasından göğü seyretmekten mutluluk duyuyorum.

Şimdi ikisi, şimdi üçü birden, şimdi de bir alay tarlakuşu nemli topraktan rasgele havalanıp gittikçe aydınlanan gökyüzünde yükseliyor, birbirleriyle bütünleştikleri halde her biri kendi varlıklarıyla kalıyor.

Tarlakuşunu en çok sevenler, başkalarıyla karşılaştırılmadan ve incelenmeden onu kendi başına bir varlık olarak kabul edemezler mi ?

*"Süzülerek yükselen, hiç avare gezinmeyenlerin ırkından;
Evdeki ve cennetteki soylarına sadık !"*

Ah zavallı.

*"Sarayın kulesine hapsedilmiş
Soylu genç kız gibi
O da, aşk yüklü ruhunu
Gizli saatlerde bahçede
Aşk kadar tatlı akan müziğiyle yatıştırır."*

Ah geveze kalbim.

*"Kalkıp dönmeye başladığında,
Bağlantı yerlerinden hiç koparmadan
Gümüş bir zincir düşürür sesiyle
Cıvıltılı, ıslık çalarcasına, kaygan ve titrek..."*

Evet, işte bu... tam bu.

13

Yolun yardığı kara kayalığa kadar uzanan Blackstone Edge ve biraz ilerisine Bayan Formby'yi arabayla gezmeye götürüyorum. Taş duvarların bittiğı, hiç yol işaretlerinin kalmadığı yerde kırlar ve Yorkshire'a giden telgraf direkleri başlıyor.

Dörtlünün hazırladığı müzikten söz ediyoruz. Kayıt projesini anlatınca yüzü gülüyor.

Beni Rochdale'e bu sefer neyin getirdiğini soruyor. Babamı, halamı, Zsa-Zsa'yı anlatıyorum. Hem de eve neden olmandan dönebileceğimi söylüyorum. Mutsuz ve rahatsız görünmesi yüzünden kalbim sıkışıyor.

– Michael... keman... korkarım iyi olmayacak. Ne de olsa kan, sudan daha ağır basıyor. Ailem...

Başımı sallıyorum.

– Aslında kanım gerçekten de ağır. Hipertansiyon. Nedenini anlamıyorum, aslında sakın biriymdir.

– Umarım iyileşirsiniz.

– Yo, iyiyim, yüz yaşına kadar yaşayabilirim. Şey, ne diyordum Michael... yeğenimi çok fazla sevmiyorum, ama mecburum.

– Hep korkuyordum bundan.

– Buna rağmen beni görmeye geldin.

– Tabii. Zaten...

– Evet ?

– Birkaç ay önce babamdan numaramı istemiştiniz, bana söylemek istediğiniz bir şey olduğunu düşündüm.

Bir süre suskun durduktan sonra, "Seni arama yürekliliğini kendimde bulamadım. Yeni bir keman nereden bulacaksın ?"

– Bu konuyu henüz düşünmedim. Susuyorum. Ne zaman iade etmemi istersiniz ?

Şaşıyor, sanki ne sorduğumu anlamıyor.

– Bayan Formby, yanımda getirdim, burada, diyorum umutsuzca. Rochdale'e her geri gelişimde yanımda getiririm. Keman size ait, her zaman size aitti. Birkaç ay daha kullanabilir miyim diye sormak istiyordum sadece. Kayıt bitene kadar. Bu zaman zarfında benimle kalmasına izin verebilir misiniz acaba ?

– Ah, vekaletnamenin hazırlanması zaman alır. En az birkaç ay.

– Teşekkür ederim.

– Hayır, Michael, lütfen bana teşekkür etme. Senin için çok zor olmalı.

Başımı sallıyorum. "Sevip kaybetmek, hiç sevmemekten daha iyi değil mi Bayan Formby ?"

Ne diyorum ben ? Neden gülümsüyor ?

– *Füg Sanatı* çalışmaları nasıl gidiyor ?

Billy'nin nasıl her şeyi ayarladığından, Helen'in kalın sesli viyolasından, kendi viyola çalışımdan, Piers'in kuşkularından, Ysobel Shingle ve Erica'dan bahsediyorum. Zevkle dinliyor.

– Ne kadar kalın seslere kadar inmen gerekiyor ?
 – Genelde fa, ama bazen, iki üç yerde, mi hatta re.
 – Wigmore Hall’da verdiğiniz resitalde kemanın en alt telini fa’ya göre akort ettiğini söylememiş miydin ? Sezgisel olarak bu tonda çalmışsın.

– Evet.

– Neden aynı şeyi yapmıyorsun.

Yüzüne bakıyorum. Tabii ya. Neden yapmıyorum ? Aslında daha önce aklıma gelmişti, ama pek ciddi düşünmemiştim. Avantajları olur: baştan sona aynı enstrümanla çalabilirim. Dörtlünün dokusu bütün olarak tutarlılık kazanır. Öte yandan farklı akortla uzun süre çalmak, kemanı diğer prova ve konserler için hazırlıksız bırakır.

Fakat şimdi en önemli şey, her nasıl akort edilmiş olursa olsun, kemanımı çalmam, son aylarımızda mümkün olduğunca beraber olmalıyız.

– Bayan Formby, bu çok iyi bir fikir.

– Michael, böyle olduğu için özür dilerim. Seni düşünmediğimi sanmanı istemem.

– Hayır, hayır, Bayan Formby. Böyle konuşmayın.

Ona dünkü yürüyüşümü anlatıyorum, tarlakuşlarını. Kalın camlı gözlükleri arkasında büyüyen gözleriyle gülümüyor.

– *“Kalkıp dönmeye başladığında”* diyor.

– *“Bağlantı yerlerinden hiç koparmadan”* diye devamını getiriyorum. Dizeleri bir o, bir ben söylüyoruz.

– *“Işık içinde uçan kanatlarında”* dedikten sonra duruyor.

Ben bir şey söylemeyince, son düzeyi neredeyse kendi kendine mırıldanır gibi, neredeyse duyulmaz tonda söylüyor.

14

Elimde ne var bu durumda ? Mal varlığım ne ? Yayım bana ait, möblelerim, kitaplarım, bankada biriktirdiğim 4 000 sterlin ve banka taksitlerini ödediğim apartman katım. Yazık ki arabam yok, kimsenin himayesinde de değilim.

Londra’ya dönünce Piers’la konuşuyorum, onun da ken-

dine keman almak istediğini biliyorum. Bir şey söylemiyor, sonra sadece, "Sevgili Michael" diyor.

Daha önce de duyduğum bir vakıftan söz ediyor, burada enstrüman almak isteyen müzisyenlere düşük faizle kredi veriliyormuş. Fakat bu kredi kendi başına iyi bir enstrüman almak için yeterli olmuyor.

Bankam yardım eder mi ? Belki parasını ödeyebilirsem, kendi kemanımı bile satın alabilirim. Piers bilemiyor. Onun bankası kabul etmemiş.

Son iki yıldır, Londra'daki her satıcıyla görüşmüş ama hem parasının yeteceği hem de sevdiği bir keman bulamamış daha. Şimdi açık artırmalara katılıp, şansını orada deniyormuş. Bana da aynı şeyi yapmayı öneriyor; sazları birlikte değerlendirip çalabiliriz ve müzayedede fiyat artırabiliriz diyor. İlgimi çekiyor mu ? Yalnız dikkat etmek gerekiyor, bazen çok üzücü olabiliyormuş; şimdiye kadar üç kemanı beğenmiş, fakat her seferinde ondan daha yüksek fiyat ödeyen birileri çıkmış.

Bir de belki Sanderson'dan, benim kemanım - benim değil, keman sadece... dilimi alıştırmalıyım - boyutlarında yeni bir keman yapmasını isteyebilirim.

Zaman aleyhime çalışıyor. Piers'la aynı durumda değilim: o elindekini daha iyisiyle değiştirmek istiyor. Benimse bu yıl sonuna kadar elimde hiçbir şey olmayacak.

15

Bankama gidiyorum. Durumumu anlatıyorum. Birkaç belge ve kanıt istiyorlar. İki gün sonra evrakla yeniden gidiyorum.

Sözcük hazinesinden birinci tekil şahsı silmiş, genç ve neşeli bir adamla görüşüyorum. Titremeyen elimi sıkıyor. Lütfen buyrun. Oturun. Büro gerisinde oturmaya inanmayız. Kahve ? Evet, şekerli ve sütlü lütfen, böylece kader tannıçalarının üçü de içinde olur: bitki âlemi, süt ve mineral karışım. İddiamı ortaya koydukça, acımasız gözbebekleri dostça benekleniyor. Başvurumun banka tarafından incelendi-

ğini öğreniyorum. Banka, sadık bir müşteri olduğumun farkında. Banka, ödemeleri hiç aksatmamış olmamdan çok memnun. Banka, bir müşteri olarak bana değer veriyor. Banka, bana yardım etmeyecek.

Neden ? Neden ? Sanatımı kemansız nasıl icra edebilirim ? Sözüm ve kredimin hiçbir önemi yok mu ?

Bay Morton, sanırım adı buydu, gelirim düşük olduğunu söylüyor. Gelirim belirsiz. Hiçbir kurumdaki düzenli gelirim yok. Camerata Anglica'nın düzenli bir üyesi bile değilim. Bir yedeğim, sadece gerek duyulduğunda çağrılan biriyim. Ev taksitlerim fazla yüksek. Banka, ödemekte olduğum ev borcum ile almak istediğim pahalı bir enstrümanın ödemeleri birleştğinde, geriye yaşamam için çok az para kaldığını düşünüyor. Banka, aslında sadece benim için en iyi olanı düşünüyor.

Alacağım krediyi geri ödemek, benim ve banka için en iyi olanı değil mi ?

Ödemelerinizi yerine getiremediğinizde kefil gösterebileceğiniz biri var mı ? Evet, Bay Holme, üzgünüz ancak yönetmeliğimiz...

Bu kadar mı yani ? Sesini, dokunuşunu, görüntüsünü tamamıyla mı kaybedeceğim ? Buna dayanabileceğimi sanmıyorum Bay Morton. Hep benimle birlikte oldu, ayrılmaya dayanmam.

Norton.

Özür dilerim. Özür dilerim. Doldurduğum belgelerim ellerim arasında sıkışıp kalmış.

Lütfen sakın olun Bay Holme; bir kez daha mal varlığınıza bakalım. Belki evinizi satmayı düşünürsünüz ? Banka, emlak satış şirketiyle ortak çalışıyor. Banka, size yardım etmekten büyük bir zevk duyacaktır.

Pencere. Nerede ?

Ancak banka sizi uyarmalı, ipoteğinizin değeri pek yüksek değil, gayrimenkul piyasasının değişkenlik gösterdiğini, bazı masraf ve komisyon ücretlerinin tarafınızdan ödenmesi gerektiğini, eminiz biliyorsunuzdur.

O halde ne yapmalıyım ? Başka çözüm yok mu ? Bilgisayarın hatası mı ? Hükûmetin mi ? Banka yöneticisinin odasında neden pencere yok ? Yönetmelik mi ? Küçük bir tahta

parçası, hayatıma nasıl hükmeder ?

Sert ve yumuşak tahtalardan genetik klonlamayla klonunu yapacak. Venedik'in büyük ticaret gemileriyle gelen reçinelerle, sandarak, sakız ağacı, çamsakızını cilalayacak. Hayvanların bağırsaklarından teller gelecek. Üç yüz yılın ter ve gözyaşları üzerine asit yağmurlarıyla inecek, her gün için bir yıl, yılansı ağzından üç yüz yıllık müzik dökülecek, yeniden benim olacak; tek olan kopyalanacak.

Ya da belki Piers'la müzayedelere katılır, elimi havaya kaldırıp rakamlar işaret ederim, şunu istiyorum ya da bunu ya da şunu.

Tek istediğim Tononim, benim için en değerli şey. Satsam da, yalvarsam da, ödünç alsam da, ona uzanamıyorum.

16

"Sevgilim Michael,

Sana geleceğimi söylemiştim ama gelemiyorum. Baskıya daha fazla dayanamayacağım. Şu günlerde piyano bile çalamıyorum. Çalarken sanki kalbim duruyor.

Her şey üzerime geliyor. Lütfen buna yanıt verme, beni görme ve benden açıklama bekleme. Seni hep seveceğimi söylemeyeceğim. Çok yapmacık olur. Hiç yapmacık değil olsa ki, ancak bunu bilmenin ya da söylemenin ne sana ne de bana bir faydası dokunur.

Zihnimin ve bedenimin bu odanın içinde hapsedilmiş olduğunu hissediyorum. Gördüğün için beni masada oturmuş ya da piyanonun başında hayal edebilirsin. Burayı görmeni istemiştim ama şimdi fazlasıyla buradasın, yaşamımın her yerinde fazlasıyla olduğun gibi. Yeniden huzur bulmayı öğrenmeliyim, yaşayabilmek için, ayrıca Luke ve son günlerde kaybolmuş ve yorgun görünen James için. Seninle huzursuz olmaya başladım, belirsizlik, korku, suçluluk duygusu, tutamadığım aptalca bir mutluluk ve acı... tek suçlu benim, hiç kimse değil. Bana neden ve nasıl diye sorma, çünkü ben de bilmiyorum. Seni görmek ya da görme olasılığıyla yaşamak istemiyorum.

Önce ve sonranın anlamlarını bilen biri olarak, geçmişin yeniden yaşanamayacağını bilmeliydim. O gece sahne arkasına hiç gelmemeliydim. Lütfen beni affet, benim gibi sen de unutamayacak olsan da, lütfen beni her geçen gün, her geçen yıl daha az düşün.

Sevgiler, evet, hislerimi biliyorsun. Bir kez daha altını imzalamalıyım.

Julia."

17

Doğru olamaz. Kapıdan içeri atılan zarfı gördüm. Onun italik yazısını görüp zarfı parçalayarak açtım.

Asansör. Hayır. Dur, postacı geri gel. Bunu geri götür. Postaya atılmamış, yazılmamış, düşünülmemiş olsun.

Julia, tekrar düşün, o inandığın, sevdiğin Tanrı aşkına bir daha düşün, yalvarırım. Sağır kalacağım bu mektuba, görmezden geleceğim. Tabii, neden olmasın? Tekrar okumayacağım, şu anda yaptığım gibi. Schubert koyacağım. *Alabalık Beşlisi*, neşeli ve parlak, fazla derin olmayan sular da oynayan balıklar. Bunu sen çalmıştın, bunu da, bunu da. Eğleniyorum. Hızla tıraş oluyorum. Kalbimden akan kan şimdi uzamış sakallarım arasında, ama bak, şimdi yumuşacık oldu, tertemiz, bir bütün. Bunlar olmamalı, söylenmemeli.

Seni tıkalı yolda gördüğüm gün gibi, iki katlı otobüste seni bulmaya geleceğim. Yaz yaprakları Serpentine'in sularını görünmez kılıyor. Yaprakların arkasında su olduğunu bildiğim için tahmin edebiliyorum, senin iyi yüreğine güvendiğim gibi. Yaşamını sana emanet ettiğim ağacı yaşatacak mısın? Onunla ilgili bir tek sözcük bile yazmamışsın.

Selfridges Meleği bugün verici havasında değil. Bize alındı mı yoksa?

Ciklet çöpleriyle kara kara lekelenmiş kaldırımlar ne denli kirli. Burası değil.

Artık adresini biliyorum. Bu güzel parlak günde kapının eşliğindeyim.

18

Yanında oğluyla, Julia karşımda duruyor. Sesindeki anlamı seziyorum. Sözcükler umrumda değil.

Luke benimle konuşuyor, gülümsüyorum, onu duymuyorum, anlamıyorum. "Senin okulda olman gerekmiyor mu?" diye soruyorum.

– Tatil.

– Bir süre için anneni ödünç almam gerekiyor, Luke. Müzik tartışmamız lazım. Dadın evde mi? İyi. Söz hemen geri getireceğim anneni.

– Ben de gelemey miyim?

Başımı sallıyorum. "Hayır, Luke. Sıkılırsın. Solfejden beter. Ama çok önemli."

– Ben de Buzby'le oynarım.

– Canım, hiç iyi fikir değil, diyor sonunda Julia. Dışarı çıkmam gerektiğini tamamen unutmuşum. Hemen geri gelirim. Ah, Michael, unuttum. Plağın hâlâ bende.

– Daha sonra da alsam olur.

– Hayır, sanırım şimdi vermem en iyisi. Luke'e çabucak bir gülücük atıyor. Yarım dakika geçmeden, elinde beyaz iç kapağıyla Beethoven'ın *Yaylı Sazlar Beşlisi*, geri geliyor.

– Sende kalsın Julia. Yeterince katı söyleyemedim.

– Hayır Michael, kalmasın. Elime zorla veriyor.

Luke endişeli duruyor, "Ne zaman döneceksin?"

– Bir saate kalmaz dönerim sevgilim, diyor Julia.

Bir yokuştan çıkıp, diğerinden inip, tavuskuşlarının çığlık atıp kabardıkları parka geliyoruz. Bir saat dayanır, her şeyi açıklarım ve bir daha görmem gerekmez diyen ifade var suratında. Bir türlü bitmeyen final bölümü olmayacak. Japon bahçesinde, su kenarına doğru hafif eğimle inen yerde, diğer insanlarla birlikte oturuyoruz.

– Bir şey söyle Julia.

Başını sallıyor.

– Bir şey söyle. Ne olursa. Bunu nasıl yaparsın?

– Sen bunu nasıl yaparsın?

– Seni görmeliydim. Böyle davranamazsın?

Tekrar başını sallıyor.

– Çalışabiliyor musun ?

– Michael, seninle görüşmek istemiyorum.

– Kulağın nasıl ?

– Ne dediğimi duymadın mı ?

– Sen ne dediğimi duydun mu ? Kulağın nasıl diye sordum. Nasıl ? İşitmen kötüleşiyor mu, yoksa iyiye mi gidiyor ? Benimle çalar mısın yine ? Tononi'yle sorunlarım var, Julia... bir sürü şey düşünmem gerekiyor.

– Sorunların var diye insanlarla çalmaya dönemem.

– İnsanlar ?

– Her kimse. Çalmayacağım. Ne şimdi ne de sonra. Bir daha kimseyle müzik yapmayacağım.

– Kocana karşı ne hissediyorsun ? Bana hissettiklerini hissediyor musun ?

– Michael, kes artık.

– Bize neler oluyor ?

– Biz ? Biz ? Biz mi dedin ?

– Julia.

Gözlerimi kapatıyorum. Başımı eğiyorum. Kulaklarım perdeleniyor. Sonunda, "Seni kimseden ayırmayacağım. Böylesine de razıyım..." diyorum.

– Bir aylığına Boston'a gidiyoruz, diyor.

Avucumla çimenleri okşuyorum. "Nasıl anladı sence ?"

– Yaralanmış duruyor. Görüyorum, buna dayanamıyorum. Aynada kendimi tanıyamadığım en korkunç günlerimde bile gözlerine baktığımda beni olduğum gibi gördüğünü anlıyordum. Bana çok yardım etti. Gözlerinden okuyorum, Michael.

– Nasıl anlamış olabilir ?

– Michael, görmüyor musun, bunun bir önemi yok. Belki kimse bir şey söylemedi. Yıllarca birlikte yaşayan insanlar bazı şeyleri hisseder. Belki sadece sesimdeki yapmacılığı duydu.

– Ya sen, sen de onun sesini duyabiliyor musun ?

– Michael !

– Sen bensiz yaşayabilirsin, Julia. Ama ben yaşayamam.

– Michael, her şeyi zorlaştırma.

– Onunla hiç dans ettiniz mi ?

– Dans ? Ne biçim soru bu ? Dans mı dedin ?

– Onu seviyor musun ?

– Evet. Evet. Evet. Elbette seviyorum.

– Onunla evlendin ama... deyip susuyorum.

– Sana kızdığım için mi diyecektin ?

– Böyle demeyecektim.

– Evet, diyecektin. Ya da bu anlama gelen sözler söyleyecektin. Ancak kısmen doğru. Onu ilk gördüğümde sevmiştim. Benim gibi kaypak değildi. Benim gibi değişken değildi. Nereden geldiği belli bile olmayan sorular sormazdı. Beni hep rahatlatı. Mutlu etti. Delirmeme engel oldu. Çok destek oldu.

– Ben olmaz mıydım ? Olmadım mı ?

– Şimdi onu seviyorum. O olmadan yaşayamam. Bunları konuşmanın ne yararı var ? Ya da Luke olmadan. Nasıl bu kadar aptal olabildim, aptaldan da beter, bencil, çıkarıcı, dik-katsiz. Dayanamıyorum, anlıyor musun Michael ? Güçlü görünüyorum, ama değilim. Anne babasını gece ışıklar söndükten sonra konuşurken duyamıyor. Sağırılığımın nefret ediyorum. Kör olsaydım daha kolay alışırdım. Müzik olmasaydı, perişan olurum.

Takip edemiyorum, çözemiyorum. Aynı hayatlarımızın tanımadığım arka sokaklarında karanlıkta kalıyor.

– Sen de tek çocuksun ben de... belki bu yüzden, sesi yeniden yumuşuyor.

– Sorunun bu olduğunu mu söylemek istiyorsun ?

– Bir çocuk daha istiyorum. Luke beni biriyle paylaşmalı, aksi takdirde büyüdüğünde benim gibi bencil olur.

– Neden aynı mantığı James için uygulamıyorsun ? O da, bir başkasıyla paylaşamaz mı seni ?

Yanıtlama gereği duymuyor. “Geri dönmeliyim” diyor.

– Tekrar görüşmeyeceğiz, öyle mi ?

– Hayır.

– Benim için dua edersin ama değil mi, Torcello'daki gibi.

– Evet. Evet. Ağlıyor ama söylediklerimi görmek için hâlâ yüzüme bakmak zorunda.

– Garip bir Tanrı ancak seni sağır yapabilir.

– Ne kadar kolay ve bayağı bir laf ettin.

– Belki. Ancak çürütmek o kadar kolay değil.

– Ve acımasız.

– Peki, senin yaptığın ne ? Sanki ben... ben, canın sıkıldığında, ilgin azaldığında veya işine gelmediğinde eline alıp parçalayacağın porselen bir kurbağa mıyım ? Bunları bana

bir mektupla mı bildirmen gerekiyordu, Julia ? En azından...

– Çimenlere BASMAYIN. Çimenlere BASMAYIN lütfen. Çimenlere BASMAYIN. Haşin suratlı şişko bir kadın polis, görev başında dolanıyor. Sessiz çiftler hemen gidiyor. Biz de ayağa kalkıyoruz.

– Neden ? diye soruyorum kadına, şaşırmış. Neden ?

– Orada duran BASMAYIN tabelasını görmüyor musunuz ? Çimlere BASMAYIN lütfen.

Çimlerin bittiği yerde, havuzu Zen tarzında çevreleyen yuvarlak taşlar duruyor. Onlara dokunmak istiyorum.

– Peki ya taşlar ? diye soruyorum.

– TAŞLAR ? Kadın polis yüzüme bakıyor.

– Taşlarla ilgili bir tabela yok değil mi ?

– Michael, Julia'nın eli kolumun üstünde. Polisle tartışma. Lütfen. Gidelim.

– Teşekkürler Julia. Artık kendi hayatımı yaşıyorum.

– Hey, size SÖYLÜYORUM. Taşlardan UZAK durun.

– Bu konuda bir yasa yoksa, ne söylediğinizin ne önemi var ? Taşlara basarsam ne yaparsınız ?

– Sizi... sizi... sizi TUTUKLARIM, diyor kadın, parmağını yüzüme uzatarak.

Arkasını dönüp gidiyor, yolda kayboluyor. Üzerimizdeki çimleri temizlerken bir dakika yüz yüze geliyoruz. Onu öpmeyeceğim. Huzur istiyorum. Su kenarına gidip yuvarlak taşlara dokunacağım.

Julia yeniden plağı uzatıyor. Bir zamanlar bu müziği ikimiz de çok sevmiştik. Kaybetmiştim, yeniden buldum.

Bir plağa, bir ona bakıyorum, zavallı uğursuz plağı elime alıp, havuza fırlatıyorum.

Batıyor. Başımı çevirip yüzündeki ifadeye bakmıyorum. Onu orada bırakıp, yürüyorum.

19

Sokaklar çok gürültülü. Dünyanın tepesindeki yuvamda oturuyorum. Rüzgâr pancurları tıkırdatıyor, ama başka hiçbir şey yok.

Gözlerim onun verdiği deftere, mektup açacağına takılıyor. Hayır, bırak dursunlar, onlardan intikam alamam ki.

Telefona mesaj gelmemiş. Telesekreteri kapatıyorum. Arada bir çalıyor. Açmıyorum. Arayan her kimse, beklemekten sıkılıyor.

Oturup havanın kararmasını bekliyorum.

Gökyüzü gri, hava henüz soğumadı. Sessizlik içinde oturayım biraz. Bırak başım göğsüme düşsün. Umuttan vazgeçtim, bırak biraz huzur bulayım.

20

Telefon çıldırmış, çıldırtıcı, çalıyor. Bırakıyorum çalsın. Yirmi, yirmi beş kere çalıyor, her biri beynime matkapla delik açıyor sanki. Sonunda ahizeyi kaldırıyorum.

– Alo. Evet ?

Bir kadın sesi: “Londra Yem Şirketi mi ?”

– Ne ?

– Orası, Londra Yem Şirketi mi diye sordum. Neden telefonu daha erken açmıyorsunuz ? Güneyli aksanıyla konuşan, nefret dolu bir kadın.

– Balık tutmak için kullanılan “yem”den mi söz ediyorsunuz ?

– Evet. Tabii ki.

– Evet. Burası Londra Yem Şirketi. Ne istemiştiniz ? Sesim son derece vahşi çıkıyor.

– Alabalık saçması.

– Alabalık saçması mı ? Hiç tavsiye etmem.

– Neden ?

– Alabalığı gıdıklamak daha yerinde olur.

– Sizin fikrinizi sormadım...

– Bu işte yeniyim. Ne tür alabalık saçması istemiştiniz ?

– Siz neden söz ediyorsunuz ?

– Elimizde küçük, orta ve büyük boy var; kahve, çikolata veya şekerle tatlandırılmış; çizgili, benekli, ekstra güçlü...

– Sen bana baksana, orası gerçekten Londra Yem Şirketi, değil mi ?

– Eh, doğrusunu isterseniz, değil, ama arayan insan sayısından keşke olsaydı diyorum.

– Ne cüretle böyle saygısız konuşursunuz? Buna sapıklık derler.

– Hatırlatmama izin verin, Madam, beni arayan sizdiniz. Ancak istersem 1471’i arayıp numaranızı bulabilirim ve size her geceyarısı *Die Forelle* çalarım.

– Buna tahammül edemem. Sizi müdürünüze şikâyet edeceğim, polise şikâyet edeceğim.

– Canınız nereyi isterse arayın Madam, siktirip gitmeniz yeterli olacak. Bir de bu numarayı tekrar aramayın. Zor bir gün geçirdim, sizin bile başınıza gelmesini dilemem. Hayatımın aşkı beni terk etti, polis tutuklamayla tehdit etti, bu yüzden verdiğiniz gözdağları umurumda değil. Ve size alabalık saçması tavsiye etmem Madam, son yapılan araştırmalara göre, 1880 yılında alabalık saçması kullananların yüzde 99,93’ü sonunda ölmüşlerdir.

Hattın öbür ucunda derin bir nefes alıştan sonra telefon kapanıyor.

Telefonun zilini kapatıp öylece oturmaya devam ediyorum, bir şey dinlemeden, bir şey beklemeden, saatler saatleri kovalıyor.

Sekizinci bölüm

İnsafsız günler sayesinde ayakta duruyorum. Dört ses buluştuğumuzda örgünün içine giriyoruz. Çalışyorum ve çaldıklarımla dostlarımla takdirini kazanıyorum, eğiliyorum, selam veriyorum, sadece üzüntü hissediyorum, temiz bir çizgide ilerlememe kalmama yarayan tek şey bu. Kemamın yön değiştirdiğimi hissettiğinde beni doğru ve yedek yola çekiyor. Gerçi birlikte olacağımız günler her geçen gün azalıyor.

Güneş doğuyor, güneş batıyor. Çalışmam gerektiği kadar çalışıyorum. Tapınmasıyla bunaltan deli hayranımız yine ortalıklarda. Ondan hiç kurtulamayacak mıyız ? Helen'in gözünü kapatan nedir ? Sahne arkasındaki dinlenme odasında sorguya çekiliyoruz. Olayların dışında kalmaya çalışıyorum.

Kemamın, ben de senin kadar üzgünüm, fakat şu son günlerimizi birlikte geçirmemize izin verildiği için minnet duyuyorum. Hiç yalan söylemedin tellerinle. Patentli sahibin sana iyi bakacak mı ? Sana değer biçip, iki kızı arasında sapını, gövdeni bölüştürecek. İyi huylu mizacın, banka hesaplarını doyuracak. Kan bağı o kadar sağlammış ki, diğer tüm dostluk iplerini çürütebildi.

Unutmamak için, geceleri işaret dilini çalışıyorum. Bir elim diğerinin söylediklerini anlıyor. Duysal, duyumsal, duygulu, duygulanım, duygusalılık. Henüz iki tanesini söyle-

medim bile: duygu ve duyu. Aklıma sonradan gelenler de var, duygun, duyarlı, tam anlamlarını bilmesem de, dokuz tane etti. Duygudaşlık, biraz karmaşık olduğundan denemiyorum bile. O, iki eliyle çalmaya alışkın, ben değilim. İçkulağındaki anıza hiç giderilemeyecek mi?

Ay doğuyor. Ay batıyor. Boston'da da haftalar aynı hızda geçiyordur. Gulf Stream akıntısının Londra meydanlarına bağışladığı güzel bitki örtüsünü sıralamam gerekiyor mu? Boya maddeleri ve özsularla sabit takvimi lekelemeli miyim? Yaya kaldırımlarının kenarında altın sarısı ekşi yapraklar yığılıyor. Round Pond'un etrafındaki dönümlerce arazi toz beyaz çiçeklerle kaplı. Bütün bunlar, dolunaydan dolunaya geçen süre zarfında oldu. Pıtır pıtır, hatta hıştırtılı sesiyle arkamdaki firavunağacına yağmur damlaları düşüyor. Şimdi de dere şırıltısı gibi, ıhlamur çiçeklerinin polenleriyle topraktan yükselip akıyor.

2

Alıç yemişleri yeşil, kuşburnu tam olgunlaşmış. Bacaklarım güvenini yitirdi, ellerimse satın alabileceğim kemanın peşinde koşuşturmaya başladı. Sokaklarda karnaval, günler ter dökerek geçiyor. Sensiz uyuyamadığımı söylemiştim ama uyuyorum. Ne garip değil mi?

Şimdi Denton Müzayede Salonu'ndayız, Piers'in açık artırmaya katılmasını izlemeye geldim, henüz bu adımı atacak gücü bulamıyorum kendimde, hainlik etmeye bir adım da olsun yaklaşmaya hazır değilim. Piers kemanına karşı oldukça ilgisiz, çünkü sevdiği kemanı sonunda buldu, ona dokundu, çaldı ve dinledi; Denton'dan ödünç alıp son provamızda birkaç gün deneme şansı buldu. Siyah damarlı, kırmızı cilalı bir keman. Ne yazık ki -ya da Piers için ne mutlu ki, çünkü her eksiklik fiyat düşürüyor- sapı orijinal değil. Güçlü, sızlanmayan bir tonu var, bence biraz fazla yankılanma yapan fazla varsıl bir ses ama Piers ulaşabileceği bu güzelliğe ilk görüşte tutkulu biçimde âşık oldu. Bütün birikimleri ve alacağı borçlarla ancak ilk biçilen değeri ödeyebiliyor.

Açık artırmacının alacağı yüzde 15, onu iyice zorlayacak ama bunu alması gerektiğini düşünüyor. Yıllarca ödemesi gerekse bile.

Keman, müzayede kataloğunda P. J. Rogeri olarak geçiyor. Denton'un müzik aletleri bölümü başkanı, yeşil süet ceketli, kibar ve babacan tavırlı Henry Cheetham Piers'i kafa-ya almış. Aceleyle içilen içkiler, sabırsızlıkla saate bakmalar, her yeri keman dolu bürosunda etrafa yönetici edasıyla bakmalar, Cheetham'ın monoloğunu süsleyen unsurlar: kendine güvenen ve güven telkin eden.

– Satıcılar biz açık artırmacılara kızar, acele tarafından para kazandığımızı düşünürler, ama ben daha açıklıktan ölen satıcı görmedim bugüne kadar, siz gördünüz mü ? Bizde her şey ortada... şeffaf. Önerilen en yüksek fiyat, malın fiyatıdır... artı komisyonumuz, aslında düşününce oldukça alçakgönüllü bir yüzde. Hem alıcıdan hem de satıcıdan komisyon alıyoruz, tamam, kabul ama masrafımız da çok oluyor. Ve asla onlar gibi kurnazlık, sahtekârlık yapmıyoruz. Satıcılar! Onlarla karşılaştırdığında bizi peygamber sanırsın !... Her neyse, iyi şanslar, Piers, dostum. Umarım senden yüksek veren çıkmaz. Geçen sefer şanssızlık oldu... İçimde bir ses, iyi ki olmamış diyor, kaderinde bu varmış. Şuna bir bak... şu damarlara, şu parlaklığa bir bak ! Sesi harika. Ağacı harika. Muhteşem bir keman. Birbiriniz için yaratılmışsınız. Hıı, saat iki buçuğu geçmiş... Aşağı inmem gerek. Kaydoldun değil mi ? İyi... iyi... çok çok iyi ! Piers tam bir profesyonel ! Bana dönüp sır verir gibi söylüyor. Size burada nasıl ip üzerinde yüründüğünü öğretir. Ya da tel üstünde mi deseydim ? Ha ha ha ! Son sözleriyle yaptığı espriden hoşnut, bürosundan çıkıyor, Piers'in yüzü heyecandan sapsarı.

– Eminim Henry herkese aynı şeyi söylüyordur, "Birbiriniz için yaratılmışsınız." Eminim.

– Sanırım işinin bir parçası.

– Michael, sen kimin tarafındasın, lanet olası ? Piers şiddetle bağırıyor.

Elimi omzuna koyuyorum, "Haydi sakın ol."

– Daha artırmanın başlamasına yirmi dakika var. Nasıl geçecek zaman ? Gazete okuyamıyorum, gevezelik etmek is-

temiyorum, içki içmeye de cesaret edemiyorum.

- En iyisi, hiçbir şey yapmamak, diyorum.
- Hiçbir şey ? Piers gözlerini dikip bana bakıyor.
- Evet. Aşağıya inip oturalım ve hiçbir şey yapmayalım.

3

Saat tam üçte, açık artırmayı yönetecek mezatçı aşağıdaki büyük salonda podyuma çıkıyor. Grileşmiş sarı saçlarını sağ eliyle geriye attıktan sonra, kürsünün önüne yerleştirilen mikrofona birkaç kez vurup, gelen kalabalık arasında tanıdığı birkaç kişiyle selamlaşıyor. Yeşil önlüklü genç bir adam, kasap çırağına benziyor, podyumun önünde duruyor. İş, anons edilen ve satılan eşyaları havaya kaldırıp göstermek: önce, yaylı saz çalma sanatı üzerine yazılmış kitaplar; sonra, gümüş kakmalı, altın kakmalı, mine kakmalı yaylar. Kasap çırağı, gösterdiklerini zarifçe ucundan ya da sapından tutuyor. Mezatçının gözleri dikkatli ve gevşek, sesi de dil döker gibi canlı. Kruvaze koyu gri bir takım giymiş. Bakışları sürekli bizim oturduğumuz yerden, solumuzda telefonların bulunduğu tarafa kayıyor.

Bir yayın fiyatı, katalogda önerilen fiyatının yarısı olan 1 500 sterlinden başlayıp sürekli yükseliyor.

- İki bin iki yüz burada... evet, siz önümdeki... iki bin dört yüz... Telefondaki genç kızlardan biri başını sallıyor. İki bin altı yüz... evet. Yok mu ? Yok mu ? İki bin altı yüz, bir, iki bin altı yüz, iki... tokmağı kürsünün üzerine hafifçe vuruyor. İki bin altı yüz sterline satıldı !

- Alıcı numarası iki yüz on bir, efendim, diyor telefondaki kız.

- İki yüz on bir, diye tekrarlıyor mezatçı. Bir yudum su içmek için biraz duruyor.

- Açık artırma boyunca burada kalmak istediğinden emin misin ? diye soruyorum Piers'a.

- Evet.

- Rogeri tokmağın altına en erken iki saat sonra gelir, diyen sen değil miydin ? Bunlar başlangıç.

– Beklemek istiyorum. Sen istediğini yap.

Başka bir şey almaya kalkışmıyor. Başka bir isteği yok. Kendine işkence ediyor. Satış fiyatlarını takip ediyor ve bana her şeyin önerilen en alt fiyatın da altında gittiğini işaret ediyor. Onun için sevindirici bir durum, aynı fikirde değil miyim? Başımı sallıyorum. Daha önce böyle bir yere hiç gelmemiştim. Ona destek olmak için elini bile tutamıyorum, sinir küpü gibiyim.

Piers'in dediğine göre en önemli şey, artırmanın her aşamasında komisyonu ve vergiyi hesaba katmak, fiyatı ne kadar cazip görünse de, ne kadar heyecanlansan da, en fazla ne kadar ödeyeceğine karar verip bundan caymaman gerekiyor. Kurşunkalemle geçmeyi düşünmediği fiyatın etrafını çiziyor.

Önümüzde safıcılar oturuyor. Açık artırmacılarla aralarındaki çekişmeye rağmen düşman bölgesinde dilediklerine sahip olmaktan memnun görünüyorlar. Müzayede başladıktan yaklaşık bir saat sonra, gevrek konuşmalarıyla orta yaşlı bir kadın giriyor, kendini beğenmiş, dikkat çekmeye çalışan biri. Çok zengin bir satıcıyı temsil ediyormuş. Sakallı, gösterişsiz bir adam, yaptığı esprilere zoraki gülüyor. Başını hafifçe sallayarak birkaç artırma yaptıktan yarım saat sonra yedi alışveriş torbasıyla koridora çıkıp, belli ki istediği başka bir alet için artırmanın başlamasını bekliyor.

Kim bu insanlar? Tanıdıklar arasında, Wigmore Hall'da çalışan amatör kemancı bir kadın, bir köşede sessizce oturmuş bakınan Henry Cheetham, orkestradan birkaç tanıdık yüz. Londra müzik evreni o kadar büyük ki, çoğunu tanımıyorum.

Mezat, çellodan viyolaya, viyoladan da kemana geliyor.

– Hanımlar, beyler, diye başlıyor söze artırmacı. Sizi gördüğümünden emin olmadığınızda lütfen yüksek sesle uyarın. Özellikle elinizdeki katalogdan bazen parmaklarınızı görmek zor oluyor. Bitirdiğimiz artırmayı tekrar açamam. Öndeki beyden özür dileyerek, on dokuz bin sterlinlik artırmayı kabul ediyorum... Piers hasta görünüyor. Kendini rahatlatmak için sık sık nefes alıyor.

Piers'in istediği kemanla aynı fiyatlardaki bir başka keman, önerilen en alt fiyatın biraz üzerinde alıcı buluyor, Piers'in omuzları gevşiyor. Çok yavaş başlayan müzayedede sıcaklık çılınca artıyor. Heyecandan katalog sırasını takip

etmeyi unuttuğu için, Rogeri'ye sıra Piers'in tahmininden önce geliyor.

Onu elinde tuttuğunda kendi kemanı gibi hissetmişti, oysa şimdi önlüklü çocuk görmemiz için uzatıyor.

Doré tabanı üzerinde kızıl-kahve cilası parlıyor. Ne "sonraki yıllarda eklenen İtalyan sapı"ndan utanıyor ne de sahibi kim olacak diye endişelenmeye tenezzül ediyor. Denton ve Denton beyefendiler onu, en gereksinim duyan, cebi en kabarık, geleceğini savurganca ipotek altına sokmaktan en az çekinen, sterlin dünyasının en güçlüsü hangisi ise ona verecek. Piers ilk başlarda artırmaya hiç katılmıyor. Özgün olmayan sapı sayesinde fiyatı 35 000 ila 50 000 pound arası öngörülmüş. Şimdiden fiyatı, bir önceki kemanın satıldığı 28 000'de. Kısa süren bir sessizlik oluyor, artırmacı tam tokmağı kaldırmışken, rahatlıyor.

– Yeni katılan ortadaki beyefendiden otuz bin. Otuz bin, yükselten var mı ?

Arkamızda oturan biri elini kaldırıyor olmalı, kürsüdeki- nin gözleri odanın dibine yöneliyor. "Otuz iki bin. Otuz iki bin diyen çıktı." Gözleri Piers'in üzerinde, başını hafifçe oynatıyor. "Otuz dört, otuz dört bin, artıran var mı ?" Gözleri geride kalan iki artırmacı arasında zızzak yapmaya başlıyor. "Otuz altı... otuz sekiz... kırk."

Piers'in aklının karışmaya başladığını elindeki kataloğu buruşturmasından, derin nefes alışından anlıyorum. "Sizde efendim" elindeki keçe uçlu kalemi Piers'a doğru uzatıyor, "Kırk bin. Artırıyor musunuz ?" Piers başını çevirip görünmeyen rakibinin yüzüne bakmamak için kendini zor tutuyor, rakibi de büyük olasılıkla yıllarca biriktirdiği kazancını elini her kaldırıyla, hızla tüketiyor. Piers artırmayı onaylıyor.

– Kırk iki bin, diyor artırmacı. Kırk dört. Kırk altı. Kırk sekiz.

Artırma yine biraz duraklayınca, gözler Piers'a çevriliyor ve artırması bekleniyor. Piers başını sallıyor.

– Elli bin, mezatçının sesi son derece kontrollü. Elli iki. Elli dört. Elli altı. Elli sekiz.

– Piers ! diye fısıldıyorum. Altını çizdiği rakamın on bin sterlin üstüne çıktı.

– Elli sekizi artıran var mı ? Arkadaki ? Mezatçı bekliyor.

Odada derin bir sessizlik hâkim. Artırmaya katılanların ikisinin de müzisyen olduğu, alan kişinin satma amacı olmadığını artık herkes anlamış bulunuyor. Şu karşımızda duran akçaağaç ve ladin parçasını ellerine aldıklarında bir daha bırakmayacakları kesin.

Tiz bir sesle birisinin cep telefonu çalıyor, çalıyor, çalıyor, çalıyor. Başlar sesin geldiği yöne dönüyor. Piers'in elindeki ler yere düşüyor. Önlüklü genç elindeki kemanı şaşkın şaşkın ortalıkta gezdiriyor. Mezatçının kaşları çatık. Telefonun sesi başladığı gibi aniden kesiliyor.

– Sanırım Christies'lerden küçük bir suikast girişimiydi. Salondan mekanik bir kahkaha yükseliyor. Eh, bu küçük aradan sonra devam edelim. Nerede kalmıştık ? Elli sekiz. Elli sekiz denilmişti. Arkadan altmış diyen var mı ? Altmış ? Evet, altmış iki ? Piers'in omuzları düşüyor.

– Devam etme Piers, diye fısıldıyorum. Bir dahaki sefere başka bir şey çıkacaktır mutlaka.

Fakat Piers kasap چراغının elindekine bakıp, yeniden artırıyor.

Altmış iki. Altmış iki diyen var. Altmış dört ? Altmış dört. Altmış altı ?

Piers başını sallıyor. Suratı bembeyaz.

– Altmış altı. Arkadan altmış sekize artırıyor musunuz ? Altmış sekiz.

– Bok, Piers kendi kendine mırıldanıyor. Önündeki kadın başını yarı çevirerek ona bakıyor.

– Devam etme Piers, diyorum. Yüzüme bakıyor.

– Özür dilerim Beyefendi, artırdınız mı ? Yetmiş ?

– Evet, Piers ilk kez yüksek sesle konuşuyor, sesi sakın ve ıstıraplı. Burada duracak mı ? İyi olur. Bırak diğer piç kuru su ödesin parayı. Kendini mahvetme Piers.

– Yetmiş. Yetmiş iki ? Evet, yetmiş iki. Yetmiş dört ?

Bir şey söylemiyorum. Yeterince söyledim. Piers suskun. Mezatçının dikkatli gözleri üzerinde, neler yaşadığını anlıyor gibi. Aceleye getirmiyor. Kalemi elinde hazır. Sonunda Piers bir kez daha artırıyor.

– Yetmiş dört. Yetmiş altı ? Yetmiş altı diyorlar. Beyefendi ?

– Hayır ! Hayır ! diye fısıldıyorum. Yenilgiyle başını sallıyor sonunda.

– Yetmiş altı. Başka artıran var mı ? Yetmiş altı, bir, yetmiş altı, iki, yetmiş altı bin pounda sattım... alıcı numarası... yüz on bir.

Tokmak iniyor. Odayı konuşma uğultusu kaplıyor. Bir sonraki kemana geçiliyor.

Piers hıçkırır gibi nefes alıyor. Gözleri hırs ve hayal kırıklığından yaşlı.

– Sırada, yüz yetmiş birinci madde var. Venedikli Anselmo Bellosio Usta tarafından yapılmış çok güzel, nadide...

4

– Bugünün satışları böylece tamamlanmış oldu.

Rogeri satılalı henüz on dakika oldu. Etrafımızdaki herkesin kalkmasına rağmen Piers yerinde oturuyor.

Sonunda biz de kalkıyoruz. Kapının kenarında duran genç kadını herkes kutluyor. Ama yüzü hâlâ allak bullak. Göremediğimiz rakip o olmalı. Tam ağzını açıp Piers'a teselli edici birkaç söz söyleyecekken vazgeçip susuyor.

Piers kızın yanına gidip, “Bu kadar artırdığım için özür dilerim. Almayı çok istiyordum. Affedersiniz.” Kız yanıtlamadan ya da Piers yıkılmadan, hızla koridora çıkıyoruz. “Sevgili dostum” Henry Cheetham bize el sallıyor.

– Sevgili dostum. Ne diyebilirim ? Görüyorsun. Kızcağız da onu kendisi için yapıldığını hissetmiş olmalı. Her şey sütliman giderken, bir de bakıyorsun fırtına çıkıyor ! Korkunç bir elektrik ! Cebinden kahverengi bir mendil çıkartıp yanağında görünmeyen bir şeyi siliyor. Teselli olacaksa bir şey söyleyeyim. Eminim kız daha da yükseltecekti. Garip dünya. Ama *nil desperandum*...¹ tekrar görüşürüz umarın... pardon... ah, Simon merhaba... özür dilerim. Birden Bayan Formby'nin yeğeninin kemanını müzayedeye koyduğu aklıma geliyor, çirkin suratını dağıtmak istiyorum. Kalbim çarpıyor, tanımadığım birine karşı hissettiklerimden yumruklarımı sıkıyorum.

1 “Umudunu yitirme.” (ç.n.)

Piers elini alına koyuyor, "Haydi buradan çıkalım."

– İşemem gerekiyor. Hemen dönerim.

Dağılan kalabalığın arasından geçerken, salonda görüp tanıdığım Wigmore Hall'da çalışan kadınla karşılaşıyorum.

– Merhaba Michael.

– Merhaba Lucy.

– Çok heyecanlıydı, değil mi? Bir şey demeden başımı sallıyorum. Piers için çok üzüldüm.

– Evet, diyorum. Sen de katıldın mı müzayedeye?

– Ama o kadar yükseklerde değildim.

– Peki, alabildin mi?

– Hayır, benim de şanssız günümmüş.

– Hay Allah. Üzüldüm, kusura bakma, tuvalete gitmem gerek. Ha, aklıma gelmişken Lucy, senden bir ricam olacaktı. Julia Hansen'in konser biletleri satışa çıktığında benim için bir tane ayırır mısın? Bazen biletler çabuk tükeniyor.

– Memnuniyetle.

– Unutmazsın değil mi?

– Yok, unutmam. Hemen şimdi not alırım. Viyana'da onunla çalmıştın yanlış hatırlanıyorsa.

– Evet, evet. Teşekkürler Lucy. Görüşürüz.

– Programını değiştirdiğinden haberin yok galiba.

– Değiştirdi mi? İyi. Eminim Schumann yerine Schubert koymuştur.

– Hayır. Bach çalacak.

– Bach?

– Evet.

– Bach? Emin misin? Suratına bakıyorum.

– Elbette eminim. Bir hafta kadar önce Amerika'dan faks çekti. Billy'nin hiç hoşuna gitmedi bu iş. Schumann ve Chopin çalacağını söyledikten sonra Bach'la karşımıza çıkmak doğru değil. Ama, nedenini açıklayınca anladık... daha dar bir ses aralığında olduğundan, onun için daha kolay... sorununu biliyorsun, değil mi?

Bir an ne sorduğunun farkına varmadığım için duraksıyorum. Bildiğimi anlayınca rahatlıyor.

– Aslında hiç söylememem gerekir, diye devam ediyor. Ama onunla çaldığına göre, şeyden, yani sorunundan haberin vardır diye düşündüm. Tabii kimseye söylemememiz is-

tendi, menajeri haberin yayılmasını istemiyor. Tamamen aramızda kalacak bir şey sormak istiyorum Michael. Viyana'daki konserde bu yüzden bir sorun çıktı mı ?

– Hayır. Hiç sorun olmadı.

– Bizdeki konser için, bence acayip bir eser seçmiş. *Füg Sanatı*.

– Hayır... hayır... hayır... *Füg Sanatı* olamaz ! İmkânsız. Doğru mu yoksa ?

– Aslına bakarsan, pek sık çalınmıyor. O ayın takvimine baktım, Londra'da *Füg Sanatı*'nı başka seslendiren yok. En son ne zaman piyanoda dinlediğimi hatırlayamıyorum bile. Uzun zaman önce olmalı. Bazen yıllarca *Kontrbas Konçerto-su*'nu kimseden duymazsın, sonra aniden aynı hafta içinde, üç ayrı müzisyen, üç ayrı konserde aynı şeyi çalar. Ne oldu Michael ? Neyin var ? İyi misin ? Hayalet görmüş gibisin.

– İyiyim. İyiyim.

Tuvalete gidip klozetin üzerine oturuyor ve kapıya bakmaya başlıyorum. Göğsümde kalbim yerinden çıkacakmış gibi atıyor.

5

Evde keman çalmaya çalışıyorum ama olmuyor. Parmaklarıma hükmedemiyorum. Parmak uçları bir türlü tellere basmıyor. Zorladığımda, yayı çekmeden çıkan sesi duyuyorum. Şimdi de kulaklarım duyduklarımı reddediyor. Hiçbir anlamı yok. *Füg Sanatı*'nı o kadar çok seven ben, neden çalamadığımı anlayamıyorum. Biraz gam çalışıp, geçmesini bekleyeceğim.

Akşamüstü yaptığımız provada hâlâ ellerim bana ait değil. Hep birlikte gam çalıyoruz ama burada bile notalar kulaklarıma yabancı. Duyamıyorlar mı ? Billy hangi fügü çalacağımızı söylüyor.

Teli gevşek akort ediyorum. Bir dakika sonra üçü şaşkın, yüzüme bakıyor. Fa için fazla kalın oldu şimdi... şimdi de fazla ince oldu.

– Hazır mısın ?

– Evet.

Billy başıyla işaret veriyor. Üçüncü giriş benimkisi.

– Ne yaptığını sanıyorsun Michael? Bunu söyleyen Piers.

Hayır, hayır, bir şey yapmıyorum. Hiçbir şey yaptığım yok. Bu şey, her ne ise bana yapacağını yapıyor. Nefes alamıyorum, kolumdaki tüylerin diken diken olduğunu hissediyorum.

– Tanrı aşkına, ne oldu Michael? Helen soruyor.

Her şey durdu. Beni bekliyorlar. Neden girmedim? Çaldığımı sanıyordum, ama çalmıyordum.

– Michael, toparla kendini, diyor Piers.

Gözlerimle ellerimin bağlantısı kopuk. Küçük bir numara aslında, pazartesi yapabiliyordum. Yay yerine sanki çekiç vuruyor tellerin üzerine. Bizimle aynı salonda çaldığını düşünüyorum. Ama yok hayır, o şimdi Boston'da uyuyor, kocasının yanında.

– Haydi, bir kere daha deneyelim, diyor Billy.

Sesler çıkartıyorum ama diğerlerinin duymak istedikleri türden değil, ölüm sessizliğine gömülüyorlar. Amma da çok kemik var elimde, bunca eğitim görmüş eller hiçbir şekilde eylem yapmıyor, beynim ise dumanla tütsülenmiş.

– Lanet olsun Michael, Piers konuşuyor. Umarım, Viyana'da yaşadıklarımızı tekrarlamayacaksın.

– İlk önce birinci füğü deneyelim mi? diye soruyor Billy, buzları kırmak için. Nasıl olsa ezbere biliyoruz.

– Hayır, o füğ olmaz, diyorum. Özür dilerim... ben... bir iki güne kalmaz iyileşirim.

Başıma bütün bunları doluşturan zaten o füğdü. Julia'ya yaklaştıran o oldu ve o gece bana bunu çaldı. Ödemeye söz verdiği armağanımın bir bölümüydü ve onu yerine getirdi.

– O halde, ne yapıyoruz? diyor Billy. Başka bir şey çalışalım mı? Ama yanımda başka nota getirmedim. Hem, bunun üzerinde yapılması gereken çok iş var daha... Erica'nın dediğine göre yapımcı ve hatta ses mühendisi çok yakında bizimle buluşmak istiyormuş. Az zaman kaldı. Belki en iyisi biraz zorlayarak ilerlememiz olur.

– Bugün yapabilir miyim bilmiyorum, diyorum. Bu eserle biraz sorunum var sanırım.

– Biraz mı? Sen dalga mı geçiyorsun? diyor Piers. Bunu

alışkanlık haline getireceksen, seninle birlikte çalışmak olanaksız olacak.

– Ne demek istiyorsun ? diye soruyorum.

– Bütün bu olanları çok ciddi düşünmeni istiyorum. *Füg Sanatı*'ni kaydetmek üzere kontrat imzaladık. Maggiore olarak, yarım yamalak bir şey yapmak istemeyiz.

– Kapa çeneni Piers. Helen'in yanakları sinirden kızanıyor. Saçma sapan tehditler savurma. Ne sanıyorsun, Billy ya da ben ya da Michael, kötü bir şeyin altında imzamız olsun ister miyiz ? Yarın değil öbür gün burada saat üçte buluşuruz, tamam mı ? Biraz uyumaya çalış Michael... çok yorgun görünüyorsun. Seni sonra ararım. Yardım etmemize izin vermelisin.

Yayımı gevşetiyorum. Kemani kutusuna kaldırıyorum. Aceleyle oradan ayrılıyorum, hiçbirinin yüzüne bakmadan. Bana gelince, bir yerlere yığılmam gerekiyor, belki uyumalıyım. Beni bu durumdan sıçrayıp çıkartacak bir şey bulmalıyım. Parıltılı ve boyalı gökten sarkan melekler altında, kursuz bir cennet düşü görmeliyim.

6

Helen telefona mesaj bırakmış. Yanıtlamıyorum. Arkadaşlarıyla yolculuk yapan Virginie'den kart gelmiş. Carl Käll'den de bir mektup. Mührünü açmıyorum. Bütün dünyayla barışmam mı gerekiyor ?

Dünya çok acımasız. Dün gece Round Pond'da bir kuğu öldürülmüş. Boğazı kesilmiş. Halbuki gondollar, büyük piyanolar kadar güzel; tavuskuşunun bacakları da kuğununkiler kadar çirkin. Sivilceli cesedi buzların içinde gömülü yatıyor.

Buraya dönmek zorunda mıyım ? Bütün bunları çok ciddi düşünmeliyim. Önümdeki seçenekler: evet ve hayır. Çalabilecek olsam, kalmaz mıydım ? Herkesten daha önemli, eserin hatırı için. Ancak, iki ölçü çalıp yakalamam imkânsız.

İlaçlarımı alacağım: parkta yürüyüş ama kesinlikle Oran-gery'de değil, çözümünü bir elimle kapatıp briç ve satranç

problemleri çözeceğim, erdemli Wodehouse okuyacağım, dengesiz Donne değil, sokakta gördüğüm sadece bir karga, ne bülbül ne de tarlakuşu.

Birinci kontrpuanın sesiyle uyanıyorum: kendisi duymadığı için, tuşlara vurarak gittikçe daha gürültülü çalıyor. Beni devredışı bıraktı, küçülttü. Küçük gri takım elbiseler geri döndü, o da dönmüş olmalı. Pembridge Okulu öğrencileri, her gün, her anlamda, akademik, sanatsal, müzikal, sosyal, ruhsal, fiziksel, ahlaksal, daha iyiye gidiyor.

Yine haberler. Yoksul çocukların hayatlarından müziği çıkartıyorlar. Eskiden çocuklara E M S ezberletilirdi: edebiyat, müzik ve sayılar. Şimdi ise tam tersi: edebiyatsızlık, müziksizlik ve sayısızlık. Yeni dünyanın azizleri lanetlenmiş gibi çocukları müzik dışında bırakıyor. Lüks içindeki varlıklı insanlara kalsın bu dünya. Yirmi sene sonra bir kasabın oğlu ya da kızı artık müzisyen olamayacak.

Daha sonraki iki gün boyunca da hiç çalamadım bu eseri. İki ay ya da yirmi yıl verseniz de, bu yılanı bu kavalla oynatamam. Bana hükmeden her ne ise, elimden hiçbir şey gelmiyor. Pembridge'li çocuk soruyor: annemi ben doğmadan önce tanıyor muydun? Ben doğmadan önce diye bir zaman var mıdır? Böyle bir şeyin varlığını düşününce gözleri doluyor.

Yaşamım ile aşkım arasında ne fark var? Biri aşağılara çeker, diğeri kapı dışarı eder. Ah, Luke, Luke, fıkralarından vazgeç artık. Neden benim oğlum değilsin?

7

Dudaklar öpülmeden, yürekler suskun, eller ile kulaklar bağlantı kurmadan, bir koca kış geçecek. Gizem kalmamalı. Carl'ın mektubunu parmaklarımla açıyorum. Bu da ne? Evet, basit bir yanıt. Nazik ve içtensizlik dolu mektubumu almış; abartılı zarafeti kabalığımı ortaya koymuş. Ona karşı neler hissettiğimi çok iyi biliyormuş. Dedikğine göre, yaşlılık her zaman bunaklığı beraberinde getirmezmiş. Özürlerini tekrarlamayacakmış, sadece, dörtlünün benim gerçek evim

olduğuna sonunda karar vermiş. Bana olduğum yerde kalmamı tavsiye edermiş. Kaderinde müzik tarihine ikinci kemancı yetiştiren biri olarak geçmek de varmış. Wolf Spitzer'in Traun Dörtlüsü'ne katıldığından kuşkusuz haberim olmuştur. Sağlığından, planlarından, yaptıklarından hiç söz etmiyor. Bir yanıt beklediğini de belirtmiyor. Mektubun sonu.

Garip bir misilleme. Ne ben ne de bir başkasının tahmin edemeyeceği zorluklar yaşarken, mektubun böyle bir zamanda gelmesi çok garip. Olduğum yerde kalmama karar vermiş, kararının bir önemi varmış gibi. Wolf için seviniyorum, ama bu adamın hâlâ kendinde beni onaylamak ya da onaylamamak hakkını görmesine kuduruyorum.

Gece geç bir saatte susadığımı için uyanıyorum, sonra uyuyamıyorum. Başucumda Julia'nın sayfalarına notalar yazdığı defter duruyor. Parmaklarımı ıslatarak benim partimin üzerinden geçiyorum. Art arda sayfalar boyunca silinen notaları duyuyorum. Porte eriyor, nota ve sapları dağılıyor, bardağımdaki su çamurlaşıyor. Islaklık komşu notalara ve henüz çizilip yazılmamış sayfalara yayılıyor. Dokunmaktan aşınmış körler alfabesi üzerinde gezinir gibi, sen yazmıştın, kayıyor parmaklarımı; tekrar baktığımda artık okunmaz oluyor.

8

Onlara haberi söyleyince, önce Helen konuşmaya başlıyor.

– Michael, istersen bir hafta tatil yap, sonra geri dönersin... bizi terk etmek istediğine inanamıyorum. Dayanışmamız nerede kaldı? Sensiz yapamayız. En azından biliyorum ki, ben yapamam. Önümüzdeki hafta Bristol'de vereceğimiz konser ne olacak? Kontrat imzaladığımız işler ne olacak? Başkasıyla çalarsam hasta olurum.

– Lanet olsun Michael, yoksa söylediklerime mi alındın? diyor Piers. Delirdin mi sen? Ciddi olduğumu nasıl düşünürsün? Kötü bir CD yapmak istemeyiz dedim, o kadar. Söylediğim bir şeyden dolayı mı bu tehdidi yapıyorsun? Sen bu bombayı patlatmadan önce, Helen zaten söylediklerim

için hayatımı cehenneme çevirdi. Tamam, biraz kayboldun ama eninde sonunda toparlarsın kendini. Bir kriz yaşadığın belli oluyor. Tek sorun çıkaran sen değilsin ki. Daha önce de yaşadık bunları. Her zaman çözümlendi. Bu sefer de çözeriz. O kadar kırılgan değiliz.

Hiç faydası yok; örgü çoktan çözüldü. Çok düşündüm. Stratus'u düşünün diyorum onlara, Ysobel'i düşünün. Böyle bir şans kaç kere çıkar karşımıza ? İkinci kemancı her zaman bulunur, beni de bulmuştunuz.

Billy üzgün. Fazla konuşmuyor. Diğer ikisinin göremediğini, artık söyleneceklerin bir faydası olmadığını, fazla ileri gittiğimi görüyor. "Son giren, ilk çıkan," diyor. "Seni çok özleyeceğiz, Michael."

Hepsi beni özleyecekler, bana şans dileyemiyorlar. Onlara bu kötülüğü yaparken, nasıl dilesinler ? Tekrar tekrar konuşuyoruz ama hiçbir şey yerinden kımıldamıyor.

İşe yaramazın tekiyim, parmaklarım ölü. Konser arasında on dakika bile dayanamadım. Bensiz çalın, onun da çalacağı salonda, bensiz çaldığınız bir dakika gibi çalın yine. Mızrak hedefe saplandı, saplanması isteniyordu. Hayır, doğru değil: bu olanlar onun arzularını tamamlıyor. Hayatını kurtarmalıydı elbette, haksız mıyım ?

Onlara hastalandığımı söyleyin: Erica'ya da sevgilerimi iletin. Geçen geçti. Bana acı veren bu füg. Keman bile gitmek zorunda. Gündüzlerde, gecelerde, yarı et, yarı tahtayım.

9

"Hayır olmaz" diyor Erica, şimdi beni nasıl temsil edecek ? Bu sefer mucuk mucuklar yok, çok ciddi konuşuyor. "Çocukça davranış, tüm kariyerimi etkileyecek. Başkasını bulurlar, bulmak zorundalar, onları buna sen zorladın; ama ya sen, sen ne yapacaksın ? Seni çok severim Michael. Bunların başına gelmesine nasıl izin verdin ?"

Şimdi de ağlamamaya çalışarak Helen arıyor. Ne iş yapacağım ? Neyle geçineceğim ? Nereye demir attım ? Neden kesmiyorum artık ? Bu değerlendirmeleri ben de yaptım. Haklı, on-

larla Venedik'te yemek yemedim, bunun yerine Augustine'in köpeğini gördük.

Üzüntülü bir sesle, "Biliyor musun, bir zamanlar kediyeymiş o."

Köpek.

Bir zamanlar kedi.

Ben köpek gördüm. O da köpek gördü. Orada gördüğümüz köpekti. Hatta bir seferinde, dikkat kesilmiş bir kopyasını bir motorun önünde dururken de gördüm.

Özgün karalamasında bir kedi çizmiş.

Hayır, doğru olamaz. Kulaklarımı kapatmalıyım. Sevgili Helen, bunun doğru olmadığını söyle lütfen. Neden gerçeklerle yüz yüze gelemiyorsun?

Neden bunu tartışıyoruz?

10

Yanımdaki yastıkta kemanım, uyuyorum, uyanıyorum, tekrar uyuyorum. Yolculuk etmeyi bilmeyen ağaçlar üzerinde göçmen kuşlar duruyor. Kimlerin elinde şarkı söyleyecek? Onsuz nasıl çalarım? Onu bir daha çalabilir miyim? Akort ediyorum, sesi eskisi gibi güzel çıkıyor. Daha fazla dayanamıyorum, sabredemiyorum.

Üzerimden konfeti fırtınası uçtu: faks kâğıdı, yumak yumak beyaz köpek tüyleri, otoparkta kar, parmaklarıyla bastığı fildişi tuşlar. Ellerindeki her ses bir kent olsaydı, her birinin rolü ne olurdu? Sağırlaşan o, ama onun çaldığı eserleri çalamayan benim. İsteksizlikle hangi ikna etme yöntemi başa çıkabilir? "Senden başka biri için çalacağım bir eser değil bu."

Sadece zihnim değil, elimde tuttuğum bu alet de parçalanıyor. Kafamın içindeki çınlama değil. Vızıldıyor, feryat ediyor, cızırtılı ölümcül sesler çıkartıyor. Şişkin karnı sapını da tedirgin ediyor. Sanderson onu görünce icabına bakar, hastalıklarını anlar, bir yerlerini sıkıştırıp yapıştırır, neşesini yerine getirir. Birlikte son aylarımız, vızıldamak onun hakkı. Fakat, neden aniden asileşti anlamıyorum?

11

Dün Bayan Formby ölmüş.

Joan Hala telefon edip söyledi. Dediğine göre, bir gece önce felç gelmiş, konuşamıyormuş. Dün sabah da bir ikinci kriz gelince, hastaneye yetiştirilemeden ölmüş.

Aylarca ya da yıllarca yatağa bağımlı kalmadığı için seviyorum, neredeyse son ana kadar akli ve konuşması yerindeymiş. Annem gibi, sonu bir anda gelmiş.

Keşke hastalığını duysaydım. Gerçi birinci krizden Joan Hala ile babamın bile haberi olmamış. Son bir kez görmek isterdim, hatta biraz keman bile çalmak isterdim ona. Hangi şartlar altında olursa olsun, Tononi onun için hep şarkı söylerdi... ev, hastane, Blackstone Edge, hiç fark etmezdi.

Onun Tononisi. Her ikisi için yas tutuyorum. Artık aylar yerine haftalar kaldı, çok yakında elimden alırlar.

Cenazesine gitmeyeceğim, Joan Hala yakılacağını söyledi. Bayan Formby cenazelerden nefret ederdi, kocasının ölümünden sonra başsağlığına gelenlerden çok sıkılmıştı, arkadaşları öldüğünde de asla gitmezdi. Krema hayalleri kuran kedi gibi Cheshire'lı mirasçısı orada olacak. Karısı suskun, kendisini yönlendirmesi için kocasını gözlüyor olacak. Gürültücü kızları, arabayla eve dönene kadar dövüşmelerini ertelemek zorunda kalacak.

İşte böyle bir adamın eline teslim edeceğim kemanımı.

Bayan Formby'yi çok severdim. Bana müzik zevkini o aşıladı. Dünyadan göçtüğü şu günlerdeyse müzikle ilişkim hüznün dolu.

12

Şef, "Lütfen daha mekanik çalın" diye yalvarıyor. Mozart'ın bir piyano sonatını, delinin teki tarafından şişirilmiş piyanosuz konçertosunu seslendiriyoruz. Eserin adı, *Kendi Kendinin Şefi Ol*. Hırslı genç piyanistler sonatlarını orkestra

eşliğinde çalacak. Mozart geriye, hâlâ herkesin çekici bulduğu bir şeyler bırakmış: ama bu deli besteci Mozart'a yeni nağmeler eklemiş, bir yerinde müzik, tink, tink, tink, diye sesler çıkartıyor. Camerata Anglica Orkestrası çalıyor, ama müzisyenlerin çoğu eserle alay ediyor. Ancak ekmek param ve evin borcunu ödemek zorunda olduğum için buradayım, kusursuz bir ritim ve tonlamayla yayım bir yukarı, bir aşağı iniyor.

Bir zamanlar keman almayı düşünüyordum. Şimdi kapının aralığından atılan zarfları gördükçe, bir tek şey geliyor aklıma: lütfen Rochdale damgası olmasın üzerinde. Bir gün daha, lütfen.

Saçlarımın arasında aklar var. Gözüme ilişenleri kopartıyorum. Başım da şiddetli ağrıyor. Düşünce: kedi mi yoksa köpek mi ? Kedi ? Köpek ?

Maggiore bensiz nasıl geçiniyor ? Nasıl bir uzlaşmaya vardılar ? Arada sırada Helen anıyor, ama artık fikrimi değiştirmem için değil, nasıl olduğumu öğrenmek için.

Gün ışığı British Müzesi Baskı Odası'na çatıdan giriyor. Carpaccio'nun kutusunu getiriyorlar. Karakalem taslaklar çok açık.

Augustine'in sakalı yok; müzik sayfaları boş.

Ayrıca yerde duran da bir kedi. Hayır, aslında kedi bile değil, bir çeşit sansar ya da kakım, hem de tasma takılmış !

Neden ? Neden ? Neden ? Neden ? Çok şeye dayandım ama bu kadarı fazla. Zavallı köpek, "o doğmadan önce" diye bir zamanın olduğunu öğrenince çok üzülecek. Kakım ! Kakım ! Kakım !

Yoksa sana haksızlık mı ediyorum kakım ? Kış beyazı kürkünle güzel misin ? Neden pençelerin kedi gibi, sırnk gibi uzunsun ? Seyredildiğimizden habersiz, yukarda öpüşüyorduk.

Zsa-Zsa sen de öldün. Yaşlı dul Formby de öldü. Carl da mezarın ötesinden konuşan bir cücenin yansıttığı ışık gibi mi ? Baskı odasının dışında Venedik'in haritası duruyor. Yeni gelişmeleri ona bildirmeliyim. Bilmek isteyeceğinden eminim. Oxford Sokağı'nda gondollarımız karşılaşmıştı. Peçesini kaldırdı, sonra süzülüp gitti.

Geçen gece parmakları tuşların üzerinde geziniyordu.

Düşümü yatıştıran müzik neydi ? Mutlaka Bach'tı. Daha önce hiç duymamıştım. Bu müziği çalabilmek için insanın kalbinde kaç gizli bölme olmalı ? Ölümünden hemen sonra bestelediği bir eseri miydi ?

13

Bir başka çocukla büyümeden adam olmak, çok garip. Bir parçanın açıldığını hissetmek, sonra o parçayı kaybetmek ve kaybettiğin için inlemek. Sonra bir gün başına yeşil kasketini takmış, gri takım giymiş, arkadaşlarıyla oynadığını görmek. Pembridge'in basamaklarında durmuş, hepsi bir parçası olmayı bekliyor, bunu daha önce defalarca yaptılar.

Şimdi oyun sırası, birbirlerine attıkları kirpimsi atkestanelerine ellerindeki sopalarla vurmaya çalışıyorlar. Çınar ve limon yaprakları, dönerek havada uçuşuyor. Genç Bostonlu Luke atkestaneleri hakkında ne düşünüyor ? Reich vatandaşı, Viyana'nın 26. Bölgesi'nde oturan, Klosterneuburg'lu Oma ne düşünüyor atkestaneleri hakkında ? Kan kırmızı kayın altında şarkı mırıldanıyor. Tuna kıyısı, dizi dizi kestaneye ve kavak ağaçları dolu.

Ah, saat 3.45 olmuş bile. Çıkıyorlar ve hepsi öpücüklerle karşılanıyor, ama Luke nerede acaba ? Arabası orada park etmiş duruyor. Aceleyle arabadan inip hızla merdivenleri çıkıyor. Luke orada, o da. İkisinin de yüzünde mutluluk okunuyor.

Arabanın yanında kaldırım üzerinde duruyor. Beni görmüyor, zaten duymaz. Yeniden şekillenmeli. Verdi de, Wagner'in dudaklarını okuyamıyordu.

Görüş mesafesi içindeyim şimdi. Tökezliyor. Dikkatli, korkmuş gözleri, masmavi.

– Michael.

– Selam, Julia. Sana bir şey söyleyecektim, Carpaccio'nun köpeği...

– Ne ?

– Hani, Venedik'te, Schiavoni'de...

- Venedik mi ? Nerede ?
- Schiavoni'de...
- Arabaya bin hemen Luke.
- Ama Anne... Michael'e merhaba diyecektim...
- Sana hemen arabaya bin dedim.
- Tamam, tamam. Kızma.
- Ne bu saçmalık ? Neden bizi rahatsız ediyorsun ?
- Sadece bir şey söylemek istedim...
- Ne ?

– O köpek, özgün resimde kediymiş. Ya da kakım. Ya da sansar. Bir köpek değilmiş. Çizimleri gördüm, kendi yaptığı çizimler.

- Michael, ne demeye geldin buraya ?

Söyleyecek o kadar çok şey var ki, hiçbir şey söyleyemiyorum. Maggiore, Formby, Tononi, Augustine... hepsi sadece telefon rehberindeki birer isim onun için... kalbini nasıl kırabilirler ?

- Evet, ne söyleyeceksen söyle. Orada durma öyle.
- Ben...
- Michael, bir işe yaramaz.
- Beni hep seveceğini söylediğini sanmıştım.
- Sonunun böyle olacağını bilmiyordum.
- Julia...
- Yapma. Luke seni görebilir. Olduğun yerde kal.
- Carl Käll'den mektup aldım.
- Michael, özür dilerim, konuşacak vaktim yok.
- Bonzai... ?

– Evet, diyor acı bir tonda. Evet. İyi. Çok çok iyi. Harika bir hediye. Sanırım teşekkür etmeliyim.

– Neden *Füg Sanatı*'nı çalışyorsun ? Ne yapmaya çalışıyorsun ?

– *Füg Sanatı* mı dedin ? Neden ? Tanrı aşkına, neden olmasın ? O eseri ben de seviyorum. Artık gitmem gerekiyor, inan bana. Michael, bir de, beni rahatsız ediyorsun. Anlamıyor musun ? Rahatsız ediyorsun. Lütfen, lütfen bir daha burada durup beni bekleme. Seni bir daha görmek istemiyorum. Gerçekten istemiyorum. Gerçekten. Tekrar görürsem ruhen yıkılırım... dayanamam... eğer beni seviyorsan bunu isteyemezsin. Beni sevmiyorsan da zaten bırak gide-

yim, sen de git kendi hayatını yaşa.

Gözlerini kapatıyor. "Hayır, Tanrı aşkına, yanıtını öğrenmek istemiyorum."

14

Onunla karşılaşmamızın üzerinden üç hafta geçti. Zihnimdeki adres defterine yazılı maddeleri tek tek siliyorum.

Görüntüye ihtiyacım yok, aklımda canlandırdıklarım yeter: odalar, kitaplar, buluşmalar, gözbebeklerinin kısılması, derisinin kokusu: hafta içi her gün bırak ortalıkta dolaşınsınlar, helyum gazıyla uçan balonlar gibi dolansınlar etrafta.

Sonunda ben de hiçbir şey olmaksızın varolunacağına inandım, varolacak bir şey yok. Umut yüzünden, bu aşamaya gelmem çok zamanımı aldı. Düşünüyordum da, bu karanlık ve boşluğu bıraktığım takdirde, evrenin hapsiracağını hiç sanmıyorum. Düşlerden, düşüncelerden kurtulur, kendi kendimin şefi olurum. Sadece babam üzülür. Joan Hala üzülür. Sonbahar ilerledikçe gözlerimin altındaki morluklar artıyor.

Henüz atmaya hazır olmadıklarımı daha derinlerde muhafaza etmeliyim. Kent dışında bir depo kiralayıp istenmeyen öğeleri orada toplayacağım: koku, ses, görüntü, hevesler.

Cumartesi sabahı ama yüzmeye gitmiyorum. Köprünün üzerinde durup, Suyılanlarının hemen ötesinde, Lido'da, ışığın su üzerinde kıpırdanışını seyrediyorum. Köprünün üzerinde koruyucu bir tabela asılı: "Tehlike. Sığ su. Köprüden atlamayınız." Hayır, hayır, ben yüzücüyüm, romatizma olana kadar yaşayacağım.

Bu benim en sevgili ağacım, çınar: soyulmaya yüz tutmuş kabuğuyla, budak budak. Neden buraya bakıyorum ki? Ormanda geçirdiğim bunca yıl boyunca hiç tarlakuşu yuvası görmedim. Buradan seslerini duymuyorum. Ancak, köpekler dörtlüsü duyuluyor: küçük beyaz, koca kahverengi, şeytanın köprüsünden atlayan ve tilki suratlı köpek. Havlıyor, şarkı söylüyor, kokluyorlar. Bir kadın elindeki terliği ona

doğru atınca, hep bir ağızdan gürültüyle terliği paramparça ediyorlar. Kimin kiminle karşılaştığına önem vermiyorlar, dünyamızın ya da yüreğimizin ötesinde yatanları anlamıyorlar. Çok sevimliler; gözleri buz ve sevgi dolu.

Yüzlerce tür sağırlık var. Ne kadar gerginsem, o kadar kötü işitiyorum. Bu yüzden hayatını düzene sokman gerekiyor.

Ufak tefek birkaç şey üzerinde dikkat toplamalı: ekmek, gazete, süt, biraz sebze, mikrodalgaya koymak üzere yiyecek, akşam okuyacağın kitap. Sözcükleri tekrar oku: dörtlün yok artık, prova etmen gereken eser yok. Zamanı gelene kadar çalışmayı ertele.

Fakat tellerini akort et. Gam çal. Babadan, anneden, dost ya da sevgiliden daha uzun zamandır seninle birlikte. Artakalanlar artık günlerin ve haftaların üzerinde ağırlık yapıyor. Sakinleşmeni sağlayacak şeyler çal. Çeneliği çıkart, tahtayı hisset.

Kitaplarını düzelt. Otobüse bin. Yürü. Yalnızlar çoğunluğu içindesin. Etrafında oturanların içinde hangisi yalnızlar ordusunun üyesi? Konuşan mı, gülümseyen mi, yoksa yalnızlığından utanarak şu köşede oturan suskun kişi mi?

Otobüs şoförü, "Fou !" diye bağırان öğrenci kız, tezgâhında tarihi geçmiş ajandalar satan adam, Virginie'nin saçlarına benzeyen koyu kumral saçlı kız?

15

– Tişörtler hiç yerinde durmuyor. Herkes onlardan almak istiyor. Kız bana gülümsüyor.

– Şuradaki koyu kırmızı renkte olanların büyük bedenleri var mı?

– Bordo mu? Sadece tezgâhtakiler var, ne yazık ki. Stoku bu sabah boşalttık.

– Ya... Suratındaki ifade yüzünden ayrılamıyorum.

– Büyük beden az geliyor, diyor. Bu hatayı düzeltmek için müdüriyete başvurduk.

– Ha, evet. Müdüriyet. Bir de bilgisayar.
 – Birisini suçlamak gerekiyor! diyor, gülerек.
 – Pardon, benim suçum değil, bilgisayar kilitlendi.
 – Pardon, öğle molasındayım. Müdüriyete gidin.
 – Madem bordo yok, ben de siyah alırım. Pardon, beşlik buruşuk çıkmış. Bilgisayarın hatası...

– Şaşıracaksınız ama siyahları da çok satıyoruz.
 Para üstü olarak pırıl pırıl bozukluk veriyor.
 – İsterseniz bir ısırın, diyor gülerек. Belki çikolatadır.
 – Pardon, cumartesileri çikolatalı para vermiyoruz.
 – Müdüriyet, diyoruz birlikte, gülerек.
 – Müdüriyet kaçta işten çıkmaya izin veriyor?
 – Erkek arkadaşım var.
 – Ya... diyorum. Ya. Sesimdeki kahkaha yok oluyor.
 – Bence artık gitsen iyi olur, diyor soğukça.
 Aynı tür korku değil onunki, güven yetersizliğinden kaynaklanan kırgınlık. Bir süre müşterilere dostça davranmaz.
 – Özür dilerim, diyorum. Özür dilerim. Çok iyisin. Sandım ki...

– Lütfen gidin. Lütfen.

Etrafta yöneticilerden biri var mı diye bakmıyor, sadece tezgâha eğiyor başını, bordo, gri ve siyah tişörtlere bakıyor.

16

Gece saat 1.30, uyuyamıyorum. Geri dönüşüm için kâğıt toplanan bidonların yanındaki telefon kulübelerinden birine giriyorum. Bu saatte bile sokakta orada burada dolaşan insanlar var. Numarayı çeviriyorum.

– Alo? diyor hafif İrlanda aksanlı, tatlı sesli bir kadın.
 – Alo. Tricia'yla görüşebilir miyim?
 – Burası Tricia'nın numarası. Yardımcı olabilir miyim?
 – Şey, ben... telefon kulübesinde kartınızı gördüm, yani Tricia'nın kartı ve serbest mi diye sormak istedim... yani, önümüzdeki yarım saat içinde uygun mu?

– Evet tatlım uygun. Hayatım, sen nereden arıyorsun şimdi?

– Bayswater.

– Ah, çok yakın. Sana biraz Tricia'dan söz edeyim. İngiliz, uzun sarı saçlı, mavi gözlü, çok güzel bacakları var, temiz ve tüysüz, 90-60-90.

– Kaç yaşında ?

– Hı... yirmi altı.

– Şey, fiyatı ne, ne ödeyeceğim...

– Kırk ila yetmiş arası hayatım.

– Ya... Neler yapıyor...

– Önce masaj, sonra oral ve cinsel ilişki, diyor tatlı se-
siyle.

Biraz sustuktan sonra, “Adresinizi alabilir miyim ?” diye soruyorum.

– Tabi, hayatım, Carmarthen Sokağı yirmi iki numara, üçüncü kat. Aşağıdan zile basman yeterli.

– Şey, özür dilerim, bilmiyorum, size önce mi ödemem ge-
rekiyor ?

– Nasıl istersen aşkım, sesindeki gülümseme duyuluyor.
Tek üzerinde durduğum konu korunman.

– Tricia sen misin ?

– Evet, benim. Seni görmek için sabırsızlanıyorum, haya-
tım. Aradığın için sağ ol.

17

Hissetmediklerini hisseder gibi görünüyor. 35 yaş civa-
rında, çekici, deneyimli, tatlı biri. Aylardır içimde tuttuğum
her şey dışarı zorla çıkıyor. Ardından ağlamaya başlıyorum.
Beni dışarı sepetleyeceğine, bir fincan çay ikram ediyor.

– Birisini seviyorsun değil mi, hayatım ?

– Bilmiyorum.

– Bir şey anlatmak zorunda değilsin.

Ben de anlatmıyorum. O da konuşmuyor. Birlikte sakın
sakın çayımızı yudumluyoruz. Telefon çalıyor, bana, “Bir
duş alıp giyinmek ister misin hayatım ?” diye soruyor.

– Evet, evet. Bir duş almak isterim.

Pembe banyosundaki aynada yüzümü görüyorum, mus-

luğun üzerindeki rafta eski püskü bir oyuncak duruyor, banyonun kokusu mide bulandırıcı. Korkunç bir bulantı hissediyorum. Klozete gidip öğürmeye başlıyorum ama kusmuyorum. Duşta, her şey buharlaşsın diye derimi kaynatıyorum.

Giyiniyorum. Teşekkür mırıldanıp ayrılmak üzere kapıya gidiyorum.

– Tatlım, paramı ödemeyi unuttun.

İstediği parayı verip hoşça kal diyorum. Yüreğim acıyor, yüreğim yanıyor. Bir saattir yaşayan ben miydim ?

– Sakın numaramı kaybetme tatlım. Tekrar bekliyorum, diyerek merdivenlerin ışığını yakıyor.

18

Günlerimi menajerlik servisinin ayarladığı işlerle dolduruyorum: reklam şirketleri için şarkı, film müzikleri. Wembley'de kayıt stüdyosunda oturup satranç bulmacaları çözüyorum ya da gazete okuyorum. Etraftakiler Maggiore haberini duymuş ama beni rahat bırakıyorlar. Bir keresinde birisinin Julia Hansen'den bahsettiğini duyuyorum, akort sesleri arasında sözlerinin gerisi kayboluyor.

Wigmore Hall'dan Lucy arayıp, Julia'nın 30 aralıktaki resitali için bilet ayırdığını söylüyor. Yoksa iki bilet mi istiyordum, hatırlayamıyor. Teşekkür edip, şehir dışında olacağım için konsere gidemeyeceğimi söylüyorum. Başka birisine satmasını söylüyorum.

– Ya ? Nereye gidiyorsun ?

– Bilmiyorum... Rochdale'e belki, Noel tatili için.

– Maggiore'den ayrıldığına çok üzüldüm.

– Ne yapacaksın ? Arada bir değişiklik herkese iyi gelir.

– Umarım seni rahatsız etmedim Michael.

– Hayır, hayır, hiç değil. Hiç değil.

Telefonu kapatıyor, depo yine dolmaya başlıyor. Halbuki bu sabah boşaltılmıştı. içinde tozlanan bir sürü eşya duruyor: porselen kurbağa, doldurulmuş kakım. Kendimi 7 numaralı otobüste buluyorum.

British Museum arkasında küçük bir fotoğraf bölümü var. Resmin iki kopyasını yaptırıyorum, biri benim diğeriye ona gönderilmek üzere. Canımın istediği gibi kakımı incelemek istiyorum. Aldığım zevki, hevesi onunla paylaşmalıyım.

Baskı odasında çalışan nazik kadın, Aziz Augustine'in ayakları dibinde duran notaların kopyasını çıkartıyor, biri dinî, diğeri dindışı iki eser. Sessiz odanın içinde müziği duyana kadar notalara bakıyorum. Canımın istediği gibi orkestrasyonunu yapıyorum: yaylılar, tahta nefesliler, vokal, arpler.

Son günlerde gelen postanın yarısını açmıyorum. Taşlara dokunmaya izin verilmeyen Holland Park'tan da uzak duruyorum. Mnozil'de bile yönetim değişmişti, ben temize çıktım, ıslah edildim. Her şey geçer, sonunda her şey toprağa döner.

Rüyamda Carl'ı gördüm. Köpek maması reklamı için çalıştığım eseri dinliyordu. Başını kendinden geçercesine geriye atıyor. "Tut bunu, düşürme" diyor. "Hep tut. Çalışın asla bende hoşnutsuzluk yaratmadı, şimdi de gözlerimi yaşartıyor. Fakat Bach'ı tercih ederim, bilirsin."

– Öznel bir karar, diyorum. Ama istersen sana biraz çalayım.

Sinirleniyor. "Buna Bach değil, *Bächlein*² derler" diye kükrüyor. "Bana Johann Sebastian çal."

– Bay Profesör, parmaklarıma altına girmiyor Bach. Julia McNicholl onu benden çaldı.

Carl'a felç iniyor sanki. "Buna dayanamam. Dayanamam. Seni sınıfımdan atanm. Mektubuma da kötü yanıt verdin. Çok yanıltı yaptığın, çok yanlış. Hemen Viyana'dan ayrılacaksın... lağımdan akıp gitmen gerekiyor."

– Bir daha Viyana'dan hiç ayrılmayacağım...

– Peki öyleyse, diyor üzgün, peki öyleyse, ölmek üzere olan bu adamın son arzusunu reddet. Haydi köpek maması ariasını tekrar çal. Bu sefer daha az duygu koy. Bestecinin maksadına saygı duymalısın.

– Nasıl isterseniz, Bay Profesör, diye yanıtlıyorum. Ama benden önce ölmeye neden bu kadar gayret ediyorsunuz?

2 Alm. Bach, "dere" Bächlein ise "derecik" anlamına geliyor. (ç.n.)

19

Kapı çalıyor. Rochdale'den bir mektup geliyor.

Açmadan, mutfak tezgâhının üzerine bırakıyorum. Mandalinalar küflenmiş. Çanağı temizlemem gerek.

Hep böyle mi olur ? Hâkimin karşısında hüküm giymeyi beklerken, bir an ikinci sırada oturan kadının koyu mor rujunun yayıldığı dikkatini çeker.

Vasiyetini yerine getirmek için yazdılar. Lütfen bir gün daha bekleyin. Hiçbir isteğinize karşı çıkmayacağım. Çocuk uyuyor. Zaten uykusu bitince kendiliğinden uyanacak.

Seni çalıp öyle mi geri vermeliyim ? Yoksa hiç çalmadan mı vermeliyim, böylece ayrılığımızın kendine has sesleri olmaz, Bach başka yitirdiklerimle birleşmez: Mozart, Schubert, bunlar bana yaşam veriyor.

Onu çalmayacaksam, ne çalacağım, burada çalmayacaksam, nerede ? Tricia'da *Tea for Two* ? Yorgun, yaşlı hocam için köpek maması aryası mı ? Benden uzaklaşan dostlarımla titremeyen gam mı ? Dağılan ruhumun anısına *Yükselen Tarlakuşu* mu ?

Dışarı çıkartıp, akordunu yapıyorum, stüdyomun kapısını kapatıyorum. Karanlıkta çalışıyorum, ne çaldığımı bilmiyorum. Bir çeşit potpuri, daha önce hiç çalmadığım bir doğaçlama, benim yüreğimden çok, sanki onun yüreğinden çıkıyor. Bu bir ağıt, ama çoktan terk edildiğimi hissediyorum, ağıt benim için değil.

Şimdi de Vivaldi largoya geçti, mucizevi günde, onun kilişesinde çalmıştım bunu. Ben onu, o da beni çalışıyor, stüdyonun karanlığında tekrar duyamayacağımı biliyorum, artık bırakma zamanı ve bundan sonraki yaşamında, iki yüz yetmiş yıl daha yaşasın, daha çok, daha da çok, onun sahibi olacak insanlar tarafından değeri bilinsin ve sevilsin diye tahtaların koruyucu tanrılarına yalvarıyorum.

O halde elveda dostum, sevgili kemanım. Sözcüklerin anlatabileceğinden daha çok sevdim seni. İkimiz bir bütündük, ancak şimdi ayrılıp, bir daha ortak sesimizi duyamayacağız. Birlikte çıkardığımız sesi ve parmaklarımı sakın unutma. Seni bir daha işitemesem de, hiç unutmayacağım.

20

"Bay Holme,

Kuşkusuz, rahmetli Sayın John Fromby'nin eşi Cecilia Formby'nin ölüm haberi size ulaşmıştır. Merhumenin yakın dostu olduğunuzu biliyorum, bu yüzden size en içten duygularımıla başsağlığı diliyorum.

Avukatlık şirketimiz - Varms & Lunn - uzun yıllardır Bayan Formby'nin hukuk işleriyle ilgileniyordu.

Bayan Formby'nin vasiyeti ve diğer dokümanlar emane-ten durduğu Bölge Veraset Kayıt Bürosu'ndan on gün kadar önce çıktı. Yürürlüğe girmeyi bekliyor.

Vasiyetine Bayan Formby'nin talimatı üzerine bir ekleme yapıldı ve ölümünden bir hafta önce kendisi tarafından imzalandı. Bu eklemeye göre, eski İtalyan kemanı (Carlo Tonnini, 1727) vergiden muaf olarak size bırakıldı.

Bildiğim kadarıyla, keman şu anda zaten sizde. Malvarlığı resmen bölüştürülüp, kemanın size teslim edildiği belgelenene kadar sizde kalmasında bir mahzur görünmemektedir.

Bayan Formby öleli birkaç hafta geçtiği halde vasiyetindeki yeni maddelerden sizi haberdar etmekte oldukça geç kaldık. Bunda başlıca neden, Bayan Formby'nin ek vasiyetinde eski bir adres vermiş olması ve bu yoldan sizi bulmakta zorluk çekmemiz oldu.

İlişikte Bayan Formby'nin size yazdığı mektubu gönderiyorum. Ölümünden hemen önceki günlerde fiziksel gücünü tamamen yitirmişti ama zihni yerinde, düşünceleri de son derece berraktı. Bu mektubu hastanede yazdırdı. Konuşması anlaşılmasız olduğu için bana yazdırdıklarında hata olmasının için, ona geri okudum. Daha sonra daktiloya çektiirdiğim kopyayı imzaladı.

Bu gelişmeler konusunda herhangi bir sorunuz olursa ya da konuyla ilgili başka aklınıza takılanlar, umarım hiç çekinmeden bizi ararsınız, size yardım etmekten mutluluk duyarız.

Saygılarımlarımla.

Keith Varms.

Ekte: Bayan Formby'nin Michael Holme'e mektubu."

21

"Çok Sevgili Michael,

Kemanla ilgili kararsızlığımla son bir yıldır sana fazla üzüntü yaşattığımın farkındayım, çok özür dilerim. Yılbaşında bu konuyu konuşurken gerginleştğini hissettim, buna rağmen hiçbir şekilde kararımı değiştirmem için bana baskı yapmaman ve her ne olursa kararımı kabul edeceğini göstermen çok onurlu bir davranıştı.

Altı yedi yaşından beri çok yakın dostum oldun, iyi ve kötü günlerimizde birbirimize destek olduk. Senin yaşayacağın iyi günlerin çoğunlukta kalması için yapabileceğim tek şeyin bu olduğuna karar verdim. Zaten, bunca yıl sonra, kemanımın bir yabancının elinde kalmasını istemediğime karar verdim.

İmzamı bile doğru düzgün atamıyorum, kusura bakma. Korkarım ki artık, Vaughan Williams'ın tiz notalarını çalamayacağım.

Sana sevgimi yolluyorum, gerçi bu satırları okuduğunda artık 'ben' olmayacak, küllerim, inan ki buna seviniyorum, Blackstone Edge etrafında serpilmiş olacak.

Elveda, Sevgili Michael, Tanrı seni korusun.

Sevgiler,"
(okunmuyor)

22

Eğer varsa, beni değil, asıl sizi korusun Bayan Formby. Heyecandan gece hiç uyuyamadım. Bir türlü inanamıyorum, henüz rahatlamadım. Kemanımı kutusundan çıkartmıyorum bile. Doğru olamaz, ama doğru. Onu kaybetmiştim, tekrar buldum.

Sözcükleriniz bana yaşam verdi, ama uykumu da alıp götürdü. Park kapıları ilk ışıktaki açılıyor. Doğmakta olan güneşin koyu maviye çalan kurşunu ve mercan tonları su üstüne vuruyor. Batık bahçedeki çiçekler, çimenlerle birlikte kesilmiş. Küçük bir ördek su sıçratıyor, ıhlamur ağacının ince

dalları üzerinde kara bir kuş zıplıyor: o kadar. Tedirgin sevincimle yapayalnızım.

Size bu dünyadan haberlerim var, Bayan Formby. Dünya çıplaklaştıkça, görüntü netleşiyor. Birisi ağacın altına kırmızı mercimek atmış. Toplu yaşam ustası güvercinler kendi aralarında oynuyor. Soğuk, şişko karakargalar, hiç kıpırdamadan etraflarını seyrediyor.

Müziğe gelince, Round Pond üzerinde birkaç kazın sesi geliyor. Oldukça alçaktan uçup, ayaklarını suya indiriyor. Kuğular emniyet içinde, tüylerinin içine başlarını gömmüş uyuyor.

Ölüm yatağında düşüncelerini bile anlatamazken, fikrini değiştirip kemanı bana vermek nereden aklına geldi? Bana geri verdiğin sadece keman mı, yoksa bütün dünyadan bir ders mi çıkartmam gerekiyor?

23

Sinirini bastırmaya çalışan telefondaki ses oldukça kaba.

– Michael Holme?

– Evet.

– Ben Cedric Glover. Geçen Noel’de teyzemin evinde karşılaştığımız... Bayan Formby... ben onun yeğeniyim.

– Ha, evet. Hatırladım. Bay Glover, teyzenizin ölümüne çok üzüldüm...

– Öyle mi? İstedığınızı elde ettiğimize göre, pek üzüldüğünüzü sanmıyorum.

– Ama...

– Teyzem yaşlı bir kadındı, son günlerinde aklı pek yerinde değildi. Onu yönlendirmek fazla kolay olmuştur.

– Fakat, hastalığından haberim bile olmamıştı, ziyaretine de ne yazık ki gidemedim.

– Her neyse, birileri gitmiş. Aslında karım hiç yanından ayrılmamıştı, bir evlat gibi ona bakıyordu, bu yüzden avukatına nasıl haber verip yanına çağırttı ve o nankör eki yazdırdı bilemiyorum. Bu tip kurnazlıkları çok yapardı.

– Benimle bir ilgisi yok. Numaramı nereden buldunuz?

– Gerçekten, kızlarımı iyi bir eğitimden mahrum edebileceğinizi mi sanıyorsunuz? Teyzemin bunu yapmak istediğine nasıl inanırsınız?

– Hayır, ben...

– Yapacağınız en iyi iş, yasal işlemlere kalkışmadan, hemen kemanı ailemize iade etmek, aksi takdirde mahkemeye başvurmayı düşünüyorum.

– Lütfen Bay Glover, teyzenizi çok severdim. Ailenizle aramda tatsızlık olsun istemem...

– O halde tavsiyem, size ait olmayan bir şeye bencilce ya da alay edercesine sahip çıkmaya kalkışmamanız, bu ne ahlaka ne de hukuka sığar. Son günlerinde bunadığı kesin, en olmayacak şeylere evet demiş.

– Bay Glover, ben hiçbir şey önermedim. O kadar hasta olduğunu bile bilmiyordum. Bana nazik ve içten bir mektup yazmış. Yazdığı sözlerin doğruluğuna inanmak isterim.

– Evet, eminim istersiniz. Mektubu imzalamış mı?

– Evet.

– Eklemenin altına attığı imzaya biraz benziyorsa, o da hiç okunamıyordur, bastığınız tahtanın ne denli çürük olduğunu siz de fark ediyorsunuzdur. Akli hiç çalışmayan küçük bir çocuğun karalamasından beter. Kafası sulanmış olsa adresiniz olarak bir otoparkı verir miydi? Otopark!

– Lütfen Bay Glover, böyle konuşmayın. O benim yakın dostumdu. Bana bıraktığı bir şeyi nasıl size verebilirim?

– Size bıraktığı? Bana bıraktı mı dediniz? Sanırım büyük bir yanlış anlaşma var ortada. Akli başındayken size bir şey bırakmayı düşünmüyordu. Kemanın satışından sağlanacak parayı bana ve kızlarıma devretmeyi düşünüyordu, bunu size de söylediğini gayet iyi biliyorum. Ben anlayışlı biriyim Bay Holme. Teyzemin davranışlarını kabul edemiyorum ama onu affediyorum çünkü biliyorum ki son günlerinde beyni iyice sulanmıştı. Sizi uyarıyorum, benimle bir anlaşmaya oturmazsanız, çok yakında hem kemanı hem de mahkeme masrafları yüzünden büyük miktarda para kaybedeceksiniz.

Yüksekten attığını düşünsem de içimi korku kaplıyor. Öte yanda sefil, cahil kızları: gerçekten iyi eğitim almalarına engel mi oluyorum, doğal olarak onlara ait olması gerekeni zor-

la mı tutuyorum? Yayımı her kaldırdığımda ne hissederim?

– Öneriniz ne Bay Glover? diyorum yavaşça. Ne yapabili-
rim?

– Kemanın yarı hissesi üzerine bir hediye seneti hazırlat-
tım... imzanız gerekli. Satıldığında sağlanacak gelir aramız-
da eşit olarak bölüştürülecek.

– Bunu asla yapamam... Kemanımı satamam.

– Kemanım. Hayır, Formby'nin kemanı. Hemen de sahip
çıkılmışsınız bakıyorum.

– Keman. Onun kemanı. Ne isterseniz deyin. Kemanı se-
viorum. Bunu anlayabilir misiniz? Para için ondan vazge-
çemem.

Birkaç saniye sessiz durduktan sonra çok soğuk bir öf-
keyle, "Son bir önerim var, Bay Holme, gerçekten de son
öneri. Aileme kemanın değerinin yüzde kırkını ödeyin, mi-
rastan geri kalanlar sizde kalsın.

– Bay Glover, ben mirastan bir şey almadım.

– Aldınız, hem de çok şey aldınız. "Vergiden muaf" lafının
anlamını biliyor musunuz? Mal varlığının tamamı, buna ke-
manın da bedeli dahil, yüzde kırk veraset vergisine tabi tu-
tuluyor, siz ise vergi ödemek yükümlülüğünden kurtuluyor-
sunuz. Hiç, hiç vergi ödemeden! Yani, biz, sizin için vergini-
zi de ödemek zorunda bırakıyoruz. Vergi parasını ödemek
sizin yasal ve ahlakî göreviniz. Teyzemin, size maddî para
yardımı yapmamızı isteyeceğini hiç aklınız alıyor mu, her-
hangi bir mahkemenin de buna inanacağını sanıyor musu-
nuz?

– Bilmiyorum... Neye inanacağımı hiç bilmiyorum. Bu ko-
nuları hiç bilmem.

– Tavsiyem biraz düşünmeniz, ama fazla zamanınız yok.
Sizi rahmetli teyzemin evinden arıyorum. Sizde telefon nu-
marası vardır. Yirmi dört saat içinde geri aramazsanız olayı
avukatların eline teslim edeceğim. Hoşça kalın Bay Holme.

Başımı ellerim arasına alıyorum. Kemanın durduğu ses
geçirmez odaya gitmiyorum. Bir süre sonra yatak odama gi-
dip tavanı seyrediyorum. Işık duvarda oyunlar yapıyor; bir
helikopter geçiyor. Uyku ötesinde bir yorgunluk hissediyo-
rum. Her nasılsa sonunda onu kaybedeceğim. Bayan
Formby beni seviyorsanız, ne yapmam gerektiğini gösterin.

24

Varms & Lunn'u arayıp Bay Varms'la konuşmak istediğimi söylüyorum, karşıma, tahmin ettiğiminden daha genizden gelen bir ses çıkıyor. Teşekkür edip mektubuna ne kadar şaşırdığımı söylüyorum.

– Bayan Formby şaşıracığınızı tahmin etmişti.

– Hastanede onu görmeye gittiniz. Nasıl çok acı çekiyor muydu... zorlanıyor muydu?

– Biraz. Fazla acı çektiğini sanmıyorum. Birinci inmeden sonra bir an önce evine gitmek istiyordu. Öldüğünde evdeydi... ya da belki evinden onu almaya giden ambulansın içindeydi. Çok ani olmuş.

– Sevindim.

– Evet, ama çok da acele gitmedi. Yapmak istediklerini planlayacak ve değiştirecek kadar zamanı oldu.

– Evet... anlıyorum. Bay Varms, bunu nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum. Biraz önce bir telefon aldım...

– Evet? Bay Varms'ın genizden gelen sesi obua gibi tiz çıkıyor.

– Yeğeni, Bay...

– Glover. Evet. Onunla tanıştım.

– Bana söylediklerine göre müzik aleti üzerinde hiçbir hakkım yokmuş. Bir sürü şey söyledi...

– Bay Holme, böyle bir davranışta bulunacağından kuşkulanıyordum, bu yüzden size yazdığım mektupta bazı şeyleri özellikle belirttim. Sizi temin ederim, arzuları ya da tehditlerinin elle tutulur yanı yok, bana da aynı şeylerden söz ettiğinde bunlarla dava açamayacağını kendisine bildirdim. Vasiyete itiraz etmeyi istiyor, fakat belgede olması gerektiği gibi iki bağımsız tanığın imzası bulunuyor, bunlardan biri Bayan Formby'nin doktoru. Bay Glover'a bu itirazın ne kadar pahalıya mal olacağını, teyzesinin vasiyetindeki diğer maddelere de sorgulama getireceğini ve mirasının tamamının eline geçmesinin gecikeceğini tanıklar ile benim, istekli olarak, itirazını reddedeceğimizi ve amacına ulaşmak için pek şansının olmadığını açıkladım. Bir de, şey, izniniz olmadan, Bayan Formby'nin size yazdığı notta, elbette ona mek-

tubu okutmadım, bu tamamen ikinizin arasında özel, kendi yazamadığı için aracı tarafından kaleme alınmış bir yazışmadır, Bayan Formby'nin isteklerini çok kesin bir dille ifade ettiğini söyledim.

– Bay Varms, bütün bunlardan hiç haberim olmadı. Çok nazıksınız...

– Hiç değil, emin olun, sadece Bayan Formby'nin avukatı olarak görevimi yerine getiriyorum. Başka söylemek istediğiniz bir şey var mıydı?

– Glover, en azından vergiyi ödemem gerektiğini söyledi. Bunun yasal ve ahlaki sorumluluğum olduğunu...

– Bay Holme, öyle bir yasal sorumluluğunuz yok. Elbette size ahlaki sorumluluktan söz edecek değilim, fakat şunu söylemeliyim ki, söz ettiğimiz malvarlığı hiçbir anlamda küçük değildi. Vergiden muaf ya da değil, Bay Glover yüklü bir para elde edecek; kendinden emin konuşmalarından anladığım kadıyla, kendisi de pek yoksul sayılmaz.

Gülmeye başlıyorum, Bay Varms da bana katılıyor.

– Bay Glover'ı pek sevmediğiniz anlaşıyor.

– Velinimetinden önem vermeden söz etti, hoş bir davranış değil.

– Umarım size karşı kabalık etmemiştir.

– İlk karşılaşmamızdan sonra aşırı nazik davrandı. Tehditleri boş çıkan insanlarda çok kereler karşılaştığım gibi yaltaklandığını söyleyebilirim. Ah, size söylemem gereken bir şey daha var. Bayan Formby'nin amacı size kemanın yüzde elli ya da altmışını vermek değildi. Çok zeki bir kadındı, borç altına girdiğiniz takdirde amacına ulaşmış olmayacaktı, amacı, açık sözlülüğümü affedin, amacı size mutluluk vermektir, endişelendirmek değil. Ben de sizden telefon bekliyordum Bay Holme, fakat umarım neden sizi bu konularda uyaramadığımı anlıyorsunuzdur. Söylediklerini yapmaya kalkışırsa, elbette ben yasal olarak size yardımcı olamam ama memnuniyetle tanıdık bir avukatlık firmasıyla bağlantı kurmanızı sağlarım. Ancak, gerekli olacağını sanmıyorum. Kızgın saldırıların kesin bir yanıt aldığı anda biteceğini düşünüyorum. Bayan Formby vasiyetine ekleme yaparken kararlıydı ve her kelimesini anladı. Umarım kemanınızı zevkle çalarsınız.

- Teşekkür ederim, Bay Varms. Ne diyeceğimi bilmiyorum. Çok teşekkür ederim.
- Bir şey değil.
- Müzikten hoşlanırsınız mı Bay Varms ? Bunu neden sorduğumu bilmiyorum.
- Evet, severim. Bay Varms aniden bu konuşmanın bir an önce bitmesini arzular gibi sabırsız. Şey, başka bir şey var mıydı ? diyor.
- Hayır, yok. Tekrar teşekkürler.
- Hoşça kalın, Bay Holme.

25

“Bayan Formby,

Öldüğünüzün ve bunu okuyamayacağınızın farkındayım. Keşke hastalığınızdan haberim olsaydı.

Hayatım, perişanlık doğrultusunda gidiyor. Beni unutmadığınız ve ziyaretinize gelmediğim halde sizi hiç unutmadığımı düşündüğünüz için teşekkür ederim.

Her sene aynı zamanda Blackstone Edge'e gideceğim. Kuzeye her gelişimde yanımda kemanımı da getireceğim.

Onu nereden ya da kimden aldığınızı size hiç sormadım. Bu öykü sizinle birlikte sona erdi.

Sizin için yaptığım küçük şeyler de böylece son buldu, ama sizin davranışınız, ta ben de gidene kadar burada kalacak.

Ölüme yaklaştığımda umarım sizin hatıranız onu kimlerin eline bırakacağım konusunda beni aydınlatır.

Dostunuz ve kemanınız size teşekkür ediyor, ruhumuz ve ses kafesimizden.”

26

Soğuk ter içinde geceyarısı uyanıyorum, nabzım kulakların içinde atıyor.

Düş gördüm. Bir metro istasyonundaydım, Holborn'du

sanırım. Yürüyen merdivenlerin aşağısında elimde Tononi'yle ayakta duruyordum. İnen merdivenlerde birtakım yabancılar, arada bir tanıdık yüzler gördüm, herkes ikişer ikişer iniyordu. Billy'nin oğlu Jango Bayan Formby'nin elinden tutmuştu. Şapkamın içine bozuk para atıp Jango'yla konuşmaya devam etti. Carl'ın da orada olacağını önceden biliyorum, geliyor, öğrencisi Virginie'yle birlikte. Başıyla selam verip mavi dudakları arasından bir şey söylüyor. Virginie mutlu görünüyordu, konuşmadan geçip gitti.

Uzun uzun açık teller üzerinde yay çekiordum. Bir beşlik çaldıktan sonra diğerine geçtim. Julia'nın annesi başında papanın üç katlı tacı, sol kolunun altında Carpaccio'nun küçük köpeği aşağı iniyor, Holland Park'taki kadın polise kelepçelenmiş. Karantina yasalarını mı çiğnedi acaba? Geçit töreni olduğunun farkındayım, istediğimde kesebilirim. Rüyanın içindeyim.

Çiftler geçtikçe, endişelenmeye başladım. Umut ile umutsuzluk arasında yıkılıyordum, Julia'yı göreceğimi hissediyordum ama yanında kim olacağını bilemiyordum. Fakat merdivenlerden inen eskiden tanıdığım onca önemsiz kuzen, matematik öğretmeni, orkestra arkadaşı arasında bir türlü onu göremiyordum, gittikçe yüreğim dayanamıyordu.

Onu bulmak için yukarı çıkan merdivenlere bindim. Üste gelince merdiven durdu, aşağı inmeye başladı. İndikçe merdivenin gövdesi gittikçe daralmaya, etraf kararmaya başladı, yapayalnızdım. Kemanım dışında herkes kaybolmuştu. hâlâ hiç durmadan çalışıordum, geride sessizlik vardı. Merdiven yerin altına iniyordu, daha önce durduğu yerden çok daha aşağılara inmişti; durduramıyordum. Artık sakin açık teller yerine, korkunç, anlaşılmas bir müzik çalışıordum, sonradan bunun *Füg Sanatı*'nın tek başıma çaldığım bölümü olduğunu anladım.

Bağırarak istedim, boğuluyordum. Sürekli iniyordum, merdivenin pençeleri beni bırakmıyordu. Bir cadının lanetli süpürgesi gibi keman kendi başına çalıp duruyordu, gerçek sokaktan gelen bir araba alarminin sesi düşün çatlaklarından içeri sızmış olmasa, gecenin kara sonsuzluğu içine sonsuza dek inecektim.

27

Fazla dramatize etme. Kaybettiğin bir uzuv değil, sadece aşk. Hassaslaşma, incelme ya da kopma noktasına ne zaman gelecek ? Hayatını kazanmana engel olmayacak. Kemanın bunlara değer mi ? Kaybettiklerinin mutluluklarını düşünmelisin. "Tanrı aşkına Michael, onu yeterince incitmedin mi ?"

Zihnün sakin kaldığı müddetçe bırak bedenini dolaşsın. Yüzmeye git. Hayır, artık onun gibi oldum, kalabalığa dayanamıyorum. Gerçi orkestraya fazla kemancı gerektiği zaman pekâlâ gidip aralarına karşıyorsun, değil mi ? Yürüyüşe ne dersin ? Yürüyebileceğin her yere yürü. Gidecek yerin yoksa etrafta dolaş.

Sabahın beşinde, Londra kışı, Venedik gündoğumuna benzemiyor. Gecenin sürükledikleriyle sabahın ite kaka sürüklediği sokakta karşılaşıyorlar. Arkamda birinin ayak seslerini duyuyorum ama başımı çevirip bakmıyorum, sonunda sesler uzaklaşıyor.

Öğrencilerini yeniden düşün. Düşünüyorum. Derslerden önce, ders boyunca ve derslerin ardından uzun saatler düşünüyorum: Elizabeth'in bilek hareketleri, Jamie'nin arpejleri, Clive'in eser çözme yeteneği. Sabırsız davranmaya hiç niyetli değilim.

– Michael, o güzel hanımı bir daha göremeyecek miyim ? diye soruyor piç kurusu. Son zamanlarda nedendir bilmez, kemani sevmeye başladı. Jessica mıydı adı, evet, ya gördün mü adını bile hatırlıyorum.

– Buraya her gün gelmiyor, Jamie.

– Bir dahaki derse bunu hazırlamam şart mı ?

– Evet, diyorum, Carl'i düşünerek. Şart.

Gülümsüyorum. Bana sürpriz yapıp, o da gülümsüyor.

Çalışmadığım gecelerde kitap okuyorum, çünkü dörtlü için hazırlamam gereken bir şey yok. Farklı bir yaşam, kuzeye bakan pencerelerin yaşamı. Işık kendi halinde, yakmadan ısıtıyor.

Öğrencilik yıllarımdan, en az yirmi yıl öncesinden hatırladığım şu dizeler çıktı karşıma:

*“Her ikisi de bir daha asla bulamadı,
 Acı çeken yüreklerini kurtaracak-
 Yaraları belli, uzak durdular birbirlerinden
 Parçalanarak ayrılmış iki dağ gibi,
 Aralarında acımasız deniz.
 Ancak bir zamanların acı yaralarını
 Ne sıcak ne soğuk ne de fırtına
 Asla örtemeyecek, biliyorum.”*

Bir daha Tricia'ya gitmiyorum. Cinsiyetsiz sükûnet: tercihim bu yönde.

28

Yunan Kilisesi yanındaki ağaçlar, yaprak dökmeyen türden. Virginie bu ağaçlara “inatçı” derdi.

Archangel Court çocukları, asansörün tüm düğmelerine basmış. Kıkırdayarak azarlamamı beklediler ama acelem olduğunu anlayınca oradan sıvışıp gittiler.

Etienne'de çalışan kız tüm cesaretini toplayıp, neden hep yedi *croissant*³ aldığımı soruyor, sonra da asla dondurmam gerektiğini açıklıyor.

Rob, çarşamba günü sayısal loto çekilişinden on sterlin kazanmış; kazandığı parayla yine loto oynamış.

Bayan Goetz, çalışmadığım bir cumartesi akşamı onunla birlikte evsizlere yardım etmeye gitmemi teklif ediyor.

Queensway'de yolda Suyılanı Dave'yle karşılaşıyorum. “Hey, Mike, nerelere kayboldun?”

Kaybolmadım. Buradayım, dünyayı ve olaylarını izliyorum.

Bir sabah telefon çalıyor.

– Michael Holme?

– Buyrun.

– Fisher. Justin Fisher.

Bu isim... bu ses... evet, yapışkan hayranımız!

³ Ay şeklinde bir ekmek türü. (ç.n.)

– Dün çok kötüydü, diye dalıyor konuşmaya. Umutsuz bir vaka! Bunu onlara söylemenin ne yararı var? Boccherini'yi aşırı sert çaldılar. Ama sizi onlar kovmamış. Genç bir kadın çalıyor yerinize... sizden sonra iyi bir yama olmamış... hiç olmamış... Güzel bir suflenin üzerine, yağlı et gibi oturuyor insanın midesine. Yok, yok, yok hiç olmamış. Sanata haksızlık ediyorsunuz. Zamanınızın çoğunu Camerata Anglica'yla geçirdiğinizi söylediler. Aman Tanrım... adı bile berbat, yarısı İtalyanca, yarısı Latince!

– Bay Fisher...

– Dün gece İmparator Dörtlüsü'nde, hiç durmadan akort yapıp durdular, tüm hevesim kaçtı. Elbette henüz alışma dönemindeler. Elin ya da yüreğin sakatlırsa nasıl çalarsın? Geçenlerde biriyle konuşuyordum da, tanıştığınızı söyledi. Onu kendi haline bırak dedi: dörtlüler, kemancıları, kemanlar ise hepsinden daha uzun ömürlüdür. Çok alaycı. Ama artık dünya böyle oldu. Hep şunu düşünüyordum: görünüşte ciddi ama altında deli mi? Ya da aksi? Her neyse söyledikleri pek akıllıca değildi. Ben de telefon rehberine bakayım dedim. Sizi tutuyorsam söyleyin, belki işiniz vardır? Esniyor musunuz?

– Hayır, sadece ben...

– Neyse, söyleyeceklerim bu kadar, diye sözümü kesiyor. Değerli zamanınızı daha fazla almayayım. Bir dahaki sefere o yağ yığınının yerinde sizi görmezsem, Maggiore tapınağına mum yakmaya devam edeceğimi hiç sanmıyorum. Geri dönün ve çalın. Hoşça kalın.

29

Kimsesiz kalalı o kadar çok zaman geçti mi? Saniyeler, saatler, aylar. En son onu gördüğümde beri tam bir yıl geçti. Aralık geldi. Yürüyüşe çıktığımda yapraksız mevsim daha az dikkatimi çekiyor. Archangel Court'un lobisinde Bayan Goetz Noel ağacını süslüyor. Hansen ağacının süslerini kim takıyor? O mu, kocası mı? Yoksa Luke'le birlikte üçü mü?

Nicholas Spare'in Noel partisine davet ediliyorum, kabul

ettiğime kendim de şaşıyorum. Canım isterse erken kalkarım. Diğerleri nasıl olsa çağrılmamıştır. Piers davet edilmiştir. Kekler, zevksiz Noel şarkıları ve fazla tanımadığım insanların birlikteliği, Kuzey'e yola çıkmadan önce tam bana göre. Bu yalan değil: eskiden kendimi cezalandırdığım yerde artık bunu anlamsız buluyorum.

Hava olması gerektiği kadar soğuk değil. Birkaç saat keman çalıyorum. Konsantre olmamı sağlıyor, gevşeyip düşüncelerden arınıyorum. Bazı yüzler gözümün önüne geliyor: aralarında annem, Bayan Formby ve ilk keman hocam var.

Komşularımla lobide karşılaştığımda, yüzlerine bakıp, gülümseyen bu yüzlerin ardında çekilmiş kim bilir ne kadar acı var diye düşünüyorum. Belki şu acılı ifadenin ardında da mutluluk vardır. Neden herkesin farklı bir ifadesi var? Zoraki bir gülücük kalplerini sertleştirir mi?

30

Nicholas Spare, Piers'i affetmiş görünüyor, yoksa bu karnavalın içinde ne işi var? Anladığım kadarıyla, Piers da Nicholas'ın antialabalık kabalığını affetmiş.

Bu sene, kırmızı meyve kokteyli yerine beyaz şarap ikram ediliyor. Piers şimdiden sudan çıkmış balık gibi. Ben daha ne söyleyeceğimi düşünürken, odayı bir anda kat edip beni duvara yapııştırıyor.

– Michael !

– Sevgili çocuk ! diye utanarak mırıldanıyorum.

– Haydi. haydi. ev sahibimizle alay etme bakayım. Bu yıl çok içine kapalı, eskisi gibi saldırgan değil.

– Ya, neden ?

– Bir sevgili bulamıyor, yüzüne bakan yok.

– Ah, bu çok ciddi, diyorum. Peki, sen nasılsın ? Hepiniz nasılsınız ?

– Geri dön Michael.

Şarabımdan koca bir yudum alıyorum.

– Tamam, tamam. Başka bir şey söylemeyeceğim. Nasılsın? Ne yapıyorsun ? Aylardır hiç haber alamadık. Yaşıyor

musun, ölü müsün, bilen yok. Neden saklanıyorsun ? Müzik haricinde görüşemez miyiz ? Helen'in morali bozuk. Seni çok özlüyor. Hepimiz özlüyoruz. Bıraktığı mesajları yanıtlamadığın için seni aramayacakmış artık. Anlatsana biraz.

– Önce iyi haberi mi yoksa kötü haberi mi duymak ister-sin ?

– İyi haberi. Kötü haberi bir dahaki karşılaşmamıza bira-kalım.

– Keman buldum kendime.

– Ah, harika. Ne yapımı ?

– Tononi.

– Carlo ?

– Evet.

– Senin eskisi de öyle değil miydi ?

– Evet, çünkü aynı keman.

– Satın aldığını mı söylemek istiyorsun ? Nasıl ödeyebildin ?

– Kemanı bana verdiler, Piers.

– Kim verdi ? Nasıl ? Yorkshire'daki kocakarı mı ?

– Onun hakkında böyle konuşma.

– Pardon. Pardon. Piers iki kolunu havaya kaldırıncı gömleğinin önüne biraz şarap dökülüyor.

– Öldü. Vasiyetinde bana bıraktı.

– Siktir ! Benim dışımda herkese miras kalıyor. Yo, kusu-ra bakma, o anlamda söylemedim. Senin için çok sevindim. Gerçekten. Haydi, yaşlı kocakarılarla. Hepsi bir an önce ölüp paralarını beş parasız açlıktan ölen kemancılara bıraksınlar. Kadehini kaldırıyor.

Gülüyorum ve ihanet ettiğimi bilerek kadehimi kaldırıyorum.

– Aslında şikâyet etmemeliyim. Ben de keman aldım. En azından aldığımı sanıyorum.

– Ne yapımı ?

– Eberle. Harika bir keman.

Gülümsüyorum. “Tebrikler Piers. Denton’da geçirdiğimiz gün kendimi çok kötü hissetmişim. Eberle Napoli’den-di, değil mi ? Yoksa Çek miydi ? Sanırım bir tane de Çek Eberle vardı.”

– Hiç bilmiyorum. Benimki Napoli yapımı.

– Bayan Formby, Lancashire’da yaşıyor... yaşardı... York-shire’da değil.

– Aman yanlış anlaşılmasın.

– Kesinlikle.

Piers gülüyor. “Görüyor musun ? Seninle konuşabiliyoruz. Mutlaka duymalısın Michael. Nefis bir tonu var, telleri son derece dengeli, sıcak ama berrak. Özellikle mi majör çaldığımda harika, inanabiliyor musun ? Çok garip ama Rogeri’nin tam tersi. Sanırım Rogeri benim için fazla titreşimli olacaktı. Özellikle Bach kaydı için.”

– Nereden aldın ? Satıcı mı, müzayede mi ?

– Hiçbiri. Garip bir öyküsü var. Aslına bakarsan bir dostumun şanssızlığından istifade ediyormuşum gibi geliyor. Luis, Luis’i hatırlıyorsun, değil mi ?

– Hayır.

– Ya ? diyor Piers, şaşırarak. Her neyse, Luis satmak zorunda kaldı, komisyonculara para ödemektense doğrudan almam için bana önerdi. Kemanın bedelini ödemek için çok yüklü bir kredi almış ve sonunda bir sürü nedenden dolayı taksitleri ödeyememiş. Son darbeyi de LSO’dan alınca, iyice yıkılmış.

– Ne olmuş ? Londra Senfoni Orkestrası ve hiç tanımadığım bir Luis’in sorunlarını konuştuğumuz için minnetle şükrediyorum, konu Bach kaydına gelsin istemiyorum.

– Bizim Luis, orkestra denemelerine katılıp oldukça başarılı olmuş, birinci kemanlarda dördüncü olarak denemeye almışlar. Orkestrayla ilk gerçek deneyimi, bir hafta boyunca Londra’da verecekleri konserler ardından Japonya turnesi olacakmış. Bu işe güvenip, iyi kazandığı işini de bırakmış. Zavallı salak, hayatı boyunca süren LSO aşkını pahalı ödemiş. Provalardan 24 saat önce yönetimden biri Luis’i arayıp başka birini aldıklarını ama isterse, söz verdikleri için, onu da Japonya’ya götüreceklerini söylemiş. Adamlar özür bile dilememiş, hiçbir şey.

– Nedenini söylemişler mi bari ? Kendime rağmen hikâye ilgimi çekti.

– Aslında iki kemancı aynı pozisyon için henüz denemedeymiş, yönetimde, Luis dışındaki ikisinden birini seçmek üzere bayağı “baskı” altındaymış. Piers elleriyle tırnak işaretlerini belirtiyor: bulanık kafasıyla tehlikeli bir hareket.

– Peki neden Luis’i denemeye almışlar ? diye soruyorum.

Neden turneye götürmeye kalkışmışlar ?

– Kim bilir ? Orkestra yönetimi sen ben gibi sıradan, canı sıkın, hayattan daha iyi şeyler bekleyip hayal kırıklığına uğramış müzisyenlerden oluşuyor.

– Madem para önemliydi, neden kafasının dikine gidip, turneye yine de katılmadı ?

– Aynı şeyi ben de sordum. Onun yerinde olsam ben giderdim. Her mesleğin çürük noktaları var, bazılarının başına çok daha kötü şeyler geliyor. Ama Luis, gururuna yedirememiş; minnacık çeyrek kemanını çalmaya başladığından beri sesine hayran olduğu orkestradan bir anda nefret etmek istemediğini söyledi. Belki de haklı. Belki hepimizin biraz daha gururu olsa bize böyle davranmaya cesaret edemezlerdi... Of, Tanrı bilir... En sevdiği fil tarafından bile olsa, kimse ezilmek istemez. Ayrıca tek sorun bu değildi, bu bardağı taşıran son damla oldu. Her neyse işte, Luis'e Eberle'yi çok sevdiğimi, isterse hemen alabileceğimi söyledim, altı ay içinde isterse geri vereceğimi de söyledim. Tüm asaletiyle bunu asla yapmayacağını geveledi ama konuşmasına izin vermedim, çenesini kapatmasını söyledim... eğer ona bu şansı vermeseydim kendimi açığöz gibi hissedecektim. Tabii, zavallıya altı ay sonra kemana fazla bağlanmış olacağımı istesem bile ayırlamayacağımı söyledim. Bağlanmak ! Helen gibi konuşmaya başladım.

– Piers, ne tip bir adamsın sen böyle, seni tanıdığımı sanırdım.

– Altı yıl evli kaldığım birisinin bunu söylemesi çok hoş.

– Şimdi boşanmış.

– Evet.

Ertelemelerin sonuna geldik. Konuşmadan olmayacak.

– Diğer eşlerim yeni ikinci kemanlarıyla nasıl bağlantı kurdular ? Elimden geldiğince ilgisizce sordum. Ne yapsam da ilgisiz kalamadığım açık, belki haksız olarak biraz soğuk bile çıktı sesim. Boşanma travması onlar için başka travmalar çağrıştırıyor: yeni birine kur yapma, nişanlılık evresi, zoraki evlilik.

Piers derin bir nefes alıyor. "Birkaç kişi denedik; çoğu kadın. Helen'in dengeyi korumak istediğini sanmıştım ama senin yerine bir erkek almamızı istemiyor. Bir keresinde bana

bağırды. Hugo'yla da ayrıldı; Tanrı'ya şükür. Hâlâ sinirleri çok gergin... Elbette kayıt yüzünden, denediğimiz kişilerin aynı zamanda mutlaka viyola da çalmaları gerekiyor."

– Peki ya Stratus ? Yan adım atıyorum, elimden bir şey gelmiyor.

– Kontratı ılık tutmaya karar verdiler; çok anlayışlı davrandılar, diyor Piers. *Füg Sanatı* deyince aklıma yalnız sen geliyorsun Michael. Hepimiz böyle düşünüyoruz. Sadece harika bir kemancı ve bizim bir parçamız olduğun için değil. Sen olmadan eseri nasıl bir araya getireceğimizi Tanrı bilir. Diğer herkes yedek. Hepsi iyi sayılır, bazıları iyiden de iyi, ama daha hiçbiriyle gam çalamadık.

Gözlerimin gerisinde yaşların battığını hissediyorum.

Biraz daha gereksiz hareket, biraz daha dökülen şarap. "Hey Michael, bir gecede seni iki kere üzmemek istemem."

Başka yerlere bakıyorum.

– Seni egoist orospu çocuğu, diyor Piers aniden.

Konuşmuyorum. Nasıl onları yüzüstü bırakabildim. *Füg Sanatı* ortaya çıkmazsa, Helen beni affedebilir mi ?

– Pozisyon hâlâ açık. Hâlâ açık. Kısa bir süre için. Dene-me ikinci kemanla daha uzun müddet birlikte çalamayız. Herkesi bekletemeyiz. Haksızlık olur.

– Hayır.

– Ocak ayının sonuna kadar karar vermek zorundayız.

– Evet. İyi...

– Michael bir şey sormak istiyorum, sorun *Füg Sanatı* mı? Yani, geri kalan eserleri çalabiliyorsun değil mi ?

– Bilmiyorum. Ne olduğunu ben de bilmiyorum. Keşke bilseydim. Sizinle geçirdiğim altı yılı hiçbir şeye değişmezdim. Seni burada görünce hemen gitmek istedim. Konudan kaçamayacağımızı biliyordum, ama şimdi konuştuğumuza göre, başka konuya geçebilir miyiz artık ? Lütfen Piers.

– Olur. Billy'nin oğlu birkaç hafta önce menenjit oldu.

– Ne ? Jango ? Menenjit ?

Piers başını sallıyor.

– Yo, hayır. İnanmıyorum. Nasıl iyi mi ?

– Dünyayla o kadar uzun zamandır ilişkini kestini ki, doğru olup olmadığını nereden biliyorsun ? Ama evet, doğru. Ve şimdi iyi. Bir gün iyiydi, ertesi gün aniden neredeyse ölüyor-

du. Billy ve Lydia hâlâ kendine gelememi. Fakat piç kurusu kusursuz sağlığına kavuştu... sanki hiçbir şey olmamış gibi.

– Piers buradan çıkmak istiyorum. Biraz temiz havada yürümem gerek. Noel şarkılarına katlanamayacağım.

– Kim katlanabilir !

– Egoist, benmerkezci herifin tekiyim.

– Egoist ? Neden egoist ? Piers tüm saflığıyla şaşırmış görünüyor. Sanki bir dakika önce aynı sözleri söyleyen o değildi.

– Nedenini bilmiyorum, diyorum. Yeterince trajik öykü dinledim. Billy nasıl ? Yani, Jango dışında demek istiyorum.

– Bayan Lincoln, olanların dışında, tiyatroyu sevdiniz mi ?

– Tamam, Piers, kes artık.

– Sonunda üzerimize bestesini yıktı.

– Ya. Eee ?

– Gerisini aramıza katılmadan öğrenemeyeceksin. Yoksa aramıza katıldığında öğreneceksin mi demeliydim ? Piers gözlerini üzerime dikmiş bakıyor. Belki bunu söylemekle hata ettim, kendi başına vazgeçirici neden oluyor.

Gülüyorum. "Ben... hepinizi çok özledim. Yapışkan hayranı bile özledim. Bir dahaki konseriniz nerede ? Yok, önümüzdeki konser olmaz... ayın otuzuna kadar Rochdale'e gidiyorum... ondan sonraki konser ne zaman ?

– 2 ocakta, Purcell Sahnesi. Ama otuzunda şeyin konseri...

– Evet.

– Dinlemeye gitmeyecek misin ?

– Hayır.

– Otuzunda Rochdale'de ne var ?

– Hiçbir şey.

– Sanırım altı yıl birini tanımak için yeterince uzun zaman değil. Yüzüme endişeyle bakıyor.

31

Rüzgâr kavakların içinden süzülüyor. Kuğular bana kızgın. Round Pond'un üst yüzeyinde donmuş buz parçaları arasında yüzyüyorlar, gökyüzü yaz günü gibi masmavi.

Rüzgâr buğulu, saydam buz levhalarını güney kıyısına

itiyor. Birbirleri üzerinden kavgasız kayarak akıyorlar. Cam gibi yedi katman rüzgârla birlikte üst üste oynuyor.

Hayır, yağlanmamış kapı gibi değil, daha çok yorgun kayık gibi. Fakat hayır, tam o da değil. Su yüzeyini göremeseydim, seslerinden yorumlayabilir miydim? Gıcırta, dalgalar, yer değiştirme, gevşeme, çatırtı, nefes alış... daha önce hiç duymadığım bir ses. Yumuşak, rahat, içten sesler.

İşitemediğini tam bu noktada öğrenmişim. Buzdan bir parça kopartıyorum; avucumda eriyor. Onunla kışın karşılaştım, kış gelmeden kaybettim.

O gün burada olmayacağım, ses dalgalarını duyacağım bir yerde olmak istemiyorum.

Buz parçaları gölün üstünü deri gibi kaplıyor, kuğular kış suyuna rağmen ağır ağır süzülüyor.

32

Bir kez daha Euston'dan Kuzey'e gidiyorum.

Yolculuğun büyük bölümünde uyuyorum. Nasıl olsa son durakta ineceğim.

Noel'e üç gün var, hava çok soğuk. Bir gün Manchester'da kalıp uğraklarımı gezmek istiyorum, gece arabayla Rochdale'e geçeceğim.

Notaları kütüphaneye iade ediyorum. Bastonuyla yolunu bulmaya çalışan kör bir adam yanımdan geçerken gözlerimi kapatıyorum.

Katedralde, ilahî söylenen yerdeki canavarların heykellerine dokunuyorum, pegasuslar, ejderhalar.

Bridgewater Konser Salonu'nun yakınındaki kocaman yuvarlak mihenktaşının yanında durup aşağıda akan kanalın havzasını seyre diyorum.

Neden Londra'da kalıyorum? Beni orada tutan ne var? Neden eve dönmüyorum?

Yüreğime yakın hiçbir şey yok Londra'da. Beni seven herkes ya öldü ya da çok yaşlı. Babam ve halam Rochdale'de. Üniversiteye gitmeden önce Manchester'daydım. Konuşmamda garip Lancaster aksanı sezilse de, kulaklarım ancak bura-

da rahatlıyor, doğruyu duyuyor; yabancı dillerin dönüp söyleyemediği “Bacup”, “Todmorden”da ben evimdeyim.

Manchester’da yaşasam ya da Leeds, hatta Sheffield’da, babamları daha sık görürdüm... her ay en az bir hafta sonunu onlarla geçirirdim, belki daha bile sık gelirdim, yılda bir iki kere belirsizlik dolu gelişlerimden kesinlikle daha sık olurdu. Londra’daki dairemi satıp burada daha ucuz bir ev alabilirim. Rochdale’in nesi var? Neden orada yaşamıyorum? Tüm etrafı ormanlarla kaplı, parkta dolaştığında yanına polis gelip, “Buradan geçme, şarkı söyleme, sevinç ya da acı çığlıkları atma, taşlara dokunma, tarlakuşlarını artakalan Noel kekiyle besleme” demiyor.

Olmaz, hayır, esnafıyla, kuru taştan yapılmış duvarları, Alman’a benzer kısa saçlarıyla, yüreği sökülmuş, klostrofobik dükkânları, çocukluğumun vahşice öldürüldüğü sokaklarıyla Rochdale olmaz. Çalışacağım yerden Rochdale’e gelip gitmek akıllıca olmaz.

Ne işi? Belki Hallé’de, ilk sihirli sesi duyduğum yerde? Belki eski okulumla bağlantılı öğretmenlik işi yapabilirim? Gezgin bir üçlü kuarım? Bir sefer kurmuştum, belki yine yapabilirim. Piyanist ve çellist kim olurdu araba? Asla çalışmayacağım bir tek eser var. Londra kemancı kaynıyor. Onca yürek acısı, onca koşuşturma arasında kimin seçileceği korkusu yatıyor. Serpentine’de yüzmüyorum artık, nefesim kısıyor. Artık orası evim değil, belki bir zamanlar olmuştu, bundan bile emin değilim.

Mihenктаşına sarılıyorum. Alnımı, yüzümü yaslıyorum. Hemen yanıt vermiyor. Çok yumuşak, soğuk, yüreği çok yaşlı. Üstüme kar yağıyor, kanalın yanlarında kar toplanıyor.

33

Çok sakın bir Noel. Arada sırada kar yağıyor. Zsa-Zsa bahçede bir zamanlar deştiği yerde yatıyor. Babamın düzensiz korkuları geliyor, ardından neşeleniyor. Beyaz kiralık arabamla alışverişe gittiğimde, hiç dostça olmayan bir ceza yiyorum. Joan Hala her zamanki muazzam yemeklerinden

yapmış. Yemekten sonra ondan bundan konuşuyoruz. Taşınmayı düşündüğümü söylüyorum.

Daha sonra, karın altında arabayla dolaşmaya çıkıyorum.

Mezarlık bembeyaz: mezarların üstü, mezartaşları, birkaç saat önce bırakılan çiçekler her şeyin üstünü kar kaplamış. Yönümü bulamıyorum, taşların yeri mi değiştirilmiş, yoksa kar mı beni yanıltıyor? İşte burada: Joan Hala'nın kocasının bir arkadaşının yaptığı devasa gri mezar taşı: "*Derin uykuya dalan Ada Holme'un değerli anısına.*" Altında tarihler ve daha da altında isim yazılması için bırakılmış boşluklar.

Annemin mezarının üstüne beyaz bir gül koyuyorum.

Kar bazı yolları kapatmış ama Blackstone Edge yolu açık. Bayan Formby'nin evinin önünden geçiyorum: üzerine satılık levhası konmuş.

Blackstone Edge'de ılık Noel keklerini yere, karların üstüne serpiştiriyorum. Koca kara kek parçaları eriyip ormanın kara toprağına karışacaklar. Tabii, tarlakuşları gideli aylar oluyor. Kar durdu, hava açıldı, manzara görünüyor. Ancak hâlâ ne bir kuş ne de bir karga görüyorum.

Arabadan kemanı alıyorum. *Yükselen Tarlakuşu*'ndan bir bölüm çalıyorum. Sonra en alt teli fa'ya akort ediyorum.

Ellerim üşümüyor, zihnim de rahat. Karanlık bir tünelde değilim, açık ormandayım. Onun için *Füg Sanatı*'nın bitmemiş füğünü çalıyorum. Kendi başına bir anlamı olmadığı kesin, fakat boşlukları o doldurabilir. Benim bölümüm bitene kadar çalıyorum, Helen'in çalacağı bölüm bitene kadar da bekliyorum.

34

Ayın otuzunda trenle Londra'ya dönüyorum. Gökyüzü açık, sadece birkaç garip bulut görünüyor. Tren Euston'a vardığında hava kararmıştı. Elimde çanta, bavul, hatta kemanım bile yok.

Doğrudan Wigmore Konser Salonu'na gidiyorum. Konser biletleri tükenmiş.

Gişedeki genç adam böyle bir eser için biletlerin tükenmesine şaşırdığını söylüyor. Başka bir etkenin rolü olduğunu sanıyor. "Sağır bir piyanistin konseri, anlıyorsunuz ya! Gelenlerin çoğu daha önce adını bile duymamış, sırf meraktan gelmişler. Ama işte gördüğünüz gibi haftalar öncesinden tüm biletler tükendi. Kusura bakmayın."

– İade olursa...

– Bazen oluyor, konsere bağlı. Şimdiden söz veremem. Kuyruğu görüyorsunuz.

– Kenarda ayırdığınız biletlerden yok mu hiç? Sponsor ya da özel davetliler için bir şey yok mu elinizde?

– Hayır, resmî olarak yok, bilet ayırma alışkanlığımız yok.

– Daha önce burada konser vermiştim. Ben... ben Maggiore Dörtlüsü üyelerinden biriyim.

– Elimden geleni yaparım.

Konserin başlamasına daha bir saat var. Kuyruktaki altıncı kişiyim. Konserin başlamasına on beş dakika kala sadece bir tek bilet iade edildi. Lobi birbirini selamlayan, gevezelik eden, gülüşerek program satın alan bir sürü insanla dolu, hepsi biletlerini önceden almış. Tekrar tekrar hep onun adını duyuyorum, tekrar tekrar "sağır", "sağır" diyorlar.

Paniklemeye başladım. Kuyruktan ayrılp dışarda beklemeye başlıyorum. Gece rüzgârlı ve soğuk. Ellerinde programla içeri girenlere ve dış merdivenlerden lokantaya inenlere, fazla biletleri var mı diye soruyorum.

Konserin başlamasına iki dakika kaldı. Uyarı zili iki kez çaldı... şimdi de üçüncüsü çalıyor.

– Ah, merhaba Michael, demek sen de geldin. Piers gelmeyeceğini...

– Ah, Billy, Billy... burada durmuş bekliyordum... ben... Billy... Jango'nun haberini duyunca neye uğradığımı şaşırdım.

– Evet, hepimizi çok korkuttu. Lydia konsere gelmek istiyordu ama sonunda onunla kalmaya karar verdi. Olaylardan en çok o etkilendi. Haydi içeri girelim.

– Lydia'nın bileti. Fazla biletin var mı? Billy?

– Hayır. Onun biletini birkaç gün önce iade ettim... ne yani, biletin yok mu?

– Hayır.

– Benimkini al.

– Billy...

– Konuşmayı kes. Al Michael, yoksa ikimiz de giremeyeceğiz. Yarım dakika sonra kapıları kapatacaklar. Lobi boşalmış bile. Benimle tartışma Michael. Al ve gir içeri. Git.

35

Balkonda, en ön sıradayım. Salonu uğultu kaplıyor. Aşağıda kalabalığın içinde başlara bakıyorum. Beşinci sırada bir oğlan çocuğu görüyorum, sanırım salondaki tek çocuk, yanında babası oturuyor.

Sahneye çıkıyor, onlara bakıp gülümsüyor. Bir an için, çok kısa bir an için, gözlerini endişeyle dinleyiciler üzerinde gezdiriyor, birini arar gibi, sonra piyanonun başına oturuyor.

Önünde nota olmadan çalıyor. Gözleri bazen ellerinde, bazen kapalı. Neler duyuyor, neler hayal ediyor bilmiyorum.

Çalışında hiçbir zorlama hissedilmiyor. Hayal edilemeyecek kadar güzel; berrak, hoş, merhametsiz, peşpeşe tümceler sıralıyor, peşpeşe tümceler yankılanıyor, bitmemiş, hiç bitmeyen *Füg Sanatı*. Eşit bir müzik.

Yağmur yağmaya başlıyor. Cam tavanda belli belirsiz sesleri duyuluyor.

On birinci kontrpuandan sonra ara var.

Şimdi kargaşa başlayacak: belirsiz düzende sıralanmış bölümler; fuayede dedikodu ve övgü sözleri... daha fazla dayanamayacağım.

Kalabalık lobide insanları iterek kendimi dışarı yağmurun altına atıyorum. Sokaklarda, parkın karanlığı içinde uzun süre yürüyorum. Yine Serpentine kenarında durur buluyorum kendimi. Yağmur, önceki gözyaşlarımı temizlemiş.

Müzik, böylesine güzel bir müzik, yeterince büyük bir armağan. Neden mutluluk ister ki insan, neden acı çekmemeyi umut eder? Yeterli olmalı, yeterince kutsanmış saymalı kendini, bir günden diğerine yaşamak ve bu müziği duymak yeterli olmalı... fazla değil, buna ruh dayanmaz... arada sırada...

Yazarın notu

Benim için müzik konuşmadan bile daha değerlidir. Müzik hakkında yazacağımın farkına varınca büyük bir endişe duydum. Ancak sonraları bu fikre kendimi alıştırabildim.

Dostlar ve tanımadıklarım bana bu eserde yardımcı oldular: drtllerde yaylı saz çalanlar, barok müzik yorumladıkları için farklı akor tekniklerini bilenler; piyanistler; müzisyenler, yorumcular ve besteciler; saz yapımcıları, tamircileri ve satıcıları; müziğin yaratılmasında veya yayılmasında rol oynayanlar, öğretiler, eleştirmenler, menajer, plak şirketi yöneticileri, konser salonu ve festival yöneticileri; yazdığım yerleri benden daha iyi tanıyan Londralılar, Rochdale'liler, Venedikliler, Viyanalılar; işitme engellilerin dünyasını anlayanlar, bilgi veren doktorlar, dudak okuma dersleri veren öğretilerim ve sınıfındakiler; sağırlığı yaşayanlar.

Karakterlerin dünyasından birçok insan benimle konuştu; bazıları buradaki karakterlerin ta kendisidir. Kitabın ilk kopyasını okuyup düzelten cömert dostlarım oldu, kendimi bu işi yaparken hiç düşünemiyorum, özellikle kendi yazdığım bir kitabı. Diğerleri de yaşamlarından bedensel olarak sesimle, grntmle yok olduğum için beni affettiler.

Kendimi tekrar etme riskini göze alarak özellikle üç müzisyene teşekkür etmek istiyorum, bir piyanist, bir vurma saz ve bir de yaylı saz yorumcusu, çok farklı biçimlerde bana yardımcı oldular, sadece hayal gücünün gtremeyeceği

yerlere götürdüler beni: daha önce duyduklarımızı, yanlış duyduklarımızı, yarım duyduklarımızı ya da duyduğumuzu hayal ettiklerimizi, sessizlik dünyasının sınırını geçtikten sonra nasıl hâlâ içimizde yaşatabildiğimizi ve bunun anlamını sağladılar.

V İ K R A M S E T H

Maggiore

Dörtlüsü

Maggiore Dörtlüsü bir yönüyle aşk üzerine bir roman; kaybedilip bulunma, sonra tekrar kaybedilen bir kadının aşkı. Londra'da bir otobüste yaşanan bir tesadüf, hiç okunmayacak mektuplar ve müziğini derinden etkileyen büyük bir sırta sahip bir piyanist. Roman aynı zamanda müzik üzerine bir kitap; aşk ve müzik tutkusunun bir insanın yaşamı boyunca nasıl iç içe geçebileceğini anlatan, müzik üzerine yazılmış en iyi roman olarak nitelenen bir eser. Vikram Seth bu romanıyla, son yıllarda edebiyat dünyasında büyük beğeni toplayan Salman Rushdie ve Arundhati Roy gibi yeni nesil Hintli yazarların en iyilerinden biri olduğunu kanıtıyor.

Vikram Seth 1952 yılında Hindistan'da doğdu. Ekonomi öğrenimi gördükten sonra İngiltere, Çin, Hindistan ve Kaliforniya'da yaşadı. *A Suitable Boy* adlı ilk romanıyla çok olumlu eleştiriler aldı, kısa zamanda İngilizce yazan yazarlar arasında saygın bir yer edindi. Yazarın Kaliforniya yaşamını anlattığı *The Golden Gate: A Novel in Verse* adlı kitabından başka, Tibet yolculuklarını anlattığı *From Heaven Lake* adlı bir gezi kitabı ve dört şiir kitabı yayımlanmıştır.

